॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ထေရဂါထာ-အဋ္ဌကထာ

(ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၄. စတုက္ကနိပါတော

၁. နာဂသမာလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အလင်္ကတာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော နာဂသမာလတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဂိမှဟာသမယေ သူရိယာတပသန္တတ္တာယ ဘူမိယာ ဂစ္ဆန္တံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဆတ္တံ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **နာဂသမာလော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဉာတိသမာဂမေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ကိဉ္စိ ကာလံ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော အလင်္ကတပဋိယတ္တံ အညတရံ နစ္စကိံ မဟာပထေ တူရိယေသု ဝဇ္ဇန္တေသု နစ္စန္တိံ ဒိသွာ, ''အယံ စိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန ကရဇကာယဿ တထာ တထာ ပရိဝတ္တိ, အဟော အနိစ္စာ သင်္ခါရာ''တိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၃၇-၄၈) –

''အဂ္ဂါရဇာတာ ပထဝီ၊ ကုက္ကုဠာနုဂတာ မဟီ။
ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ၊ အဗ္ဘောကာသမှိ စင်္ကမိ။

''ပဏ္ဍရံ ဆတ္တမာဒါယ၊ အဒ္ဓာနံ ပဋိပဇ္ဇဟံ။
တတ္ထ ဒိသွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဝိတ္တိ မေ ဥပပဇ္ဇထ။

''မရီစိယောတ္ထဋာ ဘူမိ၊ အင်္ဂါရာဝ မဟီ အယံ။
ဥပဟန္တိ မဟာဝါတာ၊ သရီရဿာသုခေပနာ။

''သီတံ ဥဏှံ ဝိဟနန္တံ၊ ဝါတာတပနိဝါရဏံ။
ပဋိဂ္ဂဏှ ဣမံ ဆတ္တံ၊ ဖဿယိဿာမိ နိဗ္ဗုတိံ။

''အနုကမ္ပကော ကာရုဏိကော၊ ပဒုမုတ္တရော မဟာယသော။
မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ ပဋိဂ္ဂဏှိ တဒါ ဇိနော။

''တိံသကပ္ပါနိ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇမကာရယိံ။
သတာနံ ပဉ္စက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ အဟောသဟံ။

''ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။
အနုဘောမိ သကံ ကမ္မံ၊ ပုဗ္ဗေ သုကတမတ္တနော။

‘‘အယံ မေ ပစ္ဆိမာ ဇာတိ၊ စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေါ။
အဇ္ဇာပိ သေတစ္ဆတ္တံ မေ၊ သဗ္ဗကာလံ ဓရီယတိ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဆတ္တမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဆတ္တဒါနဿိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ –

၂၆၇. ‘‘အလင်္ကတာ သုဝသနာ၊ မာလိနီ စန္ဒနုဿဒါ။
မဇ္ဈေ မဟာပထေ နာရီ၊ တူရိယေ နစ္စတိ နဋ္ဋကီ။

၂၆၈. ‘‘ပိဏ္ဍိကာယ ပဝိဋ္ဌောဟံ၊ ဂစ္ဆန္တော နံ ဥဒိက္ခိသံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။

၂၆၉. ‘‘တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၂၇၀. ‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ –

စတူဟိ ဂါထာဟိ အတ္တနော ပဋိပတ္တိကိတ္တနမုခေန အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **အလင်္ကတာ** တိ ဟတ္ထူပကာဒိအာဘရဏေဟိ အလင်္ကတဂတ္တာ။ **သုဝသနာ**တိ သုန္ဒရဝသနာ သောဘနဝတ္ထနိဝတ္ထာ။ **မာလိနီ**တိ မာလာဓာရိနီ ပိဠန္ဓိတပုပ္ဖမာလာ။ **စန္ဒနုဿဒါ** တိ စန္ဒနာနုလေပလိတ္တသရီရာ။ **မဇ္ဈေ မဟာပထေ နာရီ, တူရိယေ နစ္စတိ နဋ္ဋကီ**တိ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဧကာ နာရီ နဋ္ဋကီ နာဋကိတ္ထီ နဂရဝီထိယာ မဇ္ဈေ ပဉ္စင်္ဂိကေ တူရိယေ ဝဇ္ဇန္တေ နစ္စတိ, ယထာပဋ္ဌပိတံ နစ္စံ ကရောတိ။

ပိဏ္ဍိကာယာ တိ ဘိက္ခာယ။ **ပဝိဋ္ဌောဟ** န္တိ နဂရံ ပဝိဋ္ဌော အဟံ။ **ဂစ္ဆန္တော နံ ဥဒိက္ခိသ** န္တိ နဂရဝီထိယံ ဂစ္ဆန္တော ပရိဿယပရိဟရဏတ္ထံ ဝီထိံ ဩလောကေန္တော တံ နဋ္ဋကိံ ဩလောကေသိံ။ ကိံ ဝိယ? **မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတ**န္တိ ယထာ မစ္စုဿ မစ္စုရာဇဿ ပါသဘူတော ရူပါဒိကော ဩဍ္ဍိတော လောကေ အနုဝိစရိတွာ ဌိတော ဧကံသေန သတ္တာနံ အနတ္ထာဝဟော, ဧဝံ သာပိ အပ္ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတာနံ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာနံ ဧကံသတော အနတ္ထာဝဟာတိ မစ္စုပါသသဒိသီ ဝုတ္တာ။

တတောတိ တသ္မာ မစ္စုပါသသဒိသတ္တာ။ **မေ**တိ မယှံ။ **မနသီကာရော ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထာ** တိ ‘‘အယံ အဋ္ဌိသင်္ဃာတော နှာရုသမ္ဗန္ဓော မံသေန အနုပလိတ္တော ဆဝိယာ ပဋိစ္ဆန္နော အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိကူလော အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော ဤဒိသေ ဝိကာရေ ဒဿေတီ’’တိ ဧဝံ ယောနိသော မနသိကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **အာဒီနဝေါ ပါတုရဟူ**တိ ဧဝံ ကာယဿ သဘာဝူပဓာရဏမုခေန တဿ စ တံနိဿိတာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ သရသပဘင်္ဂုတဉ္စ မနသိ ကရောတော တေသု စ ယက္ခရက္ခသာဒီသု ဝိယ ဘယတော ဥပဋ္ဌဟန္တေသု တတ္ထ မေ အနေကာကာရအာဒီနဝေါ အေသော ပါတုရဟောသိ။ တပ္ပဋိပက္ခတော စ နိဗ္ဗာနေ အာနိသံသော။ **နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထာ**တိ နိဗ္ဗိန္ဒနံ အာဒီနဝါနုပဿနာနုဘာဝသိဒ္ဓံ နိဗ္ဗိဒာဉာဏံ မမ ဟဒယေ သဏ္ဌာသိ, မုဟုတ္တမ္ပိ တေသံ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဂဟဏေ စိတ္တံ နာဟောသိ, အညဒတ္ထု မုဉ္စိတုကာမတာဒိဝသေန တတ္ထ ဥဒာသီနမေဝ ဇာတန္တိ အတ္ထော။

တတောတိ ဝိပဿနာဉာဏတော ပရံ။ **စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ** တိ လောကုတ္တရဘာဝနာယ ဝတ္တမာနာယ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ သဗ္ဗကိလေသေဟိ မမ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ အဟောသိ။ တေန ဖလုပ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ဟိ ကိလေသာ ဝိ

မုစ္စန္တိ နာမ, ဖလက္ခဏော ဝိမုတ္တာတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

နာဂသမာလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဘဂုတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အဟံ မိဒ္ဓေနာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဘဂုတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တဿ ဓာတုယော ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန နိမ္မာနရတီသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဘဂူ**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော အနုရုဒ္ဓကိမိလေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗာလကလောဏကကာမေ ဝသန္တော ကောဒိဝသံ ထိနမိဒ္ဓာဘိဘဝံ ဝိနောဒေတုံ ဝိဟာရတော နိက္ခမ္မ စင်္ကမံ အဘိရုဟန္တော ပပတိတွာ တဒေဝ အင်္ကုသံ ကတွာ ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၄၉-၅၇) –

''ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ, ပဒုမုတ္တရေ မဟာယသေ။
ပုပ္ဖဝဋံသကေ ကတွာ, သရီရမဘိရောပယိံ။

''တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ, နိမ္မာနံ အဂမာသဟံ။
ဒေဝလောကဂတော သန္တော, ပုညကမ္မံ သရာမဟံ။

''အမ္ဗရာ ပုပ္ဖဝဿော မေ, သဗ္ဗကာလံ ပဝဿတိ။
သံသရာမိ မနုဿေ စေ, ရာဇာ ဟောမိ မဟာယသော။

''တဟိံ ကုသုမဝဿော မေ, အဘိဝဿတိ သဗ္ဗဒာ။
တဿေဝ ပုပ္ဖပူဇာယ, ဝါဟသာ သဗ္ဗဒဿိနော။

''အယံ ပစ္ဆိမကော မယှံ, စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေ။
အဇ္ဇာပိ ပုပ္ဖဝဿော မေ, အဘိဝဿတိ သဗ္ဗဒာ။

''သတသဟဿိတော ကပ္ပေ, ယံ ပုပ္ဖမဘိရောပယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဒေဟပူဇာယိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တော သတ္ထာရာ ဂေဟဝိဟာရံ အနုမောဒိတုံ ဥပဂတေန – ''ကစ္စိ တွံ, ဘိက္ခု, အပ္ပမတ္တော ဝိဟရသီ''တိ ပုဋ္ဌော အတ္တနော အပ္ပမာဒဝိဟာရံ နိဝေဒေန္တော –

၂၇၁. ''အဟံ မိဒ္ဓေန ပကတော, ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။
စင်္ကမံ အဘိရုဟန္တော, တတ္ထေဝ ပပတိံ ဆမာ။

၂၇၂. ''ဂတ္တာနိ ပရိမဇ္ဇိတွာ, ပုနပာရုယှ စင်္ကမံ။
စင်္ကမေ စင်္ကမိံ သောဟံ, အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။

၂၇၃. ''တတော မေ မနသီကာရော, ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု, နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၂၇၄. ''တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ, ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

ဣမာ စတသ္သော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **မိဒ္ဓေန ပကတော** တိ ကာယာလသိယသင္ခာတေန အသတ္တိဝိဃာတသဘာဝေန မိဒ္ဓေန အဘိဘူတော။ **ဝိဟာရာ**တိ သေနာသနတော။ **ဥပနိက္ခမိ** န္တိ စင်္ကမိတုံ နိက္ခမိ။ **တတ္ထေဝ ပပတိ ဆမာ** တိ တတ္ထေဝ စင်္ကမသောပာနေ နိဒ္ဒာဘိဘူတတာယ ဘူမိယံ နိပတိ။ **ဂတ္တာနိ ပရိမဇ္ဇိတ္ဝာ** တိ ဘူမိယံ ပတနေန ပံသုကိတာနိ အတ္တနော သရီရာဝယဝတနိ အနုမဇ္ဇိတွာ။ **ပုနပာရုယှ စင်္ကမ** န္တိ ''ပတိတော အနာပာ''န္တိ သင်္ကောစံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပုနပိ စင်္ကမဋ္ဌာနံ အာရုဟိတွာ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော** တိ ဂေါစရဇ္ဈတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနေ နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘနေန သုဋ္ဌု သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟုတွာ စင်္ကမိန္တိ ယောဇနာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣဒမေဝ စ ထေရဿ အညာဗျာကရဏံ အဟောသိ။

ဘဂုတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဘိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ပရေ စာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သဘိယတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိတဝိဟာရာယ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဥပာဟနံ အဒာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပတိဋ္ဌိတေ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ဆဟိ ကုလပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တသတ္တမော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော ဣတရေ အာဟ – ''မယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ ဇီဝိတေ သာပေက္ခာ ဟောမ, ဇီဝိတေ သာပေက္ခေန စ န သက္ကာ လောကုတ္တရဓမ္မံ အဓိဂန္တုံ, ပုထုဇ္ဇနကာလင်္ကိရိယာ စ ဒုက္ခာ။ ဟန္ဒ, မယံ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုယှ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခာ သမဏဓမ္မံ ကရောမာ''တိ။ တေ တထာ အကံသု။

အထ နေသံ မဟာထေရော ဥပနိဿယသမ္ပန္နတ္တာ တဒဟေဝ ဆဠဘိညော ဟုတွာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပာတံ ဥပနေသိ။ ဣတရေ – ''တုမှေဟ, ဘန္တေ, ကတကိစ္စာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ သလ္လာပမတ္တမ္ပိ ပပဉ္စော, သမဏဓမ္မမေဝ မယံ ကရိဿာမ, တုမှေဟ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရမနုယုဉ္ဇထာ''တိ ဝတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိက္ခိပိံသု။ ထေရော နေ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုံ အသက္ကောန္တော အဂမာသိ။

တတော နေသံ ဧကော ဒ္ဝီဟတီဟစ္စယေန အဘိညာပရိတရံ အနာဂာမိဖလံ သစ္ဆိကတွာ တထေဝ ဝတွာ တေဟိ ပဋိက္ခိတ္တော အဂမာသိ။ တေသု ခီဏာသဝတ္ထေရော ပရိနိဗ္ဗာယိ, အနာဂာမီ သုဒ္ဓာဝါသေသု ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဣတရေ ပုထုဇ္ဇနကာလင်္ကိရိယမေဝ ကတွာ ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု အနုလောမပဋိလောမတော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဧကော မလ္လရာဇကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, ဧကော ဂန္ဓာရရာဇကုလေ, ဧကော ဗာဟိရရဋ္ဌေ, ဧကော ရာဇဂဟေ ဧကိဿာ ကုလဒါရိကာယ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဣတရော အညတရိဿာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။ သာ ကိရ အညတရဿ ခတ္တိယဿ ဓီတာ, နံ မာတာပိတရော – ''အမှာကံ ဓီတာ သမယန္တရံ ဇာနာတူ''တိ ဧကဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ နိယျာဒယိံသု။ အထေကော ပရိဗ္ဗာဇကော တာယ သဒ္ဓိံ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ။ သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။ တံ ဂဗ္ဘိနိံ ဒိသွာ ပရိဗ္ဗာဇကာ နိက္ကဍ္ဎိံသု။ သာ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေ သဘာယံ ဝိဇာယိ။ တေနဿ **သဘိယော**တွေဝ နာမံ အကာသိ။ သော ဝမိုတွာ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ နာနာသတ္ထာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ မဟာဝါဒီ ဟုတွာ ဝါဒပ္ပသုတော ဝိစရန္တော အတ္တနာ သဒိသံ အဒိသွာ နဂရဒ္ဝါရေ အဿမံ ကာရေတွာ ခတ္တိယကုမာရာဒယော သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တော ဝိဟရန္တော အတ္တနော မာတုယာ ဣတ္ထိဘာဝံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပန္နာယ အဘိသင်္ခရိတွာ ဒိန္နေ ဝီသတိပဉှေ ဂဟေတွာ တေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိ။ တေ စဿ တေသံ ပဉှာနံ အတ္ထံ ဗျာကာတုံ နာသက္ခိံသု။ **သဘိယသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ** (သု. နိ. အဋ္ဌ. ၂. သဘိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ) ပန ''သုဒ္ဓာဝါသဗြဟ္မာ တေ ပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ အဒာသိ''တိ အာဂတံ။

ယဒာ ပန ဘဂဝတ ပဝတ္တဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ အာဂန္တွာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟာသိ, တဒါ သဘိယော တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ပဉှေ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ တဿ တေ ပဉှေ ဗျာကာသီတိ သဗ္ဗံ **သဘိယသုတ္တေ** (သု. နိ. သဘိယသုတ္တံ) အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဘိယော ပန ဘဂဝတာ တေသု ပဉှေသု ဗျာကတေသု ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၂၇-၃၁) –

"ကကုသန္ဓဿ မုနိနော၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော။
ဒိတဝိဟာရံ ဝဇတော၊ အက္ကမနမအာသဟံ။

"ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမှိ၊ ယံ အနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ အက္ကမနဿိဒံ ဖလံ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟာ ပန ဟုတွာ ဒေဝဒတ္တေ သင်္ဃဘေဒာယ ပရက္ကမန္တေ ဒေဝဒတ္တပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒေန္တော –

၂၇၅. "ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။

၂၇၆. "ယဒါ စ အဝိဇာနန္တာ၊ ဣရိယန္တျမရာ ဝိယ။
ဝိဇာနန္တိ စ ယေ ဓမ္မံ၊ အာတုရေသု အနာတုရာ။

၂၇၇. "ယံ ကိဉ္စိ သိထိလံ ကမ္မံ၊ သံကိလိဋ္ဌဉ္စ ယံ ဝတံ။
သင်္ကဿရံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ န တံ ဟောတိ မဟပ္ဖလံ။

၂၇၈. "ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘံ ပုထဝိယာ ယထာ"တိ။ –

စတူဟိ ဂါထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ **ပရေ**တိ ပဏ္ဍိတေ ဌပေတွာ တတော အညေ – "အဓမ္မံ ဓမ္မော"တိ "ဓမ္မံ အဓမ္မော"တိအာဒိဘေဒကရ ဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဝိဟဒပ္ပသုတာ ပရေ နာမ။ တေ တတ္ထ ဝိဟဒံ ကရောန္တာ "မယံ ယမာမသေ ဥပရမာမ နဿာမ သတတံ သမိတံ မစ္စုသန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ"တိ န ဇာနန္တိ။ **ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တီ**တိ ယေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ – "မယံ မစ္စုသမီပံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဝိဇာနန္တိ။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ**တိ ဧဝဉှိ တေ ဇာနန္တာ ယောနိသောမနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ မေဓဂါနံ ကလဟာနံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ အထ နေသံ တာယ ပဋိပတ္တိယာ တေ မေဓဂါ သမ္မန္တိ။ အထ ဝါ **ပရေ စာ**တိ ယေ သတ္ထု ဩဝါဒအနုသာသနိယာ အဂ္ဂဟဏေန သာသနတော ဗာဟိရတာယ ပရေ, တေ ယာဝ "မယံ မိစ္ဆာဂါဟံ ဂဟေတွာ ဧတ္ထ ဣဓ လောကေ သာသနဿ ပဋိနိဂ္ဂဟေန ယမာမသေ ဝါယမာမာ"တိ န ဝိဇာနန္တိ, တာဝ ဝိဝါဒာ န ဝူပသမ္မန္တိ, ယဒါ ပန တဿ ကဟာဿ ဝိဿဇ္ဇနဝသေန ယေ စ တတ္ထ တေသု ဝိဝါဒပ္ပသုတေသု အဓမ္မဓမ္မာဒိကေ အဓမ္မဓမ္မာဒိတော ယထာဘူတံ ဝိဇာနန္တိ, တတော တေသံ သန္တိကာ တေ ပဏ္ဍိတပုရိသေ နိဿာယ ဝိဝါဒသင်္ခါတာ မေဓဂါ သမ္မန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယဒါတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **အဝိဇာနန္တာ**တိ ဝိဝါဒဿ ဝူပသမူပာယံ, ဓမ္မာဓမ္မေ ဝါ ယာထာဝတော အဇာနန္တာ။ **ဣရိယန္တျမရာ ဝိယာ**တိ အမရာ ဝိယ ဇရာမရဏံ အတိက္ကန္တာ ဝိယ ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ စပလာ မုခရာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏဝာစာ ဟုတွာ ဝတ္တန္တိ စရန္တိ ဝိစရန္တိ တဒါ ဝိဝါဒေါ န ဝူပသမ္မတေဝ။ **ဝိဇာနန္တိ စ ယေ ဓမ္မံ, အာတုရေသု အနာတုရာ**တိ ယေ ပန သတ္ထု သာသနဓမ္မံ ယထာဘူတံ ဇာနန္တိ, တေ ကိလေသရောဂေန အာတုရေသု သတ္တေသု အနာတုရာ နိက္ကိလေသာ အနီဃာ ဝိဟရန္တိ, တေသံ ဝသေန ဝိဝါဒေါ အစ္စန္တမေဝ ဝူပသမ္မတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ယံ ကိဉ္စိ သိထိလံ ကမ္မ န္တိ ဩလိယိတွာ ကရဏေန သိထိလကဟံ ကတွာ သာထလိဘာဝေန ကတံ ယံ ကိဉ္စိ ကုသလကမ္မံ။ **သံကိလိဋ္ဌ** န္တိ ဝေသိအာဒိကေ အဂေါစရေ စရဏေန, ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝေန ဝါ သံကိလိဋ္ဌံ ဝတသမာဒာနံ။ **သင္ကဿရ** န္တိ သင်္ကာဟိ သရိတဗ္ဗံ, ဝိဟာရေ ကိဉ္စိ အသာရုပ္ပံ သုတွာ – “နူန အသုကေန ကတ”န္တိ ပရေဟိ အ သင်္ကိတဗ္ဗံ, ဥပေါသထကိစ္စာဒီသု အညတရကိစ္စဝသေန သန္နိပတိတမ္ပိ သင်္ဃံ ဒိသွာ, “အဒ္ဓာ ဣမေ မမ စရိယံ ဉတွာ မံ ဥက္ခိပိတုကာမာ သန္နိပတိတာ”တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ အာသင်္ကာဟိ သရိတံ ဥသင်္ကိတံ ပရိသင်္ကိတံ။ **န တံ ဟောတီ**တိ တံ ဧဝရူပံ ဗြဟ္မစရိယံ သမဏဓမ္မကရဏံ တဿ ပုဂ္ဂလဿ မဟပ္ဖလံ န ဟောတိ။ တဿ အမဟပ္ဖလဘာ ဝေနေဝ ပစ္စယအာယကာနမ္ပိဿ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ တသ္မာ သလ္လေခဝုတ္တိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သလ္လေခဝုတ္တိ နော စ ဝိတဒဿ အဝသရော ဧဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

ကရတေ နူပလဗ္ဘတီ တိ အနုဿာသနိယာ အပဒက္ခိဏဂ္ဂာဟိဘာဝေန ဂရုကာတဗ္ဗေသု သဗြဟ္မစာရီသု ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ကရတေ ဂရုကရဏံ န ဝိဇ္ဇတိ။ **အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ** တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မတောပိ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မတောပိ ဒူရေ ဟောတိ, န ဟိ တံ ဂရူ သိက္ခာပေန္တိ, အသိက္ခိယမာနော အနာဒိယန္တော န ပဋိပဇ္ဇတိ, အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တော ကုတော သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတီတိ။ တေနာဟ – “အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ”တိ။ ယထာ ကိံ? **“နဘံ ပုထဝိယာ ယထာ”**တိ ယထာ နဘံ အာကာသံ ပုထဝိယာ ပထဝီဓာတုယာ သဘာဝတော ဒူရေ၊ န ကအာစိ သမ္မိဿ ဘာဝတော။ တေနေတဟ –

> “နဘဉ္စ ဒူရေ ပထဝီ စ ဒူရေ၊ ပာရံ သမုဒ္ဒဿ တဒာဟု ဒူရေ။
> တတော ဟဝေ ဒူရတရံ ဝဒန္တိ၊ သတဉ္စ ဓမ္မော အသတဉ္စ ရာဇာ”တိ။(ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၄)။

သဘိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နန္ဒကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဓိရတ္ထု တိအာဒိကာ အာယသ္မတော နန္ဒကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကေန ဝတ္ထေန ဘဂဝန္တံ ပူဇေတွာ ပဏိဓာနမကာသိ, သတ္ထု ဗောဓိရုက္ခေ ပဒီပပူဇဉ္စ ပဝတ္တေတိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကရဝိကသကုဏော ဟုတွာ မဓုရကူဇိတံ ကူဇန္တော သတ္ထာရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ အပရဘာဂေ မယူရော ဟုတွာ အညတရဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝသနဂုဟာယ ဒွာရေ ပသန္နမာနသော ဒိဝသေ ဒိဝသေ တိက္ခတ္တုံ မဓုရဝဿိတံ ဝဿိ, ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ပုညာနိ ကတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **နန္ဒကော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၂၂-၂၆) –

> “ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိယာ ပါဒပုတ္တမေ။
> ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ တယော ဥက္ကေ အဓာရယိံ။

> “သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ သောဟံ ဥက္ကမဓာရယိံ။
> ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဥက္ကာအနုဿိဒံ ဖလံ။

> “ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟာ ပန ဟုတွာ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော သတ္ထာရာ ဘိက္ခုနီနံ ဩဝါဒေ အာဏတ္တော ဧကသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ ပဉ္စ ဘိက္ခုနိသတာနိ ဧကောဝါဒေနေဝ အရဟတ္တံ ပာပေသိ။ တေန နံ ဘဂဝါ ဘိက္ခုနောဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ အထေကဒိဝသံ ထေရံ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ အညတရာ ပုရာဏဒုတိယိကာ ဣတ္ထီ ကိလေသဝ

သေန ဩလောကေတ္ဝာ ဟာသိ။ ထေရော တသ္သာ တံ ကိရိယံ ဒိသွာ သရီရဿ ပဋိက္ကူလဝိဘာဝနမုခေန ဓမ္မံ ကထေန္တော –

၂၇၉. ''ဓိရတ္ထု ပူရေ ဒုဂ္ဂန္ဓေ၊ မာရပက္ခေ အဝဿုတေ။
နဝသောတာနိ တေ ကာယေ၊ ယာနိ သန္ဒန္တိ သဗ္ဗဒါ။

၂၈၀. ''မာ ပုရာဏံ အမညိတ္ထော၊ မာသာဒေသိ တထာဂတေ။
သဂ္ဂေပိ တေ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ကိမင်္ဂ ပန မာနုသေ။

၂၈၁. ''ယေ စ ခေါ ဗာလာ ဒုမ္မေဓာ၊ ဒုမ္မန္တီ မောဟပါရုတာ။
တာဒိသာ တတ္ထ ရဇ္ဇန္တိ၊ မာရခိတ္တမှိ ဗန္ဓနေ။

၂၈၂. ''ယေသံ ရာဂေ စ ဒေါသော စ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိရာဇိတာ။
တာဒီ တတ္ထ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ဆိန္နသုတ္တာ အဗန္ဓနာ''တိ။ – ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဓီ**တိ ဇိဂုစ္ဆနတ္ထေ နိပါတော, **ရတ္ထု** တိ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, ဓီ အတ္ထု တံ ဇိဂုစ္ဆာမိ တဝ ဓိက္ကာရော ဟောတူတိ အတ္ထော။ **ပူရေ**တိအာဒီနိ တဿာ ဓိက္ကာတဗ္ဗဘာဝဒီပနာနိ အာမန္တနဝစနာနိ။ **ပူရေ**တိ အတိဝိယ ဇေဂုစ္ဆေဟိ နာနာကုဏပေဟိ နာနာဝိဓအသုစီဟိ သမ္ပုဏ္ဏေ။ **ဒုဂ္ဂန္ဓေ** တိ ကုဏပပူရိတတ္တာ ဧဝ သဘာဝဒုဂ္ဂန္ဓေ။ **မာရပက္ခေ** တိ ယသ္မာ ဝိသဘာဂဝတ္ထု အန္ဓပုထုဇ္ဇနာနံ အယောနိသောမနသိကာရနိမိတ္တတာယ ကိလေသမာရံ ဝဍ္ဎေတိ, ဒေဝပုတ္တမာရဿ စ ဩတာရံ ပဝိဋ္ဌံ ဒေတိ။ တသ္မာ မာရဿ ပက္ခော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''မာရပက္ခေ''တိ။ **အဝဿုတေ** တိ သဗ္ဗကာလံ ကိလေသာဝဿဝနေန တဟိံ တဟိံ အသုစိနိဿန္ဒနေန စ အဝဿုတေ။ ဣဒါနိ ဿာ **နဝသောတာနိ တေ ကာယေ, ယာနိ သန္ဒန္တိ သဗ္ဗဒါ** တိ ''အက္ခိမှာ အက္ခိဂူထကော''တိအာဒိနာ (သု. နိ. ၁၉၉) ဝုတ္တံ အသုစိနော အဝဿဝနဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။

ဧဝံ ပန နဝဆိဒ္ဒံ ဓုဝဿဝံ အသုစိဘရိတံ ကာယံ ယထာဘူတံ ဇာနန္တီ **မာ ပုရာဏံ အမညိတ္ထော** တိ ပုရာဏံ အဇာနနကာလေ ပဝတ္တံ ဟာသိတလပိတံ ကီဠိတံ မာ မညိ, ''ဣဒါနိပိ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိဿတီ''တိ မာ စိန္တေဟိ။ **မာသာဒေသိ တထာဂတေ**တိ ယထာ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ ပုရိမကာ ဗုဒ္ဓသာဝကာ အာဂတာ, ယထာ တ တေ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ဂတာ ပဋိပန္နာ, ယထာ စ ရူပာရူပဓမ္မာနံ တထလက္ခဏံ တထဓမ္မေ စ အရိယသစ္စာနိ အာဂတာ အဓိဂတာ အဝဗုဒ္ဓါ, တထာ ဣမေပီတိ ဧဝံ တထာ အာဂမနာဒိအတ္ထေန တထာဂတေ အရိယသာဝကေ ပကတိသတ္တေ ဝိယ အဝညာယ ကိလေသဝသေန စ ဥပသင်္ကမမာနာ မာသာဒေသိ။ အနာသာဒေတဗ္ဗတာယ ကာရဏမာဟ။ **သဂ္ဂေပိ တေ န ရဇ္ဇန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မာနုသေ** တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေနာပိ အက္ခာနေန ပရိယောသာပေတုံ အသက္ကုဏေယျသုခေ သဂ္ဂေပိ တေ သာဝကဗုဒ္ဓါ န ရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗာရေသု အာဒီနဝဿ သုပရိဒိဋ္ဌတ္တာ ရာဂံ န ဇနေန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မီဠှဟရာသိသဒိသေ မာနုသေ ကာမဂုဏေ, တတ္ထ န ရဇ္ဇန္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

ယေ စ ခေါတိ ယေ ပန ဗာလျပ္ပယောဂတော **ဗာလာ,** ဓမ္မောဇပညာယ အဘာဝတော **ဒုမ္မေဓာ,** အသုဘေ သုဘာနုပဿနေန ဒုစိန္တိတစိန္တိတာယ **ဒုမ္မန္တီ,** မောဟေန အညာဏေန သဗ္ဗသော ပဋိစ္ဆာဒိတစိတ္တတာယ **မောဟပါရုတာ တာဒိသာ** တထာရူပါ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ, **တတ္ထ** တသ္မိံ ဣတ္ထိသညိတေ, **မာရခိတ္တမှိ ဗန္ဓနေ** မာရေန ဩဍ္ဍိတေ မာရပါသေ, **ရဇ္ဇန္တိ** ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ တိဋ္ဌန္တိ။

ဝိရာဇိတာတိ **ယေသံ** ပန ခီဏာသဝါနံ တေလဉ္ဇနရာဂေ ဝိယ ဒုမ္မောစနီယသဘာဝေ **ရာဂေ** သပတ္တော ဝိယ လဒ္ဓေါကာသော ဒုဿနသဘာဝေ **ဒေါသော** အညာဏသဘာဝ **အဝိဇ္ဇာ စ** အရိယမဂ္ဂဝိရာဂေန သဗ္ဗသော **ဝိရာဇိတာ** ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ, တာဒိသာ အဂ္ဂမဂ္ဂသတ္ထေန **ဆိန္န** ဘဝနေတ္တိ **သုတ္တာ** တတော ဧဝ ကတ္ထစိပိ ဗန္ဓနာဘာဝတော **အဗန္ဓနာ တတ္ထ** တသ္မိံ ယထာဝုတ္တေ မာရပါသေ **န ရဇ္ဇန္တိ** ။ ဧဝံ ထေရော တဿာ ဣတ္ထိယာ ဓမ္မံ ကထေတွာ ဂတော။

နန္ဒကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဇမ္ဗုကတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စပညာသာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဇမ္ဗုကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗောဓိံ သဒ္ဒဟန္တော ဗောဓိရုက္ခံ ဝန္ဒိတွာ ဗီဇနေန ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အညတရေန ဥပါသကေန ကာရိတေ အာရာမေ အာဝါသိကော ဟုတွာ ဝိဟရတိ တေန ဥပဋ္ဌီယမာနော။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ခီဏာသဝတ္ထေရော လူခစီဝရဓရော ကေသောဟာရဏတ္ထံ အရညတော ကမာဘိမုခော အာဂစ္ဆတိ, တံ ဒိသွာ သော ဥပါသကော ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ ကပ္ပကေန ကေသမဿုံ ဩဟာရာပေတွာ ပဏီတဘောဇနံ ဘောဇေတွာ သုန္ဒရာနိ စီဝရာနိ ဒတွာ "ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထာ"တိ ဝသာပေတိ။ တံ ဒိသွာ အာဝါသိကော ဣဿာမစ္ဆေရပကတော ခီဏာသဝတ္ထေရံ အာဟ – "ဝရံ တေ, ဘိက္ခု, ဣမိနာ ဟာပုဟာသကေန ဥပဋ္ဌီယမာနဿ ဇေံ ဣမ ဝသနတော အင်္ဂုလီဟိ ကေသေ လုဉ္စိတွာ အစေလဿ သတော ဂူထမုတ္တာဟာရဇီဝန"န္တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တာဝဒေဝ ဝစ္စကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဟယာသံ ဝမေန္တော ဝိယ ဟတ္ထေန ဂူထံ ဝမေတွာ ဝမေတွာ ယာဝဒတ္ထံ ခါဒိ, မုတ္တဉ္စ ပိဝိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ကာလင်္ကတွာ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပုန ဂူထမုတ္တာဟာရော ဝသိတွာ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန မနုဿေသု ဥပ္ပန္နောပိ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ နိဂဏ္ဌော ဟုတွာ ဂူထဘက္ခော အဟောသိ။

ပုန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မနုဿယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနောပိ အရိယူပဝါဒဗလေန ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ထညံ ဝါ ခီရံ ဝါ သပ္ပိံ ဝါ ပါယမာနော, တံ ဆဍ္ဍေတွာ မုတ္တမေဝ ပိဝတိ, ဩဒနံ ဘောဇိယမာနော, တံ ဆဍ္ဍေတွာ ဂူထမေဝ ခါဒတိ, ဧဝံ ဂူထမုတ္တပရိဘောဂေန ဝဍ္ဎန္တော ဝယပ္ပတ္တောပိ တထေဝ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ မနုဿာ တတော တံ ဝါရေတုံ အသက္ကောန္တာ ပရိစ္စဇိံသု။ သော ဉာတကေဟိ ပရိစ္စတ္တော နဂ္ဂပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ န နှာယတိ, ရဇောဇလ္လဓရော ကေသမဿုံ လုဉ္စိတွာ အညေ ဣရိယာပထေ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကပါဒေန တိဋ္ဌတိ, နိမန္တနံ န သာဒိယတိ, မာသောပဝါသံ အဓိဋ္ဌာယ ပုညတ္ထိကေဟိ ဒိန္နံ ဘောဇနံ မာသေ မာသေ ဧကဝါရံ ကုသဂ္ဂေန ဂဟေတွာ ဒိဝါ ဇိဝှဂ္ဂေန လေဟတိ, ရတ္တိယံ ပန "အလ္လဂူထံ သပ္ပာဏက"န္တိ အခါဒိတွာ သုက္ခဂူထမေဝ ခါဒတိ, ဧဝံ ကရောန္တဿ ပဉ္စပညာသဝဿာနိ ဝီတိဝတ္တာနိ မဟာဇနော "မဟာတပေါ ပရမပ္ပိစ္ဆော"တိ မညမာနော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော အဟောသိ။

အထ ဘဂဝါ တဿ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ဃဋေ ပဒီပံ ဝိယ အရဟတ္တူပနိဿယံ ပဇ္ဇလန္တံ ဒိသွာ သယမေဝ တတ္ထ ဂန္တွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ, ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒာယ လဒ္ဓုပသမ္ပဒံ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန **ဓမ္မပဒေ** "မာသေ မာသေ ကုသဂ္ဂေနာ"တိ ဂါထာဝဏ္ဏနာယ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.ဇမ္ဗုကတ္ထေရဝတ္ထု) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ "အာဒိတော မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇိတွာပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ နိဿာယ သာဝကေန အဓိဂန္တဗ္ဗံ မယာ အဓိဂတ"န္တိ ဒဿေန္တော –

၂၈၃. "ပဉ္စပညာသဝဿာနိ, ရဇောဇလ္လမဓာရယိံ။
ဘုဉ္ဇန္တော မာသိကံ ဘတ္တံ, ကေသမဿုံ အလောစယိံ။

၂၈၄. "ဧကပါဒေန အဋ္ဌာသိံ, အာသနံ ပရိဝဇ္ဇယိံ။
သုက္ခဂူထာနိ စ ခါဒိံ, ဥဒ္ဒေသဉ္စ န သာဒိယိံ။

၂၈၅. "ဧတာဒိသံ ကရိတွာန, ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနံ။
ဝုယှမာနော မဟောဃေန, ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမံ။

၂၈၆. "သရဏဂမနံ ပဿ, ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။ –

ဣမာ စတဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပဉ္စပညာသဝဿာနိ, ရဇောဇလ္လမဓာရယိ**န္တိ နဂ္ဂပဗ္ဗဇ္ဇုပဂမနေန နှာနပဋိက္ခေပတော ပဉ္စာဓိကာနိ ပညာသဝဿာနိ သရီရေ လဂ္ဂံ အာဂန္တုကရေဏုသင်္ခာတံ ရဇော, သရီရမလသင်္ခာတံ ဇလ္လဉ္စ ကာယေန ဓာရေသိံ။ **ဘုဉ္ဇန္တော မာသိကံ ဘတ္တ**န္တိ ရတ္တိယံ ဂူထံ ခါဒန္တော လောကဝဉ္စနတ္ထံ မာသောပဝါသိကော နာမ ဟုတွာ ပုညတ္ထိကေဟိ ဒိန္နံ ဘောဇနံ မာသေ မာသေ ဧကဝါရံ ဇိဝှဂ္ဂေ ပဋနဝသေန ဘုဉ္ဇန္တော **အလောစယိ**န္တိ တာဒိသစ္ဆာရိကာပက္ခေပေန သိထိလမူလံ ကေသမဿုံ အင်္ဂုလီဟိ လုဉ္စာပေသိံ။

ဧကပါဒေန အဋ္ဌာသိံ, အာသနံ ပရိဝဇ္ဇယိန္တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အာသနံ နိသဇ္ဇံ ပရိဝဇ္ဇေသိံ, တိဋ္ဌန္တော စ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ဧကေနေဝ ပါဒေန အဋ္ဌာသိံ။ **ဥဒ္ဒေသ**န္တိ နိမန္တနံ။ ဥဒ္ဒိဿကတန္တိ ကေစိ။ **န သာဒိယိ**န္တိ န သမ္ပဋိစ္ဆိံ ပဋိက္ခိပိန္တိ အတ္ထော။

ဧတာဒိသံ ကရိတွာန, ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနန္တိ ဧတာဒိသံ ဝေရူပံ ဝိပါကနိဗ္ဗတ္တနကံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနံ ဗဟုံ ပါပကမ္မံ ပုရိမဇာတီသု ဣဓ စ ကတွာ ဥပ္ပါဒေတွာ။ **ဝုယှမာနော မဟောဃေနာ**တိ ကာမောဃာဒိနာ မဟတာ ဩဃေန ဝိသေသတော ဒိဋ္ဌောဃေန အပါယသမုဒ္ဒံ ပတိအာကဍ္ဎိယမာနော, **ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမ**န္တိ တာဒိသေန ပုညကမ္မစ္ဆိဒ္ဒေန ကိစ္ဆေန မနုဿတ္တဘာဝံ လဘိတွာ ဣဒါနိ ပုညဗလေန ဗုဒ္ဓံ “သရဏ”န္တိ အာဂမာသိံ, “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သတ္ထရိ ပသီဒိံ။ **သရဏဂမနံ ပဿ, ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတ**န္တိ အာယတနဂတံ မမ သရဏဂမနံ ပဿ, ပဿ သာသနဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ ယောဟံ တထာမိစ္ဆာပဋိပန္နောပိ ဧကောတဒေသနေဝ သတ္ထာရာ ဒေသိတံ သမ္ပတ္တိံ သမ္ပာပိတော။ **“တိဿော ဝိဇ္ဇာ”** တိအာဒိနာ တံ သမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ တေနာဟ (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၁၇-၂၁) –

“တိဿဿာဟံ ဘဂဝတော, ဗောဓိရုက္ခမဝန္ဒိယံ။
ပဂ္ဂယှ ဗီဇနိံ တတ္ထ, သီဟာသနမဗီဇဟံ။

“ဒွေနဝုတေ ဣတော ကပ္ပေ, သီဟာသနမဗီဇဟံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဗီဇနာယ ဣဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

ဇမ္ဗုကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သေနကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သုဝါဂတံ ဝတာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သေနကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော မောရဟတ္ထေန ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရဿ ဘဂိနိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, **သေနကော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော ဃရာဝါသံ ဝသတိ။ တေန စ သမယေန မဟာဇနော သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ ဖဂ္ဂုနမာသေ ဥတ္တရဖဂ္ဂုနနက္ခတ္တေ ဥဿဝံ အနုဘဝန္တော ဂယာယံ တိတ္ထာဘိသေကံ ကရောတိ။ တေန တံ ဥဿဝံ **“ဂယာဖဂ္ဂူ”**တိ ဝဒန္တိ။ အထ ဘဂဝါ တာဒိသေ ဥဿဝဒိဝသေ ဝေနေယျာနုကမ္ပာယ ဂယာတိတ္ထသမီပေ ဝိဟရတိ, မဟာဇနောပိ တိတ္ထာဘိသေကာဓိပ္ပာယေန တတော တတော တံ ဌာနံ ဥပဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ခဏေ သေနကောပိ တိတ္ထာဘိသေကတ္ထံ တံ ဌာနံ ဥပဂတော သတ္ထာရံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၉-၁၆) –

“မောရဟတ္ထံ ဂဟေတွာန, ဥပေသိံ လောကနာယကံ။

ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ မောရဟတ္ထမဒါသဟံ။

“ဣမိနာ မောရဟတ္ထေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
နိဗ္ဗာယိံသု တယော အဂ္ဂီ၊ လဘာမိ ဝိပုလံ သုခံ။

“အဟော ဗုဒ္ဓေါ အဟော ဓမ္မော၊ အဟော နော သတ္ထုသမ္ပဒါ။
ဒတွာနဟံ မောရဟတ္ထံ၊ လဘာမိ ဝိပုလံ သုခံ။

“တိယဂ္ဂီ နိဗ္ဗုတာ မယှံ၊ ဘတ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
သဗ္ဗာသဝါ ပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဒါနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ မောရဟတ္ထဿိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ဥဒါနဝသေန –

၂၈၇. “သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ ဂယာယံ ဂယဖဂ္ဂုယာ။
ယံ အဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဒေသေန္တံ ဓမ္မမုတ္တမံ။

၂၈၈. “မဟပ္ပဘံ ဂဏာစရိယံ၊ အဂ္ဂပတ္တံ ဝိနာယကံ။
သဒေဝကဿ လောကဿ၊ ဇိနံ အတုလဒဿနံ။

၂၈၉. “မဟာနာဂံ မဟာဝီရံ၊ မဟာဇုတိမနာသဝံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏံ၊ သတ္ထာရမကုတောဘယံ။

၂၉၀. “စိရသံကိလိဋ္ဌံ ဝတ မံ၊ ဒိဋ္ဌိသန္ဒာနဗန္ဓိတံ။
ဝိမောစယိ သော ဘဂဝါ၊ သဗ္ဗဂန္ထေဟိ သေနက”န္တိ။ –

စတဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သွာဂတံ ဝတ မေ အာသီ**တိ မယှ သုဋ္ဌု အာဂတံ ဝတ အာသိ။ မမ တ သုန္ဒရံ ဝတ အာဂမနံ အာသိ။ **ဂယာယ**န္တိ ဂယာတိတ္ထသမီပေ။ **ဂယဖဂ္ဂုယာ** တိ “ဂယာဖဂ္ဂူ”တိ လဒ္ဓဝေါဟာရေ ဖဂ္ဂုနမာသဿ ဥတ္တရဖဂ္ဂုနိနက္ခတ္တေ။ **“ယ”**န္တိအာဒိ သွာဂတဘာဝဿ ကာရဏဒဿနံ။ တတ္ထ **ယ**န္တိ ယသ္မာ။ **အဒ္ဒသာသိ** န္တိ အဒ္ဒက္ခိံ။ **သမ္ဗုဒ္ဓ**န္တိ သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္ဗုဒ္ဓံ။ **ဒေသေန္တံ ဓမ္မမုတ္တမ** န္တိ ဥတ္တမံ အဂ္ဂံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ ဧကန္တနိယျာနိကံ ဓမ္မံ ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဘာသန္တံ။

မဟပ္ပဘ န္တိ မဟတိယာ သရီရပ္ပဘာယ ဉာဏပ္ပဘာယ စ သမန္နာဂတံ။ **ဂဏာစရိယ**န္တိ ဘိက္ခုပရိသာဒီနံ ဂဏာနံ ဥတ္တမေန ဒမထေန အာစာရသိက္ခာပနေန ဂဏာစရိယံ။ အဂ္ဂဘူတာနံ သီလာဒီနံ ဂုဏာနံ အဓိဂမေန **အဂ္ဂပ္ပတ္တံ** ။ ဒေဝမနုဿာဒီနံ ပရမေန ဝိနယေန ဝိနယနတော, သယံ နာယကရဟိတတ္တာ စ **ဝိနာယကံ**။ ကေနစိ အနဘိဘူတော ဟုတွာ သကလံ လောကံ အဘိဘဝိတွာ ဌိတတ္တာ, ပဉ္စန္နမ္ပိ မာရာနံ ဇိတတ္တာ စ **သဒေဝကဿ လောကဿ ဇိနံ** သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂဇိနံ, ဗာတ္တိံသဝရမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတိအနုဗျဉ္ဇနာဒိပဋိမဏ္ဍိတရူပကာယတာယ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇာဒိဂုဏပဋိမဏ္ဍိတဓမ္မကာယတာယ စ သဒေဝကေန လောကေန အပရိမေယျဒဿနတာယ အသဒိသဒဿနတာယ စ **အတုလဒဿနံ** ။

ဂတိဗလပရက္ကမာဒိသမ္ပတ္တိယာ မဟာနာဂသဒိသတ္တာ, နာဂေသုပိ ခီဏာသဝေသု မဟာနုဘာဝတာယ စ **မဟာနာဂံ**။ မာရသေနာဝိမထနတော မဟာဝိက္ကန္တတာယ စ **မဟာဝီရံ။ မဟာဇုတိ**န္တိ မဟာပတာပံ မဟာတေဇန္တိ အတ္ထော။ နတ္ထိ

တေသ္သု စတ္တာရောပိ အာသတတိ **အနာသဝံ**။ သဗ္ဗေ အာသတ သတသနာ ပရိက္ခီဏာ တေသ္သာတိ **သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ**။ ကာမံ သာဝကဗုဒ္ဓာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ ခီဏာသတဝ, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓာ ဧဝ ပန သတသနေ အာသဝေ ခေပေန္တီတိ ဒသ္သနတ္ထံ "အနာသဝ"န္တိ ဝတွာ ပုန "သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ – "သဗ္ဗေ အာသတ သတသနာ ပရိက္ခီဏာ တေသ္သာတိ သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ"န္တိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟံ ဝေနေယျာနံ အနုသာသနတော **သတ္ထာရံ,** စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒတာယ ကုတောစိပိ ဘယာဘာဝတော **အကုတောဘယံ,** ဧဝရူပံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ယံ ယသ္မာ အဒ္ဒသာသိံ, တသ္မာ သုဂတိံ ဝတ မေ အာသီတိ ယောဇနာ။

ဣအာနိ သတ္ထု ဒသ္သနေန အတ္တနာ လဒ္ဓဂုဏံ ဒသ္သေန္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ။ တသ္သတ္ထော – ကဥ္စိယပုဏ္ဏလာဗု ဝိယ တက္ကဘရိတစာဋိ ဝိယ ဝသာပီတပိလောတိကာ ဝိယ စ သံကိလေသဝတ္ထုပ္ပဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ စိရကာလံ **သံကိလိဋ္ဌံ** ။ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓိတံ ဝိယ ထမ္ဘေ သာရမေယံ သက္ကာယထမ္ဘေ **ဒိဋ္ဌိသန္ဒာနေန,** ဒိဋ္ဌိဗန္ဓနေန **ဗန္ဓိတံ** ဗဒ္ဓံ, တတော ဝိမောစေန္တော စ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ **သဗ္ဗဂန္ထေ ဟိ မံ သေနကံ** အရိယမဂ္ဂဟတ္ထေန, **ဝိမောစယိ ဝတ သော ဘဂဝတ** မယှံ သတ္ထာတိ ဘဂဝတိ အဘိပ္ပသာဒံ ပဝေဒေတိ။

သေနကတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သမ္ဘုတတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ

ယော ဒန္ဓကာလေ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သမ္ဘုတတ္ထေရသ္သ ဂာထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ကရောန္တော ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ ကိန္နရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧကဒိဝသံ အညတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဝန္ဒိတွာ ကတဥ္ဇလီ အဇ္ဇုနပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုသ္သေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သမ္ဘုတော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနသ္သ ပစ္ဆာ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကသ္သ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝိပသ္သနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၂.၂၈-၃၆) –

"စန္ဒဘာဂနဒီတီရေ၊ အဟောသိံ ကိန္နရော တဒါ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ သယမ္ဘုံ အပရာဇိတံ။

"ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ ဝေဒဇာတော ကတဥ္ဇလီ။
ဂဟေတွာ အဇ္ဇုနံ ပုပ္ဖံ၊ သယမ္ဘုံ အဘိပူဇယိံ။

"တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ ကိန္နရံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

"ဆတ္တိံသက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇမကာရယိံ။
ဒသက္ခတ္တုံ စက္ကဝတ္တီ၊ မဟာရဇ္ဇမကာရယိံ။

"ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။
သုခေတ္တေ ဝပ္ပိတံ ဗီဇံ၊ သယမ္ဘုမှိ အဟော မမ။

"ကုသလံ ဝိဇ္ဇတေ မယှံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
ပူဇာရဟော အဟံ အဇ္ဇ၊ သက္ယပုတ္တသ္သ သာသနေ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတ္တ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တော ဝသ္သသတပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဝေသာလိကေသု ဝဇ္ဇိပုတ္တကေသု ဒသ ဝတ္ထူနိ ပဂ္ဂယှ ဌိတေသု ကာကဏ္ဍကပုတ္တေန ယသတ္ထေရေန ဥဿာဟိတေဟိ သတ္တသတေဟိ ခီဏာသဝေဟိ တံ ဒိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ သဒ္ဓမ္မံ ပဂ္ဂဏှန္တေဟိ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟေ ကတေ တေသံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ဥဒ္ဓမ္မဥဗ္ဗိနယဒီပနေ ဓမ္မသံဝေဂေန ထေရော –

၂၉၁. ''ယော ဒန္ဓကာလေ တရတိ၊ တရဏီယေ စ ဒန္ဓယေ။
အယောနိသံဝိဓာနေန၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

၂၉၂. ''တဿတ္ထာ ပရိဟာယန္တိ၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။
အာယသက္ယဉ္စ ပပ္ပောတိ၊ မိတ္တေဟိ စ ဝိရုဇ္ဈတိ။

၂၉၃. ''ယော ဒန္ဓကာလေ ဒန္ဓေတိ၊ တရဏီယေ စ တာရယေ။
ယောနိသော သံဝိဓာနေန၊ သုခံ ပပ္ပောတိ ပဏ္ဍိတော။

၂၉၄. ''တဿတ္ထာ ပရိပူရေန္တိ၊ သုက္ကပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။
ယသော ကိတ္တိဉ္စ ပပ္ပောတိ၊ မိတ္တေဟိ န ဝိရုဇ္ဈတီ''တိ။ –

ဣမာ ကထာ ဘဏန္တော အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ယော ဒန္ဓကာလေ တရတီ** တိ ကိဿိဉ္စိ ကတ္တဗ္ဗဝတ္ထုသ္မိံ – ''ကပ္ပတိ နု ခော, န နု ခော ကပ္ပတီ''တိ ဝိနယကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ယာဝ ဝိယတ္တံ ဝိနယဓရံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ တံ ကုက္ကုစ္စံ န ဝိနောဒေတိ, တာဝ ဒန္ဓကာလေ တဿ ကိစ္စဿ ဒန္ဓာယိတဗ္ဗသမယေ တရတိ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဝီတိက္ကမံ ကရောတိ။ **တရဏီယေ စ ဒန္ဓယေ** တိ ဂဟဋ္ဌဿ တာဝ သရဏဂမနသီလသမာအနာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတဿ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏာဒိကေ သမထဝိပဿနာနုယောဂေ စ တရိတဗ္ဗေ သမ္ပတ္တေ သီဃံ တံ ကိစ္စံ အနနုယုဉ္ဇိတ္ဝာ – ''အာဂမနမာသေ ပက္ခေ တ ကရိဿာမီ''တိ ဒန္ဓာယေယျ, တံ ကိစ္စံ အကရောန္တောဝ ကာလံ ဝီတိနာမေယျ။ **အယောနိသံဝိဓာနေနာ**တိ ဧဝံ ဒန္ဓာယိတဗ္ဗေ တရန္တော တရိတဗ္ဗေ စ ဒန္ဓာယန္တော အနုပာယသံဝိဓာနေန ဥပာယသံဝိဓာနာဘာဝေန **ဗာလော,** မန္ဒဗုဒ္ဓိကော ပုဂ္ဂလော, သမ္ပတိ အာယတိဉ္စ **ဒုက္ခံ** အနတ္ထံ ပာပုဏာတိ။

တဿတ္ထာ ပရိဟာယန္တီ တိ တဿ တထာရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒါ အတ္ထာ **ကာဠပက္ခေ စန္ဒိမာ** ဝိယ, **ပရိဟာယန္တိ** ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ''အသုကော ပုဂ္ဂလော အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော ကုသီတော ဟီနဝီရိယော''တိအာဒိနာ။ **အာယသက္ယံ** ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗတံ **ပပ္ပောတိ** ပာပုဏာတိ။ **မိတ္တေဟိ စ ဝိရုဇ္ဈတီ**တိ ''ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇ, မာ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇာ''တိ ဩဝဒအာယကေဟိ ကလျာဏမိတ္တေဟိ ''အဝစနီယာ မယ''န္တိ ဩဝဒဿ အနာအနေနေဝ ဝိရုဒ္ဓော နာမ ဟောတိ။

သေသကထာဒွယဿ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေစိ ပနေတ္ထ – ''တရတိ ဒန္ဓယေ''တိ ပဒအနံ အတ္ထဘာဝေန ဘာဝနာစိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟေ ဥဒ္ဓရန္တိ၊ တံ ပစ္ဆိမကထာသု ယုဇ္ဇတိ။ ပုရိမာ ဟိ ဒွေ ကထာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ စရိတဗ္ဗံ သမဏဓမ္မံ အကတ္ဝာ ကုက္ကုစ္စပကတတာယ ဒသ ဝတ္ထူနိ ဒီပေတ္ဝာ သဋ္ဌေန နိက္ကမိတေ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ သန္ဓာယ ထေရေန ဝုတ္တာ။ ပစ္ဆိမာ ပန အတ္တသဒိသေ သမ္မာ ပဋိပန္နေ သကတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတ္ဝာ ဌိတေတိ။

သမ္ဘူတတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ရာဟုလတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဥဘယေနာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော ရာဟုလတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ

တ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သိက္ခာကာမာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သေနာသနဝိသောဓနဝိဇ္ဇောတနာဒိကံ ဥဠာရံ ပုညံ ကတွာ ပဏိဓာနမကာသိ။ သော တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တံ ပဋိစ္စ ယသောဓရာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ရာဟုလော**တိ လဒ္ဓနာမော မဟတာ ခတ္တိယပရိဝါရေန ဝဍ္ဎိ, တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၀၅) အာဂတမေဝ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အနေကေဟိ သုတ္တပဒေဟိ သုလဒ္ဓောဝါဒော ပရိပက္ကဉာဏော ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၂.၆၈-၈၅) –

“ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော, လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
သတ္တဘူမမှိ ပါသာဒေ, အာဒါသံ သန္ထရိံ အဟံ။

“ခီဏာသဝသဟဿေဟိ, ပရိကိဏ္ဏော မဟာမုနိ။
ဥပါဂမိ ဂန္ဓကုဋိံ, ဒွိပဒိန္ဒော နရာသဘော။

“ဝိရောစေန္တော ဂန္ဓကုဋိံ, ဒေဝဒေဝေါ နရာသဘော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဌိတော သတ္ထာ, ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

“ယေနာယံ ဇောတိတာ သေယျာ, အာဒါသောဝ သုသန္ထတော။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ, သုဏာထ မမ ဘာသတော။

“သောဏ္ဏမယာ ရူပိမယာ, အထော ဝေဠုရိယာမယာ။
နိဗ္ဗတ္တိဿန္တိ ပါသာဒါ, ယေ ကေစိ မနသော ပိယာ။

“စတုသဋ္ဌိက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော, ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
သဟဿက္ခတ္တုံ စက္ကဝတ္တီ, ဘဝိဿတိ အနန္တရာ။

“ဧကဝီသတိကပ္ပမှိ, ဝိမလော နာမ ခတ္တိယော။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ, စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။

“နဂရံ ရေဏုဝတီ နာမ, ဣဋ္ဌကာဟိ သုမာပိတံ။
အာယာမတော တီဏိ သတံ, စတုရဿသမာယုတံ။

“သုဒဿနော နာမ ပါသာဒော, ဝိဿကမ္မေန မာပိတော။
ကူဋာဂါရဝရူပေတော, သတ္တရတနဘူသိတော။

“ဒသသဒ္ဒါဝိဝိတ္တံ တံ, ဝိဇ္ဇာဓရသမာကုလံ။
သုဒဿနံဝ နဂရံ, ဒေဝတာနံ ဘဝိဿတိ။

“ပဘာ နိဂ္ဂစ္ဆတေ တဿ, ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေဝ သူရိယေ။
ဝိရောစေဿတိ တံ နိစ္စံ, သမန္တာ အဋ္ဌယောဇနံ။

“ကပ္ပသတသဟဿမှိ, ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂောတမော နာမ ဂောတ္တေန, သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တုသိတာ သော စဝိတွာန, သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
ဂောတမဿ ဘဂဝတော, အတြဇော သော ဘဝိဿတိ။

“သစေဝသေယျ အကရုံ၊ စက္ကဝတ္တိ ဘဝေယျ သော။
အဋ္ဌာနမေတံ ယံ တာဒီ၊ အကရေ ရတိမဇ္ဈေက။

“နိက္ခမိတွာ အကရမှာ၊ ပဗ္ဗဇိဿတိ သုဗ္ဗတော။
ရာဟုလော နာမ နာမေန၊ အရဟာ သော ဘဝိဿတိ။

“ကိကီဝ အဏ္ဍံ ရက္ခေယျ၊ စာမရီ ဝိယ ဝါလဓိံ။
နိပကော သီလသမ္ပန္နော၊ မမံ ရက္ခိ မဟာမုနိ။

“တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အညံ ဗျာကရောန္တော –

၂၉၅. “ဥဘယေနေဝ သမ္ပန္နော၊ ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ။
ယဉ္စမှိ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ၊ ယဉ္စ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

၂၉၆. “ယဉ္စ မေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ယဉ္စ နတ္ထိ ပုနဗ္ဘဝေါ။
အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ တေဝိဇ္ဇော အမတဒ္ဒသော။

၂၉၇. “ကာမန္ဓာ ဇာလပစ္ဆန္နာ၊ တဏှာဆာဒနဆာဒိတာ။
ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓါ၊ မစ္ဆာဝ ကုမိနာမုခေ။

၂၉၈. “တံ ကာမံ အဟမုဇ္ဈိတွာ၊ ဆေတွာ မာရဿ ဗန္ဓနံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော”တိ။ –

စတဿော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥဘယေနေဝ သမ္ပန္နော** တိ ဇာတိသမ္ပဒာ, ပဋိပတ္တိသမ္ပဒာတိ ဥဘယသမ္ပတ္တိယာပိ သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော။ **ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ** တိ “ရာဟုလဘဒ္ဒော”တိ မံ သဗြဟ္မစာရိနော သဉ္ဇာနန္တိ။ တဿ ဟိ ဇာတသာသနံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တေန “ရာဟု ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ”န္တိ ဝုတ္တဝစနံ ဥပာဒါယ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ “ရာဟုလော”တိ နာမံ ဂဏှိ။ တတ္ထ အာဒိတော ပိတရာ ဝုတ္တပရိယာယမေဝ ဂဟေတွာ အာဟ – “ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ”တိ။ **ဘဒ္ဒော** တိ စ ပသံသာဝစနမေတံ။

ဣဒါနိ တံ ဥဘယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတုံ **“ယဉ္စမှိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ယန္တိ** ယသ္မာ။ **စ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော။ **အမှိ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿာ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဩရသပုတ္တော အမှိ။ **ဓမ္မေသူ** တိ လောကိယေသု လောကုတ္တရေသု စ ဓမ္မေသု, စတုသစ္စဓမ္မေသူတိ အတ္ထော။ **စက္ခုမာ**တိ မဂ္ဂပညာစက္ခုနာ စက္ခုမာ စ အမှီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပုန အပရာပရေဟိပိ ပရိယာယေဟိ အတ္တနိ ဥဘယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတုံ – **“ယဉ္စ မေ အာသဝါ ခီဏာ”** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဒက္ခိဏေယျော** တိ ဒက္ခိဏာရဟော။ **အမတဒ္ဒသော** တိ နိဗ္ဗာနဿ ဒဿာဝီ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဣဒါနိ ယာယ ဝိဇ္ဇာသမ္ပတ္တိယာ စ ဝိမုတ္တိသမ္ပတ္တိယာ စ အဘာဝေန သတ္တကာယော ကုမိနေ ဗန္ဓမစ္ဆာ ဝိယ သံသာရေ ပရိဝတ္တတိ, တံ ဥဘယသမ္ပတ္တိံ အတ္တနိ ဒဿေတုံ **“ကာမန္ဓာ”** တိ ကထာဒွယမာဟ။ တတ္ထ ကာမေဟိ ကာမေသု တ အန္ဓာတိ **ကာမန္ဓာ** ။ “ဆန္ဒော ရာဂေ”တိအာဒိဝိဘင်္ဂေဟိ (စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈) ကိလေသကာမေဟိ

ရူပါဒီသု ဝတ္ထုကာမေသု အနာဒိနိဝဒ္ဓိတာယ အန္ဓီကတာ။ **ဇာလပစ္ဆန္နာ** တိ သကလံ ဘဝတ္တယံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတေန ဝိသတ္တိကာဇာလေန ပကာရတော ဆန္နာ ပလိဂုဏ္ဌိတာ။ **တဏှာဆဒနဆာဒိတာ**တိ တတော ဧဝ တဏှာသင်္ခာတေန ဆဒနေန ဆာဒိတာ နိဝုတာ သဗ္ဗသော ပဋိကုဇ္ဇိတာ။ **ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓာ, မစ္ဆာဝ ကုမိနာမုခေ** တိ ကုမိနာမုခေ မစ္ဆဗန္ဓနံ မစ္ဆပသိဗ္ဗကမုခေ ဗဒ္ဓါ မစ္ဆာ ဝိယ ပမတ္တဗန္ဓုနာ မာရေန ယေန ကာမဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓါ ဣမေ သတ္တာ တတော န နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ အန္ဓောဗန္ဓနဂတာဝ ဟောန္တိ။

တံ တထာရူပံ **ကာမံ** ဗန္ဓနဘူတံ **ဥဇ္ဈိတွာ** ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိယာ ပဟာယ ကိလေသ **မာရဿ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ,** ပုန အရိယမဂ္ဂသတ္ထေန အနဝသေသတော သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ တတော ဧဝ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတေန မူလေန **သမူလံ,** ကာမတဏှာဒိကံ **တဏှံ အဗ္ဗုယှ** ဥဒ္ဓရိတွာ သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟာဘာဝတော, **သီတိဘူတော** သဥပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ နိဗ္ဗုတော, အဟံ **အသ္မိ** ဟောမီတိ အတ္ထော။

ရာဟုလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. စန္ဒနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဇာတရူပေနာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော စန္ဒနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော ဧကတိံသေ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော သုဒဿနံ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပဗ္ဗတန္တရေ ဝသန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကုဋဇပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **စန္ဒနော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပန္နော အဟောသိ။ သော ဧကံ ပုတ္တံ လဘိတွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ သာဝတ္ထိံ အာဂတော သုသာနေ ဝသတိ။ တဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာ ပုရာဏဒုတိယိကာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ အာရကံ အာဒာယ မဟတာ ပရိဝါရေန ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ – “ဣတ္ထိကုတ္တာဒီဟိ နံ ပလောဘေတွာ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေဿာမီ”တိ။ ထေရော တံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ “ဣ အနိဿာ အဝိသယော ဘဝိဿာမီ”တိ ယထာရဒ္ဓံ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၂.၃၇-၄၃) –

“ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ၊ ဝသလော နာမ ပဗ္ဗတော။
ဗုဒ္ဓေါ သုဒဿနော နာမ၊ ဝသတေ ပဗ္ဗတန္တရေ။

“ပုပ္ဖံ ဟေမဝန္တံ မယှ၊ ဝေဟာသံ အဂမာသဟံ။
တတ္ထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဩဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။

“ပုပ္ဖံ ကုဋဇမာဒါယ၊ သီသေ ကတွာန အဉ္ဇလိံ။
ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပေသိံ၊ သယမ္ဘုဿ မဟေသိနော။

“ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ပုပ္ဖမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ အာကာသေ ဌတွာ တဿာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သယံ အတ္တနာ ပုဗ္ဗေ ဝသိတဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ သဟာယဘိက္ခူဟိ – “ဝိပ္ပသန္နာနိ ခော တေ, အာဝုသော, ဣန္ဒြိယာနိ, ကစ္စိ တယာ သစ္စာနိ ပဋိဝိဒ္ဓါနီ”တိ ပုဋ္ဌော –

၂၉၉. “ဇာတရူပေန သဉ္ဆန္နာ၊ ဒါသီဂဏပုရက္ခတာ။

အင်္ကေန ပုတ္တမာအယ၊ ဘရိယာ မံ ဥပာဂမိ။

၃၀၀. ''တဉ္စ ဒိသွာန အာယန္တိံ၊ သကပုတ္တဿ မာတရံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပာသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။

၃၀၁. ''တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၃၀၂. ''တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

ဣမာပိ ကထာပိ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ကထေန္တော အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ဇာတရူပေန သဉ္ဆန္နာ** တိ ဇာတရူပမယေန သီသူပကဒိအလင်္ကာရေန အလင်္ကရဏဝသေန ပဋိစ္ဆာဒိတသရီရာ, သဗ္ဗာဘရဏဘူသိတာတိ အတ္ထော။ **အသီဂဏပုရက္ခတာ** တိ ယထာရဟံ အလင်္ကတပဋိယတ္တေန အတ္တနော အာသိဂဏေန ပုရတော ကတာ ပရိတရိတာတိ အတ္ထော။ **အင်္ကေန ပုတ္တမာအယာ** တိ ''အပိ နာမ ပုတ္တမ္ပိ ဒိသွာ ဂေဟဿိတသာတော ဘဝေယျာ''တိ ပုတ္တံ အတ္တနော အင်္ကေန ဂဟေတွာ။

အာယန္တိံ န္တိ အာဂစ္ဆန္တိံ။ **သကပုတ္တဿ မာတရ** န္တိ မမ ဩရသပုတ္တဿ ဇနနိံ, မယှံ ပုရာဏဒုတိယိကန္တိ အတ္ထော။ သဗ္ဗမိဒံ ထေရော အတ္တနော ကာမရာဂသမုစ္ဆေဒံ ဗဟုမညန္တော ဝဒတိ။ **ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထာ** တိ ''ဝေရူပပိ နာမ သမ္ပတ္တိ ဇရာဗျာဓိမရဏေဟိ အဘိဘုယျတိ, အဟော သင်္ခါရာ အနိစ္စာ အဓုဝ အနဿာသိကာ''တိ ဧဝံ ယောနိသောမနသိကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

စန္ဒနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဓမ္မိကတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဓမ္မော ဟဝေ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဓမ္မိကတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မိဂလုဒ္ဒကော ဟုတွာ ဧကဒိဝ သံ အရညာယတနေ ဒေဝပရိသာယ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ''ဓမ္မော ဧသော ဝုစ္စတီ''တိ ဒေသနာယ နိမိတ္တံ ဂ ဏှိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသလရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကု လေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဓမ္မိကော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟဏေ လဒ္ဓပ္ပသာဒော ပဗ္ဗဇိတွာ အ ညတရသ္မိံ ဂါမကာဝါသေ အာဝါသိကော ဟုတွာ ဝိဟရန္တော အာဂန္တုကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တာဝတ္တေသု ဥဇ္ဈာနဗဟု လော အက္ခမော အဟောသိ။ တေန ဘိက္ခူ တံ ဝိဟာရံ ဆဍ္ဍေတွာ ပက္ကမိံသု။ သော ဧကကောဝ အဟောသိ။ ဝိဟာရ သာမိကော ဥပာသကော တံ ကာရဏံ သုတွာ ဘဂဝတော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသေ တွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိတွာ တေန ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ – ''နာယံ ဣဒါနေဝ အက္ခမော, ပုဗ္ဗေပိ အက္ခမော အဟောသီ''တိ ဝတွာ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော ရုက္ခဓမ္မံ (ဇာ. ၁.၁.၇၄) ကထေတွာ ဥပရိ တဿ ဩဝါဒံ ဒေန္တော –

၃၀၃. ''ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ။
ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ။

၃၀၄. ''န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိံ။

၃၀၅. ''တသ္မာ ဟိ ဓမ္မေသု ကရေယျ ဆန္ဒံ၊ ဣတိ မောဒမာနော သုဂတေန တာဒိနာ။
ဓမ္မေ ဌိတာ သုဂတဝရဿ သာဝကာ၊ နီယန္တိ ဓီရာ သရဏဝရဂ္ဂဂါမိနော။

၃၀၆. ''ဝိပ္ပဝုတ္ထံ့တော ဂတ္တမူလော၊ တဏှုဟာဇာလော သမူဟတော။
သော ခီဏသံသာရော န စတ္ထိ ကိဉ္စနံ၊
စန္ဒော ယထာ ဒောသိနာ ပုဏ္ဏမာသိယ''န္တိ။ – စတဿော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ လောကိယလောကုတ္တရော သုစရိတဓမ္မော။ **ရက္ခတီ** တိ အပာယဒုက္ခတော ရက္ခတိ, သံသာရဒုက္ခတော စ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဘူတော ရက္ခတိယေဝ။ **ဓမ္မစာရိန္တိ** တံ ဓမ္မံ စရန္တံ ပဋိပဇ္ဇန္တံ။ **သုစိဏ္ဏော** တိ သုဋ္ဌု စိဏ္ဏော ကမ္မဖလာနိ သဒ္ဒဟိတွာ သက္ကစ္စံ စိတ္တီကတွာ ဥပစိတော။ **သုခန္တိ** လောကိယလောကုတ္တရသုခံ။ တတ္ထ လောကိယံ တာဝ ကာမာဝစရာဒိဘေဒေ ဓမ္မော ယထာသကံ သုခံ ဒိဋ္ဌေ တ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ တ အပရေ တ ပရိယာယေ **အာဝဟတိ** နိပ္ဖာဒေတိ, ကုတရံ ပန ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယေ ဌတွာ စိဏ္ဏော ပရမ္ပရာယ အာဝဟတိတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ အနုပနိဿယဿ တဒဘာဝတော။ **သောနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ, န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ** တိ ဓမ္မစာရီ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ တံနိမိတ္တံ ဒုဂ္ဂတိံ န ဂစ္ဆတီတိ ဧသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ အာနိသံသော ဥဒ္ဒယောတိ အတ္ထော။

ယသ္မာ ဓမ္မေနေဝ သုဂတိဂမနံ, အဓမ္မေနေဝ စ ဒုဂ္ဂတိဂမနံ, တသ္မာ ''ဓမ္မော အဓမ္မော''တိ ကမ္မေ အညမညံ အသံကိဏ္ဏဖလာတိ ဒဿေတုံ **''န ဟိ ဓမ္မော''** တိအာဒိနာ ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အဓမ္မော** တိ ဓမ္မပဋိပက္ခော ဒုစ္စရိတံ။ **သမဝိပာကိနော**တိ သဒိသဝိပာကာ သမာနဖလာ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဓမ္မာဓမ္မာနံ အယံ ယထာဝုတ္တော ဝိပာကဘေဒော, တသ္မာ။ **ဆန္ဒန္တိ** ကတ္တုကမျတာဆန္ဒံ။ **ကုတိ မောဒမာနော သုဂတေန တာဒိနာ**တိ ကုတိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဩတဒအနေန သုဂတေန သမ္မဂ္ဂတေန သမ္မာပဋိပန္နေန ကုဋ္ဌာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တိယာ တာဒိနာမဝတာ ဟေတုဘူတေန မောဒမာနော တုဋ္ဌော အာပဇ္ဇမာနော ဓမ္မေသု ဆန္ဒံ ကရေယ္ယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထာဝတာ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ကုအနိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **''ဓမ္မေ ဌိတာ''** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယသ္မာ သုဂတဿ ဝရဿ သုဂတေသု စ ဝရဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **သာဝကာ** တဿ **ဓမ္မေ ဌိတာ ဓီရာ** အတိဝိယ အဂ္ဂဘူတသရဏာကမိနော တေနေဝ သရဏဂမနသင်္ခာတေ ဓမ္မေ ဌိတဘာဝေန သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတောပိ **နီယန္တိ** နိဿရန္တိ, တသ္မာ ဟိ ဓမ္မေသု ကရေယ္ယ ဆန္ဒန္တိ။

ဧဝံ သတ္ထာရာ တီဟိ ကထာဟိ ဓမ္မေ ဒေသိတေ ဒေသနာနုသာရေန ယထာနိသိန္နောဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၂.၄၄-၅၀) –

''မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိံ၊ အရညေ ဝိပိနေ အဟံ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတံ။

''စတုသစ္စံ ပကာသေန္တံ၊ ဒေသေန္တံ အမတံ ပဒံ။
အဿောသိံ မဓုရံ ဓမ္မံ၊ သိခိနော လောကဗန္ဓုနော။

''ဃောသေ စိတ္တံ ပသာဒေသိံ၊ အသမပ္ပဋိပုဂ္ဂလေ။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဥတ္တရိံ ဒုတ္တရံ ဘဝံ။

''ဧကတိံသေ ကုတော ကပ္ပေ၊ ယံ သညမလဘိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဃောသသညာယိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။
တထာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနာ အဓိဂတံ ဝိသေသံ သတ္ထု နိဝေဒေန္တော စရိမကထာယ အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ဝိပ္ပဝုဋ္ဌိတော** တိ ဝိဓုတော, မဂ္ဂဉာဏေန ပဋိနိဿဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဂဏ္ဍမူလော** တိ အဝိဇ္ဇာ။ သာ ဟိ ဂဏ္ဍာတိ သဝတိ။ “ဂဏ္ဍောတိ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စန္နေတံ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာနံ အဓိဝစန”န္တိ (သံ. နိ. ၄.၁၀၃; အ. နိ. ၆.၂၃; ၈.၅၆; ၉.၁၅; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၃၇) ဧဝံ သတ္ထာရာ ဝုတ္တဿ ဒုက္ခမူလယောဂတော, ကိလေသာသု စိပ္ပဂ္ဂရဏတော, ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂေဟိ ဥဒ္ဓုမာတပက္ကပဘိန္နတော စ, ဂဏ္ဍာဘိဓာနဿ ဥပာဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကဿ မူလံ ကာရဏံ **တဏှာဇာလော သမူဟတော**တိ တဏှာသင်္ခာတော ဇာလော မဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာဋိတော။ **သော ခီဏသံသာရော န စတ္ထိ ကိဋ္ဌန**န္တိ သော အဟံ ဧဝံ ပဟီနတဏှာဝိဇ္ဇတာယ ပရိက္ခီဏသံသာရော ပဟီနဘဝမူလတ္တာ ဧဝ န စတ္ထိ, န စ ဥပလဗ္ဘတိ ရာဂာဒိကိဋ္ဌနံ။ **စန္ဒော ယထာ ဒောသိနာ ပုဏ္ဏမာသိယ**န္တိ ယထာ နာမ စန္ဒော အဗ္ဘမဟိကာဒိဒောသရဟိတော ပုဏ္ဏမာသိယံ ပရိပုဏ္ဏကာလေ ဧဝံ အဟမ္ပိ အရဟတ္တာဓိဂမေန အပေတရာဂါဒိကိဋ္ဌနော ပရိပုဏ္ဏဓမ္မကောဋ္ဌာသော အဟောသိန္တိ။

ဓမ္မိကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သပ္ပကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယဒာ ဗလာကာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သပ္ပကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော ဧကတိံသေ ကပ္ပေ မဟာနုဘာဝေ နာဂရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော သမ္ဘဝဿ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အဗ္ဘောကာသေ သမာပတ္တိယာ နိသိန္နဿ မဟန္တံ ပဒုမံ ဂဟေတွာ ဥပရိမုဒ္ဓနိ ဓာရေန္တော ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သပ္ပကော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အဇကရဏိယာ နာမ နဒိယာ တီရေ လေဏဂိရိဝိဟာရေ ဝသန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၂.၇၈-၈၃) –

“ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ၊ ရောမသော နာမ ပဗ္ဗတော။
ဗုဒ္ဓောပိ သမ္ဘဝေ နာမ၊ အဗ္ဘောကာသေ ဝသီ တဒါ။

“ဘဝနာ နိက္ခမိတွာန၊ ပဒုမံ ဓာရယိံ အဟံ။
ဧကာဟံ ဓာရယိတွာန၊ ဘဝနံ ပုနရာဂမိံ။

“ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဗုဒ္ဓမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

သော အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ သာဝတ္ထိံ အာဂတော ဉာတီဟိ ဥပဋ္ဌိယမာနော တတ္ထ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဉာတကေ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တုကာမော အဟောသိ။ တံ ဉာတကာ “ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထ, မယံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ”တိ ယာစိံသု။ သော ဂမနာကာရံ ဒဿေတွာ ဌိတော အတ္တနာ ဝသိတဋ္ဌာနကိတ္တနာပဒေသေန ဝိဝေကာဘိရတိံ ပကာသေန္တော –

၃၀၇. “ယဒါ ဗလာကာ သုစိပဏ္ဍရစ္ဆဒါ၊ ကာဠဿ မေဃဿ ဘယေန တဇ္ဇိတာ။
ပလေဟိတိ အာလယမာလယေသိနီ၊ တဒါ နဒီ အဇကရဏီ ရမေတိ မံ။

၃၀၈. “ယဒါ ဗလာကာ သုဝိသုဒ္ဓပဏ္ဍရာ၊ ကာဠဿ မေဃဿ ဘယေန တဇ္ဇိတာ။
ပရိယေသတိ လေဏမလေဏဒဿိနီ၊ တဒါ နဒီ အဇကရဏီ ရမေတိ မံ။

၃၀၉. “ကံ နု တတ္ထ န ရမေန္တိ၊ ဇမ္ဗုယော ဥဘတော တဟိံ။
သောဘေန္တိ အာပဂါကူလံ၊ မမ လေဏဿ ပစ္ဆတော။

၃၁၀.''တာမတမဒသင္ဃသုပ္ပဟီနာ၊ ဘေကာ မန္ဒဝတီ ပနာဒယန္တိ။
နာဇ္ဇ ဂိရိနဒီဟိ ဝိပ္ပဝါသသမယော၊
ခေမာ အဇကရဏီ သိဝါ သုရမ္မာ''တိ။ – စတုတ္ထော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယဒါ**တိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **ဗလာကာ**တိ ဗလာကာသကုဏိကာ။ **သုစိပဏ္ဍရစ္ဆဒါ**တိ သုစိသုဒ္ဓဝလပက္ခာ။ **ကာဠဿ မေဃဿ ဘယေန တဇ္ဇိတာ**တိ ဇလဘာရဘာရိတတာယ ကာဠဿ အဠ္ဌနဂိရိသန္နိကာသဿ ဟဝုဿကမေဃဿ ဂဇ္ဇတော ဝုဋ္ဌိဘယေန နိဗ္ဗိဇ္ဇိတာ ဘီသာပိတာ။ **ပလေဟိတီ**တိ ကေစရဘူမိတော ဥပ္ပတိတ္ဝာ ဂမိဿတိ။ **အာလယ**န္တိ နိလယံ အတ္တနော ကုလာဝကံ။ **အာလယမေသိနီ**တိ တတ္ထ အာလယနံ နိလီယနမေဝ ဣစ္ဆန္တီ။ **တဒါ နဒီ အဇကရဏီ ရမေတိ မ**န္တိ တသ္မိံ ဟဝုဿကကာလေ အဇကရဏီနာမိကာ နဒီ နတောဒကဿ ပူရာ ဟာရဟာရိနီ ကုလင္ကသာ မံ ရမေတိ မမ စိတ္တံ အာရာဓေတီတိ ဥတုပဒေသဝိသေသကိတ္တနာပဒေသေန ဝိဝေကာဘိရတိံ ပကာသေသိ။

သုဝိသုဒ္ဓပဏ္ဍရာတိ သုဋ္ဌု ဝိသုဒ္ဓပဏ္ဍရဝဏ္ဏာ, အသမ္မိဿဝဏ္ဏာ သဗ္ဗသေတာတိ အတ္ထော။ **ပရိယေသတီ**တိ မဂ္ဂတိ။ **လေဏ**န္တိ ဝသနဋ္ဌာနံ။ **အလေဏဒဿိနီ**တိ ဝသနဋ္ဌာနံ အပဿန္တီ။ ပုဗ္ဗေ နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနဿ အဘာဝေန အလေဏဒဿိနီ, ဣဒါနိ ဟဝုဿကကာလေ မေဃဂဇ္ဇိတေန အာဟိတဂဗ္ဘာ **ပရိယေသတိ လေဏ**န္တိ နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနံ ကုလာဝကံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

ကံ နု တတ္ထ။ပေ။ ပစ္ဆတောတိ မမ ဝသနကမဟာလေဏဿ **ပစ္ဆတော** ပစ္ဆာဘာဂေ **အာပကကူလံ** အဇကရဏီနဒိယာ ဥဘတော တီရံ **တဟိံ တဟိံ** ဣတော စိတော စ သောဘေန္တိယော နိစ္စကာလံ ဖလဘာရနမိတသာခါ သိနိဒ္ဓပဏ္ဏစ္ဆာယာ **ဇမ္ဗုယော တတ္ထ** တသ္မိံ ဌာနေ **ကံ** နာမ သတ္တံ **န ရမေန္တိ နု,** သဗ္ဗံ ရမေန္တိယေဝ။

တာမတမဒသင္ဃသုပ္ပဟီနာတိ အမတံ ဝုစ္စတိ အဂဒံ, တေန မဇ္ဇန္တီတိ အမတမဒါ, သပ္ပာ, တေသံ သင္ဃော အမတမဒသင္ဃော, တတော သုဋ္ဌု ပဟီနာ အပဂတာ။ **ဘေကာ** မဏ္ဍူကိယော, **မန္ဒဝတီ** သရဝတိယော, **ပနာဒယန္တိ** တံ ဌာနံ မဓုရေန ဝဿိတေန နိန္နာဒယန္တိ။ **နာဇ္ဇ ဂိရိနဒီဟိ ဝိပ္ပဝါသသမယောတိ** အဇ္ဇ ဧတရဟိ အညာဟိပိ ပဗ္ဗတေယျာဟိ နဒီဟိ ဝိပ္ပဝါသသမယော န ဟောတိ, ဝိသေသတော ပန တဋ္ဌမစ္ဆသုသုမာရာဒိဝိရဟိတတော **ခေမာ အဇကရဏီ** နဒီ။ သုန္ဒရတလတိတ္ထပုလိနသမ္ပတ္တိယာ **သိဝါ**။ သုဋ္ဌု ရမ္မာ ရမဏီယာ, တသ္မာ တတ္ထေဝ မေ မနော ရမတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဇဝံ ပန ဝတ္ဝာ ဉာတကေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ သုညာဂါရာဘိရတိဒီပနေန ဣဒမေဝ စ ထေရဿ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ။

သပ္ပကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. မုဒိတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗဇိံ န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မုဒိတတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိသ္ဝာ ပသန္နမာနသော ဇော မဥ္စမဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသလရဋ္ဌေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ **မုဒိတော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝိညုတံ ပတ္တော။ တေန စ သမယေန တံ ကုလံ ရညာ ဧကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပလိဗုဒ္ဓံ အဟောသိ။ မုဒိတော ရာဇဘယာဘီတော ပလာယိတ္ဝာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော အညတရဿ ခီဏာသဝတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဥပဂစ္ဆိ။ ထေရော တဿ ဘီတဘာဝံ ဉတ္ဝာ ''မာ ဘာယီ''တိ သမဿာသေသိ။ သော ''ကိတ္တကေန နု ခော, ဘန္တေ, ကာလေန ဣဒံ မေ ဘယံ ဝူပသမေဿတီ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''သတ္တဋ္ဌမာသေ အတိက္ကမိတ္ဝာ''တိ ဝုတ္တေ – ''ဧတ္တကံ ကာလံ အဓိဝါသေတုံ န သက္ကောမိ, ပဗ္ဗဇိဿာမဟံ, ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေထ မ''န္တိ ဇီဝိတရက္ခဏတ္ထံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ဘယေ ဝူပသန္တေပိ သမဏဓမ္မံယေဝ ရောစေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေ

တ္တတ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော – ''အရဟတ္တံ အပ္ပတ္တွာ ဣမသ္မာ ဝသနဂုဟာ ဗဟိ န နိက္ခမိဿာမီ''တိ အာဒိနာ ပဋိညံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၃၆.၁၀-၁၃) –

''ဝိပဿိနော ဘဂဝတော၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
ဧကံ မဉ္စံ မယာ ဒိန္နံ၊ ပသန္နေန သပာဏိနာ။

''ဟတ္ထိယာနံ အဿယာနံ၊ ဒိဗ္ဗယာနံ သမဇ္ဈဂံ။
တေန မဉ္စကဒါနေန၊ ပတ္တောမှိ အာသဝက္ခယံ။

''ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ မဉ္စမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ မဉ္စဒါနဿိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော သဟာယဘိက္ခူဟိ အဓိဂတံ ပုဋ္ဌော အတ္တနော ပဋိပန္နာကာရံ ကထေန္တော –

၁၁၁. ''ပဗ္ဗဇိံ ဇီဝိကတ္ထောဟံ၊ လဒ္ဓာန ဥပသမ္ပဒံ။
တတော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိံ၊ ဒဠှဝီရိယော ပရက္ကမိံ။

၁၁၂. ''ကာမံ ဘိဇ္ဇတုယံ ကာယော၊ မံသပေသီ ဝိသီယရုံ။
ဥဘော ဇဏ္ဏုကသန္ဓီဟိ၊ ဇင်္ဃာယော ပပတန္တု မေ။

၁၁၃. ''နာသိဿံ န ပိဝိဿာမိ၊ ဝိဟာရာ စ န နိက္ခမေ။
နပိ ပဿံ နိပာတေဿံ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။

၁၁၄. ''တဿ မေဝံ ဝိဟရတော၊ ပဿ ဝီရိယပရက္ကမံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

စတဿော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဇီဝိကတ္ထော** တိ ဇီဝိကာယ အတ္ထိကော ဇီဝိကပ္ပယောဇနော။ ''တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတွာ နိဗ္ဗယော သုခေန အကိလမန္တော ဇီဝိဿာမီ''တိ ဧဝံ ဇီဝိကတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိန္တိ အတ္ထော။ **လဒ္ဓာန ဥပသမ္ပဒ** န္တိ ပဌမံ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဌိတော ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ။ **တတော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိံ** န္တိ တတော ဥပသမ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တော ဒွေ မာတိကာ, တိဿော အနုမောဒနာ, ဧကစ္စံ သုတ္တံ, သမထကမ္မဋ္ဌာနံ, ဝိပဿနာဝိဓိဉ္စ ဥဂ္ဂဏှန္တော ဗုဒ္ဓါဒီနံ မဟာနုဘာဝတံ ဒိသွာ – ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော''တိ ရတနတ္တယေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘိံ။ **ဒဠှဝီရိယော ပရက္ကမိ** န္တိ ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ သစ္စပဋိဝေဓာယ ဒဠှဝီရိယော ထိရဝီရိယော ဟုတွာ ပရက္ကမိံ, အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ သမ္မဒေဝ ပဒဟိံ။

ယထာ ပန ပရက္ကမိံ, တံ ဒဿေတုံ **''ကာမ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကာမ**န္တိ ယထာကာမံ ဧကံသတော တ **ဘိဇ္ဇတု။ အယံ ကာယော** တိ အယံ မမ ပူတိကာယော, ဣမိနာ ဝီရိယပတာပေန ဘိဇ္ဇတိ စေ, ဘိဇ္ဇတု ဆိန္နဘိန္နံ ဟောတု။ **မံသပေသီ ဝိသီယရု**န္တိ ဣမိနာ ဒဠှပရက္ကမေန ဣမသ္မာ ကာယာ မံသပေသိယော ဝိသီယန္တိ စေ, ဝိသီယန္တု ဣတော စိတော ဝိဒ္ဓံသန္တု။ **ဥဘော ဇဏ္ဏုကသန္ဓီဟိ, ဇင်္ဃာယော ပပတန္တု မေ** တိ ဥဘောဟိ ဇဏ္ဏုကသန္ဓီဟိ သဟ မမ ဥဘော ဇင်္ဃာယော သတ္ထိယော ဦရုဗန္ဓတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဘူမိယံ ပပတန္တု။ ''မ''န္တိပိ ပာဌော, သော ဧဝတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

မုဒိတတွေ့ရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စကနိပါတော

၁. ရာဇဒတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စကနိပါတေ **ဘိက္ခု သိဝထိကံ ဂန္တွာ**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ရာဇဒတ္တတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော, တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနန္တော, ဣတော စတုန္နံ ဒသေ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော, ဧကဒိဝသံ ဧကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဝနန္တံ ဥပဂတော တတ္ထ အညတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သုပရိသုဒ္ဓံ အမ္ဗာဋကဖလံ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သတ္ထဝါဟကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ မဟာရာဇံ ဝေဿဝဏံ အာရာဓေတွာ ပဋိလဒ္ဓဘာဝတော မာတာပိတရော **ရာဇဒတ္တော**တိ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒာယ တဏိဇ္ဇဝသေန ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ တေန စ သမယေန ရာဇဂဟေ အညတရာ ဂဏိကာ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ ပရမသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သဟဿံ လဘတိ။ အထ သော သတ္ထဝါဟပုတ္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ တဿာ ဂဏိကာယ သဟဿံ ဒတွာ သံဝါသံ ကပ္ပေန္တော နစိရဿေဝ သဗ္ဗံ ဓနံ ခေပေတွာ ဒုဂ္ဂတော ဟုတွာ ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ အလဘန္တော ဣတော စိတော စ ပရိဗ္ဘမန္တော သံဝေဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနံ အဂမာသိ။

တေန စ သမယေန သတ္ထာ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော နိသိန္နော ဟောတိ။ သော ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယိတွာ သုသာနေ ဝသတိ။ တဒါ အညတရောပိ သတ္ထဝါဟပုတ္တော သဟဿံ ဒတွာ တာယ ဂဏိကာယ သဟ ဝသတိ။ သာ စ ဂဏိကာ တဿ ဟတ္ထေ မဟဂ္ဃရတနံ ဒိသွာ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ အညေဟိ ဓုတ္တပုရိသေဟိ တံ မာရာပေတွာ တံ ရတနံ ဂဏှိ။ အထ တဿ သတ္ထဝါဟပုတ္တဿ မနုဿာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဩစရကမနုဿေ ပေသေသုံ။ တေ ရတ္တိယံ တဿာ ဂဏိကာယ ဃရံ ပဝိသိတွာ ဆဝိအာဒီနိ အနုပဟစ္စေဝ တံ မာရေတွာ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍေသုံ။ ရာဇဒတ္တတ္ထေရော အသုဘနိမိတ္တံ ဂဟေတုံ သုသာနေ ဝိစရန္တော တဿာ ဂဏိကာယ ကဠေဝရံ ပဋိက္ကူလတော မနသိ ကာတုံ ဥပဂတော ကတိပယတရေ ယောနိသော မနသိ ကတွာ အစိရမတဘာဝတော သောဏသိင်္ဂါလာဒီဟိ အနုပဟတဆဝိတာယ ဝိသဘာဂဝတ္ထုတာယ စ အယောနိသော မနသိကရောန္တော, တတ္ထ ကာမရာဂံ ဥပ္ပာဒေတွာ သံဝိဂ္ဂတရမာနသော အတ္တနော စိတ္တံ ပရိဘာသိတွာ မုဟုတ္တံ ဧကမန္တံ အပသက္ကိတွာ အာဒိတော ဥပဋ္ဌိတံ အသုဘနိမိတ္တမေဝ ဂဟေတွာ ယောနိသော မနသိကရောန္တော ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ တာဝဒေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၅၅-၅၉) –

"ဝိပိနေ ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာန, သယမ္ဘုံ အပရာဇိတံ။
အမ္ဗာဋကံ ဂဟေတွာန, သယမ္ဘုဿ အဒါသဟံ။

"ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ, ယံ ဖလမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဖလဒါနဿိဒံ ဖလံ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော –

၃၁၅. "ဘိက္ခု သိဝထိကံ ဂန္တွာ, အဒ္ဒသ ဣတ္ထိမုဇ္ဈိတံ။
အပဝိဒ္ဓံ သုသာနသ္မိံ, ခဇ္ဇန္တိံ ကိမိဟီ ဖုဋံ။

၃၁၆. "ယဉှိ ဧကေ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, မတံ ဒိသွာန ပါပကံ။
ကာမရာဂေ ပါတုရဟု, အန္ဓောဝ သဝတီ အဟုံ။

၃၁၇. "ဩရံ ဩဒနပါကမှာ, တမှာ ဌာနာ အပက္ကမိံ။

သတိမာ သမ္ပဇာနောဟံ၊ ကေမန္တံ့ ဥပဟဝိသိံ။

၃၁၈. ''တတော မေ မနသိကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေ ဟာတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၃၁၉. ''တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဘိက္ခု သိဝထိကံ ဂန္တွာ**တိ သံသာရေ ဘယဿ ဣက္ခနတော ဘိက္ခု, အသုဘကမ္မဋ္ဌာနတ္ထံ အာမက သုသာနံ ဥပဂန္တွာ။ ''ဘိက္ခု''တိ စေတံ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ထေရော သယံ ဝဒတိ။ **ဣတ္ထိံ** န္တိ ထိယတိ ဧတ္ထ သုက္က ကသောဏိတံ သတ္တသန္တာနဘာဝေန သံဟညတီတိ ထီ, မာတုကမော။ ဝေဥ္စ သဘာဝနိရုတ္တိဝသေန ''ဣတ္ထီ''တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဝဋ္ဋာဒီသု ပန တံသဒိသတာယ တံသဘာဝတနတိဝတ္တနတော စ တဗ္ဗောဟာရော။ ''ဣတ္ထီ''တိ ဣတ္ထိကင္ဓေဝရံ ဝဒတိ။ **ဥဇ္ဈိတ** န္တိ ပရိစ္စတ္တံ ဥဇ္ဈနိယတ္တာ ဝေ **အပဝိဒ္ဓံ** အနပေက္ခဘာဝေန ခိတ္တံ။ **ခဇ္ဇန္တိံ ကိမိဟိ ဖုဋ္ဌ** န္တိ ကိမိဟိ ပူရိတံ ဟုတွာ ခဇ္ဇမာနံ။

ယညဟိ ဧကေ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, မတံ ဒိသွာန ပာပကန္တိ ယံ အပဂတာယုဥသ္မာဝိညာဏတာယ မတံ ကဠေဝရံ ပာပကံ နိဟီနံ လာမကံ ဧကေ စောက္ခဇာတိကာ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆန္တိ။ **ကာမရာဂေ ဟာတုရဟူ**တိ တသ္မိံ ကုဏပေ အယောနိသောမနသိကာရဿ ဖလဝတာယ ကာမရာဂေ မယှံ ဟာတုရဟောသိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **အန္ဓောဝ သဝတီ အဟု**န္တိ တသ္မိံ ကဠေဝရေ နဝဟိ ဒွါရေဟိ အသုစိံ သဝတိ သန္ဒန္တေ အသုစိဘာဝဿ အဒဿနေန အန္ဓော ဝိယ အဟောသိံ။ တေနာဟ –

''ရတ္တော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ ရတ္တော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ရာဂေ သဟတေ နရ''န္တိ စ။

''ကာမစ္ဆန္ဒော ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ, အန္ဓကရဏော အစက္ခုကရဏော''တိ စ အာဒိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ တကာရာဂမံ က တွာ ''ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနေန အဝသဝတ္တိ ကိလေသဿ တ ဝသဝတ္တီ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ အပရေ ''အန္ဓောဝ အသတိ အဟု''န္တိ ပဌိတ္ဝာ ဝတွာ ''ကာမရာဂေန အန္ဓော ဧဝ ဟုတွာ သတိရဟိတော အဟောသိ''န္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ တဒုဘယံ ပန ပါဠိယံ နတ္ထိ။

ဩရံ ဩဒနပာကမှာတိ ဩဒနပာကတော ဩရံ, ယာဝတာ ကာလေန သုပရိဓောတတိန္တတဏ္ဍုလနာဠိယာ ဩဒနံ ပစတိ, တတော ဩရမေဝ ကာလံ, တတောပိ လဟုကာလေန ရာဂံ ဝိနောဒေန္တော, **တမှာ ဌာနာ အပက္ကမိံ** ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတဿ မေ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တမှာ ဌာနာ အပသက္ကိံ။ အပက္ကန္တောဝ **သတိမာ သမ္ပဇာနော ဟံ** သမဏသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ သတိပဋ္ဌာနမနသိကာရဝသေန သတိမာ, သမ္မဒေဝ ဓမ္မသဘာဝဇာနနေန သမ္ပဇာနော စ ဟုတွာ ဧကမန္တံ ဥပဟဝိသိံ, ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိံ။ နိသိန္နဿ စ **တတော မေ မနသိကာရော, ယောနိသော ဥ ဒပဇ္ဇထာ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

ရာဇဒတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုဘူတတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

အယောဂေတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သုဘူတတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ဂဟပတိ မဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော သရ ဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာယ မာသေ မာသေ အဋ္ဌက္ခတ္တုံ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓေန သတ္ထု ဂန္ဓကုဋိံ ဩပုဉ္ဆာပေသိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သုဂန္ဓသရီရော ဟုတွာ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ မဂဓရဋ္ဌေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သုဘူတော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော, နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ သာရံ အလဘန္တော, သတ္ထု သန္တိကေ ဥပတိဿကောလိတသေလာဒိကေ ဗဟူ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပဗ္ဗဇိတွာ သာမညသုခံ အနုဘဝန္တေ ဒိသွာ သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ အာရာဓေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဝေကဝါသံ ဝသန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၅.၂၇၂-၃၀၈) –

‘‘ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

‘‘အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နော၊ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏော။
ဗျာမပ္ပဘာပရိဝုတော၊ ရံသိဇာလသမောတ္ထဋော။

‘‘အဿာသေတာ ယထာ စန္ဒော၊ သူရိယောဝ ပဘင်္ကရော။
နိဗ္ဗာပေတာ ယထာ မေဃော၊ သာဂရောဝ ဂုဏာကရော။

‘‘ဓရဏီရိဝ သီလေန၊ ဟိမဝါဝ သမာဓိနာ။
အာကာသော ဝိယ ပညာယ၊ အသင်္ဂေါ အနိလော ယထာ။

‘‘တဒါဟံ ဗာရာဏသိယံ၊ ဥပပန္နော မဟာကုလေ။
ပဟူတဓနဓညသ္မိံ၊ နာနာရတနသဉ္စယေ။

‘‘မဟတာ ပရိဝါရေန၊ နိသိန္နံ လောကနာယကံ။
ဥပေစ္စ ဓမ္မမဿောသိံ၊ အမတံဝ မနောဟရံ။

‘‘ဒွတ္တိံသလက္ခဏဓရော၊ သနက္ခတ္တောဝ စန္ဒိမာ။
အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နော၊ သာလရာဇာဝ ဖုလ္လိတော။

‘‘ရံသိဇာလပရိက္ခိတ္တော၊ ဒိတ္တောဝ ကနကာစလော။
ဗျာမပ္ပဘာပရိဝုတော၊ သတရံသီ ဒိဝါကရော။

‘‘သောဏ္ဏာနနော ဇိနဝရော၊ သမဏီဝ သိလုစ္စယော။
ကရုဏာပုဏ္ဏဟဒယော၊ ဂုဏေန ဝိယ သာဂရော။

‘‘လောကဝိဿုတကိတ္တိ စ၊ သိနေရူဝ နဂုတ္တမော။
ယသသာ ဝိတ္ထတော ဝီရော၊ အာကာသသဒိသော မုနိ။

‘‘အသင်္ဂစိတ္တော သဗ္ဗတ္ထ၊ အနိလော ဝိယ နာယကော။
ပတိဋ္ဌာ သဗ္ဗဘူတာနံ၊ မဟီဝ မုနိသတ္တမော။

‘‘အနုပလိတ္တော လောကေန၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။
ကုဝါဒဂစ္ဆဒဟနော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ သောဘတိ။

‘‘အဂဒေါ ဝိယ သဗ္ဗတ္ထ၊ ကိလေသဝိသနာသကော။
ဂန္ဓမာဒနသေလောဝ၊ ဂုဏဂန္ဓဝိဘူသိတော။

“ဂုဏာနံ အာကရော ဝီရော၊ ရတနာနံဝ သာဂရော။
သိန္ဓူဝ ဝနရာဇီနံ၊ ကိလေသမလဟာရကော။

“ဝိဇယီဝ မဟာယောဓော၊ မာရသေနာဝမဒ္ဒနော။
စက္ကဝတ္တီဝ သော ရာဇာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂရတနိဿရော။

“မဟာဘိသက္ကသင်္ကာသော၊ ဒောသဗျာဓိတိကိစ္ဆကော။
သလ္လကတ္တော ယထာ ဝေဇ္ဇော၊ ဒိဋ္ဌိဂဏ္ဍဝိဖာလကော။

“သော တဒါ လောကပဇ္ဇောတော၊ သနရာမရသက္ကတော။
ပရိသာသု နရာဒိစ္စော၊ ဓမ္မံ ဒေသယတေ ဇိနော။

“အန္နံ ဒတွာ မဟာဘောဂေါ၊ သီလေန သုဂတူပဂေါ။
ဘာဝနာယ စ နိဗ္ဗာတိ၊ ဣစ္စေဝမနုသာသထ။

“ဒေသနံ တံ မဟဿာဒံ၊ အာဒိမဇ္ဈန္တသောဘနံ။
သုဏန္တိ ပရိသာ သဗ္ဗာ၊ အမတံဝ မဟာရသံ။

“သုတွာ သုမဓုရံ ဓမ္မံ၊ ပသန္နော ဇိနသာသနေ။
သုဂတံ သရဏံ ဂန္တွာ၊ ယာဝဇီဝံ နမဿဟံ။

“မုနိန္ဒော ဂန္ဓကုဋိယာ၊ ဩပုဉ္ဇေသိံ တဒါ မဟိံ။
စတုဇ္ဇာတေန ဂန္ဓေန၊ မာသေ အဋ္ဌ ဒိနေသွဟံ။

“ပဏိဓာယ သုဂန္ဓတ္တံ၊ သရီရဝိဿဂန္ဓိနော။
တဒါ ဇိနော ဝိယာကာသိ၊ သုဂန္ဓတနုလာဘိတံ။

“ယော ယံ ဂန္ဓကုဋိဘူမိံ၊ ဂန္ဓေနောပုဉ္ဇတေ သကိံ။
တေန ကမ္မဝိပါကေန၊ ဥပပန္နော တဟိံ တဟိံ။

“သုဂန္ဓဒေဟော သဗ္ဗတ္ထ၊ ဘဝိဿတိ အယံ နရော။
ဂုဏဂန္ဓယုတ္တော ဟုတွာ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဇာတော ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။
ဂဗ္ဘံ မေ ဝသတော မာတာ၊ ဒေဟေနာသိ သုဂန္ဓိတာ။

“ယဒါ စ မာတုကုစ္ဆိမှာ၊ နိက္ခမာမိ တဒါ ပုရီ။
သာဝတ္ထိ သဗ္ဗဂန္ဓေဟိ၊ ဝါသိတာ ဝိယ ဝါယထ။

“ပုပ္ဖဝဿဉ္စ သုရဘိ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ မနောရမံ။
ဓူပါနိ စ မဟဂ္ဃာနိ၊ ဥပဝါယိံသု တာဝဒေ။

“ဒေဝါ စ သဗ္ဗဂန္ဓေဟိ၊ ဓူပပုပ္ဖေဟိ တံ ဃရံ။

တသယိံသု သုဂန္ဓေန၊ ယသ္မိံ ဇာတော အဟံ ဃရေ။

“ယအာ စ တရုဏော ဘဒ္ဒော၊ ပဌမေ ယောဗ္ဗနေ ဌိတော။
တအာ သေလံ သပရိသံ၊ ဝိနေတ္ဝာ နရသာရထိ။

“တေဟိ သဗ္ဗေဟိ ပရိဝုတော၊ သာဝတ္ထိံပုရမာဂတော။
တအာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ တံ၊ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတော အဟံ။

“သီလံ သမာဓိပညာဥ္စ၊ ဝိမုတ္တိဥ္စ အနုတ္တရံ။
ဘာဝေတွာ စတုရော ဓမ္မေ၊ ပာပုဏိံ အာသဝက္ခယံ။

“ယအာ ပဗ္ဗဇိတော စာဟံ၊ ယအာ စ အရဟာ အဟုံ။
နိဗ္ဗာယိသ္သံ ယအာ စာဟံ၊ ဂန္ဓဝသ္သော တအာ အဟု။

“သရီရဂန္ဓော စ သအာတိသေတိ မေ၊ မဟာရဟံ စန္ဒနစမ္ပကုပ္ပလံ။
တထေဝ ဂန္ဓေ ဣတရေ စ သဗ္ဗသော၊ ပသယ္ဟ တယာမိ တတော တဟိံ တဟိံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ တိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အတ္တနော ပတ္တံ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ ဒုက္ခံ, သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပတ္တံ ဈာနာဒိသုခဥ္စ စိန္တေတ္ဝာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိပစ္စဝေက္ခဏမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၃၂၀. “အယောဂေ ယုဥ္ဇမတ္တာနံ၊ ပုရိသော ကိစ္စမိစ္ဆကော။
စရံ စေ နာဓိဂစ္ဆေယ္ယ၊ တံ မေ ဒုဗ္ဘဂလက္ခဏံ။

၃၂၁. “အဗ္ဗူဠှံ အဃဂတံ ဝိဇိတံ၊ ဧကဥ္စေ ဩသ္သဇေယ္ယ ကလိံ သိယာ။
သဗ္ဗာနိပိ စေ ဩသ္သဇေယ္ယ အန္ဓောဝ သိယာ၊ သမဝိသမသ္သ အဒဿနတော။

၃၂၂. “ယဥှိ ကယိရာ တဥှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

၃၂၃. “ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ အဂန္ဓကံ။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ အဖလာ ဟောတိ အကုဗ္ဗတော။

၃၂၄. “ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ သုဂန္ဓကံ။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ သဖလာ ဟောတိ ကုဗ္ဗတော”တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အယောဂေ**တိ အယုဥ္ဇိတဗ္ဗေ အသေဝိတဗ္ဗေ အန္တဒွယေ။ ဣဓ ပန အတ္တကိလမထာနုယောဂဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယုဥ္ဇ**န္တိ တသ္မိံ အတ္တာနံ ယုဥ္ဇန္တော ယောဇေန္တော တထာ ပဋိပဇ္ဇန္တော။ **ကိစ္စမိစ္ဆကော**တိ ဥဘယဟိတာဝဟံ ကိစ္စံ ဣစ္ဆန္တော, တပ္ပဋိပက္ခတော အယောဂေ **စရံ** စရန္တော စေ ဘဝေယ္ယ။ **နာဓိဂစ္ဆေယ္ယာ**တိ ယထာဓိပ္ပေတံ ဟိတသုခံ န ပာပုဏေယ္ယာတိ ဉာယော။ တသ္မာ ယံ အဟံ တိတ္ထိယမတဝဋ္ဋိတော အယောဂေ ယုဥ္ဇိံ, **တံ မေ ဒုဗ္ဘဂလက္ခဏံ** အပုညသဘာဝေါ။ “ပုရိမကမ္မဗ္ဘာမောဟိတော အယောဂေ ယုဥ္ဇိ”န္တိ ဒသ္သေတိ။

အဗ္ဗူဠှံ အဃဂတံ ဝိဇိတံ န္တိ ဝိဇာနေသဘာဝတာယ အဃာ နာမ ရာဂာဒယော, အဃာနိ ဧဝ အဃဂတံ, အဃဂတာနံ ဝိဇိတံ သံသာရပ္ပဝတ္တိ, တေသံ ဝိဇယော ကုသလဓမ္မာဘိဘဝတော။ “အဃဂတံ ဝိဇိတ”န္တိ အနုနာသိကလောပံ အကတွာ

ဝုတ္တံ။ တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတ္ဝာ အနုဒ္ဒိတံ ယေန, တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာဃဂတံ ဝိဓိတံ ကတ္ဝာ ဧဝံဘူတော ဟုတ္ဝာ, ကိလေသေ အသမုစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ကေစိ ဒြိဿ္ဌေယျာ** တိ အဒုတိယတာယ ပဓာနတာယ စ ဧကံ အပ္ပမာဒံ သမ္မာပယောဂမေဝ တ ဒြိဿ္ဌေယျ ပရိစ္စဇေယျ စေ။ **ကလီ** သော ပုဂ္ဂလော ကာင္ဒကဏ္ဍီ ဝိယ **သိယာ။ သဗ္ဗာနိပိ စေ ဒြိဿ္ဌေယျာ**တိ သဗ္ဗာနိပိ ဝိမုတ္တိယာ ပရိဟာစကာနိ သဒ္ဓါဝီရိယသတိသမာဓိပညိန္ဒြိယာနိ ဒြိဿ္ဌေယျ စေ, အဘာဝနာယ ဆဋ္ဌေယျ စေ, **အန္ဓောဝ သိယာ သမဝိသမဿ အဒဿနတော** ။

ယထာတိ ဒြပမ္မသမ္ပဋိဟာဒနတ္ထေ နိပါတော။ **ရုစိရန္တိ** သောဘနံ။ **ဝဏ္ဏဝန္တ** န္တိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနသမ္ပန္နံ။ **အဂန္ဓကန္တိ** ဂန္ဓရဟိတံ ဟာလိဘဒ္ဒကဂိရိကဏ္ဏိကဇယသုမနာဒိဘေဒံ။ **ဧဝံ သုဘာသိတာ တစာ**တိ သုဘာသိတာ တစာ နာမ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနသမ္ပန္နပုပ္ဖသဒိသံ။ ယထာ ဟိ အဂန္ဓကံ ပုပ္ဖံ ဓာရေန္တဿ သရီရေ ဂန္ဓော န ဖရတိ, ဧဝံ တေမ္ပိ ယော သက္ကစ္စသဝနာဒီဟိ စ သမာစရတိ, တဿ သက္ကစ္စံ အသမာစရန္တဿ ယံ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ, တံ အကုဗ္ဗတော သုတဂန္ဓံ ပဋိပတ္တိဂန္ဓဉ္စ န အာဝဟတိ အဖလာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဧဝံ သုဘာသိတာ တစာ, အဖလာ ဟောတိ အကုဗ္ဗတော''တိ။

သုဂန္ဓကန္တိ သုမနစမ္ပကနီလုပ္ပလပုပ္ဖာဒိဘေဒံ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ တံ ပုပ္ဖံ ဓာရေန္တဿ သရီရေ ဂန္ဓော ဖရတိ, ဧဝံ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနသင်္ခါတာ သုဘာသိတာ တစာပိ ယော သက္ကစ္စသဝနာဒီဟိ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ, အဿ သ ပုဂ္ဂလဿ သဖလာ ဟောတိ, သုတဂန္ဓပဋိပတ္တိဂန္ဓာနံ အာဝဟနတော မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။ တသ္မာ ယထောတဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ယထာကာရီ တထာတဒီ စ ဘဝေယျာတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သုဘူတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဝဿတိ ဒေဝေတိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော အတ္တနော ဘရိယာယ ပုတ္တေ စ ကာလင်္ကတေ သောကသလ္လသမပ္ပိတော အရညံ ပဝိသိတ္ဝာ သတ္ထာရာ တတ္ထ ဂန္တ္ဝာ ဓမ္မံ ကထေတ္ဝာ သောကသလ္လေ အဗ္ဗူဠှေ ပသန္နမာနသော သုဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတ္ဝာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတ္ဝာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ကတ္ဝာ အဘိတ္ထဝိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗိမ္ဗိသာရရညော ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဂိရိမာနန္ဒော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ရာဇဂဟာဂမနေ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝံ ဒိသ္ဝာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ကတိပယံ ဒိဝသံ ကမကာတသေ ဝသိတ္ဝာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာ တဿ အာဂမနံ သုတ္ဝာ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ''ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထ, အဟံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟာမီ''တိ သမ္ပဝာရေတ္ဝာ ဂတော ဗဟုကိစ္စတာယ န သရိ။ ''ထေရော အဗ္ဘောကာသေ ဝသတီ''တိ ဒေဝတာ ထေရဿ တေမနဘယေန ဝဿံ ဝါရေသုံ။ ရာဇာ အဝဿနကာရဏံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ထေရဿ ကုဋိကံ ကာရာပေသိ။ ထေရော ကုဋိကာယံ ဝသန္တော သေနာသနသပ္ပာယလာဘေန သမာဓာနံ လဘိတ္ဝာ ဝီရိယသမတံ ယောဇေတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၄၀.၄၁၉-၄၄၈) –

''ဘရိယာ မေ ကာလင်္ကတာ၊ ပုတ္တော သိဝထိကံ ဂတော။
မာတာ ပိတာ မတာ ဘာတာ၊ ဧကစိတမ္ဟိ ဍယှရေ။

''တေန သောကေန သန္တတ္တော၊ ကိသော ပဏ္ဍု အဟောသဟံ။
စိတ္တက္ခေပေါ စ မေ အာသိ၊ တေန သောကေန အဋ္ဋိတော။

''သောကသလ္လပရေတောဟံ၊ ဝနန္တမုပသင်္ကမိံ။

ပဝတ္တဖလံ ဘုဉ္ဇိတွာ၊ ရုက္ခမူလေ ဝသာမဟံ။

“သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဒုက္ခသ္သန္တကရော ဇိနော။
မမုဒ္ဓရိတုကာမော သော၊ အာဂစ္ဆိ မမ သန္တိကံ။

“ပဒသဒ္ဒံ   သုဏိတွာန၊ သုမေဓသ္သ မဟေသိနော။
ပဂ္ဂဟေတွာနဟံ သီသံ၊ ဥလ္လောကေသိံ မဟာမုနိံ။

“ဥပာဂတေ မဟာဝီရေ၊ ပီတိ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။
တဒာသိမေကဂ္ဂမနော၊ ဒိသွာ တံ လောကနာယကံ။

“သတိံ ပဋိလဘိတွာန၊ ပဏ္ဏမုဋ္ဌိမဒာသဟံ။
နိသီဒိ ဘဂဝါ တတ္ထ၊ အနုကမ္ပာယ စက္ခုမာ။

“နိသဇ္ဇ တတ္ထ ဘဂဝါ၊ သုမေဓော လောကနာယကော။
ဓမ္မံ မေ ကထယီ ဗုဒ္ဓော၊ သောကသလ္လဝိနောဒနံ။

“အနဝှိတာ တတော အာဂုံ၊ အနနုညာတာ ဣတော ဂတာ။
ယထာဂတာ တထာ ဂတာ၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။

“ယထာပိ ပထိကာ သတ္တာ၊ ဝသ္သမာနာယ ဝုဋ္ဌိယာ။
သဘဏ္ဍာ ဥပဂစ္ဆန္တိ၊ ဝသ္သသ္သာပတနာယ တေ။

“ဝသ္သေ   စ တေ ဩရမိတေ၊ သမ္ပယန္တိ ယဒိစ္ဆကံ။
ဧဝံ မာတာ ပိတာ တုယှံ၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။

“အာဂန္တုကာ ဟာဟုနကာ၊ စလိတေရိတကမ္ပိတာ။
ဧဝံ မာတာ ပိတာ တုယှံ၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။

“ယထာပိ ဥရဂော ဇိဏ္ဏံ၊ ဟိတွာ ဂစ္ဆတိ သံ တစံ။
ဧဝံ မာတာ ပိတာ တုယှံ၊ သံ တနုံ ဣဓ ဟီယရေ။

“ဗုဒ္ဓသ္သ ဂိရမညာယ၊ သောကသလ္လံ ဝိဝဇ္ဇယိံ။
ဟမောဇ္ဇံ ဇနယိတွာန၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ အဝန္ဒဟံ။

“ဝန္ဒိတွာန မဟာနာဂံ၊ ပူဇယိံ ဂိရိမဉ္ဇရိံ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တံ၊ သုမေဓံ လောကနာယကံ။

“ပူဇယိတွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သိရေ ကတွာန အဉ္ဇလိံ။
အနုသ္သရံ ဂုဏဂ္ဂနိ၊ သန္ထဝိံ လောကနာယကံ။

“နိတ္တိဏ္ဏောသိ မဟာဝီရ၊ သဗ္ဗညု လောကနာယက။
သဗ္ဗေ သတ္တေ ဥဒ္ဓရသိ၊ ဉာဏေန တွံ မဟာမုနေ။

“ဝိမတိံ ဒွေဠှကံ ဝါပိ၊ သဉ္ဆိန္ဒသိ မဟာမုနေ။
ပဋိပါဒေသိ မေ မဂ္ဂံ၊ တဝ ဉာဏေန စက္ခုမ။

‘‘အရဟာ ဝသိပတ္တာ စ၊ ဆဠဘိညာ မဟိဒ္ဓိကာ။
အန္တလိက္ခစရာ ဓီရာ၊ ပရိဝါရေန္တိ တာဝဒေ။

‘‘ပဋိပန္နာ စ သေခါ စ၊ ဖလဋ္ဌာ သန္တိ သာဝကာ။
သုရောဒယေဝ ပဒုမာ၊ ပုပ္ဖန္တိ တဝ သာဝကာ။

‘‘မဟာသမုဒ္ဒောဝက္ခောဘော၊ အတုလောပိ ဒုရုတ္တရော။
ဧဝံ ဉာဏေန သမ္ပန္နော၊ အပ္ပမေယျောသိ စက္ခုမ။

‘‘ဝန္ဒိတော တဟံ လောကဇိနံ၊ စက္ခုမန္တံ မဟာယသံ။
ပုထုဒိသာ နမဿန္တော၊ ပဋိကုဋိကော အာဂစ္ဆဟံ။

‘‘ဒေဝလောကာ စဝိတ္ဝာန၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
ဩက္ကမိံ မာတုယာ ကုစ္ဆိံ၊ သန္ဓာဝန္တော ဘတာဘဝေ။

‘‘အကာရာ အဘိနိက္ခမ္မ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကာရိယံ။
အာတာပီ နိပကော ဈာယီ၊ ပဋိသလ္လာနကောစရော။

‘‘ပဓာနံ ပဒဟိတွာန၊ တောသယိတွာ မဟာမုနိံ။
စန္ဒောဝဗ္ဘဃနာ မုတ္တော၊ ဝိစရာမိ အဟံ သဒာ။

‘‘ဝိဝေကမနုယုတ္တောမှိ၊ ဥပသန္တော နိရူပဓိ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

‘‘တိံသကပ္ပသဟဿမှိ၊ ယံ ဗုဒ္ဓမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အထ ထေရဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေ ဝိယ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥပရိ တံ ဝဿနေ နိယောဇနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၃၂၅. ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာသုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။
တဿံ ဝိဟရာမိ ဝူပသန္တော၊ အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝ။

၃၂၆. ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာသုဂီတံ၊ ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ သုခါ နိဝါတာ။
တဿံ ဝိဟရာမိ သန္တစိတ္တော၊ အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝ။

၃၂၇. ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတရာဂေါ။ပေ.။။
၃၂၈. ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတဒေါသော။ပေ.။။
၃၂၉. ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ။ပေ.။ တဿံ ဝိဟရာမိ ဝီတမောဟော။
အထ စေ ပတ္ထယသီ ပဝဿ ဒေဝ’’တိ။ – ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယထာသုဂီတ**န္တိ သုဂီတာနုရူပံ, သုန္ဒရဿ အတ္တနော မေဃဂီတဿ အနုရူပမေဝါတိ အတ္ထော။ ဝလာဟကော ဟိ ယထာ အဂဇ္ဇန္တော ကေဝလံ ဝဿန္တော န သောဘတိ, ဧဝံ သတပဋလသဟဿပဋလေန ဥဋ္ဌဟိတွာ ထနယန္တော ဂဇ္ဇန္တော ဝိဇ္ဇုလ္လတာ နိစ္ဆာရေန္တောပိ အဝဿန္တော န သောဘတိ, တထာဘူတော ပန ဟုတွာ ဝဿန္တော သောဘတီတိ ဝုတ္တံ ‘‘ဝဿတိ ဒေဝေါ ယထာသုဂီတ’’န္တိ။ တေနာဟ – ‘‘အဘိတ္ထနယ, ပဇ္ဇုန္န’’ , (စရိယာ. ၃.၈၉; ဇာ. ၁.၁.၇၅) ‘‘ဂဇ္ဇိတာ စေဝ ဝဿိတာ စာ’’တိ (အ. နိ. ၄.၁၀၁; ပု. ပ. ၁၅၇) စ။ **တဿံ ဝိဟရာမီ**တိ တသ္မိံ

သံ ကုဋ္ဋိကာယံ အရိယဝိဟာရဂဗ္ဘေန ဣရိယာပထဝိဟာရေန ဝိဟရာမိ။ **ဝူပသန္တစိတ္တော** တိ အဂ္ဂဖလသမာဓိနာ သမ္မ ဒေဝ ဥပသန္တမာနသော။

ဧဝံ ထေရဿ အနေကေတရံ ကတံ ဥယျောဇနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဝလာဟကဒေဝပုတ္တော နိန္နဥ္စ ထလ ဥ္စ ပူရေန္တော မဟာဝဿံ ဝဿာပေသိ။

ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သုမနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယံ ပတ္ထယာနော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သုမနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော ပဥ္စနဝုတေ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ကုလဂေ ဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဟရီတကံ အဒါသိ ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသလရဋ္ဌေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သုမနော**တိ လဒ္ဓ နာမော သုခေန ဝဍ္ဍိ။ တဿ ပန မာတုလော ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟာ ဟုတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော သုမနေ ဝယပ္ပတ္တေ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ စရိတာနုကူလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော တတ္ထ ယောဂကမ္မံ ကရောန္တော စတ္တာရိ ဈာနာနိ ပဥ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ အထဿ ထေရော ဝိပဿနာဝိဓိံ အာစိက္ခိ။ သော စ နစိရေနေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၆၀-၇၁) –

"ဟရီတကံ အာမလကံ၊ အမ္ဗဇမ္ဗုဝိဘီတကံ။
ကောလံ ဘလ္လာတကံ ဗိလ္လံ၊ သယမေဝ ဟရာမဟံ။

"ဒိသွာန ပဗ္ဘာရဂတံ၊ ဈာယိံ ဈာနရတံ မုနိံ။
အာဗာဓေန အာပီဠေန္တံ၊ အဒုတိယံ မဟာမုနိံ။

"ဟရီတကံ ဂဟေတွာန၊ သယမ္ဘုဿ အဒါသဟံ။
ခာဒမတ္တမှိ ဘေသဇ္ဇေ၊ ဗျာဓိ ပဿမ္ဘိ တာဝဒေ။

"ပဟီနဒရထော ဗုဒ္ဓေါ၊ အနုမောဒမကာသိ မေ။
ဘေသဇ္ဇဒါနေနိမိနာ၊ ဗျာဓိဝူပသမေန စ။

"ဒေဝဘူတော မနုဿော ဝာ၊ ဇာတော ဝါ အညဇာတိယာ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတော ဟောတု၊ မာ စ တေ ဗျာဓိမာဂမာ။

"ဣဒံ ဝတွာန သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သယမ္ဘူ အပရာဇိတော။
နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂမိ ဓီရော၊ ဟံသရာဇာဝ အမ္ဗရေ။

"ယတော ဟရီတကံ ဒိန္နံ၊ သယမ္ဘုဿ မဟေသိနော။
ဣမံ ဇာတိံ ဥပာဒါယ၊ ဗျာဓိ မေ နုပပဇ္ဇထ။

"အယံ ပစ္ဆိမကော မယှံ၊ စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေါ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

"စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ဘေသဇ္ဇမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဘေသဇ္ဇဿ ဣဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တေ ပန ပတိဋ္ဌိတော ဧကေဒိဝသံ မာတုလတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တံ ထေရော အဓိဂမံ ပုစ္ဆိ, တံ ဗျာကရောန္တော –

၃၃၀. ‘‘ယံ ပတ္ထယာနော ဓမ္မေသု, ဥပဇ္ဈာယော အနုဂ္ဂဟိ။
အမတံ အဘိကင်္ခန္တံ, ကတံ ကတ္တဗ္ဗကံ မယာ။

၃၃၁. ‘‘အနုပ္ပတ္တော သစ္ဆိကတော, သယံ ဓမ္မော အနီတိဟော။
ဝိသုဒ္ဓဉာဏော နိက္ကင်္ခေါ, ဗျာကရောမိ တဝန္တိကေ။

၃၃၂. ‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၃၃၃. ‘‘အပ္ပမတ္တဿ မေ သိက္ခာ, သုဿုတာ တဝ သာသနေ။
သဗ္ဗေ မေ အာသဝါ ခီဏာ, နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

၃၃၄. ‘‘အနုသာသိ မံ အရိယဝတာ, အနုကမ္ပိ အနုဂ္ဂဟိ။
အမောဃော တုယှမောဝါဒော, အန္တေဝါသိမှိ သိက္ခိတော’’တိ။ –

ဣမာဟိ ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ သီဟနာဒံ နဒန္တော အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ယံ ပတ္ထယာနော ဓမ္မေသု, ဥပဇ္ဈာယော အနုဂ္ဂဟိ။ အမတံ အဘိကင်္ခန္တံ**န္တိ သမထဝိပဿနာဒိသု အနဝဇ္ဇဓမ္မေသု ယံ ဓမ္မံ မယှံ ပတ္ထယန္တော အာကင်္ခန္တော ဥပဇ္ဈာယော အမတံ နိဗ္ဗာနံ အဘိကင်္ခန္တံ မံ ဩဝါဒာနုသာသနေန အနုဂ္ဂဏှိ။ **ကတံ ကတ္တဗ္ဗကံ မယာ**တိ တဿ အဓိဂမတ္ထံ ကတ္တဗ္ဗံ ပရိညာဒိသောဠသဝိဓံ ကိစ္စံ ကတံ နိဋ္ဌာပိတံ မယာ။

တတော ဧဝ **အနုပ္ပတ္တော** အဓိဂတော စတုဗ္ဗိဓောပိ မဂ္ဂဓမ္မော **သစ္ဆိကတော။ သယံ ဓမ္မော အနီတိဟော**တိ သယံ အတ္တနာယေဝ နိဗ္ဗာနဓမ္မော ဖလဓမ္မော စ အနီတိဟော အသန္ဒိဒ္ဓေါ အတ္တပစ္စက္ခော ကတော, ‘‘ဣတိဟ, ဣတိကိရာ’’တိ ပဝတ္တိယာ ဣတိဟာသင်္ခါတံ သံသယံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တောယေဝ အရိယမဂ္ဂေ ပဝတ္တတိ။ တေနာဟ **‘‘ဝိသုဒ္ဓဉာဏော နိက္ကင်္ခေါ’’**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝိသုဒ္ဓဉာဏော**တိ သဗ္ဗသံကိလေသဝိသုဒ္ဓိယာ ဝိသုဒ္ဓဉာဏော။ **တဝန္တိကေ**တိ တဝ သမီပေ။

သဒတ္ထောတိ အရဟတ္တံ။ **သိက္ခာ**တိ အဓိသီလသိက္ခာဒယော။ **သုဿုတာ**တိ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စဿ ပဋိဝေဓဗာဟုသစ္စဿ စ ဟာရိပူရိဝသေန သုဋ္ဌု သုတာ။ **တဝ သာသနေ**တိ တဝ ဩဝါဒေ အနုသိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ။

အရိယဝတာတိ သုဝိသုဒ္ဓသီလာဒိဝတသမာဒာနေန။ **အန္တေဝါသိမှိ သိက္ခိတော**တိ တုယှံ သမီပေ စိဏ္ဏဗြဟ္မစရိယတာယ အန္တေဝါသီ သိက္ခိတတ သိက္ခိတအဓိသီလာဒိသိက္ခော အမှီတိ။

သုမနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဝဍ္ဍတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သာဓူ ဟီတိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဝဍ္ဍတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဘာရုကစ္ဆကရဋ္ဌေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဝဍ္ဍော**တိ လဒ္ဓနာမော အနုပုဗ္ဗေန ဝဍ္ဎိတော။ အထဿ မာတာ သံသာရေ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ပုတ္တံ ဉာတီနံ နိယျာဒေတွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ အပရေန သမယေန ပုတ္တမ္ပိ ဝိညုတံ ပတ္တံ ဝေဠုဒ္ဒန္တတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတော ဗုဒ္ဓဝစ

နံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗဟုသ္သုတော ဓမ္မကထိကော ဟုတွာ ဂန္ထဓုရံ ဝဟန္တော ကေဒိဝသံ ''ကေကော သန္တရုတ္တရောဝ မာတရံ ပဿိဿာမီ''တိ ဘိက္ခူနံ ပဿယံ အဂမာသိ။ တံ ဒိသွာ မာတာ ''ကသ္မာ တွံ ကေကော သန္တရုတ္တရောဝ က္လာဂတော''တိ စောဒေသိ။ သော မာတရာ စောဒိယမာနော ''အယုတ္တံ မယာ ကတ''န္တိ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိတဗ္ဗာနေ နိသိန္နော ဝိပဿိတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ မာတု ဩတဒသမွတ္တိပကာသနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၃၃၅. ''သာဓူ ဟိ ကိရ မေ မာတာ၊ ပတောဒံ ဥပဒံသယိ။
ယဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ အနုသိဋ္ဌော ဇနေတ္တိယာ။
အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။

၃၃၆. ''အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ တေဝိဇ္ဇော အမတဒ္ဒသော။
ဇေတွာ နမုစိနော သေနံ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

၃၃၇. ''အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ၊ ယေ မေ ဝိဇ္ဇိံသု အာသဝါ။
သဗ္ဗေ အသေသာ ဥစ္ဆိန္နာ၊ န စ ဥပ္ပဇ္ဇရေ ပုန။

၃၃၈. ''ဝိသာရဒါ ခေါ ဘဂိနီ၊ ဧတမတ္ထံ အဘာသယိ။
အပိဟာ နူန မယိပိ၊ ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတိ။

၃၃၉. ''ပရိယန္တကတံ ဒုက္ခံ၊ အန္တိမောယံ သမုဿယော။
ဇာတိမရဏသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ''တိ။ – က္လမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သာဓူ ဟိ ကိရ မေ မာတာ, ပတောဒံ ဥပဒံသယီ**တိ သာဓု ဝတ မာတာ မယှံ ဩတဒသင္ခာတံ ပတောဒံ ဒသ္သေသတိ, တေန မေ ဝီရိယံ ဥတ္တေဇေန္တီ ဥတ္တမဂ္ဂေ ပညာသီသေ ဝိဇ္ဈိ။ **ယဿာ** တိ ယဿာ မေ မာတုယာ။ **သမ္ဗော ဓိ**န္တိ အရဟတ္တံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ ယောဇနာ – ဇနေတ္တိယာ မေ အနုသိဋ္ဌော ယဿာ အနုသာသနိဘူတံ ဝစနံ သုတွာ တ အဟံ အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဥတ္တမံ အဂ္ဂဖလံ သမ္ဗောဓိ အရဟတ္တံ ပတ္တော။

တတော ဧဝ အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ **အရဟာ** ပုညက္ခေတ္တတာယ **ဒက္ခိဏေယျော** ဒက္ခိဏာရဟော အမှိ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒိဝိဇ္ဇာတ္တယဿ အဓိဂတတ္တာ **တေဝိဇ္ဇော** နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကတတ္တာ **အမတဒ္ဒသော နမု စိနော** မာရဿ **သေနံ** ကိလေသတဟိနိံ ဗောဓိပက္ခိယသေနာယ ဇိနိတွာ တဿ ဇိတတ္တာယေဝ အနာသဝေါ သုခံ ဝိ ဟရာမီတိ။

က္လအနိ ''အနာသဝေါ''တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဟကဋ္ဌတရံ ကာတုံ **''အဇ္ဈတ္တဉ္စ''** တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – **အဇ္ဈတ္တံ** အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကာ စ **ဗဟိဒ္ဓာ** ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုကာ စ **အာသဝါ ယေ** မယှံ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမတော ပုဗ္ဗေ **ဝိဇ္ဇိံသု** ဥပလဗ္ဘိံသု, တေ သဗ္ဗေ အနဝသေသာ **ဥစ္ဆိန္နာ** အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နာ ပဟီနာ ပုန အနိ ကအစိပိ န စ ဥပ္ပဇ္ဇေ ယျုံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိယေဝါတိ။

က္လအနိ မာတု ဝစနံ အင်္ကုသံ ကတွာ အတ္တနာ အရဟတ္တဿ အဓိဂတတ္တာ မာတရံ ထောမေန္တော **''ဝိသာရ ဒါ''**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဝိသာရဒါ ခေါ**တိ ဧကံသေန ဝိဂတသာရဇ္ဇာ။ ဧဝံ မာတု အတ္တနော စ အရဟတ္တာဓိဂမေန သတ္တုံ ဩရသပုတ္တဘာဝံ ဥလ္လပေန္တော မာတရံ **''ဘဂိနီ''**တိ အာဟ။ **ဧတမတ္ထံ အဘာသယီ** တိ ဧဝံ မမ ဩတဒဘူ တံ အတ္ထံ အဘာဏိ။ ဧဝံ ပန မံ ဩဝဒန္တီ န ကေဝလံ ဝိသာရဒါ ဧဝ, အထ ခေါ **အပိဟာ နူန မယိပိ** တဝ ပုတ္တေပိ အပိ ဟာ အသန္တတ မညေ, ကိံ တ ဧတေန ပရိကပ္ပနေန? **ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတိ** အဝိဇ္ဇာဒိကော ဝနထော တဝ သန္တာနေ နတ္ထေဝ, ယာ မံ ဘဝက္ခယေ နိယောဇေသီတိ အဓိပ္ပာယော။

က္လအနိ ''တယာ နိယောဇိတာကာရေနေဝ မယာ ပဋိပန္န''န္တိ ဒဿေန္တော **''ပရိယန္တကတ''** န္တိ ဩသာနကထ မာဟ, တဿတ္ထော သုဝိညေယျော၀။

ဝပ္ပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. နဒီကဿပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အတ္ထာယ ဝတ မေတိအာဒိကာ အာယသ္မတော နဒီကဿပတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အတ္တနာ ရောပိတဿ အမ္ဗရုက္ခဿ ပဌမုပ္ပန္နံ မနောသိလာဝဏ္ဏံ ဧကံ အမ္ဗဖလံ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥရုဝေလကဿပဿ ဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ ဝယပ္ပတ္တော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ အနိစ္ဆန္တော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဟိ တာပသသတေဟိ သဒ္ဓိံ နေရဉ္ဇရာယ နဒိယာ တီရေ အဿမံ မာပေတွာ ဝိဟရတိ။ နဒီတီရေ ဝသနတော ဟိဿ ကဿပဂေါတ္တတာယ စ **နဒီကဿပော**တိ သမညာ အဟောသိ။ တဿ ဘဂဝတာ သပရိသဿ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ တံ သဗ္ဗံ ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၆-၃၉) အာဂတမေဝ။ သော ဘဂဝတော **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ** (မဟာဝ. ၅၄; သံ. နိ. ၄.၂၈) အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၈၁-၈၇) –

“ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တဿ၊ ဓာရတော ဥတ္တမံ ယသံ။

“အဂ္ဂဖလံ ဂဟေတွာန၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
ဒက္ခိဏေယျဿ ဝီရဿ၊ အဒါသိံ သတ္ထုနော အဟံ။

“တေန ကမ္မေန ဒွိပဒိန္ဒ၊ လောကဇေဋ္ဌ နရာသဘ။
ပတ္တောမှိ အစလံ ဌာနံ၊ ဟိတွာ ဇယပရာဇယံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဒါနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ အဂ္ဂဒါနဿိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အပရဘာဂေ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတကိတ္တနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၃၄၀. “အတ္ထာယ ဝတ မေ ဗုဒ္ဓော၊ နဒိံ နေရဉ္ဇရံ အဂါ။
ယဿာဟံ ဓမ္မံ သုတွာန၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဝိဝဇ္ဇယိံ။

၃၄၁. “ယဇိံ ဥစ္စာဝစေ ယညေ၊ အဂ္ဂိဟုတ္တံ ဇုဟိံ အဟံ။
ဧသော သုဒ္ဓီတိ မညန္တော၊ အန္ဓဘူတော ပုထုဇ္ဇနော။

၃၄၂. “ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒော၊ ပရာမာသေန မောဟိတော။
အသုဒ္ဓိံ မညိသံ သုဒ္ဓိံ၊ အန္ဓဘူတော အဝိဒ္ဒသု။

၃၄၃. “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟီနာ မေ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ ဝိဒါလိတာ။
ဇုဟာမိ ဒက္ခိဏေယျဂ္ဂိံ၊ နမဿာမိ တထာဂတံ။

၃၄၄. “မောဟာ သဗ္ဗေ ပဟီနာ မေ၊ ဘဝတဏှာ ပဒါလိတာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ”တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အတ္တာယ ၀တ မေ** တိ မယ္ဟံ အတ္တာယ ၀တ ဟိတာယ ၀တ။ **ဗုဒ္ဓေ**ာတိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေ။ **နဒိံ နေရဉ္ဇရံ အကာ**တိ နေရဉ္ဇရာသင်္ခာတံ နဒိံ အဂဉ္ဆိ, တသ္သာ နဒိယာ တီရေ စ မမ ဘာတု ဥရုဝေလကသ္သပသ္သ အသ္သမံ ဥပဂ တောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣ္ကအနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရိတုံ **"ယသ္သာဟ"** န္တ္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယသ္သာ** တိ ယသ္သ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော။ **ဓမ္မံ သုတ္ဂတနာ**တိ စတုသစ္စပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မံ သုတ္ဂတ, သောတဒ္ဂတရာနုသာရေန ဥပလဘိတ္ဂတ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝိဝဇ္ဇယိ** န္ဂတိ "ယညာဒီဟိ သုဒ္ဓိ ဟောတိ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ ဝိပရီတဒသ္သနံ ပဇဟိံ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝိဝဇ္ဇယိန္တ္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရေတ္ဂတ ဒသ္သေတုံ **"ယဇိ"**န္တ္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယဇိံ ဥစ္စာဝစေ ယညေ**တိ ဟာကဋ္ဌယညေ သောမယာဂတဇပေယ္ယာဒိကေ နာနာဝိဓေ ယညေ ယဇိံ။ **အဂ္ဂိဟုတ္တံ ဇုဟိံ အဟ** န္တ္တိ တေသံ ယညာနံ ယဇနဝသေန အာဟုတိံ ပဂ္ဂဏ္ဂဟန္တော အဂ္ဂိံ ပရိစရိံ။ **သော သုဒ္ဓိတိ မညန္တော** တိ သော ယညကိရိယာ အဂ္ဂိဟရိစရိယာ သုဒ္ဓိဟေတုဘာဝတော သုဒ္ဓိ "ဧဝံ မေ သံသာရသုဒ္ဓိ ဟောတိ"တိ မညမာနော။ **အန္ဓဘူတော ပုထုဇ္ဇနော** တိ ပညာစက္ခုဝေကလ္လေန အဝိဇ္ဇန္ဓတာယ အန္ဓဘူတော ပုထုဇ္ဇနော ဟုတ္ဂတ ဝနဂဟနပဗ္ဗတဂဟနာဒီနိ ဝိယ ဒုရတိက္ဂကမနဋ္ဌေန ဒိဋ္ဌိယေဝ ဂဟနံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ , တံ ပက္ခန္ဒော အနုပဝိဋ္ဌောတိ **ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒော။ ပရာမာသေနာ** တိ ဓမ္မသဘာဝံ အတိက္ကမိတ္ဂတ "ဣဒမေဝ သစ္စ"န္တ္တိ ပရာမသနတော ပရာမာသသင်္ခာတေန မိစ္ဆာဘိနိဝေသေန။ **မောဟိတော** တိ မူဠ္ဂဟဘာဝံ ဟာပိတော။ **အသုဒ္ဓိံ မညိသံ သုဒ္ဓိ** န္တ္တိ အသုဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ "သုဒ္ဓိံ မဂ္ဂ"န္တ္တိ မညိသံ မညိံ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"အန္ဓဘူတော အဝိဒ္ဒသူ"** တိ။ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာယ အန္ဓဘူတော, တတော ဧဝ ဓမ္မာဓမ္မံ ယုတ္တာယုတ္တဉ္စ အဝိဒ္ဂတ, တသ္မာ တထာ မညိန္တ္တိ အတ္ထော။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟီနာ မေတိ ဧဝံဘူတသ္သ ပန သတ္ထု သမ္မုခါ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ ဓမ္မကထံ သုတ္ဂတ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇန္ဂတသ္သ အရိယမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သဗ္ဗာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဝသေန မယ္ဟံ ပဟီနာ။ **ဘဝ**တိ ကာမဘဝတဒ ယော သဗ္ဗေပိ ဘဝ အရိယမဂ္ဂသတ္ထေန **ဝိဒါလိတာ** ဝိဒ္ဓံသိတာ။ **ဇုဟာမိ ဒက္ခိဏေယ္ယဂ္ဂိ** န္တ္တိ အာဟဝနီယာဒိကေ အဂ္ဂိ ဆဍ္ဍေတ္ဂတ သဒေဝကသ္သ လောကသ္သ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယ္ယတာယ သဗ္ဗသ္သ စ ဟာပသ္သ ဒဟနတော ဒက္ခိဏေယ္ယဂ္ဂိံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဇုဟာမိ ပရိစရာမိ။ တယိဒံ မယ္ဟံ ဒက္ခိဏေယ္ယဂ္ဂိပရိစရဏံ ဒိဓိနဝနီတမထိတသပ္ပိအာဒိနိရ ပေက္ခံ သတ္ထု နမသ္သနမေဝတိ အာဟ **"နမသ္သာမိ တထာဂတ"** န္တ္တိ။ အထ ဝ **ဇုဟာမိ ဒက္ခိဏေယ္ယဂ္ဂိ** န္တ္တိ အယကာနံ ဒက္ခိဏာယ မဟပ္ဖလဘာဝကရဏေန ဟာပသ္သ စ ဒဟနေန ဒက္ခိဏေယ္ယဂ္ဂိဘူတံ အတ္တာနံ ဇုဟာမိ ပရိစရာမိ တထာ ကတ္ဂတ ပရိစရာမိ, တထာ ကတ္ဂတ ပရိဟရာမိ။ ပုဗ္ဗေ အဂ္ဂိဒေဝံ နမသ္သာမိ, ဣ္ကအနိ ပန နမသ္သာမိ တထာဂတ န္တ္တိ။

မောဟာ သဗ္ဗေ ပဟီနာ မေ တိ ဒုက္ခေ အညာဏာဒိဘေဒာ သဗ္ဗေ မောဟာ မယ္ဟံ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ, တတော ဧဝ **"ဘဝတဏ္ဂဟာ ပဒါလိတာ။ ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော, နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝေ"** တိ တီသု ပဒေသု မေ-သဒ္ဒော အာနေတ္ဂတ ယောဇေတဗ္ဗော။

နဒီကသ္သပတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂယာကသ္သပတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ

ဟာတော မဇ္ဈန္ဂဟိက န္တ္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဂယာကသ္သပတ္ထေရသ္သ ဂာထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ဣ္ကတော ဧကတိံသေ ကပ္ဂပေ သိခိသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဂတ ဝိညုတံ ပတ္တော နိသ္သရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ အရညာယတနေ အသ္သမံ ကာရေတ္ဂတ ဝနမူလဖလာဟာရော ဝသတိ။ တေန စ သမယေန ဘဂဝ ဧကော အဒုတိယော တသ္သ အသ္သမသမီပေန ဂစ္ဆတိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသ္ဂတ ပသန္နမာနသော ဥပ သင်္ကမိတ္ဂတ ဝန္ဒိတ္ဂတ ဧကမန္တံ ဌိတော ဝေလံ ဩလောကေတ္ဂတ မနောဟရာနိ ကောလဖလာနိ သတ္ထု ဥပနေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုသ္သေသု သံသရန္တော ဣ္ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗ္ဗာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဂတ ဝယပ္ဂပတ္တော နိသ္သရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ ဒ္ဂဝီဟိ တာပသသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂ

ယာယံ ဝိဟရတိ။ ဂယာယံ ဝသနတော ဟိဿ ကဿပကေတ္တတာယ စ **ဂယာကဿပော** တိ သမညာ အဟောသိ။ သော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ ဖောဟိဘိက္ခုပ္ပသမ္ပဒံ ဒတွာ **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ** (မဟာဝ. ၅၄) ဩဝဒိယမာနော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၅.၈-၁၄) –

> ''အဇိနေန နိဝတ္ထောဟံ၊ တကစီရဓရော တဒါ။
> ခာရိယာ ပူရယိတွာန၊ ကောလံဟာသိ မမဿမံ။
>
> ''တမှိ ကာလေ သိခီ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဧကော အဒုတိယော အဟု။
> မမဿမံ ဥပဂစ္ဆိ ဇာနန္တော သဗ္ဗကာလိကံ။
>
> ''သကံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဝန္ဒိတွာန စ သုဗ္ဗတံ။
> ဥဘော ဟတ္ထေဟိ ပဂ္ဂယှ၊ ကောလံ ဗုဒ္ဓဿဒါသဟံ။
>
> ''ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဖလမဒဒိံ တဒါ။
> ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ကောလဒါနဿိဒံ ဖလံ။
>
> ''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တေ ပန ပတိဋ္ဌိတော အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဟာပပတာဟနကိတ္တနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၃၄၅. ''ပါတော မဇ္ဈန္ဟိကံ သာယံ၊ တိက္ခတ္တုံ ဒိဝသဿဟံ။
ဩတရိံ ဥဒကံ သောဟံ၊ ဂယာယ ဂယဖဂ္ဂုယာ။

၃၄၆. ''ယံ မယာ ပကတံ ပာပံ၊ ပုဗ္ဗေ အညာသု ဇာတိသု။
တံ ဒါနီဓ ပဝါဟေမိ၊ ဧဝံဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟုံ။

၃၄၇. ''သုတွာ သုဘာသိတံ ဝါစံ၊ ဓမ္မတ္ထသဟိတံ ပဒံ။
တထံ ယာထာဝကံ အတ္ထံ၊ ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိသံ။

၃၄၈. ''နိန္နှာတသဗ္ဗပာပောမှိ၊ နိမ္မလော ပယတော သုစိ။
သုဒ္ဓေါ သုဒ္ဓဿ ဒါယာဒေါ၊ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ ဩရသော။

၃၄၉. ''ဩဂယှဋ္ဌင်္ဂိကံ သောတံ၊ သဗ္ဗပာပံ ပဝါဟယိံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဇ္ဈဂမိံ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ ပဌမဂါထာယ တာဝ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – **ပါတော** သူရိယုဂ္ဂမနဝေလာယံ, **မဇ္ဈန္ဟိကံ** မဇ္ဈန္ဟဝေလာယံ, **သာယံ** သာယန္ဟဝေလာယန္တိ ဒိဝသဿ **တိက္ခတ္တုံ** တယော ဝါရေ အဟံ ဥဒကံ **ဩတရိံ** ဩဂါဟိံ။ ဩတရန္တော စ သောဟံ န ယတ္ထ ကတ္ထစိ ယဒါ ဝါ တဒါ ဝါ ဩတရိံ, အထ ခော **ဂယာယ** မဟာဇနဿ ''ပာပပဝါဟန''န္တိ အဘိသမ္မတေ ဂယာတိတ္ထေ, **ဂယဖဂ္ဂုယာ** ဂယာဖဂ္ဂုနာမကေ ဖဂ္ဂုနိမာသဿ ဥတ္တရဖဂ္ဂုနိနက္ခတ္တေ အနုသံဝစ္ဆရံ ဥဒကောရောဟနမနုယုတ္တော အဟောသိန္တိ။

ဣဒါနိ တဒါ ယေနာဓိပ္ပာယေန ဥဒကောရောဟနမနုယုတ္တံ, တံ ဒဿေတုံ **''ယံ မယာ''**တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ''ယံ မယာ ပုဗ္ဗေ ဣတော အညာသု ဇာတီသု ပာပကမ္မံ ဥပစိတံ။ တံ ဣဒါနိ **ဣဓ** ဂယာတိတ္ထေ ဣမိဿာ စ ဂယာဖဂ္ဂုယာ ဣမိနာ ဥဒကောရောဟနေန **ပဝါဟေမိ** အပနေမိ ဝိက္ခာလေမီ''တိ။ **ပုရေ** သတ္ထု သာသနုပဂမနတော ပုဗ္ဗေ **ဧဝံဒိဋ္ဌိ** ဧဝရူပဝိပရီတဒဿနော **အဟုံ** အဟောသိံ။

ဓမ္မတ္ထသဟိတံ ပဒ န္တိ ဝိဘတ္တိအလောပေန နိဒ္ဒေသော။ ဓမ္မေန စ အတ္ထေန စ သဟိတကောဋ္ဌာသံ, အာဒိ တော မဇ္ဈတော ပရိယောသာနတော စ ဓမ္မူပသံဟိတံ အတ္ထူပသံဟိတံ သုဍ္ဍု ကေန္တေန နိယ္ယာနိကံ ကတ္ဝာ ဘာသိ တံ တစံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဝစနံ သုတွာ တေန ပကာသိတံ ပရမတ္ထဘာဝေန တစ္ဆဘာဝတော **တထံ** ယထာရဟံ ပဝတ္တိနိဝတ္တိဥပာယဘာဝေ ဗျတိစာရာဘာဝတော **ယာထာဝကံ** ဒုက္ခာဒိ **အတ္ထံ ယောနိသော** ဥပာယေန ပရိညေယျာဒိဘာဝေန **ပစ္စဝေက္ခိသံ** "ဒုက္ခံ ပရိညေယျံ, သမုဒယော ပဟာတဗ္ဗော, နိရောဓော သစ္ဆိကာတဗ္ဗော , မဂ္ဂေါ ဘာဝေတဗ္ဗော"တိ ပတိအဝေက္ခိံ, ဉာဏစက္ခုနာ ပဿိံ ပဋိဝိဇ္ဈိန္တိ အတ္ထော။

နိန္ဒဟာတသဗ္ဗဟာဟေမ္ဝဟိ တိ ဇဝံ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စတ္တာ ဧဝ အရိယမဂ္ဂဇလေန ဝိက္ခာလိတသဗ္ဗဟာဟေ အမှဟိ။ တတော ဧဝ ရာဂမလာဒီနံ အဘာဝေန နိမ္မလတ္တာ **နိမ္မလော** ။ တတော ဧဝ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာယ ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရတာယ ပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရတာယ **ပယတော သုစိ သုဒ္ဓော** ။ သတတသနသဗ္ဗကိလေသမလဝိသုဒ္ဓိယာ **သုဒ္ဓဿ** ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော လောကုတ္တရဓမ္မအယဿ အာဒိယနတော **အာယာဒော**။ တဿေဝ ဒေသနာဉာဏသမုဋ္ဌာနဥရောတယာမဇနိတာဘိဇာတိတာယ **ဩရသော** ပုတ္တော အမှဟီတိ ယောဇနာ။

ပုနပိ အတ္တနော ပရမတ္ထတော နှာတကဘာဝမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **"ဩဂယ္ဟဟာ"**တိ ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **ဩဂယ္ဟဟာ**တိ ဩကဟေတွာ အနုပဝိသိတွာ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကံ သောတ** န္တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီဟိ အဋ္ဌင်္ဂသမောဓာနဘူတံ မဂ္ဂသောတံ။ **သဗ္ဗဟာပံ ပတဟယိ** န္တိ အနဝသေသံ ဟာပမလံ ပက္ခာလေသိံ, အရိယမဂ္ဂဇလပတဟနေန ပရမတ္ထနှာတကော အဟောသိံ။ တတော ဧဝ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဇ္ဈဂမိံ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန** န္တိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဂယာကဿပတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝက္ကလိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

တတရောကဘိနီတောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဝက္ကလိတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တေဟိ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဋ္ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဋ္ဌာနံ ပတ္ထေန္တော သတ္တာဟံ မဟာအနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဗျာကရိ။

သောပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှဟာကံ သတ္ထု ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဝက္ကလီ** တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ရူပကာယဿ သမ္ပတ္တိဒဿနေန အတိတ္တော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ယေဝ ဝိစရတိ။ "အကရမဇ္ဈေ ဝသန္တော နိစ္စကာလံ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိဿာမီ"တိ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဌပေတွာ ဘောဇနဝေလံ သရီရကိစ္စကာလဉ္စ သေသကာလေ ယတ္ထ ဌိတေန သက္ကာ ဒသဗလံ ပဿိတုံ, တတ္ထ ဌိတော အညံ ကိစ္စံ ပဟာယ ဘဂဝန္တံ ဩလောကေန္တောဝ ဝိဟရတိ။ သတ္ထာ တဿ ဉာဏပရိပာကံ အာဂမေန္တော ဗဟုကာလံ တသ္မိံ ရူပဒဿနေနေဝ ဝိစရန္တေ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပုနေကဒိဝသံ "ကိံ တေ, ဝက္ကလိ, ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန? ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတိ။ ယော မံ ပဿတိ, သော ဓမ္မံ ပဿတိ။ ဓမ္မဉ္ဟိ, ဝက္ကလိ, ပဿန္တော မံ ပဿတိ, မံ ပဿန္တော ဓမ္မံ ပဿတီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇) အာဟ။

သတ္ထရိ ဇဝံ ဝဒန္တေပိ ထေရော သတ္ထု ဒဿနံ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ။ တတော သတ္ထာ "နာယံ ဘိက္ခု သံဝေဂံ အလဘိတွာ ဗုဇ္ဈိဿတီ"တိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ "အပေဟိ, ဝက္ကလီ"တိ ထေရံ ပဏာမေသိ။ သော သတ္ထာရာ ပဏာမိတော သမ္မုခေ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော "ကိံ မယှံ ဇီဝိတေန, ယောဟံ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ န လဘာမီ"တိ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတေ ပပာတဋ္ဌာနံ အဘိရုဟိ။ သတ္ထာ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ "အယံ ဘိက္ခု မမ သန္တိကာ အဿာသံ အလဘန္တော မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယံ နာသေယျာ"တိ အတ္တာနံ ဒဿေတုံ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော –

“ဟမောဇ္ဇဗဟုလော ဘိက္ခု၊ ပသန္နော ဗုဒ္ဓသာသနေ။
အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊ သင်္ခါရူပသမံ သုခ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၈၁) –

ကထံ ဝတ္တ “ဖေဂိ, ဝက္ကလီ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ ထေရော “ဒသဗလော မေ ဒိဋ္ဌော, ‘ဖေဂီ’တိ အဝှာနမ္ပိ လဒ္ဓ”န္တိ ဗလဝပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတွာ “ကုတော အာဂစ္ဆာမီ”တိ အတ္တနော ဂမနဘာဝံ အဇာနိတွာ သတ္ထု သမ္မုခေ အာကာသေ ပက္ခန္ဒန္တော ပဌမပဒေန ပဗ္ဗတေ ဌိတောယေဝ သတ္ထာရာ ဝုတ္တကထံ အာဝဇ္ဇေန္တော အာကာသေယေဝ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏီတိ **အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယံ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၈) **ဓမ္မပဒဝဏ္ဏနာယဉ္စ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၁) အာဂတံ။

ဣဓ ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ – “ကိံ တေ, ဝက္ကလီ”တိအာဒိနာ သတ္ထာရာ ဩဝဒိတော ဂိဇ္ဈကူဋေ ဝိဟရန္တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ, တဿ သဒ္ဓါယ ဗလဝဘာဝတော ဧဝ ဝိပဿနာ ဝီထိံ န ဩတရတိ, ဘဂဝါ တံ ဉတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ အဒါသိ။ ပုန ဝိပဿနံ မတ္ထကံ ပာပေတုံ နာသက္ခိယေဝ, အထဿ အာဟာရဝေကလ္လေန ဝါတာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, တံ ဝါတာဗာဓေန ပီဠိယမာနံ ဉတွာ ဘဂဝါ တတ္ထ ဂန္တွာ ပုစ္ဆန္တော –

၃၅၀. “ဝါတရောဂါဘိနီတော တွံ၊ ဝိဟရံ ကာနနေ ဝနေ။
ပဝိဒ္ဓဂောစရေ လူခေ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသီ”တိ။ –

အာဟ။ တံ သုတွာ ထေရော –

၃၅၁. “ပီတိသုခေန ဝိပုလေန၊ ဖရမာနော သမုဿယံ။
လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

၃၅၂. “ဘာဝေန္တော သတိပဋ္ဌာနေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ စ ဘာဝေန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

၃၅၃. “အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ။
သမဂ္ဂေ သဟိတေ ဒိသွာ၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

၃၅၄. “အနုဿရန္တော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အဂ္ဂံ ဒန္တံ သမာဟိတံ။
အတန္ဒိတော ရတ္တိန္ဒိဝံ၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ”တိ။ –

စတဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝါတရောဂါဘိနီတော**တိ ဝါတာဗာဓေန အသေရိဘာဝံ ဥပနီတော, ဝါတဗ္ဗာဓိနာ အဘိဘူတော။ **တွံ**န္တိ ထေရံ အာလပတိ။ **ဝိဟရ**န္တိ တေန ဣရိယာပထဝိဟာရေန ဝိဟရန္တော။ **ကာနနေ ဝနေ**တိ ကာနနဘူတေ ဝနေ, မဟာအရညေတိ အတ္ထော။ **ပဝိဒ္ဓဂောစရေ** တိ ဝိဿဋ္ဌဂောစရေ ဒုလ္လဘပစ္စယေ။ ဝါတရောဂဿ သပ္ပာယာနံ သပ္ပိအာဒိဘေသဇ္ဇာနံ အဘာဝေန ဖရုသဘူမိဘာဂတာယ စ **လူခေ** လူခဋ္ဌာနေ။ **ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသီ** တိ ဘိက္ခု တွံ ကထံ ဝိဟရိဿသီတိ ဘဂဝါ ပုစ္ဆိ။

တံ သုတွာ ထေရော နိရာမိသပီတိသောမနဿာဒိနာ အတ္တနော သုခဝိဟာရံ ပကာသေန္တော **“ပီတိသုခေနာ”**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပီတိသုခေနာ**တိ ဥဗ္ဗေဂလက္ခဏာယ ဖရဏလက္ခဏာယ စ ပီတိယာ တံသမ္ပယုတ္တသုခေန စ။ တေနာဟ **“ဝိပုလေနာ”**တိ ဥဠာရေနာတိ အတ္ထော။ **ဖရမာနော သမုဿယ** န္တိ ယထာဝုတ္တပီတိသုခသမုဋ္ဌိတေဟိ ပဏီတေဟိ ရူပေဟိ သကလံ ကာယံ ဖရာပေန္တော နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌံ ကရောန္တော။ **လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော** တိ အရညာတသဇနိတံ သလ္လေခဝုတ္တိဟေတုကံ ဒုဿဟမ္ပိ ပစ္စယလူခံ အဘိဘဝန္တော အဓိဝါသေန္တော။ **ဝိဟရိဿာမိ ကာန နေ**တိ ဈာနသုခေန ဝိပဿနာသုခေန စ အရညာယတနေ ဝိဟရိဿာမီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ – “သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေသီ”န္တိ (ပာရာ. ၁၁)။

‘‘ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ’’န္တိ စ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)။

ဘာဝေန္တော သတိပဋ္ဌာနေ တိ မဂ္ဂပရိယာပန္နေ ကာယာနုပဿနာဒိကေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဥပ္ပာဒေန္တော ဝဍ္ဎေန္တော စ။ **ဣန္ဒြိယာနိ** တိ မဂ္ဂပရိယာပန္နာနိ ဧဝ သဒ္ဓါဒီနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ **ဗလာနီ**တိ တထာ သဒ္ဓါဒီနိ ပဉ္စ ဗလာနိ။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါနီ** တိ တထာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒီနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ။ **စ**-သဒ္ဒေန သမ္မပ္ပဓာနဣဒ္ဓိပါဒမဂ္ဂင်္ဂါနိ သင်္ဂဏှာတိ။ တဒဝိနာဘာဝတော ဟိ တဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ ဂဟဏံ ဟောတိ။ **ဝိဟရိဿာမီ** တိ ယထာဝုတ္တေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဘာဝေန္တော မဂ္ဂသုခေန တဒဓိဂမသိဒ္ဓေန ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝိဟရိဿာမိ။

အာရဒ္ဓဝီရိယေ တိ စတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနဝသေန ပဂ္ဂဟိတဝီရိယေ။ **ပဟိတတ္တေ** တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိပေသိတစိတ္တေ။ **နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ** တိ သဗ္ဗကာလံ အသိထိလဝီရိယေ။ အဝိတဒဝသေန ကာယသာမဂ္ဂိအနဝသေန စ **သမဂ္ဂေ** ။ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန **သဟိတေ** သဗ္ရဟ္မစာရီ ဒိသွာ။ ဧတေန ကလျာဏမိတ္တသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။

အနုဿရန္တော သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိ သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမတာယ, **အဂ္ဂံ** ဥတ္တမေန ဒမထေန **ဒန္တံ,** အနုတ္တရသမာဓိနာ **သမာဟိတံ အတန္ဒိတော** အနလသော ဟုတွာ, **ရတ္တိန္ဒိဝံ** သဗ္ဗကာလံ ‘‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟ’’န္တိအာဒိနာ အနုဿရန္တော ဝိဟရိဿာမိ။ ဧတေန ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာယ ယုတ္တာကာရဒဿနေန သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂမာဟ, ပုရိမေန ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂံ။

ဧဝံ ပန ဝတွာ ထေရော ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၄.၂၈-၆၅) –

‘‘ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။
အနောမနာမော အမိတော၊ နာမေန ပဒုမုတ္တရော။

‘‘ပဒုမာကာရဝဒနော၊ ပဒုမာမလသုစ္ဆဝီ။
လောကေနာနုပလိတ္တောဝ၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။

‘‘ဝီရော ပဒုမပတ္တက္ခော၊ ကန္တော စ ပဒုမံ ယထာ။
ပဒုမုတ္တရဂန္ဓောဝ၊ တသ္မာ သော ပဒုမုတ္တရော။

‘‘လောကဇေဋ္ဌော စ နိမ္မာနော၊ အန္ဓာနံ နယနူပမော။
သန္တဝေသော ဂုဏနိဓိ၊ ကရုဏာမတိသာဂရော။

‘‘သ ကဒါစိ မဟာဝီရော၊ ဗြဟ္မာသုရသုရစ္စိတော။
သဒေဝမနုဇာကိဏ္ဏော၊ ဇနမဇ္ဈေ ဇိနုတ္တမော။

‘‘ဝဒနေန သုဂန္ဓေန၊ မဓုရေန ရုတေန စ။
ရဉ္ဇယံ ပရိသံ သဗ္ဗံ၊ သန္ထဝီ သာဝကံ သကံ။

‘‘သဒ္ဓါဓိမုတ္တော သုမတိ၊ မမ ဒဿနလာလသော။
နတ္ထိ ဧတာဒိသော အညော၊ ယထာယံ ဘိက္ခု ဝက္ကလိ။

‘‘တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ နဂရေ ဗြာဟ္မဏတြဇော။
ဟုတွာ သုတွာ စ တံ ဝါကျံ၊ တံ ဌာနမဘိရောစယိံ။

‘‘သသာဝကံ တံ ဝိမလံ၊ နိမန္တေတွာ တထာဂတံ။

သတ္တာဟံ ဘောဇယိတွာန, ဒုဿေဟစ္ဆာဒယိံ တဒါ။

‘‘နိပစ္စ သိရသာ တဿ, အနန္တဂုဏသာဂရေ။
နိမုဂ္ဂေါ ပီတိသမ္ပုဏ္ဏော, ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

‘‘ယော သော တထာ သန္ထဝိတော, ဣတော သတ္တမကေ မုနိ။
ဘိက္ခု သဒ္ဓါဝတံ အဂ္ဂေါ, တာဒိသော ဟောမဟံ မုနေ။

‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ မဟာဝီရော, အနာဝရဏဒဿနော။
ဣမံ ဝါကျံ ဥဒီရေသိ, ပရိသာယ မဟာမုနိ။

‘‘ပဿထေတံ မာဏဝကံ, ပီတမဋ္ဌနိဝါသနံ။
ဟေမယညောပစိတင်္ဂံ, ဇနနေတ္တမနောဟရံ။

‘‘ဧသော အနာဂတဒ္ဓါနေ, ဂေါတမဿ မဟေသိနော။
အဂ္ဂေါ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ, သာဝကောယံ ဘဝိဿတိ။

‘‘ဒေဝဘူတော မနုဿော ဝါ, သဗ္ဗသန္တာပဝဇ္ဇိတော။
သဗ္ဗဘောဂပရိဗျူဠှော, သုခိတော သံသရိဿတိ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ, ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန, သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ, ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ဝက္ကလိ နာမ နာမေန, ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

‘‘တေန ကမ္မဝိပါကေန, စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ, တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘သဗ္ဗတ္ထ သုခိတော ဟုတွာ, သံသရန္တော ဘဝါဘဝေ။
သာဝတ္ထိယံ ပုရေ ဇာတော, ကုလေ အညတရေ အဟံ။

‘‘နောနီတသုခုမာလံ မံ, ဇာတပလ္လဝကောမလံ။
မန္ဒံ ဥတ္တာနသယနံ, ပိသာစဘယတဇ္ဇိတာ။

‘‘ပါဒမူလေ မဟေသိဿ, သာယေသုံ ဒီနမာနသာ။
ဣမံ ဒဒါမ တေ နာထ, သရဏံ ဟောဟိ နာယက။

‘‘တဒါ ပဋိဂ္ဂဟိ သော မံ, ဘီတာနံ သရဏော မုနိ။
ဇာလိနာ စက္ကင်္ကိတေန, မုဒုကောမလပါဏိနာ။

‘‘တဒါ ပဘုတိ တေနာဟံ, အရက္ခေယျေန ရက္ခိတော။
သဗ္ဗဝေရဝိနိမုတ္တော, သုခေန ပရိဝုဒ္ဓိတော။

‘‘သုဂတေန ဝိနာ ဘူတော, ဥက္ကဏ္ဌာမိ မုဟုတ္တကံ။
ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟံ, ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

‘‘သဗ္ဗဟာရမိသမ္ဘူတံ ၊ နီလက္ခိနယနံ ဝရံ။
ရူပံ သဗ္ဗသုဘာကိဏ္ဏံ၊ အတိတ္တော ဝိဟရာမဟံ။

‘‘ဗုဒ္ဓရူပရတိံ ဥတ္တတ၊ တအ ဩဝဒိ မံ ဇိနော။
အလံ ဝက္ကလိ ကိံ ရူပေ၊ ရမသေ ဗာလနန္ဒိတေ။

‘‘ယော ဟိ ပဿတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ သော မံ ပဿတိ ပဏ္ဍိတော။
အပဿမာနော သဒ္ဓမ္မံ၊ မံ ပဿမ္ပိ န ပဿတိ။

‘‘အနန္တာဒီနဝေါ ကာယော၊ ဝိသရုက္ခသမူပမော။
အာဘာသော သဗ္ဗရောဂါနံ၊ ပုဉ္ဇော ဒုက္ခဿ ကေဝလော။

‘‘နိဗ္ဗိန္ဒိယ တတော ရူပေ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ပဿ ဥပက္ကိလေသာနံ၊ သုခေနန္တံ ဂမိဿသိ။

‘‘ဧဝံ တေနာနုသိဋ္ဌောဟံ၊ နာယကေန ဟိတေသိနာ။
ဂိဇ္ဈကူဋံ သမာရုယှ၊ ဈာယာမိ ဂိရိကန္ဒရေ။

‘‘ဌိတော ပဗ္ဗတပါဒမှိ၊ အဿာသယိ မဟာမုနိ။
ဝက္ကလီတိ ဇိနော ဝါစံ၊ တံ သုတွာ မုဒိတော အဟံ။

‘‘ပက္ခန္ဒိံ သေလပဗ္ဘာရေ၊ အနေကသတပေါရိသေ။
တအ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ သုခေနေဝ မဟိံ ဂတော။

‘‘ပုနောပိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
တမဟံ ဓမ္မမညာယ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

‘‘သုမဟာပရိသမဇ္ဈေ၊ တအ မံ စရဏန္တဂေါ။
အဂ္ဂံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ၊ ပညပေသိ မဟာမတိ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမကရိံ တအ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အညံ ဗျာကရောန္တောပိ ထေရော ဣမာ ဧဝ ကထာ အဘာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ဝက္ကလိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝိဇိတသေနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဩလဂ္ဂေဿာမိ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဝိဇိတသေနတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပသန္နာကာရံ ဒဿေန္တော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ အာကာသတော ဩတရိ။ သော ဘဂဝတော မနောဟရာနိ မဓုရာနိ ဖလာ

နိ ဥပနေသိ, ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမေန
မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသလရဋ္ဌေ ဟတ္ထာစရိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဝိဇိတသေနော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝိညုတံ ပာပုဏိ။ တ
ဿ မာတုလာ သေနော စ ဥပသေနော စာတိ ဒွေ ဟတ္ထာစရိယာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပ
ဗ္ဗဇိတွာ တသဓုရံ ပူရေန္တာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဝိဇိတသေနောပိ ဟတ္ထိသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော နိဿရဏဇ္
ဈာသယတာယ ဃရာဝါသေ အလဂ္ဂမာနသော သတ္ထု ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ မာတုလတ္ထေရာနံ
သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တေသံ ဩဝါဒါနုသာသနိယာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိပဿနာဝီထိံ လင်္ဃိတွာ ဗ
ဟိဒ္ဓါ နာနာရမ္မဏေ ဝိဓာဝန္တံ အတ္တနော စိတ္တံ ဩဝဒန္တော –

၃၅၅. “ဩလဂ္ဂေဿာမိ တေ စိတ္တ၊ အာဏိဒွါရေဝ ဟတ္ထိနံ။
န တံ ပါပေ နိယောဇေဿံ၊ ကာမဇာလံ သရီရဇ။

၃၅၆. “တွံ ဩလဂ္ဂော န ဂစ္ဆသိ၊ ဒွါရဝိဝရံ ဂဇောဝ အလဘန္တော။
န စ စိတ္တကလိ ပုနပ္ပုနံ၊ ပသက္က ပါပရတော စရိဿသိ။

၃၅၇. “ယထာ ကုဉ္ဇရံ အဒန္တံ၊ နဝဂ္ဂဟမင်္ကုသဂ္ဂဟော။
ဗလဝါ အာဝတ္တေတိ အကာမံ၊ ဧဝံ အာဝတ္တယိဿံ တံ။

၃၅၈. “ယထာ ဝရဟယဒမကုသလော၊ သာရထိပဝရော ဒမေတိ အာဇညံ။
ဧဝံ ဒမယိဿံ တံ၊ ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စသု ဗလေသု။

၃၅၉. “သတိယာ တံ နိဗန္ဓိဿံ၊ ပယုတ္တော တေ ဒမေဿာမိ။
ဝီရိယဓုရနိဂ္ဂဟိတော၊ န ယိတော ဒူရံ ဂမိဿသေ စိတ္တာ”တိ။ –

ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဩလဂ္ဂေဿာမိ** တိ သံဝရိဿာမိ နိဝါရေဿာမိ။ **တေ**တိ တံ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဟိ ဣဒံ သာမိဝစနံ ။
တေ ဂမနန္တိ ဝါ ဝစနသေသော။ **ဟတ္ထိန** န္တိ စ ဟတ္ထိန္တိ အတ္ထော။ **စိတ္တာ** တိ အတ္တနော စိတ္တံ အာလပတိ။
ယထာ တံ တရေတုကာမော, တံ ဒဿေန္တော **“အာဏိဒွါရေဝ ဟတ္ထိန”** န္တိ အာဟ။ အာဏိဒွါရံ နာမ ပါကာရဗဒ္ဓ
ဿ နဂရဿ ခုဒ္ဒကဒွါရံ, ယံ ဃဋိကာဆိဒ္ဒေ အာဏိမ္ပိ ပက္ခိတ္တေ ယန္တေန ဝိနာ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတေဟိပိ ဝိဝရိ
တုံ န သက္ကာ။ ယေန မနုဿဂဝဿမဟိံသာဒယော န နိဂ္ဂန္တုံ သက္ကာ။ နဂရတော ဗဟိ နိဂ္ဂန္တုကာမမ္ပိ ဟတ္ထိံ
ယတော ပလောဘေတွာ ဟတ္ထာစရိယော ဂမနံ နိဝါရေသိ။ အထ ဝါ အာဏိဒွါရံ နာမ ပလိဃဒွါရံ။ တတ္ထ ဟိ တိရိ
ယံ ပလိဃံ ဌပေတွာ ရက္ခသူစိသင်္ခါတံ အာဏိံ ပလိဃသီသေ အာဝုဏန္တိ။ **ပါပေ**တိ ရူပါဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇနကအဘိဇ္ဈာဒိပါ
ပဓမ္မေ **တံ န နိယောဇေဿံ** န နိယောဇိဿာမိ။ **ကာမဇာလာ**တိ ကာမဿ ဇာလဘူတံ။ ယထာ ဟိ မစ္ဆဗန္ဓမိဂလုဒ္ဒါ
နံ ဇာလံ နာမ မစ္ဆာဒီနံ တေသံ ယထာကာမကာရသာဓနံ, ဧဝံ အယောနိသောမနသိကာရာနုပါတိတံ စိတ္တံ မာရဿ ကာမ
ကာရသာဓနံ။ တေန ဟိ သော သတ္တေ အနတ္ထေသု ပါတေတိ။ **သရီရဇာ**တိ သရီရေသု ဥပ္ပဇ္ဇနက။ ပဉ္စဒွါရိကာရဇာ
ဝေ ဟိ စိတ္တံ ရူပပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ “သရီရဇ”န္တိ ဝုစ္စတိ။

တွံ ဩလဂ္ဂော န ဂစ္ဆသီ တိ တွံ, စိတ္တကလိ, မယာ သတိပညာပတောဒအင်္ကုသေဟိ တရိတော န အနိ ယထာ
ရုစိံ ဂမိဿသိ, အယောနိသောမနသိကာရဝသေန ယထာကာမံ ဝတ္တိတုံ န လဘိဿသိ။ ယထာ ကိံ? **ဒွါရဝိဝရံ ဂဇောဝ
အလဘန္တော** နဂရတော ဂဇနိရောဓိတော တ နိဂ္ဂမနာယ ဒွါရဝိဝရကံ အလဘမာနော ဟတ္ထီ ဝိယ။ **စိတ္တကလီ** တိ စိ
တ္တကာဠကဏ္ဏိ။ **ပုနပ္ပုန** န္တိ အပရာပရံ။ **ပသက္ကာ** တိ သရဏသမ္ပဿာသဝသေန။ **ပါပရတော**တိ ပါပကမ္မနိရ
တော ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဣဒါနိ **န စရိဿသိ** တထာ စရိတုံ န ဒဿာမီတိ အတ္ထော။

အဒန္တ န္တိ အဒမိတံ ဟတ္ထိသိက္ခံ အသိက္ခိတံ။ **နဝဂ္ဂဟ** န္တိ အစိရဂဟိတံ။ **အင်္ကုသဂ္ဂဟော** တိ ဟတ္ထာစရိ
ယော။ **ဗလဝါ**တိ ကာယဗလေန ဉာဏဗလေန စ ဗလဝါ။ **အာဝတ္တေတိ အကာမ** န္တိ အနိစ္ဆန္တမေဝ နိသေဓနေဝ နိဝ

တ္တေတိ။ **ဧဝံ အာဝတ္တယိသ္သ** န္တိ ယထာ ယထာဝုတ္တံ ဟတ္ထိံ ဟတ္ထာစရိယော, ဧဝံ တံ စိတ္တံ စိတ္တကလိံ ဒုစ္စ ရိတနိသေဓနေတော နိဝတ္တယိသ္သာမိ။

ဝရဟာယဒမကုသလောတိ ဥတ္တမာနံ အသ္သဒမ္မာနံ ဒမနေ ကုသလော။ တတော ဧဝ **သာရထိပဝရော** အသ္သဒမ္မသာရထီသု ဝိသိဋ္ဌော **ဒမေတိ အာဇညံ** အာဇာနီယံ အသ္သဒမ္မံ ဒေသကာလာနုရူပံ သဏှဖရုသေဟိ ဒမေတိ ဝိနေတိ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကရောတိ။ **ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စသု ဗလေသူ** တိ သဒ္ဓါဒီသု ပဉ္စသု ဗလေသု ပတိဋ္ဌိတော ဟုတွာ အသ္သဒ္ဓိယာဒိ နိသေဓနေတော **တံ ဒမယိသ္သံ** ဒမေသ္သာမီတိ အတ္ထော။

သတိယာ တံ နိဗန္ဓိသ္သ န္တိ ကေစရဇ္ဇုတ္တတော ဗဟိ ဂန္တုံ အဒေန္တော သတိယောတ္တေန ကမ္မဋ္ဌာနထမ္ဘေ, စိတ္တကလိ, တံ နိဗန္ဓိသ္သာမိ နိယမေသ္သာမိ။ **ပယုတ္တော တေ ဒမေသ္သာမီ** တိ တတ္ထ နိဗန္ဓန္တော ဧဝ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော ဟုတွာ တေ ဒမေသ္သာမိ, သံကိလေသမလတော တံ ဝိသောဓေသ္သာမိ။ **ဝီရိယဓုရနိဂ္ဂဟိတော** တိ ယထာဝုတ္တော ဆေကေန သုသာရထိနာ ယုဂေ ယောဇိတော ယုဂနိဂ္ဂဟိတော ယုဂန္တရဂတော တံ နာတိက္ကမတိ, ဧဝံ တွံ ဝမ္ပိ စိတ္တ, မမ ဝီရိယဓုရေ နိဂ္ဂဟိတော သက္ကစ္စကာရိတာယ သာတစ္စကာရိတာယ အညထာ ဝတ္တိတုံ အလဘန္တော ဣတော ကေစရဇ္ဇုတ္တတော ဒူရံ ဗဟိ န ဂမိသ္သသိ။ ဘာဝနာနုယုတ္တသ္သ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနတော အညံ အာသန္နမ္ပိ လက္ခဏတော ဒူရမေဝါတိ ဧဝံ ထေရော ဣမာဟိ ကထာဟိ အတ္တနော စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှန္တောဝ ဝိပသ္သနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၅.၂၂-၃၀) –

"သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ, ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏံ။
ဝိပိနဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တံ, သာလရာဇံဝ ဖုလ္လိတံ။

"တိဏတ္ထရံ ပညာပေတွာ, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ အယာစဟံ။
အနုကမ္ပတု မံ ဗုဒ္ဓေါ, ဘိက္ခံ ဣစ္ဆာမိ ဒာတဝေ။

"အနုကမ္ပကော ကာရုဏိကော, အတ္ထဒသ္သီ မဟာယသော။
မမ သင်္ကပ္ပမညာယ, ဩရုဟိ မမ အသ္သမေ။

"ဩရောဟိတွာန သမ္ဗုဒ္ဓေါ, နိသီဒိ ပဏ္ဏသန္ထရေ။
ဘလ္လာတကံ ဂဟေတွာန, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌသ္သဒာသဟံ။

"မမ နိဇ္ဈာယမာနသ္သ, ပရိဘုဉ္ဇိ တဒါ ဇိနော။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ, အဘိဝန္ဒိံ တဒါ ဇိနံ။

"အဋ္ဌာရသေ ကပ္ပသတေ, ယံ ဖလမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဖလဒါနသ္သိဒံ ဖလံ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသန"န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အညံ ဗျာကရောန္တောပိ ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

ဝိဇိတသေနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ယသဒတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပာရမ္ဘစိတ္တော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ယသဒတ္တတ္ထေရသ္သ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယံ ကုသလံ ဥပစိနိ။ တထာ ဟေသ ပဒုမုတ္တရသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဘိတ္ထ

ဝိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမသိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မလ္လရဋ္ဌေ မလ္လရာဇကုလေ နိဗ္ဗ တ္တိတွာ **ယသဒတ္တော** တိ လဒ္ဓနာမော, ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ သိက္ခိတွာ သဘိယေန ပ ရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ယေဝ စာရိကံ စရမာနော, အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိယံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ သဘိယေန ပုဋ္ဌပဉှ ဟေသု ဝိဿဇ္ဇိယမာနေသု သယံ ဩတာရာပေက္ခော သုဏန္တော နိသီဒိ "သမဏဿ ဝေတမဿ တဒေ ဒောသံ ဒ သ္သာမီ"တိ။ အထဿ ဘဂဝါ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ **သဘိယသုတ္တဒေသနာဝသာနေ** (သု. နိ. သဘိယသုတ္တ) ဩဝါဒံ ဒေန္တော –

၃၆၀. "ဥပာရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘသော ပထဝီ ယထာ။

၃၆၁. "ဥပာရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
ပရိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။

၃၆၂. "ဥပာရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
ပရိသုဿတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ မစ္ဆော အပ္ပောဒကေ ယထာ။

၃၆၃. "ဥပာရမ္ဘစိတ္တော ဒုမ္မေဓော၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
န ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ပူတိကံ။

၃၆၄. "ယော စ တုဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ သုဏာတိ ဇိနသာသနံ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ သစ္ဆိကတွာ အကုပ္ပတံ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိနာသဝေါ"တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥပာရမ္ဘစိတ္တော** တိ သာရမ္ဘစိတ္တော, ဒေါသာရောပနာဓိပ္ပာယောတိ အတ္ထော။ **ဒုမ္မေဓော** တိ နိပ္ပ ညော။ **အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ** တိ သော တာဒိသော ပုဂ္ဂလော နဘသော ဝိယ ပထဝီ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မတောပိ ဒူရေ ဟောတိ, ပဂေဝ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မတော။ "န တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၈) ဝိဂ္ဂာဟိကကထံ အနု ယုတ္တဿ ကုတော သန္တနိပုဏော ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော။

ပရိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ တိ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မတော ပုဗ္ဗဘာဂိယသဒ္ဓါဒိသဒ္ဓမ္မတောပိ နိဟီယတိ။ **ပရိသုဿ တီ**တိ ဝိသုဿတိ ကာယစိတ္တာနံ ပီဏနရသဿ ပီတိပာမောဇ္ဇာဒိကုသလဓမ္မဿာဘာဝတော။ **န ဝိရူဟတီ**တိ ဝိရူ ဠှိံ ဝုဒ္ဓိံ န ပာပုဏာတိ။ **ပူတိကန္တိ** ကေမယလေပအနာဒိအဘာဝေန ပူတိဘာဝံ ပတ္တံ။

တုဋ္ဌေန စိတ္တေနာ တိ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ, အတ္တမနော ပမုဒိတော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ခေ ပေတွာ**တိ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **အကုပ္ပတ** န္တိ အရဟတ္တံ။ **ပပ္ပုယျာ** တိ ပာပုဏိတွာ။ **ပရမံ သန္တိ** န္တိ အနုပာဒိသေ သံ နိဗ္ဗာနံ။ တဒဓိဂမော စဿ ဧကဝလံ ကာလာဂမနမေဝ, န ကောစိ ဝိဓောတိ တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ **"ပရိနိဗ္ဗာတိနာသ ဝေါ"**တိ။

ဇဝံ သတ္ထာရာ ဩဝဒိတော သံဝေဂဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ဟာပု ဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၃၅-၄၃) –

"ကဏိကာရံဝ ဇလိတံ၊ ဒီပရုက္ခံဝ ဇောတိတံ။
ကဉ္စနံဝ ဝိရောစန္တံ၊ အဒ္ဒသံ ဒွိပဒုတ္တမံ။

"ကမဏ္ဍလုံ ဌပေတွာန၊ ဝါကစီရဉ္စ ကုဏ္ဍိကံ။
ဧကံသံ အဇိနံ ကတွာ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ထဝိံ အဟံ။

‘‘တမန္ဓကာရံ ဝိဓမံ၊ မောဟဇာလသမာကုလံ။
ဉာဏာလောကံ ဒဿေတွာန၊ နိတ္တိဏ္ဏောသိ မဟာမုနိ။

‘‘သမုဒ္ဒရသိမံ လောကံ၊ သဗ္ဗာဝန္တမနုတ္တရံ။
ဉာဏေ တေ ဥပမာ နတ္ထိ၊ ယာဝတာ ဇဂတော ဂတိ။

‘‘တေန ဉာဏေန သဗ္ဗညူ၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓော ပဝုစ္စတိ။
ဝန္ဒာမိ တံ မဟာဝီရံ၊ သဗ္ဗညုတမနာဝရံ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ထဝိံ အဟံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဉာဏတ္ထဝါယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အညံ ဗျာကရောန္တောပိ ထေရော ဣမာ ဧဝ ကထာ အဘာသိ။

ယသဒတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သောဏကုဋိကဏ္ဏတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဥပသမ္ပဒါ စ မေ လဒ္ဓါ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သောဏဿ ကုဋိကဏ္ဏဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ဥဋ္ဌာယ ကလျာဏ သမ္ပတ္တိယာ ဌိတော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတံ မဟတိယာ ဗုဒ္ဓလီဠာယ မဟန္တေန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန နဂရံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကလျာဏဝါကကရဏာနံ အဂ္ဂ ဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနံ ပတ္ထေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တ ရာယတံ ဒိသွာ ‘‘အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ကလျာဏဝါကကရဏာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိ ဿတီ’’တိ ဗျာကာသိ။

သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ သာသ နေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိဝတ္တာနိ ပူရေန္တော ဧကဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ သိဗ္ဗိတွာ အဒါသိ။ ပုန ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ဗာရာဏသိယံ တုန္နဝါယော ဟုတွာ ဧကဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စီဝရကောဋိံ ဆိန္နံ ဃဋ္ဋေတွာ အဒါသိ။ ဧဝံ တတ္ထ တ တ္ထ ပုညာနိ ကတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အဝန္တိရဋ္ဌေ ကုရရဃရေ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဟုတွာ နိ ဗ္ဗတ္တိ။ **သောဏော**တိဿ နာမံ အကံသု။ ကောဋိအဂ္ဃနကဿ ကဏ္ဏပိဠန္ဓနဿ ဓာရဏေန ‘‘ကောဋိကဏ္ ဏော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **ကုဋိကဏ္ဏော** တိ ပညာယိတ္ထ။

သော အနုက္ကမေန ဝယပ္ပတ္တော ကုရုရဃရံ သဏ္ဍပေန္တော အာယသ္မန္တေ မဟာကစ္စာနေ ကုလဃရံ နိဿာယ ပဝ တ္တပဗ္ဗတေ ဝိဟရန္တေ တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာယ တံ စတူဟိ ပစ္စယေ ဟိ ဥပဋ္ဌဟိ။ သော အပရဘာဂေ သံသာရေ သဉ္ဇာတသံဝေဂေ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဒသဝဂ္ဂံ သင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ကတိပယကာလံ ထေရဿ သန္တိကေ ဝသိတွာ, ထေရံ အာပုစ္ဆ ဆိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ သာဝတ္ထိံ ဥပဂတော, သတ္ထာရာ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ တသံ လဘိတွာ ပစ္စူသသမယေ အဇ္ဈိဋ္ဌ ေဟာ သောဠသအဋ္ဌကဝဂ္ဂိယာနံ ဥဿာရဏေန သာဓုကာရံ ဒတွာ ဘာသိတာယ ‘‘ဒိသွာ အာဒီနဝံ လောကေ’’တိ (ဥဒါ. ၄၆; မဟာဝ. ၂၅၈) ဥဒါနဂါထာယ ပရိယောသာနေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၂၆-၃၄) –

‘‘ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။

ဝသီသတသဟဿေဟိ၊ နဂရံ ဟာဝိသီ တဒါ။

‘‘နဂရံ ပဝိသန္တဿ၊ ဥပသန္တဿ တာဒိနော။
ရတနာနိ ပဇ္ဇောတိံသု၊ နိဂ္ဃောသော အာသိ တာဝဒေ။

‘‘ဗုဒ္ဓဿ အာနုဘာဝေန၊ ဘေရီ ဝဇ္ဇုမဃဋ္ဋိတာ။
သယံ ဝီဏာ ပဝဇ္ဇန္တိ၊ ဗုဒ္ဓဿ ပဝိသတော ပုရံ။

‘‘ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ နမဿာမိ၊ ပဒုမုတ္တရမဟာမုနိံ။
ဟဋ္ဌိဟိရည္ဉ ပဿိတ္ဝာ၊ တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒယိံ။

‘‘အဟော ဗုဒ္ဓေ အဟော ဓမ္မော၊ အဟော နော သတ္ထု သမ္ပဒါ။
အစေတနာပိ တူရိယာ၊ သယမေဝ ပဝဇ္ဇရေ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ သညမလဘိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓသညာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တေ ပန ပတိဋ္ဌိတော အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယေန အာစိက္ခိတနိယာမေန ပစ္စက္ခိမေသု ဇနပဒေသု ဝိနယဓရေ ပဉ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒာ, ဓုဝန္ဟာနံ, စမ္မတ္ထရဏံ, ဂုဏင်္ဂုဏုပဟာနံ, ဝီဝရိပ္ပဝတသောတိ ပဉ္စ ဝရေ ယာစိတ္ဝာ တေ သတ္ထု သန္တိကာ လဘိတ္ဝာ ပုနဒေဝ အတ္တနော ဝသိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဥပဇ္ဈာယဿ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ မေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန **ဥဒါနဋ္ဌကထာယံ** အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယံ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၆) ပန ‘‘ဥပသမ္ပန္နော ဟုတ္ဝာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဝမေတ္ဝာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ’’တိ ဝုတ္တံ။

သော အပရဘာဂေ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တော အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ သောမနဿဇာတော ဥဒါနဝသေန –

၃၆၅. ‘‘ဥပသမ္ပဒါ စ မေ လဒ္ဓါ၊ ဝိမုတ္တော စမှိ အနာသဝေါ။
သော စ မေ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌော၊ ဝိဟာရေ စ သဟာဝသိံ။

၃၆၆. ‘‘ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဘဂဝါ၊ အဗ္ဘောကာသေတိနာမယိ။
ဝိဟာရကုသလော သတ္ထာ၊ ဝိဟာရံ ပာဝိသီ တဒါ။

၃၆၇. ‘‘သန္ထရိတ္ဝာန သင်္ဃာဋိံ၊ သေယျံ ကပ္ပေသိ ဂောတမော။
သီဟော သေလဂုဟာယံဝ၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။

၃၆၈. ‘‘တတော ကလျာဏဝါက္ကရဏော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။
သောဏော အဘာသိ သဒ္ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သမ္မုခါ။

၃၆၉. ‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိညာယ၊ ဘာဝယိတ္ဝာန အဉ္ဇသံ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတျနာသဝေါ’’တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥပသမ္ပဒါ စ မေ လဒ္ဓါ** တိ ယာ သာ ကိစ္ဆေန ဒသဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေတ္ဝာ အတ္တနာ လဒ္ဓါ ဥပသမ္ပဒါ။ ယာ စ ပန ဝရဒါနဝသေန သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဝိနယဓရပဉ္စမေန ဂဏေန သတ္ထာရာ အနုညာတာ ဥ

ပသမ္ပအာ, တဒုဘယံ သန္ဓာယာဟ။ **စ-သဒ္ဒေါ** သမုစ္စယတ္ထော, တေန ဣတရေပိ သတ္တ သန္တိကာ လဒ္ဓဝရေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိမုတ္တော စမှိ အနာသဝေ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သကလကိလေသဝတ္ထုတော ဝိမုတ္တော စ အမှိ။ တတော ဧဝ ကာမာသဝာဒီဟိ အနာသဝေ အမှီတိ ယောဇနာ။ **သော စ မေ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌော** တိ ယဒတ္ထံ အဟံ အဝန္တိရဋ္ဌတော သာဝတ္ထိံ ဂတော, သော စ ဘဂဝါ မယာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော ဒိဋ္ဌော။ **ဝိဟာရေ စ သဟာဝသိ**န္တိ န ကေဝလံ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနမေဝ မယာ လဒ္ဓံ, အထ ခော ဝိဟာရေ သတ္ထု ဂန္ဓကုဋိယံ သတ္ထာရာ ကာရဏာ သလ္လက္ခေန္တော တတ္ထ သေနာသနေ သဟ အဝသိံ။ **"ဝိဟာရေတိ ဝိဟာရသမီပေ"**တိ ကေစိ။

ဗဟုဒေဝ ရတ္တိန္တိ ပဌမံ ယာမံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဒေသနာဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနသောဓနဝသေန စ, မဇ္ဈိမံ ယာမံ ဒေဝတာနံ ဗြဟ္မူနဉ္စ ကင်္ခစ္ဆေဒနဝသေန ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ **အတိနာမယိ** ဝီတိနာမေသိ။ **ဝိဟာရကုသလော**တိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအာနေဉ္ဇအရိယဝိဟာရေသု ကုသလော။ **ဝိဟာရံ ပာဝိသီ**တိ အတိဝေလံ နိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။

သန္ထရိတ္ဂွာန သင်္ဃာဋိံ, သေယျံ ကပ္ပေသိ တိ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေတွာ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ တေနာဟ "ကေတမော သီဟော သေလဂုဟာယံ ပဟီနဘယဘေရဝေါ"တိ။ တတ္ထ **ကေတမော**တိ ဘဂဝန္တံ ကေတု တေန ကိတ္တေတိ။ **သီဟော သေလဂုဟာယံ**တိ သေလဿ ပဗ္ဗတဿ ဂုဟာယံ။ ယထာ သီဟော မိဂရာဇာ တေဇုဿဒတာယ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဒက္ခိဏေန ပဿေန ဟဒေ ဟဒံ အစ္စာဓာယ သေယျံ ကပ္ပေသိ, ဧဝံ စိတ္တုတ္ရာသလောမဟံသနဆမ္ဘိတတ္တဟေတူနံ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ကေတမော ဘဂဝါ သေယျံ ကပ္ပေသီတိ အတ္ထော။

တတောတိ ပစ္ဆာ, သီဟသေယျံ ကပ္ပေတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ "ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခု ဓမ္မော ဘာသိတု"န္တိ (ဥဒါ. ၄၆) သတ္ထာရာ အဇ္ဈေသိတောတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော** တိ သုန္ဒရဝစီကရဏော, လက္ခဏသမ္ပန္နဝစနက္ကမောတိ အတ္ထော။ **သောဏော အဘာသိ သဒ္ဓမ္မ**န္တိ သောဠသ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိယသုတ္တာနိ သောဏော ကုဋိကဏ္ဏော, **ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **သမ္မုခါ,** ပစ္စက္ခတော အဘာသီတိ ထေရော အတ္တာနမေဝ ပရံ ဝိယ အဘာသ။

ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိညာယာ တိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ တီဟိပိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွာ တေ ပရိဇာနန္တော ယေဝ, **အဋ္ဌင်္ဂိကံ** အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝယိတွာ, **ပရမံ သန္တိံ** နိဗ္ဗာနံ **ပပ္ပုယျ** ပာပုဏိတွာ ဌိတော **အနာသဝေါ**။ တတော ဧဝ ဣဒာနိ **ပရိနိဗ္ဗိဿတိ** အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဝသေန နိဗ္ဗာယိဿတီတိ။

သောဏကုဋိကဏ္ဏတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ကောသိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယော ဝေ ဂရူနန္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ကောသိယတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကံ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **ကောသိယော**တိဿ ဂေါတ္တဝသေန နာမံ အကာသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော အာယသ္မန္တံ ဓမ္မသေနာပတိံ အဘိဏှံ ဥပသင်္ကမတိ, တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ သော တေန သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၄၄-၄၉) –

"နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဒွါရပါလော အဟောသဟံ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။

"ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကမာဒါယ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿဒါသဟံ။

ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ ဝိပဿိဿ မဟေသိနော။

“ကေနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဥစ္ဆုမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဥစ္ဆုခဏ္ဍဿိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဂရုတသံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဥ္စ ပသံသန္တော –

၃၇၀. “ယော ဝေ ဂရူနံ ဝစနညု ဓီရော၊ ဝသေ စ တမှိ ဇနယေထ ပေမံ။
သော ဘတ္တိမာ နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။

၃၇၁. “ယံ အာပဒါ ဥပ္ပတိတာ ဥဠာရာ၊ နက္ခမ္ဘယန္တေ ပဋိသင်္ခယန္တံ။
သော ထာမဝါ နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။

၃၇၂. “ယော ဝေ သမုဒ္ဒောဝ ဌိတော အနေဇော၊ ဂမ္ဘီရပညော နိပုဏတ္ထဒဿီ။
အသံဟာရိယော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။

၃၇၃. “ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော စ ဟောတိ၊ ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။
သော တာဒိသော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ။

၃၇၄. “အတ္ထဉ္စ ယော ဇာနာတိ ဘာသိတဿ၊
အတ္ထဉ္စ ဉတွာန တထာ ကရောတိ။
အတ္ထန္တရော နာမ သ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော၊
ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿာ”တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယော**တိ ခတ္တိယာဒီသု စတူသု ပရိသာသု ယော ကောစိ။ **ဝေ**တိ ဗျတ္တံ။ **ဂရူန**န္တိ သီလာဒိဂရုဂုဏယုတ္တာနံ ပဏ္ဍိတာနံ။ **ဝစနညူ**တိ တေသံ အနုသာသနီဝစနံ ဇာနန္တော, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနော ပဋိပဇ္ဇိတွာ စ တဿ ဖလံ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ **ဓီရော**တိ ဓိတိသမ္ပန္နော။ **ဝသေ စ တမှိ ဇနယေထ ပေမ**န္တိ တသ္မိံ ဂရူနံ ဝစနေ ဩဝါဒေ ဝသေယျ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ပဋိပဇ္ဇိတွာ “ဣမိနာ ဝတာဟံ ဩဝါဒေန ဣမံ ဇာတိအာဒိဒုက္ခံ ဝီတိဝတ္တော”တိ တတ္ထ ဇနယေထ ပေမံ ကရေဝ ဥပ္ပာဒေယျ။ ဣဒဥ္စ ဂါထာဒွယံ “ဂရူနံ ဝစနညူ ဓီရော”တိ ပဒဒွယေန ဝုတ္တဿ သေဝိတဗ္ဗဿ ဟာကဋ္ဌနကရဏံ။ **သော**တိ ယော ဂရူနံ ဝစနညူ ဓီရော, သော ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိယာ တတ္ထ **ဘတ္တိမာ** စ နာမ ဟောတိ, ဓီဝိတဟေတုပိ တဿ အနတိက္ကမနတော **ပဏ္ဍိတော** စ နာမ ဟောတိ။ **ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿာ**တိ တထာ ပဋိပဇ္ဇန္တော စ တာယ ဝေ ပဋိပတ္တိယာ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ဇာနနဟေတု လောကိယလောကုတ္တရဓမ္မေသု ဝိဇ္ဇာတ္တယာဒိဝသေန “တေဝိဇ္ဇော, ဆဠဘိညော, ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တော”တိ ဝိသေသိ ဝိသေသဝတ သိယာတိ အတ္ထော။

ယန္တိ ယံ ပုဂ္ဂလံ ပဋိပတ္တိယာ အန္တရာယကရဏတော **“အာပဒါ”**တိ လဒ္ဓဝောဟာရာ သောတုဏှာဟာခုပ္ပိပါသာဒိဟာကဋ္ဌပရိဿယာ စေဝ ရာဂါဒိပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ စ **ဥပ္ပတိတာ** ဥပ္ပန္နာ, **ဥဠာရာ** ဗလဝန္တောပိ **နက္ခမ္ဘယန္တေ** န ကိဉ္စိ စာလေန္တိ။ ကသ္မာ? **ပဋိသင်္ခယန္တံ** န္တိ ပဋိသင်္ခာယမာနံ ပဋိသင်္ခာနဗလေ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **သော**တိ ယော ဒဠှတရာဟိ အာပဒါဟိပိ အက္ခမ္ဘနီယော, သော **ထာမဝါ** ဓိတိမာ ဒဠှပရက္ကမော နာမ ဟောတိ။ အနဝသေသသံကိလေသပက္ခဿ အဘိဘဝနကပညာဗလသမင်္ဂိတာယ **ပဏ္ဍိတော** စ နာမ ဟောတိ။ တထာဘူတော စ **ဉတွာ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿာ**တိ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

သမုဒ္ဒော ဝ ဌိတောတိ သမုဒ္ဒော ဝိယ ဌိတသဘာဝေါ။ ယထာ ဟိ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ ဌိတေနေ ဟာဒသမီပေ မဟာသမုဒ္ဒော အဌ္ဌဟိပိ ဒိသာဟိ ဥဌ္ဌိတေဟိ ပကတိဝါတေဟိ အနိဉ္ဇနတော **ဌိတော အနေဇော** ဂမ္ဘီရော စ, ဧဝံ ကိလေသဝါတေဟိ တိတ္ထိယဝါဒဝါတေဟိ စ အကမ္ပနီယတော **ဌိတော အနေဇော**။ ဂမ္ဘီရဿ အနုပစိတဉာဏ သမ္ဘာရေဟိ အလဒ္ဓကဒ္ဓေ နိပုဏဿ သုခုမဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒိအတ္ထဿ ပဋိဝိဇ္ဈနေန **ဂမ္ဘီရပညော နိပု ဏတ္ထဒဿီ။ အသံဟာရိယော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော** သော တာဒိသော ပုဂ္ဂလော ကိလေသေဟိ ဒေဝပုတ္တမာ ရာဒီသု ဝ ကေနစိ အသံဟာရိယတာယ အသံဟာရိယော နာမ ဟောတိ, ယထာဝုတ္တေန အတ္တေန **ပဏ္ဍိတော** စ နာမ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဗဟုဿုတော တိ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စဝသေန ဗဟုဿုတော, သုတ္တဂေယျာဒိ ဗဟုံ သုတံ ဧတဿာတိ ဗဟု ဿုတော။ တမေဝ ဓမ္မံ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသံ ဝိယ အဝိနဿန္တမေဝ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မဓရော** စ ဟော တိ။ **ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ** တိ ယထာသုတဿ ယထာပရိယတ္တဿ ဓမ္မဿ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုရူပံ ဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာသင်္ခါတံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလဓုတင်္ဂအသုဘကမ္မဋ္ဌာနာဒိ ဘေဒံ စရတိ ပဋိပဇ္ဇတီတိ အနုဓမ္မစာရီ ဟောတိ, ''အဇ္ဈ အဇ္ဈေတ''တိ ပဋိဝေဓံ အာကင်္ခန္တော ဝိစရတိ။ **သော တာဒိ သော နာမ စ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော**တိ ယော ပုဂ္ဂလော ယံ ဂရုံ နိဿာယ ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော ဓမ္မဿ စ အနုဓမ္မစာ ရီ ဟောတိ။ သော စ **တာဒိသော** တေန ဂရုနာ သဒိသော ပဏ္ဍိတော နာမ ဟောတိ ပဋိပတ္တိယာ သဒိသဘာဝတော။ တထာ ဘူတော ပန သော **ဥတ္တတ စ ဓမ္မေသု ဝိသေသိ အဿ,** တံ ဝုတ္တတ္ထံဝ။

အတ္ထဉ္စ ယော ဇာနာတိ ဘာသိတဿ တိ ယော ပုဂ္ဂလော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘာသိတဿ ပရိယတ္တိဓမ္မဿ အတ္ထံ ဇာနာတိ။ ဇာနန္တော ပန ''ဣမေ သီလံ ဝုတ္တံ, ဣမေ သမာဓိ, ဣမေ ပညာ''တိ တတ္ထ တတ္ထ ယထာဝုတ္တံ **အ တ္ထဉ္စ ဥတ္တတန တထာ ကရောတိ** ယထာ သတ္ထာရာ အနုသိဋ္ဌံ, တထာ ပဋိပဇ္ဇတိ။ **အတ္ထန္တရော နာမ သ ဟောတိ ပဏ္ဍိတော**တိ သော ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော အတ္ထန္တရော အတ္ထကာရဏာ သီလာဒိအတ္ထဇာနနမတ္တမေဝ ဥပနိဿယံ ကတွာ ပဏ္ဍိတော ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧတ္ထ စ ပဌမကထာယ ''ယော ဝေ ဂရုန''န္တိအာဒိနာ သဒ္ဓူပနိဿယော ဝိသေသဘာဝေ ဝုတ္တော, ဒုတိယက ထာယ ''ယံ အာပဒ''တိ အာဒိနာ ဝီရိယူပနိဿယော, တတိယကထာယ ''ယော ဝေ သမုဒ္ဒော ဝ ဌိတော''တိအာဒိနာ သမာ ဓူပနိဿယော, စတုတ္ထကထာယ ''ဗဟုဿုတော''တိအာဒိနာ သတူပနိဿယော, ပဉ္စမကထာယ ''အတ္ထဉ္စ ယော ဇာနာတိ''တိအာဒိနာ ပညူပနိဿယော ဝိသေသဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကောသိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆက္ကနိပါတော

၁. ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဆက္ကနိပါတေ **ဒိသွာန ပါဋိဟီရာနီ**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ, ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနမကာသိ။ ဘဂဝါ စဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ, "အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဟာပရိသာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။

သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဖုဿဿ ဘဂဝတော ဝေမာတိကကနိဋ္ဌဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အပရေပိဿ ဒွေ ကနိဋ္ဌဘာတရော အဟေသုံ။ တေ တယောပိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ သင်္ဃံ ပရမာယ ပူဇာယ ပူဇေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တာ အမှာကံ ဘဂဝတော နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗာရာဏသိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဘာတရော ဟုတွာ, အနုက္ကမေန နိဗ္ဗတ္တာ ဂေါတ္တဝသေန တယောပိ ကဿပာ ဧဝ နာမ ဇာတာ။ တေ ဝယပ္ပတ္တာ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ တေသံ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ ပရိဝါရော, မဇ္ဈိမဿ တီဏိ, ကနိဋ္ဌဿ ဒွေ။ တေ အတ္တနော ဂန္ထေ သာရံ ဩလောကေန္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမေဝ အတ္ထံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ရောစေသုံ။ တေသု ဇေဋ္ဌဘာတာ အတ္တနော ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ **ဥရုဝေလကဿပော** နာမ ဇာတော၊ မဟာဂင်္ဂါနဒီဝင်္ကေ ပဗ္ဗဇိတော **နဒီကဿပော** နာမ ဇာတော, ဂယာသီသေ ပဗ္ဗဇိတော **ဂယာကဿပော** နာမ ဇာတော။

ဧဝံ တေသု ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝသန္တေသု ဗဟူနံ ဒိဝသာနံ အစ္စယေန အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ, ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော အနုက္ကမေန ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယသပ္ပမုခေ ပဉ္စပညာသ သဟာယကေ ဝိနေတွာ သဋ္ဌိ အရဟန္တေ "စရထ, ဘိက္ခဝေ, စာရိက"န္တိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ, ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ ဝိနေတွာ ဥရုဝေလကဿပဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသနတ္ထာယ အဂျာဂါရံ ပဝိသိတွာ , တတ္ထ ကတနာဂဒမနံ အာဒိံ ကတွာ အဍ္ဎုဍ္ဎသဟဿေဟိ ပါဋိဟာရိယေဟိ ဥရုဝေလကဿပံ သပရိသံ ဝိနေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဉတွာ ဣတရေပိ ဒွေ ဘာတရော သပရိသာ အာဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ သဗ္ဗေဝ ဧဟိဘိက္ခူ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ တံ သမဏသဟဿံ အာဒါယ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသိန္နော **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ** သဗ္ဗေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၄.၂၅၁-၂၉၅) –

"ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗလောကဝိဒူ မုနိ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ စက္ခုမာ။

"ဩဝါဒကော ဝိညာပကော၊ တာရကော သဗ္ဗပါဏိနံ။
ဒေသနာကုသလော ဗုဒ္ဓေါ၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

"အနုကမ္ပကော ကာရုဏိကော၊ ဟိတေသီ သဗ္ဗပါဏိနံ။
သမ္ပတ္တေ တိတ္ထိယေ သဗ္ဗေ၊ ပဉ္စသီလေ ပတိဋ္ဌပိ။

"ဧဝံ နိရာကုလံ အာသိ၊ သုညတံ တိတ္ထိယေဟိ စ။
ဝိစိတ္တံ အရဟန္တေဟိ၊ ဝသီဘူတေဟိ တာဒိဘိ။

“ရတနာနဋ္ဌပညာသံ၊ ဥဂ္ဂတော သော မဟာမုနိ။
ကဉ္စနဂ္ဃိယသင်္ကာသော၊ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏော။

“ဝဿသတသဟဿာနိ၊ အာယု ဝိဇ္ဇတိ တာဝဒေ။
တာဝတာ တိဋ္ဌမာနော သော၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယာ၊ ဗ္ရာဟ္မဏော သာဓုသမ္မတော။
ဥပေစ္စ လောကပဇ္ဇောတံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။

“တဒါ မဟာပရိသတိံ၊ မဟာပရိသသာဝကံ။
ဌပေန္တံ တေဒဂ္ဂမှိ၊ သုတွာန မုဒိတော အဟံ။

“မဟတာ ပရိဝါရေန၊ နိမန္တေတွာ မဟာဇိနံ။
ဗ္ရာဟ္မဏာနံ သဟဿေန၊ သဟဒါနမဒါသဟံ။

“မဟာဒါနံ ဒဒိတွာန၊ အဘိဝါဒိယ နာယကံ။
ဧကမန္တံ ဌိတော ဟဋ္ဌော၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

“တယိ သဒ္ဓါယ မေ ဝီရ၊ အဓိကာရဂုဏေန စ။
ပရိသာ မဟတီ ဟောတု၊ နိဗ္ဗတ္တဿ တဟိံ တဟိံ။

“တဒါ အဝေါစ ပရိသံ၊ ဂဇဂဇ္ဇိတသုဿရော။
ကရဝီကရုတော သတ္ထာ၊ ဧတံ ပဿထ ဗ္ရာဟ္မဏံ။

“ဟေမဝဏ္ဏံ မဟာဗာဟုံ၊ ကမလာနနလောစနံ။
ဥဒဂ္ဂတနုဇံ ဟဋ္ဌံ၊ သဒ္ဓဝန္တံ ဂုဏေ မမ။

“ဧသ ပတ္ထယတေ ဌာနံ၊ သီဟဃောသဿ ဘိက္ခုနော။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“ဣတော ဒွေဝနဝုတေ ကပ္ပေ၊ အဟု သတ္ထာ အနုတ္တရော။
အနူပမော အသဒိသော၊ ဖုဿော လောကဂ္ဂနာယကော။

“သော စ သဗ္ဗံ တမံ ဟန္တွာ၊ ဝိဇဋေတွာ မဟာဇဋံ။
ဝဿတေ အမတံ ဝုဋ္ဌိံ၊ တပ္ပယန္တော သဒေဝကံ။

“တဒါ ဟိ ဗာရာဏသိယံ၊ ရာဇပုတ္တာ အဟုမှသေ။
ဘာတရောမှ တယော သဗ္ဗေ၊ သံဝိသဋ္ဌာဝ ရာဇိနော။

“ဝီရင်္ဂရူပါ ဗလိနော၊ သင်္ဂါမေ အပရာဇိတာ။

တဿ ကုပိတပစ္စတ္ထော, အမှေဟ အာဟ မဟီပတိ။

“ထေ ဂန္တွာန ပစ္စတ္ထံ, သောဓေတွာ အင္ဂုဠိဗလံ။
ခေမံ ဝိဇိရိတံ ကတွာ, ပုန ဒေထာတိ ဘာသထ။

“တတော မယံ အတေစုမှ, ယဒိ ဒေယျာသိ နာယကံ။
ဥပဋ္ဌာနာယ အမှာကံ, သာဓယိဿာမ တေ တတော။

“တတော မယံ လဒ္ဓဝရာ, ဘူမိပါလေန ပေသိတာ။
နိက္ခိတ္တသတ္ထံ ပစ္စတ္ထံ, ကတွာ ပုနရုပေစ္စ တံ။

“ယာစိတွာ သတ္ထုပဋ္ဌာနံ, ရာဇာနံ လောကနာယကံ။
မုနိဝီရံ လဘိတွာန, ယာဝဇီဝံ ယဇိမှ တံ။

“မဟာဂ္ဃာနိ စ ဝတ္ထာနိ, ပဏီတာနိ ရသာနိ စ။
သေနာသနာနိ ရမ္မာနိ, ဘေသဇ္ဇာနိ ဟိတာနိ စ။

“ဒတွာ သသင္ဃမုနိနော, ဓမ္မေနုပ္ပါဒိတာနိ နော။
သီလဝန္တော ကာရုဏိကာ, ဘာဝနာယုတ္တမာနသာ။

“သဒ္ဓါ ပရိစရိတွာန, မေတ္တစိတ္တေန နာယကံ။
နိဗ္ဗုတေ တမှိ လောကဂ္ဂေ, ပူဇံ ကတွာ ယထာဗလံ။

“တတော စုတာ သန္တုသိတံ, ဂတာ တတ္ထ မဟာသုခံ။
အနုဘူတာ မယံ သဗ္ဗေ, ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“မာယာကာရော ယထာ ရင္ဂေ, ဒဿေသိ ဝိကတိံ ဗဟုံ။
တထာ ဘဝေ ဘမန္တောဟံ, ဝိဒေဟာဓိပတီ အဟုံ။

“ဂုဏာစေလဿ ဝါကျေန, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂတာသယော။
နရကံ မဂ္ဂမာရူဠှော, ရုစာယ မမ ဓီတုယာ။

“ဩဝါဒံ နာဒိယိတွာန, ဗြဟ္မုနာ နာရဒေနဟံ။
ဗဟုဓာ သံသိတော သန္တော, ဒိဋ္ဌိံ ဟိတွာန ပါပိကံ။

“ပူရယိတွာ ဝိသေသေန, ဒသ ကမ္မပထာနိဟံ။
ဟိတွာန ဒေဟမဂမိံ, သဂ္ဂံ သဘဝနံ ယထာ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ, ဗြဟ္မဗန္ဓု အဟောသဟံ။
ဗာရာဏသိယံ ဖီတာယံ, ဇာတော ဝိပ္ပမဟာကုလေ။

“မစ္စုဗျာဓိဇရာဘီတော, ဩဂါဟေတွာ မဟာဝနံ။
နိဗ္ဗာနံ ပဒမေသန္တော, ဇဋိလေသု ပရိဗ္ဗဇိံ။

“တဿ ဒွေဝ ဘာတရော မယှံ, ပဗ္ဗဇိံသု မယာ သဟ။
ဥရုဝေလာယံ မာပေတွာ, အဿမံ နိဝသိံ အဟံ။

“ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန, ဥရုဝေလနိဝါသိကော။
တတော မေ အာသိ ပညတ္တိ, ဥရုဝေလကဿပေါ ဣတိ။

“နဒီသကာသေ ဘာတာ မေ, နဒီကဿပသဝှယော။
အာသိ သကာသနာမေန, ဂယာယံ ဂယာကဿပေါ။

“ဒွေဝ သတာနိ ကနိဋ္ဌဿ, တီဏိ, မၛ္ဈဿ ဘာတုနော။
မမ ပဉ္စ သတာနူနာ, သိဿာ သဗ္ဗေ မမာနုဂါ။

“တဒါ ဥပေစ္စ မံ ဗုဒ္ဓေါ, ကတွာန ဝိဝိဓာနိ မေ။
ပာဋိဟီရာနိ လောကဂ္ဂေါ, ဝိနေသိ နရသာရထိ။

“သဟဿပရိဝါရေန, အဟောသိံ ဧဟိဘိက္ခုကော။
တေဟေဝ သဟ သဗ္ဗေဟိ, အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

“တေ စေဝညေ စ ဗဟဝေါ, သိဿာ မံ ပရိဝါရယုံ။
ဘာသိတုဉ္စ သမတ္ထောဟံ, တတော မံ ဣသိသတ္တမော။

“မဟာပရိသဘာဝသ္မိံ, ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
အဟော ဗုဒ္ဓေ ကတံ ကာရံ, သဖလံ မေ အဇာယထ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သီဟနာဒံ နဒန္တော –

၃၇၅.“ဒိသွာန ပာဋိဟီရာနိ, ဂေါတမဿ ယသဿိနော။
န တာဝဟံ ပဏိပတိံ, ဣဿာမာနေန ဝဉ္စိတော။

၃၇၆.“မမ သင်္ကပ္ပမညာယ, စောဒေသိ နရသာရထိ။
တတော မေ အာသိ သံဝေဂေါ, အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော။

၃၇၇.“ပုဗ္ဗေ ဇဋိလဘူတဿ, ယာ မေ သိဒ္ဓိ ပရိတ္တိကာ။
တာဟံ တဒါ နိရာကတွာ, ပဗ္ဗဇိံ ဇိနသာသနေ။

၃၇၈.“ပုဗ္ဗေ ယညေန သန္တုဋ္ဌော, ကာမဓာတုပုရက္ခတော။
ပစ္ဆာ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ, မောဟဉ္စာပိ သမူဟနိံ။

၃၇၉.“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ဣဒ္ဓိမာ ပရစိတ္တညူ, ဒိဗ္ဗသောတဉ္စ ပါပုဏိံ။

၃၈၀.“ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော, အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော, သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော”တိ။ –

ဣမာ ဆ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒိသွာန ပာဋိဟီရာနီ**တိ နာဂရာဇဒမနာဒီနိ အဗ္ဘုတသဟဿာနိ ပာဋိဟာရိယာနိ ဒိသွာ။ “ပာဋိဟီရံ, ပာဋိဟေရံ, ပာဋိဟာရိယ”န္တိ ဟိ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ **ယသဿိနော”** တိ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ”တိအာဒိနာ သဒေဝကေ လောကေ ယထာဘုစ္စံ ပတ္ထဋကိတ္တိသဒ္ဒဿ။ **န တာဝဟံ ပဏိပတိ**န္တိ ယာဝ မံ ဘဂဝါ “နေဝ ခော

တ္ဝံ, ကဿပ, အရဟာ, နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ သမာပန္နော, သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ, ယာယ တ္ဝံ အရဟာ တ အဿ, အရဟတ္တမဂ္ဂံ တ သမာပန္နော''တိ န တဇ္ဇေသိ, တာဝ အဟံ န ပဏိဟာတနံ အကာသိ။ ကိံကာရဏာ? **ဣဿာမာနေန ဝဋ္ဋိတော,** ''ဣမဿ မယိ သာဝကတ္တံ ဥပဂတေ မမ လာဘသက္ကာရော ပရိဟာယိဿတိ, ဣမဿ ဧဝ ဝဍ္ဎိဿ သတိ''တိ ဧဝံ ပရသမ္ပတ္တိအသဟနလက္ခဏာယ ဣဿာယ စေဝ, ''အဟံ ဂဏဟမောက္ခော ဗဟုဇနသမ္မတော''တိ ဧဝံ အဗ္ဘုန္နတိလက္ခဏေန မာနေန စ ဝဋ္ဋိတော, ပလမ္ဘိတော ဟုတ္ဝာတတိ အတ္ထော။

မမ သင်္ကပ္ပမညာယာ တိ မယ္ဟံ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ဇာနိတ္ဝာ, ယံ ယံ ဘဂဝါ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိ ယံ ဒဿေတိ, တံ တံ ဒိသွာ ''မဟိဒ္ဓိကော ခော မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေ''တိ စိန္တေတွာ ''န တွေဝ ခော အရဟာ ယထာ အဟ''န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ မိစ္ဆာဝိတက္ကံ ဇာနန္တော ပိ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမေန္တော အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ပ စ္ဆာ နေရဉ္ဇရာယ မဇ္ဈေ သမန္တတော ဥဒကံ ဥဿာရေတွာ ရေဏုဟတာယ ဘူမိယာ စင်္ကမိတွာ တေန အာဘတ နာဝါယ ဌိတော တဒါပိ ''မဟိဒ္ဓိကော''တိအာဒိကံ စိန္တေတွာ ပုန ''န တွေဝ ခော အရဟာ ယထာ အဟ''န္တိ ပဝတ္တိတံ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ဉတွာတတိ အတ္ထော။ **စောဒေသိ နရသာရထီ**တိ တဒါ မေ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ ''နေဝ ခော တွံ အရဟာ''တိအာဒိနာ ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ မံ စောဒေသိ နိဂ္ဂဏှိ။ **တတော မေ အာသိ သံဝေဂေ, အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော**တိ တတော ယထာဝုတ္တစောဒနာဟေတု တွေကံ ကာလံ အဘူတပုဗ္ဗတာယ **အဗ္ဘုတော** လောမဟံသနဝ သေန ပဝတ္တိယာ **လောမဟံသနော** ''အနရဟာဝ သမာနော 'အရဟာ'တိ မညိ''န္တိ **သံဝေဂေ** သဟောတ္တပ္ပော ဉာဏုပ္ပ ဟာဒေ မယ္ဟံ အဟောသိ။

ဇဋိလဘူတဿာ တိ တာပသဘူတဿ။ **သိဒ္ဓီ** တိ လာဘသက္ကာရသမိဒ္ဓိ။ **ပရိတ္တိကာ** တိ အပ္ပမတ္တိကာ။ **တာဟ**န္တိ တံ အဟံ။ **တဒါ**တိ ဘဂဝတော စောဒနာယ သံဝေဂုပ္ပတ္တိကာလေ။ **နိရာကတွာ**တိ အပနေတွာ ဆဍ္ဍေတွာ, အနပေက္ခော ဟုတွာတတိ အတ္ထော။ **''ဣဒ္ဓီ** တိ ဘာဝနာမယဣဒ္ဓိ''တိ ဝဒန္တိ။ တဒယုတ္တံ တဒါ တဿ အဈာန လာဘိဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''ကာမဓာတုပုရက္ခတော''တိ။

ယညေန သန္တုဋ္ဌော တိ ''ယညံ ယဇိတွာ သဂ္ဂသုခံ အနုဘဝိဿာမိ, အလမေတ္တာဝတာ''တိ ယညယဇနေန သန္တုဋ္ဌော နိဋ္ဌိတကိစ္စသညီ။ **ကာမဓာတုပုရက္ခတော** တိ ကာမသုဂတိံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နတဏှာဟ ယညယဇနေန ကာမ လောကံ ပုရက္ခတွာ ဌိတော။ သော စေ ယညော ဟဏာတိပာတပဋိသံယုတ္တော ဟောတိ, န တေန သုဂတိံ သက္ကာ လဒ္ဓုံ။ န ဟိ အကုသလဿ ဣဋ္ဌော ကန္တော ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တတိ။ ယာ ပန တတ္ထ အနာဒိကုသလစေတနာ, တာယ သတိ ပစ္စယသမဝါယေ သုဂတိံ ဂစ္ဆေယျ။ **ပစ္ဆာ** တိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာတော ပစ္ဆာ သတ္ထု ဩဝါဒေန တာပသလိင်္ဂံ ပဟာယ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂကာလေ။ **သမူဟနိ**န္တိ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ မောဟဉ္စ အနဝသေသတော သမုဂ္ဃာတေသိံ။

ယသ္မာ ပနာယံ ထေရော အရိယမဂ္ဂေန ရာဂဒယော သမူဟနန္တောယေဝ ဆဠဘိညော အဟောသိ, တသ္မာ တံ အတ္တနော ဆဠဘိညဘာဝံ ဒဿေန္တော **''ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမီ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမီ** တိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အတီတာသု ဇာတီသု နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန ဟတ္ထတ လေ အာမလကံ ဝိယ ပစ္စက္ခတော ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ။ **ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတ** န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ဝိသောဓိတံ, ပကတိစက္ခုနာ အာပာထဂတံ ပကတိရူပံ ဝိယ ဒိဗ္ဗံ မာနုသမ္ပိ ဒူရံ တိရောဌိတံ အတိသုခုမဉ္စ ရူပံ ဝိဘာဝေတုံ သမတ္ထဉာဏံ ဘာဝနာယ မယာ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ ပဋိလဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ဣဒ္ဓိမာ** တိ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိအာဒီဟိ ဣဒ္ဓီဟိ ဣဒ္ဓိမာ, ဣဒ္ဓိဝိ ဓဉာဏလာဘီတိ အတ္ထော။ သရာကဒိဘေဒဿ ပရေသံ စိတ္တဿ ဇာနနတော **ပရစိတ္တညူ,** စေတောပရိယဉာဏလာ ဘီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒိဗ္ဗသောတဉ္စ ဟာပုဏိ** န္တိ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏဉ္စ ပဋိလဘိံ။

သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော, သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော တိ ယော သဗ္ဗေသံ သံယောဇနာနံ ခယဘူတော ခ ယေန တ လဒ္ဓဗ္ဗော, သော သဒတ္ထော ပရမတ္ထော စ မယာ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမေန အဓိဂတောတိ။ ဧဝမေတာယ ကထာ ယ ထေရဿ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. တေကိစ္ဆကာရိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

အတိဟိတာ ဝီဟီတိအာဒိကာ အာယသ္မတော တေကိစ္ဆကာရိတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော ဧကနဝုတေ ကပ္ပေ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဝေဇ္ဇသတ္ထေ နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော။ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကံ အသောကံ နာမ ထေရံ ဗျာဓိတံ အရောဂမကာသိ, အညေသဉ္စ သတ္တာနံ ရောကဘိဘူတာနံ အနုကမ္ပာယ ဘေသဇ္ဇံ သံဝိဒဟိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သုဗုဒ္ဓဿ နာမ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ တိကိစ္ဆကေဟိ ဂဗ္ဘကာလေ ပရိဿယံ အပဟရိတွာ ပရိဟာလိတတာယ **တေကိစ္ဆကာရီ**တိ နာမံ အကံသု။ သော အတ္တနော ကုလာနုရူပာနိ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ သိပ္ပာနိ စ သိက္ခန္တော ဝဍ္ဎတိ။ တဒါ စာဏက္ကော သုဗုဒ္ဓဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ကိရိယာသု ဥပာယကောသလ္လဉ္စ ဒိသွာ, "အယံ ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ ပတိဋ္ဌံ လဘန္တော မံ အတိဘဝေယျာ"တိ ဣဿာပကတော ရညာ စန္ဒဂုတ္တေန တံ ဗန္ဓနာဂါရေ ခိပာပေသိ။ တေကိစ္ဆကာရီ ပိတု ဗန္ဓနာဂါရပ္ပဝေသနံ သုတွာ ဘီတော ပလာယိတွာ သာဏဝါသိတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အတ္တနော သံဝေဂကာရဏံ ထေရဿ ကထေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အဗ္ဘောကာသိကော နေသဇ္ဇိကော စ ဟုတွာ ဝိဟရတိ, သီတုဏှံ အဂဏေန္တော သမဏဓမ္မမေဝ ကရောတိ, ဝိသေသတော ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနမနုယုဉ္ဇတိ။ တံ ဒိသွာ မာရော ဟာပိမာ "န ဣမဿ မမ ဝိသယံ အတိက္ကမိတုံ ဒဿာမီ"တိ ဝိက္ခေပံ ကာတုကာမော သဿာနံ နိပ္ဖတ္တိကာလေ ခေတ္တကေပာလကဝဏ္ဏေန ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ နိပ္ပဏ္ဍေန္တော –

၃၈၁. "အတိဟိတာ ဝီဟိ၊ ခလဂတာ သာလီ။
န စ လဘေ ပိဏ္ဍံ၊ ကထမဟံ ကဿ"န္တိ။ – အာဟ။ တံ သုတွာ ထေရော –

၃၈၂. "ဗုဒ္ဓမပ္ပမေယျံ အနုဿရ ပသန္နော၊ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော ဟောဟိသိ သတတမုဒဂ္ဂေါ။
၃၈၃. "ဓမ္မမပ္ပမေယျံ ။ပေ.။ သတတမုဒဂ္ဂေါ။
၃၈၄. "သင်္ဃမပ္ပမေယျံ။ပေ.။ သတတမုဒဂ္ဂေါ"တိ။ – အာဟ။ တံ သုတွာ မာရော –
၃၈၅. "အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရသိ၊ သီတာ ဟေမန္တိကာ ဣမာ ရတျော။
မာ သီတေန ပရေတော ဝိဟညိတ္ထော၊ ပဝိသ တွံ ဝိဟာရံ ဖုသိတဂ္ဂဠံ"န္တိ။ –

အာဟ။ အထ ထေရော –

၃၈၆. "ဖုသိဿံ စတဿော အပ္ပမညာယော၊ တာဟိ စ သုခိတော ဝိဟရိဿံ။
နာဟံ သီတေန ဝိဟညိဿံ၊ အနိဉ္ဇိတော ဝိဟရန္တော"တိ။ – အာဟ။

တတ္ထ **အတိဟိတာ ဝီဟီ**တိ ဝီဟယော ကောဋ္ဌာဂါရံ အတိနေတွာ ဌပိတာ, တတ္ထ ပဋိသာမိတာ ခလတော တယာ ဥပနီတာတိ အတ္ထော။ ဝီဟိဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ဣတရမ္ပိ ခေ့ သင်္ဂဏှာတိ။ သာလီ ပန ယေဘုယျေန ဝီဟိတော ပစ္ဆာ ပစ္စန္တီတိ အာဟ။ **ခလဂတာ သာလီ**တိ ခလံ ခေလကရဏဋ္ဌာနံ ဂတာ, တတ္ထ ရာသိဝသေန မဒ္ဒနစာဝနာဒိဝသေန ဌိတာတိ အတ္ထော။ ပဓာနခေ့ဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စေတ္ထ သာလီနံ ဝိသုံ ဂဟဏံ, ဥဘယေနပိ ကမေ, ကမတော ဗဟိ စ ခေ့ ပရိပုဏ္ဏံ ဌိတန္တိ ဒဿေတိ။ **န စ လဘေ ပိဏ္ဍံ** န္တိ ဧဝံ သုလဘခေ့ သုဘိက္ခကာလေ အဟံ ပိဏ္ဍမတ္တမ္ပိ န လဘာမိ။ ဣဒါနိ **ကထမဟံ ကဿ** န္တိ အဟံ ကထံ ကရိဿာမိ, ကထံ ဇီဝိဿာမီတိ ပရိဟာသကေဠိံ အကာသိ။

တံ သုတွာ ထေရော "အယံ ဝရာကော အတ္တနာ အတ္တနော ပဝတ္တိံ မယှံ ပကာသေသိ, မယာ ပန အတ္တနာဝ အတ္တာ ဩဝဒိတဗ္ဗော, န မယာ ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗ"န္တိ ဝတ္ထုတ္တယာနုဿတိယံ အတ္တာနံ နိယောဇေန္တော **"ဗုဒ္ဓမပ္ပမေယျ"**န္တိအာဒိနာ တိဿော ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓမပ္ပမေယျံ အနုဿရ ပသန္နော** တိ သတသနာယ အဝိဇ္ဇာနိဒ္ဒာယ အစ္စန္တဝိဂမေန, ဗုဒ္ဓိယာ စ ဝိကသိတဘာဝေန ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ပမာဏကရာနံ ရာဂါဒိကိလေသာနံ အဘာဝတ အပရိမာဏဂုဏသမင်္ဂိတာယ အပ္ပမေယျပုညက္ခေတ္တတာယ စ အပ္ပမေယျံ။ ဩကပ္ပနလက္ခဏေန အဘိပ္ပသာဒေန

ပသန္နော, ပသန္နမာနသော “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၇၄; သံ. နိ. ၅.၉၉၇) အနု
ဿရ အနု အနု ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ သတိံ ပဝတ္တေဟိ, ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော ဟောဟိသိ။ **သတတမုဒဂ္ဂေါ** တိ အနုဿရန္တ
တောဝ ဖရဏလက္ခဏာယ ပီတိယာ သတတံ သဗ္ဗဒါ ဖုဋ္ဌသရီရော ပီတိသမုဋ္ဌာနပဏီတရူပေဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋသရီရော ဥ
ဗ္ဗေဂပီတိယာ ဥဒဂ္ဂေါ ကာယံ ဥဒဂ္ဂံ ကတွာ အာကာသံ လင်္ဃိတုံ သမတ္ထော စ ဘဝေယျာသိ, ဗုဒ္ဓါနုဿတိယာ
ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ဥဋ္ဌာရံ ပီတိသောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေယျာသိ။ ယတော သီတုဏှေဟိ ဝိယ ဇိဃစ္ဆာပိပါသာဟိပိ အနဘိ
ဘူတော ဟောဟိသီတိ အတ္ထော။

ဓမ္မန္တိ အရိယံ လောကုတ္တရဓမ္မံ။ **သင်္ဃ** န္တိ အရိယံ ပရမတ္ထသင်္ဃံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အနုဿရာ** တိ
ပနေတ္ထ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော”တိအာဒိနာ ဓမ္မံ, “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော”တိ
အာဒိနာ သင်္ဃံ အနုဿရာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ထေရေန ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေ နိယောဇနဝသေန အတ္တနိ ဩဝဒိတေ ပုန မာရော ဝိဝေကတသတော နံ
ဝိဝေစေတုကာမော ဟိတေသီဘာဝံ ဝိယ ဒဿေန္တော **“အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရသိ”** တိ ပဉ္စမံ ကထမာဟ။ တဿတ္
ထော – တွံ, ဘိက္ခု, **အဗ္ဘောကာသေ** ကေနစိ အပဋိစ္ဆန္နေ ဝိဝဋင်္ဂဏေ **ဝိဟရသိ** ဣရိယာပထေ ကပ္ပေသိ။ **ဟေမန္တ
တိကာ** ဟိမပါတသမယေ ပရိယာပန္နာ ဣမာ သီတာ ရတ္တိယော ဝတ္တန္တိ။ တသ္မာ သီတေန **ပရေတော** အဘိဘူတော
ဟုတွာ **မာ ဝိဟညိတ္ထော** ဝိဃာတံ မာ အာပဇ္ဇိ မာ ကိလမိ။ **ဖုသိတဂ္ဂဠံ** ပိဟိတကဝါဋံ သေနာသနံ ပဝိသ, ဧဝံ တေ သုခ
ဝိဟာရော ဘဝိဿတီတိ။

တံ သုတွာ ထေရော “န မယှံ သေနာသနပရိယေသနာယ ပယောဇနံ, ဧတ္တေတာဟံ သုခဝိဟာရီ”တိ ဒဿေန္
တော **“ဖုသိဿံ”** န္တိအာဒိနာ ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဖုသိဿံ စတဿော အပ္ပမညာယော** တိ အပ္ပမာဏကေစရ
တာယ “အပ္ပမညာ”တိ လဒ္ဓနာမာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဖုသိဿံ ဖုသိဿာမိ, ကာလေန ကာလံ သမာပဇ္
ဇိဿာမိ။ **တာဟိ စ သုခိတော ဝိဟရိဿံ** န္တိ တာဟိ အပ္ပမညာဟိ သုခိတော သဉ္ဇာတသုခော ဟုတွာ ဝိဟရိဿံ စတု
တာရောပိ ဣရိယာပထေ ကပ္ပေဿာမီတိ။ တေန မယှံ သဗ္ဗကာလေ သုခမေဝ, န ဒုက္ခံ။ **ယတော နာဟံ သီတေန ဝိဟ
ညိဿံ** အန္တရဋ္ဌကေပိ ဟိမပါတသမယေ အဟံ သီတေန န ကိလမိဿာမိ, တသ္မာ **အနိဉ္ဇိတော ဝိဟရန္တော** စိတ္
တဿ ဣဉ္ဇိတကာရဏာနံ ဗျာပါဒါဒီနံ သုပ္ပဟီနတ္တာ ပစ္စယုပ္ပန္နိဉ္ဇနာယ စ အဘာဝတော သမာပတ္တိသုခေနေ
ဝ သုခိတော ဝိဟရိဿာမီတိ။ ဧဝံ ထေရော ဣမံ ကထံ ဝဒန္တောယေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာ
သိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁၈.၃၉-၄၄) –

“နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ, ဝေဇ္ဇော အာသိံ သုသိက္ခိတော။
အာတုရာနံ သဒုက္ခာနံ, မဟာဇနသုခါဝဟော။

“ဗျာဓိတံ သမဏံ ဒိသွာ, သီလဝန္တံ မဟာဇုတိံ။
ပသန္နစိတ္တော သုမနော, ဘေသဇ္ဇမဒဒိံ တဒါ။

“အရောဂေါ အာသိ တေနေဝ, သမဏော သံဝုတိန္ဒြိယော။
အသောကော နာမ နာမေန, ဥပဋ္ဌာကော ဝိပဿိနော။

“ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ, ယံ ဩသဓမဒါသဟံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဘေသဇ္ဇဿ ဣဒံ ဖလံ။

“ဣတော စ အဋ္ဌမေ ကပ္ပေ, သဗ္ဗောသဓသနာမကော။
သတ္တရတနသမ္ပန္နော, စက္ကဝတ္တီ မဟဗ္ဗလော။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

ဓေ္တ စ ဗိန္ဒုသာရရညော ကာလေ က္လမဿ ထေရဿ ဥပ္ပန္နတ္တာ တတိယသင်္ဂီတိယံ က္လမာ ကထာ သင်္ဂီတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေကိစ္စကာရိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာနာဂတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာနာဂတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ကကုသန္ဓံ ဘဂဝန္တံ အရညံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဈာနသုခေန နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော တဿ အဋ္ဌိမဖလံ အဒာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော က္လမဿိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာကေတေ မဓုတသေဋ္ဌိဿ နာမ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **မဟာနာဂေ**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတိ သာကေတေ အဉ္ဇနဝနေ ဝိဟရန္တေ အာယသ္မတော ဂဝမ္ပတိတ္ထေရဿ ဟဋ္ဌိပာဟာရိယံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ထေရဿေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တဿောဝါဒေ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၅.၁-၇) –

''ကကုသန္ဓော မဟာဝီရော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော သော၊ အဂမာသိ ဝနန္တရံ။

''ဗီဇမိဉ္ဇံ ဂဟေတွာန၊ လတာယ အာဝုဏိံ အဟံ။
ဘဂဝါ တမှိ သမယေ၊ ဈာယတေ ပဗ္ဗတန္တရေ။

''ဒိသွာနဟံ ဒေဝဒေဝံ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
ဒက္ခိဏေယျဿ ဝီရဿ၊ ဗီဇမိဉ္ဇမဒါသဟံ။

''က္လမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမှိ၊ ယံ မိဉ္ဇမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗီဇမိဉ္ဇဿိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တော ထေရော ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ သဗ္ရဟ္မစာရိသု ကရဝံ အကတွာ ဝိဟရန္တေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒဒါနဝသေန –

၃၈၇. ''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု၊ ကရဝေ နူပလဗ္ဘတိ။
ပရိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ မစ္ဆော အပ္ပောဒကေ ယထာ။

၃၈၈. ''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု၊ ကရဝေ နူပလဗ္ဘတိ။
န ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ပူတိကံ။

၃၈၉. ''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု၊ ကရဝေ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ နိဗ္ဗာနာ၊ ဓမ္မရာဇဿ သာသနေ။

၃၉၀. ''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု၊ ကရဝေ ဥပလဗ္ဘတိ။
န ဝိဟာယတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ မစ္ဆော ဗဝှောဟာဒကေ ယထာ။

၃၉၁. ''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရိသု၊ ကရဝေ ဥပလဗ္ဘတိ။
သော ဝိရူဟတိ သဒ္ဓမ္မေ၊ ခေတ္တေ ဗီဇံဝ ဘဒ္ဒကံ။

၃၉၂. ‘‘ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရီသု၊ ကရတေ ဥပလဗ္ဘတိ။
သန္တိကေ ဟောတိ နိဗ္ဗာနံ၊ ဓမ္မရာဇဿ သာသနေ’’တိ။ –

ဣမာ ဆ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သဗ္ရဟ္မစာရီသူ** တိ သမာနံ ဗြဟ္မံ သီလာဒိဓမ္မံ စရန္တီတိ သဗ္ရဟ္မစာရိနော, သီလဒိဋ္ဌိသာမညဂတာ သဟဓမ္မိကာ, တေသု။ **ကရတေ**တိ ဂရုဘာဝေ သီလာဒိဂုဏနိမိတ္တံ ဂရုကရဏံ။ **နူပလဗ္ဘတီ** တိ န ဝိဇ္ဇတိ န ပဝတ္တတိ, န ဥပတိဋ္ဌတီတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနာ** တိ ကိလေသာနံ နိဗ္ဗာပနတော ကိလေသက္ခယာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မရာဇဿာ** တိ သတ္ထုနော။ သတ္ထာ ဟိ သဒေဝကံ လောကံ ယထာရဟံ လောကိယလောကုတ္တရေန ဓမ္မေန ရဇ္ဇေတိ တောသေတီ တိ **ဓမ္မရာဇာ**။ တွေ့ စ ‘‘ဓမ္မရာဇဿ သာသနေ’’တိ ဣမိနာ နိဗ္ဗာနံ နာမ ဓမ္မရာဇဿေဝ သာသနေ , န အညတ္ထ။ တတ္ထ ယော သဗ္ရဟ္မစာရီသု ကရဝရဟိတော, သော ယထာ နိဗ္ဗာနာ အာရကာ ဟောတိ, တထာ ဓမ္မရာဇဿ သာသန တောပိ အာရကာ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဗဝ္ဟောဟာဒကေ**တိ ဗဟုဥဒကေ။ **သန္တိကေ ဟောတိ နိဗ္ဗာန** န္တိ နိဗ္ဗာနံ တဿ သ သန္တိကေ သမီပေ ဧဝ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမာ ဧဝ စ ထေရဿ အညာဗျာကရဏကထာ အဟေ သုံ။

မဟာနာဂတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကုလ္လတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကုလ္လော သိဝထိက န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ကုလ္လတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမ ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုဋုမ္ဗိယကု လေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ကုလ္လော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပ ဗ္ဗဇိ။ သော စ ရာဂစရိတတ္တာ တိဗ္ဗရာဂဇာတိကော ဟောတိ။ တေနဿ အဘိက္ခဏံ ကိလေသာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တိ။ အထဿ သတ္ထာ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ, ‘‘ကုလ္လ, တယာ အဘိဏှံ သုသာနေ စာရိကာ စရိတဗ္ဗာ’’တိ အာဟ။ သော သုသာနံ ပဝိသိတွာ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီနိ တာနိ တာနိ အသုဘာနိ ဒိသွာ တံ မုဟုတ္တံ အသုဘမနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ သုသာနတော နိက္ခန္တမတ္တောဝ ကာမရာဂေန အဘိဘုယ္ယတိ။ ပုန ဘဂဝါ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဧကဒိဝသံ တဿ သုသာနဋ္ဌာနံ ဂတကာလေ ဇေကံ တရုဏိတ္ထိရူပံ အစုနာ မတံ အဝိနဋ္ဌစ္ဆဝိံ နိမ္မိ နိတွာ ဒဿေတိ။ တဿ တံ ဒိဋ္ဌမတ္တဿ ဓီဝမာနဝိသဘာဂဝတ္ထုသ္မိံ ဝိယ သဟသာ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အထ နံ သတ္ထာ တဿ ပေက္ခန္တဿေဝ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရမာနာသုစိံ ကိမိကုလာကုလံ အတိဝိယ ဗီဘစ္ဆံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိက္ကူလံ ကတွာ ဒဿေသိ။ သော တံ ပေက္ခန္တော ဝိရတ္တစိတ္တော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထဿ ဘ ဂဝါ ဩဘာသံ ဖရိတွာ သတိံ ဇနေန္တော –

‘‘အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ၊ ပဿ ကုလ္လ သမုဿယံ။
ဥဂ္ဃရန္တံ ပဂ္ဃရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတ’’န္တိ။ –

အာဟ ။ တံ သုတွာ ထေရော သမ္မဒေဝ သရီရသဘာဝံ ဥပဓာရေန္တော အသုဘသညံ ပဋိလဘိတွာ တတ္ထ ပဌမံ ဈာနံ နိ ဗ္ဗတ္တေတွာ တံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ –

၃၉၃. ‘‘ကုလ္လော သိဝထိကံ ဂန္တွာ၊ အဒ္ဒသ ဣတ္ထိမုဇ္ဈိတံ။
အပဝိဒ္ဓံ သုသာနသ္မိံ၊ ခဇ္ဇန္တိံ ကိမိဟီ ဖုဋံ။

၃၉၄. ‘‘အာတုရံ။ပေ.။ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။
၃၉၅. ‘‘ဓမ္မာဒာသံ ဂဟေတွာန၊ ဉာဏဒဿနပတ္တိယာ။
ပစ္စဝေက္ခိံ ဣမံ ကာယံ၊ တုစ္ဆံ သန္တရဗာဟိရံ။

၃၉၆.''ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။
ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓံ၊ ယထာ ဥဒ္ဓံ တထာ အဓော။

၃၉၇.''ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိံ၊ ယထာ ရတ္တိံ တထာ ဒိဝါ။
ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ၊ ယထာ ပစ္ဆာ တထာ ပုရေ။

၃၉၈.''ပဉ္စင်္ဂိကေန တုရိယေန၊ န ရတီ ဟောတိ တာဒိသီ။
ယထာ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော''တိ။ –

ဥဒာနဝသေန ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကုလ္လော** တိ အတ္တာနမေဝ ထေရော ပရံ ဝိယ ကတွာ ဝဒတိ။

အာတုရန္တိ နာနပ္ပကာရေဟိ ဒုက္ခေဟိ အဘိဏှဟံ ပဋိပီဠိတံ။ **အသုစိ**န္တိ သုစိရဟိတံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိက္ကူလံ။ **ပူတိ**န္တိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ။ **ပဿ** တိ သဘာဝတော ဩလောကေဟိ။ **ကုလ္လာ** တိ ဩဝါဒကာလေ ဘဂဝါ ထေရံ အာလပတိ။ ဥဒာနကာလေ ပန ထေရော သယမေဝ အတ္တာနံ ဝဒတိ။ **သမုဿယ** န္တိ သရီရံ။ **ဥဂ္ဃရန္တ** န္တိ ဥဒ္ဓံ ဝဏမုခေဟိ အသုစိံ သဝန္တံ။ **ပဂ္ဃရန္တ** န္တိ အဓော ဝဏမုခေဟိ သမန္တတော စ အသုစိံ သဝန္တံ။ **ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတ** န္တိ ဗာလေဟိ အန္ဓပုထုဇ္ဇနေဟိ ဒိဋ္ဌိတဏှာဘိနန္ဒနာဟိ ''အဟံ မမ''န္တိ အဘိနိဝိဿ နန္ဒိတံ။

ဓမ္မာဒါသ န္တိ ဓမ္မမယံ အာဒါသံ။ ယထာ ဟိ သတ္တာ အာဒါသေန အတ္တနော မုခေ ကာယေ စ ဂုဏဒောသေ ပဿန္တိ, ဧဝံ ယောဂါဝစရော ယေန အတ္တဘာဝေ သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မေ ယာထာဝတော ပဿတိ, တံ ဝိပဿနာဉာဏံ ဣဓ ''ဓမ္မာဒါသ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ဉာဏဒဿနဿ မဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတဿ ဓမ္မစက္ခုဿ အဓိဂမာယ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပါဒေတွာ။ **ပစ္စဝေက္ခိံ ဣမံ ကာယ** န္တိ ဣမံ ကရဇကာယံ နိစ္စသာရာဒိဝိရဟတော **တုစ္ဆံ** အတ္တပရသန္တာနာနံ ဝိဘာဂတော **သန္တရဗာဟိရံ** ဉာဏစက္ခုနာ ပတိအဝေက္ခိံ ပဿိံ။

ယထာ ပန ပစ္စဝေက္ခိံ, တံ ဒဿေတုံ **''ယထာ ဣဒ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတ**န္တိ ယထာ ဣဒံ မယှံ သရီရသင်္ခါတံ အသုဘံ အာယုဥသ္မာဝိညာဏာနံ အနပဂမာ နာနာဝိဓံ မာယောပမံ ကိရိယံ ဒဿေတိ, တထာဝ ဧတံ မတသရီရံ ပုဗ္ဗေ တေသံ ဓမ္မာနံ အနပဂမာ အဟောသိ။ ယထာ ဧတံ ဧတရဟိ မတသရီရံ တေသံ ဓမ္မာနံ အပဂမာ န ကိဉ္စိ ကိရိယံ ဒဿေတိ, တထာ ဣဒံ မမ သရီရမ္ပိ တေသံ ဓမ္မာနံ အပဂမာ နဿတေဝါတိ။ ယထာ စ ဣဒံ မမ သရီရံ ဧတရဟိ သုသာနေ န မတံ န သယိတံ, န ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝံ ဥပဂတံ, တထာ ဧတံ ဧတရဟိ မတသရီရမ္ပိ ပုဗ္ဗေ အဟောသိ။ ယထာ ပနေတံ ဧတရဟိ မတသရီရံ သုသာနေ သယိတံ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝံ ဥပဂတံ, တထာ ဣဒံ မမ သရီရမ္ပိ ဘဝိဿတိ။ အထ ဝါ ယထာ ဣဒံ မမ သရီရံ အသုစိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိက္ကူလံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ, တထာ ဧတံ မတသရီရမ္ပိ။ ယထာ ဝါ ဧတံ မတသရီရံ အသုစိအာဒိသဘာဝဉ္စေဝ အနိစ္စာဒိသဘာဝဉ္စ, တထာ ဣဒံ မမ သရီရမ္ပိ။ **ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓ** န္တိ ယထာ နာဘိတော အဓော ဟေဋ္ဌာ အယံ ကာယော အသုစိ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိက္ကူလော အနိစ္စော ဒုက္ခော အနတ္တာ စ, တထာ ဥဒ္ဓံ နာဘိတော ဥပရိ အသုစိအာဒိသဘာဝေါ စ။ **ယထာ ဥဒ္ဓံ တထာ အဓော**တိ ယထာ စ နာဘိတော, ဥဒ္ဓံ အသုစိအာဒိသဘာဝေါ, တထာ အဓော နာဘိတော ဟေဋ္ဌာပိ။

ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိ န္တိ ယထာ အယံ ကာယော ဒိဝါ ''အက္ခိမှာ အက္ခိဂူထကော''တိအာဒိနာ (သု. နိ. ၁၉၉) အသုစိ ပဂ္ဃရတိ, တထာ ရတ္တိမ္ပိ။ **ယထာ ရတ္တိံ တထာ ဒိဝါ** တိ ယထာ စ ရတ္တိံ အယံ ကာယော အသုစိ ပဂ္ဃရတိ, တထာ ဒိဝါပိ, နယိမဿ ကာလဝိဘာဂေန အညထာဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ** တိ ယထာ အယံ ကာယော ပုရေ ပုဗ္ဗေ တရုဏကာလေ အသုစိ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိက္ကူလော, တထာ စ ပစ္ဆာ ဇိဏ္ဏကာလေ။ ယထာ စ ပစ္ဆာ ဇိဏ္ဏကာလေ အသုစိအာဒိသဘာဝေါ, တထာ ပုရေ တရုဏကာလေပိ ။ ယထာ ဝါ ပုရေ အတီတကာလေ သဝိညာဏကာလေ အသုစိအာဒိသဘာဝေါ စ အနိစ္စာဒိသဘာဝေါ စ, တထာ ပစ္ဆာ အနာဂတကာလေ အဝိညာဏကာလေတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဋ္ဌင္ဂိကေန တုရိယေနာ တိ ‘‘အာတတံ ဝိတတံ အာတတဝိတတံ ဃနံ သုသိရ’’န္တိ ဧဝံ ပဋ္ဌင္ဂိကေန ပဋ္ဌဟိ အင္ေဂဟိ သမန္နာဂတေန တုရိယေန ပရိစရိယမာနႆ ကာမသုခသမင္ဂိေနာ ဣႆရဇနႆ **တာဒိသီ** တထာရူပာ **ရတိ** သုခႆာေဒ န ေဟာတိ။ **ယထာ ဧေကဂၢစိတၱႆ, သမၼာ ဓမၼံ ဝိပႆေတာ** တိ သမထဝိပႆနံ ယုဂနဒ္ဓံ ကတြာ ကၼ႒ာနံ ဧေကရသဘာဝေန ဝီထိပဋိပန္နာယ ဝိပႆနာယ ခႏၶာနံ ဥဒယဗၺယံ ပႆႏၲႆ ေယာဂါဝစရႆ ယာဒိသာ ဓမၼရတိ, တႆာ ကလမၸိ ကာမရတိ န ဥေပတီတိ။ ဝုတၱေဥ႔ဟတံ ဘဂဝတာ –

> ‘‘ယေတာ ယေတာ သမၼသတိ၊ ခႏၶာနံ ဥဒယဗၺယံ။
> လဘတီ ပီတိပါေမာဇၨံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ’’န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)။

ဣမာ ဧဝ စ ေထရႆ အညာဗ်ာကရဏဂါထာပိ အေဟသုံ။

ကုလၱေထရဂါထာဝဏၰနာ နိ႒ိတာ။

၅. မာလုကၽပုတၱေထရဂါထာဝဏၰနာ

မနုဇႆာ တိအာဒိကာ အာယသၼေတာ မာလုကၽပုတၱေထရႆ ဂါထာ။ ကာ ဥပၸတၱိ? အယမၸိ ပုရိမဗုေဒၶသု ကတာဓိကာေရာ တတၳ တတၳ ဘေဝ ပုညာနိ ဥပစိနိတြာ ဣမသၼိံ ဗုဒၶုပၸါေဒ သာဝတၳိယံ ေကာသလရေညာ အဂၢာသနိကႆ ပုေတၱာ ဟုတြာ နိဗၺတၱိ။ တႆ မာတာ မာလုကၽာ နာမ, တႆာ ဝေသန **မာလုကၽပုတၱေတာ**တြေဝ ပညာယိတၳ။ ေသာ ဝယပၸေတၱာ နိႆရဏဇၩာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပရိဗၺာဇကပဗၺဇၨံ ပဗၺဇိတြာ ဝိစရေႏၲာ သတၳု သႏၲိေက ဓမၼံ သုတြာ သာသေန ပဋိလဒၶသေဒၶါ ပဗၺဇိတြာ ဝိပႆနာယ ကမၼံ ကေရာေႏၲာ နစိရႆေဝ ဆဠဘိေညာ အေဟာသိ။ ေသာ ဉာတီသု အနုကမၸာယ ဉာတိကုလံ အဂမာသိ။ တံ ဉာတကာ ပဏီတေန ခါဒနီေယန ေဘာဇနီေယန ပရိဝိသိတြာ ဓေနန ပေလာေဘတုကာမာ မဟႏၲံ ဓနရာသိံ ပုရေတာ ဥပ႒ေပတြာ ‘‘ဣဒံ ဓနံ တဝ သႏၲကံ, ဝိဗ္ဘမိတြာ ဣမိနာ ဓေနန ပုတၱဒါရံ ပဋိဇဂၢေႏၲာ ပုညာနိ ကေရာဟီ’’တိ ယာစိံသု။ ေထေရာ ေတသံ အဇၩာသယံ ဝိပရိဝေတၱေႏၲာ အာကာေသ ဌတြာ –

> ၃၉၉. ‘‘မနုဇႆ ပမတၱစာရိေနာ၊ တဏွာ ဝၯတိ မာလုဝါ ဝိယ။
> ေသာ ပႅဝတီ ဟုရာ ဟုရံ၊ ဖလမိစၧံဝ ဝနသၼိ ဝါနေရာ။

> ၄၀၀. ‘‘ယံ ေအသာ သဟေတ ဇမၼီ၊ တဏွာ ေလာေက ဝိသတၱိကာ။
> ေသာကာ တႆ ပဝၯႏၲိ၊ အဘိဝဌံဝ ဗီရဏံ။

> ၄၀၁. ‘‘ေယာ ေစတံ သဟေတ ဇမၼိံ၊ တဏွံ ေလာေက ဒုရစၥယံ။
> ေသာကာ တမွာ ပပတႏၲိ၊ ဥဒဗိႏၵုဝ ေပါကၡရာ။

> ၄၀၂. ‘‘တံ ေဝါ ဝဒါမိ ဘဒၵံ ေဝါ၊ ယာဝေႏၲတၳ သမာဂတာ။
> တဏွာယ မူလံ ခဏထ၊ ဥသီရေတၳာဝ ဗီရဏံ။
> မာ ေဝါ နဠံဝ ေသာေတာဝ၊ မာေရာ ဘၪၨိ ပုနပၸုနံ။

> ၄၀၃. ‘‘ကေရာထ ဗုဒၶဝစနံ၊ ခေဏာ ေဝါ မာ ဥပစၥဂါ။
> ခဏာတီတာ ဟိ ေသာစႏၲိ၊ နိရယမွိ သမပၸိတာ။

> ၄၀၄. ‘‘ပမာေဒါ ရေဇာ ပမာေဒါ၊ ပမာဒါႏုပတိေတာ ရေဇာ။
> အပၸမာေဒန ဝိဇၨာယ၊ အဗၺေဟ သလႅမတၱေနာ’’တိ။ –

ဣမာဟိ ဆဟိ ဂါထာဟိ ဓမၼံ ေဒေသတိ။

တတ္ထ **မနုဇဿာ** တိ သတ္တဿ။ **ပမတ္တစာရိနော**တိ သတိဝေါဿဂ္ဂလက္ခဏေန ပမာဒေန ပမတ္တစာရိဿ, နေဝ ဈာနံ, န ဝိပဿနာ , န မဂ္ဂဖလာနိ ဝဍ္ဎန္တိ။ ယထာ ပန ရုက္ခံ သံသိဗ္ဗန္တီ ပရိယောနန္ဓန္တီ တဿ ဝိနာသာယ မာလုဝါ လတာ ဝဍ္ဎတိ, ဧဝမဿ ဆ ဒွါရာနိ နိဿာယ ရူပါဒီသု ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ တဏှာ ဝဍ္ဎတိ။ ဝဍ္ဎမာနာဝ ယထာ မာလုဝါ လတာ အတ္တနော အပဿယဘူတံ ရုက္ခံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပါတေတိ, ဧဝံ တဏှာဝသိကံ ပုဂ္ဂလံ အပါယေ နိပါတေတိ။ **သော ပ္လဝတီ** တိ သော တဏှာဝသိကော ပုဂ္ဂလော အပရာပရံ ဘဝါဘဝေ ဥပ္လဝတိ ဓာဝတိ။ ယထာ ကိံ? **ဖလမိစ္ဆံဝ ဝနသ္မိ ဝါနရော** ယထာ ရုက္ခဖလံ ဣစ္ဆန္တော ဝါနရော ဝနသ္မိံ ဓာဝန္တော ရုက္ခဿ ဧကံ သာခံ ဂဏှာတိ, တံ မုဉ္စိတွာ အညံ ဂဏှာတိ, တံ မုဉ္စိတွာ အညန္တိ "သာခံ အလဘိတွာ နိသိန္နော"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ နာပဇ္ဇတိ; ဧဝမေဝ တဏှာဝသိကော ပုဂ္ဂလော ဟုရာ ဟုရံ ဓာဝန္တော "အာရမ္မဏံ အလဘိတွာ တဏှာယ အပ္ပဝတ္တိံ ပတ္တော"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ နာပဇ္ဇတိ။

ယန္တိ ယံ ပုဂ္ဂလံ။ ဧသာ လာမကဘာဝေန **ဇမ္မီ** ဝိသာဟာရတာယ ဝိသမူလတာယ ဝိသဖလတာယ ဝိသပရိဘောဂတာယ ရူပါဒီသု ဝိသတ္တတာယ အာသတ္တတာယ စ **ဝိသတ္တိကာ**တိ သင်္ခံ ဂတာ ဆဒွါရိကာ တဏှာ **သဟတေ** အဘိဘဝတိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ။ ယထာ နာမ ဝနေ ပုနပ္ပုနံ ဝဿန္တေ ဒေဝေ အဘိဝဋ္ဌံ **ဗီရဏံ** ဗီရဏတိဏံ ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ ဝဋ္ဋမူလကာ သောကာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဝုဍ္ဎိံ အာပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

ယော စေတံ။ပေ။ ဒုရစ္စယံ န္တိ ယော ပန ပုဂ္ဂလော ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အတိက္ကမိတုံ ပဇဟိတုံ ဒုက္ကရတာယ ဒုရစ္စယံ တဏှံ **သဟတေ** အဘိဘဝတိ, တမှာ ပုဂ္ဂလာ ဝဋ္ဋမူလကာ သောကာ ပပတန္တိ။ ယထာ နာမ ပေါက္ခရေ ပဒုမပတ္တေ ပတိတံ ဥဒဗိန္ဒု န ပတိဋ္ဌာတိ, ဧဝံ န ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ အတ္ထော။

တံ ဝေါ ဝဒါမီတိ တေန ကာရဏေန အဟံ တုမှေ ဝဒါမိ။ **ဘဒ္ဒံ ဝေါ** တိ ဘဒ္ဒံ တုမှာကံ ဟောတု, မာ တဏှံ အနုဝတ္တပုဂ္ဂလော ဝိယ ဝိဘဝံ အနတ္ထံ ပါပုဏာထာတိ အတ္ထော။ **ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ယတ္တကာ သန္နိပတိတာ, တတ္တကာ။ ကိံ ဝဒါမီတိ စေ? **တဏှာယ မူလံ ခဏထ** ဣမိဿာ ဆဒွါရိကတဏှာယ မူလံ ကာရဏံ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏကုဒ္ဒါလေန ခဏထ သမုစ္ဆိန္ဒထ။ ကိံ ဝိယာတိ? **ဥသီရတ္ထောဝ ဗီရဏံ** ယထာ ဥသီရေန အတ္ထိကော ပုရိသော မဟန္တေန ကုဒ္ဒါလေန ဗီရဏာပရနာမံ ဥသီရံ နာမ တိဏံ ခဏတိ, ဧဝမဿ မူလံ ခဏထာတိ အတ္ထော။ **မာ ဝေါ နဠံဝ သောတောဝ, မာရော ဘဉ္ဇိ ပုနပ္ပုနံ** န္တိ တုမှေ နဒီတီရေ ဇာတံ နဠံ မဟာဝေဂေန အာဂတော နဒီသောတော ဝိယ ကိလေသမာရော မစ္စုမာရော ဒေဝပုတ္တမာရော စ ပုနပ္ပုနံ မာ ဘဉ္ဇီတိ အတ္ထော။

တသ္မာ **ကရောထ ဗုဒ္ဓဝစနံ** "ဈာယထ, ဘိက္ခဝေ, မာ ပမာဒတ္ထာ"တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၁၅) ဝုတ္တံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝစနံ ကရောထ, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိယာ သမ္ပာဒေထ။ **ခဏော ဝေါ မာ ဥပစ္စဂါ** တိ ယော ဟိ ဗုဒ္ဓဝစနံ န ကရောတိ, တံ ပုဂ္ဂလံ အယံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏော ပတိရူပဒေသဝါသေ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏော သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိလဒ္ဓက္ခဏော ဆန္နံ အာယတနာနံ အဝေကလ္လက္ခဏောတိ သဗ္ဗောပိ ခဏော အတိက္ကမတိ, သော ခဏော မာ တုမှေ အတိက္ကမတု။ **ခဏာတီတာ**တိ ယေ ဟိ တံ ခဏံ အတီတာ, ယေ ဝါ ပုဂ္ဂလေ သော ခဏော အတီတော, တေ **နိရယမှိ သမပ္ပိတာ** တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ စိရကာလံ သောစန္တိ။

ပမာဒေါ ရဇောတိ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု သတိဝေါဿဂ္ဂလက္ခဏော ပမာဒေါ, သံကိလေသသဘာဝတ္တာ ရာဂရဇာဒိမိဿတာယ စ ရဇော။ **ပမာဒါနုပတိတော ရဇော**တိ ယော ဟိ ကောစိ ရဇော နာမ ရာဂါဒိကော, သော သဗ္ဗော ပမာဒါနုပတိတော ပမာဒဝသေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အပ္ပမာဒေနာ**တိ အပ္ပမဇ္ဇနေန အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယာ။ **ဝိဇ္ဇာယာ**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ။ **အဗ္ဗဟေ သလ္လမတ္တနော** တိ အတ္တနော ဟဒယနိဿိတံ ရာဂါဒိသလ္လံ ဥဒ္ဓရေယျ သမူဟနေယျာတိ။

မာလုက္ယပုတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သပ္ပဒါသတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ပဏ္ဏဝီသတိ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သပ္ပဒာသတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ပုရောဟိတပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **သပ္ပဒာသော** တိ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဉာတိသမာဂမေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ကိလေသာဘိဘဝေန စေတောသမာဓိံ အလဘန္တော ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိတွာ သံဝေဂဇာတော ပဏ္ဏာ သတ္ထံ အာဟရန္တော ယောနိသော မနသိကာရံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ အညံ ဗျာကရောန္တော –

၄၀၅. ''ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ, ယတော ပဗ္ဗဇိတော အဟံ။
အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ, စေတောသန္တိမနဇ္ဈဂံ။

၄၀၆. ''အလဒ္ဓာ စိတ္တဿေကဂ္ဂံ, ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတော။
ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော, ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။

၄၀၇. ''သတ္ထံ ဝါ အာဟရိဿာမိ, ကော အတ္ထော ဇီဝိတေန မေ။
ကထဉှိ သိက္ခံ ပစ္စက္ခံ, ကာလံ ကုဗ္ဗေထ မာဒိသော။

၄၀၈. ''တဒါဟံ ခုရမာဒာယ, မဉ္စကမှိ ဥပါဝိသိံ။
ပရိနီတော ခုရော အာသိ, ဓမနိံ ဆေတ္တုမတ္တနော။

၄၀၉. ''တတော မေ မနသီကာရော, ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု, နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၄၁၀. ''တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ, ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ, ယတော ပဗ္ဗဇိတော အဟ** န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော တာနိမာနိ ပဏ္ဏဝီသတိဝဿာနိ။ **အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ, စေတောသန္တိမနဇ္ဈဂ** န္တိ သောဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တော အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ အင်္ဂုလိဖောဋနမတ္တမ္ပိ ခဏံ စေတောသန္တိံ စေတသော သမာဓာနံ န လဘိံ။

ဧဝံ ပန အလဒ္ဓာ စိတ္တဿေကဂ္ဂတံ, တတ္ထ ကာရဏမာဟ **''ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတော** ''တိ။ တတ္ထ **အဋ္ဋိတော**တိ ပီဠိတော, အဘိဘူတောတိ အတ္ထော။ **ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော** တိ ''ဣဒမ္ပိ အတိဝိယ အယုတ္တံ ဝတ္တတိ, ယဒဟံ နိယျာနိကေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တာနံ ကိလေသပင်္ကတော ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောမီ''တိ ဥဒ္ဓံမုခေ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒမာနော။ **ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိ** န္တိ ဝသနကဝိဟာရတော ဗဟိ နိက္ခန္တော။

ယေနာဓိပ္ပာယေန နိက္ခန္တော, တံ ဒဿေတုံ **''သတ္ထံ ဝါ အာဟရိဿာမီ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သတ္ထံ ဝါ အာဟရိဿာမီ**တိ **ဝါ**-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပနတ္ထော။ တေန ''ရုက္ခာ ဝါ ပပတိဿာမိ, ဥဗ္ဗန္ဓိတွာ ဝါ မရိဿာမီ''တိအာဒိကေ မရဏပ္ပကာရေ သင်္ဂဏှာတိ။ **သိက္ခ** န္တိ အဓိသီလသိက္ခံ။ **ပစ္စက္ခ**န္တိ ပစ္စာစိက္ခန္တော ပရိစ္စဇန္တော။ ''ပစ္စက္ခာ''တိပိ ပဌန္တိ, ပစ္စက္ခာယာတိ အတ္ထော။ **ကာလ**န္တိ မရဏံ။ ကထဉှိ နာမ မာဒိသော သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန ကာလံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဉှိ အရိယဿ ဝိနယေ မရဏံ နာမ။ ယထာဟ ဘဂဝါ – ''မရဏဉှေတံ , ဘိက္ခဝေ, ယော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၆၃)။ ''သိက္ခံ ပစ္စက္ခာ''တိ ပန ပဌေ ကထဉှိ နာမ မာဒိသော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ကာလံ ကရေယျ, သိက္ခာသမင်္ဂီ ဧဝ ပန ဟုတွာ ကာလံ ကရေယျ? တသ္မာ သတ္ထံ ဝါ အာဟရိဿာမိ, ကော အတ္ထော ဇီဝိတေန မေတိ ယောဇနာ။

တအာဟန္တိ ယအာ ကိလေသာဘိဘဝေန သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အသမတ္ထတာယ ဇိဝိတေ နိဗ္ဗိန္နသ္သော တအာ။ **ခုရန္တိ** နိသိတခုရံ, ခုရသဒိသံ တ သတ္ထကံ။ **မဇ္ဈကမ္ဟိ ဥပာဝိသိ** န္တိ ပရေသံ နိတရဏာဘယေန သြဝရကံ ပဝိသိတွာ တ မဇ္ဈကေ နိသီဒိ။ **ပရိနိဗ္ဗိတော**တိ ဥပနီတော, ဂလေ ဌပိတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဓမနိန္တိ** ''ကဏ္ဍော ဓမနိံ, ကဏ္ဍဓမနိံ ဂလဝလယ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဆေတ္တုံ** န္တိ ဆိန္ဒိတုံ။

တတော မေ မနသီကာရော, ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထာ တိ ''ယအဟံ မရိဿာမီ''တိ ကဏ္ဍော ဓမနိံ ဆိန္ဒိတုံ ခုရံ ဥပနေသိံ, တတော ပရံ ''အရောဂံ နု ခော မေ သီလ''န္တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အက္ခဏ္ဍံ အစ္ဆိဒ္ဒံ သုပရိသုဒ္ဓံ သီလံ ဒိသွာ တ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘိ, ပဿဒ္ဓကာယဿ နိရာမိသံ သုခံ အနုဘဝန္တဿ စိတ္တဿ သမာဟိတတာယ ဝိပဿနာဝသေန ယောနိသော မနသိကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထ တ တတောတိ ကဏ္ဍော ခုရဿ ဥပနယတော ဝဏော ဇာတေ ဥပ္ပန္နံ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနာယ ဝသေန ယောနိသောမနသိကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ၵ္လအနိ တတော ပရံ မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဒဿေတုံ ''အာဒီနဝေ ဟာတုရဟူ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

သပ္ပဒာသတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကာတိယာနတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ

ဥဋ္ဌေဟိ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ကာတိယာနတ္ထေရဿ ဂာထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ၵ္လမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ အညတရဿ ကောသိယ ဂေတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, မာတုဂေတ္တဝသေန ပန **ကာတိယာနော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော သာမညကာနိတ္ထေရဿ ဂိဟိသဟာယော ထေရံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ရ တ္တိံ ''နိဒ္ဒာဘိဘာဝံ ဝိနောဒေဿာမီ''တိ စင်္ကမံ အာရုဟိ။ သော စင်္ကမန္တော နိဒ္ဒာယ အဘိဘူတော ပစလာယမာနော ပရိပတိတွာ တတ္ထေဝ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ နိပဇ္ဇိ, သတ္ထာ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဒိသွာ သယံ တတ္ထ ဂန္တွာ အာကာသေ ဌတွာ **''ကာတိယာနာ''**တိ သညံ အအာသိ။ သော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝန္ဒိတွာ သံဝေဂဇာတော အဋ္ဌာသိ။ အထဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

၄၁၁. ''ဥဋ္ဌေဟိ နိသီဒ ကာတိယာန၊ မာ နိဒ္ဒာဗဟုလော အဟု ဇာဂရဿု။
မာ တံ အလသံ ပမတ္တဗန္ဓု၊ ကူဋေနေဝ ဇိနာတု မစ္စုရာဇာ။

၄၁၂. ''သေယ္ယထာပိ မဟာသမုဒ္ဒဝေဂေါ၊ ဧဝံ ဇာတိဇရာတိ ဝတ္တတေ တံ။
သော ကရောဟိ သုဒီပမတ္တနော တွံ၊ န ဟိ တာဏံ တဝ ဝိဇ္ဇတေဝ အညံ။

၄၁၃. ''သတ္ထာ ဟိ ဝိဇေသိ မဂ္ဂမေတံ၊ သင်္ဂါ ဇာတိဇရာဘယာ အတီတံ။
ပုဗ္ဗာပရရတ္တမပ္ပမတ္တော၊ အနုယုဉ္ဇဿု ဒဠှံ ကရောဟိ ယောဂံ။

၄၁၄. ''ပုရိမာနိ ပမုဉ္စ ဗန္ဓနာနိ၊ သင်္ဃာဋိခုရမုဏ္ဍဘိက္ခဘောဇီ။
မာ ခိဍ္ဍာရတိဉ္စ မာ နိဒ္ဒံ၊ အနုယုဉ္ဇိတ္ထ ဈာယ ကာတိယာန။

၄၁၅. ''ဈာယာဟိ ဇိနာဟိ ကာတိယာန၊ ယောဂက္ခေမပထေသု ကောဝိဒေါသိ။
ပပ္ပုယျ အနုတ္တရံ ဝိသုဒ္ဓိံ၊ ပရိနိဗ္ဗာဟိသိ ဝါရိနာဝ ဇောတိ။

၄၁၆. ''ပဇ္ဇောတကရော ပရိတ္တရံသော၊ ဝါတေန ဝိနမျတေ လတာဝ။
ဧဝမ္ပိ တုဝံ အနာဒိယာနော၊ မာရံ ၵ္လန္ဒသဂေါတ္တ နိဒ္ဓုနာဟိ။
သော ဝေဒယိတာသု ဝီတရာဂေါ၊ ကာလံ ကင်္ခ ၵ္လမေဝ သီတိဘူတော''တိ။ –

ၵ္လမာ ဂာထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥဋ္ဌေဟိ** တိ နိဒ္ဒါုပဂမနတော ဥဋ္ဌဟန္တော ဥဋ္ဌာနဝီရိယံ ကရောဟိ။ ယသ္မာ နိပဇ္ဇာ နာမ ကောသဇ္ဇပက္ခိယာ, တသ္မာ မာ သယိ။ **နိသီဒ**တိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ္ဝာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ နိသီဒ။ **ကာတိယာနာ**တိ တံ နာမေန အာလပတိ။ **မာ နိဒ္ဒာဗဟုလော အဟု** တိ နိဒ္ဒာဗဟုလော နိဒ္ဒာဘိဘူတော မာ အဟု။ **ဇာဂရဿု** တိ ဇာဂရ, ဇာဂရိယမနုယုတ္တော ဟောဟိ။ **မာ တံ အလသ**န္တိ ဇာဂရိယံ အနနုယုဥ္ဇန္တံ တံ အလသံ ကုသီတံ ပမတ္တဗန္ဓု မစ္စုရာဇာ **ကူဋေနေဝ** အဒ္ဒုဟနေန ဝိယ နေသာဒော မိဂံ တ ပက္ခိံ တ ဇရာရောဂေဟိ မာ ဇိနာတု မာ အဘိဘဝတု, မာ အဇ္ဈောတ္ထရတူတိ အတ္ထော။

သေယ္ယထာပီ တိ သေယ္ယထာ အပိ။ **မဟာသမုဒ္ဒဝေဂေ** တိ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဦမိဝေဂေ။ **ဧဝ**န္တိ ယထာ နာမ မဟာသမုဒ္ဒဦမိဝေဂေ ဥပရူပရိ ဥဋ္ဌဟန္တော တံ အဘိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တံ ပုရိသံ အဘိဘဝတိ, ဧဝံ ဇာတိ ဇရာ စ ကောသဇ္ဇာဘိဘူတံ တံ **အတိဝတ္တတေ** ဥပရူပရိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **သော ကရောဟီ**တိ သော တွံ, ကာတိယာန, စတူဟိ ဩဃေဟိ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယံ အရဟတ္တဖလသင်္ခာတံ **သုဒီပံ အတ္တနော ကရောဟိ** အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပာဒေဟိ။ **န ဟိ တာဏံ တဝ ဝိဇ္ဇတေဝ အည** န္တိ **ဟီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော။ ယသ္မာ တတော အဂ္ဂဖလတော အညံ တဝ တာဏံ နာမ က္ကစိ တ ဟုရံ တ န ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တံ အရဟတ္တသင်္ခာတံ သုဒီပံ ကရောဟီတိ။

သတ္ထာ ဟိ ဝိဇေသိ မဂ္ဂမေတ န္တိ ယံ သာဓေတုံ အဝိသဟန္တာ ယတော ပရာဇိတာ ပုထူ အညတိတ္ထိယာ, တဒေတံ တဿ သုဒီပဿ ကာရဏဘူတံ ပဥ္စဝိဓသင်္ဂတော ဇာတိအာဒိဘယတော စ အတိတံ အရိယမဂ္ဂံ ဒေဝပုတ္တမာရာဒိကေ အဘိဘဝိတွာ တုယှံ သတ္ထာ ဝိဇေသိ သာဓေသိ။ ယသ္မာ သတ္တု သန္တကံ နာမ သာဝကေန အဓိဂန္တဗ္ဗံ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ, တသ္မာ တဿ အဓိဂမာယ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ပုရိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ, **အပ္ပမတ္တော** သတော သမ္ပဇာနော ဟုတွာ **အနုယုဉ္ဇ ယောဂံ** ဘာဝနံ ဒဠှံ ကရောဟိ။

ပုရိမာနိ ပမုဉ္စ ဗန္ဓနာနိ တိ ပုရိမကာနိ ဂိဟိကာလေ အာဗဒ္ဓါနိ ဂိဟိဗန္ဓနာနိ ကာမဂုဏဗန္ဓနာနိ ပမုဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေဟိ, တတ္ထ အနပေက္ခော ဟောဟိ။ **သင်္ဃာဋိခုရမုဏ္ဍဘိက္ခဘောဇီ** တိ သင်္ဃာဋိဓာရီ ခုရေန ကတသိရမုဏ္ဍော ဘိက္ခာဟာရဘောဇီ, တိဝိဓမ္ပေတံ ပုရိမဗန္ဓနပမောက္ခဿ ခိဍ္ဍာရတိနိဒ္ဒာနုယောဂဿ စ ကာရဏဝစနံ။ ယသ္မာ တွံ သင်္ဃာဋိဟရတော မုဏ္ဍော ဘိက္ခာဟာရော ဇီဝတိ, တသ္မာ တေ ကာမသုခါနုယောဂေ ခိဍ္ဍာရတိနိဒ္ဒာနုယောဂေ စ နယုတ္တောတိ တတော ပုရိမာနိ ပမုဉ္စ ဗန္ဓနာနိ ခိဍ္ဍာရတိံ နိဒ္ဒဉ္စ မာနုယုဉ္ဇိတ္ထာတိ ယောဇနာ။ **ဈာယာ**တိ ဈာယဿု အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ **အနုယုဉ္ဇ** ။

တံ ပန အနုယုဉ္ဇန္တော ယေန ဈာနေန ဈာယတော ကိလေသာ သဗ္ဗသော ဇိတာ ဟောန္တိ, တံ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ အနုယုဉ္ဇာတိ ဒဿေန္တော **"ဈာယာဟိ ဇိနာဟီ"**တိ အာဟ။ **ယောဂက္ခေမပထေသု ကောဝိဒေါသီ** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမဿ နိဗ္ဗာနဿ ပထဘူတေသု ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု ကုသလော ဆေကော အသိ, တသ္မာ ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေန္တော **အနုတ္တရံ** ဥတ္တရရဟိတံ, **ဝိသုဒ္ဓိံ** နိဗ္ဗာနံ အရဟတ္တဉ္စ **ပပ္ပုယျ** ပါပုဏိတွာ ပန တွံ ပရိနိဗ္ဗာဟိသိ။ **တရိနာဝ ဇောတိ**တိ မဟတာ သလိလဝုဋ္ဌိနိပါတေန အဂ္ဂိခန္ဓော ဝိယ အရိယမဂ္ဂဝုဋ္ဌိနိပါတေန ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ။

ပဇ္ဇောတကရော တိ ပဇ္ဇောတိံ ကရော ပဒီပေါ။ **ပရိတ္တရံသော** တိ ခုဒ္ဒကစ္စိကော။ **ဝိနမယတေ** တိ ဝိနမိယတိ အပနိယ္ယတိ။ **လတာတ**တိ ဝလ္လိ ဝိယ။ က္ကာဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဝဋ္ဋိအာဒိပစ္စယဝေကလ္လေန ပရိတ္တရံသော မန္ဒပဘော ပဒီပေ အပ္ပိကာ လတာ တ တတေန ဝိဓမိယ္ယတိ ဝိဒ္ဓံသိယ္ယတိ, ဧဝံ တုဝမ္ပိ။ ကောသိယကေတ္တတာယ, **က္ကန္ဒ သကေတ္တ,** က္ကန္ဒသမာနကေတ္တံ။ မာရံ တဿ ဝသေ အနာဝတ္တနာ အနုပါဒါနတော စ **အနာဒိယာနော, နိဒ္ဓုနာဟိ** ဝိဓမေဟိ ဝိဒ္ဓံသေဟိ။ ဧဝံ ပန ဝိဒ္ဓံသမာနော သော တွံ ဝေဒယိတာသု သဗ္ဗာသု ဝေဒနာသု ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂေ **က္ကမေဝ** က္ကမသိံ့ယေဝ အတ္တဘာဝေ သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟာဘာဝေန **သီတိဘူတော** နိဗ္ဗုတော အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ **ကင်္ခ** အာဂမေဟီတိ ။ ဧဝံ သတ္ထာရာ အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ ဟာပေတွာ ဒေသနာယ ကတာယ ထေရော ဒေသနာဝသာနေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမေနေဝ က္ကမာ ကထာ အဘာသိ။ တာ ဧဝ က္ကမာ ကထာ ထေရဿ အညာဗျာကရဏဉ္စ ဇာတာ။

ကာတိယာနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. မိဂဇာလတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

သုဒေသိတောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော မိဂဇာလတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိသာခါယ မဟာဥပာသိ ကာယ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **မိဂဇာလော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အဘိဏှံ ဟသော ဓမ္မ ဿဝနေန ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ အညံ ဗျာကရောန္တော –

၄၁၇. ''သုဒေသိတော စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
သဗ္ဗသံယောဇနာတီတော၊ သဗ္ဗဝဋ္ဋဝိနာသနော။

၄၁၈. ''နိယျာနိကော ဥတ္တရဏော၊ တဏှာမူလဝိသောသနော။
ဝိသမူလံ အာဃာတနံ၊ ဆေတွာ ပာပေတိ နိဗ္ဗုတိံ။

၄၁၉. ''အညာဏမူလဘေဒာယ၊ ကမ္မယန္တဝိဃာဋနော။
ဝိညာဏာနံ ပရိဂ္ဂဟေ၊ ဉာဏဝဇိရနိပါတနော။

၄၂၀. ''ဝေဒနာနံ ဝိညာပနော၊ ဥပာဒါနပ္ပမောစနော။
ဘဝံ အင်္ဂါရကာသုံဝ၊ ဉာဏေန အနုပဿနော။

၄၂၁. ''မဟာရသော သုဂမ္ဘီရော၊ ဇရာမစ္စုနိဝါရဏော။
အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂော၊ ဒုက္ခူပသမနော သိဝေါ။

၄၂၂. ''ကမ္မံ ကမ္မန္တိ ဉတွာန၊ ဝိပါကဉ္စ ဝိပါကတော။
ပဋိစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာနံ၊ ယထာဝါလောကဒဿနော။
မဟာခေမင်္ဂမော သန္တော၊ ပရိယောသာနဘဒ္ဒကော''တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သုဒေသိတော**တိ သုဋ္ဌု ဒေသိတော, ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထာနံ ယာ ထာဝတော ဝိဘာဝနဝသေန ဒေသိတောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **သုဒေသိတော**တိ သမ္မာ ဒေသိတော, ပဝတ္တိနိဝတ္တီနံ တဒု ဘယဟေတူနဉ္စ အဝိပရီတတော ပကာသနဝသေန ဘာသိတော သွာချာတောတိ အတ္ထော။ **စက္ခုမတာ**တိ မံသစက္ခု, ဒိ ဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု, ဗုဒ္ဓစက္ခု, သမန္တစက္ခူတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမတာ။ **ဗုဒ္ဓေနာ**တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန။ **အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ**တိ အာဒိစ္စဂေါတ္တေန။ ဒုဝိဓော ဟိ လောကေ ခတ္တိယဝံသော – အာဒိစ္စဝံသော, သောမဝံသောတိ။ တတ္ထ အာဒိစ္စ ဝံသော, ဩက္ကာကရာဇဝံသောတိ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတော သဉ္ဇာတတာယ သာကိယာ အာဒိစ္စဂေါတ္တာတိ ဘဂဝါ ''အာဒိ စ္စဗန္ဓူ''တိ ဝုစ္စတိ။ အထ ဝါ အာဒိစ္စဿ ဗန္ဓူတိပိ ဘဂဝါ အာဒိစ္စဗန္ဓု, သွာယမတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။ ကာမရာဂသံယောဇနာဒီနံ သဗ္ဗေသံ သံယောဇနာနံ သမတိက္ကမနဘာဝတော **သဗ္ဗသံယောဇနာတီတော** တတော ဧဝ ကိ လေသကမ္မဝိပာကဝဋ္ဋာနံ ဝိနာသနတော ဝိဒ္ဓံသနတော **သဗ္ဗဝဋ္ဋဝိနာသနော,** သံသာရစာရကတော နိယျာနတော **နိယျာနိကော,** သံသာရမဟောဃတော သမုတ္တရဏဋ္ဌေန **ဥတ္တရဏော,** ကာမတဏှာဒီနံ သဗ္ဗတဏှာနံ မူလံ အဝိဇ္ဇံ အ ယောနိသော မနသိကာရဉ္စ ဝိသောသေတိ သုက္ခာပေတီတိ **တဏှာမူလဝိသောသနော,** တိဏ္ဏမ္ပိ ဝေဒာနံ သမ္ပဋိဝေဓ ဿ ဝိဒ္ဓံသနတော ဝိသဿ ဒုက္ခဿ ကာရဏတ္တာ **ဝိသမူလံ,** သတ္တာနံ ဗျသနုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ **အာဃာတ နံ** ကမ္မံ ကိလေသံ ဝါ **ဆေတွာ** သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ **နိဗ္ဗုတိံ** နိဗ္ဗာနံ ပါပေတိ။

အညာဏဿ မူလံ အယောနိသော မနသိကာရော အာသဝါ စ ''အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၃) ဟိ ဝုတ္တံ, တဿ **ဘေဒာယ** ဝဇိရူပမဉာဏေန ဘိန္ဒနတ္ထာယ။ အထ ဝါ ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိအာဒိဝ စနတော (ဝိဘ. ၂၂၅-၂၂၆; သံ. နိ. ၂.၁) အညာဏံ မူလံ ဧတေသန္တိ အညာဏမူလံ, ဘဝစက္ကံ, တဿ မဂ္ဂဉာဏဝဇိရေ န ပဒာလနတ္ထံ ဒေသိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကမ္မယန္တဝိဃာဋနော** တိ ကမ္မဃဋိတဿ အတ္တဘာဝယန္တဿ ဝိဒ္ဓံသ နော။ **ဝိညာဏာနံ ပရိဂ္ဂဟေ** တိ ကာမဘဝါဒီသု ယထာသကကမ္မုနာ ဝိညာဏဂ္ဂဟဏေ ဥပဋ္ဌိတေတိ ဝစနသေသော။ တ တ္ထ တတ္ထ ဟိ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိယာ ဂဟိတာယ တံတံဘဝနိဿိတဝိညာဏာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ **ဉာဏဝဇိရနိပါ**

တနောတိ ဉာဏဝဇိရသ္သ နိပါတော, ဉာဏဝဇိရံ နိပါတေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ လောကုတ္တရဓမ္မော ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သတ္တမဘဝတဒိသု ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနိ ဝိညာဏာနိ ဘိန္ဒန္တော ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။

ဝေဒနာနံ ဝိညာပနောတိ သုခါဒီနံ တိသ္သန္နံ ဝေဒနာနံ ယထာက္ကမံ ဒုက္ခသလ္လာနိစ္စတော ယာထာဝတော ပဝေဒကော။ **ဥပာဒါနပ္ပမောစနော** တိ ကာမုပါဒါနာဒီဟိ စတူဟိပိ ဥပါဒါနေဟိ စိတ္တသန္တာနသ္သ ဝိမောစကော။ **ဘဝံ အင်္ဂါရကာသုံဝ, ဉာဏေန အနုပဿနော**တိ ကာမဘဝါဒိနဝဝိဓမ္ပိ ဘဝံ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တဘာဝတော သာဓိကပေါရိသံ အင်္ဂါရကာသုံ ဝိယ မဂ္ဂဉာဏေန အနုပဿကော ဒဿေတာ။

သန္တပဏီတဘာဝတော အတိတိတ္တိကရဋ္ဌေန **မဟာရသော** ပရိညာဒိဝသေန တံ မဟာကိစ္စတာယ သာမညဖလဝသေန မဟာသမ္ပတ္တိတာယ စ **မဟာရသော,** အနုပစိတသမ္ဘာရေဟိ ဒုရဝကပဟတာယ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌတာယ စ **သုဒ္ဒုဂမ္ဘီရော ဇရာမစ္စုနိဝါရဏော,** အာယတိံ ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ နိဝတ္တနေန ဇရာယ မစ္စုနော စ ပဋိသေဓကော။ ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တဂုဏဝိသေသယုတ္တံ ဓမ္မံ သရူပတော ဒဿေန္တော **"အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော"** တိ ဝတွာ ပုနပိ တဿ ကတိပယေ ဂုဏေ ဝိဘာဝေတုံ **"ဒုက္ခူပသမနော သိဝေ "**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ ‒ ပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန **အရိယော,** သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိအဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနတာယ **အဋ္ဌင်္ဂိကော,** နိဗ္ဗာနဂဝေသနဋ္ဌေန **မဂ္ဂေါ** သကလဝဋ္ဋဒုက္ခဝူပသမနဋ္ဌေန **ဒုက္ခဝူပသမနော,** ခေမဋ္ဌေန **သိဝေ**။

ယထာ ဣတော ဗာဟိရကသမယေ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပဝေဒိတတ္တာ ကမ္မဝိပါကော ဝိပလ္လာသော သိယာတိ ဧဝံ အဝိပလ္လာသေတွာ **ပဋိစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာနံ** ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကမ္မံ ကမ္မတ္ထိ ဝိပါကဉ္စ ဝိပါကတော ဉတွာန ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏေန ဇာနနဟေတု သဿတုစ္ဆေဒဂ္ဂဟာနံ ဝိဓမနေန ယာထာဝတော အာလောကဒဿနော တက္ကရဿ လောကုတ္တရဉာဏာလောကဿ ဒဿနော။ ကေနစိ ကဉ္စိ ကအာစိပိ အနုပဒ္ဒုတတ္တာ မဟာခေမံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိ သတ္တေ ဂမေတိ စာတိ **မဟာခေမင်္ဂမော,** သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟဝူပသမနတော **သန္တော,** အကုပ္ပာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ အနုပါဒိသေသာယ စ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဟာပနေန **ပရိယောသာနဘဒ္ဒကော** သုဒေသိတော စက္ခုမတာတိ ယောဇနာ။

ဧဝံ ထေရော နာနာနယေဟိ အရိယဓမ္မံ ပသံသန္တော တဿ ဓမ္မဿ အတ္တနာ အဓိဂတဘာဝံ အညာပဒေသေန ပကာသေသိ။

မိဂဇာလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပုရောဟိတပုတ္တဇေန္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဇာတိမဒေန မတ္တောဟ န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဇေန္တတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကောသလရညော ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **ဇေန္တော** တိ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဇာတိမဒေန ဘောဂဣဿရိယရူပမဒေန စ မတ္တော အညေ ဟီဠေန္တော ဂရုဋ္ဌာနိယာနမ္ပိ အပစိတိံ အကရောန္တော မာနထဒ္ဓော ဝိစရတိ။ သော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမန္တော "သစေ မံ သမဏော ဂေါတမော ပဌမံ အာလပိဿတိ, အဟမ္ပိ အာလပိဿာမိ; နော စေ, နာလပိဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဌိတော ဘဂဝတိ ပဌမံ အနာလပန္တေ သယမ္ပိ မာနေန အနာလပိတွာ ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ တံ ဘဂဝါ ‒

"န မာနံ ဗြာဟ္မဏ သာဓု, အတ္ထိကဿီဓ ဗြာဟ္မဏ။
ယေန အတ္ထေန အာဂစ္ဆိ, တမေဝမနုဗြူဟယေ"တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၀၁) ‒

ကထာယ အဇ္ဈဘာသိ။ သော "စိတ္တံ မေ သမဏော ဂေါတမော ဇာနာတီ"တိ အဘိပ္ပသန္နော ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ပရမနိပစ္စာကာရံ ကတွာ ‒

‘‘ကေသု န မာနံ ကယိရာထ၊ ကေသု စဿ သကာရဝေါ။
ကျသ္သ အပစိတာ အဿု၊ ကျဿု သာဓု သုပူဇိတာ’’တိ။ –

ပုစ္ဆိ။ တဿ ဘဂဝါ –

‘‘မာတရိ ပိတရိ စာပိ၊ အထော ဇေဋ္ဌမှိ ဘာတရိ။
အာစရိယေ စတုတ္ထမှိ၊ သမဏဗြာဟ္မဏေသု စ။

‘‘တေသု န မာနံ ကယိရာထ၊ တေသု အဿ သကာရဝေါ။
ကျသ္သ အပစိတာ အဿု၊ တျဿု သာဓု သုပူဇိတာ။

‘‘အရဟန္တေ သီတိဘူတေ၊ ကတကိစ္စေ အနာသဝေ။
နိဟစ္စ မာနံ အတ္ထဒ္ဓော၊ တေ နမဿေ အနုတ္တရေ’’တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၀၁) –

ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော တာယ ဒေသနာယ သောတာပန္နော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိကိတ္တနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၄၂၃. ‘‘ဇာတိမဒေန မတ္တောဟံ၊ ဘောဂဣဿရိယေန စ။
သဏ္ဌာနဝဏ္ဏရူပေန၊ မဒမတ္တော အစာရိဟံ။

၄၂၄. ‘‘နာတ္တနော သမကံ ကဉ္စိ၊ အတိရေကဉ္စ မညိသံ။
အတိမာနဟတော ဗာလော၊ ပတ္ထဒ္ဓော ဥဿိတဒ္ဓဇော။

၄၂၅. ‘‘မာတရံ ပိတရဉ္စာပိ၊ အညေပိ ဂရုသမ္မတေ။
န ကဉ္စိ အဘိဝါဒေသိံ၊ မာနတ္ထဒ္ဓော အနာဒရော။

၄၂၆. ‘‘ဒိသွာ ဝိနာယကံ အဂ္ဂံ၊ သာရထီနံ ဝရုတ္တမံ။
တပန္တမိဝ အာဒိစ္စံ၊ ဘိက္ခုသံဃပုရက္ခတံ။

၄၂၇. ‘‘မာနံ မဒဉ္စ ဆဍ္ဍေတွာ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
သိရသာ အဘိဝါဒေသိံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။

၄၂၈. ‘‘အတိမာနော စ ဩမာနော၊ ပဟီနာ သုသမူဟတာ။
အသ္မိမာနော သမုစ္ဆိန္နော၊ သဗ္ဗေ မာနဝိဓာ ဟတာ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဇာတိမဒေန မတ္တောဟ**န္တိ အဟံ ဥဒိစ္စေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, ‘‘န မာဒိသော ဥဘတော သုဇာတော အညော အတ္ထီ’’တိ ကုလမာနေန မတ္တော မာနထဒ္ဓော အစာရိန္တိ ယောဇနာ။ **ဘောဂဣဿရိယေန စာ**တိ ဝိဘဝေန အာဓိပစ္စေန စ ဟေတုဘူတေန ဘောဂသမ္ပဒဉ္စ ဣဿရိယသမ္ပဒဉ္စ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နမဒေန မတ္တော အဟံ အစာရိန္တိ ယောဇနာ။ **သဏ္ဌာနဝဏ္ဏရူပေနာ**တိ သဏ္ဌာနံ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိ, ဝဏ္ဏော ဩဒါတသာမတာဒိဆဝိသမ္ပတ္တိ, ရူပံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသောဘာ။ ဣဓာပိ ဝုတ္တနယေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မဒမတ္တော**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရတော အညေနပိ မဒေန မတ္တော။

နာတ္တနော သမကံ ကဉ္စီတိ အတ္တနော သမကံ သဒိသံ ဇာတိအာဒီဟိ သမာနံ အတိရေကံ တ ကဉ္စိ န မညိသံ န မညိံ, မယာ သမာနမ္ပိ န မညိံ, ကုတော အဓိကန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အတိမာနဟတော ဗာလော**တိ ဗာလော အဟံ တတော ဗာလ

ဘာဝတော အတိမာနေန ခတ္တူပဟတကုသလာစာရော, တတော ဧဝ **ပတ္တဒ္ဓော ဉသ္သိတဒ္ဓဇော** ထမ္ဘဝသေန ဂရုနမ္ပိ နိပစ္စကာရဿ အကရဏတော ဘုသံ ထဒ္ဓော အနောနမနထဒ္ဓဇာတော ဉသ္သိတမာနဒ္ဓဇော။

ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပာကဋတရံ ကာတုံ **"မာတရ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အညေ**တိ ဖေဒ္ဓဘာတုအာဒိကေ, သမဏဗြာဟ္မဏေ စ။ **ဂရုသမ္မတေ** တိ ဂရူတိ သမ္မတေ ဂရုဌာနိယေ။ **အနာဒရော**တိ အာဒရရဟိတော။

ဒိသွာတ ဝိနာယကံ အဂ္ဂ န္တိ ဧဝံ မာနထဒ္ဓော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ ဝေနေယျေ ယာနံ ဝိနယနတော သယမ္ဘုတာယ နာယကဘာဝတော စ ဝိနာယကံ။ သဒေဝကေ လောကေ သီလာဒိဂုဏေဟိ သေဋ္ဌဘာဝတော အဂ္ဂံ။ ပုရိသဒမ္မာနံ အစ္စန္တတာယ ဒမနတော **သာရထီနံ ဝရုတ္တမံ,** အတိဝိယ ဥတ္တမံ ဗြာမပ္ပဘာဒိသြဘာသေန အာဒိစ္စမ္ပိ **တပန္တံ,** သြဘာသန္တိ ဘိက္ခုသင္ဃပုရက္ခတံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဥတ္တမံ သတ္ထာရံ ဒိသွာတ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝေန သန္တဇ္ဇိတော "အဟမေဝ သေဋ္ဌော, အညေ ဟီနာ"တိ ပဝတ္တမာနံ ဘောဂမအဒိမဒ္ဒဇ္ဓ **ဆဋ္ဌေတွာ** ပဟာယ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ သိရသာ အဘိဝါဒေသိန္တိ ယောဇနာ။ ကထံ ပနာယံ မာနထဒ္ဓော သမာနော သတ္ထု ဒဿနမတ္တေန မာနံ ပဟာသီတိ? န ခော ပနေတံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သတ္ထု ဒဿနမတ္တေန မာနံ န ပဟာသိ "န မာနံ, ဗြာဟ္မဏ, သာဓူ"တိအာဒိကာယ ပန ဒေသနာယ မာနံ ပဟာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "မာနံ မဒဥ္စ ဆဋ္ဌေတွာ, ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။ သိရသာ အဘိဝါဒေသိ"န္တိ။ **ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ** တိ စ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

"အဟမေဝ သေဋ္ဌော"တိ ပဝတ္တော မာနော **အတိမာနော**။ "ဣမေ ပန နိဟီနာ"တိ အညေ ဟီနတော ဒဟန္တဿ မာနော **"သြမာနော"**တိ ဝဒန္တိ။ "သေယျောဟမသ္မီ"တိ ပန အညံ အတိက္ကမိတွာ အတ္တာနံ သေယျတော ဒဟန္တဿ ပဝတ္တော သေယျမာနော **အတိမာနော**။ "ဟီနောဟမသ္မီ"တိ ပဝတ္တော ဟီနမာနော **သြမာနော။ ပဟီနာ သုသမူဟတာ**တိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိ ပဟီနာ ဟုတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သုဋ္ဌု သမုဂ္ဃာဋိတာ။ **အသ္မိမာနော** တိ "ဧသောဟမသ္မီ"တိ ခန္ဓေ "အဟ"န္တိ ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တမာနော။ **သဗ္ဗေ** တိ န ကေဝလံ အတိမာနသြမာနအသ္မိမာနာ ဧဝ, အထ ခော သေယျဿ သေယျမာနာဒယော နဝဝိဓာ အနန္တရဘေဒေန အနေကဝိဓာ စ သဗ္ဗေ မာနဝိဓာ မာနကောဋ္ဌာသာ **ဟတာ** အဂ္ဂမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာဋိတာတိ။

ပုရောဟိတပုတ္တဇေန္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သုမနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယဒါ နဝေါ ပဗ္ဗဇိတော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သုမနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မာလာကာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သိခိံ ဘဂဝန္တံ ပဿိတွာ ပသန္နမာနသော သုမနပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အညတရဿ ဥပာသကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သော စ ဥပာသကော အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တဿ စ တတော ပုဗ္ဗေ ဇာတာဇာတာ အရကာ မရိံသု။ တေန သော "သစာဟံ ဣဒါနိ ဧကံ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, အယျဿ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ သော စ ဒသမာသစ္စယေန ဇာတော အရောဂေ ယေဝ ဟုတွာ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎေန္တော သတ္တဝဿိကော အဟောသိ, တံ ပိတာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ တတော ပရိပက္ကဉာဏတ္တာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော ဟုတွာ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟန္တော "ပါနီယံ အာဟရိဿာမီ"တိ ဃဋံ အာဒာယ ဣဒ္ဓိယာ အနောတတ္တဒဟံ အဂမာသိ။ အထေကော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော နာဂရာဇာ အနောတတ္တဒဟံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေန ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ မဟန္တံ ဖဏံ ကတွာ သုမနဿ ပါနီယံ ဂဟေတုံ သြကာသံ န ဒေတိ။ သုမနော ဂရုဠရူပံ ဂဟေတွာ တံ နာဂရာဇံ အဘိဘဝိတွာ ပါနီယံ ဂဟေတွာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဥဒ္ဒိဿ အာကာသေန ဂစ္ဆတိ။ တံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာတ ဓမ္မသေနာပတိံ အာမန္တေတွာ, "သာရိပုတ္တ, ဣမံ ပဿာ"တိအာဒိနာ စတူဟိ ဂါထာဟိ တဿ ဂုဏေ အဘာသိ။ အထ သုမနတ္ထေရော –

၄၂၉. ‘‘ယအာ နတေ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော။
ဣဒ္ဓိယာ အဘိဘောတွာန၊ ပန္နဂိန္ဒံ မဟိဒ္ဓိကံ။

၄၃၀. ‘‘ဥပဇ္ဈာယဿ ဥဒကံ၊ အနောတတ္တာ မဟာသရာ။
အာဟရာမိ တတော ဒိသွာ၊ မံ သတ္ထာ ဧတဒဗ္ရဝိ။

၄၃၁. ‘‘သာရိပုတ္တ ဣမံ ပဿ၊ အာဂစ္ဆန္တံ ကုမာရကံ။
ဥဒကကုမ္ဘမာဒါယ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။

၄၃၂. ‘‘ပာသာဒိကေန ဝတ္တေန၊ ကလျာဏဣရိယာပထော။
သာမဏေရောနုရုဒ္ဓဿ၊ ဣဒ္ဓိယာ စ ဝိသာရဒေါ။

၄၃၃. ‘‘အာဇာနီယေန အာဇညော၊ သာဓုနာ သာဓုကာရိတော။
ဝိနီတော အနုရုဒ္ဓေန၊ ကတကိစ္စေန သိက္ခိတော။

၄၃၄. ‘‘သော ပတွာန ပရမံ သန္တိံ၊ သစ္ဆိကတွာန အကုပ္ပတံ။
သာမဏေရော သ သုမနော၊ မာ မံ ဇညာတိ ဣစ္ဆတီ’’တိ။ –

အညာဗျာကရဏဝသေန ဆ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ အာဒိတော ဒွေဝ ကထာ သုမနတ္ထေရေနေဝ ဘာသိတာ, ဣတရာ စတဿော တံ ပသံသန္တေန သတ္ထာရာ ဘာသိတာ။ တာ သဗ္ဗာ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ သုမနတ္ထေရော ပစ္ဆာ အညာဗျာကရဏဝသေန အဘာသိ။ တတ္ထ **ပန္နဂိန္ဒန္တိ** နာဂရာဇံ။ **တတော**တိ တတ္ထ, ယအာ နတေ ပဗ္ဗဇိတော ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော ဣဒ္ဓိဗလေန မဟိဒ္ဓိကံ နာဂရာဇံ အဘိဘဝိတွာ အနောတတ္တဒဟတော ဥပဇ္ဈာယဿ ပာနီယံ အာဟရာမိ, တသ္မိံ ကာလေတိ အတ္ထော။

မံ ဥဒ္ဒိဿ မယှံ သတ္ထာ ဧတဒဗ္ရဝိ, တံ ဒဿေန္တော, **‘‘သာရိပုတ္တ, ဣမံ ပဿာ’’** တိအာဒိမာဟ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတန္တိ** ဝိသယဇ္ဈတ္တဘူတေန အဂ္ဂဖလသမာဓိနာ သုဋ္ဌု သမာဟိတံ။

ပာသာဒိကေန ဝတ္တေနာ တိ ပဿန္တာနံ ပသာဒာဝဟေန အာစာရဝတ္တေန, ကရဏတ္ထေ ဣဒံ ကရဏဝစနံ။ **ကလျာဏဣရိယာပထော**တိ သမ္ပန္နိရိယာပထော။ ပာသာဒိကေန ဝတ္တေနာတိ ဝါ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ။ သမဏဿ ဘာဝေ သာမဏ္ဏံ, သာမညန္တိ အတ္ထော။ တဒတ္ထံ ဤရတိ ပဝတ္တတီတိ သာမဏေရော, သမဏုဒ္ဒေ သော။ **ဣဒ္ဓိယာ စ ဝိသာရဒေါ** တိ ဣဒ္ဓိယမ္ပိ ဗျတ္တော သုကုသလော။ **အာဇာနီယေနာ**တိ ပုရိသာဇာနီယေန။ အတ္တဟိတပရဟိတာနံ သာဓနတော **သာဓုနာ** ကတကိစ္စေန အနုရုဒ္ဓေန **သာဓု** ဥဘယဟိတသာဓကော, သုဋ္ဌု တ အာဇ ညော **ကာရိတော** ဒမိတော။ အဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ **ဝိနီတော** အသေက္ခဘာဝါပာဒနေန **သိက္ခိတော** သိက္ခာပိတောတိ အတ္ထော။

သော သာမဏေရော သုမနော ပရမံ **သန္တိံ** နိဗ္ဗာနံ **ပတွာ** အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေန အဓိဂန္တွာ **သစ္ဆိကတွာ** အတ္တပ စ္စက္ခံ ကတွာ **အကုပ္ပတံ** အရဟတ္တဖလံ အပ္ပိစ္ဆဘာဝဿ ပရမုက္ကံသဂတတ္တာ **မာ မံ ဇညာ**တိ မံ ‘‘အယံ ခီ ဏာသဝေါ’’တိ ဝါ ‘‘ဆဠဘိညော’’တိ ဝါ ကောစိပိ မာ ဇာနေယျာတိ **ဣစ္ဆတိ** အဘိကင်္ခတီတိ။

သုမနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. နှာတကမုနိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဝါတရောဂါဘိနီတောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော နှာတကမုနိဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေ သု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗ တ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာဒီသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော နှာတကလက္ခဏယောဂေန **နှာတကော**တိ ပညာယိ တ္ထ။ သော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ရာဇဂဟဿ တိယောဇနပ္ပမာဏေ ဌာနေ အရညာယတနေ နိတရေဟိ ယာပေ

န္တော အဂ္ဂိ ပရိစာရယမာနော ဝသတိ။ တဿ သတ္ထာ ဃဋ္ဋေ ဝိယ ပဒီပံ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ပဇ္ဇလန္တံ အရဟတ္တူပ
နိဿယံ ဒိသွာ တတ္ထ အဘိမုခံ အဂမာသိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အတ္တနော ဥပကပ္ပနကိယာမေန အာဟာရံ
ဥပနေသိ။ တံ ဘဂဝါ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဇဝံ တယော ဒိဝသေ ဒတွာ စတုတ္ထဒိဝသေ ''ဘဂဝါ တုမှေဟ ပရမသုခုမာလာ, ကထံ ဣမိ
နာ အာဟာရေန ယာပေထာ''တိ အာဟ။ တဿ သတ္ထာ အရိယသန္တောသဂုဏံ ပကာသေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တာ
ပသော တံ သုတွာ သောတာပန္နော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။ ဘဂဝါ တံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌပေတွာ
ဂတော။ သော ပန တတ္ထေဝ ဝိဟရန္တော အပရဘာဂေ တတာဗာဓေန ဥပဒ္ဒုတော အဟောသိ။ သတ္ထာ တတ္ထ ဂန္တွာ
တ ပဋိသန္ထာရမုခေန တဿ ဝိဟာရံ ပုစ္ဆန္တော –

၄၃၅.''တတရောကဘိနီတော တွံ, ဝိဟာရံ ကာနနေ ဝနေ။
ပဝိဒ္ဓဂေစရေ လူခေ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသီ''တိ။ – ကထမာဟ။ အထ ထေရော –

၄၃၆.''ပီတိသုခေန ဝိပုလေန၊ ဖရိတွာန သမုဿယံ။
လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

၄၃၇.''ဘာဝေန္တော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဈာနသောခုမ္မသမ္ပန္နော၊ ဝိဟရိဿံ အနာသဝော။

၄၃၈.''ဝိပ္ပမုတ္တံ ကိလေသေဟိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တံ အနာဝိလံ။
အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခန္တော၊ ဝိဟရိဿံ အနာသဝော။

၄၃၉.''အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ယေ မေ ဝိဇ္ဇိံသု အာသဝါ။
သဗ္ဗေ အသေသာ ဥစ္ဆိန္နာ၊ န စ ဥပ္ပဇ္ဇရေ ပုန။

၄၄၀.''ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ။
ဒုက္ခက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေ''တိ။ –

ဣမာဟိ သေသကထာဟိ အတ္တနော ဝိဟာရံ သတ္ထု ပဝေဒေသိ။

တတ္ထ **ဈာနသောခုမ္မသမ္ပန္နော** တိ ဈာနသုခုမဘာဝေန သမန္နာဂတော။ ဈာနသုခုမံ နာမ အရူပဇ္ဈာနံ, တသ္မာ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိမှီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန အတ္တနော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိတံ ဒဿေတိ။ အပရေ ပနာဟု – ''သောခုမ္မန္တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဖလေသု အဓိပညာသိက္ခာ အဓိပ္ပေတာ, တတော ဈာနင်္ဂဟဏေန အတ္တနော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိတံ ဝိဘာဝေတီ''တိ။ **ဝိပ္ပမုတ္တံ ကိလေသေဟီ** တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိယာ သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တံ, တတော ဇဝ **သုဒ္ဓစိတ္တံ,** အနာဝိလသင်္ကပ္ပတာယ **အနာဝိလံ,** တီဟိပိ ပဒေဟိ အရဟတ္တဖလစိတ္တမေဝ ဝဒတိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမမေဝ စ ထေရဿ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ။

နှဟာတကမုနိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဗ္ရဟ္မဒတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

အက္ကောဓဿာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဗ္ရဟ္မဒတ္တတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမ ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကောသလရညော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဗ္ရဟ္မဒတ္တော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဇေတဝနမဟေ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ ဆဠဘိညော အဟော သိ။ တံ ဧကဒိဝသံ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ အညတရော ဗြာဟ္မဏော အက္ကောသိ။ ထေရော တံ သုတွာပိ တုဏှီဘူ တော ပိဏ္ဍာယ စရတိယေဝ, ဗြာဟ္မဏော ပုနပိ အက္ကောသိယေဝ။ မနုဿာ ဇဝံ အက္ကောသန္တေမ္ပိ နံ ''အယံ ထေ ရော န ကိဉ္စိ ဘဏတီ''တိ အာဟံသု။ တံ သုတွာ ထေရော တေသံ မနုဿာနံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

၄၄၁. ''အက္ကောဓဿ ကုတော ကောဓော၊ ဒန္တဿ သမဇီဝိနော။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တဿ၊ ဥပသန္တဿ တာဒိနော။

၄၄၂. ''တဿေဝ တေန ပာပိယော၊ ယော ကုဒ္ဓံ ပဋိကုဇ္ဈတိ။
ကုဒ္ဓံ အပ္ပဋိကုဇ္ဈန္တော၊ သင်္ဂာမံ ဇေတိ ဒုဇ္ဇယံ။

၄၄၃. ''ဥဘိန္နမတ္ထံ စရတိ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ။
ပရံ သင်္ကုပိတံ ဉတွာ၊ ယော သတော ဥပသမ္မတိ။

၄၄၄. ''ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆန္တံ တံ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ။
ဇနာ မညန္တိ ဗာလောတိ၊ ယေ ဓမ္မဿ အကောဝိဒါ။ (သံ. နိ. ၁.၁၈၉)။

၄၄၅. ''ဥပ္ပဇ္ဇေ တေ သစေ ကောဓော၊ အာဝဇ္ဇ ကကစူပမံ။
ဥပ္ပဇ္ဇေ စေ ရသေ တဏှာ၊ ပုတ္တမံသူပမံ သရ။

၄၄၆. ''သစေ ဓာဝတိ စိတ္တံ တေ၊ ကာမေသု စ ဘဝေသု စ။
ခိပ္ပံ နိဂ္ဂဏှ သတိယာ၊ ကိဋ္ဌာဒံ ဝိယ ဒုပ္ပသု''န္တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အက္ကောဓဿာ**တိ ကောဓရဟိတဿ မဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နကောဓဿ။ **ကုတော ကောဓော**တိ ကုတော နာမ ဟေတု ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တဿ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဒန္တဿာ**တိ ဥတ္တမေန ဒမေန အဂ္ဂမဂ္ဂဒမထေန ဒန္တဿ။ **သမဇီဝိနော**တိ ကာယဝိသမာဒီနိ သဗ္ဗသော ပဟာယ ကာယသမာဒီနံ ဝသေန သမံ ဇီဝန္တဿ သတ္တဋ္ဌာနိယေန သမ္ပဇညေန သမ္မဒေဝ ဝတ္တန္တဿ။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တဿာ**တိ သမ္မာ အညာယ အဘိညေယျာဒိကေ ဓမ္မေ ဇာနိတွာ သဗ္ဗာသဝေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တဿ။ တတော ဧဝ သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟဝူပသမေန **ဥပသန္တဿ**။ ဣဋ္ဌာဒီသု တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တိယာ **တာဒိနော** ခီဏာသဝဿ ကုတော ကောဓောတိ အညာပဒေသေန ထေရော အတ္တနော ကောဓာဘာဝံ တဿ စ ကာရဏာနိ ဝတွာ ဣဒါနိ ကောဓေ အကောဓေ စ အာဒီနဝါနိသံသဒဿနေန ဓမ္မံ ကထေန္တော **''တဿေဝ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယော ကုဒ္ဓံ ပဋိကုဇ္ဈတီ**တိ ယော ပုဂ္ဂလော အတ္တနော ဥပရိ ကုဒ္ဓံ ကုပိတံ ပုဂ္ဂလံ ပဋိကုဇ္ဈတိ, တဿေဝ တေန ပဋိကုဇ္ဈနပစ္စက္ကောသနပဋိပ္ပဟရဏာဒိနာ **ပာပိယော** ဣဓလောကေ ဝိညူဂရဟာဒိဝသေန ပရလောကေ နိရယဒုက္ခာဒိဝသေန အဘဒ္ဒကတရံ အကလျာဏတရံ ဟောတိ။ ကုဇ္ဈနေန ပန အကုဒ္ဓဿ ပာပံ ဟောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ကေစိ ပန ''ယော အကုဒ္ဓံ ပဋိကုဒ္ဓံ အာရဗ္ဘ ကုဇ္ဈတီ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **ကုဒ္ဓံ အပ္ပဋိကုဇ္ဈန္တော**တိ ယော ပန ကုဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလံ ''အယံ ကုဒ္ဓော ကောပပရေတော''တိ ဉတွာ န ပဋိကုဇ္ဈတိ ခမတိ, သော **ဒုဇ္ဇယံ** ကိလေသသင်္ဂာမံ ဇေတိ နာမ။ န ကေဝလဥ္စဿ ကိလေသသင်္ဂါမဇယော ဧဝ, အထ ခေါ ဥဘယဟိတပဋိပတ္တိမ္ပီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ဥဘိန္နမတ္ထံ။ပေ။ ဥပသမ္မတီ''**တိ။ ယော **ပရံ** ပုဂ္ဂလံ **သင်္ကုပိတံ** ကုဒ္ဓံ ''ကောပပရေတော''တိ ဉတွာ တံ မေတ္တာယန္တော အဇ္ဈုပေက္ခန္တော တ သတော သမ္ပဇာနော ဟုတွာ **ဥပသမ္မတိ** ခမတိ န ပဋိပ္ဖရတိ။ သော **အတ္တနော စ ပရဿ စာ**တိ ဥဘိန္နံ ဥဘယလောကသုခါဝဟံ **အတ္ထံ** ဟိတံ စရတိ။

ဥဘိန္နံ တိကိစ္ဆန္တံ တန္တိ တံ အတ္တနော စ ပရဿ စာတိ ဥဘိန္နံ ဒွိန္နံ ကောဓဗျာဓိတိကိစ္ဆာယ တိကိစ္ဆန္တံ ခမန္တံ ပုဂ္ဂလံ ယေ ဇနာ **ဓမ္မဿ** အရိယာစာရဓမ္မေ အကုသလာ, တေ ဗာလာ ''အယံ အဝိဒ္ဒသု ယော အတ္တာနံ အက္ကောသန္တဿ ပဟရန္တဿ ကိဉ္စိ န ကရောတီ''တိ မညန္တိ, တံ တေသံ အယောနိသော မညနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ''တိကိစ္ဆန''န္တိပိ ပဌန္တိ, တိကိစ္ဆနသဘာဝန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ ထေရေန ဝုစ္စမာနံ ဓမ္မံ သုတွာ အက္ကောသကဗြာဟ္မဏော သံဝိဂ္ဂေါ ပသန္နစိတ္တော စ ဟုတွာ ထေရံ ခမာပေတွာ တဿေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ထေရော တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဒေန္တော ''ဣမဿ မေတ္တာဘာဝနာ ယုတ္တာ''တိ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ကောဓပရိယုဋ္ဌာနာဒီသု ပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝိဓိံ ဒဿေန္တော **''ဥပ္ပဇ္ဇေ တေ''**တိ

အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇေ တေ သစေ** တိ သစေ တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တဿ ကဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ နိဿာယ စိရပ ရိစယော ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တဿ ဝူပသမာယ –

''ဥဘတောဒဏ္ဍကေန စေပိ, ဘိက္ခဝေ, ကကစေန စောရာ ဩစရကာ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဩကန္တေယျုံ, တတြာပိ ယော မနော ပဒူသေယျ, န မေ သော တေန သာသနကရော''တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၂) –

သတ္ထာရာ ဝုတ္တံ ကကစူပမံ ဩဝါဒံ အာဝဇ္ဇေဟိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇေ စေ ရသေ တဏှာ** တိ သစေ တေ မဓုရာဒိဘေဒေ ရသေ တဏှာ အဘိလာသော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တဿ ဝူပသမာယ –

''ပုတ္တမံသံ ဇာယမ္ပတိကာ ယထာ ကန္တာရနိတ္ထရဏတ္ထမေဝ ခါဒိံသု, န ရသတဏှာယ ဧဝံ ကုလပုတ္တောပိ ပဗ္ဗဇိတော ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိသေဝတိ။ပေ။ ဖာသုဝိဟာရော စာ''တိ (သံ. နိ. ၂.၆၃ အတ္ထတော သမာနံ) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ ပုတ္တမံသူပမောဝါဒံ **သရ** အနုဿရ။

သစေ ဓာဝတိ တေ စိတ္တ န္တိ အယောနိသော မနသိ ကရောတော တဝ စိတ္တံ **ကာမေသု** ပဉ္စကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂဝသေန, ကာမဘဝါဒီသု **ဘဝေသု** ဘဝပတ္ထနာဝသေန သစေ ဓာဝတိ သရတိ ဇဝတိ။ **ခိပ္ပံ နိဂ္ဂဏှ သတိယာ, ကိဋ္ဌာဒံ ဝိယ ဒုပ္ပသု** န္တိ တထာ ဓာဝိတုံ အဒေန္တော ယထာ နာမ ပုရိသော ကိဋ္ဌာဒံ သဿခါဒကံ ဒုပ္ပသုံ ဒုဋ္ဌဂေဏံ ယောတ္တေန ထမ္ဘေ ဗန္ဓိတွာ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတိ, ဧဝံ သတိယာ သတိယောတ္တေန သမ္မာဓိထမ္ဘေ ဗန္ဓိတွာ ခိပ္ပံ သီဃမေဝ နိဂ္ဂဏှ, ယထာ ကိလေသဝိဂမေန နိဗ္ဗိသေဝနံ ဟောတိ, တထာ ဒမေဟီတိ။ ကေစိ ပန ''ထေရော ပုထုဇ္ဇနောဝ ဟုတွာ အညောသံ အဓိတသေန္တော တေသံ မနုဿာနံ အရိယဂုဏေ ပကာသေန္တော ဓမ္မံ ကထေတွာ တ ပဏ္ဍာ ဒွိဝိဟိ ကထာဟိ အတ္တာနံ ဩဝဒန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ အညံ ဗျာကရောန္တော ဣမာယေဝ ကထာ အဘာသီ''တိ ဝဒန္တိ။

ဗ္ရဟ္မဒတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. သိရိမဏ္ဍတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဆန္နမတိဝဿတီ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သိရိမဏ္ဍတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သံသုမာရဂိရေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သိရိမဏ္ဍော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဘေသကလာဝနေ ဘဂဝတိ ဝိဟရန္တေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဧကသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသဋ္ဌာနေ နိသိန္နော နိဒာနုဒ္ဒေသဿ ပရိယောသာနေ ''အာဝိကတာ ဟိဿ ဖာသု ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဟဋ္ဌိယာ အတ္တံ ဥပဓာရေန္တော အာပန္နံ အာပတ္တိံ အနာဝိကတွာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော ဥပရူပရိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ, တေနဿ န ဖာသု ဟောတိ, အာဝိကတွာ ပန ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောန္တဿ ဖာသု ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ မနသိ ကတွာ ''အဟော သတ္ထု သာသနံ သုဝိသုဒ္ဓ''န္တိ လဒ္ဓပ္ပသာဒေ တထာ ဥပ္ပန္နံ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပသန္နမာနသော ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒေန္တော –

၄၄၇. ''ဆန္နမတိဝဿတိ၊ ဝိဝဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထ၊ ဧဝံ တံ နာတိဝဿတိ။

၄၄၈. ''မစ္စုနာဗ္ဘာဟတော လောကော၊ ဇရာယ ပရိဝါရိတော။
တဏှာသလ္လေန ဩတိဏ္ဏော၊ ဣစ္ဆာဓူပါယိတော သဒါ။ (သံ. နိ. ၁.၆၆)။

၄၄၉. ''မစ္စုနာဗ္ဘာဟတော လောကော၊ ပရိက္ခိတ္တော ဇရာယ စ။
ဟညတိ နိစ္စမတ္တာဏော၊ ပတ္တဒဏ္ဍောဝ တက္ကရော။

၄၅၀. ‘‘အာဂစ္ဆန္တဂ္ဂိခန္ဓာဝ၊ မစ္ဆု ဗ္ဘာဓိ ဇရာ တယော။
ပစ္စုဂ္ဂန္တုံ ဗလံ နတ္ထိ၊ ဇဝေ နတ္ထိ ပလာယိတုံ။

၄၅၁. ‘‘အမောဃံ ဒိဝသံ ကယိရာ၊ အပ္ပေန ဗဟုကေန ဝါ။
ယံ ယံ ဝိဇဟတေ ရတ္တိံ၊ တဒူနံ တဿ ဇီဝိတံ။

၄၅၂. ‘‘စရတော တိဋ္ဌတော ဝါပိ၊ အာသီနသယနဿ ဝါ။
ဥပေတိ စရိမာ ရတ္တိ၊ န တေ ကာလော ပမဇ္ဇိတု’’န္တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဆန္န** န္တိ ဆာဒိတံ ယထာဘူတံ အဝိဝဋံ အပ္ပကာသိတံ ဒုစ္စရိတံ။ **အတိဝဿတီ** တိ အာပတ္တိံ ဝဿန္တော ဗဟုံ ကိလေသဝဿံ ဝဿတိဝိယ ဝဿတိ။ အာပတ္တိယာ ဟိ ဆာဒနံ အလဇ္ဇိဘာဝတဒိနာ တာဒိသောဝ, ဆာဒနေန တတော အညထာပိ ပုနပိ တထာရူပံ တတော ဝါ ဟာပိဋ္ဌတရံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျာတိ ဆာဒနံ ဝဿနဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **ဝိဝဋ္ဋန္တိ** ပကာသိတံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ။ **နာတိဝဿတီ** တိ ဧတ္ထ **အတီ**တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ, န ဝဿတီတိ အတ္ထော။ အဝဿနဿေတ္ထ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ စိတ္တသန္တာနဿ ဝိသောဓိတတ္တာ။ **တသ္မာ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ကာရဏဘာဝေန ပစ္စာမသတိ, ဆန္နဿ ဒုစ္စရိတဿ အာပတ္တိဝဿာဒိနံ အတိဝဿနတော ဝိဝဋဿ စ အဝဿနတောတိ အတ္ထော။ **ဆန္နံ ဝိဝရေထာ** တိ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေန ဆာဒနာဓိပ္ပာယေ ဥပ္ပန္နေပိ တံ အနနုဝတ္တိတွာ ဝိဝရေထ အာဝိကရေယျ, ယထာဓမ္မံ ပဋိကရေယျ။ **ဧဝ**န္တိ ဝိဝရဏေန ယထာဓမ္မံ ပဋိပတ္တိယာ။ **တ**န္တိ တံ ဆန္နံ ဒုစ္စရိတံ။ **နာတိဝဿတီ** အာပတ္တိဝဿံ ကိလေသဝဿံ န ဝဿတိ, သုဒ္ဓန္တေ ပုဂ္ဂလံ ပတိဋ္ဌပေတီတိ အတ္ထော။

ဣအနိ ‘‘ဇေါ်သေန သီဃံယေဝ စ အတ္တာ သောဓေတဗ္ဗော, အပ္ပမာဒေ ကာတဗ္ဗော’’တိ တဿ ကာရဏံ သံဝေဂဝတ္ထုံ ဒဿေန္တော **‘‘မစ္စုနာဗ္ဘာဟတော လောကော’’** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မစ္စုနာဗ္ဘာဟတော လောကော**တိ အယံ သဗ္ဗောပိ သတ္တလောကော စောရော ဝိယ စောရဃာတကေန, သဗ္ဗဝဋ္ဋနိပာတိနာ မစ္စုနာ မရဏေန အဘိဟတော, န တဿ ဟတ္ထတော မုစ္စတိ။ **ဇရာယ ပရိဝါရိတော**တိ အယံ လောကော ဥပ္ပာဒတော ဥဒ္ဓံ မရဏူပနယနရသာယ ဇရာယ ပရိဝါရိတော အဇ္ဈောတ္ထဋော, ဇရာသင်္ဃာတပရိမုက္ကောတိ အတ္ထော။ **တဏှာသလ္လေန ဩတိဏ္ဏော**တိ သရီရဿ အန္တော နိမုဂ္ဂေန ဝိသပီတခုရပ္ပေန ဝိယ ဥပာအနုလက္ခဏေန တဏှာသင်္ခါတေန သလ္လေန ဩတိဏ္ဏော ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ဩဂါဠ္ဟော။ တဏှာ ဟိ ပီဠာဇနနတော အန္တော တုဒနတော ဒုရုဒ္ဓရတော စ ‘‘သလ္လော’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ဣစ္ဆာဓူပာယိတော** တိ အာရမ္မဏာဘိပတ္ထနလက္ခဏာယ ဣစ္ဆာယ သန္တာပိတော။ တံ ဝိသယံ ဣစ္ဆန္တော ဟိ ပုဂ္ဂလော ယဒိစ္ဆိတံ ဝိသယံ လဘန္တော ဝါ အလဘန္တော ဝါ တာယ ဧဝ အနုဒဟနလက္ခဏာယ ဣစ္ဆာယ သန္တတ္တော ပရိဠာဟပ္ပတ္တော ဟောတိ။ **သဒာ**တိ သဗ္ဗကာလံ, ဣဒဉ္စ ပဒံ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပရိက္ခိတ္တော ဇရာယ စာ တိ န ကေဝလံ မစ္စုနာ အဗ္ဘာဟတောယေဝ, အထ ခေါ ဇရာယ စ ပရိက္ခိတ္တော။ ဇရာယ သမဝရုဒ္ဓေါ ဇရာပာကာရပရိက္ခိတ္တော, န တံ သမတိက္ကမတီတိ အတ္ထော။ **ဟညတိ နိစ္စမတ္တာဏော** တိ အတာဏော အသရဏော ဟုတွာ နိစ္စကာလံ ဇရာမရဏေဟိ ဟညတိ ဝိဗာဓီယတိ။ ယထာ ကိံ? **ပတ္တဒဏ္ဍောဝ တက္ကရော** ယထာ တက္ကရော စောရော ကတာပရာဓော ဝဇ္ဈပ္ပတ္တော အတာဏော ရာဇာဏာယ ဟညတိ, ဧဝမယံ လောကော ဇရာမရဏေဟီတိ ဒဿေတိ။

အာဂစ္ဆန္တဂ္ဂိခန္ဓာဝ တိ မဟာဝနေ ဥဋ္ဌဟမာနေ တံ အဘိဘဝန္တာ မဟန္တာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ ဝိယ မစ္စု ဗ္ဘာဓိ ဇရာတိ ဣမေ တယော အနုဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ ဣမံ သတ္တလောကံ အဘိဘဝန္တာ အာဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ပန ပဋိဗလော ဟုတွာ **ပစ္စုဂ္ဂန္တုံ** အဘိဘဝိတုံ **ဗလံ** ဥဿာဟော နတ္ထိ, ဣမဿ လောကဿ, **ဇဝေ နတ္ထိ ပလာယိတုံ** ဇဝနံ္တ တေသု, အဇ္ဈောတ္ထရန္တေသု။ ယတ္ထ တေ နာဘိဘဝန္တိ, ပိဋ္ဌိံ ဒဿေတွာ တတော ပလာယိတုမ္ပိ ဣမဿ လောကဿ ဇင်္ဃာဇဝေ နတ္ထိ, ဧဝံ အတ္တနာ အသမတ္ထော မာယာဒီဟိ ဥပာယေဟိ အပ္ပဋိကာရေ တိဝိဓေ ဗလဝတိ ပစ္စာမိတ္တေ နိစ္စုပဋ္ဌိတေ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ စေ? **အမောဃံ ဒိဝသံ ကယိရာ, အပ္ပေန ဗဟုကေန ဝါ** တိ အပ္ပေန အန္တမ

သော ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ ကာလံ ပဝတ္တိတေန ဗဟုကေန တ သကလံ အဟောရတ္တံ ပဝတ္တိတေန ဝိပဿနာမနသိကာရေန အမောဃံ အဝဉ္စံ ဒိဝသံ ကရေယျ, ယသ္မာ **ယံ ယံ ဝိဇဟတေ ရတ္တိံ, တဒူနံ တဿ ဇီဝိတံ** အယံ သတ္တော ယံ ယံ ရတ္တိံ ဝိဇဟတိ နာသေတိ ခေပေတိ, တဒူနံ တေန ဦနံ တဿ သတ္တဿ ဇီဝိတံ ဟောတိ။ ဧတေန ရတ္တိက္ခယော နာမ ဇီဝိတက္ခယော တဿ အနိဝတ္တနတောတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ –

''ယမေကရတ္တိံ ပဌမံ၊ ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဝေါ။
အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ၊ သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၃၆၃)။

န ကေဝလံ ရတ္တိဝသေနေဝ, အထ ခေါ ဣရိယာပထဝသေနာပိ ဇီဝိတက္ခယော ဥပဓာရေတဗ္ဗောတိ အာဟ **''စရတော''**တိအာဒိ။ **စရတော**တိ ဂစ္ဆန္တဿ။ **တိဋ္ဌတော** တိ ဌိတံ ကပ္ပေန္တဿ။ **အာသီနသယနဿ တ** တိ အာသီနဿ သယနဿ တ, နိသိန္နဿ နိပဇ္ဇန္တဿ တတိ အတ္ထော။ ''အာသီဒန''န္တိပိ ပဌန္တိ, တတ္ထ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဥပေတိ စရိမာ ရတ္တီ**တိ စရိမကစိတ္တသဟိတာ ရတ္တိ ဥပဂစ္ဆတိ, ရတ္တိဂ္ဂဟဏဥ္စေတ္ထ ဒေသနာသီသမတ္တံ။ ဂမနာဒီသု ယေန ကေနစိ ဣရိယာပထေန သမင်္ဂီဘူတဿ စရိမကာလောယေဝ, တေနေဝဿ ဣရိယာပထက္ခဏာ ဇီဝိတံ ခေပေန္တာ ဧဝ ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ **န တေ ကာလော ပမဇ္ဇိတုံ** နာယံ တုယှံ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတုံ ကာလော ''ဣမသ္မိံ နာမ ကာလေ မရဏံ န ဟောတီ''တိ အဝိဒိတတ္တာ။ ဝုတ္တံ ဟိ –

''အနိမိတ္တမနညာတံ၊ မစ္စာနံ ဣဓ ဇီဝိတံ။
ကသိရဉ္စ ပရိတ္တဉ္စ၊ တဉ္စ ဒုက္ခေန သံယုတ''န္တိ။ (သု. နိ. ၅၇၉)။

တသ္မာ ဧဝံ အတ္တာနံ ဩဝဒိတ္ဝာ အပ္ပမတ္တေန တီသု သိက္ခာသု အနုယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

သိရိမဏ္ဍတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. သဗ္ဗကာမိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒွိပါဒကောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သဗ္ဗကာမိတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဥပ္ပန္နံ အဗ္ဗုဒံ သောဓေတွာ ပဋိဟာကတိကံ ဌပေန္တံ ဧကံ ထေရံ ဒိသွာ, ''အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဗ္ဗုဒံ သောဓေတွာ ပဋိဟာကတိကံ ဌပေတုံ သမတ္ထော ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ ပဌပေတွာ တဒနုရူပါနိ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အပရိနိဗ္ဗုတေ ဧဝ ဘဂဝတိ ဝေသာလိယံ ခတ္တိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သဗ္ဗကာမော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဉာတကေဟိ အရပရိဂ္ဂဟံ ကာရိတော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိံ ဝေသာလိံ ဥပဂတော ဉာတိဃရံ အဂမာသိ။ တတ္ထ နံ ပုရာဏဒုတိယိကာ ပတိဝိယောဂဒုက္ခိတာ ကိသာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ အနလင်္ကတာ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထနိဝသနာ ဝန္ဒိတွာ ရောဒမာနာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ ထေရဿ ကရုဏာပုရဿရံ မေတ္တံ ဥပဋ္ဌာပယတော အနုဘူတာရမ္မဏေ အယောနိသောမနသိကာရဝသေန သဟသာ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သော တေန ကသာဟိ တာဠိတော အာဇာနီယော ဝိယ သဉ္ဇာတသံဝေဂေ တာဝဒေဝ သုသာနံ ဂန္တွာ, အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ, တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ, ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ, အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထဿ သသုရော အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဓီတရံ အာဒာယ မဟတာ ပရိဝါရေန နံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတုကာမော ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ ထေရော တဿာ အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ အတ္တနော ကာမေသု ဝိရတ္တဘာဝံ သဗ္ဗတ္ထ စ အနုပလိတ္တတံ ပကာသေန္တော –

၄၅၃. ''ဒွိပါဒကောယံ အသုစိ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော ပရိဟီရတိ။
နာနာကုဏပပရိပူရော၊ ဝိဿဝန္တော တတော တတော။

၄၅၄. ''မိဂံ နိလီနံ ကူဋေန၊ ဗဠိသေနေဝ အမ္ဗုဇံ။
တနရံ ဝိယ လေပေန၊ ဗာဓယန္တိ ပုထုဇ္ဇနံ။

၄၅၅.“ရူပာ သဒ္ဒါ ရသာ ဂန္ဓာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနောရမာ။
ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ဧတေ, ဣတ္ထိရူပသ္မိ ဒိဿရေ။

၄၅၆.“ယေ ဧတေ ဥပသေဝန္တိ, ရတ္တစိတ္တာ ပုထုဇ္ဇနာ။
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ ဃောရံ, အာစိနန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။

၄၅၇.“ယော စေတာ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သပ္ပဿေဝ ပဒါ သိရော။
သောမံ ဝိသတ္တိကံ လောကေ, သတော သမတိဝတ္တတိ။

၄၅၈.“ကာမေသွာဒီနဝံ ဒိသွာ, နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
နိဿဋော သဗ္ဗကာမေဟိ, ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော”တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒုဝိဟာဒကော**တိ ယဒိပိ အဟာဒကာဒယောပိ ကာယာ အသုစိယေဝ, အဓိကာရဝသေန ပန ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန တ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ တ အညေ အသုစိဘူတာပိ ကာယာ လောဏမ္ဗိလာဒီဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ မနုဿာနံ ဘောဇနေပိ ဥပနီယန္တိ, န ပန မနုဿကာယော, တသ္မာ အသုစိတရသဘာဝမဿ ဒဿေန္တော “ဒုဝိဟာဒကော”တိ အာဟ။ **အယန္တိ** တအ ဥပဋ္ဌိတံ ဣတ္ထိရူပံ သန္ဓာယာဟ။ **အသုစီ**တိ အသုစိ ဧဝ, န ဧတ္ထ ကိဉ္စိပိ သုစီတိ အတ္ထော။ **ဒုဂ္ဂန္ဓော ပရိဟီရတီ**တိ ဒုဂ္ဂန္ဓော သမာနော ပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိ သင်္ခရိတွာ ပရိဟရီယတိ။ **နာနာကုဏပပရိပူရော**တိ ကေသာဒိအနေကပ္ပကာရကုဏပဘရိတော။ **ဝိဿဝန္တော တတော တတော**တိ ပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိဿ ဖေဂ္ဂုဘာဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ တယမန္တာနမ္ပိ တံ တယာမံ နိပ္ဖလံ ကတွာ နဝဟိ ဒွာရေဟိ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိနိ လောမကူပေဟိ စ သေဒဇလ္လိကံ ‘ဝိဿဝန္တောယေဝ ပရိဟီရတီ’တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဧဝံ ဖေဂ္ဂုဘောပိ သမာနော စာယံ ကာယော ကူဋာဒီဟိ ဝိယ မိကာဒိကေ အတ္တနော ရူပာဒီဟိ အန္ဓပုထုဇ္ဇနေ ဝဉ္စေတီတိ ယေတတိ ဒဿေန္တော **“မိဂ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မိဂံ နိလီနံ ကူဋေနာ**တိ ဟာသတကရာဒိနာ ကူဋေန နိလီနံ, ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ မိဂံ ဝိယ နေသာဒေ။ ဝက္ခမာနော ဟိ **ဣလ**-သဒ္ဒော ဣဓာပိ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဗဠိသေနေဝ အမ္ဗုဇ**န္တိ အမ္ဗုဇံ မစ္ဆံ အာမိသဗဒ္ဓေန ဗဠိသေန ဝိယ ဗာဠိသိကော။ **တနရံ ဝိယ လေပေနာ**တိ ရုက္ခသိလာဒီသု ပက္ခိတ္တေန မက္ကဋလေပေန မက္ကဋံ ဝိယ မိဂလုဒ္ဒော အန္ဓပုထုဇ္ဇနံ ဝဉ္စေန္တော ဗာဓေန္တီတိ။

ကေ ပန ဗာဓေန္တီတိ အာဟ။ **“ရူပာ သဒ္ဒါ”** တိအာဒိ။ ရူပာဒယော ဟိ ပဉ္စ ကာမကောဋ္ဌာသာ ဝိသေသတော ဝိသဘာဂဝတ္ထုသန္နိဿယာ ဝိပလ္လာသူပနိဿယေန အယောနိသောမနသိကာရေန ပရိက္ခိတ္တာနံ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာနံ မနော ရမေန္တော ကိလေသဝတ္ထုတာယ အနတ္ထာဝဟဘာဝတော တေ ဗာဓေန္တိ နာမ။ တေန ဝုတ္တံ **“ရူပာ သဒ္ဒါ။ပေ။ ဣတ္ထိရူပသ္မိ ဒိဿရေ”**တိ။

ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ အဓိကာရဝသေန ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **“ယေ ဧတေ ဥပသေဝန္တိ”** တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – **ယေ** ပုထုဇ္ဇနာ **ဧတေ** ဣတ္ထိယော **ရတ္တစိတ္တာ** ရာဂာဘိဘူတစိတ္တာ ဥပဘောဂဝတ္ထုသညာယ ဥပသေဝန္တိ။ **ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ ဃောရ**န္တိ တေ ဇာတိအာဒီဟိ နိရယာဒီဟိ စ ဃောရံ, ဘယာနကံ, အန္ဓဗာလေဟိ အဘိရမိတဗ္ဗတော ကဋသိသင်္ခါတံ သံသာရံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိမရဏာဒိနာ ဝဍ္ဎေန္တိ။ တေနာဟ **“အာစိနန္တိ ပုနဗ္ဘဝ”**န္တိ။

ယော စေတာတိ ယော ပန ပုဂ္ဂလော ဧတာ ဣတ္ထိယော တတ္ထ ဆန္ဒရာဂဿ ဝိက္ခမ္ဘနေန တ သမုစ္ဆိန္ဒနေန တ အတ္တနော ပာဒေန သပ္ပဿ သိရံ ဝိယ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သော သဗ္ဗံ လောကံ ဝိသရိတွာ ဌိတတ္တာ လောကေ ဝိသတ္တိကာသင်္ခါတံ တဏှံ သတော ဟုတွာ သမတိဝတ္တတိ။

ကာမေသွာဒီနဝံ ဒိသွာတိ “အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ”တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၄၁၇; စူဠဝ. ၆၅; မ. နိ. ၁.၂၃၄) ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေသု အနေကာကာရတောကာရံ အာဒီနဝံ, ဒေါသံ, ဒိသွာ။ **နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု**

ခေမတောတိ ကာမေဟိ ဘဝေဟိ စ နိက္ခန္တဘာဝတော နေက္ခမ္မံ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ , နိဗ္ဗာနဉ္စ, ခေမတော, အနုပဒ္ဒဝတော, ဒဋ္ဌု, ဒိသွာ။ **သဗ္ဗကာမေဟိ**ပိ တေဘူမကဓမ္မေဟိ **နိဿဋ္ဌော** ဝိသံယုတ္တော။ သဗ္ဗေပိ တေဘူမကာ ဓမ္မာ ကာမနီယဋ္ဌေန ကာမာ, တေဟိ စ ထေရော ဝိသံယုတ္တော။ တေနာဟ **“ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော”** တိ။

ဧဝံ ထေရော အာဒိတော ပဉ္စဟိ ကထာဟိ ဓမ္မံ ကထေတွာ ဆဋ္ဌကထာယ အညံ ဗျာကာသိ။ တံ သုတွာ သသုရော “အယံ သဗ္ဗတ္ထ အနုပလိတ္တော, န သက္ကာ ကုက္ကုမံ ကာမေသု ပတာရေတုံ”န္တိ ယထာဂတမဂ္ဂေနေဝ ဂတော။ ထေရောပိ ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဥပသမ္ပဒာယ ဝီသဝဿသတိကော ပထဗျာ ထေရော ဟုတွာ, ဝေသာလိကေဟိ ဝဇ္ဇိပုတ္တေဟိ ဥပ္ပာဒိတံ သာသနဿ အဗ္ဗုဒံ သောဓေတွာ, ဒုတိယံ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ သင်္ဂါယိတွာ “အနာဂတေ ဓမ္မာသောကကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ အဗ္ဗုဒံ သောဓေဟီ”တိ တိဿမဟာဗြဟ္မာနံ အာဏာပေတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

သဗ္ဗကာမိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆက္ကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တကနိပါတော

၁. သုန္ဒရသမုဒ္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သတ္တကနိပါတေ **အလင်္ကတာ** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သုန္ဒရသမုဒ္ဒတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ အဍ္ဍကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သမုဒ္ဒော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ ရူပသမ္ပတ္တိယာ ပန **သုန္ဒရသမုဒ္ဒော** တိ ပညာယိတ္ထ။ သော ပဌမဝယေ ဌိတော ဘဂဝတော ရာဇဂဟပ္ပဝေသေ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒိသွာ, ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ပဗ္ဗဇိတွာ, လဒ္ဓူပသမ္ပဒော သမာဒိန္နဓုတဓမ္မော ရာဇဂဟတော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ, ကလျာဏမိတ္တဿ သန္တိကေ ဝိပဿနာစာရံ ဥဂ္ဂဟေတွာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တော ဝိဟရတိ။ တဿ မာတာ ရာဇဂဟေ ဥဿဝဒိဝသေ အညေ သေဋ္ဌိပုတ္တေ သပဇာပတိကေ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ ဥဿဝကီဠံ ကီဠန္တေ ဒိသွာ, ပုတ္တံ အနုဿရိတွာ ရောဒတိ။ တံ ဒိသွာ အညတရာ ဂဏိကာ ရောဒနကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ သာ တဿာ တံ ကာရဏံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ဂဏိကာ "အဟံ တံ အာနေဿာမိ, ပဿ တာဝ မမ ဣတ္ထိဘာဝ"န္တိ ဝတွာ "ယဒိ ဧဝံ တံယေဝ တဿ ပဇာပတိံ ကတွာ ဣမဿ ကုလဿ သာမိနိံ ကရိဿာမီ"တိ တာယ ဗဟုံ ဓနံ ဒတွာ , ဝိဿဇ္ဇိတာ မဟတာ ပရိဝါရေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ, ထေရဿ ပိဏ္ဍာယ ဝိစရဏဋ္ဌာနေ ဧကသ္မိံ ဂေဟေ ဝသမာနာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အညေဟိ ထေရဿ သက္ကစ္စံ ပိဏ္ဍပါတံ အဒါပေသိ။ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ စ ဟုတွာ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ အာရုယှ ဟတ္ထေနံ ဒဿေသိ။ အထေကဒိဝသံ ဂေဟဒွါရေန ဂစ္ဆန္တံ ထေရံ ဒိသွာ, သုဝဏ္ဏပါဒုကာ ဩမုဉ္စိတွာ, အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပုရတော ဂစ္ဆန္တီ နာနပ္ပကာရံ ထေရံ ကာမနိမန္တနာယ နိမန္တေသိ။ တံ သုတွာ ထေရော "ပုထုဇ္ဇနစိတ္တံ နာမ စဉ္စလံ, ယံနူန မယာ ဣဒါနေဝ ဥဿာဟော ကရဏီယော"တိ တတ္ထေဝ ဌိတော ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

၄၅၉. "အလင်္ကတာ သုဝသနာ၊ မာလဓာရီ ဝိဘူသိတာ။
အလတ္တကကတာပါဒါ၊ ပါဒုကာရုယှ ဝေသိကာ။

၄၆၀. "ပါဒုကာ ဩရုဟိတွာန၊ ပုရတော ပဉ္စလီကတာ။
သာ မံ သဏှေန မုဒုနာ၊ မှိတပုဗ္ဗံ အဘာသထ။

၄၆၁. "'ယုဝါသိ တွံ ပဗ္ဗဇိတော၊ တိဋ္ဌာဟိ မမ သာသနေ။
ဘုဉ္ဇ မာနုသကေ ကာမေ၊ အဟံ ဝိတ္တံ ဒဒါမိ တေ။
သစ္စံ တေ ပဋိဇာနာမိ၊ အဂ္ဂိံ ဝါ တေ ဟရာမဟံ။

၄၆၂. "'ယဒါ ဇိဏ္ဏာ ဘဝိဿာမ၊ ဥဘော ဒဏ္ဍပရာယနာ။
ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော'"။

၄၆၃. "တဉ္စ ဒိသွာန ယာစန္တိံ၊ ဝေသိကံ ပဉ္စလီကတံ။
အလင်္ကတံ သုဝသနံ၊ မစ္စုပါသံဝ ဩဍ္ဍိတံ။

၄၆၄. "တတော မေ မနသီကာရော၊ ယောနိသော ဥဒပဇ္ဇထ။
အာဒီနဝေါ ပါတုရဟု၊ နိဗ္ဗိဒါ သမတိဋ္ဌထ။

၄၆၅. "တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

တတ္ထ **မာလဓာရီ**တိ မာလာဓာရိနီ ပိဠန္ဓပုပ္ဖအာမာ။ **ဝိဘူသိတာ**တိ ဦနဋ္ဌာနဿ ပူရဏဝသေန ပုပ္ဖေဟိ စေဝ ဂန္ဓဝိလေပနာဒီဟိ စ ဝိဘူသိတဂတ္တာ။ **"အလင်္ကတာ"** တိ ဣမိနာ ဟတ္ထူပဂဂီဝူပကာဒီဟိ အာဘရဏေဟိ အလင်္ကရဏံ အဓိပ္ပေတံ။ **အလတ္တကကတာပါဒါ** တိ ပရိဏတဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏေန လာခါရသေန ရဉ္ဇိတစရဏယုဂဠာ။ သမာသပဒဉ္စ

ဟေတုံ, “အလတ္တကကတပါဒါ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာသုခတ္ထံ ဒီဃံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ အသမာသဘာဝေ ပန “တဿာ”တိ ဝစနသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပါဒုကာရုယှ ဝေသိကာ**တိ ကာ ရူပူပဇီဝိကာ ဣတ္ထီ ယထာဝုတ္တဝေသာ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ ပဋိမုဉ္စိတွာ “ဌိတာ”တိ ဝစနသေသော။

ပါဒုကာ ဩရုဟိတွာနာတိ ပါဒုကာဟိ ဩတရိတွာ, သုဝဏ္ဏပါဒုကာယော ဩမုဉ္စိတွာတိ အတ္ထော။ **ပဉ္ဇလီကတာ**တိ ပဂ္ဂဟိတအဉ္ဇလိကာ **သာ** ဝေသီ မံ။ သာမံ တ ဝစနပရမ္ပရံ ဝိနာ သယမေဝ အဘာသထ။ **သဏှေနာ**တိ မဋ္ဌေန။ **မုဒုနာ**တိ မဓုရေန။ “ဝစနေနာ”တိ အဝုတ္တမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ, အဘာသထာတိ, ဝုတ္တတ္တာ။

ယုဝါသိ တွံ ပဗ္ဗဇိတော တိ တွံ ပဗ္ဗဇန္တော ယုဝါ, ဒဟရောယေဝ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတောသိ, နနု ပဗ္ဗဇန္တေန သတ္တမေ ဒသကေ သမ္ပတ္တေဝ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **တိဋ္ဌာဟိ မမ သာသနေ** တိ မမ ဝစနေ တိဋ္ဌ။

ကိံ ပန တန္တိ အာဟ **“ဘုဉ္ဇ မာနုသကေ ကာမေ”** တိ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ရူပသမ္ပတ္တိ, ဝယသမ္ပတ္တိ, ပရိဝါရသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိ စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ “ကုတော မေ ဘောဂသမ္ပတ္တီ”တိ ဝဒေယျာတိ, အာဟ **“အဟံ ဝိတ္တံ ဒဒါမိ တေ”**တိ။ “တယိဒံ ဝစနံ ကထံ သဒ္ဒဟာတဗ္ဗ”န္တိ မညေယျာတိ တံ သဒ္ဒဟာပေန္တီ အာဟ **“သစ္စံ တေ ပဋိဇာနာမိ, အဂ္ဂိံ ဝါ တေ ဟရာမဟ”**န္တိ။ “ဘုဉ္ဇ မာနုသကေ ကာမေ, အဟံ ဝိတ္တံ ဒဒါမိ တေ”တိ ယဒိဒံ မယာ ပဋိညာတံ, တံ ဧကံသေန သစ္စမေဝ ပဋိဇာနာမိ, သစေ မေ န ပတ္တိယာယသိ, အဂ္ဂိံ ဝါ တေ ဟရာမဟံ အဂ္ဂိံ ဟရိတွာ အဂ္ဂိပစ္စယံ သပထံ ကရောမီတိ အတ္ထော။ **ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော** တိ အမှာကံ ဥဘိန္နံ ဇိဏ္ဏကာလေ ပဗ္ဗဇ္ဇနံ ဥဘယတ္ထ ဇယဂ္ဂဟော။ ယံ မယံ ယာဝ ဒဏ္ဍပရာယနကာလာ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇာမ, ဧဝံ ဣဓလောကေပိ ဘောဂေဟိ န ဇိယာမ, မယံ ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိဿာမ, ဧဝံ ပရလောကေပိ ဘောဂေဟိ န ဇိယာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတော**တိ တံ နိမိတ္တံ, ကာမေဟိ နိမန္တေန္တိယာ “ယုဝါသိ တွံ”န္တိအာဒိနာ “ယဒါ ဇိဏ္ဏာ ဘဝိဿာမာ”တိအာဒိနာ စ တဿာ ဝေသိယာ ဝုတ္တဝစနဟေတု။ တဉှိ ဝစနံ အင်္ကုသံ ကတွာ ထေရော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော သဒတ္ထံ ပရိပူရေသိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

သုန္ဒရသမုဒ္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပရေ အမ္ဗာဋကာရာမေ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ, ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော နိသိန္နော တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ မဉ္ဇုဿရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, သယမ္ပိ တံ ဌာနံ ပတ္ထေန္တော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ, “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ အယံ ဘိက္ခု ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဉ္ဇုဿရာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ စ တဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ စိတ္တပတ္တကောကိလော ဟုတွာ ရာဇုယျာနတော မဓုရံ အမ္ဗဖလံ တုဏ္ဍေနာဒါယ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော “ဒဿာမီ”တိ စိန္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ နိသီဒိ။ ကောကိလော ဒသဗလဿ ပတ္တေ အမ္ဗပက္ကံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော ကောကိလော ပသန္နမာနသော တေနေဝ ပီတိသုခေန သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ တေန စ ပုညကမ္မေန မဉ္ဇုဿရော အဟောသိ။ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပန စေတိယေ အာရဒ္ဓေ ကိံ ပမာဏံ ကရောမ? သတ္တယောဇနပ္ပမာဏံ။ အတိမဟန္တမေတံ။ ဆယောဇနပ္ပမာဏံ။ ဧတမ္ပိ အတိမဟန္တံ။ ပဉ္စယောဇနံ, စတုယောဇနံ, တိယောဇနံ, ဒွိယောဇနန္တိ ဝုတ္တေ အယံ တဒါ ဇေဋ္ဌဝဍ္ဎကီ ဟုတွာ “ထေ, ဘော, အနာဂတေ သုခပဋိဇဂ္ဂိယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ရဇ္ဇုယာ ပရိက္ခိပန္တော ဂါဝုတမတ္တကေ ဌတွာ “ဧကေကံ မုခံ ဂါဝုတံ ဂါဝုတံ ဟောတု, စေတိယံ ဧကယောဇနာဝဋ္ဋံ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ တေ တဿ ဝစနေ အဋ္ဌံသု။ ဣတိ အပ္ပမာဏဿ ဗုဒ္ဓဿ ပမာဏံ အကာသီတိ။ တေန ပန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အညေဟိ နီစတရပ္ပမာဏော ဟောတိ။

သော အမှာကံ သတ္ထု ကာလေ သာဝတ္ထိယံ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ, **ဘဒ္ဒိယော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ အတိရဿတာယ ပန **လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော** တိ ပညာယိတ္ထ။ သော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ, ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ, ဗဟုဿုတော ဓမ္မကထိကော ဟုတွာ မဓုရေန သရေန ပရေသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ အထေကသ္မိံ ဥဿဝဒိဝသေ ဧကေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ ရထေန ဂစ္ဆန္တီ ဧကာ ဂဏိကာ ထေရံ ဒိသွာ ဒန္တဝိဒံသကံ ဟသိ။ ထေရော တဿာ ဒန္တဋ္ဌိကေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ, တံ ပါဒကံ ကတွာ, ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ, အနာဂါမီ အဟောသိ။ သော အဘိဏှံ ကာယဂတာယ သတိယာ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ အာယသ္မတာ ဓမ္မသေနာပတိနာ ဩဝဒိယမာနော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၅.၁-၃၃) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ သေဋ္ဌိပုတ္တော မဟဒ္ဓနော။
ဇင်္ဃာဝိဟာရံ ဝိစရံ၊ သင်္ဃာရာမံ အဂစ္ဆဟံ။

“တဒါ သော လောကပဇ္ဇောတော၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ နာယကော။
မဉ္ဇုဿရာနံ ပဝရံ၊ သာဝကံ အဘိကိတ္တယိ။

“တံ သုတွာ မုဒိတော ဟုတွာ၊ ကာရံ ကတွာ မဟေသိနော။
ဝန္ဒိတွာ သတ္ထုနော ပါဒေ၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။

“တဒါ ဗုဒ္ဓော ဝိယာကာသိ၊ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝိနာယကော။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝော။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒော၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ဘဒ္ဒိယော နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ဒွေနဝုတေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ဖုဿော ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။
ဒုရာသဒေါ ဒုပ္ပသဟော၊ သဗ္ဗလောကုတ္တမော ဇိနော။

“စရဏေန စ သမ္ပန္နော၊ ဗြဟာ ဥဇု ပတာပတာ။
ဟိတေသီ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ ဗဟုံ မောစေသိ ဗန္ဓနာ။

“နန္ဒာရာမဝနေ တဿ၊ အဟောသိံ ဖုဿကောကိလော။
ဂန္ဓကုဋိသမာသန္နေ၊ အမ္ဗရုက္ခေ ဝသာမဟံ။

“တဒါ ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆန္တံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဇိနုတ္တမံ။
ဒိသွာ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ မဉ္ဇုနာဘိနိကူဇဟံ။

“ရာဇုယျာနံ တဒါ ဂန္တွာ၊ သုပက္ကံ ကနကတ္တစံ။
အမ္ဗပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာန၊ သမ္ဗုဒ္ဓဿောပနာမယိံ။

“တဒါ မေ စိတ္တမညာယ၊ မဟာကာရုဏိကော ဇိနော။
ဥပဋ္ဌာကဿ ဟတ္ထတော၊ ပတ္တံ ပဂ္ဂဏှိ နာယကော။

“အဒါသိံ ဟဋ္ဌစိတ္တောဟံ၊ အမ္ဗပိဏ္ဍံ မဟာမုနေ။
ပတ္တေ ပက္ခိပ္ပ ပက္ခေဟိ၊ ပဉ္ဇလိံ ကတွာန မဉ္ဇုနာ။

“သရေန ရဇနီယေန၊ သဝနီယေန ဝဂ္ဂုနာ။
ဝဿန္တော ဗုဒ္ဓပူဇတ္ထံ၊ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ နိပဇ္ဇဟံ။

“တဒါ မုဒိတစိတ္တံ မံ၊ ဗုဒ္ဓပေမဂတာသယံ။
သကုဏဂ္ဃိ ဥပါဂန္တွာ၊ ဃာတယီ ဒုဋ္ဌမာနသော။

“တတော စုတောဟံ တုသိတေ၊ အနုဘောတွာ မဟာသုခံ။
မနုဿယောနိမာဂစ္ဆိံ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“သာသနံ ဇောတယိတွာ သော၊ အဘိဘုယျ ကုတိတ္ထိယေ။
ဝိနယိတွာန ဝေနေယျေ၊ နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော။

“နိဗ္ဗုတေ တမှိ လောကဂ္ဂေ၊ ပသန္နာ ဇနတာ ဗဟူ။
ပူဇနတ္ထာယ ဗုဒ္ဓဿ၊ ထူပံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနော။

“သတ္တယောဇနိကံ ထူပံ၊ သတ္တရတနဘူသိတံ။
ကရိဿာမ မဟေသိဿ၊ ဣစ္စေဝံ မန္တယန္တိ တေ။

“ကိကိနော ကာသိရာဇဿ၊ တဒါ သေနာယ နာယကော။
ဟုတွာဟံ အပ္ပမာဏဿ၊ ပမာဏံ စေတိယေ ဝဒိံ။

“တဒါ တေ မမ ဝါကျေန၊ စေတိယံ ယောဇနုဂ္ဂတံ။
အကံသု နရဝီရဿ၊ နာနာရတနဘူသိတံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဇာတော သေဋ္ဌိကုလေ အဟံ။
သာဝတ္ထိယံ ပုရဝရေ၊ ဣဒ္ဓေ ဖီတေ မဟဒ္ဓနေ။

“ပုရပ္ပဝေသေ သုဂတံ၊ ဒိသွာ ဝိမှိတမာနသော။
ပဗ္ဗဇိတွာန န စိရံ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

“စေတိယဿ ပမာဏံ ယံ၊ အကရိံ တေန ကမ္မုနာ။
လကုဏ္ဍကသရီရောဟံ၊ ဇာတော ပရိဘဝါရဟော။

“သရေန မဓုရေနာဟံ၊ ပူဇိတွာ ဣသိသတ္တမံ။

မဥ္စုသ္သရာနံ ဘိက္ခုနံ၊ အဂ္ဂတ္တမနုပာပုဏိံ။

''ဖလအနေန ဗုဒ္ဓသ္သ၊ ဂုဏာနုသ္သရဏေန စ။
သာမညဖလသမ္ပန္နော၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသန''န္တိ။
အပဒါနေ ဝုတ္တံ ဗ္ဗာကရောန္တော –

၄၆၆. ''ပရေ အမ္ဗာဋကာရာမေ၊ ဝနသဏ္ဍမှိ ဘဒ္ဒိယော။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ တတ္ထ ဘဒ္ဒော ဈာယတိ။

၄၆၇. ''ရမန္တေကေ မုဒိင်္ဂေဟိ၊ ဝီဏာဟိ ပဏဝေဟိ စ။
အဟဉ္စ ရုက္ခမူလသ္မိံ၊ ရတော ဗုဒ္ဓသ္သ သာသနေ။

၄၆၈. ''ဗုဒ္ဓော စေ မေ ဝရံ ဒဇ္ဇာ၊ သော စ လဗ္ဘေထ မေ ဝရော။
ဂဏှေဟံ သဗ္ဗလောကသ္သ၊ နိစ္စံ ကာယဂတံ သတိ''န္တိ။ –

ဣမာ တိသ္သော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပရေ**တိ သေဋ္ဌေ အဓိကေ, ဝိသိဋ္ဌေတိ အတ္ထော။ အဓိကတစီ ဟိ အယံ ပရသဒ္ဒော ''ပရံ ဝိယ မတ္တာယာ''တိအာဒီသု ဝိယ။ **အမ္ဗာဋကာရာမေ** တိ ဧဝံနာမကေ အာရာမေ။ သော ကိရ ဆာယူဒကသမ္ပန္နော ဝနသဏ္ဍမဏ္ဍိတော ရမဏီယော ဟောတိ တေန ''ပရေ''တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တော။ ''အမ္ဗာဋကဝနေ အမ္ဗာဋကေဟိ အဘိလက္ခိတဝနေ''တိ စ ဝဒန္တိ။ **ဝနသဏ္ဍမှိ** တိ ဝနဂဟနေ, ဃနနိစိတရုက္ခဂစ္ဆလတာသမူဟေ ဝနေတိ အတ္ထော။ **ဘဒ္ဒိယော** တိ ဧဝံနာမကော, အတ္တာနမေဝ ထေရော အညံ ဝိယ ဝဒတိ။ **သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ** တိ တဏှာယ မူလံ နာမ အဝိဇ္ဇာ။ တသ္မာ သာဝိဇ္ဇံ တဏှံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒိတွာတိ အတ္ထော။ **တတ္ထ ဘဒ္ဒော ဈာယတိ** တိ လောကုတ္တရေဟိ သီလာဒီဟိ ဘဒ္ဒော သုန္ဒရော တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ကတကိစ္စတာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဝသေန အဂ္ဂဖလဈာနေန ဈာယတိ။

ဖလသုခေန စ ဈာနသမာပတ္တီဟိ စ ဝီတိနာမေတီတိ အတ္တနော ဝိဝေကရတိံ ဒသ္သေတွာ **''ရမန္တေကေ''** တိ ကထာယပိ ဗ္ဗုတိရေကမုခေန တမေဝတ္ထံ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ **မုဒိင်္ဂေဟီ** တိ အင်္ဂိကာဒီဟိ မုရဇေဟိ။ **ဝီဏာဟီ**တိ နန္ဒိနီ အာဒီဟိ ဝီဏာဟိ။ **ပဏဝေဟီ**တိ တုရိယေဟိ ရမန္တိ ဧကေ ကာမဘောဂိနော, သာ ပန တေသံ ရတိ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ။ **အဟဉ္စ** တိ အဟံ ပန, ဧကောဝ **ဗုဒ္ဓသ္သ** ဘဂဝတော သာသနေ ရတော, တတော ဧဝ ရုက္ခမူလသ္မိံ **ရတော** အဘိရတော ဝိဟရာမီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ အတ္တနော ဝိဝေကာဘိရတိံ ကိတ္တေတွာ ဣဒါနိ ယံ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော, တသ္သ ပသံသနတ္ထံ **''ဗုဒ္ဓော စေ မေ''**တိ ကထမာဟ။ တသ္သတ္ထော – သစေ **ဗုဒ္ဓော** ဘဂဝါ ''ဧကာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဝရံ ယာစာမီ''တိ မယာ ယာစိတော ''အတိက္ကန္တဝရာ ခေါ, ဘိက္ခု, တထာဂတာ''တိ အပဋိက္ခိပိတွာ မယှံ ယထာယာစိတံ ဝရံ ဒဒေယျ, သော စ ဝရော မမာဓိပ္ပာယပူရဏော **လဗ္ဘေထ** မယှံ မနောရထံ မတ္ထကံ ပာပေယျာတိ ထေရော ပရိကပ္ပဝသေန ဝဒတိ။ ''ဘန္တေ, သဗ္ဗော လောကော သဗ္ဗကာလံ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတူ''တိ ''သဗ္ဗလောကသ္သ နိစ္စံ ကာယဂတာသတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ ကတွာ ဝရံ ဂဏှေဟ အဟန္တိ ဒသ္သေန္တော အာဟ **''ဂဏှေဟံ သဗ္ဗလောကသ္သ, နိစ္စံ ကာယဂတံ သတိ''** န္တိ။ ဣဒါနိ အပရိက္ခဏဂရဟာမုခေန ပရိက္ခဏံ ပသံသန္တော –

၄၆၉. ''ယေ မံ ရူပေန ပာမိံသု၊ ယေ စ ဃောသေန အနွဂူ။
ဆန္ဒရာဂဝသူပေတာ၊ န မံ ဇာနန္တိ တေ ဇနာ။

၄၇၀. ‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ န ဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓာ စ န ပဿတိ။
သမန္တာဝရဏော ဗာလော၊ သ ဝေ ဃောသေန ဝုယှတိ။

၄၇၁. ‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ န ဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓာ စ ဝိပဿတိ။
ဗဟိဒ္ဓာ ဖလဒဿာဝီ၊ သောပိ ဃောသေန ဝုယှတိ။

၄၇၂. ‘‘အဇ္ဈတ္တဉ္စ ပဇာနာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓာ စ ဝိပဿတိ။
အနာဝရဏဒဿာဝီ၊ န သော ဃောသေန ဝုယှတီ’’တိ။ –

ဣမာ စတဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယေ မံ ရူပေန ပါမိံသူ**တိ ယေ ဇနာ အဝိဒ္ဒသူ မမ ရူပေန အပသာဒိကေန နိဟီနေန ‘‘အာကာရသဒိသီ ပညာ’’တိ, ဓမ္မသရီရေန စ မံ နိဟီနံ ပါမိံသု, ‘‘ဩရကော အယ’’န္တိ ဟီဠေန္တော ပရိစ္ဆိန္ဒနဝသေန မညိံသူတိ အတ္ထော။ **ယေ စ ဃောသေန အန္ဝဂူ**တိ ယေ စ သတ္တာ ဃောသေန မဇ္ဈုနာ မံ သမ္ဘာဝနာဝသေန အနုဂတာ ဗဟု မညိံသု, တံ တေသံ မိစ္ဆာ, န ဟိ အဟံ ရူပမတ္တေန အဝမန္တဗ္ဗော, ဃောသမတ္တေန တ န ဗဟုံ မန္တဗ္ဗော, တသ္မာ **ဆန္ဒရာဂဝသူပေတာ, န မံ ဇာနန္တိ တေ ဇနာ**တိ တေ ဒုဝိဓာပိ ဇနာ ဆန္ဒရာဂဿ ဝသံ ဥပေတာ အပ္ပဟီနဆန္ဒရာဂာ သဗ္ဗသော ပဟီနဆန္ဒရာဂံ မံ န ဇာနန္တိ။

အဝိသယော တေသံ မာဒိသော အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ စ အပရိညာတဝတ္ထုတာယာတိ ဒဿေတုံ **‘‘အဇ္ဈတ္တ’’**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ အတ္တနော သန္တာနေ ခန္ဓာယတနာဒိမ္ပိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ** တိ ပရသန္တာနေ။ အထ ဝါ အဇ္ဈတ္တန္တိ, မမ အဗ္ဘန္တရေ အသေက္ခသီလက္ခန္ဓာဒိံ။ ဗဟိဒ္ဓာတိ, မမေဝ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိယာဒိယုတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပဓမ္မပ္ပဝတ္တိံ စက္ခု ဝိညာဏာဒိပ္ပဝတ္တိဉ္စ။ **သမန္တာဝရဏော** တိ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ အဇာနနေန သမန္တတော အာဝရဏယုတ္တော အာဝဋညာဏဂတိကော။ **သ ဝေ ဃောသေန ဝုယှတီ**တိ သော ပရနေယျဗုဒ္ဓိကော ဗာလော ဃောသေန ပရေသံ ဝ စနေန ဝုယှတိ နိယျတိ အာကမီယတိ။

ဗဟိဒ္ဓာ စ ဝိပဿတီ တိ ယော စ ဝုတ္တနယေန အဇ္ဈတ္တံ န ဇာနာတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ပန သုတာနုသာရေန အာကပ္ပ သမ္ပတ္တိအာဒိဥပဓာရဏေန တ ဝိသေသတော ပဿတိ။ ‘‘ဂုဏဝိသေသယုတ္တော သိယာ’’တိ မညတိ, သောပိ **ဗဟိဒ္ဓာ ဖလဒဿာဝီ** နယဂ္ဂါဟေန ဖလမတ္တံ ဂဏှန္တော ဝုတ္တနယေန ဃောသေန ဝုယှတိ, သောပိ မာဒိသေ န ဇာနာတီ တိ အတ္ထော။

ယော ပန **အဇ္ဈတ္တဉ္စ** ခီဏာသဝဿ အဗ္ဘန္တရေ အသေက္ခသီလက္ခန္ဓာဒိဂုဏံ ဇာနာတိ, ဗဟိဒ္ဓာ စဿ ပဋိ ပတ္တိသလ္လက္ခဏေန ဝိသေသတော ဂုဏဝိသေသယောဂံ ပဿတိ။ **အနာဝရဏဒဿာဝီ** ကေနစိ အနာဝဋော ဟုတွာ အရိယာနံ ဂုဏေ ဒဋ္ဌုံ ဉာတုံ သမတ္ထော, န သော ဃောသမတ္တေန ဝုယှတိ ယာထာဝတော ဒဿနတောတိ။

လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘဒ္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဧကပုတ္တော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဘဒ္ဒတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝ န္တံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ သတသဟဿပရိမာဏံ စီဝရာဒီဟိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနု ဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိဗ္ဗတ္တမာနော စ အပုတ္တကေ သု မာတာပိတူသု ဒေဝတာယာစနာဒီနိ ကတွာပိ အလဘန္တေသု သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘သစေ, ဘန္တေ, မယံ ဧကံ ပုတ္တံ လဘာမ, တံ တုမှာကံ အာသတ္တာယ ဒဿာမာ’’တိ ဝတွာ အာယာစိတွာ ဂတေသု သတ္ထု အဓိပ္ပာယံ ဥတွာ အညတရော ဒေဝပုတ္တော ခီဏာယုကော ဟုတွာ ဌိတော သက္ကေန ဒေဝရညာ ‘‘အမုကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ ဟီ’’တိ အာဏတ္တော တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဘဒ္ဒော** တိဿ နာမံ အကံသု။ တံ သတ္တဝဿုဒ္ဒေသိကံ ဇာတံ မာတာပိတ ရော အလင်္ကရိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ နေတွာ ‘‘အယံ သော, ဘန္တေ, တုမှေဟ အာယာစိတွာ လဒ္ဓအရကော,

ကြမံ တုမှာကံ နိယျာတေမာ''တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဏာပေသိ – ''ကြမံ ပဗ္ဗာဇေဟီ''တိ။ အာဏာပေတွာ စ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ သဋ္ဌေပေန ဝိပဿနာမုခံ အာစိက္ခိ။ သော ဥပနိဿယ သမ္ပန္နတ္တာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော သူရိယေ အနောဂ္ဂတေယေဝ ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဆဠဘိ ညော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၅.၅၄-၆၉) –

''ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ မေတ္တစိတ္တံ မဟာမုနိံ။
ဥပေတိ ဇနတာ သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗလောကဂ္ဂနာယကံ။

''သတ္တုကဉ္စ ဗဒ္ဓကဉ္စ၊ အာမိသံ ပာနဘောဇနံ။
ဒဒန္တိ သတ္ထုနော သဗ္ဗေ၊ ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေ။

''အဟမ္ပိ အနံ ဒဿာမိ၊ ဒေဝဒေဝဿ တာဒိနော။
ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ နိမန္တေတွာ၊ သင်္ဃမ္ပိ စ အနုတ္တရံ။

''ဥယျောဇိတာ မယာ စေတေ၊ နိမန္တေသုံ တထာဂတံ။
ကေဝလံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။

''သတသဟဿပလ္လင်္ကံ၊ သောဝဏ္ဏံ ကေနကတ္ထတံ။
တူလိကာပဋလိကာယ၊ ခောမကပ္ပာသိကေဟိ စ။
မဟာရဟံ ပညာပယိံ၊ အာသနံ ဗုဒ္ဓယုတ္တကံ။

''ပဒုမုတ္တရော လောကဝိဒူ၊ ဒေဝဒေဝေ နရာသဘော။
ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဗ္ဗုဠှော၊ မမ ဒွာရမုပာဂမိ။

''ပစ္စုဂ္ဂန္တွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ လောကနာထံ ယသဿိနံ။
ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ အဘိနာမယိံ သင်္ဃရံ။

''ဘိက္ခူနံ သတသဟဿံ၊ ဗုဒ္ဓဉ္စ လောကနာယကံ။
ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ ပရမန္နေန တပ္ပယိံ။

''ပဒုမုတ္တရော လောကဝိဒူ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

''ယေနိဒံ အာသနံ ဒိန္နံ၊ သောဝဏ္ဏံ ကေနကတ္ထတံ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

''စတုသတ္တတိက္ခတ္တုံ သော၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
အနုဘောဿတိ သမ္ပတ္တိံ၊ အစ္ဆရာဟိ ပုရက္ခတော။

''ပဒေသရဇ္ဇံ သဟဿံ၊ ဝသုဓံ အာဝသိဿတိ။
ဧကပညာသက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။

''သဗ္ဗာသု ဘဝယောနီသု၊ ဥစ္စာကုလီ ဘဝိဿတိ။
သော စ ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
ဘဒ္ဒိယော နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“ဝိဝေကမနုယုတ္တောမှိ၊ ပန္တသေနနိတသဟံ။
ဖလဉ္စာဓိဂတံ သဗ္ဗံ၊ စတ္တက္လေသောမှိ အဇ္ဇဟံ။

“မမ သဗ္ဗံ အဘိညာယ၊ သဗ္ဗညူ လောကနာယကော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

တဿ ဘဂဝတ ဆဠဘိညုပ္ပတ္တိံ ဥတွာ “ဇေဟိ, ဘဒ္ဒာ”တိ အာဟ။ သော တာဝဒေဝ သတ္တာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဉ္စလိကော သတ္ထု သမီပေ အဋ္ဌာသိ, သာ ဧဝ စဿ ဥပသမ္ပဒာ အဟောသိ။ ဗုဒ္ဓုပသမ္ပဒာ နာမ ကိရေ သာ။ ထေရော ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ပဝတ္တိယာ ကထနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၄၇၃. “ကေပုတ္တော အဟံ အာသိံ၊ ပိယော မာတု ပိယော ပိတု။
ဗဟူဟိ ဝတစရိယာဟိ၊ လဒ္ဓော အာယာစနာဟိ စ။

၄၇၄. “တေ စ မံ အနုကမ္ပာယ၊ အတ္ထကာမာ ဟိတေသိနော။
ဥဘော ပိတာ စ မာတာ စ၊ ဗုဒ္ဓဿ ဥပနာမယုံ။

၄၇၅. “ကိစ္ဆာ လဒ္ဓော အယံ ပုတ္တော၊ သုခုမာလော သုခေဓိတော။
ဣမံ ဒဒာမ တေ နာထ၊ ဇိနဿ ပရိစာရကံ။

၄၇၆. “သတ္ထာ စ မံ ပဋိဂ္ဂယှ၊ အာနန္ဒံ ဧတဒဗ္ရဝိ။
ပဗ္ဗာဇေဟိ ဣမံ ခိပ္ပံ၊ ဟေဿတ္ယာဇာနိယော အယံ။

၄၇၇. “ပဗ္ဗာဇေတွာန မံ သတ္ထာ၊ ဝိဟာရံ ပာဝိသီ ဇိနော။
အနောဂ္ဂတသ္မိံ သူရိယသ္မိံ၊ တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ။

၄၇၈. “တတော သတ္ထာ နိရာကတွာ၊ ပဋိသလ္လာနဝုဋ္ဌိတော။
ဇေဟိ ဘဒ္ဒာတိ မံ အာဟ၊ သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ။

၄၇၉. “ဇာတိယာ သတ္တဝဿေန၊ လဒ္ဓါ မေ ဥပသမ္ပဒါ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ အဟော ဓမ္မသုဓမ္မတာ”တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝတစရိယာဟီ**တိ, “ဧဝံ ကတွာ ပုတ္တံ လဘိဿထာ”တိ ဝုတ္တံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဝစနံ သုတွာ, ခီရံ ဟယိတွာ, အနသနာဒိဝတစရဏေဟိ။ **အာယာစနာဟီ**တိ ဒေဝတာယာစနာဟိ သတ္ထုအာယာစနာယ စ, ဣဒမေဝ စေတ္ထ ကာရဏံ, ဣတရံ ထေရော မာတာပိတူနံ ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထဉ္စေဝ ကိစ္ဆလဒ္ဓဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စ ဝဒတိ။

တေတိ မာတာပိတရော။ **ဥပနာမယု**န္တိ ဥပနာမေသုံ။

သုခေဓိတောတိ သုခသံဝဍ္ဎိတော။ **တေ**တိ တုယှံ။ **ပရိစာရက**န္တိ ကိံကာရံ။

ဟေဿတ္ယာဇာနိယော အယန္တိ အယံ အရဟာ မမ သာသနေ အာဇာနီယော ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ ခိပ္ပံ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗာဇေဟီတိ ဧဝံ **အဗ္ရဝိ,** အာဟ။

ပဗ္ဗာဇေတွာတနာ တိ အာနန္ဒတ္ထေရေန ပဗ္ဗာဇေတွာ။ **ဝိဟာရန္တိ** ဂန္ဓကုဋိံ။ **အနောဂ္ဂတသ္မိံ သူရိယသ္မိ** န္တိ သူရိယေ အနတ္ထင်္ဂတေယေဝ။ **တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ** တိ တတော ဝိပဿနာရမ္ဘတော ပရံ န စိရေနေဝ ခဏေန သဗ္ဗာသဝေဟိ မေ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ, ခီဏာသဝတေ အဟောသိ။

တတောတိ မမ အာသဝက္ခယတော ပစ္ဆာ။ **နိရာကတွာ**တိ အတ္တနာ သမာပန္နံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ။ တေနာဟ **"ပဋိသလ္လာနဝုဋ္ဌိတော"** တိ။ **သာ မေ အာသူပသမ္ပဒာ** တိ ယာ မံ ဥဒ္ဒိဿ "ဟေဟိ, ဘဒ္ဒေ"တိ သတ္ထု တစာ ပဝတ္တာ, သာ ဧဝ မေ မယှံ ဥပသမ္ပဒာ အာသိ။ ဧဝံ **ဇာတိယာ သတ္တဝဿေန, လဒ္ဓါ မေ ဥပသမ္ပဒာ**တိ သာတိသယံ သတ္ထာရာ အတ္တနော ကတံ အနုဂ္ဂဟံ သာသနဿ စ နိယျာနိကတံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"အဟော ဓမ္မသုဓမ္မတာ"**တိ။

ထေ္တ စ "စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ"တိ ခီဏာသဝဘာဝံ ပကာသေတွာပိ ပုန **"တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ"** တိ လောကိယာဘိညေကဒေသဒဿနံ ဆဠဘိညာဘာဝဝိဘာဝနတ္ထံ။ တေနာဟ အပဒါနေ "ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ"တိ။

ဘဒ္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သောပါကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒိသွာ ပါသာဒဆာယာယန္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သောပါကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရတိ။ သတ္ထာ အာသန္နမရဏံ တံ ဥတွာ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ဥဋ္ဌာယ ပီတိသောမနဿံ ပဝေဒေန္တော ပုပ္ဖမယံ အာသနံ ပညပေတွာ အဒာသိ။ သတ္ထာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ, အနိစ္စတာပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မိံ ကထံ ကထေတွာ တဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသေန အဂမာသိ။ သော ပုဗ္ဗေ ဂဟိတံ နိစ္စဂ္ဂါဟံ ပဟာယ အနိစ္စသညံ ဟဒယေ ဌပေတွာ, ကာလင်္ကတွာ, ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ, အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟေ သောပါကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဇာတိအာဂတေန **သောပါကော**တိ နာမေန ပညာယိ။ ကေစိ ပန "တဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, 'သောပါကော'တိ ပန နာမမတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ အပဒါနပါဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ "ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ, သောပါကယောနုပါဂမိ"န္တိ ဝစနတော။

တဿ စတုမာသဇာတဿ ပိတာ ကာလမကာသိ, စူဠပိတာ ပေါသေသိ။ အနုက္ကမေန သတ္တဝဿိကော ဇာတော။ ကေဒိဝသံ စူဠပိတာ "အတ္တနော ပုတ္တေန ကလဟံ ကရောတီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ, တံ သုသာနံ နေတွာ, ဒွေ ဟတ္ထေ ရဇ္ဇုယာ ဧကတော ဗန္ဓိတွာ, တာယ ဧဝ ရဇ္ဇုယာ မတမနုဿဿ သရီရေ ကဋ္ဌဟံ ဗန္ဓိတွာ ဂတော "သိင်္ဂါလာဒယော ခါဒန္တူ"တိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကတာယ အရဟတ္တဿ ပုညဖလေန သယံ မာရေတုံ န ဝိသဟိ, သိင်္ဂါလာဒယောပိ န အဘိဘဝိံသု။ အရဟော အဖုရတ္တသမယေ ဧဝံ ဝိပ္ပလပတိ –

> "ကာ ဂတိ မေ အဂတိဿ၊ ကော တ ဗန္ဓု အဗန္ဓုနော။
> သုသာနမဇ္ဈေ ဗန္ဓဿ၊ ကော မေ အဘယအာယကော"တိ။

သတ္ထာ တာယ ဝေလာယ ဝေနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော အရဟတ္တဿ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ပဇ္ဇလန္တံ အရဟတ္တူပနိဿယံ ဒိသွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ သတိံ ဇနေတွာ ဧဝမာဟ –

> "ဟေဟိ သောပါက မာ ဘာယိ၊ ဩလောကဿု တထာဂတံ။
> အဟံ တံ တာရယိဿာမိ၊ ရာဟုမုခေဝ စန္ဒိမ"န္တိ။

အရကော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဆိန္နဗန္ဓနော ကထာပရိယောသာနေ သောတာပန္နော ဟုတွာ ဂန္ဓကုဋိသမ္မုခေ အဋ္ဌာသိ။ တဿ မာတာ ပုတ္တံ အပဿန္တီ စုဋ္ဌပိတရံ ပုစ္ဆိတွာ တေနဿ ပဝတ္တိယာ အကထိတာယ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိစိနန္တီ "ဗုဒ္ဓါ ကိရ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ ဇာနန္တိ, ယံနူနာဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ပုတ္တဿ ပဝတ္တိံ ဇာနေယျ"န္တိ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ, ဣဒ္ဓိယာ တံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ, "ဘန္တေ, မမ ပုတ္တံ န ပဿာမိ, အပိစ ဘဂဝါ တဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာတီ"တိ တာယ ပုဋ္ဌော –

"န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၈) –

ဓမ္မံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ သာ သောတာပန္နာ အဟောသိ။ အရကော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၂.၁၁၂-၁၂၃) –

"ပဗ္ဘာရံ သောဓယန္တဿ၊ ဝိပိနေ ပဗ္ဗတုတ္တမေ။
သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဘဂဝါ၊ အာဂစ္ဆိ မမ သန္တိကံ။

"ဗုဒ္ဓံ ဥပဂတံ ဒိသွာ၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
သန္ထရံ သန္ထရိတွာန၊ ပုပ္ဖာသနမဒါသဟံ။

"ပုပ္ဖာသနေ နိသီဒိတွာ၊ သိဒ္ဓတ္ထော လောကနာယကော။
မမဉ္စ ဂတိမညာယ၊ အနိစ္စတမုဒါဟရိ။

"အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခော။

"ဣဒံ ဝတွာန သဗ္ဗညူ၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂမိ ဝီရော၊ ဟံသရာဇာဝ အမ္ဗရေ။

"သကံ ဒိဋ္ဌိံ ဇဟိတွာန၊ ဘာဝယာနိစ္စသညဟံ။
ဧကာဟံ ဘာဝယိတွာန၊ တတ္ထ ကာလံ ကတော အဟံ။

"ဒွေ သမ္ပတ္တီ အနုဘောတွာ၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ သဟာကယောနုပာဂမိံ။

"အကရာ အဘိနိက္ခမ္မ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကာရိယံ။
ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟံ၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

"အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
တောသေတွာန မဟာနာဂံ၊ အလတ္ထံ ဥပသမ္ပဒံ။

"စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမကရိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပုပ္ဖာသနဿိဒံ ဖလံ။

"စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ သညံ ဘာဝယိံ တဒါ။
တံ သညံ ဘာဝယန္တဿ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။

"ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အထ ဘဂဝါ ကဏ္ဍိံ ပဋိသံဟရိ။ သာပိ ပုတ္တံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ တဿ ခီဏာသဝဘာဝံ သုတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဂတာ။ သော သတ္ထာရံ ဂန္ဓကုဋိစ္ဆာယာယံ စင်္ကမန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ဝန္ဒိတွာ အနုစင်္ကမိ။ တဿ ဘဂဝါ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနိတုကာမော “ဧကံ နာမ ကိ”န္တိအာဒိနာ ဒသ ပဉှေ ပုစ္ဆိ။ သောပိ သတ္ထု အဓိပ္ပာယံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏေန သံသန္ဒေန္တော “သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ”တိအာဒိနာ (ခု. ပါ. ၄.၁) တေ ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေနေဝ တေ ကုမာရပဉှာ နာမ ဇာတာ။ သတ္ထာ တဿ ပဉှဗျာကရဏေန အာရာဓိတစိတ္တော ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနိ။ တေန သာ ပဉှဗျာကရဏူပသမ္ပဒါ နာမ ဇာတာ။ တသ္မိံ အတ္တနော ပဝတ္တိံ ပကာသေတွာ ထေရော အညံ ဗျာကရောန္တော –

၄၈၀. “ဒိသွာ ပါသာဒဆာယာယံ၊ စင်္ကမန္တံ နရုတ္တမံ။
တတ္ထ နံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ဝန္ဒိဿံ ပုရိသုတ္တမံ။

၄၈၁. “ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ၊ သံဟရိတွာန ပါဏယော။
အနုစင်္ကမိဿံ ဝိရဇံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။

၄၈၂. “တတော ပဉှေ အပုစ္ဆိ မံ၊ ပဉှာနံ ကောဝိဒော ဝိဒူ။
အစ္ဆမ္ဘီ စ အဘီတော စ၊ ဗျာကာသိံ သတ္ထုနော အဟံ။

၄၈၃. “ဝိဿဇ္ဇိတေသု ပဉှေသု၊ အနုမောဒိ တထာဂတော။
ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝိလောကေတွာ၊ ဣမမတ္ထံ အဘာသထ။

၄၈၄. “‘လာဘာ အင်္ဂါနံ မဂဓာနံ၊ ယေသာယံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။
စီဝရံ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ၊ ပစ္စယံ သယနာသနံ။
ပစ္စုဋ္ဌာနဉ္စ သာမီစိံ၊ တေသံ လာဘာ’တိ စာဗြဝိ။

၄၈၅. “‘အဇ္ဇဒဂ္ဂေ မံ သောပါက၊ ဒဿနာယောပသင်္ကမ။
ဧသာ စေဝ တေ သောပါက၊ ဘဝတု ဥပသမ္ပဒါ’”။

၄၈၆. “ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟံ၊ လဒ္ဓါန ဥပသမ္ပဒံ။
ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ အဟော ဓမ္မသုဓမ္မတာ”တိ။ – ဂါထာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပါသာဒဆာယာယ**န္တိ ဂန္ဓကုဋိစ္ဆာယာယံ။ **ဝန္ဒိဿ**န္တိ, အဘိဝန္ဒိံ။

သံဟရိတွာန ပါဏယောတိ ဥဘော ဟတ္ထေ ကမလမကုဠာကာရေန သင်္ဂတေ ကတွာ, အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ **အနုစင်္ကမိဿ**န္တိ စင်္ကမန္တဿ သတ္ထုနော အနုပစ္ဆတော အနုဂမနဝသေန စင်္ကမိံ။ **ဝိရဇ**န္တိ ဝိဂတရာဂါဒိရဇံ။

ပဉှေတိ ကုမာရပဉှေ။ **ဝိဒူ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိဒိတဝါ, သဗ္ဗညူတိ အတ္ထော။ “သတ္ထာ မံ ပုစ္ဆတီ”တိ ဥပ္ပန္နကဿ ဆမ္ဘိတတ္တဿ ဘယဿ စ သေတုဃာတေန ပဟီနတ္တာ **အစ္ဆမ္ဘီ** စ **အဘီတော** စ ဗျာကာသိံ။

ယေသာယန္တိ ယေသံ အင်္ဂမဂဓာနံ အယံ သောပါကော။ **ပစ္စယ**န္တိ ဂိလာနပစ္စယံ။ **သာမီစိ**န္တိ မဂ္ဂါနုစ္ဆဝိကာဒိ သာမီစိကိရိယံ။

အဇ္ဇဒဂ္ဂေတိ ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အဇ္ဇ အဂ္ဂံ အာဒိံ ကတွာ, အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ။ “အဇ္ဇတဂ္ဂေ”တိပိ ပါဌော, အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဒဿနာယောပသင်္ကမာ**တိ “ဟီနဇစ္စော, ဝယသာ တရုဏတရော”တိ တ အစိန္တေတွာ ဒဿနာယ မံ ဥပသင်္ကမ။ **ဧသာ စေဝာ**တိ ယာ တဿ မမ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေတွာ ကတာ ပဉှဝိဿဇ္ဇနာ။ သောယေဝ တေ ဘဝတု ဥပသမ္ပဒါ က္ကတိ စ အဗြဝီတိ ယောဇနာ။ “လဒ္ဓါ မေ ဥပသမ္ပဒါ”တိပိ ပါ

ဋ္ဌိ။ ယေ ပန ‘‘လဒ္ဓါန ဥပသမ္ပဒ’’န္တိပိ ပဌန္တိ, တေသံ **သတ္တဝသ္သေနာ** တိ သတ္တမေန ဝသ္သေနာတိ အတ္ထော, သတ္တဝသ္သေန တ ဟုတ္ဝာတိ ဝစနသေသော။ ယံ ပနေတ္ထ အဝုတ္တံ, တံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

သောပာကတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သရဘင်္ဂတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

သရေ ဟတ္ထေဟိ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သရဘင်္ဂတ္ထေရသ္သ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယံ ကုသလံ ဥပစိနိတ္ဝာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ အညတရသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သ ပုတ္တော ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ, **အနဘိလက္ခိတော** တိသ္သ ကုလဝံသာဂတံ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သရတိဏာနိ သယမေဝ ဘဉ္ဇိတ္ဝာ ပဏ္ဏသာလံ ကတ္ဝာ ဝသတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ **သရဘင်္ဂေါ** တိသ္သ သမညာ အဟောသိ။ အထ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝောလောကေန္တော တသ္သ အရဟတ္တူပနိသ္သယံ ဒိသ္ဝာ, တတ္ထ ဂန္တွာ, ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရသ္သေဝ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ တတ္ထေဝ ဝသတိ။ အထသ္သ တာပသကာလေ ကတာ ပဏ္ဏသာလာ ဇိဏ္ဏာ ပလုဂ္ဂ အဟောသိ။ တံ ဒိသ္ဝာ မနုဿာ ‘‘ကိသ္သ, ဘန္တေ, ဣမံ ကုဋိကံ န ပဋိသင်္ခရောထာ’’တိ အာဟံသု။ ထေရော ‘‘ကုဋိကာ ယထာ တာပသကာလေ ကတာ, ဣဒါနိ တထာ ကာတုံ န သက္ကာ’’တိ တံ သဗ္ဗံ ပကာသေန္တော –

၄၈၇. ‘‘သရေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတ္ဝာ, ကတ္ဝာန ကုဋိမစ္ဆိသံ။
တေန မေ သရဘင်္ဂေါတိ, နာမံ သမ္မုတိယာ အဟု။

၄၈၈. ‘‘န မယ္ဟံ ကပ္ပတေ အဇ္ဇ, သရေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတုံ။
သိက္ခာပဒါ နော ပညတ္တာ, ဂေါတမေန ယသသ္သိနာ’’တိ။ – ဒွေ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သရေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတ္ဝာ** တိ, ပုဗ္ဗေ တာပသကာလေ သရတိဏာနိ မမ ဟတ္ထေဟိ ဆိန္ဒိတ္ဝာ တိဏကုဋိံ ကတ္ဝာ **အစ္ဆိသံ** ဝသိံ, နိသီဒိံ္စေဝ နိပဇ္ဇိဉ္စ။ **တေနာ** တိ ကုဋိကရဏတ္ထံ သရာနံ ဘဉ္ဇနေန။ **သမ္မုတိယာ** တိ အန္ဝတ္ထသမ္မုတိယာ သရဘင်္ဂေါတိ, နာမံ အဟု အဟောသိ။

န မယ္ဟံ ကပ္ပတေ အဇ္ဇာ တိ အဇ္ဇ ဣဒါနိ ဥပသမ္ပန္နသ္သ မယ္ဟံ **သရေ** သရတိဏေ ဟတ္ထေဟိ ဘဉ္ဇိတုံ န ကပ္ပတေ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? **သိက္ခာပဒါ နော ပညတ္တာ, ဂေါတမေန ယသသ္သိနာ** တိ။ တေန ယံ အမ္ဟာကံ သတ္ထာရာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တံ မယံ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္ကမာမာတိ ဒသ္သေတိ။

ဧဝံ ဧကေန ပကာရေန တိဏကုဋိကာယ အပဋိသင်္ခရဏေ ကာရဏံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဣဒါနိ အပရေနပိ ပရိယာယေန နံ ဒသ္သေန္တော –

၄၈၉. ‘‘သကလံ သမတ္တံ ရောဂံ, သရဘင်္ဂေါ နာဒ္ဒသံ ပုဗ္ဗေ။
သောယံ ရောဂေါ ဒိဋ္ဌော, ဝစနကရေနာတိဒေဝသ္သာ’’တိ။ – ဣမံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **သကလ** န္တိ သဗ္ဗံ။ **သမတ္တ** န္တိ သမ္ပုဏ္ဏံ, သဗ္ဗဘာဂတော အနဝသေသန္တိ အတ္ထော။ **ရောဂ** န္တိ ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဝသေန ရုဇနဋ္ဌေန ရောဂဘူတံ ဥပာဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နာဒ္ဒသံ ပုဗ္ဗေ** တိ သတ္ထု ဩဝါဒပဋိလာဘတော ပုဗ္ဗေ န အဒ္ဒက္ခိံ။ **သောယံ ရောဂေါ ဒိဋ္ဌော, ဝစနကရေနာတိဒေဝသ္သာ** တိ သမ္မုတိဒေဝ ဥပပတ္တိဒေဝ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတိ သဗ္ဗေပိ ဒေဝေ အတ္တနော သီလာဒိဂုဏေဟိ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတတ္တာ အတိဒေဝသ္သ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဩဝါဒပဋိကရေန သရဘင်္ဂေန သော အယံ ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတော ရောဂေါ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ပဉ္စက္ခန္ဓတော ဒိဋ္ဌော, ပရိညာတောတိ အတ္ထော။ ဧတေန ဧဝံ အတ္တဘာဝကုဋိကာယမ္ပိ အနပေက္ခော ဗာဟိရံ တိဏကုဋိကံ ကထံ ပဋိသင်္ခရိသ္သတီတိ ဒသ္သေတိ။

ဣဒါနိ ယံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တေန မဟာ အယံ အတ္တဘာဝရောဂေါ ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌော, သွာတယံ မဂ္ဂေါ သဗ္ဗဗုဒ္ဓ သာဓာရဏော။ ယေန နေသံ ဩဒတဓမ္မောပိ မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏသဒိသော ယတ္ထာဟံ ပတိဋ္ဌာယ ဒုက္ခက္ခယံ ပတ္တောတိ ဧဝံ အတ္တနော အရဟတ္တပဋိပတ္တိံ ဗျာကရောန္တော –

၄၉၀. ''ယေနေဝ မဂ္ဂေန ဂတော ဝိပဿီ၊ ယေနေဝ မဂ္ဂေန သိခီ စ ဝေဿဘူ။
ကကုသန္ဓကောဏာဂမနော စ ကဿပော၊ တေနဉ္ဇသေန အဂမာသိ ဂေါတမော။

၄၉၁. ''ဝီတတဏှာ အနာဒါနာ၊ သတ္တ ဗုဒ္ဓါ ခယောဂဓာ။
ယေဟာယံ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ ဓမ္မဘူတေဟိ တာဒိဘိ။

၄၉၂. ''စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ အနုကမ္ပာယ ပါဏိနံ။
ဒုက္ခံ သမုဒယော မဂ္ဂေါ၊ နိရောဓော ဒုက္ခသင်္ခယော။

၄၉၃. ''ယသ္မိံ နိဝတ္တတေ ဒုက္ခံ၊ သံသာရသ္မိံ အနန္တကံ။
ဘေဒါ ဣမဿ ကာယဿ၊ ဇီဝိတဿ စ သင်္ခယာ။
အညော ပုနဗ္ဘဝေါ နတ္ထိ၊ သုဝိမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓီ''တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

တတ္ထ **ယေနေဝ မဂ္ဂေနာ** တိ ယေနေဝ သပုဗ္ဗဘာဂေန အရိယေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန။ **ဂတော**တိ ပဋိပန္နော နိဗ္ဗာနံ အဓိဂတော။ **ဝိပဿီ** တိ ဝိပဿီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **ကကုသန္ဓော** တိ အဝိဘတ္တိကော နိဒ္ဒေသော။ ''ကကုသန္ဓကောဏာဂမနာ''တိပိ ပဌန္တိ။ **တေနဉ္ဇသေနာ** တိ တေနေဝ အဉ္ဇသေန အရိယမဂ္ဂေန။

အနာဒါနာတိ အနုပါဒါနာ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ တ။ **ခယောဂဓာ**တိ နိဗ္ဗာနောဂဓာ နိဗ္ဗာနပတိဋ္ဌာ။ **ယေဟာယံ ဒေသိတော ဓမ္မော**တိ ယေဟိ သတ္တဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ အယံ သာသနဓမ္မော ဒေသိတော ပဝေဒိတော။ **ဓမ္မဘူတေဟီ**တိ ဓမ္မကာယတာယ ဓမ္မသဘာဝေဟိ, နဝလောကုတ္တရဓမ္မတော တ ဘူတေဟိ ဇာတေဟိ, ဓမ္မံ တ ပတ္တေဟိ။ **တာဒိဘီ**တိ, ဣဋ္ဌာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တေဟိ။

''စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီ''တိအာဒိနာ တေဟိ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **စတ္တာရီ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **အရိယသစ္စာနီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မဒဿနံ။ ဝစနတ္ထတော ပန အရိယာနိ စ အဝိတထဋ္ဌေန သစ္စာနိ စာတိ အရိယသစ္စာနိ, အရိယဿ တ ဘဂဝတော သစ္စာနိ တေန ဒေသိတတ္တာ, အရိယဘာဝကရာနိ တ သစ္စာနီတိ အရိယသစ္စာနိ။ ကုစ္ဆိတဘာဝတော တုစ္ဆဘာဝတော စ **ဒုက္ခံ,** ဥပာအနက္ခန္ဓပဉ္စကံ။ တံ ဒုက္ခံ သမုဒေတိ ဧတသ္မာတိ **သမုဒယော,** တဏှာ။ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတိ, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယတီတိ တ **မဂ္ဂေါ,** သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော အဋ္ဌ ဓမ္မာ။ သံသာရစာရကသင်္ခါတော နတ္ထိ ဧတ္တ ရောဓော, ဧတသ္မိံ တ အဓိဂတေ ပုဂ္ဂလဿ ရောဓာဘာဝေါ ဟောတိ, နိရုဇ္ဈတိ ဒုက္ခမေတ္ထာတိ တ **နိရောဓော,** နိဗ္ဗာနံ။ တေနာဟ ''ဒုက္ခသင်္ခယော''တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မိံ န္တိ ယသ္မိံ နိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ အဓိဂတေ။ **နိဝတ္တတေ** တိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ သတိ **အနန္တကံ** အပရိယန္တံ ဣမသ္မိံ သံသာရေ ဇာတိအာဒိဒုက္ခံ န ပဝတ္တတိ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, သော နိရောဓောတိ အယံ ဓမ္မဘူတေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ ဒေသိတော ဓမ္မောတိ ယောဇနာ။ **''ဘေဒါ''**တိအာဒိနာ ''ရောဂေါ ဒိဋ္ဌော''တိ ဒုက္ခပရိညာယ သူစိတံ အတ္တနော အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ သရူပတော ဒဿေတိ။ ''ယသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တတေ ဒုက္ခ''န္တိ ပန ပဌန္တိ သကလကထာယ တတ္ထာယံ ယောဇနာ – **ယသ္မိံ** ခန္ဓဒိပဋိပဟဋ္ဌိသညိတေ သံသာရေ ဣဒံ အနန္တကံ ဇာတိအာဒိဒုက္ခံ နိဗ္ဗတ္တံ, သော ဣတော ဒုက္ခပ္ပတ္တိတော အညော ပုနပ္ပုနံ ဘဝနဘာဝတော ပုနဗ္ဘဝေါ။ ဣမဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ သင်္ခယာ ကာယသင်္ခါတဿ ခန္ဓပဉ္စကဿ ဘေဒါ ဝိနာသာ ဥဒ္ဓံ နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗေဟိ ကိလေသေဟိ သဗ္ဗေဟိ ဘဝေဟိ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော အမှီတိ။

သရဘင်္ဂတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌကနိပါတော

၁. မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌကနိပါတေ **ကမ္မံ ဗဟုက** န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော, ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိယမာနံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ, သယမ္ပိ တံ ဌာနံ ပတ္ထေန္တော ပဏိဓာနံ ကတွာ, အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ, ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဇ္ဇာဓရော ဟုတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေ ဧကသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကဏိကာရပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ ပရိဝတ္တေန္တော ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သုဝဏ္ဏစေတိယကရဏဋ္ဌာနေ သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာယ ပူဇံ ကတွာ, ''ဘဂဝ မယှံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

တတော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥဇ္ဇေနိယံ ရညော စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ ပုရောဟိတဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ မာတာ ''မယှံ ပုတ္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာ အာဂတော''တိ **ကဉ္စနမာဏဝေါ** တွေဝ နာမံ အကာသိ။ သော ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိ။ သော ဂေါတ္တဝသေန **ကစ္စာယနော** တိ ပညာယိတ္ထ။ တံ ရာဇာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သုတွာ, ''အာစရိယ, တွံ တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဣဓာနေဟီ''တိ ပေသေသိ။ သော အတ္တဋ္ဌမော သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂတော။ တဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သော သတ္တဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၄.၁-၂၇) –

''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ အနေဇော အဇိတံ ဇယော။
သတသဟဿေ ကပ္ပာနံ၊ ဣတော ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

''ဝီရော ကမလပတ္တက္ခော၊ သသင်္ကဝိမလာနနော။
ကနကာစလသင်္ကာသော၊ ရဝိဒိတ္တိသမပ္ပဘော။

''သတ္တနေတ္တမနောဟာရီ၊ ဝရလက္ခဏဘူသိတော။
သဗ္ဗဝါက္ယပထာတီတော၊ မနုဇာမရသက္ကတော။

''သမ္ဗုဒ္ဓော ဗောဓယံ သတ္တေ၊ ဝါဂီသော မဓုရဿရော။
ကရုဏာနိဗန္ဓသန္တာနော၊ ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ။

''ဒေသေတိ မဓုရံ ဓမ္မံ၊ စတုသစ္စူပသံဟိတံ။
နိမုဂ္ဂေ မောဟပင်္ကမှိ၊ သမုဒ္ဓရတိ ပာဏိနေ။

''တဒါ ဧကစရော ဟုတွာ၊ တာပသော ဟိမဝါလယော။
နဘသာ မာနုသံ လောကံ၊ ဂစ္ဆန္တော ဇိနမဒ္ဒသံ။

''ဥပေစ္စ သန္တိကံ တဿ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။

ဝဏ္ဏယန္တဿ ဝီရဿ၊ သာဝကဿ မဟာဂုဏံ။

“သံခိတ္တေန မယာ ဝုတ္တံ၊ ဝိတ္ထာရေန ပကာသယံ။
ပရိသံ မဇ္ဈ တောသေတိ၊ ယထာ ကစ္စာယနော အယံ။

“နာဟံ ဧဝမိဓေကစ္စံ၊ အညံ ပဿာမိ သာဝကံ။
တသ္မာတဒဂ္ဂေ ဧသဂ္ဂေ၊ ဧဝံ ဓာရေထ ဘိက္ခဝေါ။

“တဒါဟံ ဝိမှိတော ဟုတွာ၊ သုတွာ တဿံ မနောရမံ။
ဟိမဝန္တံ ဂမိတွာန၊ အာဟိတွာ ပုပ္ဖသဉ္စယံ။

“ပူဇေတွာ လောကသရဏံ၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။
တဒါ မမာသယံ ဉတွာ၊ ဗျာကာသိ သ ရဏဉ္ဇဟော။

“ပဿထေတံ ဣသိဝရံ၊ နိဒ္ဓန္တကနကတ္တစံ။
ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမံ ပီဏံသံ၊ အစလံ ပဉ္ဇလိံ ဌိတံ။

“ဟာသံ သုပုဏ္ဏနယနံ၊ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏဂတာသယံ။
ဓမ္မဇံ ဥဂ္ဂဟဒယံ၊ အမတာသိတ္တသန္နိဘံ။

“ကစ္စာနဿ ဂုဏံ သုတွာ၊ တံ ဌာနံ ပတ္ထယံ ဌိတော။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓာနေ၊ ဂေါတမဿ မဟာမုနေ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ကစ္စာနော နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“ဗဟုဿုတော မဟာဉာဏီ၊ အဓိပ္ပာယဝိဒူ မုနေ။
ပါပုဏိဿတိ တံ ဌာနံ၊ ယထာယံ ဗျာကတော မယာ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမကရိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“ဒုဝေ ဘဝေ သံသရာမိ၊ ဒေဝတ္တေ အထ မာနုသေ။
အညံ ဂတိံ န ဂစ္ဆာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“ဒုဝေ ကုလေ ပဇာယာမိ၊ ခတ္တိယေ အထ ဗြာဟ္မဏေ။
နီစေ ကုလေ န ဇာယာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဇာတော ဥဇ္ဇေနိယံ ပုရေ။
ပဇ္ဇောတဿ စ စဏ္ဍဿ၊ ပုရောဟိတဒိဇာဓိနော။

“ပုတ္တော တိရိဋိဝစ္ဆဿ၊ နိပုဏော ဝေဒပါရဂူ။
မာတာ စ စန္ဒိမာ နာမ၊ ကစ္စာနောဟံ ဝရတ္တစော။

“ဝီမံသနတ္ထံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ဘူမိပါလေန ပေသိတော။
ဒိသွာ မောက္ခပုရဒွါရံ၊ နာယကံ ဂုဏသဉ္စယံ။

‘‘သုတွာတ စ ဝိမလံ တက္ကံ၊ ဂတိပဋိဝိသောသနံ။
ဟာပုဏ္ဏံ အမတံ သန္တံ၊ သေသေဟိ သဟ သတ္တဟိ။

‘‘အဓိပ္ပာယဝိဒူ ဇာတော၊ သုဂတဿ မဟာမတော။
ဌပိတော တေဒဂ္ဂေ စ၊ သုသမိဒ္ဓမနောရထော။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အထ သတ္ထာ ‘‘ထေ, ဘိက္ခုတေ’’တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေ တာဝဒေဝ ဒွင်္ဂုလမတ္တကေသမဿုကာ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ ဇဝံ ထေရော သဒတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတွာတ, ‘‘ဘန္တေ, ရာဇာ ပဇ္ဇောတော တုမှာကံ ဟဒေ ဝန္ဒိတုံ ဓမ္မဥ္စ သောတုံ ဣစ္ဆတီ’’တိ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ, ‘‘တွံဝယေဝ, ဘိက္ခု, တတ္ထ ဂစ္ဆ, တယိ ဂတေပိ ရာဇာ ပသီဒိဿတီ’’တိ အာဟ။ ထေရော သတ္ထု အာဏာယ အတ္တဋ္ဌမော တတ္ထ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပသာဒေတွာတ အဝန္တီသု သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေတွာတ ပုန သတ္ထု သန္တိကမေဝ ဂတော။ သော ဧကဒိဝသံ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ သမဏဓမ္မံ ပဟာယ ကမ္မာရာမေ သင်္ဂဏိကာရာမေ ရသတဏှာဟာနုဂတေ စ ပမာဒဝိဟာရိနော ဒိသွာတ တေသံ ဩဝါဒဝသေန –

၄၉၄. ‘‘ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇနံ န ဥယျမေ။
သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခာဓိဝါဟော။

၄၉၅. ‘‘ပင်္ကောတိ ဟိ နံ အဝေဒယုံ၊ ယာယံ ဝန္ဒနပူဇနာ ကုလေသု။
သုခုမံ သလ္လံ ဒုရုဗ္ဗဟံ၊ သက္ကာရော ကာပုရိသေန ဒုဇ္ဇဟော’’တိ။ –

ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ** တိ နတတသကာရာပနာဒိ သမဏဓမ္မကရဏဿ ပရိဗန္ဓဘူတံ မဟန္တံ နဝကမ္မံ န ပဋ္ဌပေယျ, ခုဒ္ဒကံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏာဒိ သတ္ထု ဝစနပဋိပူဇနတ္ထံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ **ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇန**န္တိ ဂဏသင်္ဂဏိကဝသေန ဇနံ ဝိဝဇ္ဇေယျ။ ဇနန္တိ တ ယာဒိသံ သံသေဝတော ဘဇတော ပယိရုပာသတော ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, တာဒိသံ အကလျာဏမိတ္တဘူတံ ဇနံ ပရိဝဇ္ဇေယျ။ **န ဥယျမေ** တိ, ပစ္စယုပ္ပာဒနတ္ထံ ကုလသင်္ဂဏှာဟနဝသေန န ဝါယမေယျ, ယသ္မာ **သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ, အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခာဓိဝါဟော**တိ ယော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ ရသတဏှာဝသိကော ဘိက္ခု ပစ္စယုပ္ပာဒနပသုတော, သော ကုလသင်္ဂဏှာဟနတ္ထံ ဥဿုက္ကော, တေသု သုခိတေသု သုခိတော, ဒုက္ခိတေသု ဒုက္ခိတော, ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသု အတ္တနာ ယောဂံ အာပဇ္ဇတိ, ယော သုခာဓိဝါဟော သမထဝိပဿနာမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသုခာဝဟော သီလာဒိအတ္ထော, တံ ရိဉ္စတိ ပဇဟတိ ဧဝံသေန အတ္တာနံ တတော ဝိဝေစေတီတိ အတ္ထော။

ဇဝံ ပဌမဂါထာယ ‘‘ကမ္မာရာမတံ သင်္ဂဏိကာရာမတံ ပစ္စယဂေဓဉ္စ ဝဇ္ဇေထာ’’တိ ဩဝဒိတွာတ ဣဒါနိ သက္ကာရာဘိလာသံ ဂရဟန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော – ယာ အယံ ဘိက္ခူနံ ဥပဂတာနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ကုလေသု ဂေဟတသီတိ ဂုဏသမ္ဘာဝနာယ ကရီယမာနာ ဝန္ဒနာ ပူဇနာ စ, ယသ္မာ တံ အဘာဝိတတ္တာနံ ဩသီဒါပနဋ္ဌေန မလိနဘာဝကရဏဋ္ဌေန စ **ပင်္ကော** ကဒ္ဒမောတိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ **ပဝေဒယုံ** အဗ္ဘညံသု ပဝေဒေသုံ တ, ယသ္မာ စ အပရိညာတဣန္ဒြာနံ အန္တပုထုဇ္ဇနာနံ သက္ကာရာဘိလာသံ ဒုဝိညေယျသဘာဝတာယ ပီဠာဇနနတော အန္တော တုဒနတော ဒုရုဒ္ဓရဏတော စ **သုခုမံ သလ္လံ ဒုရုဗ္ဗဟံ** ပဝေဒယုံ, တတော ဧဝ သက္ကာရော ကာပုရိသေန **ဒုဇ္ဇဟော** ဒုပ္ပဇဟေယျော တဿ ပဟာနပဋိပတ္တိယာ အပ္ပဋိပဇ္ဇနတော။ သက္ကာရာဘိလာသပ္ပဟာနေန ဟိ သက္ကာရော ပဟီနော ဟောတိ, တသ္မာ တဿ ပဟာနာယ အာယောဂေ ကရဏီယောတိ ဒဿေတိ –

၄၉၆. ‘‘န ပရဿုပနိဓာယ၊ ကမ္မံ မစ္စဿ ပာပကံ။
အတ္တနာ တံ န သေဝေယျ၊ ကမ္မဗန္ဓူ ဟိ မာတိယာ။

၄၉၇. ‘‘န ပရေ ဝစနာ စောရော၊ န ပရေ ဝစနာ မုနိ။

အတ္တာ စ နံ ယထာ ဝေဒိ၊ ဒေဝတာပိ နံ တထာ ဝိဒူ။

၄၉၈. ''ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။

၄၉၉. ''ဇီဝတေ ဝါပိ သပ္ပညော၊ အပိ ဝိတ္တပရိက္ခယော။
ပညာယ စ အလာဘေန၊ ဝိတ္တဝါပိ န ဇီဝတိ။

၅၀၀. ''သဗ္ဗံ သုဏာတိ သောတေန၊ သဗ္ဗံ ပဿတိ စက္ခုနာ။
န စ ဒိဋ္ဌံ သုတံ ဓီရော၊ သဗ္ဗံ ဥဇ္ဈိတုမရဟတိ။

၅၀၁. ''စက္ခုမာဿ ယထာ အန္ဓော၊ သောတဝါ ဗဓိရော ယထာ။
ပညဝါဿ ယထာ မူဂေါ၊ ဗလဝါ ဒုဗ္ဗလောရိဝ။
အထ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ၊ သယေထ မတသာယိက''န္တိ။ –

ဣမာ ဆ ဂါထာ ရညော ပဋ္ဌော့တဿ ဩဝါဒဝသေန အဘာသိ။ သော ကိရ ဗ္ရာဟ္မဏော သဒ္ဒဟိတ္ဝာ ပဿဟာတဃ ညံ ကာရေတိ, ကမ္မံ အသောဓေတွာဝ အစောရေ စောရသညာယ ဒဏ္ဍေသိ, အဋ္ဋကရဏေ စ အဿာမိကေ သာမိကေ ကရောတိ, သာမိကေ စ အဿာမိကေ။ တတော နံ ထေရော ဝိဝေစေတုံ **''န ပရဿာ''** တိအာဒိနာ ဆ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **န ပရဿုပနိဓာယ, ကမ္မံ မစ္စဿ ပာပက** န္တိ ပရဿ မစ္စဿ သတ္တဿ ဥပနိဓာယ ဥဒ္ဒိဿ ကာရဏံ ကတွာ ပာပကံ ဝဓဗန္ဓာဒိကမ္မံ န သေဝေယျ, ပရေန န ကာရာပေယျာတိ အတ္ထော။ **အတ္တနာ တံ န သေဝေ ယျာ**တိ အတ္တနာပိ တံ ပာပကံ န ကရေယျ။ ကသ္မာ? **ကမ္မဗန္ဓူ ဟိ မာတိယာ** ဣမေ မာတိယာ မစ္စာ ကမ္မအာယာအာ, တသ္မာ အတ္တနာ စ ကိဉ္စိ ပာပကမ္မံ န ကရေယျ, ပရေနပိ န ကာရာပေယျာတိ အတ္ထော။

န ပရေ ဝစနာ စောရောတိ အတ္တနာ စောရိယံ အကတွာ ပရဝစနာ ပရဿ ဝစနမတ္တေန စောရော နာမ န ဟောတိ, တထာ **န ပရေ ဝစနာ မုနိ** ပရဿ ဝစနမတ္တေန မုနိ သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီမနောသမာစာရော န ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဟိ **ပရေ** တိ ဝိဘတ္တိအလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော။ ကေစိ ပန ''ပရေသန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရေတိ သံ-ကာရလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒိဋ္ဌ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **အတ္တာ စ နံ ယထာ ဝေဒီ** တိ နံ သတ္တံ တဿ အတ္တာ စိတ္တံ ယထာ ''အဟံ ပရိသုဒ္ဓော, အပရိသု ဒ္ဓော ဝါ''တိ ယာထာဝတော အဝေဒိ ဇာနာတိ။ **ဒေဝတာပိ နံ တထာ ဝိဒူ**တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတာ, ဥပပတ္တိဒေဝတာ စ တထာ ဝိဒူ ဝိဒန္တိ ဇာနန္တိ, တသ္မာ သယံ တာဒိသာ ဒေဝတာ စ ပမာဏံ သုဒ္ဓာသုဒ္ဓါနံ သုဒ္ဓာသုဒ္ဓဘာဝဇာနနေ, န ယေ ကေစိ ဣတ္ထာ အဒေသပရေတာ သတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

ပရေတိ ပဏ္ဍိတေ ဌပေတွာ တတော အညေ, ကုသလာကုသလသာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ကမ္မံ ကမ္မဖလံ ကာယဿ အသုဘတံ သင္ခါရာနံ အနိစ္စတံ အဇာနန္တာ ဣဓ ပရေ နာမ။ တေ **မယမေတ္ထ** ဣမသ္မိံ ဇီဝလောကေ **ယမာမ** ဥပရမာမ, ''သတတံ သမိတံ မစ္စု သန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ''တိ န ဇာနန္တိ။ **ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ** တိ ယေ စ တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ ''မယံ မစ္စု သမီပံ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဝိဇာနန္တိ။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ** တိ ဧဝဥှိ တေ ဇာနန္တာ မေဓဂေနံ ပရဝိဟိံသနာ နံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, အတ္တနာ ပရေ စ အညေ န မေဓန္တိ န ဗာဓေန္တီတိ အတ္ထော။ တုံ ပန ဇီဝိတနိမိတ္တံ အစော ရေ စောရေ ကရောန္တောပိ ဒဏ္ဍနေန သာမိကေ အဿာမိကေ ကရောန္တောပိ ခနဇာနိယာ ဗာဓေသိ ပညာဝေကလ္လ တော။ တထာ အကရောန္တောပိ **ဇီဝတေ ဝါပိ သပ္ပညော, အပိ ဝိတ္တပရိက္ခယော** ပရိက္ခီဏဓနောပိ သပ္ပညဇာတိ ကော ဣတရီတရသန္တောသေန သန္တုဋ္ဌော အနဝဇ္ဇာယ ဇီဝိကာယ ဇီဝတိယေဝ။ တဿ ဟိ ဇီဝိတံ နာမ။ တေနာဟ ဘ ဂဝါ – ''ပညာဇီဝိံ ဇီဝိတမာဟု သေဋ္ဌ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၇၃, ၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၄)။ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလော ပန ပညာယ စ အလာ ဘေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကဉ္စ အတ္ထံ ဝိရာဓေန္တော ဝိတ္တဝါပိ န ဇီဝတိ ဂရဟာဒိပဝတ္တိယာ ဇီဝန္တော နာမ န ဟော တိ, အနုပာယညုတာယ ယထာဓိဂတံ ဓနံ နာသေန္တော ဇီဝိတမ္ပိ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိယေဝ။

ဣမာ ကိရ စတဿောပိ ဂါထာ ထေရော သုပိနန္တေန ရညော ကထေသိ။ ရာဇာ သုပိနံ ဒိသွာ ထေရံ နမဿန္ တောယေဝ ပဗုဇ္ဈိတွာ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌနိယာမေန သုပိနံ ကထေ

သိ။ တံ သုတွာ ထေရော တာ ကထာ ပစ္စနုဘာသိတွာ **"သဗ္ဗံ သုဏာတီ"** တိအာဒိနာ ဒွီဟိ ကထာဟိ ရာဇာနံ သြဝဒိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗံ သုဏာတိ သောတေနာ** တိ ကူဠ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဒံ အာပာထဂတံ သဗ္ဗံ သုဘာသိတံ ဒုဗ္ဘာသိတဉ္စ အဗဓိရော သောတေန သုဏာတိ။ တထာ သဗ္ဗံ ရူပံ သုန္ဒရံ အသုန္ဒရမ္ပိ စက္ခုနာ အနန္ဓော ပဿတိ, အယမိန္ဒြိယာနံ သဘာဝေါ။ တတ္ထ ပန **န စ ဒိဋ္ဌံ သုတံ ဓီရော, သဗ္ဗံ ဥဇ္ဈိတုမရဟတီ** တိ စ နိဒဿနမတ္တမေတံ။ ယဉ္ဟိ တံ ဒိဋ္ဌံ သုတံ တ, န တံ သဗ္ဗံ ဓီရော သပ္ပညော ဥဇ္ဈိတုံ ပရိစ္စဇိတုံ ဂဟေတုံ တ အရဟတိ။ ဂုဏာဂုဏံ ပန တတ္ထ ဥပပရိက္ခိတွာ ဥဇ္ဈိတဗ္ဗမေဝ ဥဇ္ဈိတုံ ဂဟေတဗ္ဗဉ္စ ဂဟေတုံ အရဟတိ, တသ္မာ **စက္ခုမာဿ ယထာ အန္ဓော** စက္ခုမာပိ သမာနော ဥဇ္ဈိတဗ္ဗေ ဒိဋ္ဌေ အန္ဓော ယထာ အဿ အပဿန္တော ဝိယ ဘဝေယျ, တထာ ဥဇ္ဈိတဗ္ဗေ သုတေ သောတတာပိ ဗဓိရော ယထာ အဿ အသုဏန္တော ဝိယ ဘဝေယျ။ **ပညတာဿ ယထာ မူကော** တိ ဝိစာရဏပညာယ ပညတာ ဝစနကုသလောပိ အဝတ္တဗ္ဗေ မူကော ဝိယ ဘဝေယျ။ **ဗလတာ** ထာမသမ္ပန္နောပိ အကတ္တဗ္ဗေ ဒုဗ္ဗလောရိဝ, ရကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အသမတ္ထော ဝိယ ဘဝေယျ။ **အထ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ, သယေထ မတသာယိက** န္တိ အတ္တနာ ကာတဗ္ဗကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဥပဋ္ဌိတေ မတသာယိကံ သယေထ, မတသာယိကံ သယိတွာပိ တံ ကိစ္စံ တီရေတဗ္ဗမေဝ, န ဝိရာဓေတဗ္ဗံ။ အထ တ **အထ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ**တိ အတ္တနာ အကရဏီယေ အတ္ထေ ကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဥပဋ္ဌိတေ မတသာယိကံ သယေထ, မတသာယိကံ သယိတွာပိ တံ န ကာတဗ္ဗမေဝ။ န ဟိ ပဏ္ဍိတော အယုတ္တံ ကာတုမရဟတီတိ ဇဝံ ထေရေန သြဝဒိတော ရာဇာ အကတ္တဗ္ဗံ ပဟာယ ကာတဗ္ဗေယေဝ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော အဟောသီတိ။

မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သိရိမိတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အက္ကောဓနော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သိရိမိတ္တတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ကူမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ မဟဒ္ဓနကုဋုမ္ဗိကဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **သိရိမိတ္တော** တိ လဒ္ဓနာမော။ တဿ ကိရ မာတာ သိရိဂုတ္တဿ ဘဂိနီ။ တဿ ဝတ္ထု **ဓမ္မပဒဝဏ္ဏနာယံ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.ဂရဟဒိန္နဝတ္ထု) အာဂတမေဝ။ သော သိရိဂုတ္တဿ ဘာဂိနေယျော သိရိမိတ္တော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓနပာလဒမနေ လဒ္ဓပ္ပသာဒော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ကေဒိဝသံ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာသနံ အဘိရုဟိတွာ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ နိသိန္နော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ကထေန္တော စ ဥဋ္ဌာရတရေ ဂုဏေ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော –

၅၀၂. "အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊ ဇဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၃. "အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ဂုတ္တဒွါရော သဒာ ဘိက္ခု၊ ဇဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၄. "အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ကလျာဏသီလော သော ဘိက္ခု၊ ဇဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၅. "အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ကလျာဏမိတ္တော သော ဘိက္ခု၊ ဇဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၆. "အက္ကောဓနောနုပနာဟီ၊ အမာယော ရိတ္တပေသုဏော။
ကလျာဏပညော သော ဘိက္ခု၊ ဇဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။

၅၀၇. "ယဿ သဒ္ဓါ တထာဂတေ၊ အစလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ။
သီလဉ္စ ယဿ ကလျာဏံ၊ အရိယကန္တံ ပသံသိတံ။

၅၀၈. "သင်္ဃေ ပသာဒော ယဿတ္ထိ၊ ဥဇုဘူတဉ္စ ဒဿနံ။

အဒလိဒ္ဒေါတိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။

၅၀၉. ''တသ္မာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ၊ ပသာဒံ ဓမ္မဒဿနံ။
အနုယုဉ္ဇေထ မေဓာဝီ၊ သရံ ဗုဒ္ဓါန သာသန''န္တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အက္ကောဓနော** တိ အကုဇ္ဈနသီလော။ ဥပဋ္ဌိတေ ဟိ ကောဓုပ္ပတ္တိနိမိတ္တေ အဓိဝါသနခန္တိယံ ဌတွာ ကောပဿ အနုပ္ပာဒကော။ **အနုပနာဟီ**တိ န ဥပနာဟကော, ပရေဟိ ကတံ အပရာဓံ ပဋိစ္စ ''အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ, အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ''တိအာဒိနာ (ဓ. ပ. ၃; မဟာဝ. ၄၆၄; မ. နိ. ၃.၂၃၇) ကောဓဿ အနုပနယှနသီလော။ သန္တ ဒေါသပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာယ မာယာယ အဘာဝတော **အမာယော**။ ပိသုဏတဝစာဝိရဟိတတော **ရိတ္တပေသုဏော, သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခူ**တိ သော တထာရူပေ တထာဇာတိကော ယထာဝုတ္တဂုဏသမန္နာဂတော ဘိက္ခု ။ ဧဝံ ယထာဝုတ္တ ပဋိပတ္တိယာ **ပေစ္စ** ပရလောကေ န သောစတိ သောကနိမိတ္တဿ အဘာဝတော။ စက္ခုဒ္ဒွါရာဒယော ကာယဒွါရာဒယော စ ဂုတ္တာ ပိဟိတာ သံဝုတာ ဧတဿာတိ **ဂုတ္တဒွါရော။ ကလျာဏသီလော** တိ သုန္ဒရသီလော သုဝိသုဒ္ဓသီလော။ **ကလျာဏမိတ္တော** တိ –

''ပိယော ဂရုဘာဝနိယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇယေ''တိ။ (အ. နိ. ၇.၃၇) –

ဧဝံ ဝိဘာဝိတလက္ခဏော ကလျာဏမိတ္တော ဧတဿာတိ ကလျာဏမိတ္တော။ **ကလျာဏပညော** တိ သုန္ဒရပညော။ ယဒိပိ ပညာ နာမ အသုန္ဒရာ နတ္ထိ, နိယျာနိကာယ ပန ပညာယ ဝသေန ဧဝံ ဝုတ္တံ

ဧဝမေတ္ထ ကောဓာဒီနံ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန သမုစ္ဆေဒဝသေန စ အက္ကောဓနာဒိမုခေန, ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ကထာယ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိပ္ပတ္တိတလောကုတ္တရသဒ္ဓါဒိကေ ဥဒ္ဒိသိတွာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဧဝ ကထာယ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဒဿေန္တော **''ယဿ သဒ္ဓါ''** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – **ယဿ** ပုဂ္ဂလဿ **တထာဂတေ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ''ဣတိပိ သော ဘဂဝါ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ မဂ္ဂေနာဂတသဒ္ဓါ, တတော ဧဝ **အစလာ** အဝိကမ္ပာ သုဋ္ဌု ပတိဋ္ဌိတာ။ ''အတ္ထီ''တိ, ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **အရိယကန္တ** န္တိ အရိယာနံ ကန္တံ ပိယာယိတံ ဘာဝန္တရေပိ အဝိဇဟနတော။ **ပသံသိတ**န္တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပသဋ္ဌံ, ဝဏ္ဏိတံ ထောမိတံ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။ တံ ပနေတံ သီလံ ဂဟဋ္ဌသီလံ ပဗ္ဗဇိတသီလန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ဂဟဋ္ဌသီလံ နာမ ပဉ္စသိက္ခာပဒသီလံ, ယံ ဂဟဋ္ဌေန ရက္ခိတုံ သက္ကာ။ ပဗ္ဗဇိတသီလံ နာမ ဒသသိက္ခာပဒသီလံ ဥပာဒာယ သဗ္ဗံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ, တယိဒံ သဗ္ဗမ္ပိ အခဏ္ဍာဒိဘာဝေန အပရာမဋ္ဌတာယ ''ကလျာဏ''န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃေ ပသာဒေ ယဿတ္ထီ တိ ''သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော''တိအာဒိနာ အရိယသင်္ဃေ ပသာဒေ သဒ္ဓါ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထိ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတောတိ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဥဇုဘူတဉ္စ ဒဿန**န္တိ ဒိဋ္ဌိဝင်္ကာဘာဝတော ကိလေသဝင်္ကာဘာဝတော စ ဥဇုဘူတံ။ အကုပ္ပိလံ အဇိမ္ဟံ ကမ္မဿကတာဒဿန ဉ္စေဝ သပ္ပစ္စယနာမရူပဒဿနဉ္စာတိ ဒုဝိဓမ္ပိ ဒဿနံ ယဿ အတ္ထိ အစလံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတန္တိ ယောဇနာ။ **အဒလိဒ္ဒေါတိ တံ အာဟု** သဒ္ဓါဓနံ, သီလဓနံ, သုတဓနံ, စာဂဓနံ, ပညာဓနန္တိ ဣမေသံ သုဝိသုဒ္ဓါနံ ဓနာနံ အတ္ထိတာယ ''အဒလိဒ္ဒေါ''တိ တံ တာဒိသံ ပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ အာဟု။ **အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ** တဿ တထာရူပဿ ဇီဝိတံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထာဓိဂမေန အမောဃံ အဝဉ္ဈံ သဖလမေဝါတိ အာဟူတိ အတ္ထော။

တသ္မာ တိ , ယသ္မာ ယထာဝုတ္တသဒ္ဓါဒိဂုဏသမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ''အဒလိဒ္ဒေါ အမောဃဇီဝိတော''တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ အဟမ္ပိ တထာရူပေ ဘဝေယျန္တိ။ **သဒ္ဓဉ္စ။ပေ။ သာသန** န္တိ ''သဗ္ဗပါပဿ အကရဏ''န္တိအာဒိနာ (ဓ. ပ. ၁၈၃; ဒီ. နိ. ၂.၉၀) ဝုတ္တံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ အနုဿရန္တော ကုလပုတ္တော ဝုတ္တပ္ပဘေဒံ သဒ္ဓဉ္စေဝ သီလဉ္စ ဓမ္မဒဿနပဟေတုကံ ဓမ္မေ သုနိစ္ဆယာ ဝိမောက္ခဘူတံ ပသာဒဉ္စ အနုယုဉ္ဇေယျ ဝဍ္ဎေယျာတိ။

ဧဝံ ထေရော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဒေသနာမုခေန အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနေ ဂုဏေ ပကာသေန္တော အညံ ဗျာကာသိ။

သိရိမိတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာပန္ထကတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ယဒာ ပဌမမဒ္ဒက္ခိ န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာပန္ထကတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုဋုမ္ဗိယော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ, ''ဘန္တေ, ယံ ဘိက္ခုံ တုမှေ ဟူတော သတ္တဒိဝသမတ္ထကေ – 'သညာဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ အယံ မမ သာသနေ အဂ္ဂေါ'တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပယိတ္ထ, အဟမ္ပိ ဣမဿ အဓိကာရကမ္မဿ ဗလေန သော ဘိက္ခု ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ တထေဝ ဘဂဝတိ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ မနောမယဿ ကာယဿ အဘိနိမ္မာနံ စေတောဝိဝဋ္ဋကောသလ္လန္တိ ဒွိန္နံ အင်္ဂါနံ ဝသေန ဝုတ္တနယေနေဝ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ ဒွိန္နမ္ပိ ပတ္ထနံ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ''အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ တုမှာကံ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။

တေ ဥဘောပိ ဇနာ တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တတ္ထ မဟာပန္ထကဿ အန္တရာကထံ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေတွာ ဒေဝပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အပရာပရံ ပန ''စူဠပန္ထကော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ တာပသော ဟုတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော တတ္ထ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပုပ္ဖစင်္ဂေါဋကေန ပူဇံ အကာသီ''တိ အာဂတံ။ တေသံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တာနံယေဝ ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကန္တံ။ အထ အမှာကံ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ မဟာဝိဟာရေ ဝိဟရတိ။

တေန စ သမယေန ရာဇဂဟေ ဓနသေဋ္ဌိဿ ဓီတာ အတ္တနော ဒာသေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ ဉာတကေဟိ ဘီတာ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ပလာယိတွာ အညတ္ထ ဝသန္တီ တံ ပဋိစ္စ ဂဗ္ဘံ လဘိတွာ ပရိပက္ကဂဗ္ဘာ ''ဉာတိဃရံ ဂန္တွာ ဝိဇာယိဿာမီ''တိ ဂစ္ဆန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ သာမိနာ နိဝတ္တိတာ ပုန ပစ္စာဂတာ။ ပုတ္တဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ **ပန္ထကော**တိ, နာမံ အကာသိ။ တဿိံ အာဓာဝိတွာ ဝိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ တထေဝ ပဋိစ္စ ဒုတိယံ ဂဗ္ဘံ ပဋိလဘိတွာ ပရိပက္ကဂဗ္ဘာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ အန္တရာမဂ္ဂေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ သာမိနာ နိဝတ္တိတာ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ **မဟာပန္ထကော**တိ ကနိဋ္ဌဿ **စူဠပန္ထကော**တိ နာမံ ကတွာ ယထာဝသိတဋ္ဌာနေယေဝ ဝသန္တီ အနုက္ကမေန အရကေသု ဝဍ္ဎန္တေသု တေဟိ, ''အမ္မ, အယျကကုလံ နော ဒဿေဟီ''တိ နိဗန္ဓိယမာနာ အရကေ မာတာပိတူနံ သန္တိကံ ပေသေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ အရကာ ဓနသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသု စူဠပန္ထကော အတိဒဟရော။ မဟာပန္ထကော ပန အယျကေန သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂတော သတ္ထာရံ ဒိသွာ သဟ ဒဿနေန ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ဓမ္မံ သုတွာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ ပိတာမဟံ အာပုစ္ဆိ။ သော သတ္ထု တမတ္ထံ အာရောစေတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိသေသတော စတုန္နံ အရူပဇ္ဈာနာနံ လာဘီ ဟုတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ဣတိ သော သညာဝိဝဋ္ဋကုသလာနံ အဂ္ဂေါ ဇာတော။ သော ဈာနသုခေန ဖလသုခေန ဝီတိနာမေန္တော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အဓိဂတသမ္ပတ္တိံ ပဋိစ္စ သဉ္ဇာတသောမနဿော သီဟနာဒံ နဒန္တော –

၅၁၀. ''ယဒာ ပဌမမဒ္ဒက္ခိံ, သတ္ထာရမကုတောဘယံ။
တတော မေ အဟု သံဝေဂေါ, ပဿိတွာ ပုရိသုတ္တမံ။

၅၁၁. ''သိရိံ ဟတ္ထေဟိ ပာဒေဟိ, ယော ပဏာမေယျ အာဂတံ။
ဧတာဒိသံ သော သတ္ထာရံ, အာရာဓေတွာ ဝိရာဓယေ။

၅၁၂. ''တအာဟံ ပုတ္တအရဋ္ဌ၊ ခနေဓညဍ္ဍ ဆဉ္ဍဃိ။
ကေသမဿုုနိ ဆေဒေတွ၊ ပဗ္ဗဇိ အနကာရိယံ။

၅၁၃. ''သိက္ခာသာဇီဝသမ္ပန္နော၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတော။
နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဝိဟာသိ အပရာဇိတော။

၅၁၄. ''တတော မေ ပဏိဓီ အာသိ၊ စေတသော အဘိပတ္ထိတော။
န နိသီဒေ မုဟုတ္တမ္ပိ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။

၅၁၅. ''တဿ မေဝံ ဝိဟရတော၊ ပဿ ဝီရိယပရက္ကမံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၅၁၆. ''ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော နိရူပဓိ။

၅၁၇. ''တတော ရတ္တျာဝိဝသာနေ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ။
သဗ္ဗံ တဏှံ ဝိသောသေတွာ၊ ပလ္လင်္ကေန ဥပာဝိသိ''န္တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယဒါတိ** ယသ္မိံ ကာလေ။ **ပဌမန္တိ** အာဒိတော။ **အဒ္ဒက္ခိ** န္တိ ပဿိံ, **သတ္ထာရ** န္တိ, ဘဂဝန္တံ။ **အကုတောဘယ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ အယဥ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – သဗ္ဗသော ဘယဟေတူနံ ဗောဓိမူလေယေဝ ပဟီနတ္တာ ကုတောစိပိ ဘယာဘာဝတော **အကုတောဘယံ** နိဗ္ဗာနံ, စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ ဝေနေယျာနံ ယထာရဟမနုသာသနတော **သတ္ထာရံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ မယှံ ပိတာမဟေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ယာဝဒေဝ ပဿံ, တံ **ပုရိသုတ္တမံ** သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ ပဿိတွာ တတော ဒဿနဟေတု **တတော** ဒဿနတော ပဋ္ဌာ ''တ္တောကံ ကာလံ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ နာလတ္ထ''န္တိ မယှံ **သံဝေဂေ အဟု** သဟောတ္တပ္ပံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေ ပနာဟံ ဇဝံ စိန္တေသိန္တိ ဒဿေတိ **သိရီ ဟတ္ထေဟိ** တိ ကထာယ။ တဿတ္ထော – **ယော** ဝိဘဝတ္တိကော ပုရိသော ''ဥပဋ္ဌာယိကော ဟုတွာ တဝ သန္တိကေ ဝသိဿာမီ''တိ သဝိဂ္ဂဟံ သိရိံ သယနေ ဥပဂတံ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ ကောဋ္ဌေန္တော **ပဏာမေယျ** နီဟရေယျ, **သော** တထာရူပေ အလက္ခိကပုရိသော ဇောတိသံ **သတ္ထာရံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ **အာရာဓေတွာ** ဣမသ္မိံ နဝမေ ခဏေ ပဋိလဘိတွာ **ဝိရာဓယေ** တဿ ဩတအာကရဏေန တံ ဝိရဇ္ဈေယျ, အဟံ ပနေဝံ န ကရောမီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **''တအာဟံ။ပေ။ အနကာရိယ''**န္တိ။ တတ္ထ **ဆဍ္ဍယိ** န္တိ, ပဇဟိံ။ ''ဆဍ္ဍိယ''န္တိပိ ပာဌော။ နနု အယံ ထေရော အရပရိဂ္ဂဟံ အကတွာဝ ပဗ္ဗဇိတော, သော ကသ္မာ ''ပုတ္တအရဋ္ဌ ဆဍ္ဍယိ''န္တိ အဝေစာတိ? ယထာ နာမ ပုရိသော အနိဗ္ဗတ္တဖလမေဝ ရုက္ခံ ဆိန္ဒန္တော အဓိဋ္ဌေန တတော လဒ္ဓဖလေဟိ ပရိဟီနော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော တိ ယာ အဓိသီလသိက္ခာ, တာယ စ, ယတ္ထ ဘိက္ခူ သဟ ဇီဝန္တိ, ဧကဇီဝိကာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟောန္တိ, တေန ဘဂဝတာ ပညတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခာတေန သာဇီဝေန စ သမန္နာဂတော သိက္ခနဘာဝေန သမင်္ဂိဘူတော, သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော ဟုတွာ တဒုဘယံ သမ္ပာဒေန္တောတိ အတ္ထော။ တေန သုဝိသုဒ္ဓေ ပာတိမောက္ခေ သီလေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတော** တိ မနစ္ဆဋ္ဌေသု ဣန္ဒြိယေသု သုဋ္ဌု သံဝုတော။ ရူပါဒိဝိသယေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကာနံ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ပဝတ္တိနိဝါရဏဝသေန သတိကဝါဋေန သုပိဟိတစက္ခွာဒိဒွါရောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပာတိမောက္ခသံဝရဣန္ဒြိယသံဝရသီလသမ္ပတ္တိဒဿနေန ဣတရသီလမ္ပိ အတ္ထတော ဒဿိတမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္တနော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသမ္ပဒံ ဒဿေတွာ **''နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓ''**န္တိ ဣမိနာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာနုယောဂမာဟ။ **ဝိဟာသိံ အပရာဇိတော**တိ ကိလေသမာရာဒီဟိ အပရာဇိတော ဧဝ ဟုတွာ ဝိဟရိံ, ယာဝ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ, တာဝ တေဟိ အနဘိဘူတော, အညဒတ္ထု တေ အဘိဘဝန္တော ဧဝ ဝိဟာသိန္တိ အတ္ထော။

တတောတိ တသ္မာ, ယသ္မာ သုဝိသုဒ္ဓသီလော သတ္ထုရိ အဘိပ္ပသန္နော ကိလေသာဘိဘဝနပဋိပတ္တိယဉ္စ ဋ္ဌိတော, တသ္မာ။ **ပဏိဓီ**တိ ပဏိဓာနံ။ **တတော** တ စိတ္တာဘိနီဟာရော။ **အာသီ**တိ အဟောသိ။ **စေတသော အဘိပတ္ထိ**

တောတိ, မမ စိတ္တေန ဣစ္ဆိတော။ ကီဒိသော ပန သောတိ အာဟ **“န နိဿီဒေ မုဟုတ္တမ္ပိ, တဏှာဟာသလ္လေ အနူဟတေ”**တိ။ ‘‘အဂ္ဂမဂ္ဂသင်္ခါတေန မမ ဟဒယတော တဏှာဟာသလ္လေ အနုဒ္ဓဋေ မုဟုတ္တမ္ပိ န နိဿီဒေ, နိသဇ္ဇံ န ကပ္ပေယျ’’န္တိ ဧဝံ မေ စိတ္တာဘိနီဟာရော အဟောသီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ပန စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာယ ဘာဝနံ ဘာဝယိတွာ ဌာနစင်္ကမမေဟောဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေန္တော အရုဏုဂ္ဂမနကာလတော ဝုဋ္ဌာယ ဗျာနနကိစ္စမနေနေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တဿ မေ”** တိအာဒိ။ **နိရူပဓီ**တိ ကိလေသုပဓိအာဒီနံ အဘာဝေန နိရုပဓိ။ **ရတ္တ္ယာဝိဝသာနေ** တိ ရတ္တိဘာဂဿ ဝိဂမနေ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ။ **သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ** တိ သူရိယုဂ္ဂမနံ လက္ခဏံ ကတွာ။ **သဗ္ဗံ တဏှာ** န္တိ ကာမတဏှာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ တဏှာသောတံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန **ဝိသောသေတွာ** သုက္ခာပေတွာ ‘‘တဏှာဟာသလ္လေ အနူဟတေ န နိဿီဒေ’’တိ, ပဋိညာယ မောစိတတ္တာ။ **ပလ္လင်္ကေန ဥပာဝိသိ** န္တိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိန္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

မဟာပန္ထကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝကနိပါတော

၁. ဘူတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

နဝကနိပါတေ **ယဒါ ဒုက္ခန္တိ**အာဒိကာ အာယသ္မတော ဘူတတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမ ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာ လေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သေနော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္န မာနသော "ဥသဘံ ပဝရ"န္တိအာဒိနာ စတူဟိ ဂါထာဟိ အဘိတ္ထဝိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာကေတနဂရဿ ဒွါရဂါမေ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ကိရ သေဋ္ဌိနော ဇာတာ ဇာတာ အရကာ ဗဒ္ဓါဃာ တေန ဧကေန ယက္ခေန ခါဒိတာ, ဣမဿ ပန ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ ဘူတာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။ ယက္ခော ပန ဝေဿဝဏ္ဏ ဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂတော, ပုန နာဂမာသိ။ နာမကရဏဒိဝသေ စဿ "ဧဝံ ကတေ အမနုဿာ အနုကမ္ပန္တာ ပရိဟရေယျ ယု"န္တိ **ဘူတော**တိ နာမံ အကံသု။ သော ပန အတ္တနော ပုညဗလေန အနန္တရာယော ဝဍ္ဎိ, တဿ "တယော ပာသာဒါ အ ဟေသု"န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ဝိဘဝကိတ္တနေ ဝိယ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထ ထရိ သာကေတေ ဝသန္တေ ဥပါသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂတော။ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပ ဗ္ဗဇိတွာ အဇကရဏိယာ နာမ နဒိယာ တီရေ လေဏေ ဝသန္တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပ ပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၇.၂၀-၂၈) –

> "ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရံ၊ မဟေသိံ ဝိဇိတာဝိနံ။
> သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒတိ။
>
> "ဟိမဝါ တပရိမေယျော၊ သာဂရောဝ ဒုရုတ္တရော။
> တထေဝ ဈာနံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒတိ။
>
> "ဝသုဓာ ယထာပ္ပမေယျာ၊ စိတ္တာ ဝနဝဋံသကာ။
> တထေဝ သီလံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒတိ။
>
> "အနိလဉ္ဇသာသင္ခုဗ္ဘော ၊ ယထာကာသော အသင်္ခိယော။
> တထေဝ ဉာဏံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒတိ။
>
> "ဣမာဟိ စတုဂါထာဟိ၊ ဗြာဟ္မဏော သေနသဝှယော။
> ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ထဝိတွာန၊ သိဒ္ဓတ္ထံ အပရာဇိတံ။
>
> "စတုန္နဝုတိကပ္ပါနိ၊ ဒုဂ္ဂတိံ နုပပဇ္ဇထ။
> သုဂတိံ သုခသမ္ပတ္တိံ၊ အနုဘောသိမနပ္ပကံ။
>
> "စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ထဝိတွာ လောကနာယကံ။
> ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ထောမနာယ ဣဒံ ဖလံ။
>
> "စာတုဒ္ဒသမှိ ကပ္ပမှိ၊ စတုရော အာသုမုဂ္ဂတာ။
> သတ္တရတနသမ္ပန္နာ၊ စက္ကဝတ္တီ မဟဗ္ဗလာ။
>
> "ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အပရေန သမယေန ဉာတီနံ အနုကမ္ပာယ သာကေတံ ဂန္တွာ ကတိပါဟံ တေဟိ ဥပဋ္ဌိယမာနော အဉ္ဇနဝနေ ဝသိတွာ ပုန အတ္တနာ ဝသိတဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တုကာမော ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ ဉာတကာ "ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထ, တုမှေဟိပိ န ကိလမိဿထ, မယမ္ပိ ပုညေန ဝဍ္ဎိဿာမာ"တိ ထေရံ ယာစိံသု။ ထေရော အတ္တနော ဝိဝေကာဘိရတိံ တတ္ထ စ ဖာသုဝိဟာရံ ပကာသေန္တော –

၅၁၈. "ယဒါ ဒုက္ခံ ဇရာမရဏန္တိ ပဏ္ဍိတော၊ အဝိဒ္ဒသူ ယတ္ထ သိတာ ပုထုဇ္ဇနာ။
ဒုက္ခံ ပရိညာယ သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၁၉. "ယဒါ ဒုက္ခဿာဝဟနိံ ဝိသတ္တိကံ၊ ပပဉ္စသင်္ဃာတဒုခါဓိဝါဟိနိံ။
တဏှံ ပဟန္တွာန သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၀. "ယဒါ သိဝံ ဒွေစတုရင်္ဂဂါမိနံ၊ မဂ္ဂုတ္တမံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။
ပညာယ ပဿိတွ သတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၁. "ယဒါ အသောကံ ဝိရဇံ အသင်္ခတံ၊ သန္တံ ပဒံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။
ဘာဝေတိ သညောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒံ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၂. "ယဒါ နဘေ ဂဇ္ဇတိ မေဃဒုန္ဒုဘိ၊ ဓာရာကုလာ ဝိဟဂပထေ သမန္တတော။
ဘိက္ခူ စ ပဗ္ဘာရဂတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၃. "ယဒါ နဒီနံ ကုသုမာကုလာနံ၊ ဝိစိတ္တ-ဝါနေယျ-ဝဋံသကာနံ။
တီရေ နိသိန္နော သုမနောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၄. "ယဒါ နိသီထေ ရဟိတမှိ ကာနနေ၊ ဒေဝေ ဂဠန္တမှိ နဒန္တိ ဒါဌိနော။
ဘိက္ခူ စ ပဗ္ဘာရဂတောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၅. "ယဒါ ဝိတက္ကေ ဥပရုန္ဓိယတ္တနော၊ နဂန္တရေ နဂဝိဝရံ သမဿိတော။
ဝီတဒ္ဒရော ဝီတခိလောဝ ဈာယတိ၊ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတိ။

၅၂၆. "ယဒါ သုခီ မလခိလသောကနာသနော၊
နိရဂ္ဂဠော နိဗ္ဗနထော ဝိသလ္လော။
သဗ္ဗာသဝေ ဗျန္တိကတောဝ ဈာယတိ၊
တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတီ"တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထာယံ ပဒယောဇနာမုခေန ပဉ္စမဂါထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ခန္ဓာနံ ပရိပါကော **ဇရာ**။ ဘေဒော **မရဏံ**။ ဇရာမရဏသီသေန စေတ္ထ ဇရာမရဏဝန္တော ဓမ္မာ ဂဟိတာ။ "တယိဒံ ဇရာမရဏံ ဒုက္ခ"န္တိ **အဝိဒ္ဒသူ** ယထာဘူတံ အဇာနန္တာ **ပုထုဇ္ဇနာ ယတ္ထ** ယသ္မိံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကေ **သိတာ** ပဋိဗဒ္ဓါ အလ္လီနာ, တံ "ဣဒံ ဒုက္ခံ, ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, န ဣတော ဘိယျော"တိ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ပရိဇာနိတွာ, ဣဓ ဣမသ္မိံ သာသနေ **သတော** သမ္ပဇာနော, **ပဏ္ဍိတော** ဘိက္ခု, **ယဒါ** ယသ္မိံ ကာလေ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန ဈာယတိ။ **တတော** ဝိပဿနာရတိတော မဂ္ဂဖလရတိတော စ **ပရမတရံ** ဥတ္တမတရံ ရတိံ **န ဝိန္ဒတိ** နပ္ပဋိလဘတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

"ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတံ။

"ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ။
သဗ္ဗလောကာဓိပစ္စေန၊ သောတာပတ္တိဖလံ ဝရ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄၊ ၁၇၈)။

ဧဝံ ပရိညာဘိသမယမုခေန ဝိဝေကရတိံ ဒဿေတ္ဝာ ဣဒါနိ ပဟာနာဘိသမယာဒိမုခေနပိ တံ ဒဿေတုံ ဒုတိယာဒိကာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဒုက္ခဿာဝဟနိ** န္တိ ဒုက္ခဿ အာယတိံ ပဝတ္တိံ, ဒုက္ခဿ နိပ္ဖတ္တိကန္တိ အတ္ထော။ **ဝိသတ္တိက**န္တိ တဏှံ။ သာ ဟိ ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသက္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံ ဟရတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာ ဝါ ပန သာ တဏှာ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဓမ္မေ ကုလေ ဂဏေ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာတိ ဝုစ္စတိ။ **ပပဉ္စသင်္ဃာတဒုခါဓိဝါဟိနိ** န္တိ သတ္တသန္တာနံ သံသာရေ ပပဉ္စေန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တီတိ ပပဉ္စာ, ရာဂဒယော မာနာဒယော စ။ တေ ဧဝ ပဝတ္တိဒုက္ခဿ သင်္ဃာတဋ္ဌေန သင်္ဃာတာ, သဒရထပရိဠာဟသဘာဝတ္တာ ဒုက္ခဋ္ဌာတိ ပပဉ္စသင်္ဃာတဒုခံ, တဿ အဓိဝါဟတော နိဗ္ဗတ္တနတော ပပဉ္စသင်္ဃာတဒုခါဓိဝါဟိနီ။ တံ တဏှံ **ပဟန္တွာန** တိ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ။

သိဝန္တိ ခေမံ, အခေမကရာနံ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္နေန တေဟိ အနုပဒ္ဒုတန္တိ အတ္ထော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ ဝသေန ဒွိဝိဓစတုရင်္ဂော ဟုတွာ အရိယေ နိဗ္ဗာနံ ဂမေတီတိ **ဒွေဝစတုရင်္ဂဂါမိနံ,** ကထာသုခတ္တာဒွေတ္ထ ဝိဘတ္တိအလောပေ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ရူပူပပတ္တိမဂ္ဂါဒီသု သဗ္ဗေသု မဂ္ဂေသု ဥတ္တမတ္တာ **မဂ္ဂုတ္တမံ** ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''မဂ္ဂါနဋ္ဌင်္ဂိကော သေဋ္ဌော''တိအာဒိ (ဓ. ပ. ၂၇၃)။ သဗ္ဗေဟိ ကိလေသမလေဟိ သတ္တာနံ သောဓနတော **သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။ ပညာယ ပဿိတွာ**တိ ပဋိဝေဓပညာယ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန အဘိသမေစ္စ။

သောကဟေတူနံ အဘာဝတော ပုဂ္ဂလဿ စ သောကာဘာဝဟေတုတော နတ္ထိ ဧတ္ထ သောကောတိ **အသောကံ**။ တထာ ဝိဂတရာဂါဒိရဇတ္တာ **ဝိရဇံ**။ န ကေနစိ ပစ္စယေန သင်္ခတန္တိ **အသင်္ခတံ** ။ သဗ္ဗေသံ ကိလေသာနံ သဗ္ဗဿ စ ဒုက္ခဿ ဝူပသမဘာဝတော, သံသာရဒုက္ခဒ္ဒိတေဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော အဓိဂန္တဗ္ဗတော စ **သန္တံ ပဒံ** ။ သဗ္ဗေဟိ ကိလေသမလေဟိ သတ္တသန္တာနဿ သောဓနနိမိတ္တတော **သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ။ ဘာဝေတီ**တိ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယဝသေန အဘိသမေတိ။ ဗဟုကုစ္စတ္တုဉ္ဉာဟိ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယံ ပဝတ္တေန္တဿ အာလမ္ဗဏေ လဗ္ဘမာနဝိသေသကံ အာလမ္ဗိတဗ္ဗေ အာရောပေတွာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ သံယောဇနသင်္ခါတာနံ ဗန္ဓနာနံ ဆေဒနတော **သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒံ**။ နိမိတ္တဒွေဟာတ္ထ ကတ္တုဘာဝေန ဥပစာရိတံ, ယထာ အရိယဘာဝကရာနိ သစ္စာနိ အရိယသစ္စာနီတိ။ ယထာ ပုရိမဂါထာသု ယဒာ ဈာယတိ, တဒာ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတီတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ဣဓ ယဒာ ဘာဝေတိ, တဒာ တတော ရတိံ ပရမတရံ န ဝိန္ဒတီတိ ယောဇနာ။

ဧဝံ ထေရော စတူဟိ ဂါထာဟိ အတ္တာနံ အနုပနေတွာဝ စတုသစ္စပဋိဝေဓကိတ္တနေန အညံ ဗျာကရိတွာ ဣဒါနိ အတ္တနာ ဝသိတဋ္ဌာနဿ ဝိဝိတ္တဘာဝေန ဖာသုတံ ဒဿေန္တော **''ယဒာ နဘေ''**တိအာဒိကာ ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **နဘေ**တိ အာကာသေ။ သိနိဒ္ဓဂမ္ဘီရနိဃောသတာယ မေဃဃောသဝ ဒုန္ဒုဘိ **မေဃဒုန္ဒုဘိ** ။ သမန္တတော ပဂ္ဃရန္တီဟိ ဓာရာဟိ အာကုလာတိ **ဓာရာကုလာ**။ ဝိဟင်္ဂမာနံ ပက္ခီနံ ဂမနမဂ္ဂတ္တာ **ဝိဟဂပထေ** နဘေတိ ယောဇနာ။ **တတော**တိ ဈာနရတိတော။

ကုသုမာကုလာနန္တိ တရူဟိ ဂဠိတကုသုမေဟိ သမောဟိတာနံ။ **ဝိစိတ္တတနေယျဝဋံသကာန** န္တိ ဝနေ ဇာတတ္တာ တနေယျာနိ ဝနပုပ္ဖာနိ, ဝိစိတ္တာနိ တနေယျာနိ ဝဋံသကာနိ ဧတာသန္တိ ဝိစိတ္တတနေယျဝဋံသကာ နဒိယော, တာသံ နာနာဝိဓဝနပုပ္ဖဝဋံသကာနန္တိ အတ္ထော။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝသေန သုန္ဒရော မနော ဧတဿာတိ **သုမနော** ဈာယတိ။

နိသီထေတိ ရတ္တိယံ။ **ရဟိတမ္ဟီ**တိ, ဇနသမ္ဗာဓရဟိတေ ဝိဝိတ္တေ။ **ဒေဝေ**တိ မေဃေ။ **ဂဋ္ဋန္တမှီ** တိ ဝုဋ္ဌိဓာရာယော ပဂ္ဃရန္တေ ဝဿန္တေ။ **အဌိနော**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော ပဋိပက္ခသတ္တာ။ တေ ဟိ အဒ္ဓာဝုဓာတိ ''အဌိနော''တိ ဝုစ္စန္တိ, **နဒန္တိ အဌိနော** တိ ဣဒမ္ပိ ဇနဝိဝေကဒဿနတ္ထမေဝ ဂဟိတံ။

ဝိတက္ကေ ဥပရုန္ဓိယတ္တနော တိ အတ္တသန္တာနပရိယာပန္နတာယ အတ္တနော ကာမဝိတက္ကာဒိကေ မိစ္ဆာဝိတက္ကေ ပဋိပက္ခဗလေန နိသေဓေတွာ။ အတ္တနောတိ ဝါ ဣဒံ ဝိန္ဒတီတိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ ''တတော ရတိံ ပရမတရံ အတ္တနာ န

ဝိန္ဒတီ''တိ။ **နဂန္တရေ** တိ ပဗ္ဗတန္တရေ။ **နဂဝိဝရန္တိ** ပဗ္ဗတဂုဟံ ပဗ္ဘာရံ တ။ **သမသ္သိတော** တိ နိသ္သိတော ဉပဂ တော။ **ဝီတဒ္ဒရော** တိ ဝိဂတကိလေသဒရထော။ **ဝီတခိလော**တိ ပဟီနစေတောခိလော။

သုခီတိ ဈာနာဒိသုခေန သုခိတော။ **မလခိလသောကနာသနော**တိ ရာဂါဒီနံ မလာနံ ပဥ္စန္နံ စေတောခိလာနံ ဉာတိဝိ ယောဂါဒိဟေတုကဿ သောကဿ စ ပဟာယကော။ **နိရဂ္ဂဠော** တိ, အဂ္ဂဠံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏပုရပဝေသနိဝာရ ဏတော, တဒဘာဝတော နိရဂ္ဂဠော။ **နိဗ္ဗနထော** တိ နိတဏှော။ **ဝိသလ္လော** တိ, ဝိဂတရာဂါဒိသလ္လော။ **သဗ္ဗာသဝေ** တိ, ကာမာသဝာဒိကေ သဗ္ဗေပိ အာသဝေ။ **ဗျန္တိကတော** တိ ဗျန္တိကတာဝီ အရိယမဂ္ဂေန ဝိဂတန္တေ ကတွာ ဌိ တော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထံ ယဿ ဈာယတိ, တတော ဈာနရတိတော ပရမတရံ ရတိံ န ဝိန္ဒတီတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ ပန ဝတွာ တ ထေရော အဇာကရဏီတီရမေဝ ဂတော။

ဘူတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသကနိပါတော

၁. ကာဠုဒါယိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒသကနိပါတေ **အင်္ဂါရိနော** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ကာဠုဒါယိတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တဒတ္ထာယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ အမစ္စဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံယေဝ ဇာတောတိ တံဒိဝသံယေဝ နံ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနံ နယိံသု။ ဗောဓိသတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိရုက္ခော, ရာဟုလမာတာ, စတ္တာရော နိဓီ, အာရောဟနိယဟတ္ထိ, အဿကဏ္ဍကော, ဆန္နော ကာဠုဒါယီတိ ဣမေ သတ္တ ဧကဒိဝသံယေဝ ဇာတတ္တာ သဟဇာတာ နာမ အဟေသုံ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သကလနဂရဿ ဥဒဂ္ဂစိတ္တဒိဝသေ ဇာတတ္တာ **ဥဒါယီ**တွေဝ နာမံ အကံသု, ထောကံ ကာဠဓာတုကတ္တာ ပန **ကာဠုဒါယီ**တိ ပညာယိတ္ထ။ သော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကုမာရကီဠံ ကီဠန္တော ဝုဒ္ဓိံ အဂမာသိ။

အပရဘာဂေ လောကနာထေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရံ ဧကံ အမစ္စံ “ပုတ္တံ မေ ဣဓာနေဟီ”တိ ပေသေသိ။ သော ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နေ သတ္ထာ “ဧထ, ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ သဗ္ဗေ တင်္ခဏံယေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန အရိယာ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တီတိ, တသ္မာ ရညာ ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ န ကထေသိ။ ရာဇာ “နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ, န သာသနံ သုယျတီ”တိ အပရမ္ပိ အမစ္စံ ပုရိသသဟဿေန ပေသေသိ ။ တသ္မိမ္ပိ တထာ ပဋိပန္နေ အပရန္တိ ဧဝံ နဝဟိ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ နဝ ပုရိသသဟဿာနိ ပေသေသိ သဗ္ဗေ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထ ရာဇာ စိန္တေသိ – “ဧတ္တကာ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန ဒသဗလဿ ဣဓာဂမနတ္ထာယ န ကိဉ္စိ ကထယိံသု, အယံ ခေါ ပန ဥဒါယီ ဒသဗလေန သမဝယော သဟပံသုကီဠိကော, မယိ စ သိနေဟဝါ, ဣမံ ပေသေဿာမီ”တိ တံ ပက္ကောသာပေတွာ, “တာတ, တွံ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဒသဗလံ အာနေဟီ”တိ ဝတွာ ပေသေသိ။ သော ပန ဂစ္ဆန္တော “သစာဟံ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိတုံ လဘိဿာမိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဣဓာနေဿာမီ”တိ ဝတွာ “ယံ ကိဉ္စိ ကတွာ မမ ပုတ္တံ ဒဿေဟီ”တိ ဝုတ္တော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၄.၄၈-၆၃) –

“ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နဿ၊ စရတော စာရိကံ တဒါ။

“သုဖုလ္လံ ပဒုမံ ဂယှ၊ ဥပ္ပလံ မလ္လိကဉ္စဟံ။
ပရမန္နံ ဂဟေတွာန၊ အဒါသိံ သတ္ထုနော အဟံ။

“ပရိဘုဉ္ဇိ မဟာဝီရော၊ ပရမန္နံ သုဘောဇနံ။
တဉ္စ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာန၊ ဇနဿ သမ္ပဒဿယိ။

“ဣဋ္ဌံ ကန္တံ ပိယံ လောကေ၊ ဇလဇံ ပုပ္ဖမုတ္တမံ။

သုဒုက္ကရံ ကတံ တေန၊ ယော မေ ပုပ္ဖံ အအာသိဒံ။

“ယော ပုပ္ဖမဘိရောပေသိ၊ ပရမန္နဉ္စအာသိ မေ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

“ဒသ အဋ္ဌ စကၡတ္တုံ သော၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
ဥပ္ပလံ ပဒုမဥ္စာပိ၊ မလ္လိကဉ္စ တဒုတ္တရိ။

“အဿ ပုညဝိပာကေန၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓသမာယုတံ။
အာကာသေ ဆဒနံ ကတွာ၊ ဓာရယိဿတိ တာဝဒေ။

“ပဉ္စဝီသတိကၡတ္တုဉ္စ ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ပထဗျာ ရဇ္ဇံ ပဉ္စသတံ၊ ဝသုဓံ အာဝသိဿတိ။

“ကပ္ပသတသဟဿမှိ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“သကကမ္မာဘိရဒ္ဓေါ သော၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
သက္ယာနံ နန္ဒိဇနနော၊ ဉာတိဗန္ဓု ဘဝိဿတိ။

“သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

“ပဋိသမ္ဘိဒမနုပ္ပတ္တံ၊ ကတကိစ္စမနာသဝံ။
ဂေါတမော လောကဗန္ဓု တံ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေဿတိ။

“ပဓာနပဟိတတ္တော သော၊ ဥပသန္တော နိရူပဓိ။
ဥဒာယီ နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“ရာဂေါ ဒေါသော စ မောဟော စ၊ မာနော မက္ခော စ ဓံသိတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

“တောသယိဉ္စာပိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အာတာပီ နိပကော အဟံ။
ပသာဒိတော စ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ “န တာတဿ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ကာလော, ဝသန္တေ ပန ဥပဂတေ ပုပ္ဖိတေသု ဝနသဏ္ဍေသု ဟရိတတိဏသဉ္ဆန္နာယ ဘူမိယာ ဂမနကာလော ဘဝိဿတီ”တိ ကာလံ ပဋိမာနေန္တော ဝသန္တေ သမ္ပတ္တေ သတ္ထု ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ဂမနမဂ္ဂဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေန္တော –

၅၂၇. “အင်္ဂါရိနော ဒါနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီရသာနံ။

၅၂၈. “ဒုမာနိ ဖုလ္လာနိ မနောရမာနိ၊ သမန္တတော သဗ္ဗဒိသာ ပဝန္တိ။
ပတ္တံ ပဟာယ ဖလမာသသာနာ၊ ကာလော ဣတော ပက္ကမနာယ ဝီရ။

၅၂၉. “နေဝါတိသီတံ န ပနာတိဥဏှံ၊ သုခါ ဥတု အဒ္ဓနိယာ ဘဒန္တေ။

ပသ္သန္တု တံ သာကိယာ ကောဠိယာ စ၊ ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိယံ တရန္တံ။

၅၃၀. ‘‘အာသာယ ကသတေ ခေတ္တံ၊ ဗီဇံ အာသာယ ဝပ္ပတိ။
အာသာယ ဝါဏိဇာ ယန္တိ၊ သမုဒ္ဒံ ဓနဟာရကာ။
ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ၊ သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု။

၅၃၁. ‘‘ပုနပ္ပုနဉ္စေဝ ဝပန္တိ ဗီဇံ၊ ပုနပ္ပုနံ ဝဿတိ ဒေဝရာဇာ။
ပုနပ္ပုနံ ခေတ္တံ ကသန္တိ ကဿကာ၊ ပုနပ္ပုနံ ဓညမုပေတိ ရဋ္ဌံ။

၅၃၂. ‘‘ပုနပ္ပုနံ ယာစနကာ စရန္တိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒန္တိ။
ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒိတွာ၊ ပုနပ္ပုနံ သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ။

၅၃၃. ‘‘ဝီရော ဟဝေ သတ္တယုဂံ ပုနေတိ၊ ယသ္မိံ ကုလေ ဇာယတိ ဘူရိပညော။
မညာမဟံ သက္ကတိ ဒေဝဒေဝေါ၊ တယာ ဟိ ဇာတော မုနိ သစ္စနာမော။

၅၃၄. ‘‘သုဒ္ဓောဒနော နာမ ပိတာ မဟေသိနော၊ ဗုဒ္ဓဿ မာတာ ပန မာယနာမာ။
ယာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိယ ကုစ္ဆိနာ၊ ကာယဿ ဘေဒာ တိဒိဝမှိ မောဒတိ။

၅၃၅. ‘‘သာ ဂေါတမီ ကာလကတာ ဣတော စုတာ၊ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ သမင်္ဂိဘူတာ။
သာ မောဒတိ ကာမဂုဏေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ပရိဝါရိတာ ဒေဝဂဏေဟိ တေဟိ။

၅၃၆. ‘‘ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။
ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂေါတမ အယျကောသီ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အင်္ဂါရိနော** တိ အင်္ဂါရာနိ ဝိယာတိ အင်္ဂါရာနိ, ရတ္တပတ္တဠဝဏ္ဏာနိ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖပလ္လဝါနိ, တာနိ ဧ တေသံ သန္တီတိ အင်္ဂါရိနော, အတိလောဟိတကုသုမကိသလယေဟိ အင်္ဂါရဝုဋ္ဌိသံပရိကိဏ္ဏာ ဝိယာတိ အတ္ထော။ **ဣဒါနီ**တိ ဣမသ္မိံ ကာလေ။ **ဒုမာ**တိ ရုက္ခာ။ ဘဒန္တေတိ, ဘဒ္ဒံ အန္တေ ဧတဿာတိ ဘဒန္တေတိ ဧကဿ ဒကာရဿ လောပံ ကတွာ ဝုစ္စတိ, ဂုဏဝိသေသယုတ္တော, ဂုဏဝိသေသယုတ္တာနဉ္စ အဂ္ဂဘူတော သတ္ထာ။ တသ္မာ ဘဒန္တေတိ သတ္ထု အာလပနံ။ ပစ္စတ္တဝစနဉ္စေတံ ဧကာရန္တံ ‘‘သုကဋေ ပဋိကမ္မေ သုခေ ဒုက္ခေပိ စေ’’တိအာဒီသု ဝိယ။ ဣဓ ပန သမ္ဗောဓနေတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ဘဒန္တေတိ အာလပန’’န္တိ။ ‘‘ဘဒ္ဒသဒ္ဒသမာနတ္ထံ ပဒန္တ ရမေက’’န္တိ ကေစိ။ ဖလာနိ ဧသန္တီတိ **ဖလေသိနော**။ အစေတနေပိ ဟိ သစေတနကိရိယမာရောပေတွာ ဝေါဟရန္တိ, ယထာ ကုလံ ပတိတုကာမန္တိ, ဖလာနိ ဂဟေတုမာရဒ္ဓါ သမ္ပတ္တိဖလဂဟဏကာလာတိ အတ္ထော။ **ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ** တိ ပုရာဏပဏ္ဏာနိ ပဇဟိတွာ သမ္ပန္နပဏ္ဏုပ္ပလာသာတိ အတ္ထော။ **တေ**တိ ဒုမာ။ **အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ** တိ ဒီပသိခာဝန္တော ဝိယ ဇလိတအဂ္ဂီ ဝိယ တ သြဘာသယန္တိ သဗ္ဗာ ဒိသာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သမယော**တိ ကာလော, ‘‘အနုဂ္ဂဟာယာ’’တိ ဝစနသေသော။ **မဟာဝီရာ**တိ မဟာဝိက္ကန္တ။ **ဘာဂီ ရသာန**န္တိ အတ္ထရသာဒီနံ ဘာဂီ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဓမ္မသေနာပတိနာ – ‘‘ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ အတ္ထရသဿ ဓမ္မရသဿာ’’တိအာဒိ (စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂)။ မဟာဝီရ, ဘာဂီတိ စ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ သမ္ဗောဓနဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘာဂီရထာနန္တိ ပန ဟဒေ ဘာဂီရထော နာမ အာဒိရာဇာ။ တဗ္ဗံသဇာတတာယ သာကိယာ ဘာဂီရထာ, တေသံ ဘာဂီရထာနံ ဥပကာရတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဒုမာနီတိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, ဒုမာ ရုက္ခာတိ အတ္ထော။ **သမန္တတော သဗ္ဗဒိသာ ပဝန္တိ** တိ, သမန္တတော သဗ္ဗဘာဂတော သဗ္ဗဒိသာသု စ ဖုလ္လာနိ, တထာ ဖုလ္လတ္တာ ဧဝ သဗ္ဗဒိသာ ပဝန္တိ ဂန္ဓံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ **အာသမာနာ**တိ အာသီသန္တာ ဂဟိတုကာမာ။ ဧဝံ ရုက္ခသောဘာယ ဂမနမဂ္ဂဿ ရာမဏေယျတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ **‘‘နေတတိသီတ’’**န္တိအာဒိနာ ဥတုသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ **သုခါ**တိ နာတိသီတနာတိဥဏှဘာဝေနေဝ သုခါ ဣဋ္ဌာ။ **ဥတု အဒ္ဒနိယာ**တိ အဒ္ဓါနဂမနယောဂ္ဂ ဥတု။ **ပဿန္တု တံ သာကိယာ ကောဠိယာ စ, ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိယံ တရန္တ** န္တိ

ရောဟိနီ နာမ နဒီ သာကိယကောဠိယဇနပဒာနံ အန္တရေ ဥတ္တရဒိသတော ဒက္ခိဏမုခာ သန္ဒတိ, ရာဇဂဟံ စသ္မာ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ, တသ္မာ ရာဇဂဟတော ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တုံ တံ နဒိံ တရန္တာ ပစ္ဆာမုခာ ဟုတွာ တရန္တိ။ တေနာဟ "ပသ္သန္တု တံ။ပေ။ တရန္တ"န္တိ။ "ဘဂဝန္တံ ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိံ နာမ နဒိံ အတိက္ကမန္တံ သာကိယကောဠိယဇနပဒတသိနော ပသ္သန္တူ"တိ ကပိလဝတ္ထုဂမနာယ ဘဂဝန္တံ အာယာစန္တော ဥဿာဟေတိ။

ဣအာနိ အတ္တနော ပတ္ထနံ ဥပမာဟိ ပကာသေန္တော **"အာသာယ ကသတေ"**တိ ကထမာဟ။ **အာသာယ ကသတေ ခေတ္တ**န္တိ ကဿကော ကသန္တော ခေတ္တံ ဖလာသာယ ကသတိ။ **ဗီဇံ အာသာယ ဝပ္ပတိ** တိ ကသိတွာ စ ဝပန္တော ဖလာသာယ ဧဝ ဗီဇံ ဝပ္ပတိ နိက္ခိပိယတိ။ **အာသာယ ဝါဏိဇာ ယန္တိ** တိ ဓနဟာရကာ ဝါဏိဇာ ဓနာသာယ သမုဒ္ဒံ တရိတုံ ဒေသံ ဥပဂန္တုံ သမုဒ္ဒံ နာဝါယ ယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ။ **ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ** တိ ဧဝံ အဟမ္ပိ ယာယ အာသာယ ပတွာ ထနာယ ဘဂဝတ ဟုမ္ဟာကံ ကပိလပုရဂမနပတ္ထနာယ ဣဓ တိဋ္ဌာမိ။ သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု, တုမှေဟိ "ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ ဝဒတိ, အာသာယ သဒိသတာယ စေတ္ထ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒံ အာသာတိ အာဟ။

ဂမနမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာဒိနာ အနေကတရံ ယာစနာယ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **"ပုနပ္ပုန"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော – သကိံ ဝုတ္တမတ္တေန ဝပေ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ ကဿကာ **ပုနပ္ပုနံ** ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ဗီဇံ ဝပန္တိ။ ပဇ္ဇုန္နော **ဒေဝရာဇာ**ပိ ကေတရမေဝ အဝဿိတွာ **ပုနပ္ပုနံ** ကာလေန ကာလံ ဝဿတိ။ ကဿကာပိ ကေတရမေဝ အကသိတွာ သဿသမ္ပတ္တိအတ္ထံ ပံသုံ ကဒ္ဒမံ တ မုဒုံ ကာတုံ ခေတ္တံ ပုနပ္ပုနံ ကသန္တိ။ ကေတရမေဝ ဓညံ သင်္ဂဟံ ကတွာ "အလမေတ္တာဝတာ"တိ အပရိတုဿနတော ကောဋ္ဌာကရာဒီသု ပဋိသာမနဝသေန မနုဿေဟိ ဥပနီယမာနံ ပုနပ္ပုနံ သာလိ အာဒိ**ဓညံ** ရဋ္ဌံ **ဥပေတိ** ဥပဂစ္ဆတိ။

ယာစနကာပိ ယာစန္တာ ပုနပ္ပုနံ ကုလာနိ **စရန္တိ** ဥပဂစ္ဆန္တိ, န ကေတရမေဝ, ယာစိတာ ပန တေသံ ပုနပ္ပုနံ အနပတိ ဒဒန္တိ, န သကိံယေဝ။ တထာ ပန ဒေယျဓမ္မံ ပုနပ္ပုနံ အနပတိ **ဒဒိတွာ** အနမယံ ပုညံ ဥပစိနိတွာ **ပုနပ္ပုနံ** အပရာပရံ **သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ** ပဋိသန္ဓိဝသေန ဒေဝလောကံ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ အဟမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ ယာစာမိ ဘဂဝတ မယှံ မနောရထံ မတ္ထကံ ဟာပေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣအာနိ ယဒတ္ထံ သတ္ထာရံ ကပိလဝတ္ထုဂမနံ ယာစတိ, တံ ဒဿေတုံ **"ဝီရော ဟဝေ"**တိကထမာဟ။ တဿတ္ထော – **ဝီရော** ဝီရိယဝါ မဟာဝိက္ကန္တော **ဘူရိပညော** မဟာပညော ပုရိသော **ယသ္မိံ** ကုလေ **ဇာယတိ** နိဗ္ဗတ္တတိ, တတ္ထ **ဟဝေ** ဧကံသေန **သတ္တယုဂံ** သတ္တပုရိသယုဂံ ယာဝသတ္တမံ ပိတာမဟယုဂံ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ **ပုနေတိ** သောဓေတီတိ လောကတအော အတိတအော အဘေသု။ ဘဂဝတ ပန သဗ္ဗေသံ ဒေဝတနံ ဥတ္တမဒေဝတာယ **ဒေဝဒေဝတေ** ဟာပနိတရဏေန ကလျာဏပတိဋ္ဌာပနေန တတော ပရမ္ပိ သောဓေတုံ **သက္ကတိ** သက္ကောတီတိ မညာမိ အဟံ။ ကသ္မာ? **တယာ ဟိ ဇာတော မုနိ သစ္စနာမော** ယသ္မာ တယာ သတ္ထာရာ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော မုနိဘာတေ, မုနိ တ သမာနော အတ္တဟိတပရဟိတာနံ ဣဓလောကပရလောကာနဉ္စ မုနနတော "မုနီ"တိ အဝိတထနာမော, မောနတ တ မုနိ, "သမဏော ပဗ္ဗဇိတော ဣသီ"တိ အဝိတထနာမော တယာ ဇာတော။ တသ္မာ သတ္တာနံ ဧကန္တဟိတပဋိလာဘဟေတုဘာဝတော ဘဂဝတ တဝ တတ္ထ ဂမနံ ယာစာမာတိ အတ္ထော။

ဣအာနိ "သတ္တယုဂ"န္တိ ဝုတ္တေ ပိတုယုဂံ ဒဿေတုံ **"သုဒ္ဓောဒနော နာမာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သုဒ္ဓံ ဩဒနံ ဇီဝနံ တေဿာတိ **သုဒ္ဓောဒနော** ။ ဗုဒ္ဓပိတာ ဟိ ဧကံသတော သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီမနောသမာစာရော သုဝိသုဒ္ဓာဇီဝေ ဟောတိ တထာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နတ္တာ။ **မာယနာမာ**တိ ကုလရူပသီလာစာရာဒိသမ္ပတ္တိယာ ဉာတိမိတ္တာဒီဟိ "မာ ယာဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗဂုဏတာယ "မာယာ"တိ လဒ္ဓနာမာ။ **ပရိဟရိယာ**တိ ဓာရေတွာ။ **ကာယဿ ဘေဒာ** တိ သဒေဝကဿ လောကဿ စေတိယသဒိသဿ အတ္တနော ကာယဿ ဝိနာသတော ဥဒ္ဓံ။ **တိဒိဝမှိ**တိ တုသိတဒေဝလောကေ။

သာတိ မာယာဒေဝီ။ **ကေတမီ**တိ ကေတ္တေန တံ ကိတ္တေတိ။ **ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ** တိ, တုသိတဘဝနပရိယာပန္နေဟိ ဒိဗ္ဗေဟိ ဝတ္ထုကာမေဟိ။ **သမင်္ဂိဘူတာ** တိ သမန္နာဂတာ။ **ကာမဂုဏေဟီ**တိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ, "ကာမေဟီ"တိ ဝတွာ ပုန "ကာမဂုဏေဟီ"တိ ဝစနေန အနေကဘာဂေဟိ ဝတ္ထုကာမေဟိ ပရိစာရိယတီတိ ဒီပေတိ။ **တေဟီ**တိ ယသ္မိံ ဒေဝနိကာယေ နိဗ္ဗတ္တိ, တေဟိ တုသိတဒေဝဂဏေဟိ, တေဟိ တ ကာမဂုဏေဟိ။ "သမင်္ဂိဘူတာ ပရိတရိတာ"တိ စ ဣတွာ

ထိလိင်္ဂနိဒ္ဒေသော ပုရိမတ္တဘာဝသိဒ္ဓံ ဣတ္ထိဘာဝံ, ဒေဝတာဘာဝံ တ သန္ဓာယ ကတော, ဒေဝူပပတ္တိ ပန ပုရိသဘာဝေနေဝ ဇာတာ။

ဧဝံ ထေရေန ယာစိတော ဘဂဝါ တတ္ထ ဂမနေ ဗဟူနံ ဝိသေသာဓိဂမံ ဒိသွာ ဝီသတိသဟဿ ခီဏာသဝပရိဝုတော ရာဇဂဟတော အတုရိတစာရိကာဝသေန ကပိလဝတ္ထုဂါမိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ထေရော ဣဒ္ဓိယာ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ရညော ပုရတော အာကာသေ ဌိတော အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝေသံ ဒိသွာ ရညာ "ကောသိ တွံ"န္တိ ပုစ္ဆိတော, "သစေ အမစ္စပုတ္တံ တယာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ပေသိတံ မံ န ဇာနာသိ, ဧဝံ ပန ဇာနာဟိ"တိ ဒဿေန္တော –

"ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။
ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂေါတမ အယျကောသီ"တိ။ –

ဩသာနဂါထမာဟ။

တတ္ထ **ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ** တိ, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ဥရေ ဇာတတာယ ဩရသပုတ္တော အမှိ။ **အသယှသာဟိနော**တိ, အဘိသမ္ဗောဓိတော ပုဗ္ဗေ ဌပေတွာ မဟာဗောဓိသတ္တံ အညေဟိ သဟိတုံ ဝဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယှဿ သကလဿ ဗောဓိသမ္ဘာရဿ မဟာကာရုဏိကာဓိကာရဿ စ သဟနတော ဝဟနတော, တတော ပရမ္ပိ အညေဟိ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယှာနံ ပဉ္စန္နံ မာရာနံ သဟနတော အဘိဘဝနတော, အာသယာနုသယစရိတာဓိမုတ္တိအာဒိဝိဘာဂါဝဗောဓနေန ယထာရဟံ ဝေနေယျာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ အနုသာသနီသင်္ခာတဿ အညေဟိ အသယှဿ ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ စ သဟနတော, တတ္ထ တ သာဓုကာရီဘာဝတော အသယှသာဟိနော။ **အင်္ဂီရသဿာ** တိ အင်္ဂီကတသီလာဒိသမ္ပတ္တိကဿ။ "အင်္ဂမင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏကဩဘာသဿာ"တိ အပရေ။ ကေစိ ပန "အင်္ဂီရသော, သိဒ္ဓတ္ထောတိ ဒွေ နာမာနိ ပိတရာယေဝ ဂဟိတာနီ"တိ ဝဒန္တိ။ **အပ္ပဋိမဿာ**တိ အနူပမဿ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တိယာ **တာဒိနော။ ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသီ**တိ အရိယဇာတိဝသေန မယှံ ပိတု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ လောကဝေါဟာရေန တွံ ပိတာ အသိ။ **သက္ကာ** တိ ဇာတိဝသေန ရာဇာနံ အာလပတိ။ **ဓမ္မေနာ** တိ သဘာဝေန အရိယဇာတိ လောကိယဇာတိတိ ဒွိန္နံ ဇာတီနံ သဘာဝသမောဓာနေန **ဂေါတမာ**တိ ရာဇာနံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **အယျကောသီ** တိ ပိတာမဟော အသိ။ ဧတ္ထ စ "ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှီ"တိအာဒိံ ဝဒန္တော ထေရော အညံ ဗျာကာသိ။

ဧဝံ ပန အတ္တာနံ ဇာနာပေတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန ရညာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဿ ဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒိန္နေ ဂမနာကာရံ ဒဿေတိ။ "ကသ္မာ ဂန္တုကာမတ္ထ, ဘုဉ္ဇထာ"တိ စ ဝုတ္တေ, "သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမီ"တိ။ "ကဟံ ပန သတ္ထာ"တိ? "ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော"တိ။ "တုမှေဟ ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယာဝ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ သမ္ပာပုဏာတိ, တာဝဿ ဣတောဝ ပိဏ္ဍပါတံ ဟရထာ"တိ။ ထေရော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ရညော ပရိသာယ စ ဓမ္မံ ကထေတွာ သတ္ထု အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ သကလံ ရာဇနိဝေသနံ ရတနတ္တယေ အဘိပ္ပသန္နံ ကရောန္တော သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံယေဝ သတ္ထု အာဟရိတဗ္ဗဘတ္တပုဏ္ဏံ ပတ္တံ အာကာသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဥပနေတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧဝံ သဋ္ဌိယောဇနံ မဂ္ဂံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တဿ သတ္ထု ရာဇဂေဟတောဝ ဘတ္တံ အာဟရိတွာ အဒာသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ "မယှံ ပိတု မဟာရာဇဿ သကလနိဝေသနံ ပသာဒေသီ"တိ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ကာဠုဒါယိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဧကဝိဟာရိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပုရတော ပစ္ဆတော တ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဧကဝိဟာရိယတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ကုလဂေဟေ

နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိဝေကဝါသံ ဝသိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဓမ္မာသောကရညော ကနိဋ္ဌဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အသောကမဟာရာဇာ ကိရ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနတော ဒွိန္နံ ဝဿသတာနံ ဥပရိ အဋ္ဌာရသမေ ဝဿေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဧကရဇ္ဇာဘိသေကံ ပတွာ အတ္တနော ကနိဋ္ဌံ တိဿကုမာရံ ဩပရဇ္ဇေ ဌပေတွာ ဧကေန ဥပာယေန တံ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နံ အကာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ မိဂဝံ ဂတော အရညေ ယောနကမဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရံ ဟတ္ထိနာဂေန သာလသာခံ ဂဟေတွာ ဗီဇိယမာနံ နိသိန္နံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတပသာဒော “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အယံ မဟာထေရော ဝိယ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညေ ဝိဟရေယျ”န္တိ စိန္တေသိ။ ထေရော တဿ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ တဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အသောကာရာမေ ပေါက္ခရဏိယာ အဘိဇ္ဇမာနေ ဥဒကေ ဌတွာ စီဝရဉ္စ ဥတ္တရာသင်္ဂဉ္စ အာကာသေ ဩလဂ္ဂေတွာ နှာယိတုံ အာရဘိ။ ကုမာရော ထေရဿ အာနုဘာဝံ ဒိသွာ အဘိပ္ပသန္နော အရညတော နိဝတ္တိတွာ ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ “ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ အနေကပ္ပကာရံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပာယံ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ သော ဥပာသကော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခံ ပတ္ထေန္တော –

၅၃၇. “ပုရတော ပစ္ဆတော ဝါပိ၊ အပရော စေ န ဝိဇ္ဇတိ။
အတီဝ ဖာသု ဘဝတိ၊ ဧကဿ ဝသတော ဝနေ။

၅၃၈. “ဟန္ဒ ဧကော ဂမိဿာမိ၊ အရညံ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏိတံ။
ဖာသု ဧကဝိဟာရိဿ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၅၃၉. “ယောဂီ-ပီတိကရံ ရမ္မံ၊ မတ္တကုဉ္ဇရသေဝိတံ။
ဧကော အတ္တဝသီ ခိပ္ပံ၊ ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ။

၅၄၀. “သုပုပ္ဖိတေ သီတဝနေ၊ သီတလေ ဂိရိကန္ဒရေ။
ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ၊ စင်္ကမိဿာမိ ဧကကော။

၅၄၁. “ဧကာကိယော အဒုတိယော၊ ရမဏီယေ မဟာဝနေ။
ကဒါဟံ ဝိဟရိဿာမိ၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။

၅၄၂. “ဧဝံ မေ ကတ္တုကာမဿ၊ အဓိပ္ပာယော သမိဇ္ဈတု။
သာဓယိဿာမဟံယေဝ၊ နာညော အညဿ ကာရကော”တိ။ –

ဣမာ ဆ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပုရတော ပစ္ဆတော ဝါ**တိ အတ္တနော ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ, **ဝါ**-သဒ္ဒဿ ဝိကပ္ပတ္ထတ္တာ ပဿသတော ဝါ **အပရော** အညော ဇနော န ဝိဇ္ဇတိ စေ, **အတီဝ** အတိဝိယ **ဖာသု** စိတ္တသုခံ ဘဝတိ။ ဧကဝိဟာရီဘာဝေန **ဧကဿ** အသဟာယဿ။ **ဝနေ ဝသတော**တိ စိရပရိစိတေန ဝိဝေကဇ္ဈာသယေန အာကမ္ပိယမာနဟဒယော သော ရတ္တိန္ဒိဝံ မဟာဇနပရိဝုတဿ ဝသတော သင်္ဂဏိကဝိဟာရံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဝိဝေကသုခဉ္စ ဗဟုံ မညန္တော ဝဒတိ။

ဟန္ဒာတိ ဝေါဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော, တေန ဣဒါနိ ကရီယမာနဿ အရညဂမနဿ နိစ္ဆိတဘာဝမာဟ။ **ဧကော ဂမိဿာမီ**တိ “သုညာဂါရေ ခေါ, ဂဟပတိ, တထာဂတာ အဘိရမန္တီ”တိအာဒိဝစနတော (စူဠဝ. ၃၀၆) ဗုဒ္ဓေဟိ ဝဏ္ဏိတံ ပသတ္ထံ အရညံ ဧကော အသဟာယော ဂမိဿာမိ ဥပဂစ္ဆာမိ။ ယသ္မာ **ဧကဝိဟာရိဿ** ဈာနာဒီသု အသဟာယဘာဝေန ဧကဝိဟာရိဿ နိဗ္ဗာနံ ပဋိပေသိတစိတ္တတာယ **ပဟိတတ္တဿ** အဓိသီလသိက္ခာဒိကာ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခတော ဘိက္ခုနော အရညံ **ဖာသု** ဣဋ္ဌံ သုခာဝဟန္တိ အတ္ထော။

ယောဂီ-ပီတိကရန္တိ ယောဂီနံ ဘာဝနာယ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာနံ အပ္ပသဒ္ဒါဒိဘာဝေန စျာနဝိပဿနာဒိပီတိံ အာဝဟနတော ယောဂီ-ပီတိကရံ။ ဝိသဘာဂါရမ္မဏာဘာဝေန ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပတာယ **ရမ္မံ။ မတ္တကုဉ္ဇရသေဝိတန္တိ** မတ္တဝရတရဏဝိစရိတံ, ကြမိနာပိ ဗြဟာရညဘာဝေန ဇနဝိဝေကံယေဝ ဒဿေတိ။ **အတ္ထဝသီ** တိ ကြမ အတ္ထောတိ သမဏဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ ''ကထံ နု ခေါ သော မေ ဘဝေယျာ''တိ တဿ ဝသံ ဂတော။

သုပုပ္ဖိတေ တိ သုဋ္ဌု ပုပ္ဖိတေ။ **သီတဝနေ**တိ ဆာယူဒကသမ္ပတ္တိယာ သီတေ ဝနေ။ ဥဘယေနပိ တဿ ရမဏီယတံယေဝ ဝိဘာဝေတိ။ **ဂိရိကန္ဒရေ** တိ ဂိရီနံ အဗ္ဘန္တရေ ကန္ဒရေ။ ကန္တိ ဟိ ဥဒကံ, တေန အရိတံ နိန္နဋ္ဌာနံ ကန္ဒရံ နာမ။ တာဒိသေ သီတလေ ဂိရိကန္ဒရေ ဃမ္မပရိတာပံ ဝိနောဒေတ္ဝာ အတ္တနော ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတ္ဝာ နှဟာယိတ္ဝာ စင်္ကမိဿာမိ ကေကောတိ ကတ္ထစိ အနာယတ္တဝုတ္တိတံ ဒဿေတိ။

ကောကိယောတိ ကောကီ အသဟာယော။ **အဒုတိယော**တိ တဏှာဟာသဒ္ဒာတဒုတိယာဘာဝေန အဒုတိယော။ တဏှာ ဟိ ပုရိသဿ သဗ္ဗအ အဝိဇဟနဋ္ဌေန ဒုတိယာ နာမ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''တဏှာဒုတိယော ပုရိသော, ဒီဃမဒ္ဓာန သံသရ''န္တိ (ဣတိဝု. ၁၅, ၁၀၅)။

ဝံ မေ ကတ္တကာမဿ တိ ''ဟန္ဒ ကော ဂမိဿာမီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိဓိနာ အရညံ ဂန္တွာ ဘာဝနာဘိယောဂံ ကတ္တုကာမဿ မေ။ **အဓိပ္ပါယော သမိဇ္ဈတူ** တိ ''ကအဟံ ဝိဟရိဿာမိ, ကတကိစ္စော အနာသဝေ''တိ ဝံ ပဝတ္တော မနောရထော ဣဇ္ဈတု သိဒ္ဓိံ ဟပုဏာတု။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ စ ယသ္မာ န အာယာစနမတ္တေန သိဇ္ဈတိ, နာပိ အညေန သာဓေတဗ္ဗာ, တသ္မာ အာဟ **''သာဓယိဿာမဟံယေဝ, နာညော အညဿ ကာရကော''** တိ။

ဝံ ဥပရာဇဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဒဠှပရိဟနိစ္ဆယတံ ဉတွာ ရာဇာ အသောကာရာမဂမနီယံ မဂ္ဂံ အလင်္ကာရာပေတွာ ကုမာရံ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ မဟတိယာ သေနာယ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန ဝိဟာရံ နေသိ။ ကုမာရော ပဓာနဃရံ ဂန္တွာ မဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ, အနေကသတာ မနုဿာ တံ အနုပဗ္ဗဇိံသု။ ရညော ဘာဂိနေယျော သင်္ဃမိတ္တာယ သာမိကော အဂ္ဂိဗြဟ္မာပိ တမေဝ အနုပဗ္ဗဇိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အတ္တနာ ကာတဗ္ဗံ ပကာသေန္တော –

၅၄၃. ''သေ ဗန္ဓာမိ သန္နာဟံ၊ ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ။
န တတော နိက္ခမိဿာမိ၊ အပ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ။

၅၄၄. ''မာလုတေ ဥပဝာယန္တေ၊ သီတေ သုရဘိဂန္ဓိကေ။
အဝိဇ္ဇံ ဒါလယိဿာမိ၊ နိသိန္နော နဂမုဒ္ဓနိ။

၅၄၅. ''ဝနေ ကုသုမသဉ္ဆန္နေ၊ ပဗ္ဘာရေ နူန သီတလေ။
ဝိမုတ္တိသုခေန သုခိတော၊ ရမိဿာမိ ဂိရိဗ္ဗဇေ''တိ။ –

တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သေ ဗန္ဓာမိ သန္နာဟ** န္တိ သောဟံ ဝီရိယသင်္ခါတံ သန္နာဟံ ဗန္ဓာမိ, ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခော ဝီရိယသန္နာဟေန သန္နယှာမိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ နာမ သူရော ပုရိသော ပစ္စတ္ထိကေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ တံ ဇေတုကာမော အညံ ကိစ္စံ ပဟာယ ကဝစပဋိမုစ္စနာဒိနာ ယုဒ္ဓာယ သန္နယှတိ, ယုဒ္ဓဘူမိဉ္စ ဂန္တွာ ပစ္စတ္ထိကေ အဇေတွာ တတော န နိဝတ္တတိ, ဧဝမဟမ္ပိ ကိလေသပစ္စတ္ထိကေ ဇေတုံ အာဒိတ္တမ္ပိ သီသံ စေလဥ္စ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ စတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနဝီရိယသန္နာဟံ သန္နယှာမိ, ကိလေသေ အဇေတွာ ကိလေသဝိဇယယောဂ္ဂံ ဝိဝေကဋ္ဌာနံ န ဝိဿဇ္ဇေမီတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ န တတော နိက္ခမိဿာမိ, အပ္ပတ္တော အာသဝက္ခယ''**န္တိ။

''မာလုတေ ဥပဝာယန္တေ'' တိအာဒိနာ အရညဋ္ဌာနဿ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယောဂ္ဂတံ ဝဒတိ, ရမိဿာမိ နူန ဂိရိဗ္ဗဇေတိ ယောဇနာ။ ပဗ္ဗတပရိက္ခေပေ အဘိရမိဿာမိ မညေတိ အနာဂတတ္ထံ ပရိကပ္ပေန္တော ဝဒတိ။ သေသံ သု

ဝိညေယျမေဝ။

ဇဝံ ဝတ္တတ ထေရော အရညံ ပဝိသိတ္ဝာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိံ ကလိင်္ဂရဋ္ဌံ အဂမာသိ။ တတ္ထဿ ဟာဒေ စမ္မိကာဇာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, တံ ဒိသွတ ဧကော ဝေဇ္ဇော "သပ္ပိံ, ဘန္တေ, ပရိယေသထ, တိကိစ္ဆိဿာမိ န"န္တိ အာဟ။ ထေရော သပ္ပိပရိယေသနံ အကတ္ဝာ ဝိပဿနာယ ဧဝ ကမ္မံ ကရောတိ, ရောဂေ ဝဍ္ဎတိ, ဝေဇ္ဇော ထေရဿ တတ္ထ အပ္ပောဿုက္ကတံ ဒိသွတ သယမေဝ သပ္ပိံ ပရိယေသိတ္ဝာ ထေရံ အရောဂံ အကာသိ။ သော အရောဂေ ဟုတ္ဝာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၄၄.၁-၁၂) –

"ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

"နိပ္ပပဉ္စော နိရာလမ္ဗော၊ အာကာသသမမာနသော။
သုညတာဗဟုလော တာဒီ၊ အနိမိတ္တရတော ဝသီ။

"အသင်္ဂစိတ္တော နိက္လေသော၊ အသံသဋ္ဌော ကုလေ ဂဏေ။
မဟာကာရုဏိကော ဝီရော၊ ဝိနယောပာယကောဝိဒေါ။

"ဥယျုတ္တော ပရကိစ္စေသု၊ ဝိနယန္တော သဒေဝကေ။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ဂတိံ ပင်္ကဝိသောသနံ။

"အမတံ ပရမဿာဒံ၊ ဇရာမစ္စုနိဝါရဏံ။
မဟာပရိသမဇ္ဈေ သော၊ နိသိန္နော လောကတာရကော။

"ကရဝီကရုတော နာထော၊ ဗြဟ္မဃောသော တထာဂတော။
ဥဒ္ဓရန္တော မဟာဒုဂ္ဂါ၊ ဝိပ္ပနဋ္ဌေ အနာယကေ။

"ဒေသေန္တော ဝိရဇံ ဓမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌော မေ လောကနာယကော။
တဿ ဓမ္မံ သုဏိတ္ဝာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

"ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ တဒါဟာဟံ၊ စိန္တေန္တော ဇိနသာသနံ။
ဧကကော ဝနေ ရမ္မေ၊ ဝသိံ သံသဂ္ဂပီဠိတော။

"သက္ကာယဝူပကာသော မေ၊ ဟေတုဘူတော မမာဘဝိ။
မနသော ဝူပကာသဿ၊ သံသဂ္ဂဘယဒဿိနော။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတ္ဝာ ထေရေ တတ္ထ ဝိဟရန္တေ ရာဇာ ကောဋ္ဌိမနပရိစ္စာဂေန ဘောဇကဂိရိဝိဟာရံ နာမ ကာရေတ္ဝာ ထေရံ တတ္ထ ဝါသေသိ။ သော တတ္ထ ဝိဟရန္တော ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ –

၅၄၆. "သောဟံ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ"တိ။ –

ဩသာနဂါထမာဟ။ သာ ဥတ္တာနတ္ထာဝ။ တဒေဝ စ ထေရဿ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ။

ဂေဝိဟာရိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

အနာဂတံ ယော ပဋိကစ္စ ပဿတီတိ အာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တဇ္ဇံ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။

သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ပုရိသသဟဿဂဏဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ ဂဏသဟဿပဋိမဏ္ဍိတံ မဟန္တံ ပရိဝေဏံ ကာရာပေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဧနာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တံ ဥပာသကံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ သပုတ္တဒာရာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိံသု။ တေသု ဂဏဇေဋ္ဌကော အမှာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ပစ္စန္တဒေသေ ကုက္ကုဋဝတီနာမကေ နဂရေ ရာဇဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **ကပ္ပိနော**တိ နာမံ အဟောသိ။ သေသပုရိသာ တသ္မိံယေဝ နဂရေ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ကပ္ပိနကုမာရော ပိတု အစ္စယေန ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ မဟာကပ္ပိနရာဇာ နာမ ဇာတော။ သော သုတဝိတ္တကတာယ ဟတော စ တူဟိ ဒွတရေဟိ သီဃံ ဒူတေ ပေသေသိ – ''ယတ္ထ ဗဟုဿုတေ ပဿထ, တတော နိဝတ္တိတွာ မယှံ အာရောစေထာ''တိ။

တေန စ သမယေန အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ ကာလေ သာဝတ္ထိတသိန္နော တဏိဇာ သာဝတ္ထိယံ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ တံ နဂရံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ''ရာဇာနံ ပဿိဿာမာ''တိ ပဏ္ဏာကာရဟတ္ထာ ရညော အာရောစာပေသုံ။ တေ ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ နိယ္ယာဒိတပဏ္ဏာကာရေ ဝန္ဒိတွာ ဌိတေ ''ကုတော အာဂတတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သာဝတ္ထိတော, ဒေဝ''တိ။ ''ကစ္စိ တေ ရဋ္ဌံ သုဘိက္ခံ, ဓမ္မိကော ရာဇာ''တိ? ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''ကီဒိသော ဓမ္မော တုမှာကံ ဒေသေ ဣဒါနိ ပဝတ္တတီ''တိ? ''တံ, ဒေဝ, န သက္ကာ ဥစ္ဆိဋ္ဌမုခေဟိ ကထေတု''န္တိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရေန ဥဒကံ အာပေသိ။ တေ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဒသဗလာဘိမုခါ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ, ''ဒေဝ, အမှာကံ ဒေသေ ဗုဒ္ဓရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န''န္တိ အာဟံသု။ ရညော ''ဗုဒ္ဓော''တိ ဝစနေ သုတမတ္တေယေဝ သကလသရီရံ ဖရမာနာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော ''ဗုဒ္ဓောတိ, တာတာ, ဝဒေထာ''တိ အာဟ။ ''ဗုဒ္ဓောတိ, ဒေဝ, ဝဒာမာ''တိ။ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝဒာပေတွာ ''ဗုဒ္ဓောတိ ပဒံ အပရိမာဏ''န္တိ တသ္မိံယေဝ ပဒေ ပသန္နော သတသဟဿံ ဒတွာ ''အပရံ ဝဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, လောကေ ဓမ္မရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န''န္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ သတသဟဿံ ဒတွာ ''အပရံ ဝဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, သင်္ဃရတနံ နာမ ဥပ္ပန္န''န္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ သတသဟဿံ ဒတွာ ''ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ တတောဝ နိက္ခမိ။ အမစ္စာပိ တထေဝ နိက္ခမိံသု။ သော အမစ္စသဟဿေန သဒ္ဓိံ ဂင်္ဂါတီရံ ပတွာ ''သစေ သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, ဣမေသံ အဿာနံ ခုရမတ္တမ္ပိ မာ တေမေတူ''တိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဥဒကပိဋ္ဌေနေဝ ပူရံ ဂင်္ဂါနဒိံ အတိက္ကမိတွာ အပရမ္ပိ အဟုယောဇနဝိတ္ထာရံ နဒိံ တထေဝ အတိက္ကမိတွာ တတိယံ စန္ဒဘာဂံ နာမ မဟာနဒိံ ပတွာ တမ္ပိ တာယ ဧဝ သစ္စကိရိယာယ အတိက္ကမိ။

သတ္ထာပိ တံဒိဝသံ ပစ္စူသသမယံယေဝ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝောလောကေန္တော ''အဇ္ဇ မဟာကပ္ပိနော တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အမစ္စသဟဿပရိဝါရော မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုံ အာဂမိဿတီ''တိ ဒိသွာ ''မယာ တေသံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတုံ ယုတ္တ''န္တိ ပာတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော သယမေဝ အာကာသေန ဂန္တွာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ တေသံ ဥတ္တရဏတိတ္ထဿာဘိမုခဋ္ဌာနေ မဟာနိဂြောဓမူလေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ တေန တိတ္ထေန ဥတ္တရန္တာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဝိဓာဝန္တိယော ဩလောကေန္တော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ''ယံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ မယံ အာဂတာ, အဒ္ဓာ သော ဧသော''တိ ဒဿနေနေဝ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနမိတွာ ပရမနိပစ္စာကာရံ ကရောန္တာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ရာဇာ ဘဂဝတော ဂောပ္ဖကေသု ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၄.၆၆-၁၀၇) –

‘‘ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဥဒိတော အဇ္ဈာကာသေ၊ ရဝိဝ သရဒမ္ဗရေ။

‘‘ဝစနာဘာယ ဗောဓေတိ၊ ဝေနေယ္ယပဒုမာနိ သော။
ကိလေသပင်္ကံ သောသေတိ၊ မတိရံသီဟိ နာယကော။

‘‘တိတ္ထိယာနံ ယသေ ဟန္တိ၊ ခဇ္ဇောတာဘာ ယထာ ရဝိ။
သစ္စတ္ထာဘံ ပကာသေတိ၊ ရတနံဝ ဒိဝါကရော။

‘‘ဂုဏာနံ အာယတိဘူတော၊ ရတနာနံဝ သာဂရော။
ပဇ္ဇုန္နောရိဝ ဘူတာနိ၊ ဓမ္မမေဃေန ဝဿတိ။

‘‘အက္ခဒဿော တဒါ အာသိံ၊ နဂရေ ဟံသသဝှယေ။
ဥပေစ္စ ဓမ္မမဿောသိံ၊ ဇလဇုတ္တမနာမိနော။

‘‘ဩဝါဒကဿ ဘိက္ခူနံ၊ သာဝကဿ ကတာဝိနော။
ဂုဏံ ပကာသယန္တဿ၊ တပ္ပယန္တဿ မေ မနံ။

‘‘သုတွာ ပတီတော သုမနော၊ နိမန္တေတွာ တထာဂတံ။
သသိဿံ ဘောဇယိတွာန၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။

‘‘တဒါ ဟံသသမဘာဂေါ၊ ဟံသဒုန္ဒုဘိနိဿနော။
ပဿထေတံ မဟာမတ္တံ၊ ဝိနိစ္ဆယဝိသာရဒံ။

‘‘ပတိတံ ပါဒမူလေ မေ၊ သမုဂ္ဂတတနူရုဟံ။
ဇီမူတဝဏ္ဏံ ပီဏံသံ၊ ပသန္နနယနာနနံ။

‘‘ပရိဝါရေန မဟတာ၊ ရာဇယုတ္တံ မဟာယသံ။
ဧသော ကတာဝိနော ဌာနံ၊ ပတ္ထေတိ မုဒိတာသယော။

‘‘ကပ္ပိနာ ပဏိဟိတေန၊ စာဂေန ပဏိဓီဟိ စ။
ကပ္ပသတသဟဿာနိ၊ နုပပဇ္ဇတိ ဒုဂ္ဂတိံ။

‘‘ဒေဝေသု ဒေဝသောဘဂ္ဂံ၊ မနုဿေသု မဟန္တတံ။
အနုဘောတွာန သေသေန၊ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏိဿတိ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ကပ္ပိနော နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

‘‘တတောဟံ သုကတံ ကာရံ၊ ကတွာန ဇိနသာသနေ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တုသိတံ အဂမာသဟံ။

‘‘ဒေဝမာနုသရဇ္ဇာနိ၊ သတသော အနုသာသိယ။

ဗာရာဏသိယမာသန္နေ၊ ဇာတော ကေဏိယဇာတိယံ။

‘‘သဟဿပရိတရေန၊ သပဇာပတိကော အဟံ။
ပဥ္စပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ၊ သတာနိ သမုပဋ္ဌဟိံ။

‘‘တေမာသံ ဘောဇယိတွတန၊ ပစ္ဆာဒမှဟ တိစီဝရံ။
တတော စုတာ မယံ သဗ္ဗေ၊ အဟုမှဟ တိဒသူပကာ။

‘‘ပုနော သဗ္ဗေ မနုဿတ္တံ၊ အဂမိမှဟ တတော စုတာ။
ကုက္ကုဋမှဟိ ပုရေ ဇာတာ၊ ဟိမဝန္တဿ ပဿတော။

‘‘ကပ္ပိနော နာမဟံ အာသိံ၊ ရာဇပုတ္တော မဟာယသော။
သေသာမစ္စကုလေ ဇာတာ၊ မမေဝ ပရိတရယုံ။

‘‘မဟာရဇ္ဇသုခံ ပတ္တော၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိမာ။
တဏိဓေဟိ သမက္ခာတံ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒမဟံ သုဏိံ။

‘‘ဗုဒ္ဓေ လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ အသမော ဧကပုဂ္ဂလော။
သော ပကာသေတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ အမတံ သုခမုတ္တမံ။

‘‘သုယုတ္တာ တဿ သိဿာ စ၊ သုမုတ္တာ စ အနာသတာ။
သုတွတ နေသံ သုဝစနံ၊ သက္ကရိတွတန တဏိဓေ။

‘‘ပဟာယ ရဇ္ဇံ သာမစ္စော၊ နိက္ခမိံ ဗုဒ္ဓမာမကော။
နဒိံ ဒိသွတ မဟာစန္ဒံ၊ ပူရိတံ သမတိတ္တိကံ။

‘‘အပ္ပတိဋ္ဌံ အနာလမ္ဗံ၊ ဒုတ္တရံ သီဃတဟိနိံ။
ဂုဏံ သရိတွတ ဗုဒ္ဓဿ၊ သောတ္ထိနာ သမတိက္ကမိံ။

‘‘ဘဝသောတံ သစေ ဗုဒ္ဓော၊ တိဏ္ဏော လောကန္တဂူ ဝိဒူ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဂမနံ မေ သမိဇ္ဈတု။

‘‘ယဒိ သန္တိဂမော မဂ္ဂော၊ မောက္ခော စစ္စန္တိကံ သုခံ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဂမနံ မေ သမိဇ္ဈတု။

‘‘သင်္ဃော စေ တိဏ္ဏကန္တာရော၊ ပုညက္ခေတ္တော အနုတ္တရော။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဂမနံ မေ သမိဇ္ဈတု။

‘‘သဟ ကတေ သစ္စဝရေ၊ မဂ္ဂါ အပဂတံ ဇလံ။
တတော သုခေန ဥတ္တိဏ္ဏော၊ နဒီတီရေ မနောရမေ။

‘‘နိသိန္နံ အဒ္ဒသံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဥဒေန္တံဝ ပဘင်္ကရံ။
ဇလန္တံ ဟေမသေလံဝ၊ ဒီပရုက္ခံဝ ဇောတိတံ။

‘‘သသိံဝ တာရာသဟိတံ၊ သာဝကေဟိ ပုရက္ခတံ။
တသဝံ ဝိယ ဝဿန္တံ၊ ဒေသနာဇလဒန္တရံ။

‘‘ဝန္ဒိတ္ဝာန သဟာမစ္စော၊ ကေမန္တမုပာဝိသိ။
တတော နော အာသယံ ဉတွာ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မမဒေသယိ။

‘‘သုတွာန ဓမ္မံ ဝိမလံ၊ အဘေစုမှာ မယံ ဇိနံ။
ပဗ္ဗာဇေဟိ မဟာဝီရ၊ နိဗ္ဗိန္နာမှာ မယံ ဘဝေ။

‘‘သွာဂတာ တေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မော၊ ဒုက္ခန္တကရဏာယ ဝေ။
စရထ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဣစ္စာဟ မုနိသတ္တမော။

‘‘သဟ ဝစနေန သဗ္ဗေပိ၊ ဘိက္ခုဝေသဓရာ မယံ။
အဟုမှာ ဥပသမ္ပန္နာ၊ သောတာပန္နာ စ သာသနေ။

‘‘တတော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ၊ အနုသာသိ ဝိနာယကော။
အနုသိဋ္ဌော ဇိနေနာဟံ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

‘‘တတော ဘိက္ခုသဟဿာနိ၊ အနုသာသိမဟံ တဒါ။
မမာနုသာသနကရာ၊ တေပိ အာသုံ အနာသဝါ။

‘‘ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
ဘိက္ခုဩဝါဒကာနဂ္ဂေါ၊ ကပ္ပိနောတိ မဟာဇနေ။

‘‘သတသဟဿေ ကတံ ကမ္မံ၊ ဖလံ ဒဿေသိ မေ ဣဓ။
ပမုတ္တော သရဝေဂေဝ၊ ကိလေသေ ဈာပယိံ မမ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တံ ပတွာ ပန တေ သဗ္ဗေဝ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ တေ ‘‘ဧထ, ဘိက္ခဝေ’’တိ အာဟ။ သာ ဧဝ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒာ စ အဟောသိ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုသဟဿံ အာဒါယ အာကာသေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ အထေကဒိဝသံ ဘဂဝါ တဿန္တေဝါသိကေ ဘိက္ခူ အာဟ – ‘‘ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ကပ္ပိနော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီ’’တိ? ‘‘န, ဘဂဝါ, ဒေသေတိ ။ အပ္ပောဿုက္ကော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ, ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေတီ’’တိ။ သတ္ထာ ထေရံ ပက္կောသာပေတွာ – ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ, ကပ္ပိန, အန္တေဝါသိကာနံ ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေသီ’’တိ? ‘‘သစ္စံ, ဘဂဝါ’’တိ။ ‘‘ဗြာဟ္မဏ, မာ ဧဝံ ကရိ, အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဥပဂတာနံ ဓမ္မံ ဒေသေဟီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, ဘန္တေ’’တိ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကောဝါဒေနေဝ သမဏသဟဿံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေန နံ သတ္ထာ ပဋိပါဋိယာ အတ္တနော သာဝကေ ထေရေ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ အထေကဒိဝသံ ထေရော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တော –

၅၄၇. ‘‘အနာဂတံ ယော ပဋိကစ္စ ပဿတိ၊ ဟိတဉ္စ အတ္ထံ အဟိတဉ္စ တံ ဒွယံ။
ဝိဒ္ဒေသိနော တဿ ဟိတေသိနော ဝါ၊ ရန္ဓံ န ပဿန္တိ သမေက္ခမာနာ။

၅၄၈. ‘‘အာနာပာနသတီ ယဿ၊ ပရိပုဏ္ဏာ သုဘာဝိတာ။
အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

၅၄၉. ‘‘ဩဒါတံ ဝတ မေ စိတ္တံ၊ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။
နိဗ္ဗိဒ္ဓံ ပဂ္ဂဟီတဉ္စ၊ သဗ္ဗာ ဩဘာသတေ ဒိသာ။

၅၅၀. ‘‘ဇီဝတေ ဝါပိ သပ္ပညော၊ အပိ ဝိတ္တပရိက္ခယော။

ပညာယ စ အလာဘေန, ဝိတ္တဝာပိ န ဇီဝတိ။

၅၅၁. ‘‘ပညာ သုတဝိနိစ္ဆိနီ, ပညာ ကိတ္တိသိလောကဝဍ္ဎနီ။
ပညာသဟိတော နရော ဣဓ, အပိ ဒုက္ခေသု သုခါနိ ဝိန္ဒတိ။

၅၅၂. ‘‘နာယံ အဇ္ဇတနော ဓမ္မော, နစ္ဆေရော နပိ အဗ္ဘုတော။
ယတ္ထ ဇာယေထ မီယေထ, တတ္ထ ကိံ ဝိယ အဗ္ဘုတံ။

၅၅၃. ‘‘အနန္တရဉှိ ဇာတဿ, ဇီဝိတာ မရဏံ ဓုဝံ။
ဇာတာ ဇာတာ မရန္တိဓ, ဧဝံ ဓမ္မာ ဟိ ပာဏိနော။

၅၅၄. ‘‘န ဟေတဒတ္ထာယ မတဿ ဟောတိ, ယံ ဇီဝိတတ္ထံ ပရပေါရိသာနံ။
မတမှိ ရုဏ္ဏံ န ယသော န လောကျံ, န ဝဏ္ဏိတံ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ။

၅၅၅. ‘‘စက္ခုံ သရီရံ ဥပဟန္တိ တေန, နိဟီယတိ ဝဏ္ဏဗလံ မတီ စ။
အာနန္ဒိနော တဿ ဒိသာ ဘဝန္တိ, ဟိတေသိနော နာဿ သုခီ ဘဝန္တိ။

၅၅၆. ‘‘တသ္မာ ဟိ ဣစ္ဆေယျ ကုလေ ဝသန္တေ, မေဓာဝိနော စေဝ ဗဟုဿုတေ စ။
ယေသဉှိ ပညာဝိဘဝေန ကိစ္စံ, တရန္တိ နာဝါယ နဒိံဝ ပုဏ္ဏာ’’န္တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အနာဂတန္တိ** န အာဂတံ, အဝိန္ဒန္တိ, အတ္ထော။ **ပဋိကစ္စာ**တိ ပုတေဝ, ပုရေတရံယေဝ။ **ပဿတီ**တိ ဩလောကေတိ။ **အတ္ထ**န္တိ ကိစ္စံ။ **တံ ဒွယ**န္တိ ဟိတာဟိတံ။ **ဝိဒ္ဒေသိနော**တိ အမိတ္တာ။ **ဟိတေသိနော**တိ မိတ္တာ။ **ရန္ဓ**န္တိ ဆိဒ္ဒံ။ **သမေက္ခမာနာ**တိ ဂဝေသန္တာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပုဂ္ဂလော အတ္တနော ဟိတာဝဟံ အဟိတာဝဟံ တဒုဘယမ္ပိ အတ္ထံ ကိစ္စံ အနာဂတံ အသမ္ပတ္တံ ပုရေတရံယေဝ ပညာစက္ခုနာ အဟံ ဝိယ ပဿတိ ဝီမံသတိ ဝိစာရေတိ, တဿ အမိတ္တာ တ အဟိတဇ္ဈာသယေန မိတ္တာ တ ဟိတဇ္ဈာသယေန ရန္ဓံ ဂဝေသန္တာ န ပဿန္တိ, တာဒိသော ပညတ ပုဂ္ဂလော အစ္ဆိဒ္ဒဝုတ္တိ, တသ္မာ တုမှေဟိပိ တထာရူပေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

ဣဒာနိ အာနာပာနဿတိဘာဝနာယ ဂုဏံ ဒဿေန္တော တတ္ထ တာနိ ယောဇေတုံ **‘‘အာနာပာနဿတီ ယဿာ’’**တိ ဒုတိယံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အာန**န္တိ အဿာသော။ **အပါန**န္တိ ပဿာသော။ အဿာသပဿာသနိမိတ္တာရမ္မဏာ သတိ အာနာပာနဿတိ။ သတိသီသေန စေတ္ထ တံသမ္ပယုတ္တသမာဓိဘာဝနာ အဓိပ္ပေတာ။ **ယဿာ**တိ, ယဿ ယောဂိနော။ **ပရိပုဏ္ဏာ သုဘာဝိတာ**တိ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ သောဠသန္နဉ္စ အာကာရာနံ ပါရိပူရိယာ သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏာ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တီနဉ္စ ပါရိပူရိယာ သုဋ္ဌု ဘာဝိတာ ဝဍ္ဎိတာ။ **အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ, ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ**တိ ‘‘သော သတောဝ အဿသတီ’’တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၄; မ. နိ. ၁.၁၀၇) ယထာ ဘဂဝတာ ဒေသိတာ, တထာ အနုပုဗ္ဗံ အနုက္ကမေန ပရိစိတာ အာသေဝိတာ ဘာဝိတာ။ **သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ, အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ**တိ သော ယောဂါဝစရော ယထာ အဗ္ဘာဒိဥပက္ကိလေသာ ဝိမုတ္တော စန္ဒော စန္ဒာလောကေန ဣမံ ဩကာသလောကံ ပဘာသေတိ, ဧဝံ အဝိဇ္ဇာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တော ဉာဏာလောကေန အတ္တသန္တာနပတိတံ ပရသန္တာနပတိတဉ္စ သင်္ခါရလောကံ ပဘာသေတိ ပကာသေတိ။ တသ္မာ တုမှေဟိ အာနာပာနဿတိဘာဝနာ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ အတ္တာနံ နိဒဿနံ ကတွာ ဘာဝနာဘိယောဂဿ သဖလတံ ဒဿေန္တော **‘‘ဩဒါတံ ဝတ မေ စိတ္တံ’’**န္တိ တတိယံ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – နီဝရဏမလဝိဂမတော **ဩဒါတံ** သုဒ္ဓံ ဝတ မမ စိတ္တံ။ ယထာ ပမာဏကရာ ရာဂာဒယော ပဟီနာ, အပ္ပမာဏဉ္စ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စက္ခံ ကတံ အဟောသိ, တထာ ဘာဝိတတ္တာ **အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ,** တတော ဧဝ စတုသစ္စံ **နိဗ္ဗိဒ္ဓံ** ပဋိဝိဇ္ဈိတံ, သကလသံကိလေသပက္ခတော **ပဂ္ဂဟိတဉ္စ** ဟုတွာ ဒုက္ခာဒိကာ ပုဗ္ဗန္တာဒိကာ စ ဒိသာ ဩဘာသတေ တတ္ထ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခတ္တာ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝိဂတသမ္မောဟတ္တာ စ။ တသ္မာ တုမှေဟိပိ ဧဝံ စိတ္တံ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ယထာ ဘာဝနာမယာ ပညာ စိတ္တမလဝိသောဓနာဒိနာ ပုရိသဿ ဗဟုပကာရာ, ဧဝံ ဣတရာပီတိ ဒဿေန္တော
“ဇီဝတေ တပိ သပ္ပညော” တိ စတုတ္ထကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ပရိက္ခီဏခနောပိ သပ္ပညဇာတိကော ဣတရီတ
ရသန္တောသေန သန္တုဋ္ဌော အနဝဇ္ဇာယ ဇီဝိကာယ ဇီဝတိယေဝ။ တဿ ဟိ ဇီဝိတံ ဇီဝိတံ နာမ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –
“ပညာဇီဝိံ ဇီဝိတမာဟု သေဋ္ဌ”န္တိ (သံ. နိ. ၁.၇၃, ၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၄)။ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလော ပန ပညာယ အလာဘေန ဒိဋ္ဌဓမ္မ
မိကံ သမ္ပရာယိကဉ္စ အတ္ထံ ဝိရာဓေန္တော ဝိတ္တတပိ န ဇီဝတိ, ဂရဟာဒိပ္ပတ္တိယာ ဇီဝန္တော နာမ န တဿ ဟော
တိ, အနုဟယညုတာယ တ ယထာဓိဂတံ ခနံ နာသေန္တော ဇီဝိတမ္ပိ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိယေဝ, တသ္မာ ဟရိဟာ
ရိယပညာပိ တုမ္ဟေဟိ အပ္ပမတ္တေဟိ သမ္ပာဒေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣအနိ ပညာယ အာနိသံသေ ဒဿေတုံ **“ပညာ သုတဝိနိစ္ဆိနီ”** တိ ပဉ္စမံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ပညာ သုတဝိနိစ္ဆိ
နီ**တိ ပညာ နာမေသာ သုတဿ ဝိနိစ္ဆယိနီ, ယထာသုတေ သောတပထမာဂတေ အတ္ထေ “အယံ အကုသလော, အယံ
ကုသလော, အယံ သာဝဇ္ဇော, အယံ အနဝဇ္ဇော”တိအာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယဇနနီ။ **ကိတ္တိသိလောကဝဒ္ဓနီ** တိ ကိတ္တိယာ သမ္မု
ခါ ပသံသာယ သိလောကဿ ပတ္ထဋယသဘာဝဿ ဝဒ္ဓနီ, ပညဝတောယေဝ ဟိ ကိတ္တိအာဒယော ဝိညူနံ ပသံသဘာ
ဝတော။ **ပညာသဟိတော**တိ ဟရိဟာရိယပညာယ, ဝိပဿနာပညာယ စ ယုတ္တော။ **အပိ ဒုက္ခေသု သုခါနိ ဝိန္ဒတီ** တိ
ဧကန္တဒုက္ခသဘာဝေသု ခန္ဓာယတနာဒီသု သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ယထာဘူတသဘာဝတာဝဗောဓနေ နိရာမိသာနိပိ သုခါနိ ပဋိလဘ
တိ။

ဣအနိ တာသံ ဘိက္ခုနီနံ အနိစ္စတာပဋိသံယုတ္တံ ဓီရဘာဝဘာဝံ ဓမ္မံ ကထေန္တော **“နာယံ အဇ္ဇတနော ဓမ္မော”**တိအာဒိနာ သေသကထာ အဘာသိ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယ္ဝတာယံ သတ္တာနံ ဇာယနမီယနသဘာဝတာ,
အယံ ဓမ္မော **အဇ္ဇတနော** အဓုနာဂတော န ဟောတိ, အဘိဏှုပဟပဝတ္တိကတာယ န အစ္ဆရိယော, အဗ္ဘုတပုဗ္ဗတာဘာဝ
တော နာပိ **အဗ္ဘုတော** ။ တသ္မာ **ယတ္ထ ဇာယေထ မီယေထ** , ယသ္မိံ လောကေ သတ္တော ဇာယေယျ, သော ဧကံသေ
န မီယေထ, တတ္ထ **ကိံ ဝိယ?** ကိံ နာမ အဗ္ဘုတံ သိယာ? သဘာဝိကတ္တာ မရဏဿ – န ဟိ ခဏိကမရဏဿ ကိဉ္စိ
ကာရဏံ အတ္ထိ။ ယတော **အနန္တရဉ္စဟိ ဇာတဿ, ဇီဝိတာ မရဏံ ဓုဝံ** ဇာတဿ ဇာတိသမနန္တရံ ဇီဝိတတော မရဏံ ဧ
ကန္တိကံ ဥပ္ပန္နာနံ ခန္ဓာနံ ဧကံသေန ဘိဇ္ဇနတော။ ယော ပနေတ္ထ ဇီဝတီတိ လောကတေဟာရော, သော တဒုပာအနသ္
သ အနေကပစ္စယာယတ္တတာယ အနေကန္တိကော, ယသ္မာ တေဒေဝံ, တသ္မာ **ဇာတာ မရန္တီဓ, ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ပာဏိ
နော**တိ အယံ သတ္တာနံ ပကတိ, ယဒိဒံ ဇာတာနံ မရဏန္တိ ဇာတိယာ မရဏာနုဗန္ဓနတံ အာဟ။

ဣအနိ ယသ္မာ တာသု ဘိက္ခုနီသု ကာစိ သောကဗန္ဓိတစိတ္တာပိ အတ္ထိ, တသ္မာ တာသံ သောကဝိနောဒနံ ကာတုံ
“န ဟေတဒတ္ထာယာ တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **န ဟေတဒတ္ထာယ မတဿ ဟောတိ** တိ ယံ မတဿ **ဇီဝိတတ္ထံ** ဇီဝိ
တနိမိတ္တံ **ပရဟောရိသာနံ** ပရပုဂ္ဂလာနံ ရုဏ္ဏံ, ဧတံ တဿ မတဿ သတ္တဿ ဇီဝိတတ္ထံ တာဝ တိဋ္ဌတု, ကသ္
သစိပိ အတ္ထာယ န ဟောတိ, ယေ ပန ရုဒန္တိ, တေသမ္ပိ **မတမ္ဟိ** မတပုဂ္ဂလနိမိတ္တံ ရုဏ္ဏံ, **န ယသော န လောက္
ယံ** ယသာဝဟံ ဝိသုဒ္ဓာဝဟဉ္စ န ဟောတိ ။ **န ဝဏ္ဏိတံ သမဏဗြာဟ္မဏေဟီ** တိ ဝိညုပ္ပသဋ္ဌမ္ပိ န ဟောတိ, အထ
ခော ဝိညုဂရဟိတမေတတိ အတ္ထော။

န ကေဝလမေတဝ ယေ ရုဒတော အာဒီနတ, အထ ခော ဣမေပီတိ ဒဿေန္တော **“စက္ခုံ သရီရံ ဥပဟန္တိ”** တိ က
ထံ ဝတ္တတ တတော ပရံ သောကာဒိအနတ္ထပဋိဗာဟနတ္ထံ ကလျာဏမိတ္တပယိရုပာသနာယံ တာ နိယောဇေန္တော
“တသ္မာ” တိအာဒိနာ ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ရုဏ္ဏံ ရုဒန္တဿ ပုဂ္ဂလဿ စက္ခုံ သရီရဉ္
စ **ဥပဟန္တိ** ဝိဗာဓတိ, တေန ရုဏ္ဏေန ဝဏ္ဏော ဗလံ မတိ စ **နိဟီယတိ** ပရိဟာယတိ, **တဿ** ရုဒန္တဿ ပုဂ္ဂလဿ
ဒိသာ သပတ္တာ **အာနန္ဒိနော** ပမောဒဝန္တော ပီတိဝန္တော ဘဝန္တိ။ ဟိတေသိနော မိတ္တာ ဒုက္ခီ ဒုက္ခိတာ ဘဝန္တိ တ
သ္မာ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ **မေဓာဝိနော** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထသန္နိဿိတဿ ဗာဟုသစ္စဿ ဟရိပူ
ရိယာ **ဗဟုဿုတေ,** အတ္တနော ကုလေ ဝသန္တေ **ဣစ္ဆေယျ** ဟဋ္ဌိကင်္ခေယျ ကုလူပကေ ကရေယျ။ **ယေသန္တိ**
ယေသံ မေဓာဝီနံ ဗဟုဿုတာနံ ပဏ္ဍိတာနံ **ပညာဝိဘဝေန** ပညာဗလေန ယထာ မဟောဃဿ ပုဏ္ဏံ နဒိံ နာဝာယ တရ
န္တိ, ဧဝံ ကုလပုတ္တာ အတ္တနော အတ္ထကိစ္စံ **တရန္တိ** ဟရံ ဟပုဏန္တိ။ တေ ဣစ္ဆေယျ ကုလေ ဝသန္တေတိ
ယောဇနာ။

ဧဝံ ထေရော တာသံ ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္မံ ကထေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တာ ထေရဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သောကံ ဝိနောဒေတွာ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇန္တိယော သဒတ္ထံ ပရိပူရေသုံ။

မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စူဠပန္ထကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒန္ဓာ မယှံ ဂတီတိအာဒိကာ အာယသ္မတော စူဠပန္ထကတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ယဒေတ္ထ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ ဧကကနိပါတေ မဟာပန္ထကဝတ္ထုသ္မိံ (ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၂.မဟာပန္ထကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – မဟာပန္ထကတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ အဂ္ဂဖလသုခေန ဝီတိနာမေန္တော စိန္တေသိ – ''ကထံ နု ခော သက္ကာ စူဠပန္ထကမ္ပိ ဣမသ္မိံ သုခေ ပတိဋ္ဌာပေတု''န္တိ? သော အတ္တနော အယျကံ ဓနသေဋ္ဌိံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – ''သစေ, မဟာသေဋ္ဌိ, အနုဇာနာထ , အဟံ စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေယျ''န္တိ။ ''ပဗ္ဗာဇေထ, ဘန္တေ''တိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌိတော ဘာတု သန္တိကေ –

''ပဒုမံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ၊ ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊ တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၃; အ. နိ. ၅.၁၉၅) –

ကထံ ဥဂ္ဂဏှန္တော စတူဟိ မာသေဟိ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ, ဂဟိတဂဟိတံ ပဒံ ဟဒယေ န တိဋ္ဌတိ။ အထ နံ မဟာပန္ထကော အာဟ – ''ပန္ထက, တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘဗ္ဗော, စတူဟိ မာသေဟိ ဧကဂါထမ္ပိ ဂဟေတုံ န သက္ကောသိ။ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ပန တွံ ကထံ မတ္ထကံ ပါပေဿသိ? နိက္ခမ ဣတော''တိ။ သော ထေရေန ပဏာမိတော ဒွါရကောဋ္ဌကသမီပေ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။

တေန စ သမယေန သတ္ထာ ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ။ အထ ဇီဝကော ပုရိသံ ပေသေသိ, ''ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ နိမန္တေဟီ''တိ။ တေန စ သမယေန အာယသ္မာ မဟာပန္ထကော ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဟောတိ။ သော ''ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဘိက္ခံ ပဋိစ္ဆထ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တော ''စူဠပန္ထကံ ဌပေတွာ သေသာနံ ပဋိစ္ဆာမီ''တိ အာဟ။ တံ သုတွာ စူဠပန္ထကော ဘိယျောသောမတ္တာယ ဒောမနဿပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တက္ခေဒံ ဉတွာ, ''စူဠပန္ထကော မယာ ကတေန ဥပာယေန ဗုဇ္ဈိဿတီ''တိ တဿ အဝိဒူရေ ဌာနေ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ ''ကိံ, ပန္ထက, ရောဒသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဘာတာ မံ, ဘန္တေ, ပဏာမေတီ''တိ အာဟ။ ''ပန္ထက, မာ စိန္တယိ, မမ သာသနေ တုယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဧဟိ, ဣမံ ဂဟေတွာ 'ရဇောဟရဏံ, ရဇောဟရဏ'န္တိ မနသိ ကရောဟီ''တိ ဣဒ္ဓိယာ သုဒ္ဓံ စောဠက္ခဏ္ဍံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဒာသိ။ သော သတ္ထာရာ ဒိန္နံ စောဠက္ခဏ္ဍံ ''ရဇောဟရဏံ, ရဇောဟရဏ''န္တိ ဟတ္ထေန ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။ တဿ တံ ပရိမဇ္ဇန္တဿ ကိလိဋ္ဌဓာတုကံ ဇာတံ, ပုန ပရိမဇ္ဇန္တဿ ဥက္ခလိပရိပုဉ္ဆနသဒိသံ ဇာတံ။ သော ဉာဏဿ ပရိပက္ကတ္တာ ဧဝံ စိန္တေသိ – ''ဣဒံ စောဠက္ခဏ္ဍံ ပကတိယာ ပရိသုဒ္ဓံ, ဣမံ ဥပါဒိန္နကသရီရံ နိဿာယ ကိလိဋ္ဌံ အညထာ ဇာတံ, တသ္မာ အနိစ္စံ ယထာပေတံ, ဧဝံ စိတ္တမ္ပီ''တိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ တသ္မိံယေဝ နိမိတ္တေ ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပါဒကံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၂.၃၅-၅၄) –

''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော သော၊ ဟိမဝန္တေ ဝသီ တဒါ။

''အဟမ္ပိ ဟိမဝန္တမှိ၊ ဝသာမိ အဿမေ တဒါ။
အစိရာဂတံ မဟာဝီရံ၊ ဥပေသိံ လောကနာယကံ။

''ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟေတွာန၊ ဥပဂစ္ဆိံ နရာသဘံ။
သမာဓိံ သမာပဇ္ဇန္တံ၊ အန္တရာယမကာသဟံ။

“ဥဘော ဟတ္ထေဟိ ပဂ္ဂယ္ဟ၊ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ အအာသဟံ။
ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ၊ ပဒုမုတ္တရော မဟာမုနိ။

“သဗ္ဗေ ဒေဝါ အတ္တမနာ၊ ဟိမဝန္တံ ဥပေန္တိ တေ။
သာဓုကာရံ ပဝတ္တေသုံ၊ အနုမောဒိဿတိ စက္ခုမာ။

“ကြာဒံ ဝတ္တန တေ ဒေဝါ၊ ဥပဂစ္ဆုံ နရုတ္တမံ။
အာကာသေ ဓာရယန္တဿ၊ ပဒုမစ္ဆတ္တမုတ္တမံ။

“သတပတ္တဆတ္တံ ပဂ္ဂယ္ဟ၊ အအာသိ တာပသော မမ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

“ပဉ္စဝီသတိကပ္ပာနိ၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
စတုတ္တိံသတိက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။

“ယံ ယံ ယောနိံ သံသရတိ၊ ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ။
အဗ္ဘောကာသေ ပတိဋ္ဌန္တံ၊ ပဒုမံ ဓာရယိဿတိ။

“ကပ္ပသတသဟဿမ္ဟိ ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“ပကာသိတေ ပါဝစနေ၊ မနုဿတ္တံ လဘိဿတိ။
မနောမယမ္ဟိ ကာယမ္ဟိ၊ ဥတ္တမော သော ဘဝိဿတိ။

“ဒ္ဝေ ဘာတရော ဘဝိဿန္တိ၊ ဥဘောပိ ပန္ထကဝ္ဟယာ။
အနုဘောတ္တ ဥတ္တမတ္ထံ၊ ဇောတယိဿန္တိ သာသနံ။

“သောဟံ အဋ္ဌာရသဝဿော၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
ဝိသေသာဟံ န ဝိန္ဒာမိ၊ သက္ယပုတ္တဿ သာသနေ။

“ဒန္ဓာ မယ္ဟံ ဂတီ အာသိ၊ ပရိဘူတော ပုရေ အဟုံ။
ဘာတာ စ မံ ပဏာမေသိ၊ ဂစ္ဆ ဒါနိ သကံ ဃရံ။

“သောဟံ ပဏာမိတော သန္တော၊ သင်္ဃာရာမဿ ကောဋ္ဌကေ။
ဒုမ္မနော တတ္ထ အဋ္ဌာသိံ၊ သာမညသ္မိံ အပေက္ခဝါ။

“ဘဂဝါ တတ္ထ အာဂစ္ဆိ၊ သီသံ မယ္ဟံ ပရာမသိ။
ဗာဟာယ မံ ဂဟေတ္တန၊ သင်္ဃာရာမံ ပဝေသယိ။

“အနုကမ္ပာယ မေ သတ္ထာ၊ အအာသိ ပါဒပုဉ္ဆနိံ။
ဧဝံ သုဒ္ဓံ အဓိဋ္ဌေဟိ၊ ဧကမန္တမဓိဋ္ဌဟံ။

“ဟတ္ထေဟိ   တမဟံ ဂယ္ဟ၊ သရိံ ကောကနဒံ အဟံ။
တတ္ထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ အရဟတ္တံ အပါပုဏိံ။

“မနောမယေသု ကာယေသု၊ သဗ္ဗတ္ထ ပါရမိံ ဂတော။

သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝဿ တေပိဋကံ ပဉ္စဘိညာ စ အာဂမိံသု။ သတ္ထာ ဧကေန ဦနေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဇီဝကဿ နိဝေသနေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ စူဠပန္ထကော ပန အတ္တနော ဘိက္ခာယ အပ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဧဝ န ဂတော။ ဇီဝကော ယာဂုံ အတုံ အာရဘိ, သတ္ထာ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ပိဒဟိ။ “ကသ္မာ, ဘန္တေ, န ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ – “ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု အတ္ထိ, ဇီဝကာ”တိ။ သော ပုရိသံ ပဟိဏိ, “ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ဝိဟာရေ နိသိန္နံ အယျံ ဂဟေတွာ ဧဟီ”တိ။ စူဠပန္ထကတ္ထေရောပိ ရူပေန ကိရိယာယ စ ဧကမ္ပိ ဧကေန အသဒိသံ ဘိက္ခုသဟဿံ နိမ္မိနိတွာ နိသီဒိ။ သော ပုရိသော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဘာဝံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ဇီဝကဿ ကထေသိ – “ဣမသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃာ ဝိဟာရေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဗဟုတရော, ပက္ကောသိတဗ္ဗံ အယျံ န ဇာနာမီ”တိ။ ဇီဝကော သတ္ထာရံ ပဋိပုစ္ဆိ – “ကောနာမော, ဘန္တေ, ဝိဟာရေ နိသိန္နော ဘိက္ခူ”တိ? “စူဠပန္ထကော နာမ, ဇီဝကာ”တိ။ “ဂစ္ဆ , ဘဏေ, ‘စူဠပန္ထကော နာမ ကတရော’တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ အာနေဟီ”တိ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ “စူဠပန္ထကော နာမ ကတရော, ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ စူဠပန္ထကော”,“အဟံ စူဠပန္ထကော”တိ ဧကပဟာရေနေဝ ဘိက္ခုသဟဿမ္ပိ ကထေသိ။ သော ပုနာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ဇီဝကဿ အာရောစေသိ။ ဇီဝကော ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စတ္တာ “ဣဒ္ဓိမာ မညေ, အယျော”တိ နယတော ဉတွာ “ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ပဌမံ ကထနကမယျမေဝ ‘တုမှေ သတ္ထာ ပက္ကောသတီ’တိ ဝတွာ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဏှာဟာ”တိ အာဟ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တထာ အကာသိ, တာဝဒေဝ နိမ္မိတဘိက္ခူ အန္တရဓာယိံသု။ သော ထေရံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။

သတ္ထာ တသ္မိံ ခဏေ ယာဂုဉ္စ ခဇ္ဇကာဒိဘေဒဉ္စ ပဋိဂ္ဂဏှိ။ ဒသဗလေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂတေ ဓမ္မသဘာယံ ကထာ ဥဒပါဒိ – “အဟော ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝေါ, ယတ္ရ ဟိ နာမ စတ္တာရော မာသေ ဧကကထံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တမ္ပိ လဟုကေန ခဏေနေဝ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကံ အကံသူ”တိ။ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသဇ္ဇ, “ကိံ ဝဒေထ, ဘိက္ခဝေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ, “ဣမံ နာမ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ, “ဘိက္ခဝေ, စူဠပန္ထကေန ဣဒါနိ မယှံ ဩဝါဒေ ဌတွာ လောကုတ္တရအာယဇ္ဇ လဒ္ဓံ, ပုဗ္ဗေ ပန လောကိယအာယဇ္ဇ”န္တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော စူဠသေဋ္ဌိဇာတကံ (ဇာ. ၁.၁.၄) ကထေသိ။ အပရဘာဂေ တံ သတ္ထာ အရိယဂဏပရိဝုတော ဓမ္မာသနေ နိသိန္နော မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ ဘိက္ခူနံ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလာနဉ္စ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော အပရေန သမယေန ဘိက္ခူဟိ “တထာ ဒန္ဓဓာတုကေန ကထံ တယာ သစ္စာနိ ပဋိဝိဒ္ဓါနီ”တိ ပုဋ္ဌော ဘာတု ပဏာမနတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပကာသေန္တော –

၅၅၇. “ဒန္ဓာ မယှံ ဂတီ အာသိ, ပရိဘူတော ပုရေ အဟံ။
ဘာတာ စ မံ ပဏာမေသိ, ဂစ္ဆ ဒါနိ တုဝံ ဃရံ။

၅၅၈. “သောဟံ ပဏာမိတော သန္တော, သင်္ဃာရာမဿ ကောဋ္ဌကေ။
ဒုမ္မနော တတ္ထ အဋ္ဌာသိံ, သာသနသ္မိံ အပေက္ခဝါ။

၅၅၉. “ဘဂဝါ တတ္ထ အာဂစ္ဆိ, သီသံ မယှံ ပရာမသိ။
ဗာဟာယ မံ ဂဟေတွာန, သင်္ဃာရာမံ ပဝေသယိ။

၅၆၀. “အနုကမ္ပာယ မေ သတ္ထာ, ပါဒါသိ ပါဒပုဉ္ဆနိံ။
ဧတံ သုဒ္ဓံ အဓိဋ္ဌေဟိ, ဧကမန္တံ သွဓိဋ္ဌိတံ။

၅၆၁. “တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ, ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
သမာဓိံ ပဋိပါဒေသိံ, ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ။

၅၆၂. “ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၅၆၃. ‘‘သဟာသ္သက္ခတ္တုမတ္တာနံ၊ နိမ္မိနိတ္ဝာတန ပန္ထကော။
နိသီဒမ္ဗဝနေ ရမ္မေ၊ ယာဝ ကာလပ္ပဝေဒနာ။

၅၆၄. ‘‘တတော မေ သတ္ထာ ပာဟေသိ၊ ဒူတံ ကာလပ္ပဝေဒကံ။
ပဝေဒိတမ္ဟိ ကာလမ္ဟိ၊ ဝေဟာသာဒုပသင္ကမိံ။

၅၆၅. ‘‘ဝန္ဒိတ္ဝာ သတ္ထုနော ပာဒေ၊ ဧကမန္တံ နိသီဒဟံ။
နိသိန္နံ မံ ဝိဒိတ္ဝာန၊ အထ သတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟိ။

၅၆၆. ‘‘အာယာဂေါ သဗ္ဗလောကဿ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ပုညက္ခေတ္တံ မနုဿာနံ၊ ပဋိဂ္ဂဏှိတ္ထ ဒက္ခိဏ’’န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒန္ဓာ** တိ, မန္ဒာ, စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ စတူဟိ မာသေဟိ ဂဟေတုံ အသမတ္ထဘာဝေန ဒန္ဓဗုဒ္ဓိ။ **ဂတီ**တိ ဉာဏဂတိ။ **အာသီ**တိ, အဟောသိ။ **ပရိဘူတော**တိ, တတော ဧဝ ‘‘မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနော’’တိ ဟီဠိတော။ **ပုရေ**တိ, ပုဗ္ဗေ ပုထုဇ္ဇနကာလေ။ **ဘာတာ စာ**တိ သမုစ္စယတ္ထော စ-သဒ္ဒော, န ကေဝလံ ပရိဘူတောဝ, အထ ခော ဘာတာပိ မံ **ပဏာမေသိ,** ‘‘ပန္ထက, တွံ ဒုပ္ပညော အဟေတုကော မညေ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပာပေတုံ အသမတ္ထော , န ဣမဿ သာသနဿ အနုစ္ဆဝိကော, ဂစ္ဆ အနိ တုယှံ အယ္ယကဃရ’’န္တိ နိက္ကဍ္ဎေသိ။ **ဘာတာ**တိ, ဘာတရာ။

ကောဋ္ဌကေ တိ, ဒွာရကောဋ္ဌကသမီပေ။ **ဒုမ္မနော** တိ, ဒောမနဿိတော။ **သာသနသ္မိံ အပေက္ခဝါ** တိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သာပေက္ခော အဝိဇဟိတုကာမော။

ဘဂဝါ တတ္ထ အာဂစ္ဆိ တိ, မဟာကရုဏာသဉ္စောဒိတမာနသော မံ အနုဂ္ဂဏှိတုကာမော ဘဂဝါ ယတ္ထာဟံ ဌိတော, တတ္ထ အာဂစ္ဆိ။ အာဂန္တွာ စ, ‘‘ပန္ထက, အဟံ တေ သတ္ထာ, န မဟာပန္ထကော, မံ ဥဒ္ဒိဿ တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ’’တိ သမဿာသေန္တော **သီသံ မယှံ ပရာမသိ** ဇာလာဗန္ဓနမုဒုတလုနပီဏဝရာယတင်္ဂုလိသမုပသောဘိတေန ဝိကသိတပဒုမသဿိရီကေန စက္ကင်္ကိတေန ဟတ္ထတလေန ‘‘ဣအနိယေဝ မမ ပုတ္တော ဘဝိဿတီ’’တိ ဒီပေန္တော မယှံ သီသံ ပရာမသိ။ **ဗာဟာယ မံ ဂဟေတွာန**ာတိ, ‘‘ကသ္မာ တွံ, ဣဓ တိဋ္ဌသီ’’တိ စန္ဒနဂန္ဓဂန္ဓိနာ အတ္တနော ဟတ္ထေန မံ ဘုဇေ ဂဟေတွာ အန္တောသင်္ဃာရာမံ ပဝေသေသိ။ **ပာအာသိ ပာဒပုဉ္ဆနိ** န္တိ ပာဒပုဉ္ဆနိံ ကတွာ ပာအာသိ ‘‘ရဇောဟရဏန္တိ မနသိ ကရောဟီ’’တိ အအာသီတိ အတ္ထော။ ‘‘အအာသီ’’တိ ‘‘ပာဒပုဉ္ဆနိ’’န္တိ စ ပဌန္တိ။ ကေစိ ပန **‘‘ပာဒပုဉ္ဆနိ’’**န္တိ ပာဒပုဉ္ဆနစောဠက္ခဏ္ဍံ ပာအာသိ’’တိ ဝဒန္တိ။ တဒယုတ္တံ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခရိတွာ စောဠက္ခဏ္ဍဿ ဒိန္နတ္တာ။ **ဧတံ သုဒ္ဓံ အဓိဋ္ဌေဟိ, ဧကမန္တံ သွဓိဋ္ဌိတ** န္တိ, ဧတံ သုဒ္ဓံ စောဠက္ခဏ္ဍံ ‘‘ရဇောဟရဏံ, ရဇောဟရဏ’’န္တိ မနသိကာရေန သွဓိဋ္ဌိတံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဧကမန္တေ ဝိဝိတ္တေ ဂန္ဓကုဋိပမုခေ နိသိန္နော အဓိဋ္ဌေဟိ တထာ စိတ္တံ သမာဟိတံ ကတွာ ပဝတ္တေဟိ။

တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ တိ, တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ ဩဝါဒံ အဟံ သုတွာ တသ္မိံ **သာသနေ** ဩဝါဒေ **ရတော** အဘိရတော ဟုတွာ **ဝိဟာသိံ** ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိံ။ ပဋိပဇ္ဇန္တော စ **သမာဓိံ ပဋိပာဒေသိံ, ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ**တိ, ဥတ္တမတ္ထော နာမ အရဟတ္တံ, တဿ အဓိဂမာယ ကသိဏပရိကမ္မဝသေန ရူပဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပာဒကံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အဂ္ဂမဂ္ဂသမာဓိံ သမ္ပာဒေသိန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ဟိ သမာဓီတိ ဥပစာရသမာဓိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ စတုတ္ထမဂ္ဂသမာဓိ, တာဝ သမာဓိသာမညေန ဂဟိတော, အဂ္ဂဖလသမာဓိ ပန ဥတ္တမတ္ထဂ္ဂဟဏေန, သာတိသယံ စေတယံ သမာဓိကုသလော, တသ္မာ ‘‘သမာဓိံ ပဋိပာဒေသိ’’န္တိ အာဟ။ သမာဓိကုသလတာယ ဟိ အယမာယသ္မာ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော နာမ ဇာတော, မဟာပန္ထကတ္ထေရော ပန ဝိပဿနာကုသလတာယ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော နာမ။ ဧကော စေတ္ထ သမာဓိလက္ခဏေ ဆေကော, ဧကော ဝိပဿနာလက္ခဏေ, ဧကော သမာဓိကဗ္ဗော, ဧကော ဝိပဿနာကဗ္ဗော ဧကော အင်္ဂသံခိတ္တေ ဆေကော, ဧကော အာရမ္မဏသံခိတ္တေ, ဧကော အင်္ဂဝဝတ္ထာနေ, ဧကော အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနေတိ ဝဏ္ဏေန္တိ။ အပိစ စူဠပန္ထကတ္ထေရော သာတိသယံ စ

တုန္နံ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ လာဘိတာယ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော ဝုတ္တော, မဟာပန္ထကတ္ထေရော သာတိသယံ စတုန္နံ အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ လာဘိတာယ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော။ ပဌမော တ ရူပါဝစရဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတွာ တ ဈာနင်္ဂေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလော, ဣတရော အရူပါဝစရဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတွာ တ ဈာနင်္ဂေဟိ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ သညာဝိဝဋ္ဋကုသလော။ မနောမယံ ပန ကာယံ နိဗ္ဗတ္တေန္တော အညေ တယော တ စတ္တာရော တ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, န ဗဟုကေ, ကေသဒိသေယေဝ စ ကတွာ တ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ဧကဝိဓမေဝ ကမ္မံ ကုရုမာနေ။ အယံ ပန ထေရော ကောဝဇ္ဇနေန သမဏသဟဿံ မာပေသိ, ဒွေပိ န ကာယေန ကေသဒိသေ အကာသိ, န ဧကဝိဓံ ကမ္မံ ကုရုမာနေ။ တသ္မာ မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။

ဣဒါနိ အတ္တနော အဓိဂတဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမီ”** တိအာဒိမာဟ။ ကာမဥ္စာယံ ထေရော ဆဠဘိညော, ယာ ပန အဘိညာ အာသဝက္ခယဉာဏာဓိဂမဿ ဗဟူပကာရာ, တံ ဒဿနတ္ထံ **“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓိတ”**န္တိ ဝတွာ **“တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသယထာကမ္မူပဂအနာဂတံသဉာဏာနိ ဟိ ဝိပဿနာစာရဿ ဗဟူပကာရာနိ, န တထာ ဣတရဉာဏာနိ။

သဟဿက္ခတ္တုံ န္တိ သဟဿံ။ “သဟဿတရ”န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ကောဝဇ္ဇနေန ပန ထေရော သဟဿေ မနောမယေ ကာယေ နိမ္မိနိ, န တရေန။ တေ စ ခေါ အညမညသဒိသေ ဝိဝိဓေ ကမ္မံ ကရောန္တေ။ “ကိံ ပန သာဝကာနမ္ပိ ဧဝရူပံ ဣဒ္ဓိနိမ္မာနံ သမ္ဘဝတီ”တိ? န သမ္ဘဝတိ သဗ္ဗေသံ, အဘိနီဟာရသမ္ပတ္တိယာ ပန အယမေဝ ထေရော ဧဝမကာသိ, တထာ ဟေသ ဣမိနာ အင်္ဂေန ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ **ပန္ထကော နိသီဒီ** တိ အတ္တာနမေဝ ပရံ ဝိယ ဝဒတိ။ **အမ္ဗဝနေ**တိ, အမ္ဗဝနေ ဇီဝကေန ကတဝိဟာရေ။ **ဝေဟာသာဒုပသင်္ကမိ** န္တိ **ဝေဟာသာ**တိ ကရဏေ နိဿက္ကဝစနံ, ဝေဟာသေနာတိ အတ္ထော, **ဒ**-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **အထာ**တိ, မမ နိသဇ္ဇာယ ပစ္ဆာ။ **ပဋိဂ္ဂဟီ** တိ ဒက္ခိဏောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှိ။ **အာယာဂေ သဗ္ဗလောကဿာ** တိ, သဗ္ဗဿ သဒေဝကဿ လောကဿ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတာယ ဒေယျဓမ္မံ အာနေတွာ ယဇိတဗ္ဗဋ္ဌာနဘူတော။ **အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော** တိ, မဟာဖလဘာဝကရဏေန ဒက္ခိဏာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဏှကော။ **ပဋိဂ္ဂဏှိတ္ထ ဒက္ခိဏ** န္တိ ဇီဝကေန ဥပနီတံ ယာဂုခဇ္ဇာဒိဘေဒံ ဒက္ခိဏံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော အာယသ္မန္တံ စူဠပန္ထကံ အာဏာပေသိ – “အနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ။ သော သိနေရုံ ဂဟေတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ မန္ထေန္တော ဝိယ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တတာယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ခောဘေန္တော သတ္ထုံ အဇ္ဈာသယံ ဂဏှန္တော အနုမောဒနံ အကာသိ။ တထာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နောပိ စာယမာယသ္မာ တထာရူပါယ ကမ္မပိလောတိကာယ ပရိဗာဓိတော စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ စတူဟိပိ မာသေဟိ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ။ တံ ပနဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ သတ္ထာ ပုဗ္ဗစရိယာနုရူပံ ယောနိသောမနသိကာရေ နိယောဇေသိ။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ တဿ ဇီဝကဿ နိဝေသနေ နိသိန္နော ဧဝ “စူဠပန္ထကဿ စိတ္တံ သမာဟိတံ, ဝီထိပဋိပန္နာ ဝိပဿနာ”တိ ဉတွာ ယထာနိသိန္နောဝ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ, “ပန္ထက, ယဒိဟာယံ ပိလောတိကာ သံကိလိဋ္ဌာ ရဇာနုကိဏ္ဏာ, ဣတော ပန အညော ဧဝ အရိယဿ ဝိနယေ သံကိလေသော ရဇော စာတိ ဒဿေန္တော –

“ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွာ ဘိက္ခဝေါ၊ ဝိဟရန္တိ တေ ဝီတရဇဿ သာသနေ။

“ဒေါသော ရဇော။ပေ။ သာသနေ။
“မောဟော ရဇော။ပေ။ ဝီတရဇဿ သာသနေ”တိ။ –

ဣမာ တိဿော ဩဘာသဂါထာ အဘာသိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ စူဠပန္ထကော အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒာပရိဝါရံ အရဟတ္တံ ပါပုဏီတိ။

စူဠပန္ထကတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကပ္ပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

နာနာကုလမလသမ္ပုဏ္ဏော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ကပ္ပတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပိတု အစ္စယေန ဝိညုတံ ပတ္တော နာနာဝိရာဂဝဏ္ဏဝိစိတ္တေဟိ ဝတ္ထေဟိ အနေကဝိဓေဟိ အာဘရဏေဟိ နာနာဝိဓေဟိ မဏိရတနေဟိ ဗဟုဝိဓေဟိ ပုပ္ဖအာမမာလာဒီဟိ စ ကပ္ပရုက္ခံ နာမ အလင်္ကရိတွာ တေန သတ္ထု ထူပံ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ မဏ္ဍလိကရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတော ကာမေသု အတိဝိယ ရတ္တော ဂိဒ္ဓော ဟုတွာ ဝိဟရတိ။ တံ သတ္ထာ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝောလောကေန္တော ဉာဏဇာလေ ပညာယမာနံ ဒိသွာ, ''ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော, ''အယံ မမ သန္တိကေ အသုဘကထံ သုတွာ ကာမေသု ဝိရတ္တစိတ္တော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီ''တိ ဥတွာ အာကာသေန တတ္ထ ဂန္တွာ –

၅၆၇. ''နာနာကုလမလသမ္ပုဏ္ဏော၊ မဟာဥက္ကာရသမ္ဘဝေါ။
စန္ဒနိကံဝ ပရိပက္ကံ၊ မဟာဂဏ္ဍော မဟာဝဏော။

၅၆၈. ''ပုဗ္ဗရုဟိရသမ္ပုဏ္ဏော၊ ဂူထကူပေန ဂါဠ္ဟိတော။
အာပေါပဂ္ဃရဏော ကာယော၊ သဒာ သန္ဒတိ ပူတိကံ။

၅၆၉. ''သဋ္ဌိကဏ္ဍရသမ္ဗန္ဓော၊ မံသလေပနလေပိတော။
စမ္မကဉ္စုကသန္နဒ္ဓော၊ ပူတိကာယော နိရတ္ထကော။

၅၇၀. ''အဋ္ဌိသင်္ဃာတဃဋိတော၊ နှာရုသုတ္တနိဗန္ဓနော။
နေကေသံ သံဂတီဘာဝါ၊ ကပ္ပေတိ ဣရိယာပထံ။

၅၇၁. ''ဓုဝပ္ပယာတော မရဏာယ၊ မစ္စုရာဇဿ သန္တိကေ။
ဣဓေဝ ဆဍ္ဍယိတွာန၊ ယေနကာမင်္ဂမော နရော။

၅၇၂. ''အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော ကာယော၊ စတုဂန္ထေန ဂန္ထိတော။
ဩဃသံသီဒနော ကာယော၊ အနုသယာဇာလမောတ္ထတော။

၅၇၃. ''ပဉ္စနီဝရဏေ ယုတ္တော၊ ဝိတက္ကေန သမပ္ပိတော။
တဏှာမူလေနာနုဂတော၊ မောဟစ္ဆာဒနဆာဒိတော။

၅၇၄. ''ဧဝါယံ ဝတ္တတေ ကာယော၊ ကမ္မယန္တေန ယန္တိတော။
သမ္ပတ္တိ စ ဝိပတ္တျန္တာ၊ နာနာဘာဝေါ ဝိပဇ္ဇတိ။

၅၇၅. ''ယေမံ ကာယံ မမာယန္တိ၊ အန္ဓဗာလာ ပုထုဇ္ဇနာ။
ဝဍ္ဎေန္တိ ကဋသိံ ဃောရံ၊ အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ။

၅၇၆. ''ယေမံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ၊ ဂူထလိတ္တံဝ ပန္နဂံ။
ဘဝမူလံ ဝမိတွာန၊ ပရိနိဗ္ဗိဿန္တိနာသဝါ''တိ။ –

ဣမာဟိ ကထာဟိ တဿ အသုဘကထံ ကထေသိ။ သော သတ္ထု သမ္မုခါ အနေကာကာရတောကာရံ ယာထာဝတော သရီရသဘာဝဝိဘာဝနံ အသုဘကထံ သုတွာ သကေန ကာယေန အဋ္ဋီယမာနော ဟရာယမာနော ဇိဂုစ္ဆမာနော သံဝိဂ္ဂဟဒယော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ, ''လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇ''န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ သမီပေ ဌိတမညတရံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေသိ – ''ဂစ္ဆ, ဘိက္ခု, ဣမံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသမ္ပာဒေတွာ အာနေဟီ''တိ။ သော တံ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၄.၁၀၂-၁၀၇) –

“သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော၊ ထူပသေဋ္ဌဿ သမ္မုခါ။
ဝိစိတ္တဒုဿေ လဂေတွာ၊ ကပ္ပရုက္ခံ ဌပေသဟံ။

“ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမိ၊ ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ။
သောဘယန္တော မမ ဒွါရံ၊ ကပ္ပရုက္ခော ပတိဋ္ဌတိ။

“အဟဉ္စ ပရိသာ စေဝ၊ ယေ ကေစိ မမဝဿိတာ။
တမှာ ဒုဿံ ဂဟေတွာန၊ နိဝါသေမ မယံ သဒါ။

“စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ရုက္ခံ ဌပယိံ အဟံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ကပ္ပရုက္ခဿိဒံ ဖလံ။

“ဣတော စ သတ္တမေ ကပ္ပေ၊ သုစေဠာ အဋ္ဌ ခတ္တိယာ။
သတ္တရတနသမ္ပန္နာ၊ စက္ကဝတ္တီ မဟဗ္ဗလာ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော အညံ ဗျာကရောန္တော တာ ဧဝ ဂါထာ အဘာသိ။ တေနေဝ တာ ထေရဂါထာ နာမ ဇာတာ။

တတ္ထ **နာနာကုလမလသမ္ပုဏ္ဏော** တိ, နာနာကုလေဟိ နာနာဘာဂေဟိ မလေဟိ သမ္ပုဏ္ဏော, ကေသလောမာဒိနာနာဝိဓအသုစိကောဋ္ဌာသဘရိတောတိ အတ္ထော။ **မဟာဥက္ကာရသမ္ဘဝော** တိ, ဥက္ကာရော ဝုစ္စတိ ဝစ္စကူပံ။ ယတ္တကဝ ယာ မာတာ, တတ္တကံ ကာလံ ကာရပရိသေဒိတဝစ္စကူပသဒိသတာယ မာတု ကုစ္ဆိ ဣဓ “မဟာဥက္ကာရော”တိ အဓိပ္ပေတော။ သော ကုစ္ဆိ သမ္ဘဝော ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိ မဟာဥက္ကာရသမ္ဘဝော။ **စန္ဒနိကံဝ** တိ စန္ဒနိကံ နာမ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကဂဗ္ဘမလာဒီနံ ဆဍ္ဍနဋ္ဌာနံ, ယံ ဇဏ္ဏုမတ္တံ အသုစိဘရိတမ္ပိ ဟောတိ, တာဒိသန္တိ အတ္ထော။ **ပရိပက္က**န္တိ, ပရိဏတံ ပုရာဏံ။ တေန ယထာ စဏ္ဍာလဂါမဒွါရေ နိဒါဃသမယေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကေန သမုပဗ္ဗူဠှမုတ္တကရီသအဋ္ဌိစမ္မနှာရုခဏ္ဍခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိနာနာကုဏပဘရိတံ ကဒ္ဒမောဒကာလုဠိတံ ကတိပယဒိဝသာတိက္ကမေန သံဇာတကိမိကုလာကုလံ သူရိယာတပသန္တာပကုထိတံ ဥပရိ ဖေဏပုဗ္ဗုဠကာနိ မုဉ္စန္တံ အဘိနီလဝဏ္ဏံ ပရမဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆံ စန္ဒနိကာတဋ္ဌံ နေဝ ဥပဂန္တုံ, န ဒဋ္ဌုံ အရဟရူပံ ဟောတိ, တထာရူပေါယံ ကာယောတိ ဒဿေတိ။ သဒါ ဒုက္ခတာမူလယောဂတော အသုစိပဂ္ဃရဏတော ဥပ္ပါဒဇရာမရဏေဟိ ဥဒ္ဓုမာယနပရိပစ္စနဘိဇ္ဇနသဘာဝတ္တာ စ မဟန္တော ဂဏ္ဍော ဝိယာတိ **မဟာဂဏ္ဍော**။ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဒုက္ခဝေဒနာနုဗဒ္ဓတ္တာ ဂဏ္ဍာနံ သဟနတော အသုစိဝိဿန္ဒနတော စ မဟန္တော ဝဏော ဝိယာတိ **မဟာဝဏော ဂူထကူပေန ဂါဠှိတော**တိ, ဝစ္စကူပေန ဝစ္စေနေဝ ဝါ ဘရိတော။ “ဂူထကူပနိဂါဠှိတော”တိပိ ပါဌော, ဝစ္စကူပတော နိက္ခန္တောတိ အတ္ထော။ **အာပေါပဂ္ဃရဏော ကာယော, သဒါ သန္ဒတိ ပူတိက**န္တိ, အယံ ကာယော အာပေါဓာတုယာ သဒါ ပဂ္ဃရဏသီလော, တဉ္စ ခေါ ပိတ္တသေမှပသေဒမုတ္တာဒိကံ ပူတိကံ အသုစိံယေဝ သန္ဒတိ, န ကဒါစိ သုစိန္တိ အတ္ထော။

သဋ္ဌိကဏ္ဍရသမ္ဗန္ဓော တိ , ဂီဝါယ ဥပရိမဘာဂတော ပဋ္ဌာယ သရီရံ ဝိနဒ္ဓမာနာ သရီရဿ ပုရိမပစ္ဆိမဒက္ခိဏဝါမပဿေသု ပဉ္စ ပဉ္စ ကတွာ ဝီသတိ, ဟတ္ထပါဒေ ဝိနဒ္ဓမာနာ တေသံ ပုရိမပစ္ဆိမပဿေသု ပဉ္စ ပဉ္စ ကတွာ စတ္တာလီသာတိ သဋ္ဌိယာ ကဏ္ဍရေဟိ မဟာနှာရူဟိ သဗ္ဗသော ဗဒ္ဓော ဝိနဒ္ဓောတိ သဋ္ဌိကဏ္ဍရသမ္ဗန္ဓော။ **မံသလေပနလေပိတော**တိ, မံသသင်္ခါတေန လေပနေန လိတ္တော, နဝမံသပေသိသတာနုလိတ္တောတိ အတ္ထော။ **စမ္မကဉ္စုကသန္နဒ္ဓော**တိ, စမ္မသင်္ခါတေန ကဉ္စုကေန သဗ္ဗသော ဩနဒ္ဓော ပရိယောနဒ္ဓော ပဋိစ္ဆန္နော။ **ပူတိကာယော**တိ, သဗ္ဗသော ပူတိဂန္ဓိကော ကာယော။ **နိရတ္ထကော** တိ, နိပ္ပယောဇနော။ အညေသဉှိ ပါဏီနံ ကာယော စမ္မာဒိဝိနိယောဂေန သိယာ သပ္ပယောဇနော, န တထာ မနုဿကာယောတိ။ **အဋ္ဌိသင်္ဃာတဃဋိတော** တိ, အတိရေကတိသတာနံ အဋ္ဌီနံ သင်္ဃာတေန ဃဋိတော သမ္ဗန္ဓော။ **နှာရုသုတ္တနိဗန္ဓနော** တိ, သုတ္တသဒိသေဟိ နဝဟိ နှာရုသတေဟိ နိဗန္ဓိတော။ **နေကေသံ သံဂတီဘာဝါ**တိ, စတုမဟာဘူတဇီဝိတိန္ဒြိယအဿာသပဿာသဝိညာဏာဒီနံ သမဝါယသမ္ဗန္ဓေန သုတ္တမေရကသမဝါယေန ယန္တံ ဝိယ ဌာနာဒိဣရိယာပထံ ကပ္ပေတိ။

ခုဝပ္ပယာတော မရဏာယာ တိ, မရဏာသ္သ အတ္တာယ ကေန္တဂမနော, နိဗ္ဗတ္တိတော ပဋ္ဌာယ မရဏံ ပတိ ပဝတ္တော။ တတော ဧဝ မစ္စုရာဇသ္သ မရဏာသ္သ သန္တိကေ ဌိတော။ **က္လမေဝ ဆဋ္ဌယိတ္ဝာတနာ** တိ, က္လမသိမ္ဗုယေဝ လောကေ ကာယံ ဆဋ္ဌေတွာတ, ယထာရုစိတဌာနကမိ အယံ သတ္တော, တသ္မာ ''ပဟာယ ဂမနီယော အယံ ကာယော''တိ ဧဝမ္ပိ သင်္ဂေ န ကာတဗ္ဗောတိ ဒသ္သေတိ။

အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတောတိ, အဝိဇ္ဇာနီဝရဏေန နိဝုတော ပဋိစ္ဆာဒိတာဒီနတေ, အညထာ ကော ဧတ္ထ သင်္ဂံ ဇနေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **စတုဂန္ထေနာ** တိ, အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထာဒိနာ စတုဗ္ဗိဓေန ဂန္ထေန ဂန္ထိတော, ဂန္ထနိယဘာဝေန ဝိနဒ္ဓိတော။ **ဩဃသံသီဒနော**တိ, ဩဃနိယဘာဝေန ကာမောဃာဒီသု စတူသု ဩဃေသု သံသီဒနကော။ အပ္ပဟီနဘာဝေန သန္တာနေ အနု အနု သေန္တီတိ အနုသယာ, ကာမရာဂာဒယော အနုသယာ။ တေသံ ဇာလေန ဩတ္ထတော အဘိဘူတောတိ **အနုသယာဇာလမောတ္ထတော** ။ မကာရော ပဒသန္ဓိကရော, ကထာသုခတ္ထံ ဒီဃံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိနာ ပဉ္စဝိဓေန နီဝရဏေန ယုတ္တော အဓိမုတ္တောတိ **ပဉ္စနီဝရဏေ ယုတ္တော,** ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။

ကာမဝိတက္ကာဒိနာ မိစ္ဆာဝိတက္ကေန သမပ္ပိတော သမင်္ဂီတောတိ **ဝိတက္ကေန သမပ္ပိတော။ တဏှာမူလေနာနုဂတော**တိ, တဏှာသင်္ခာတေန ဘဝမူလေန အနုဗဒ္ဓော။ **မောဟစ္ဆာဒနဆာဒိတော** တိ, သမ္မောဟသင်္ခာတေန အာဝရဏေန ပလိဂုဏ္ဌိတော။ သဗ္ဗမေတံ သဝိညာဏကံ ကရဇကာယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သဝိညာဏကော ဟိ အတ္တဘာဝေ ''ဥဋ္ဌိန္နဘာဝနေတ္တိကော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတသ္သ ကာယော တိဋ္ဌတိ, အယမ္ပေဝ ကာယော ဗဟိဒ္ဓါ စ နာမရူပ''န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁.၁၄၇) ကာယောတိ ဝုစ္စတိ, **တေယံ ဝတ္တတေ ကာယော** တိ ဧဝံ ''နာနာကုလမလသမ္ပုဏ္ဏော''တိအာဒိနာ ''အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော''တိအာဒိနာ စ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အယံ ကာယော ဝတ္တတိ, ဝတ္တန္တော စ **ကမ္မယန္တေန** သုကတဒုက္ကဋေန ကမ္မသင်္ခာတေန ယန္တေန **ယန္တိတော** သင်္ဃဋိတော။ ယထာ တ ခေမန္တံ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ, တထာ သဗ္ဗောဘိတော သုဂတိဒုဂ္ဂတီသု ဝတ္တတိ ပရိဗ္ဗမတိ။ **သမ္ပတ္တိ စ ဝိပတ္တျန္တာ** တိ ယာ ဧတ္ထ သမ္ပတ္တိ, သာ ဝိပတ္တိပရိယောသာနာ။ သဗ္ဗဉ္စဟိ ယောဗ္ဗနံ ဇရာပရိယောသာနံ, သဗ္ဗံ အာရောဂျံ ဗျာဓိပရိယောသာနံ, သဗ္ဗံ ဇီဝိတံ မရဏပရိယောသာနံ, သဗ္ဗော သမာဂမော ဝိယောဂပရိယောသာနော။ တေနာဟ **''နာနာဘာဝေ ဝိပဇ္ဇတီ''**တိ။ **နာနာဘာဝ**တေတိ, ဝိနာဘာဝေ ဝိပ္ပယောဂေ, သော ကအစိ ဝိပ္ပယုဉ္စကသ္သ ဝသေန, ကအစိ ဝိပ္ပယုဉ္စိတဗ္ဗသ္သ ဝသေနာတိ ဝိဝိဓံ ပဇ္ဇတိ ဟပုဏီယတိ။

ယေမံ ကာယံ မမာယန္တိ တိ ယေ အန္ဓဗာလာ ပုထုဇ္ဇနာ ဧဝံ အသုဘံ အနိစ္စံ အဓုဝံ ဒုက္ခံ အသာရံ က္လမံ ကာယံ ''မမက္လဒ''န္တိ ဂဏှန္တာ မမာယန္တိ ဆန္ဒရာဂံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, တေ ဇာတိအာဒီဟိ နိရယာဒီဟိ စ **ဃောရံ** ဘယာနကံ အပဏ္ဏိတေဟိ အဘိရမိတဗ္ဗတော ကဋသိသင်္ခာတံ သံသာရံ ပုနပ္ပုနံ ဇနနမရဏာဒီဟိ ဝဍ္ဎေန္တိ, တေနာဟ **''အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝ''**န္တိ။

ယေမံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ, ဂူထလိတ္တံဝ ပန္နဂ န္တိ ယထာ နာမ ပုရိသော သုခကာမော ဇီဝိတုကာမော ဂူထဂတံ အာသီဝိသံ ဒိသွာ ဇိဂုစ္ဆနိယတာယ စ သပ္ပဋိဘယတာယ စ ဝိဝဇ္ဇေတိ န အလ္လီယတိ, ဧဝမေဝံ ယေ ပဏ္ဍိတာ ကုလပုတ္တာ အသုစိဘာဝေန ဇေဂုစ္ဆံ အနိစ္စာဒိဘာဝေန သပ္ပဋိဘယံ က္လမံ ကာယံ ဝိဝဇ္ဇေန္တိ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ပဇဟန္တိ။ တေ ဘဝမူလံ အဝိဇ္ဇံ ဘဝတဏှဉ္စ ဝမိတွာ ဆဋ္ဋေတွာ အစ္စန္တမေဝ ပဟာယ တတော ဧဝ သဗ္ဗသော အနာသဝါ သဥပာဒိသေသာယ အနုပာဒိသေသာယ စ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တီတိ။

ကပ္ပတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဝင်္ဂန္တပုတ္တဥပသေနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဃောသ န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဥပသေနတ္ထေရသ္သ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏမာနော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော က္လမသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ နာလကကာမေ ရူပသာရီဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဥပသေနော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော

တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ သတ္တု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဒာယ ကေ ဝဿိကော "အရိယဂဗ္ဘံ ဝဓေမိ"တိ ဇော် ကုလပုတ္တံ အတ္တနော သန္တိကေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ တေန သဒ္ဓိံ သတ္တု သန္တိကံ ဂတော။ သတ္ထာရာ စဿ တဿ အဝဿိကဿ ဘိက္ခုနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဘာဝံ သုတွာ, "အတိလဟုံ ခော တွံ, မောဃပုရိသ, ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တော"တိ (မဟာဝ. ၇၅) ဂရဟိတော။ "ဣဒါနာဟံ ယဒိပိ ပရိသံ နိဿာ ယ သတ္ထာရာ ဂရဟိတော, ပရိသံယေဝ ပန နိဿာယ သတ္တု ဟသံသောပိ ဘဝိဿာမိ"တိ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ က ရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၂.၈၆-၉၆) –

"ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ နရာသဘံ။
ပဗ္ဘာရမှိ နိသီဒန္တံ၊ ဥပဂစ္ဆိံ နရုတ္တမံ။

"ကဏိကာရပုပ္ဖံ ဒိသွာ၊ ဝဏ္ဍေ ဆေတွာနဟံ တဒါ။
အလင်္ကရိတွာ ဆတ္တမှိ၊ ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပယိံ။

"ပိဏ္ဍပါတဉ္စ ပါဒါသိံ၊ ပရမန္နံ သုဘောဇနံ။
ဗုဒ္ဓေန နဝမေ တတ္ထ၊ သမဏေ အဋ္ဌ ဘောဇယိံ။

"အနုမောဒိ မဟာဝီရော၊ သယမ္ဘူ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။
ဣမိနာ ဆတ္တဒါနေန၊ ပရမန္နပဝေစ္ဆနာ။

"တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန၊ သမ္ပတ္တိမနုဘောဿသိ။
ဆတ္တိံသက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။

"ဧကဝီသတိက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။

"သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝော။
ဂောတမော နာမ ဂောတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

"သာသနေ ဒိဗ္ဗမာနမှိ၊ မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒော၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။

"ဥပသေနောတိ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။
သမန္တပါသာဒိကတ္တာ၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေဿတိ။

"စရိမံ ဝတ္တတေ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟနံ။

"ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သယမ္ပိ သဗ္ဗေ ဓုတင်္ဂဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တတိ, အညေပိ တဒတ္ထာယ သမာဒပေတိ , တေန နံ ဘဂဝါ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော အပရေန သမယေန ကောသမ္ဗိယံ ကလဟေ ဥပ္ပန္နေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ဒွိဓာဘူတေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ တံ ကလဟံ ပရိဝဇ္ဇိတုကာမေန "ဧတရဟိ ခော ကလဟော ဥပ္ပန္နော, သ င်္ဃော ဒွိဓာဘူတော, ကထံ နု ခော မယာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ပုဋ္ဌော ဝိဝေကဝတ္တသတော ပဋ္ဌာယ တဿ ပဋိပတ္တိံ က ထေန္တော –

၅၇၇. "ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ၊ ဝါဠမိဂနိသေဝိတံ။
သေဝေ သေနာသနံ ဘိက္ခု၊ ပဋိသလ္လာနကာရဏာ။

၅၇၈. ‘‘သင်္ကာရပုဉ္ဇာ အာဟတွာ, သုသာနာ ရထိယာဟိ စ။
တတော သင်္ဃာဋိကံ ကတွာ, လူခံ ဓာရေယျ စီဝရံ။

၅၇၉. ‘‘နီစံ မနံ ကရိတွာန, သပဒါနံ ကုလာ ကုလံ။
ပိဏ္ဍိကာယ စရေ ဘိက္ခု, ဂုတ္တဒွါရော သုသံဝုတော။

၅၈၀. ‘‘လူခေနပိ တ သန္တုဿေ, နာညံ ပတ္ထေ ရသံ ဗဟုံ။
ရသေသု အနုဂိဒ္ဓဿ, ဈာနေ န ရမတီ မနော။

၅၈၁. ‘‘အပ္ပိစ္ဆော စေဝ သန္တုဋ္ဌော, ပဝိဝိတ္တော ဝသေ မုနိ။
အသံသဋ္ဌော ဂဟဋ္ဌေဟိ, အနာဂါရေဟိ စူဘယံ။

၅၈၂. ‘‘ယထာ ဇဠော ဝ မူဂော ဝ, အတ္တာနံ ဒဿယေ တထာ။
နာတိဝေလံ သမ္ဘာသေယျ, သင်္ဃမဇ္ဈမှိ ပဏ္ဍိတော။

၅၈၃. ‘‘န သော ဥပဝဒေ ကဉ္စိ, ဥပဃာတံ ဝိဝဇ္ဇယေ။
သံဝုတော ပါတိမောက္ခသ္မိံ, မတ္တညူ စဿ ဘောဇနေ။

၅၈၄. ‘‘သုဂ္ဂဟီတနိမိတ္တဿ, စိတ္တဿုပ္ပါဒကောဝိဒေါ။

သမထံ အနုယုဉ္ဇေယျ, ကာလေန စ ဝိပဿနံ။

၅၈၅. ‘‘ဝီရိယသာတစ္စသမ္ပန္နော, ယုတ္တယောဂေါ သဒါ သိယာ။
န စ အပ္ပတွာ ဒုက္ခန္တံ, ဝိဿာသံ ဧယျ ပဏ္ဍိတော။

၅၈၆. ‘‘ဧဝံ ဝိဟရမာနဿ, သုဒ္ဓိကာမဿ ဘိက္ခုနော။
ခီယန္တိ အာသဝါ သဗ္ဗေ, နိဗ္ဗုတိဉ္စာဓိဂစ္ဆတီ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝိဝိတ္တ**န္တိ, ဇနဝိဝိတ္တံ သုညံ အရညာဒိံ။ **အပ္ပနိဂ္ဃောသ**န္တိ, နိဿဒ္ဒံ သဒ္ဒသင်္ဃဋ္ဋနရဟိတံ။ **ဝါဠမိဂနိသေဝိတ**န္တိ, သီဟဗျဂ္ဃဒီပိဝါဠမိဂေဟိ စရိတံ။ ဣမိနာပိ ဇနဝိဝေကံယေဝ ဒဿေတိ ပန္တသေနာသနဘာဝဒီပနတော။ **သေနာသန**န္တိ, သယိတုံ အာသယိတုဉ္စ ယုတ္တဘာဝေန ဝသနဋ္ဌာနံ ဣဓ သေနာသနန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပဋိသလ္လာနကာရဏာ**တိ, ပဋိသလ္လာနနိမိတ္တံ, နာနာရမ္မဏတော နိဝတ္တေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေယေဝ စိတ္တဿ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ အလ္လီယနတ္ထံ။

ဧဝံ ဘာဝနာနုရူပံ သေနာသနံ နိဒ္ဒိသန္တော သေနာသနေ သန္တောသံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ စီဝရာဒီသုပိ တံ ဒဿေတုံ **‘‘သံကာရပုဉ္ဇာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သံကာရပုဉ္ဇာ**တိ သံကာရာနံ ပုဉ္ဇံ သံကာရပုဉ္ဇံ, တတော ကစဝရဋ္ဌာနာ။ **အာဟတွာ**တိ အာဟရိတွာ။ **တတော**တိ တထာ အာဟဋစောဠက္ခဏ္ဍေဟိ။ ကရဏေ ဟိ ဣဒံ နိဿက္ကဝစနံ။ **လူခ**န္တိ သတ္ထလူခရဇနလူခာဒိနာ လူခံ အဝဏ္ဏာမဋ္ဌံ။ **ဓာရေယျာ**တိ နိဝါသနာဒိဝသေန ပရိဟရေယျ, တေန စီဝရသန္တောသံ ဝဒတိ။

နီစံ မနံ ကရိတွာနာတိ ‘‘အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝိကာန’’န္တိအာဒိကံ (ဣတိဝု. ၉၁; သံ. နိ. ၃.၈၀) သုဂတောဝါဒံ အနုဿရိတွာ နိဟတမာနဒပ္ပံ စိတ္တံ ကတွာ။ **သပဒါန**န္တိ ဃရေသု အဝခဏ္ဍရဟိတံ; အနုဃရန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **‘‘ကုလာ ကုလ’’**န္တိ။ **ကုလာ ကုလ**န္တိ ကုလတော ကုလံ, ကုလာနုပုဗ္ဗိယာ ဃရပဋိပါဋိယာတိ အတ္ထော။ **ပိဏ္ဍိကာယာ**တိ မိဿကဘိက္ခာယ, ဣမိနာ ပိဏ္ဍပါတသန္တောသံ ဝဒတိ။ **ဂုတ္တဒွါရော**တိ သုပိဟိတစက္ခာဒိဒွါရော။ **သုသံဝုတော**တိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စာဒီနံ အဘာဝေန သုဋ္ဌု သံဝုတော။

လူခေနပိ တတိ အပိသဒ္ဒေါ သမုစ္စယေ, တ-သဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပေ။ ဥဘယေနပိ လူခေနပိ အပ္ပေနပိ ယေန ကေနစိ သုလဘေန ဣတရီတရေန **သန္တုဋ္ဌော** သမံ သမ္မာ တုဋ္ဌေယျ။ တေနာဟ **"နာညံ ပတ္ထေ ရသံ ဗဟု"**န္တိ။ **နာညံ ပတ္ထေ ရသံ ဗဟုန္တိ** အတ္တနာ ယထာလဒ္ဓတော အညံ မဓုရာဒိရသံ ဗဟုံ ပဏီတဥ္စ န ပတ္ထေယျ န ပိဟေယျ, ဣမိနာ ဂိလာနပစ္စယေပိ သန္တောသော ဒဿိတော ဟောတိ။ ရသေသု ဂေဓတရဏတ္ထံ ပန ကာရဏံ ဝဒန္တော **ရသေသု အနုဂိဒ္ဓဿ, ဈာနေ န ရမတီ မနော"**တိ အာဟ။ ဣန္ဒြိယသံဝရမ္ပိ အပရိပူရေန္တဿ ကုတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တသမာဓာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဇေဝံ စတူသု ပစ္စယေသု သလ္လေခပဋိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဝသိဋ္ဌကထာဝတ္ထူနိ ဒဿေတုံ **"အပ္ပိစ္ဆော စေဝ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အပ္ပိစ္ဆော**တိ, အနိစ္ဆော စတူသု ပစ္စယေသု ဣစ္ဆာရဟိတော, တေန စတုဗ္ဗိဓပစ္စယေသု တဏှာပဟာနဒီပနမ္ပိ အပ္ပိစ္ဆတာဝိသယနာ ဒီပနမာဟ။ **သန္တုဋ္ဌော**တိ, စတူသု ပစ္စယေသု ယထာလာဘသန္တောသာဒိနာ သန္တုဋ္ဌော။ ယော ဟိ –

> ''အတီတံ နာနုသောစေယျ၊ နပ္ပဇပ္ပေယျနာဂတံ။
> ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေယျ၊ သော 'သန္တုဋ္ဌော'တိ ပဝုစ္စတီ''တိ။

ပဝိဝိတ္တောတိ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ကာယေန ပဝိဝိတ္တော ဝူပကဋ္ဌော။ စိတ္တဝိဝေကောဒိကေ ဟိ ပရတော ဝက္ခတိ။ **ဝသေ**တိ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ။ မောနေယျဓမ္မသမန္နာဂမေန **မုနိ။ အသံသဋ္ဌော**တိ ဒဿနသဝနသမုလ္လပနသမ္ဘောဂကာယသံသဂ္ဂါနံ အဘာဝေန အသံသဋ္ဌော ယထာဝုတ္တသံသဂ္ဂရဟိတော။ **ဥဘယန္တိ**, ဂဟဋ္ဌေဟိ အနာဂါရေဟိ စာတိ ဥဘယေဟိပိ အသံသဋ္ဌော။ ကရဏေ ဟိ ဣဒံ ပစ္စတ္တဝစနံ။

အတ္တာနံ ဒဿယေ တထာတိ အဇဋ္ဌော အမူဂေပိ သမာနော ယထာ ဇဋ္ဌော တ မူဂေ တ, တထာ အတ္တာနံ ဒဿေယျ, ဧတေန ဟာဂဗ္ဗိယပ္ပဟာနမာဟ။ **ဇဋ္ဌော ဝ မူဂေ တ**တိ စ ကထာသုခတ္ထံ ရဿတ္တံ ကတံ, သမုစ္စယတ္ထော စ တသဒ္ဒေါ။ **နာတိဝေလံ သမ္ဘာသေယျ**တိ အတိဝေလံ အတိက္ကန္တပမာဏံ န ဘာသေယျ, မတ္တဘာဏီ အဿာတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃမဇ္ဈမှိ**တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ, ဧနသမူဟေ တ။

န သော ဥပဝဒေ ကဉ္စိတိ သော ယထာဝုတ္တပဋိပတ္တိကော ဘိက္ခု ဟီနံ တ မဇ္ဈိမံ တ ဥက္ကဋ္ဌံ တ ယံကိဉ္စိ န တ စာယ ဥပဝဒေယျ။ **ဥပဃာတံ ဝိဝဇ္ဇယေ**တိ ကာယေန ဥပဃာတံ ပရိဝိဟေဌနံ ဝဇ္ဇေယျ။ **သံဝုတော ပာတိမောက္ခသ္မိန္တိ** ပာတိမောက္ခမှိ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလေ သံဝုတော အဿ, ပာတိမောက္ခသံဝရေန ပိဟိတကာယတစော သိယာတိ အတ္ထော။ **မတ္တညူ စဿ ဘောဇနေ**တိ ပရိယေသနပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂဝိဿဇ္ဇနေသု ဘောဇနေ ပမာဏညူ သိယာ။

သုဂ္ဂဟီတနိမိတ္တဿာတိ ''ဇဝံ မေ မနသိ ကရောတော စိတ္တံ သမာဟိတံ အဟောသီ''တိ တအာကာရံ သလ္လက္ခေန္တော သုဋ္ဌု ဂဟိတသမာဓိနိမိတ္တော အဿ။ ''သုဂ္ဂဟီတနိမိတ္တော သော''တိပိ ဟဋ္ဌော, သော ယောဂီတိ အတ္ထော။ **စိတ္တဿုပ္ပာဒကောဝိဒော**တိ ဇဝံ ဘာဝယတော စိတ္တံ လီနံ ဟောတိ, ''ဇဝံ ဥဒ္ဓတ''န္တိ လီနဿ ဥဒ္ဓတဿ စ စိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိကာရဏေ ကုသလော အဿ။ လီနေ ဟိ စိတ္တေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဥဒ္ဓတေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ယသ္မိဉ္စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ''တိအာဒိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ **သမထံ အနုယုဉ္ဇေယျာ**တိ သမထဘာဝနံ ဘာဝေယျ, အနုပ္ပန္နံ သမာဓိံ ဥပ္ပာဒေယျ, ဥပ္ပန္နဥ္စ ယာဝ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တိ, တာဝ ဝဍ္ဎေယျ ဗြူဟေယျာတိ အတ္ထော။ **ကာလေန စ ဝိပဿနန္တိ** ယထာလဒ္ဓံ သမာဓိံ နိကန္တိယာ အပရိယာအနေန ဟာနဘာဂိယံ ဌိတိဘာဂိယံ တ အကတွာ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံဝ ကတွာ ကာလေန ဝိပဿနဥ္စ အနုယုဉ္ဇေယျ။ အထ တ **ကာလေန စ ဝိပဿန**န္တိ သမထံ အနုယုဉ္ဇန္တော တဿ ထိရီဘူတကာလေ သင်္ခေပံ အနာပဇ္ဇိတွာ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမာယ ဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇေယျ။ ယထာဟ –

> ''အထ တ သမာဓိလာဘေန၊ ဝိဝိတ္တသယနေန တ။

ဘိက္ခု ဝိသ္သာသမာပဟဒိ၊ အပ္ပတ္တော အာသဝက္ခယ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၇၁-၂၇၂)။

တေန ဝုတ္တံ – **“ဝီရိယသာတစ္စသမ္ပန္နော”** တိအာဒိ။ သတတဘာဝေ **သာတစ္စံ,** ဝီရိယဿ သာတစ္စံ, တေန သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော, သတတပဝတ္တဝီရိယော, နိစ္စပဂ္ဂဟိတဝီရိယောတိ အတ္ထော။ **ယုတ္တယောဂေ သအ သိယာ**တိ သဗ္ဗကာလံ ဘာဝနာနုယုတ္တော သိယာ။ **ဒုက္ခန္တ** န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တံ ပရိယောသာနံ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ အပ္ပတွာ ဝိသ္သာသံ **န ဧယျ** န ဂစ္ဆေယျ။ “အဟံ ပရိသုဒ္ဓသီလော ဈာနလာဘီ အဘိညာလာဘီ ဝိပဿနံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ဌိတော”တိ တ ဝိဿာသော န ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝိဟရမာနဿာ တိ, ဧဝံ ဝိဝိတ္တသေနာသနသေဝနာဒိနာ ဝိပဿနာဝသေန ယုတ္တယောဂတာပရိယောသာနေန ဝိဓိနာ ဝိဟရန္တဿ။ **သုဒ္ဓိကာမဿာ** တိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ အစ္စန္တဝိသုဒ္ဓိ နိဗ္ဗာနံ အရဟတ္တဥ္စ ကာမေန္တဿ။ သံသာရေ ဘယဿ ဣက္ခတော **ဘိက္ခုနော,** ကာမာသဝာဒယော သဗ္ဗေ **အာသဝ ခီယန္တိ** ခယံ အတ္ထင်္ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ခယဂမနေနေဝ သဥပာဒိသေသအနုပာဒိသေသပဘေဒံ ဒုဝိဓမ္ပိ နိဗ္ဗာနံ **အဓိဂစ္ဆတိ** ပာပုဏာတိ။

ဧဝံ ထေရော တဿ ဘိက္ခုနော ဩဝါဒအနာပဒေသေန အတ္တနာ တထာပဋိပန္နဘာဝံ ဒီပေန္တော အညံ ဗျာကာသိ။

ဝင်္ဂန္တပုတ္တဥပသေနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. (အပရ)-ဂောတမတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဝိဇာနေယျ သကံ အတ္ထ န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော အပရဿ ဂောတမတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ သာဝတ္ထိယံ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပာရဂူ ဟုတွာ, တဒမင်္ဂံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနော တဒဿ ဥပရိ ဥတ္တရိံ ဝဒန္တံ အလဘန္တော တေဟိ တေဟိ ဝိဂ္ဂဟိကကထံ အနုယုတ္တော ဝိစရတိ။ အထ အမှာကံ ဘဂဝတ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ယသာဒိကေ ဝေနေယျေ ဝိနေတွာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အဘိယာစနာယ သာဝတ္ထိံ ဥပဂစ္ဆိ။ တဒာ သတ္ထု ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ အညတရံ ပိဏ္ဍစာရိကံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေသိ – “ဘိက္ခု, ဣမံ ပဗ္ဗာဇေဟီ”တိ။ သော တေန ပဗ္ဗာဇိယမာနော ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ ကောသလဇနပဒံ ဂန္တွာ တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ ပုန သာဝတ္ထိံ ပစ္စာဂမိ။ တံ ဗဟူ ဉာတကာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပယိရုပာသိတွာ နိသိန္နာ “ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟူ သမဏဗြာဟ္မဏာ သံသာရေ သုဒ္ဓိမိတအ, တေသု ကတမေသံ နု ခော တအော နိယျာနိကော, ကထံ ပဋိပဇ္ဇန္တော သံသာရတော သုဇ္ဈတီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော တေသံ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော –

၅၈၇. “ဝိဇာနေယျ သကံ အတ္ထံ၊ အဝလောကေယျာထ ပာဝစနံ။
ယဉ္စေတ္ထ အဿ ပတိရူပံ၊ သာမညံ အဇ္ဈုပဂတဿ။

၅၈၈. “မိတ္တံ ဣဓ စ ကလျာဏံ၊ သိက္ခာ ဝိပုလံ သမာဒာနံ။
သုဿူသာ စ ဂရူနံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၅၈၉. “ဗုဒ္ဓေသု သဂါရဝတာ၊ ဓမ္မေ အပစိတိ ယထာဘူတံ။
သင်္ဃေ စ စိတ္တီကာရော၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၅၉၀. “အာစာရဂောစရေ ယုတ္တော၊ အာဇီဝေ သောဓိတော အဂါရယှော။
စိတ္တဿ စ သဏ္ဌပနံ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၅၉၁. “စာရိတ္တံ အထ ဝာရိတ္တံ၊ ဣရိယာပထိယံ ပသာဒနိယံ။
အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေ၊ ဧတံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၃၉၂. ''အာရညကာနိ သေနာသနာနိ၊ ပန္တာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ။
ဘဇိတဗ္ဗာနိ မုနိနာ၊ တေံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၃၉၃. ''သီလဉ္စ ဗာဟုသစ္စဉ္စ၊ ဓမ္မာနံ ပဝိစယော ယထာဘူတံ။
သစ္စာနံ အဘိသမယော၊ တေံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၃၉၄. ''ဘာဝေယျ စ အနိစ္စန္တိ၊ အနတ္တသညံ အသုဘသညဉ္စ။
လောကမှိ စ အနဘိရတိံ၊ တေံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၃၉၅. ''ဘာဝေယျ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣဒ္ဓိပါဒါနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ။
အဋ္ဌင်္ဂမဂ္ဂမရိယံ၊ တေံ သမဏဿ ပတိရူပံ။

၃၉၆. ''တဏှံ ပဇဟေယျ မုနိ၊ သမူလကေ အာသဝေ ပဒာလေယျ။
ဝိဟရေယျ ဝိပ္ပမုတ္တော၊ တေံ သမဏဿ ပတိရူပ''န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝိဇာနေယျ သကံ အတ္ထ**န္တိ, ဝိညူဇာတိကော ပုရိသော အတ္တနော အတ္ထံ ယာထာဝတော ဝိစာရေတွာ ဇာနေယျ။ ဝိစာရေန္တော စ **အဝလောကေယျာထ ပာဝစနံ** ဣဓ လောကေ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စ ပဝုတ္တံ ပာဝစနံ, သမယော။ တတ္ထ ယံ နိယျာနိကံ, တံ ဩလောကေယျ ပညာစက္ခုနာ ပဿေယျ။ ဣမေ ဟိ နာနာတိတ္ထိယာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အနိစ္စေ ''နိစ္စ''န္တိ, အနတ္တနိ ''အတ္တာ''တိ, အသုဒ္ဓိမဂ္ဂဉ္စ ''သုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ''တိ မိစ္ဆာဘိနိဝေသိနော အညမညဉ္စ ဝိရုဒ္ဓဝါဒာ, တသ္မာ နေသံ တဒေါ အနိယျာနိကော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ, သန္တံ နိဗ္ဗာန''န္တိ သယမ္ဘုဉာဏေန ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာယ ပဝေဒေတိ, တသ္မာ ''တဿ တဒေါ နိယျာနိကော''တိ သတ္ထု သာသနမဟန္တတံ ဩလောကေယျာတိ အတ္ထော။ **ယဉ္စေတ္ထ အဿ ပတိရူပံ, သာမညံ အဇ္ဈုပဂတဿာ**တိ, သာမညံ သမဏဘာဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတဿ ကုလပုတ္တဿ ယံ ဧတ္ထ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေ တ ပတိရူပံ ယုတ္တရူပံ သာရုပ္ပံ အဿ သိယာ, တမ္ပိ အပလောကေယျ။

ကိံ ပန တန္တိ အာဟ **''မိတ္တံ ဣဓ စ ကလျာဏ''**န္တိအာဒိ။ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကလျာဏမိတ္တံ သေဝိယမာနံ သမဏဿ ပတိရူပန္တိ ယောဇနာ။ သေ နယော ဣတရေသုပိ။ ကလျာဏမိတ္တဉ္ဟိ နိဿာယ အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ, သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ **သိက္ခာ ဝိပုလံ သမာဒာန**န္တိ ဝိပုလံ သိက္ခာသမာဒာနံ, မဟတိယာ နိဗ္ဗာနာဝဟာယ အဓိသီလာဒိသိက္ခာယ အနုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **သုဿူသာ စ ဂရူန**န္တိ ဂရူနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ ကလျာဏမိတ္တာနံ ဩတဒဿ သောတုကမျတာ ပာရိစရိယာ စ။ **တေ**န္တိ ကလျာဏမိတ္တသေဝနာဒိ။

ဗုဒ္ဓေသု သဂါရဝတာတိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေသု ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ''တိ ဂါရဝယောဂေ ဂရုစိတ္တီကာရော။ **ဓမ္မေ အပစိတိ ယထာဘူတ**န္တိ အရိယဓမ္မေ ယာထာဝတော အပစာယနံ အာဒရေန အဘိပူဇနံ။ **သင်္ဃေ**တိ အရိယသင်္ဃေ။ **စိတ္တီကာရော**တိ သက္ကာရော သမ္မာနနံ။ **တေ**န္တိ ရတနတ္တယဂါရဂါရဏံ။

အာစာရဂေါစရေ ယုတ္တောတိ ကာယိကဝါစသိကဝီတိက္ကမနသင်္ခါတံ အနာစာရံ, ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယ ဥပသင်္ကမိတုံ အယုတ္တဋ္ဌာနဘူတံ ဝေသိယာဒိအဂေါစရဉ္စ ပဟာယ ကာယိကဝါစသိကအဝီတိက္ကမနသင်္ခါတေန အာစာရေန ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနဘူတေန ဂေါစရေန စ ယုတ္တော သမင်္ဂီ, သမ္ပန္နော အာစာရဂေါစရောတိ အတ္ထော။ **အာဇီဝေါ သောဓိတော**တိ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌံ အနေသနံ ပဟာယ အနဝဇ္ဇပစ္စယေ သေဝန္တဿ အာဇီဝေါ သောဓိတော ဟောတိ သုဝိသုဒ္ဓေါ, သောဓိတတ္တာ ဧဝ **အဂါရယှော** ဝိညူဟိ။ **စိတ္တဿ စ သဏ္ဌပန**န္တိ ယထာ စက္ခာဒိဒွါရေဟိ ရူပါဒိအာရမ္မဏေသု အဘိဇ္ဈာဒယော နပ္ပဝတ္တန္တိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တာဒိဝသေန စိတ္တဿ သမ္မာ ဌပနံ။ **တေ**န္တိ အာစာရဂေါစရသမ္ပတ္တိ အာဇီဝပာရိသုဒ္ဓိ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာတိ တေံ တယံ။

စာရိတ္တန္တိ စရိတဗ္ဗတ ပရိပူရေတဗ္ဗသီလံ။ **တရိတ္တ** န္တိ ဝိရတိယာ အကရဏေန ပရိပူရေတဗ္ဗသီလံ။ **ဣရိယာပထိယံ ပသာဒနိယန္တိ** ပရေသံ ပသာဒာဝဟံ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိနိမိတ္တံ ဣရိယာပထနိဿိတံ သမ္ပဇညံ။ **အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေ**တိ သမထဝိပဿနာသု အနုယောဂေ ဘာဝနာ။

အာရညကာနီတိ အရညေ ပရိယာပန္နာနိ။ **ပန္တာနီ** တိ ဝိဝိတ္တာနိ။

သီလန္တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ ပဟေဿ ဟိ ဘိန္ဒိတဗ္ဗတ ဝုတ္တံ, ဣမေ အဘိန္ဒိတဗ္ဗတ ဝဒတိ။ **ဗာဟုသစ္စ** န္တိ ဗဟုဿုတဘာဝေါ။ သော ဟိ ဘာဝနာနုယောဂဿ ဗဟုကာရော, ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လအနုတ္တရသီတိဘာဝအဓိစိတ္တယုတ္တတာဒီသု သမ္မာ ပဝိစယဗဟုလဿ သမထဝိပဿနာနုယောဂေ သမ္ဘဝတိ။ **ဓမ္မာနံ ပဝိစယော ယထာဘူတ** န္တိ ရူပာရူပဓမ္မာနံ အဝိပရီတသလက္ခဏတော သာမညလက္ခဏတော စ ပရိဝီမံသာ။ ဣမိနာ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနမာဟ။ **သစ္စာနံ အဘိသမယော**တိ ဒုက္ခာဒီနံ အရိယသစ္စာနံ ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန ပဋိဝေဓော။

သ္ဝတယံ သစ္စာဘိသမယော ယထာ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **"ဘာဝေယျာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘာဝေယျ စ အနိစ္စန္တိ** "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိအာဒိနာ (ဓ. ပ. ၂၇၇) အဝိဘာဂတော "ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န"န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၂; သံ. နိ. ၃.၄၈) ဝိဘာဂတော တ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စသညံ ဘာဝေယျ ဥပ္ပာဒေယျ စေဝ ဝဍ္ဍေယျ စာတိ အတ္ထော။ **အနတ္တသညန္တိ**, "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ ပဝတ္တံ အနတ္တသညဉ္စ ဘာဝေယျာတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **အသုဘသညန္တိ**, ကရဇကာယေ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ တ တေဘူမကသင်္ခါရေ ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏတော "အသုဘာ"တိ ပဝတ္တသညံ။ ဒုက္ခသညာပရိတရာ ဟိ အယံ, ဧတေနေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခသညာပိ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **လောကမှိ စ အနဘိရတိန္တိ** သဗ္ဗလောကေ တေဘူမကေသု သင်္ခါရေသု အနဘိရတိသညံ။ ဧတေန အာဒီန တနုပဿနံ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနဉ္စ ဝဒတိ။

ဧဝံ ပန ဝိပဿနာဘာဝနံ အနုယုတ္တော တံ ဥဿုက္ကာပေန္တော ဣမေ ဓမ္မေ ဝဍ္ဎေယျာတိ ဒဿေန္တော **"ဘာဝေယျ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ"** တိ ကထမာဟ။ တဿတ္တော – ဗောဓိယာ သတိအာဒိသတ္တဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ, ဗောဓိဿ သ တ တံသမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂါတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, သတိအာဒယော ဓမ္မာ။ တေ သတိအာဒိကေ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ, ဆန္ဒအာဒီနိ စတ္တာရိ ဣဒ္ဓိပါဒအနိ, သဒ္ဓါဒီနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, သဒ္ဓါဒီနိယေဝ ပဉ္စ ဗလာနိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ ဝသေန အဋ္ဌင်္ဂအရိယမဂ္ဂဉ္စ။ စ-သဒ္ဒေန သတိပဋ္ဌာနာနိ သမ္မပ္ပဓာနာနိ စ ဂဟိတာနီတိ သဗ္ဗေပိ သတ္တတိံသပ္ပဘေဒေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဘာဝေယျ ဥပ္ပာဒေယျ စေဝ ဝဍ္ဎေယျ စ။ တတ္ထ ယဒေတေသံ ပဌမမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပာဒနံ, ဥပရိမဂ္ဂက္ခဏေ စ ဝဍ္ဎနံ, တေ **သမဏဿ** ဘိက္ခုနော သာရုပ္ပန္တိ။

ဧဝံ ဗောဓိပက္ခိယသတ္တတိံသဓမ္မေ ဘာဝေန္တော ယထာ မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန အဘိသမေတိ, ဧဝံ သမုဒယသစ္စံ ပဟာနာဘိသမယဝသေန, နိရောဓသစ္စံ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယဝသေန အဘိသမေတီတိ ဒဿေန္တော **"တဏှံ ပဇဟေယျာ"** တိ သြသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **တဏှံ ပဇဟေယျာ** တိ, ကာမတဏှာဒိပ္ပဘေဒံ သဗ္ဗံ တဏှံ အရိယမဂ္ဂေန အနဝသေသတော သမုစ္ဆိန္ဒေယျ, မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန သမန္နာဂတတ္တာ **မုနိ။ သမူလကေ အာသဝေ ပဒာလေယျာ**တိ ကာမရာဂါနုသယာဒိသမူလကေ ကာမာသဝါဒိကေ သဗ္ဗေပိ အာသဝေ ဘိန္ဒေယျ သမုစ္ဆိန္ဒေယျ။ **ဝိဟရေယျ ဝိပ္ပမုတ္တော** တိ ဧဝံ သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗဓိ ဝိမုတ္တော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂံ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကတွာ ဝိဟရေယျ။ **တေန္တိ** ယဒေတံ ဝိဟရဏံ, တေ သမဏဿ သမိတပာပဿ ဘိက္ခုနော ပတိရူပံ သာရုပ္ပန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ ထေရော သမဏသာရုပ္ပပဋိပတ္တိကိတ္တနမုခေန သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝံ တဗ္ဗိလောမတော ဗာဟိရက သမယဿ အနိယျာနိကတဉ္စ ဝိဘာဝေသိ။ တံ သုတွာ တေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ သရဏာဒီသု ပတိဋ္ဌဟိံသု။

(အပရ)-ကေတမတ္တေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဧကာဒသနိပါတော

၁. သံကိစ္စတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဧကာဒသနိပါတေ **ကိံ တဝတ္ထော ဝနေ တာတာ** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သံကိစ္စတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တသ္မိံ ကုစ္ဆိဂတေယေဝ မာတာ ဗျာဓိတာ ဟုတွာ ကာလမကာသိ။ တဿာ သုသာနံ နေတွာ ဈာပိယမာနာယ ဂဗ္ဘာသယော န ဈာယိ။ မနုဿာ သူလေဟိ ကုစ္ဆိံ ဝိဇ္ဈန္တာ အာရကဿ အက္ခိကောဋိံ ပဟရိံသု။ တေ တံ ဝိဇ္ဈိတွာ အင်္ဂါရေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပက္ကမိံသု။ ကုစ္ဆိပဒေသောပိ ဈာယိ, အင်္ဂါရမတ္ထကေ ပန သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသော အာရကော ပဒုမဂဗ္ဘေ နိပန္နော ဝိယ အဟောသိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တဿ ဟိ သိနေရုနာ ဩတ္ထရိယမာနဿာပိ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ဇီဝိတက္ခယော နာမ နတ္ထိ။

ပုနဒိဝသေ အာဠာဟနဋ္ဌာနံ ဂတာ မနုဿာ တထာနိပန္နံ အာရကံ ဒိသွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ အာရကံ အာဒါယ ဂါမံ ပဝိသိတွာ နေမိတ္တကေ ပုစ္ဆိံသု။ နေမိတ္တကာ "သစေ အယံ အာရကော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဒုဂ္ဂတာ ဘဝိဿန္တိ။ သစေ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ပဉ္စဟိ သမဏသတေဟိ ပရိဝုတော ဝိစရိဿတီ"တိ အာဟံသု။ ဉာတကာ "ဟောတု, ဝယပ္ပတ္တကာလေ အမှာကံ အယျဿ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကေ တံ ပဗ္ဗာဇေဿာမာ"တိ ဝတွာ သင်္ကုနာ ဆိန္နက္ခိကောဋိတာယ **သံကိစ္စော**တိ ဝဒန္တာ အပရဘာဂေ **သံကိစ္စော**တိ ဝေါဟရိံသု။ သော သတ္တဝဿိကကာလေ အတ္တနော ဂဗ္ဘဂတဿေဝ မာတု မရဏံ, ဂဗ္ဘေ စ အတ္တနော ပဝတ္တိံ သုတွာ သံဝေဂဇာတော "ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အာဟ။ ဉာတကာ "သာဓု, တာတာ"တိ ဓမ္မသေနာပတိဿ သန္တိကံ နေတွာ, "ဘန္တေ, ဣမံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ အဒံသု။ ထေရော တံ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ တိံသမတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ အရညေ ဝိဟရန္တော စေ စောရဟတ္ထတော မောစေတွာ သယမ္ပိ တေ စောရေ ဒမေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အညတရသ္မိံ ဝိဟာရေ ဗဟူဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟရန္တော တေ ဝိတဒ္ဒပသုတေ ဒိသွာ "အညတ္ထ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဘိက္ခူ အာပုစ္ဆိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဓမ္မပဒဝတ္ထုမှိ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.သင်္ကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု) အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ နံ အညတရော ဥပါသကော ဥပဋ္ဌာတုကာမော အာသန္နဋ္ဌာနေ ဝသံ ယာစန္တော —

၅၉၇. "ကိံ တဝတ္ထော ဝနေ တာတ, ဥဇ္ဇုဟာနောဝ ပါဝုသေ။
ဝေရမ္ဘာ ရမဏီယာ တေ, ပဝိဝေကော ဟိ ဈာယိန"န္တိ။ —

ပဌမံ ဂါထမာဟ။ တံ သုတွာ ထေရော —

၅၉၈. "ယထာ အဗ္ဘာနိ ဝေရမ္ဘော, ဝါတော နုဒတိ ပါဝုသေ။
သညာ မေ အဘိကိရန္တိ, ဝိဝေကပဋိသညုတာ။

၅၉၉. "အပဏ္ဍရော အဏ္ဍသမ္ဘဝေါ, သီဝထိကာယ နိကေတစာရိကော။
ဥပ္ပါဒယတေဝ မေ သတိံ, သန္ဒေဟသ္မိံ ဝိရာဂနိဿိတံ။

၆၀၀. "ယဉ္စ အညေ န ရက္ခန္တိ, ယော စ အညေ န ရက္ခတိ။
သ ဝေ ဘိက္ခု သုခံ သေတိ, ကာမေသု အနပေက္ခဝါ။

၆၀၁. "အစ္ဆောဒိကာ ပုထုသိလာ, ဂေါနင်္ဂုလမိဂါယုတာ။
အမ္ဗုသေဝါလသဉ္ဆန္နာ, တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၆၀၂. "ဝသိတံ မေ အရညေသု, ကန္ဒရာသု ဂုဟာသု စ။
သေနာသနေသု ပန္တေသု, ဝါဠမိဂနိသေဝိတေ။

၆၀၃.‘‘‘ဣမေ ဟညန္တု ဝဇ္ဈန္တု၊ ဒုက္ခံ ပပ္ပောန္တု ပါဏိနော’။
သင်္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမိ၊ အနရိယံ ဒေါသသံဟိတံ။

၆၀၄.‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

၆၀၅.‘‘ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

၆၀၆.‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခာမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။

၆၀၇.‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခာမိ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော’’တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကိံ တဝေတ္ထ ဝနေ**တိ **ကိ**န္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ ဝနေ ကော တဝေတ္ထ, ကိံ ပယောဇနန္တိ အတ္ထော။ **တာတာ**တိ ဒဟရသာမဏေရတာယ နံ အတ္တနော ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အာလပတိ။ **ဥဇ္ဇုဟာနောဝ ပါဝုသေ**တိ ဥဇ္ဇုဟာနော ကိရ နာမ ဧကော ပဗ္ဗတော, သော ပန ဂဟနသဉ္ဆန္နော ဗဟုသောဏ္ဍိကန္ဒရော, တဟံ တဟံ သန္ဒမာနသလိလော, ဝဿကာလေ အသပ္ပာယော, တသ္မာ ဥဇ္ဇုဟာနော တ ပဗ္ဗတော တေရဟိ ပါဝုသကာလေ တဝ ကိမတ္ထိယောတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပနေတ္ထ ‘‘ဥဇ္ဇုဟာနော နာမ ဧကော သကုဏော သီတံ န သဟတိ, ဝဿကာလေ ဝနဂုမ္ဗေ နိလီနော အစ္ဆတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ မတေန ဥဇ္ဇုဟာနဿ ဝိယ သကုဏဿ ပါဝုသကာလေ ကော တဝ အတ္ထော ဝနေတိ? **ဝေရမ္ဘာ ရမဏီယာ တေ**တိ ဝေရမ္ဘဝါတာ တယန္တာ ကိံ တေ ရမဏီယာတိ ယောဇနာ။ ကေစိ ‘‘ဝေရမ္ဘာ နာမ ဧကော ပဗ္ဗတဂုဟာ, ပဗ္ဘာရော’’တိ စ ဝဒန္တိ။ တဉ္စ ဌာနံ ဂမနာဂမနယုတ္တံ ဇနသမ္ဗာဓရဟိတံ ဆာယူဒကသမ္ပန္နဉ္စ, တသ္မာ ဝေရမ္ဘာ ရမဏီယာ, ဝနေ ဝသိတုံ ယုတ္တရူပါ။ ကသ္မာ? **ပဝိဝေကော ဟိ ဈာယိနံ** ယသ္မာ တာဒိသာနံ ဈာယီနံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဝိဝေကောယေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, တသ္မာ ‘‘ဒူရံ အရညဋ္ဌာနံ အဂန္တွာ ဝေရမ္ဘာယံ ဝသ, တာတာ’’တိ ဝဒတိ။ အယဉ္စေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ ဈာယီနံ ပဝိဝေကက္ခမေ နိဝါသဖာသုကေ သေနာသနေ လဒ္ဓေယေဝ ဈာနာဒယော သမ္ပဇ္ဇန္တိ, န အလဒ္ဓေ, တသ္မာ န ဧဝရူပေ သီတကာလေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝနေ ဝသိတုံ သက္ကာ, ဂုဟာပဗ္ဘာရာဒီသု ပန သက္ကာတိ။

ဧဝံ ဥပာသကေန ဝုတ္တေ ထေရော ဝနာဒယော ဧဝ မံ ရမေန္တီတိ ဒဿေန္တော **‘‘ယထာ အဗ္ဘာနီ’’**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယထာ ပါဝုသေ ကာလေ အဗ္ဘာနိ ဝလာဟကာနိ ဝေရမ္ဘဝါတော **နုဒတိ** ခိပတိ နီဟရတိ, ဧဝမေဝ မေ စိတ္တံ ဝိဝေကပဋိသညုတ္တာ သညာ အဘိကိရန္တိ ဝိဝေကဋ္ဌာနံယေဝ အာကဍ္ဎန္တိ။

ကိဉ္စ ? **အပဏ္ဍရော** ကာဠဝဏ္ဏော, **အဏ္ဍသမ္ဘဝော** အဏ္ဍဇော ကာကော, **သီဝထိကာယ** သုသာနဋ္ဌာနေ, **နိကေတစာရိကော** တမေဝ နိကေတနဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိစရဏကော **ဥပ္ပာဒယတေဝ မေ သတိံ, သန္ဒေဟသ္မိံ ဝိရာဂနိဿိတ**န္တိ, ကာယသ္မိံ ဝိရာဂူပသံဟိတံ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနံ မယှံ ဥပ္ပာဒယတိယေဝ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ထေရော ကာကေန ခဇ္ဇမာနံ မနုဿကုဏပံ ပဿိတွာ အသုဘသညံ ပဋိလဘိ, တံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ တေန ကာယေ သဗ္ဗသော ဆန္ဒရာဂဿ နတ္ထိတာယ ဝနေယေဝ ဝသိတုကာမောမှီတိ ဒဿေတိ။ **ယဉ္စ** တိ **စ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော, တေန အညမ္ပိ မမ အရညဝါသကာရဏံ သုဏာဟီတိ ဒဿေတိ။ **ယံ** ပဗ္ဗဇိတံ မေတ္တာဝိဟာရိတာယ အလောဘနိယပရိက္ခာရတာယ စ ရက္ခိတဗ္ဗဿ အဘာဝတော **အညေ** သေဝကာဒယော န ရက္ခန္တိ။ **ယော** စ ပဗ္ဗဇိတော **အညေ** ကေနစိ ကိဉ္စနပလိဗောဓဘူတေ န ရက္ခတိ တာဒိသာနံယေဝ အဘာဝတော။ **သ ဝေ ဘိက္ခု သုခံ သေတီ**တိ, သော ဘိက္ခု သမုစ္ဆိန္နကိလေသကာမတာယ သဗ္ဗသော ဝတ္ထုကာမေသု **အနပေက္ခဝါ** အပေက္ခာရဟိတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ သုခံ သေတိ။ တဿ အနုသင်္ကိတပရိသင်္ကိတာဘာဝတော အရညမ္ပိ ဂါမမ္ပိ သဒိသမေဝါတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ပဗ္ဗတဝနာဒီနံ ရမဏီယတံ ဝသိတပုဗ္ဗတဉ္စ ဒဿေတုံ **‘‘အစ္ဆောဒိကာ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝသိတံ မေ**တိ, ဝုဋ္ဌပုဗ္ဗံ မယာ။ **တဋ္ဋမိဂနိသေဝိတေ**တိ, သီဟဗျဂ္ဃာဒီဟိ တဋ္ဋမိဂေဟိ ဥပသေဝိတေ ဝနေ။

သင္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမီ တိ, က္လမေ ယေ ကေစိ ဟဏိနော သတ္တာ ဥသုသတ္တိအာဒီဟိ ပဟရဏေဟိ **ဟညန္တိ** မာရိယန္တိ မုဋ္ဌိပ္ပဟာရာဒီဟိ **ဝဇ္ဈန္တိ** ဗာဓီယန္တိ, အညေန တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဒုက္ခံ **ပပ္ပောန္တိ** ဟပုဏန္တိူတိ; ဧဝံ **အေသသံဟိတံ** ပဋိုဃသံယုတ္တံ တတော ဧဝ **အနရိယံ** ဗ္ဗာဟာဒဝိဟိံသာဒိပ္ပဘေဒံ ဟပသင္ကပ္ပံ ဥပ္ပာဒိတံ နာဘိဇာနာမိ, မိစ္ဆာဝိတက္ကော န ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗောတိ မေတ္တာဝိဟာရိတံ ဒသ္သေတိ။

က္လအနိ **“ပရိစိဏ္ဏော”** တိအာဒိနာ အတ္တနော ကတကိစ္စတံ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ **ပရိစိဏ္ဏော** တိ ဥပာသိတော ဩတအနုသာသနီကရဏဝသေန။ **ဩဟိတော**တိ ဩရောပိတော။ **ဂရုကော ဘာရော**တိ ဂရုတရော ခန္ဓဘာရော။

နာဘိနန္ဒာမိ မရဏန္တိ “ကထံ နု ခေါ မေ မရဏံ သိယာ”တိ မရဏံ န က္လစ္ဆာမိ။ **နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတ** န္တိ “ကထံ နု ခေါ အဟံ စိရံ ဇီဝေယ္ယ”န္တိ ဇီဝိတမ္ပိ န က္လစ္ဆာမိ။ ဧတေန မရဏေ ဇီဝိတေ စ သမာနစိတ္တတံ ဒသ္သေတိ။ **ကာလဉ္စ ပဋိကင္ခာမီ**တိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ၀ အာဂမေမိ။ **နိဗ္ဗိသ** န္တိ နိဗ္ဗိသန္တော, ဘတိယာ ကမ္မံ ကရောန္တော။ **ဘတကော ယထာ**တိ ယထာ ဘတကော ပရဿ ကမ္မံ ကရောန္တော ကမ္မသိဒ္ဓိံ အနဘိနန္ဒန္တောပိ ကမ္မံ ကရောန္တော၀ ဒိဝသက္ခယံ ဥဒိက္ခတိ, ဧဝံ အဟမ္ပိ ဇီဝိတံ အနဘိနန္ဒန္တောပိ အတ္တဘာဝဿ ယာပနေန မရဏံ အနဘိနန္ဒန္တောပိ ပရိယောသာနကာလံ ပဋိကင္ခာမီတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သံကိစ္စတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဒသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒွတ္တဒသကနိပါတော

၁. သီလဝတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ဒွါဒသကနိပါတေ **သီလမေဝါ**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သီလဝတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟေ ဗိမ္ဗိသာရရညော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **သီလဝါ**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ တံ ဝယပ္ပတ္တံ ရာဇာ အဇာတသတ္တု မာရေတုကာမော စဏ္ဍံ မတ္တဟတ္ထိံ အာရောပေတွာ နာနာဝိဓေဟိ ဥပာယေဟိ ဥပက္ကမန္တောပိ မာရေတုံ နာသက္ခိ ပစ္ဆိမဘဝိကဿ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ အန္တရာ ဇီဝိတန္တရာယာဘာဝတော။ တဿ ပဝတ္တိံ ဒိသွာ ဘဂဝါ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အာဏာပေသိ – ''သီလဝကုမာရံ အာနေဟီ''တိ။ ထေရော ဣဒ္ဓိဗလေန သဒ္ဓိံ ဟတ္ထိနာ တံ အာနေသိ။ ကုမာရော ဟတ္ထိတော ဩရုယ္ဟ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဘဂဝါ တဿ အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရသ္သေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ကောသလရဋ္ဌေ ဝသတိ။ အထ နံ အဇာတသတ္တု ''မာရေထာ''တိ ပုရိသေ အာဏာပေသိ။ တေ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဌိတာ ထေရေန ကထိတံ ဓမ္မကထံ သုတွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ပသန္နစိတ္တာ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ ထေရော တေသံ –

၆၀၈. ''သီလမေဝိဓ သိက္ခေထ, အသ္မိံ လောကေ သုသိက္ခိတံ။
သီလဉှိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ, ဥပနာမေတိ သေဝိတံ။

၆၀၉. ''သီလံ ရက္ခေယျ မေဓာဝီ, ပတ္ထယာနော တယော သုခေ။
ပသံသံ ဝိတ္တိလာဘဉ္စ, ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒနံ။

၆၁၀. ''သီလဝါ ဟိ ဗဟူ မိတ္တေ, သညမေနာဓိဂစ္ဆတိ။
ဒုဿီလော ပန မိတ္တေဟိ, ဓံသတေ ပာပမာစရံ။

၆၁၁. ''အဝဏ္ဏဉ္စ အကိတ္တိဉ္စ, ဒုဿီလော လဘတေ နရော။
ဝဏ္ဏံ ကိတ္တိံ ပသံသဉ္စ, သဒါ လဘတိ သီလဝါ။

၆၁၂. ''အာဒိ သီလံ ပတိဋ္ဌာ စ, ကလျာဏာနဉ္စ မာတုကံ။
ပမုခံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ, တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။

၆၁၃. ''ဝေလာ စ သံဝရံ သီလံ, စိတ္တဿ အဘိဟာသနံ။
တိတ္ထဉ္စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ, တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။

၆၁၄. ''သီလံ ဗလံ အပ္ပဋိမံ, သီလံ အာဝုဓမုတ္တမံ။
သီလမာဘရဏံ သေဋ္ဌံ, သီလံ ကဝစမဗ္ဘုတံ။

၆၁၅. ''သီလံ သေတု မဟေသက္ခော, သီလံ ဂန္ဓော အနုတ္တရော။
သီလံ ဝိလေပနံ သေဋ္ဌံ, ယေန ဝါတိ ဒိသောဒိသံ။

၆၁၆. ''သီလံ သမ္ဗလမေဝဂ္ဂံ, သီလံ ပါထေယျမုတ္တမံ။
သီလံ သေဋ္ဌော အတိဝါဟော, ယေန ယာတိ ဒိသောဒိသံ။

၆၁၇. ''ဣဓေဝ နိန္ဒံ လဘတိ, ပေစ္စာပါယေ စ ဒုမ္မနော။
သဗ္ဗတ္ထ ဒုမ္မနော ဗာလော, သီလေသု အသမာဟိတော။

၆၁၈. ''ဣဓေဝ ကိတ္တိံ လဘတိ, ပေစ္စ သဂ္ဂေ စ သုမ္မနော။

သဗ္ဗတ္ထ သုမနော ဓီရော၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။

၆၁၉. ''သီလမေဝ ဣဓ အဂ္ဂံ၊ ပညဝါ ပန ဥတ္တမော။
မနုဿေသု စ ဒေဝေသု၊ သီလပညာဏတော ဇယ''န္တိ။ –

ဣမာဟိ ကထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ **သီလမေဝိဓ သိက္ခေထ, အသ္မိံ လောကေ** တိ **ဣဓာ**တိ, နိပါတမတ္တံ, ဣမသ္မိံ သတ္တလောကေ အတ္ထကာမော ကုလပုတ္တော စာရိတ္တဝါရိတ္တာဒိဘေဒံ အာဒိတော သီလမေဝ သိက္ခေယျ, သိက္ခန္တော စ နံ **သုသိက္ခိတံ** အခဏ္ဍာဒိဘာဝပါဒနေန သုဋ္ဌု သိက္ခိတံ သုပရိသုဒ္ဓံ ပရိပုဏ္ဏဉ္စ ကတွာ သိက္ခေယျ။ **အသ္မိံ လောကေ**တိ တ ဣမသ္မိံ သင်္ခါရလောကေ သိက္ခိတဗ္ဗဓမ္မေသု သီလံ အာဒိတော သိက္ခေယျ။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပတ္တိယာပိ သီလဿ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော အာဟ **''သီလံ ဟိ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဟီ**တိ ကာရဏတ္ထေ နိပါတော။ ယသ္မာ သီလံ **သေဝိတံ** ပရိစိတံ ရက္ခိတံ မနုဿသမ္ပတ္တိ, ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ, နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တီတိ ဧတံ **သဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ** တံသမင်္ဂိနော သတ္တဿ **ဥပနာမေတိ** အာဝဟတိ။

သီလံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဥပနာမေတီတိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **''သီလံ ရက္ခေယျ မေဓာဝီ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရက္ခေယျာ** တိ ဂောပေယျ။ ဟာနာတိယာတာဒိတော ဟိ ဝိရမန္တော ဝတ္တပဋိဝတ္တဉ္စ ပူရေန္တော ပဋိပက္ခာဘိဘဝနတော တံ ရက္ခတိ နာမ။ **မေဓာဝီ**တိ ပညဝါ, ဣဒံ တဿ ရက္ခနုပါယဒဿနံ ဉာဏဗလေန ဟိဿ သမာဒာနံ အဝိကောပနဉ္စ ဟောတိ။ **ပတ္ထယာနော** တိ ဣစ္ဆန္တော။ **တယော သုခေ**တိ တီဏိ သုခါနိ။ သုခနိမိတ္တံ တ ''သုခ''န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပသံသန္တိ** ကိတ္တိံ, ဝိညူဟိ တ ပသံသနံ။ **ဝိတ္တိလာဘ** န္တိ တုဋ္ဌိလာဘံ။ ''ဝိတ္တလာဘ''န္တိ စ ပဌန္တိ, ဓနလာဘန္တိ အတ္ထော။ သီလဝါ ဟိ အပ္ပမတ္တတာယ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ဆတိ။ **ပေစ္စ** **စာ**တိ ကာလင်္ကတွာ။ **သဂ္ဂေ ပမောဒန** န္တိ ဒေဝလောကေ ဣဋ္ဌေဟိ ကာမဂုဏေဟိ, မောဒနဉ္စ ပတ္ထယမာနောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓလောကေ ပသံသံ ဝိတ္တိလာဘံ ပရလောကေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ မောဒနဉ္စ ဣစ္ဆန္တော သီလံ ရက္ခေယျာတိ ယောဇနာ။

သညမေနာတိ ကာယာဒီနံ သံယမေန။ သံယတော ဟိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ကဉ္စိ အဝိဟေဌေန္တော အဘယအနံ ဒဒန္တော ပိယမနာပတာယ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ။ **ဓံသတေ**တိ အပေတိ။ **ပာပမာစရန္တိ** ဟာဏာတိပါတာဒိပါပကမ္မံ ကရောန္တော။ ဒုဿီလဉ္ဟိ ပုဂ္ဂလံ အတ္ထကာမာ သတ္တာ န ဘဇန္တိ, အညဒတ္ထု ပရိဝဇ္ဇေန္တိ။

အဝဏ္ဏန္တိ အဂုဏံ, သမ္မုခါ ဂရဟံ တ။ **အကိတ္တိန္တိ**, အယသံ အသိလောကံ။ **ဝဏ္ဏန္တိ** ဂုဏံ။ **ကိတ္တိန္တိ** သိလောကံ ပတ္ထဋယသတံ။ **ပသံသန္တိ** သမ္မုခါ ထောမနံ။

အာဒီတိ မူလံ။ သီလဉ္ဟိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒိ။ ယထာဟ – ''တသ္မာတိဟ တွံ, ဘိက္ခု, အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ? သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။ **ပတိဋ္ဌာ** တိ အဓိဋ္ဌာနံ။ သီလဉ္ဟိ သဗ္ဗေသံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာ။ တေနာဟ – ''သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ''တိအာဒိ (သံ. နိ. ၁.၂၃; ၁၉၂; ပေဋကော. ၂၂; မိ. ပ. ၂.၁.၉)။ **ကလျာဏာနဉ္စ မာတုက** န္တိ သမထဝိပဿနာဒီနံ ကလျာဏဓမ္မာနံ မာတုဘူတံ , ဇနကန္တိ အတ္ထော။ **ပမုခံ သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ, သဗ္ဗေသံ ဟာမောဇ္ဇာဒီနံ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ ပမုခံ မုခဘူတံ, ပဝတ္တိဒွါရန္တိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ အာဒိဘာဝါဒိတော။ **ဝိသောဓယေ**တိ အက္ခဏ္ဍာဒိဘာဝေန သမ္ပာဒေယျ။

ဝေလာတိ ဒုစ္စရိတေဟိ အနတိက္ကမနီယဋ္ဌေန ဝေလာ, သီမာတိ အတ္ထော ။ ဝေလာယတိ တ ဒုဿီလျံ စလယတိ ဝိဒ္ဒံသေတီတိ ဝေလာ။ သံဝရံ သီလံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိဒွါရဿ ပိဒဟနတော။ **အဘိဟာသနန္တိ** တော သနံ အဝိပ္ပဋိသာရဟေတုတာယ စိတ္တဿ အဘိပ္ပမောဒနတော။ **တိတ္ထဉ္စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာန** န္တိ သာဝကဗုဒ္ဓာ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာတိ သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓာနံ ကိလေသမလပ္ပဝါဟနေ နိဗ္ဗာနမဟာသမုဒ္ဒာဝဂါဟဏေ စ တိတ္ထဘူတဉ္စ။

သီလံ ဗလံ အပ္ပဋိမန္တိ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနေ အသဒိသံ ဗလံ သေနာထာမော စ။ **အာဝုဓမုတ္တမန္တိ** သံကိလေသဓမ္မာနံ ဆေဒနေ ဥတ္တမံ ပဟရဏံ။ ဂုဏသရီရောပသောဘနဋ္ဌေန **အာဘရဏံ။ သေဋ္ဌ** န္တိ သဗ္ဗကာလံ ဥတ္တမံ ဒဗ္ဗဉ္စ။ သဟ

ဏာပရိတ္တာနတော **ကဝစမဇ္ဈတ္တံ** ။ ''အဇ္ဈိဒ''န္တိ စ ပဌန္တိ, အဘေဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။

အဟာယမဟောဃာတိက္ကမနေ သံသာရမဟောဃာတိက္ကမနေ စ ကိလေသေဟိ အသံသီဒနဋ္ဌေန **သေတု။ မဟေသက္ခော**တိ မဟာဗလော။ **ဂန္ဓော အနုတ္တရော** တိ ပဋိုတံ သဗ္ဗဒိသာသု တယနတော အနုတ္တရော ဂန္ဓော သဗ္ဗဇနမနောဟရတ္တာ။ တေနာဟ **''ယေန တတိ ဒိသောဒိသ''**န္တိ ယေန သီလဂန္ဓေန တံသမင်္ဂီ ဒိသောဒိသံ သဗ္ဗာ ဒိသာ တယတိ။ ''ဒိသောဒိသာ''တိပိ ပာဠိ, ဒသ ဒိသာတိ အတ္ထော။

သမ္ဗလမေဝဂ္ဂ န္တိ သမ္ဗလံ နာမ ပုဋ္ဌဘတ္တံ။ ယထာ ပုဋ္ဌဘတ္တံ ဂဟေတ္ဂတ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော ပုရိသော အန္တရာမဂ္ဂေ ဇိဃစ္ဆာဒုက္ခေန န ကိလမတိ, ဧဝံ သီလသမ္ဗန္နောပိ သုဒ္ဓံ သီလသမ္ဗလံ ဂဟေတ္ဂတ သံသာရကန္တာရံ ပဋိပန္နော ဂတဂတဋ္ဌာနေ န ကိလမတီတိ သီလံ အဂ္ဂံ သမ္ဗလံ နာမ။ တထာ **သီလံ ဟာထေယ္ယမုတ္တမံ** စောရာဒီဟိ အသာဓာရဏတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒနတော စ။ အတိက္ကာမေန္တော တံ တံ ဌာနံ ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ တတဟေတိ သမ္ပာပေတီတိ **အတိတဟော, ယာနံ**။ ကေနစိ အနုပဒ္ဒုတံ ဟုတ္ဂတ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနပ္ပတ္တိဟေတုတာယ သီလံ သေဋ္ဌံ အတိတဟော။ **ယေနာ**တိ ယေန အတိတဟေန **ယာတိ ဒိသောဒိသ**န္တိ အဂတိံ ဂတိဉ္စာပိ တံ တံ ဒိသံ သုခေနေဝ ဂစ္ဆတိ။

ဣဓေဝ နိန္ဒံ လဘတီ တိ ဣဓလောကေပိ **ဒုမ္မနော** ရာကဒီဟိ ဒူသိတစိတ္တော ''ဒုသ္သီလော ပာပဓမ္မော''တိ နိန္ဒံ ဂရဟံ လဘတိ။ **ပေစ္စ** ပရလောကေပိ အပာယေ ''ပုရိသတ္တကလိ အဝဇာတာ''တိအာဒိနာ ယမပုရိသာဒီဟိ စ နိန္ဒံ လဘတိ။ န ကေဝလံ နိန္ဒမေဝ လဘတိ, အထ ခော **သဗ္ဗတ္ထ ဒုမ္မနော ဗာလော** ဣဓလောကေ ဒုစ္စရိတစရဏေန ဒူသိတစိတ္တော ပရလောကေ ကမ္မကာရဏာဒိဝသေန ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာတိ သဗ္ဗတ္ထ ဗာလော ဒုမ္မနော ဟောတိ။ ကထံ? **သီလေသု အသမာဟိတော** သမ္မာ သီလေသု န ဌပိတစိတ္တော အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော။

ဣဓေဝ ကိတ္တိံ လဘတီ တိ ဣဓလောကေပိ သုမနော ''သပ္ပုရိသော သီလဝ ကလျာဏဓမ္မော''တိ ကိတ္တိံ လဘတိ။ **ပေစ္စ** ပရလောကေပိ သဂ္ဂေ ''အယံ သပ္ပုရိသော သီလဝ ကလျာဏဓမ္မော။ တထာ ဟိ ဒေဝတနံ သဟဗျတံ ဥပပန္နော''တိအာဒိနာ ကိတ္တိံ လဘတိ။ န ကေဝလံ ကိတ္တိမေဝ လဘတိ, အထ ခော **ဓီရော** ဓိတိသမ္ပန္နော **သီလေသု သုဋ္ဌု သမာဟိတော** အပ္ပိတစိတ္တော သုပတိဋ္ဌိတစိတ္တော သဗ္ဗတ္ထ ဣဓလောကေ သုစရိတစရဏေန, ပရလောကေ သမ္ပတ္တိပဋိလာဘေန **သုမနော** သောမနဿပ္ပတ္တော ဟောတိ။ **သီလမေဝ ဣဓ အဂ္ဂ** န္တိ ဒုဝိဓံ သီလံ လောကိယံ လောကုတ္တရန္တိ။ တတ္ထ လောကိယံ တာဝ ကာမလောကေ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီသု, ဒေဝလောကေ ဗြဟ္မလောကေ စ ဥပပတ္တိဝိသေသံ အာဝဟတိ, လာဘီဘာတဒိကဿ စ ကာရဏံ ဟောတိ။ လောကုတ္တရံ ပန သကလမ္ပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အတိက္ကာမေတီတိ သီလံ အဂ္ဂမေဝ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

> ''ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန, ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
> မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ, ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၈.၇၅)။
>
> အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု – ''လာဘီ အဿံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန''န္တိ (မ. နိ. ၁.၆၅), ''သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ''တိ (မ. နိ. ၁.၆၅), ''ဣဇ္ဈတိ, ဘိက္ခဝေ, သီလဝတော စေတောပဏိဓိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ''တိ (အ. နိ. ၈.၃၅; ဒီ. နိ. ၃.၃၃၇) စ။

လောကုတ္တရသီလဿ ပန သဗ္ဗသော ပဟီနပဋိပက္ခဿ သတ္တမဘဝတော ပဋ္ဌာယ သံသာရဒုက္ခံ ဝိနိဝတ္တေန္တဿ အဂ္ဂဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ပညဝါ ပန ဥတ္တမော** တိ ''ပညဝါ ပန ပုဂ္ဂလော ဥတ္တမော ပရမော သေဋ္ဌော''တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ပညာယ ဧဝ သေဋ္ဌဘာဝံ ဝဒတိ။ ဣဒါနိ သီလပညာနံ သေဋ္ဌဘာဝံ ကိစ္စတော ဒဿေန္တော **''သီလပညာဏတော ဇယ''**န္တိ အာဟ။ **ဇယ**န္တိ စ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အပ္ပူတိ တ ဝစနသေသော။ တတ္ထ ပဇာနနဋ္ဌေန ပညာဏံ, သီလတော ပညာဏတော စ ပဋိပက္ခဇယော။ န ဟိ သီလေန ဝိနာ ပညာ သမ္ဘဝတိ, ပညာယ စ ဝိနာ သီလံ ကိစ္စကရံ, အညမညောပကာရကဉ္စေတံ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ ''သီလပရိဓောတာ ပညာ, ပညာပရိဓောတံ သီလ''န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၃၁၇) **မနုဿေသု စ ဒေဝေသူ** တိ ဣဒံ နေသံ ဌာနဝိသေသဒဿနံ။ တတ္ထ ဟိ တာနိ သဝိသေသာနိ ဝတ္တ

န္တိ, သမာဓိ ပနေတ္ထ သီလပက္ခိကော ပညာယ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, ပညာပက္ခိကော တ ဘာဝေတဗ္ဗတော သီလာဓိဋ္ဌာနတော စ။

ဧဝံ ထေရော တေသံ ဘိက္ခူနံ သီလမုခေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အတ္တနော သုဝိသုဒ္ဓသီလာဒိဂုဏတာဒီပနေန အညံ ဗ္ယာကာသိ။

သီလဝတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုနီတတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

နီစေ ကုလမှိတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သုနီတတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဗုဒ္ဓသုညေ ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဗာလဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠာပသုတော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ကမေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ, “ကိံ တုယှံ သဗ္ဗသော ဝဏိတသရီရဿ ဝိယ သကလံ ကာယံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဘိက္ခာစရဏေန, နနု နာမ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီဟိ ဇီဝိကာ ကပ္ပေတဗ္ဗာ? တာနိ စေ ကာတုံ န သက္ကောသိ, ဃရေ ဃရေ မုတ္တကရီသာဒီနိ နီဟရန္တော ပဏ္ဍာ ဝတ္ထုသောဓနေန ဇီဝတဟီ”တိ အက္ကောသိ။ သော တေန ကမ္မေန နိရယေ ပစ္စိတွာ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန မနုဿလောကေပိ ဗဟူနိ ဇာတိသတာနိ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တထာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကုလေ ဧဝ နိဗ္ဗတ္တော ဥက္ကာရသောဓနကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ အလဘန္တော။

အထ ဘဂဝါ ပစ္ဆိမယာမေ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝောလောကေန္တော သုနီတဿ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ဃဋေ ပဒီပံ ဝိယ ပဇ္ဇလန္တံ အရဟတ္တူပနိဿယံ ဒိသွာ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော။ ယဿံ ဝီထိယံ သုနီတော ဥက္ကာရသောဓနကမ္မံ ကရောတိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သုနီတောပိ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဃာသုစ္စာရသင်္ကာရာဒိကံ ရာသိံ ကတွာ ပိဋကေသု ပက္ခိပိတွာ ကာဇေနာဒာယ ပရိဟရန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ သတ္ထာရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သာရဇ္ဇမာနော သမ္ဘမာကုလဟဒယော ဂမနမဂ္ဂံ နိလီယနောကာသဉ္စ အလဘန္တော ကာဇံ ဘိတ္တိပဿေ ဌပေတွာ ဧကေန ပဿေန အနုပဝိသန္တော ဝိယ ဘိတ္တိံ အလ္လီနော ပဉ္ဇလိကော အဋ္ဌာသိ။ “ဘိတ္တိဆိဒ္ဒေန အပက္ကမိတုကာမော အဟောသီ”တိပိ ဝဒန္တိ။

သတ္ထာ တဿ သမီပံ ပတွာ “အယံ အတ္တနော ကုသလမူလသဉ္စောဒိတံ ဥပဂတံ မံ သာရဇ္ဇမာနော ဇာတိယာ ကမ္မဿ စ နိဟီနတာယ သမ္မုခီဘာဝမ္ပိ လဇ္ဇတိ, ဟန္ဒဿ ဝေသာရဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေဿာမီ”တိ ကရဝီကရုတမဉ္ဇုနာ သကလနဂရနိန္နာဒဝရ-ဂမ္ဘီရေန ဗြဟ္မဿရေန “သုနီတာ”တိ အာလပိတွာ “ကိံ ဣမာယ ဒုက္ခဇီဝိကာယ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿတီ”တိ အာဟ။ သုနီတော တေန သတ္ထု ဝစနေန အမတေန ဝိယ အဘိသိတ္တော ဥဠာရံ ပီတိသောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေန္တော “ဘဂဝါ, သစေ မာဒိသာပိ ဣဓ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘန္တိ, ကသ္မာဟံ န ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ပဗ္ဗာဇေထ မံ ဘဂဝါ”တိ အာဟ ။ သတ္ထာ “ဧဟိ, ဘိက္ခူ”တိ အာဟ။ သော တာဝဒေဝ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရော ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ တံ ဝိဟာရံ နေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သော ပဌမံ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော, ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ တံ သက္ကာဒယော ဒေဝါ ဗြဟ္မာနော စ ဥပသင်္ကမိတွာ နမဿိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

“တာ ဒေဝတာ သတ္တသတာ ဥဠာရာ၊ ဗြဟ္မာ စ ဣန္ဒော ဥပသင်္ကမိတွာ။
အာဇာနီယံ ဇာတိဇရာဘိဘူတံ၊ သုနီတံ နမဿန္တိ ပသန္နစိတ္တာ”တိအာဒိ။

ဘဂဝါ တံ ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတံ ဒိသွာ သိတံ ကတွာ ပသံသန္တော “တပေန ဗြဟ္မစရိယေနာ”တိ ကထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ အထ နံ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ သီဟနာဒံ နဒာပေတုကာမာ, “အာဝုသော သုနီတ, ကသ္မာ ကုလာ တွံ ပ

ဗ္ဗဇိတော, ကထံ တ ပဗ္ဗဇိတော, ကထဉ္စ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈီ’’တိ ပုစ္ဆိသု။ သော တံ သဗ္ဗံ ပကာသေန္တော –

၆၂၀. ‘‘နီစေ ကုလမ္ဟိ ဇာတောဟံ၊ ဒလိဒ္ဒော အပ္ပဘောဇနော။
ဟီနကမ္မံ မမံ အာသိ၊ အဟောသိံ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကော။

၆၂၁. ‘‘ဇိဂုစ္ဆိတော မနုဿာနံ၊ ပရိဘူတော စ ဝမ္ဘိတော။
နီစံ မနံ ကရိတွာန၊ ဝန္ဒိဿံ ဗဟုကံ ဇနံ။

၆၂၂. ‘‘အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ။
ပဝိသန္တံ မဟာဝီရံ၊ မဂဓာနံ ပုရုတ္တမံ။

၆၂၃. ‘‘နိက္ခိပိတွာန ဗျာဘင်္ဂိံ၊ ဝန္ဒိတုံ ဥပသင်္ကမိံ။
မမေဝ အနုကမ္ပာယ၊ အဋ္ဌာသိ ပုရိသုတ္တမော။

၆၂၄. ‘‘ဝန္ဒိတွာ သတ္ထုနော ပါဒေ၊ ဧကမန္တံ ဌိတော တဒါ။
ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဟမာယာစိံ၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမံ။

၆၂၅. ‘‘တတော ကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပကော။
‘ဧဟိ ဘိက္ခူ’တိ မံ အာဟ၊ သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ။

၆၂၆. ‘‘သောဟံ ဧကော အရညသ္မိံ, ဝိဟရန္တော အတန္ဒိတော။

အကာသိံ သတ္ထု ဝစနံ၊ ယထာ မံ ဩဝဒီ ဇိနော။

၆၂၇. ‘‘ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ၊ ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရိံ။
ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။
ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ၊ တမောခန္ဓံ ပဒာလယိံ။

၆၂၈. ‘‘တတော ရတ္ယာဝိဝသာနေ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၇၉)။
ဣန္ဒော ဗ္ရဟ္မာ စ အာဂန္တွာ၊ မံ နမဿိံသု ပဉ္ဇလီ။

၆၂၉. ‘‘နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသ။

၆၃၀. ‘‘တတော ဒိသွာန မံ သတ္ထာ၊ ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတံ။
သိတံ ပါတုကရိတွာန၊ ဣမမတ္ထံ အဘာသထ။

၆၃၁. ‘‘တပေန ဗ္ရဟ္မစရိယေန၊ သံယမေန ဒမေန စ။
ဧတေန ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ဧတံ ဗြာဟ္မဏမုတ္တမ’’န္တိ။ –

ဣမာဟိ ကထာဟိ သီဟနာဒံ နဒိ။

တတ္ထ **နီစေ**တိ လာမကေ သဗ္ဗနိဟီနေ။ ဥစ္စနီစဘာဝေ ဟိ နာမ သတ္တာနံ ဥပာဒါယုပာဒါယ, အယံ ပန သဗ္ဗနိဟီနေ ပုက္ကုသကုလေ ဥပ္ပန္နတံ ဒဿေန္တော **‘‘နီစေ ကုလမ္ဟိ ဇာတော’’**တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘နီစေတိ လာမကေ သဗ္ဗနိဟီနေ’’တိ။ **ဒလိဒ္ဒော** တိ ဒုဂ္ဂတော, ဒလိဒ္ဒာပိ ကေစိ ကဒာစိ ဃာသစ္ဆာဒနဿ လာဘိနော, အကသိရဝုတ္တိ နော ဟောန္တိ, အယံ ပန သဗ္ဗကာလံ ကသိရဝုတ္တိတာယ ဟီနော ဥဒ္ဒနံ ဥပဋ္ဌပိတဉ္စက္ခလိကော ဒဿနယုတ္တံ ထေဝ ကမ္ပိ အပဿိံ ယေတတိ ဒဿေန္တော **‘‘အပ္ပဘောဇနော’’**တိ အာဟ။ နီစကုလိကာ ဒလိဒ္ဒာပိ ကေစိ အနီစကမ္မာဇီဝ ဟောန္တိ, မယှံ ပန န တထာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ဟီနကမ္မံ မမံ အာသိ’’** တိ။ ကီဒိသန္တိ စေ? **အဟောသိံ ပုပ္ဖ**

ဆဥ္စကော, ဟတ္ထဝိကလဿ ဟတ္ထတတိ ဝိယ ဥပစာရဝသေနာယံ ဣမဿ သမညာ အဟောသိ ယဒိဒံ ''ပုပ္ဖဆဥ္စ ကော''တိ။ မိလာတပုပ္ဖသန္ထရဝဏ္ဏတာယ တ ဥက္ကာရဘူမိယာ ဧဝံ ဝုတ္တော။

ဇိဂုစ္ဆိတော တိ ဇာတိယာ စေဝ ကမ္မုနာ စ ဟီဠိတော။ **မနုဿာန** န္တိ မနုဿေဟိ။ **ပရိဘူတော**တိ အဝညာတော။ **ဝမ္ဘိတော** တိ ခုံသိတော။ **နီစံ မနံ ကရိတ္ဂတနာ**တိ အညေ မနုဿေ သိနေရုံ ဝိယ ဥက္ခိပိတ္ဂတ တေသံ ဟာဒပံသုတောပိ အ တ္တာနံ နိဟီနံ ကတ္ဂတ ပဝတ္တိယာ နီစံ နိဟီနံ မနံ ကတ္ဂတ။ **ဝန္ဒိဿံ** **ဗဟုကံ ဇန**န္တိ ပုထုမဟာဇနံ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌကာလေ ဝန္ဒိံ သိ ရသိ အဥ္စလိံ ကရောန္တော ပဏာမိံ။

အထာတိ အဓိကာရန္တရဒီပနေ နိပါတော။ **အဒ္ဒသာသိ** န္တိ အဒ္ဒက္ခိံ။ **မဂဓာန**န္တိ မဂဓာ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကု မာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေ ရုဠ္ဂဟိယာ ''မဂဓာန''န္တိ ဝုတ္တော, မဂဓဇနပဒဿာတိ အတ္ထော။ **ပုရုတ္ဂ တမ**န္တိ ဥတ္တမံ နဂရံ။

ဟ္ဘာဘင္ဂိ န္တိ ကာဇံ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဟမာယာစိ** န္တိ, ''သုနီတ, ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ''တိ သတ္ထာရာ ဩကာသေ ကတေ အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အယာစိံ။ **အာသူပသမ္ပဒာ** တိ ''ဧဟိ, ဘိက္ခူ''တိ သတ္ထု ဝစနမတ္တေန အာသိ ဥပသမ္ပဒာ။ **ယထာ မံ ဩဝဒီ**တိ ''ဧဝံ သမထပုဗ္ဗင္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေဟီ''တိ ယထာ မံ ဩဝဒိ, တထာ သတ္ထုနော ဝစနံ **အကာသိံ** ပ ဋိပဇ္ဇိံ။ **ရတ္တိယာ** တိအာဒိ တဿာ ပဋိပတ္တိယာ ရသဒဿနံ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ အနာဂတံသဉာဏဥ္စ ဗဟု ကိစ္စန္တိ **''ပဌမံ ယာမံ မဇ္ဈိမံ ယာမ''** န္တိ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန ဥပယောဂဝစနံ ဝုတ္တံ။ န တထာ အာသဝက္ခယ ဉာဏံ ကောဘိသမယဝသေန ပဝတ္တနတောတိ **''ပစ္ဆိမေ ယာမေ''** တိ ဘုမ္မဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣန္ဒော** တိ သ က္ကော ဒေဝရာဇာ။ **ဗြဟ္မာ** တိ မဟာဗြဟ္မာ။ ဣန္ဒဗြဟ္မဂ္ဂဟဏေန အညေသံ ကာမဒေဝတာနံ ဗြဟ္မုနဥ္စ အာဂမနံ ဝု တ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော ဟေသ ယထာ ''ရာဇာ အာဂတော''တိ။ **နမဿိံသု** တိ ကာယေန တစာယ စ နမ က္ကာရံ အကံသု။

တတ္ထ ကာယေန ကတံ နမက္ကာရံ ဒဿေန္တော **''ပဉ္စလီ''** တိ ဝတ္ဂတ တစာယ ကတံ ဒဿေတုံ **''နမော တေ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒေဝသင္ဃပုရက္ခတ** န္တိ ဒေဝဂ္ဂဟဏေန ဥပပတ္တိဒေဝဘာဝတော ဗြဟ္မာနောပိ ဂဟိတာ။ **သိ တံ ပာတုကရိတ္ဂတနာ**တိ အတ္တနော ဩဝဒဿ မဟပ္ဖလတံ ဒေဝဗြဟ္မုနဥ္စ ဂုဏာသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ သတ္ထာ သိ တံ ပာတ္ဂတကာသိ။ ပာတုကရောန္တော စ န အညေ ဝိယ ဒန္တေ ဝိဒံသေတိ, မုခာဓာနံ ပန ထောကံ ဝိဝရတိ, တတ္တကေန စ အဘိဘူတဒိဗ္ဗဖလိကမုတ္တရသ္မိယော အဝဟာသိတတာရကာသသိမရီစိယော သုသုက္ကအဌသမ္ဘတ ဃနရသ္မိယော နိ က္ခမိတ္ဂတ တိက္ခတ္တုံ သတ္ထု မုခံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တိ, တံ ဒိသ္ဂတ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တာပိ သတ္ထာ သိတံ ပာတ္ဂတ ကာသီတိ သဥ္စာနန္တိ။

တပေနာတိ ဣန္ဒြိယသံဝရေန, ''ဓုတဓမ္မသမာဒာနေနာ''တိ ကေစိ။ **သံယမေနာ**တိ သီလေန။ **ဒမေနာ**တိ ပညာယ။ **ဗြ ဟ္မစရိယေနာ**တိ အဝသိဋ္ဌသေဋ္ဌစရိယာယ။ **ဧတေနာ**တိ ယထာဝုတ္တေန တပာဒိနာ။ **ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ** ဗာဟိတ ပါပဘာဝတော။ **ဧတ**န္တိ တပာဒိ ယထာဝုတ္တံ။ **ဗြဟ္မဏမုတ္တမ** န္တိ ဥတ္တမံ ဗြာဟ္မဏံ, ဗြာဟ္မဏေသု တ ဥတ္တမံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ, အဟူတိ ဝစနသေသော။ **ဗြဟ္မဏ** န္တိ တ ဗြဟ္မညမာဟ, ဧဝံ ဥတ္တမံ ဗြဟ္မညံ, န ဇစ္စာဒီတိ အဓိပ္ပာ ယော။ န ဟိ ဇာတိကုလပဒေသကေတ္တသမ္ပတ္တိအာဒယော အရိယဘာဝဿ ကာရဏံ, အဓိသီလသိက္ခာဒယော ဧဝ ပန ကာ ရဏံ။ တေနာဟ –

> ''ယထာ သင်္ကာရဓာနသ္မိံ၊ ဥဇ္ဈိတသ္မိံ မဟာပထေ။
> ပဒုမံ တတ္ထ ဇာယေထ၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။
>
> ''ဧဝံ သင်္ကာရဘူတေသု၊ အန္ဓဘူတေ ပုထုဇ္ဇနေ။
> အတိရောစတိ ပညာယ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော''တိ။ (ဓ. ပ. ၅၈-၅၉)။

ဧဝံ ထေရော တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဣမာဟိ ကထာဟိ ဝိဿဇ္ဇေန္တော သီဟနာဒံ နဒီတိ။

သုနီတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒ္ဓတဒသကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. တေရသနိပာတော

၁. သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

တေရသနိပာတေ **ယာဟု ရဋ္ဌေ** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သောဏဿ ကောဠိဝိသဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနိ။ အယံ ကိရ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော သတ္ထု စင်္ကမနဋ္ဌာနေ သုဓာယ ပရိကမ္မံ ကာရေတွာ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ သန္ထရိတွာ ဥပရိ နာနာဝိရာဂဝတ္ထေဟိ ဝိတာနံ ဗန္ဓာပေသိ, တထာ သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဒီဃသာလံ ကာရေတွာ နိယျာဒေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **သိရိဝဍ္ဎော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော သတ္ထာဟံ မဟာဒာနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏိဓာနမကာသိ။ သတ္ထာပိ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဒ္ဓိဘာဝံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ပရိနိဗ္ဗုတေ ကဿပဒသဗလေ အနုပ္ပန္နေ အမ္ဗဟာကံ ဘဂဝတိ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ ကရိတွာ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ တေမာသံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဝုဋ္ဌဝဿော ပရိပုဏ္ဏပရိက္ခာရော ဂန္ဓမာဒနမေဝ ဂတော။ သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ တတ္ထ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ စမ္ပာနဂရေ ဥသဘသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိဿ မဟာဘောဂက္ခန္ဓော အဘိဝဍ္ဎိ။ တဿ ဇာတဒိဝသေ သကလနဂရေ မဟာသက္ကာရသမ္မာနော အဟောသိ, တဿ ပုဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကရတ္တကမ္ဗလပရိစ္စာဂေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သုခုမာလတရော စ အတ္တဘာဝေ အဟောသိ, တေနဿ **သောဏော**တိ နာမံ အကံသု။ မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎတိ , တဿ ဟတ္ထပါဒတလာနိ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖဝဏ္ဏာနိ အဟေသုံ, သတဝိဟတကပ္ပာသဿ ဝိယ သမ္ဖဿော ဟာဒတလေသု မဏိကုဏ္ဍလာဝဋ္ဋဝဏ္ဏာနိ လောမာနိ ဇာယိံသု။ ဝယပ္ပတ္တဿ တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေ တယော ပာသာဒေ ကာရေတွာ နာဋကာနိ ဥပဋ္ဌာပေသုံ။ သော တတ္ထ မဟတိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဒေဝကုမာရော ဝိယ ပဋိဝသတိ။

အထ အမှာကံ သတ္ထရိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ ဗိမ္ဗိသာရရညာ ပက္ကောသာပိတော အသီတိယာ ဂါမိကသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟံ အာဂတော, သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ, ဇနသံသဂ္ဂပရိဟရဏတ္ထံ သီတဝနေ ဝသန္တော ''မမ သရီရံ သုခုမာလံ, န စ သက္ကာ သုခေနေဝ သုခံ အဓိဂန္တုံ, ကာယံ ကိလမေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာယ, ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တော ပာဒတလေသု ဖောဋေသု ဥဋ္ဌဟိတေသုပိ ဝေဒနံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ဒဠှံ ဝီရိယံ ကရောန္တော အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော, ''ဗဝံ တယမန္တောပိ အဟံ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇိဿာမိ, ပုညာနိ စ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝီဏူပမောဝါဒေန ဩဝဒိတွာ ဝီရိယသမတာယောဇနဝိဓိံ ဒဿေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ ဂိဇ္ဈကူဋံ ဂတော။ သောဏတ္ထေရောပိ သတ္ထု သမ္မုခါ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ဝီရိယသမတံ ယောဇေတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၅.၂၅-၅၃) –

''အနောမဒဿိဿ မုနိနော၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
သုဓာယ လေပနံ ကတွာ၊ စင်္ကမံ ကာရယိံ အဟံ။

‘‘နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ၊ စင်္ကမံ သန္ထရိံ အဟံ။
အာကာသေ ဝိတာနံ ကတွာ၊ ဘောဇယိံ ဗုဒ္ဓမုတ္တမံ။

‘‘အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ အဘိဝါဒေတွာန သုဗ္ဗတံ။
ဒီဃသာလံ ဘဂဝတော၊ နိယျာဒေသိမဟံ တဒါ။

‘‘မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ၊ အနုကမ္ပာယ စက္ခုမာ။

‘‘ပဋိဂ္ဂဟေတွာန သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဒက္ခိဏေယျော သဒေဝကေ။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

‘‘ယော သော ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ ဒီဃသာလံ အဒါသိ မေ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

‘‘ဣမသ္မိံ မဏ္ဍပကာလမှိ၊ ပုညကမ္မသမင်္ဂိနော။
သဟဿယုတ္တဿရထော၊ ဥပဋ္ဌိဿတိ တာဝဒေ။

‘‘တေန ယာနေနယံ ပေါသော၊ ဒေဝလောကံ ဂမိဿတိ။
အနုမောဒိဿရေ ဒေဝါ၊ သမ္ပတ္တေ ကုလသမ္ပဒေ။

‘‘မဟာရဟံ ဗျမှံ သေဋ္ဌံ၊ ရတနမတ္တိကလေပနံ။
ကူဋာဂါရဝရူပေတံ၊ ဗျမှံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ။

‘‘တိံသကပ္ပသဟဿာနိ၊ ဒေဝလောကေ ရမိဿတိ။
ပဉ္စဝီသတိ ကပ္ပါနိ၊ ဒေဝရာဇာ ဘဝိဿတိ။

‘‘သတ္တသတ္တတိက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ယသောဓရသနာမာ တေ၊ သဗ္ဗေပိ ဧကနာမကာ။

‘‘ဒွေ သမ္ပတ္တီ အနုဘောတွာ၊ ဝဍ္ဎေတွာ ပုညသဉ္စယံ။
အဋ္ဌဝီသတိကပ္ပမှိ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။

‘‘တတြာပိ ဗျမှံ ပဝရံ၊ ဝိဿကမ္မေန မာပိတံ။
ဒသသဒ္ဒါဝိဝိတ္တံ တံ၊ ပုရမဇ္ဈာဝသိဿတိ။

‘‘အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ဘူမိပါလော မဟိဒ္ဓိကော။
ဩက္ကာကော နာမ နာမေန၊ ရာဇာ ရဋ္ဌေ ဘဝိဿတိ။

‘‘သောဠသိတ္ထိသဟဿာနံ၊ သဗ္ဗာသံ ပဝရာ စ သာ။
အဘိဇာတာ ခတ္တိယာနီ၊ နဝ ပုတ္တေ ဇနေဿတိ။

‘‘နဝ ပုတ္တေ ဇနေတွာန၊ ခတ္တိယာနီ မရိဿတိ။
တရုဏီ စ ပိယာ ကညာ၊ မဟေသိတ္တံ ကရိဿတိ။

‘‘ဩက္ကာကံ တောသယိတွာန၊ ဝရံ ကညာ လဘိဿတိ။

ဝရံ လဒ္ဒါန သာ ကညာ၊ ပုတ္တေ ပဗ္ဗာဇယိဿတိ။

''ပဗ္ဗာဇိတာ စ တေ သဗ္ဗေ၊ ဂမိဿန္တိ နဂုတ္တမံ။
ဇာတိဘေဒဘယာ သဗ္ဗေ၊ ဘဂိနီဟိ ဝသိဿရေ။

''ဧကာ စ ကညာ ဗ္ယာဓီဟိ၊ ဘဝိဿတိ ပရိက္ခတာ။
မာ နော ဇာတိ ပဘိဇ္ဇီတိ၊ နိခဏိဿန္တိ ခတ္တိယာ။

''ခတ္တိယော နီဟရိတွာန၊ တာယ သဒ္ဓိံ ဝသိဿတိ။
ဘဝိဿတိ တဒာ ဘေဒေါ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။

''တေသံ ပဇာ ဘဝိဿန္တိ၊ ကောဠိယာ နာမ ဇာတိယာ။
တတ္ထ မာနုသကံ ဘောဂံ၊ အနုဘောဿတိနပ္ပကံ။

''တမှာ ကာယာ စဝိတွာန၊ ဒေဝလောကံ ဂမိဿတိ။
တတ္ထာပိ ပဝရံ ဗျမှံ၊ လဘိဿတိ မနောရမံ။

''ဒေဝလောကာ စဝိတွာန၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
အာဂန္တွာန မနုဿတ္တံ၊ သောဏော နာမ ဘဝိဿတိ။

''အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ပဒဟံ သတ္ထု သာသနေ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

''အနန္တဒဿီ ဘဂဝါ၊ ဂေါတမော သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
ဝိသေသညူ မဟာဝီရော၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေဿတိ။

''ဝုဋ္ဌမှိ ဒေဝေ စတုရင်္ဂုလမှိ၊ တိဏေ အနိလေရိတအင်္ဂဏမှိ။
ဌတွာန ယောဂဿ ပယုတ္တတာဒိနော၊ တတောတ္တရိံ ပါရမတာ န ဝိဇ္ဇတိ။

''ဥတ္တမေ ဒမထေ ဒန္တော၊ စိတ္တံ မေ သုပဏီဟိတံ။
ဘာရော မေ ဩဟိတော သဗ္ဗော၊ နိဗ္ဗုတောမှိ အနာသဝေါ။

''အင်္ဂီရသော မဟာနာဂေါ၊ အဘိဇာတောဝ ကေသရီ။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

''ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန အညာဗျာကရဏဝသေန စ –

၆၃၂. ''ယာဟု ရဋ္ဌေ သမုက္ကဋ္ဌော၊ ရညော အင်္ဂဿ ပဒ္ဓဂူ။
သွာဇ္ဇ ဓမ္မေသု ဥက္ကဋ္ဌော၊ သောဏော ဒုက္ခဿ ပါရဂူ။

၆၃၃. ''ပဉ္စ ဆိန္ဒေ ပဉ္စ ဇဟေ၊ ပဉ္စ စုတ္တရိ ဘာဝယေ။
ပဉ္စသင်္ဂါတိဂေါ ဘိက္ခု၊ ဩဃတိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ။

၆၃၄. ''ဥန္နဠဿ ပမတ္တဿ၊ ဗာဟိရာသဿ ဘိက္ခုနော။
သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊ ပါရိပူရိံ န ဂစ္ဆတိ။

၆၃၅. ''ယဥ္မဟိ ကိစ္စံ အပဝိဒ္ဓံ၊ အကိစ္စံ ပန ကရီယတိ။
ဥန္နဠာနံ ပမတ္တာနံ၊ တေသံ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝါ။

၆၃၆. ''ယေသဉ္စ သုသမာရဒ္ဓါ၊ နိစ္စံ ကာယဂတာ သတိ။
အကိစ္စံ တေ န သေဝန္တိ၊ ကိစ္စေ သာတစ္စကာရိနော။
သတာနံ သမ္ပဇာနာနံ၊ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ အာသဝါ။

၆၃၇. ''ဥဇုမဂ္ဂမှိ အက္ခာတေ၊ ဂစ္ဆထ မာ နိဝတ္တထ။
အတ္တနာ စောဒယတ္တာနံ၊ နိဗ္ဗာနမဘိဟာရယေ။

၆၃၈. ''အစ္စာရဒ္ဓမှိ ဝီရိယမှိ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
ဝီဏောပမံ ကရိတွာ မေ၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ စက္ခုမာ။
တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။

၆၃၉. ''သမထံ ပဋိပါဒေသိံ၊ ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၆၄၀. ''နေက္ခမ္မေ အဓိမုတ္တဿ၊ ပဝိဝေကဉ္စ စေတသော။
အဗျာပဇ္ဈာဓိမုတ္တဿ၊ ဥပါဒါနက္ခယဿ စ။

၆၄၁. ''တဏှက္ခယာဓိမုတ္တဿ၊ အသမ္မောဟဉ္စ စေတသော။
ဒိသွာ အာယတနုပ္ပါဒံ၊ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။

၆၄၂. ''တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ကတဿ ပတိစယော နတ္ထိ၊ ကရဏီယံ န ဝိဇ္ဇတိ။

၆၄၃. ''သေလော ယထာ ဧကဃနော၊ ဝါတေန န သမီရတိ။
ဧဝံ ရူပါ ရသာ သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ။

၆၄၄. ''ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ နပ္ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။
ဌိတံ စိတ္တံ ဝိသညုတ္တံ၊ ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ''တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယာဟု ရဋ္ဌေ သမုက္ကဋ္ဌော** တိ ယော အဟု အဟောသိ အင်္ဂရဋ္ဌေ အသီတိယာ ကမိကသဟဿေဟိ ဘောဂသမ္ပတ္တိယာ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိယာ စ သမ္မာ အတိဝိယ ဥက္ကဋ္ဌော သေဋ္ဌော။ **ရညော အင်္ဂဿ ပဒ္ဓဂူ** တိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသာယ ရဉ္ဇနဋ္ဌေန ရညော အင်္ဂာဓိပတိနော ဗိမ္ဗိသာရဿ ပရိတရဘူတော ဂဟပတိဝိသေသော တဿ ရဋ္ဌေ ကုဋုမ္ဗိကော အဟူတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သွဇ္ဇ ဓမ္မေသု ဥက္ကဋ္ဌော** တိ သော သောဏော အဇ္ဇေတရဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေသု ဥက္ကဋ္ဌော ဇာတော, ဂိဟိကာလေပိ ကေဟိစိ ဥက္ကဋ္ဌောယေဝ ဟုတွာ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတကာလေပိ ဥက္ကဋ္ဌောယေဝ ဟောတီတိ အတ္တာနမေဝ ပရံ ဝိယ ဒဿေတိ။ **ဒုက္ခဿ ဟာရဂူ** တိ သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ဟာရံ ပရိယန္တံ ဂတော, တေန ဓမ္မေသု ဥက္ကဋ္ဌောတိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ ဥက္ကဋ္ဌဘာဝံ ဝိသေသေတိ အရဟတ္တာဓိဂမဒီပနတော။

ဣဒါနိ ယာယ ပဋိပတ္တိယာ ဒုက္ခဟာရဂူ ဇာတော, အညာပဒေသေန တံ ဒဿေန္တော **''ပဉ္စ ဆိန္ဒေ''** တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – အဟယကာမသုဂတိသမ္ပာပကာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ပုရိသော သတ္တေန ဟာဒေ ဗဒ္ဓရဇ္ဇုကံ ဝိယ ဟေဋ္ဌိမေန မဂ္ဂတ္တယေန ဆိန္ဒေယျ, ရူပာရူပဘဝသမ္ပာပကာနိ ပဉ္စ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ပုရိသော ဂီဝာယ ဗဒ္ဓရဇ္ဇုကံ ဝိယ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ဇဟေယျ, ဆိန္ဒေယျ, တေသံ ပန ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနံ ပဟာနာယ ပဉ္စ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဥတ္တရိ **ဘာဝယေ** ဘာဝေယျ။ ဧဝံဘူတော ပန ဘိက္ခု ရာဂသင်္ဂေါ ဒောသမောဟ

မာနဒိဋ္ဌိသင်္ခေါတံ ပဋ္ဌနံ သင်္ဂနံ အတိက္ကမနေန **ပဥ္စသင်္ဂါတိဂေ** ဟုတွာ, ကာမောဃော, ဘဝေါဃော, ဒိဋ္ဌော ဃော, အဝိဇ္ဇောဃောတိ စတုန္နံ သြဃာနံ တိဏ္ဏတ္တာ **သြဃတိဏ္ဏော** တိ ဝုစ္စတိ။

အယဥ္စ သြဃတရဏပဋိပတ္တိသီလာဒီနံ ဟရိပူရိယာဝ ဟောတိ, သီလာဒယော စ မာနာဒိပ္ပဟာနေန ဟရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ, န အညထာတိ ဒဿေန္တော **"ဥန္နဠဿာ"** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဥန္နဠဿာ** တိ ဥဂ္ဂတတုစ္ဆမာနဿ။ မာနော ဟိ ဥန္နမနာကာရဝုတ္တိယာ တုစ္ဆဘာဝေန နဠော ဝိယာတိ "နဠော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပမတ္တဿာ** တိ သတိဝေဿဂ္ဂေန ပမာဒံ အာပန္နဿ။ **ဗာဟိရာသဿာ** တိ ဗာဟိရေသု အာယတနေသု အာသာဝတော, ကာမေသု အဘိတရာဂဿာ တိ အတ္ထော။ **သီလံ သမာဓိ ပညာ စ, ဟရိပူရိံ န ဂစ္ဆတီ** တိ တဿ သီလာဒီနံ ပဋိပက္ခသေဝိနော လောကိယောပိ တာဝ သီလာဒိဂုဏော ဟရိပူရိ န ဂစ္ဆတိ, ပဂေဝ လောကုတ္တရော။

တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ယဥ္ဟိ ကိစ္စ"**န္တိအာဒိနာ။ ဘိက္ခုနော ဟိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အပရိမာဏသီလ က္ခန္ဓဂေါပနံ အရညာဝါသော ဓုတင်္ဂပရိဟရဏံ ဘာဝနာရာမတာတိ ဧဝမာဒိ ကိစ္စံ နာမ။ ယေဟိ ပန ဣဒံ ယထာဝုတ္တံ အတ္တနော ကိစ္စံ, တံ အပဝိဒ္ဓံ အကရဏေန ဆဍ္ဍိတံ။ **အကိစ္စ**န္တိ ပတ္တမဏ္ဍနံ စီဝရကာယဗန္ဓနအံသဗဒ္ဓဆတ္တုပါဟန နတာလဝဏ္ဋမွေကရဏမဏ္ဍနန္တိ ဧဝမာဒိ ပရိက္ခာရမဏ္ဍနံ ပစ္စယဗာဟုလိယန္တိ ဧဝမာဒိ ဘိက္ခုနော အကိစ္စံ နာမ, တံ ကယိရတိ, တေသံ မာနနဠံ ဥက္ခိပိတွာ စရဏေန **ဥန္နဠာနံ** သတိဝေဿဂ္ဂေန **ပမတ္တာနံ** စတ္တာရောပိ အာသဝါ ဝဍ္ဎန္တိ။

ယေသံ ပန ပညာဒိဂုဏော ဝဍ္ဎတိ, တေ ဒဿေတုံ **"ယေသဉ္စ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သုသမာရဒ္ဓာ** တိ သုဋ္ဌု ပဂ္ဂဟိတာ။ **ကာယဂတာ သတီ**တိ, ကာယာနုပဿနာဘာဝနာ။ **အကိစ္စံ တေ** တိ တေ ဇေတံ ပတ္တမဏ္ဍနာဒိအကိစ္စံ။ **န သေဝန္တီ**တိ န ကရောန္တိ။ **ကိစ္စေ** တိ, ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကတ္တဗ္ဗေ အပရိမာဏသီလက္ခန္ဓဂေါပနာဒိ ကေ။ **သာတစ္စကာရိနော** တိ သတတကာရိနော တေသံ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန **သတာနံ** သာတ္တကသမ္ပဇညံ, သပ္ပာ ယသမ္ပဇညံ, ဂေါစရသမ္ပဇညံ, အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ စတူဟိ သမ္ပဇညေဟိ **သမ္ပဇာနာနံ,** စတ္တာရောပိ **အာသ ဝါ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ** ပရိက္ခယံ အဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အတ္တနော သန္တိကေ ဌိတဘိက္ခူနံ သြဝါဒံ ဒေန္တော **"ဥဇုမဂ္ဂမ္ဟိ"** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဥဇုမဂ္ဂမ္ဟိ အက္ခာတေ**တိ အန္တဒ္ဝယပရိဝဇ္ဇနေန ကာယဝင်္ကာဒိပ္ပဟာနေန စ ဥဇုကေ မဇ္ဈိမပဋိပဒာဘူတေ အရိယမဂ္ဂေ သတ္ထာရာ ဘာသိတေ။ **ဂစ္ဆထာ** တိ ပဋိပဇ္ဇထ။ **မာ နိဝတ္တထာ** တိ အန္တရာ ဝေဿဂ္ဂံ မာပဇ္ဇထ။ **အတ္တနာ စောဒယတ္တာနန္တိ** ဣစ္စ အတ္တကာမော ကုလပုတ္တော အပာယဘယပစ္စဝေက္ခဏာဒိနာ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ စောဒေန္တော။ **နိဗ္ဗာ နမဘိဟာရယေ**တိ, အတ္တာနံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဟရေယျ ဥပနေယျ, ယထာ နံ သစ္ဆိကရောတိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇေယျာ တိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ မယာပိ ဧဝမေဝ ပဋိပန္နန္တိ, အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတုံ **"အစ္စာရဒ္ဓမ္ဟိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အစ္စာရ ဒ္ဓမ္ဟိ ဝီရိယမ္ဟီ**တိ ဝိပဿနံ ဘာဝေန္တေန မယာ သမာဓိနာ ဝီရိယံ သမရသံ အကတွာ အတိဝိယ ဝီရိယေ ပဂ္ဂဟိ တေ။ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာ စဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝ။ **ဝီဏောပမံ ကရိတွာ မေ**တိ အာယသ္မတော သောဏဿ "ယေ ခော ကေစိ ဘဂဝတော သာဝကာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝိဟရန္တိ၊ အဟံ တေသံ အညတရော, အထ စ ပန မေ နာနုပာဒာ ယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, တသ္မာဟံ ဝိဗ္ဘမိဿာမီ"တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ သတ္ထာ ဣဒ္ဓိယာ တဿ သမ္မု ခေ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ "ကသ္မာ တွံ, သောဏ, 'ဝိဗ္ဘမိဿာမီ'တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ, ကုသလော တွံ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော ဝီဏာယ တန္တိဿရေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ တေန "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "တံ ကိံ မညသိ, သောဏ? ယဒာ တေ ဝီဏာယ တန္တိယော အစ္စာယတာ ဟောန္တိ, အပိ နု တေ ဝီဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မ ညာ ဝါတိ? နော ဟေတံ, ဘန္တေ! တံ ကိံ မညသိ, သောဏ, ယဒာ တေ ဝီဏာယ တန္တိယော အတိသိထိလာ ဟောန္တိ, အပိ နု တေ ဝီဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မညာ ဝါတိ? နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ တံ ကိံ မညသိ, သောဏ, ယဒာ ပန တေ ဝီဏာယ တန္တိယော နေဝ အစ္စာယတာ ဟောန္တိ, နာတိသိထိလာ သမေ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌိတာ, အပိ နု တေ ဝီ ဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မညာ ဝါတိ? ဧဝံ, ဘန္တေ။ ဧဝမေဝ ခေါ, သောဏ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ဥဒ္ဓစ္စ ာယ သံဝတ္တတိ, အတိလီနဝီရိယံ ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာတိဟ တွံ, သောဏ, ဝီရိယသမတံ အဓိဋ္ဌဟ,

ဣန္ဒြိယာနဉ္စ သမတံ ပဋိဝိဇ္ဈာ”တိ ဧဝံ ဝီဏံ ဥပမံ ကတွာ ပဝတ္တိတေန ဝီဏောပမောဝါဒေန မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။
တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ တိ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ ဝီဏောပမောဝါဒံ သုတွာ အန္တရာ ဥပ္ပန္နံ ဝိဗ္ဘမိတုကာမတံ ပ
ဟာယ သတ္ထု သာသနေ **ရတော** အဘိရတော ဝိဟရိံ။

ဝိဟရန္တော စ **သမထံ ပဋိပါဒေသိံ** ဝီရိယသမတံ ယောဇေန္တော သဒ္ဓါပညာနံ ဝိယ သမာဓိဝီရိယာနံ သမရသတံ ဥ
ပ္ပာဒေန္တော ဈာနာဓိဋ္ဌာနံ ဝိပဿနာသမာဓိံ သမ္ပာဒေသိံ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေသိံ။ တတ္ထ ပယောဇနံ အာဟ
“ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ” တိ။ **ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ** တိ အရဟတ္တာဓိဂမာယာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယထာ ပဋိပန္နဿ သမထဝိပဿနာ သမ္ပဇ္ဇိံသု, တံ အညာပဒေသေန ဒဿေန္တော **“နေက္ခမ္မံ”** တိ
အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နေက္ခမ္မံ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိကေ ကာမနိဿရဏေ။ **အဓိမုတ္တဿ** တိ တတ္ထ နိန္နပောဏပဗ္ဘာ
ရဘာဝေန ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ, ပဌမံ တာဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခော ဟုတွာ ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ စ သီလဝိသောဓ
နံ အရညတသော ဓုတင်္ဂပရိဟရဏံ ဘာဝနာဘိယောဂေါတိ ဧဝမာဒီသု အနဝဇ္ဇဓမ္မေသု ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿာတိ အ
တ္ထော။ **ပဝိဝေကဉ္စ စေတသော** တိ စေတသော ပဝိဝေကဉ္စ အဓိမုတ္တဿ ဧဝံ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တဿ သတော စ
တုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနံ နိဗ္ဗတ္တနေန ဝိဝေကေ ယုတ္တဿ ပယုတ္တဿ။ **အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တဿ** တိ အဗျာ
ပဇ္ဇေ နိဒုက္ခတာယ အဓိမုတ္တဿ ဈာနသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမထသုခေ ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ။ **ဥ
ပါဒါနက္ခယဿ စာ** တိ စတုန္နမ္ပိ ဥပါဒါနာနံ ခယန္တေ အရဟတ္တေ အဓိမုတ္တဿ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဟိ ဧတံ သာမိဝ
စနံ။ တံ ယထာဓိဂတံ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တာဓိဂမာယ ဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇန္တဿာတိ အတ္ထော။

တဏှက္ခယာဓိမုတ္တဿ တိ တဏှာ ခီယတိ ဧတ္ထာတိ တဏှက္ခယော, နိဗ္ဗာနံ, တသ္မိံ အဓိမုတ္တ
ဿ ဥပါဒိံ ဘယတော, အနုပါဒိဉ္စ ခေမတော ဒဿနေန နိရောဓေ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရဿ။ **အသမ္မောဟဉ္စ စေတ
သော** တိ အသမ္မောဟသမ္ပဇညဝသေန စိတ္တဿ အသမ္မောဟပဝတ္တိံ သမ္မောဟသမုစ္ဆိန္ဒနေန တ စိတ္တဿ
အသမ္မောဟဘူတံ အရိယမဂ္ဂံ အဓိမုတ္တဿ။ **ဒိသွာ အာယတနုပ္ပါဒံ** န္တိ စက္ခာဒီနံ အာယတနာနံ ယထာသကပစ္စ
ယေဟိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပာဒံ, တပ္ပဋိပက္ခတော နိရောဓဉ္စ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ဒိသွာ ဒဿနဟေ
တု **သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ဉာယေန မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ သဗ္ဗာသဝတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။

“တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿာ” တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပတ္ထော – တဿ ဝုတ္တနယေန သမ္မဒေဝ သဗ္ဗသံကိ
လေသတော ဝိမုတ္တဿ, တတော ဧဝ အစ္စန္တုပသမေန သန္တစိတ္တဿ ခီဏာသဝဘိက္ခုနော ကတဿ ကုသလ
ဿ အကုသလဿ ဝါ ဥပစယော နတ္ထိ မဂ္ဂေနေဝ သမုဂ္ဃာတိတတ္တာ, ပရိညာဒိဘေဒံ ကရဏီယံ န ဝိဇ္ဇတိ ကတကိ
စ္စတ္တာ။ ဧဝံ ဘူတဿ ယထာ **ဧကဃနော** သေလော ပဗ္ဗတော ပကတိဝါတေန **န သမီရတိ** န သံကမ္ပတိ, ဧဝံ ဣဋ္ဌာ
စ အနိဋ္ဌာ စ ရူပါဒယော အာရမ္မဏဓမ္မာ **တာဒိနော** တာဒိဘာဝပ္ပတ္တဿ **ဌိတံ** အနေဇံ ပဟီနသဗ္ဗသောကတာယ ဝိသံ
ယုတ္တံ စိတ္တံ **နပ္ပဝေဓေန္တိ** န စာလေန္တိ။ အဿ စ အာရမ္မဏဓမ္မဿ ကာလေန ကာလံ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပ
ဇ္ဇိတွာ ဝိပဿန္တော **ဝယံ** နိရောဓံ ခဏေ ခဏေ ဘိဇ္ဇနသဘာဝံ အနုပဿတီတိ အညံ ဗျာကာသိ။

သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေရသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. စုဒ္ဒသကနိပါတော

၁. ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

စုဒ္ဒသကနိပါတေ **ယဒာ အဟန္တိ**အာဒိကာ အာယသ္မတော ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ကာမဉ္စိမဿ ထေရဿ ဂါထာ ဟေဋ္ဌာ ဧကကနိပါတေ (ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၁. ခဒိရဝနိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ) အာဂတာ။ တတ္ထ ပနဿ အတ္တနော ဘာဂိနေယျေသု သတိဇနနမတ္တံ ဒဿိတန္တိ တဿာ ဧကနိပါတေ သင်္ဂဟော ကတော။ ဣမာ ပန ထေရဿ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ပဋိပတ္တိပကာသိတာ ဂါထာ ဣမသ္မိံ စုဒ္ဒသကနိပါတေ သင်္ဂဟံ အာရောပိတာ။ တတ္ထ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာယေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ထေရော ကိရ အရဟတ္တံ ပတွာ ကာလေန ကာလံ သတ္ထု ဓမ္မသေနာပတိပ္ပဘုတီနံ မဟာထေရာနဉ္စ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကတိပါဟမေဝ တတ္ထ ဝသိတွာ ခဒိရဝနမေဝ ပစ္စာဂန္တွာ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဗြဟ္မဝိဟာရေဟိ စ ဝီတိနာမေတိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော ဝယော အနုပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ အရညေ ဝသိ။ တေန စ သမယေန စောရာ နဂရေ ကတကမ္မာ အာရက္ခမနုဿေဟိ အနုဗန္ဓာ ပလာယန္တာ ထေရဿ သမီပေ ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိံသု။ မနုဿာ အနုဓာဝန္တာ ထေရဿ သမီပေ ဘဏ္ဍံ ဒိသွာ ထေရံ ဗန္ဓိတွာ ''စောရော''တိ သညာယ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသုံ, ''အယံ, ဒေဝ, စောရော''တိ။ ရာဇာ ထေရံ မုဉ္စာပေတွာ, ''ကိံ, ဘန္တေ, တုမှေဟိ ဣဒံ စောရိကကမ္မံ ကတံ တ, နော တ''တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ကိဉ္စာပိ ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနာ တာဒိသံ န ကတပုဗ္ဗံ, တံ ပဗ္ဗဇိတတော ပဋ္ဌာယ ပန အကတဘာဝံ သုဝ, သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ တာဒိသဿ ကရဏေ အဘဗ္ဗတာယ ပကာသနတ္ထံ သမီပေ ဌိတာနံ ဘိက္ခူနံ ရညော စ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

၆၄၅. ''ယဒာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
နာဘိဇာနာမိ သင်္ကပ္ပံ၊ အနရိယံ ဒောသသံဟိတံ။

၆၄၆. '''ဣမေ ဟညန္တု ဝဇ္ဈန္တု၊ ဒုက္ခံ ပပ္ပောန္တု ပါဏိနော'။
သင်္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဣမသ္မိံ ဒီဃမန္တရေ။

၆၄၇. ''မေတ္တဉ္စ အဘိဇာနာမိ၊ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။
အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတံ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။

၆၄၈. ''သဗ္ဗမိတ္တော သဗ္ဗသခေါ၊ သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပကော။
မေတ္တစိတ္တဉ္စ ဘာဝေမိ၊ အဗျာပဇ္ဇရတော သဒါ။

၆၄၉. ''အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ စိတ္တံ အာမောဒယာမဟံ။
ဗြဟ္မဝိဟာရံ ဘာဝေမိ၊ အကာပုရိသသေဝိတံ။

၆၅၀. ''အဝိတက္ကံ သမာပန္နော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။
အရိယေန တုဏှီဘာဝေန၊ ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေ။

၆၅၁. ''ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတိ။

၆၅၂. ''အနင်္ဂဏဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သုစိဂဝေသိနော။
ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဘာမတ္တံဝ ခါယတိ။

၆၅၃. ''နဂရံ ယထာ ပစ္စန္တံ၊ ဂုတ္တံ သန္တရဗာဟိရံ။
ဧဝံ ဂောပေထ အတ္တာနံ၊ ခဏော ဝေ မာ ဥပစ္စဂါ။

၆၅၄.“နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။

၆၅၅.“နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။

၆၅၆.“ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

၆၅၇.“ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

၆၅၈.“သမ္ပာဒေထပ္ပမာဒေန၊ ဧသာ မေ အနုသာသနီ။
ဟန္ဒာဟံ ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓိ”တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ **ဣမသ္မိံ ဒီဃမန္တရေ**တိ, ယဒါ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ, တတော ပဋ္ဌာယ အယဉ္စ မေ စရိမကာလော, ဧတသ္မိံ ဒီဃမန္တရေ ကာလေ “ဣဒံ မယှံ ဟောတူ”တိ အဘိဇ္ဈာဝသေန ဝါ, “ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တူ”တိအာဒိနာ ဗျာပါဒဝသေန ဝါ အနရိယံ ဒေါသသံဟိတံ သင်္ကပ္ပံ နာဘိဇာနာမီတိ ယောဇနာ။

မေတ္တဉ္စ အဘိဇာနာမီတိ, မိဇ္ဇတိ သိနိယှတိ တောယာတိ မေတ္တာ, အဗျာပါဒေါ။ မေတ္တာ ဧတိဿာ အတ္ထီတိ မေတ္တာ, မေတ္တာဘာဝနာ မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရော, တံ မေတ္တံ။ စ-သဒ္ဒေန ကရုဏံ မုဒိတံ ဥပေက္ခဉ္စာတိ ဣတရေ ဗြဟ္မဝိဟာရေ သင်္ဂဏှာတိ။ **အဘိဇာနာမီ**တိ, အဘိမုခတော ဇာနာမိ။ အဓိဂတဉှိ ဈာနံ ပစ္စဝေက္ခတော ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿ အဘိမုခံ ဟောတိ။ ကီဒိသန္တိ အာဟ **“အပ္ပမာဏ”**န္တိအာဒိ။ တဉှိ ယထာ **ဗုဒ္ဓေန** ဘဂဝတာ ဒေသိတံ, တထာ အနောဒိဿကဖရဏဝသေန အပရိမာဏသတ္တာရမ္မဏတာယ **အပ္ပမာဏံ**။ ပဂုဏဗလဝဘာဝါပါဒနေန သုဋ္ဌု ဘာဝိတတ္တာ **သုဘာဝိတံ**။ ပဌမံ မေတ္တာ, တတော ကရုဏာ, တတော မုဒိတာ, ပစ္ဆာ ဥပေက္ခာတိ ဧဝံ **အနုပုဗ္ဗံ** အနုက္ကမေန **ပရိစိတံ** အာသေဝိတံ, ဗဟုလီကတံ အဘိဇာနာမီတိ ယောဇနာ။

သဗ္ဗေသံ သတ္တာနံ မိတ္တော, သဗ္ဗေ ဝါ တေ မယှံ မိတ္တာတိ **သဗ္ဗမိတ္တော**။ မေတ္တဉှိ ဘာဝေန္တော သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ။ **သဗ္ဗသခေါ**တိ, ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပကော**တိ, သဗ္ဗသတ္တာနံ အနုဂ္ဂဏှနကော။ **မေတ္တစိတ္တဉ္စ ဘာဝေမီ**တိ, မေတ္တာယ သဟိတံ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ ဝိသေသတော ဘာဝေမိ, ဝဍ္ဎေမိ, ပကာသေမိ ဝါ အကထေန္တောပိ ဘာဝနာယ ဥက္ကံသဂတဘာဝတော။ “မေတ္တံ စိတ္တဉ္စ ဘာဝေမီ”တိ ဝါ ပါဌော။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယောဝ။ **အဗျာပဇ္ဇရတော**တိ, အဗျာပဇ္ဇေ သတ္တာနံ ဟိတူပသံဟာရေ အဘိရတော။ **သဒါ**တိ, သဗ္ဗကာလံ, တေန တတ္ထ သာတစ္စကိရိယံ ဒဿေတိ။

အသံဟီရန္တိ န သံဟီရံ, အာသန္နပစ္စတ္ထိကေန ရာဂေန အနာကမ္ပနိယံ။ **အသံကုပ္ပ**န္တိ န ကုပ္ပံ, ဒူရပစ္စတ္ထိကေန ဗျာပါဒေန အကောပိယံ, ဧဝံဘူတံ ကတွာ မမ မေတ္တစိတ္တံ **အာမောဒယာမိ** အဘိပ္ပမောဒယာမိ ဗြဟ္မဝိဟာရံ ဘာဝေမိ။ **အကာပုရိသသေဝိတ**န္တိ, ကာပုရိသေဟိ နီစဇနေဟိ အသေဝိတံ, အကာပုရိသေဟိ ဝါ အရိယေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ သေဝိတံ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ နိဒ္ဒေါသံ မေတ္တာဒိဝိဟာရံ ဘာဝေမိ ဝဍ္ဎေမီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ အတ္တုပ္ပတ္တိဝသေန ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တံ အညာပဒေသေန ဒဿေန္တော **“အဝိတက္က”**န္တိအာဒိနာ စတဿော ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **အဝိတက္ကံ သမာပန္နော**တိ, ဝိတက္ကဝိရဟိတံ ဒုတိယာဒိဈာနံ သမာပန္နော, ဧတေန ထေရော ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာယ အညာပဒေသေန အတ္တနာ ဒုတိယာဒိဈာနာဓိဂမမာဟ။ ယသ္မာ ပနာယံ ထေရော တမေဝ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ကောသနေနေဝ အရဟတ္တံ ဂဏှိ, တသ္မာ တမတ္ထံ အညာပဒေသေနေဝ ဒဿေန္တော “အဝိတက္ကံ သမာပန္နော”တိ ဝတွာ **“သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။ အရိယေန တုဏှီဘာဝေန, ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေ”**တိ အာဟ။ တတ္ထ ဝစီသင်္ခါရာဘာဝတော အဝိတက္ကာဝိစာရာ သမာပတ္တိ “အရိယော တုဏှီဘာဝေ”တိ ဝဒန္တိ။ “သန္နိပတိတာနံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယံ ဓမ္မီ

မိ တ ကထာ အရိယော တ တုဏှီဘာဝေ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၇၃) ပန ဝစနတော ယာ ကာစိ သမာပတ္တိ အရိယော တုဏှီဘာဝေ နာမ။ ဣဓ ပန စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ အဂ္ဂဖလသမာပတ္တိ အဓိပ္ပေတာ။

ဣဒါနိ တဿာဓိဂတတ္တာ လောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပနီယတံ ဥပမာယ ပကာသေန္တော **''ယထာပိ ပဗ္ဗတော''** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော** တိ, ယထာ သိလာမယော ဧကဃနသေလော ပဗ္ဗတော, န ပံသုပဗ္ဗတော န မိဿကပဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ **အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော** တိ, သုဋ္ဌု ပတိဋ္ဌိတမူလော ပကတိဝါတေဟိ အစလော အကမ္ပနီယော ဟောတိ, တထာ အရဟတ္တံ နိဗ္ဗာနဉ္စ **ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု, ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတိ** တိ မောဟဿ အနဝသေသပ္ပဟာနာ, မောဟမူလကတ္တာ စ သဗ္ဗာကုသလာနံ ပဟီနသဗ္ဗာကုသလော ဘိက္ခု ယထာ သော ပဗ္ဗတော ပကတိဝါတေဟိ, ဧဝံ လောကဓမ္မေဟိ န ဝေဓတိ န ကမ္ပတိ, မောဟက္ခယောတိ တ ယထာ အရဟတ္တံ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဝုစ္စတိ , တထာ မောဟက္ခယာတိ မောဟက္ခယဿ ဟေတု နိဗ္ဗာနဿ အရဟတ္တဿ စ အဓိဂတတ္တာ စတူသု အရိယသစ္စေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတော အသမာပန္နကာလေပိ ပဗ္ဗတော ဝိယ န ဝေဓတိ, ပဂေဝ သမာပန္နကာလေတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ ဟာပံ နာမေတံ အသုစိသီလော ဧဝ သမာစရတိ, န စ သုစိသီလော, သုစိသီလဿ ပန တံ အဏုမတ္တမ္ပိ ဘာရိယံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတီတိ ဒဿေန္တော **''အနင်္ဂဏဿ''** တိအာဒိကထမာဟ ။ တဿတ္တော – ရာဂါဒိအင်္ဂဏာဘာဝတော **အနင်္ဂဏဿ** သဗ္ဗကာလံ သုစိအနဝဇ္ဇဓမ္မေ ဧဝ ဂဝေသန္တဿ သပ္ပုရိသဿ **တာလဂ္ဂမတ္တံ** ကေသဂ္ဂမတ္တံ ဟာပဿ လေသမတ္တမ္ပိ သကလံ လောကဓာတုံ ဖရိတွာ ဌိတံ အဗ္ဘမတ္တံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, တသ္မာ န ဧဝရူပေ ကမ္မေ မာဒိသာ အာသင်္ကိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယသ္မာ နိက္ကိလေသေသုပိ အန္ဓဗာလာ ဧဝရူပေ အပဝါဒေ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, တသ္မာ အတ္တကာမေဟိ သက္ကစ္စံ အတ္တာ ရက္ခိတဗ္ဗောတိ ဩဝဒံ ဒေန္တော **''နဂရံ ယထာ''**တိအာဒိကထမာဟ။ တဿတ္တော – ယထာ ပန ပစ္စန္တနဂရတသိဟိ မနုဿေဟိ ပစ္စန္တံ နဂရံ ဒွာရပာကာရာဒီနိ ထိရာနိ ကရောန္တေဟိ သအန္တရံ, ဥဒ္ဒာပပရိခါဒီနိ ထိရာနိ ကရောန္တေဟိ သဗာဟိရန္တိ **သန္တရဗာဟိရံ** ဂုတ္တံ ကရီယတိ, ဧဝံ တုမှေဟိပိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဆ ဒွါရာနိ ပိဒဟိတွာ ဒွါရရက္ခိတံ သတိံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ ယထာ ဂယှမာနာနိ ဗာဟိရာနိ ဆ အာယတနာနိ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဥပဃာတာယ သံဝတ္တန္တိ, တထာ အဂ္ဂဟဏေန တာနိပိ ထိရာနိ ကတွာ တေသံ အပ္ပဝေသာယ ဒွါရရက္ခိတံ သတိံ အပ္ပဟာယ ဝိစရန္တာ အတ္တာနံ ဂေါပေထ။ ကသ္မာ? **ခဏော တေ မာ ဥပစ္စဂါ** ။ ယော ဟိ ဧဝံ အတ္တာနံ န ဂေါပေတိ, တံ ပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒက္ခဏော, မနုဿတ္တဘာဝက္ခဏော, မဇ္ဈိမဒေသေ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏော, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိလဒ္ဓက္ခဏော, ဆန္နံ အာယတနာနံ အဝေကလ္လက္ခဏောတိ သဗ္ဗောပိ အယံ ခဏော အတိက္ကမတိ, သော ခဏော တုမှေဟ မာ အတိက္ကမတူတိ။

ဧဝံ ထေရော ဣမာယ ကထာယ သရာဇိကံ ပရိသံ ဘိက္ခူ စ ဩဝဒိတွာ ပုန မရဏေ ဗီဝိတေ စ အတ္တနော သမစိတ္တတံ ကတကိစ္စတဉ္စ ပကာသေန္တော **''နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ (ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၇)။

ဧဝံ ပန ဝတွာ အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ ဥပဋ္ဌိတံ ဒိသွာ သင်္ဃေပေနေဝ နေသံ ဩဝဒံ ဒတွာ ပရိနိဗ္ဗာနံ ပဝေဒေန္တော ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **သမ္ပာဒေထပ္ပမာဒေန** တိ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ အနသီလာဒိံ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပဘေဒေ ဂဟဋ္ဌဝတ္တေ သီလာနုရက္ခဏေ သမထအနုယောဂေ ဝိပဿနာဘာဝနာယ စ အပ္ပမတ္တာ ဟောထ။ **သော မေ အနုသာသနီ**တိ အနသီလာဒိသု န ပမဇ္ဇထာတိ ဧသော မမ အနုသိဋ္ဌိ ဩဝါဒေါ။

ဧဝံ သိခါပတ္တံ ပရဟိတပဋိပတ္တိံ ဒီပေတွာ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိယာပိ မတ္ထကံ ဂဏှန္တော **''ဟန္ဒာဟံ ပရိနိဗ္ဗိဿံ, ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓိ''**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓိ** တိ သဗ္ဗသော ကိလေသေဟိ ဘဝေဟိ စ ဝိပ္ပမုတ္တော အမှိ, တသ္မာ ဧကံသေန ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီတိ။

ဧဝံ ပန ဝတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပဇ္ဇလန္တော အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဂေါဒတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယထာပိ ဘဒ္ဒေါ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဂေါဒတ္တတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သတ္ထဝါဟကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ **ဂေါဒတ္တော** တိ နာမေန ဝယပ္ပတ္တော ပိတရိ ကာလင်္ကတေ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေန္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒါယ အပရာပရံ သဉ္စရိတွာ ဝဏိဇ္ဇေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ ယထာဝိဘဝံ ပုညာနိပိ ကရောတိ။ သော ဧကဒိဝသံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဓုရေ ယုတ္တဂေါဏေ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တေ ပတိတေ မနုဿေသု တံ ဥဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တေသု သယမေဝ ဂန္တွာ တံ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဏှံ ဝိဇ္ဈိ။ ဂေါဏော ''အယံ အသပ္ပုရိသော မမ ဗလာဗလံ အဇာနန္တော ဂဏှံ ဝိဇ္ဈတီ''တိ ကုဒ္ဓော မနုဿဘာသာယ, ''ဘော ဂေါဒတ္တ, အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ အတ္တနော ဗလံ အနိဂူဟန္တော တုယှံ ဘာရံ ဝဟိံ, အဇ္ဇ ပန အသမတ္ထဘာဝေန ပတိတံ မံ အတိဝိယ ဗာဓသိ, ဟောတု, ဣတော စဝိတွာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ တံ ဗာဓေတုံ သမတ္ထော ပဋိသတ္တု ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနာနုရူပေန အက္ကောသိ။ တံ သုတွာ ဂေါဒတ္တော ''ဧဝံ နာမ သတ္တေ ဗာဓေတွာ ကိံ ဣမာယ ဇီဝိကာယာ''တိ သံဝေဂဇာတော သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ ပဟာယ အညတရဿ မဟာထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတာနံ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ အရိယဂဏာနံ လောကဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဓမ္မံ ကထေန္တော –

၆၅၉. ''ယထာပိ ဘဒ္ဒေါ အာဇညော၊ ဓုရေ ယုတ္တော ဓုရဿဟော။
မထိတော အတိဘာရေန၊ သံယုဂံ နာတိဝတ္တတိ။

၆၆၀. ''ဧဝံ ပညာယ ယေ တိတ္တာ၊ သမုဒ္ဒေါ ဝါရိနာ ယထာ။
န ပရေ အတိမညန္တိ၊ အရိယဓမ္မောဝ ပါဏိနံ။

၆၆၁. ''ကာလေ ကာလဝသံ ပတ္တာ၊ ဘဝါဘဝဝသံ ဂတာ။
နရာ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆန္တိ၊ တေဓ သောစန္တိ မာဏဝါ။

၆၆၂. ''ဥန္နတာ သုခဓမ္မေန၊ ဒုက္ခဓမ္မေန စောနတာ။
ဒွယေန ဗာလာ ဟညန္တိ၊ ယထာဘူတံ အဒဿိနော။

၆၆၃. ''ယေ စ ဒုက္ခေ သုခသ္မိဉ္စ၊ မဇ္ဈေ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂူ။
ဌိတာ တေ ဣန္ဒခီလောဝ၊ န တေ ဥန္နတဩနတာ။

၆၆၄. ''န ဟေဝ လာဘေ နာလာဘေ၊ န ယသေ န စ ကိတ္တိယာ။
န နိန္ဒာယံ ပသံသာယ၊ န တေ ဒုက္ခေ သုခမှိ စ။

၆၆၅. ''သဗ္ဗတ္ထ တေ န လိမ္ပန္တိ၊ ဥဒဗိန္ဒုဝ ပေါက္ခရေ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဓီရာ၊ သဗ္ဗတ္ထ အပရာဇိတာ။

၆၆၆. ''ဓမ္မေန စ အလာဘော ယော၊ ယော စ လာဘော အဓမ္မိကော။
အလာဘော ဓမ္မိကော သေယျော၊ ယဉ္စေ လာဘော အဓမ္မိကော။

၆၆၇. ''ယသော စ အပ္ပဗုဒ္ဓီနံ၊ ဝိညူနံ အယသော စ ယော။
အယသောဝ သေယျော ဝိညူနံ၊ န ယသော အပ္ပဗုဒ္ဓိနံ။

၆၆၈. ''ဒုမ္မေဓေဟိ ပသံသာ စ၊ ဝိညူဟိ ဂရဟာ စ ယာ။
ဂရဟာဝ သေယျော ဝိညူဟိ၊ ယဉ္စေ ဗာလပ္ပသံသနာ။

၆၆၉.“သုခဉ္စ ကာမမယိကံ၊ ဒုက္ခဉ္စ ပဝိဝေကိယံ။
ပဝိဝေကဒုက္ခံ သေယျော၊ ယဉ္စေ ကာမမယံ သုခံ။

၆၇၀.“ဇီဝိတဉ္စ အဓမ္မေန၊ ဓမ္မေန မရဏဉ္စ ယံ။
မရဏံ ဓမ္မိကံ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဇီဝေ အဓမ္မိကံ။

၆၇၁.“ကာမကောပပ္ပဟီနာ ယေ၊ သန္တစိတ္တာ ဘဝါဘဝေ။
စရန္တိ လောကေ အသိတာ၊ နတ္ထိ တေသံ ပိယာပိယံ။

၆၇၂.“ဘာဝယိတွာန ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိနာသဝါ”တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အာဇညော**တိ, ဥသဘာဇာနီယော။ **ဓုရေ ယုတ္တော** တိ, သကဋဓုရေ ယောဇိတော။ **ဓုရဿဟော** တိ, ဓုရတဟော။ ဂါထာသုခတ္တဉ္စေတ္ထ ဒွိဝိသကာရလောပေ နိဒ္ဒေသော ကတော, သကဋဘာရံ ဝဟိတုံ သမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **မထိတော အတိဘာရေနာ**တိ, အတိဘာရေန ဂရုဘာရေန ပီဠိတော။ “မဒ္ဒိတော”တိပိ ပာဠိ, သော ဧဝတ္ထော။ **သံယုဂန္တိ,** အတ္တနော ခန္ဓေ ဌပိတံ ယုဂံ **နာတိဝတ္တတိ** န အတိက္ကာမေတိ, သမ္မာ ယော ဥဒ္ဓရိတွာ ဓုရံ ဆဍ္ဍေတွာ န တိဋ္ဌတိ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ သော ဓောရယှော အတ္တနော ဘဒ္ဒာဇာနီယတာယ အတ္တနော ဓီရဝီရတာယ အတ္တနော ဘာရံ နာတိဝတ္တတိ န ပရိစ္စဇတိ, ဧဝံ ယေ တရိနာ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒေ လောကိယလောကုတ္တရာယ **ပညာယ တိတ္တာ** ဓာတာ ပရိပုဏ္ဏာ, တေ ပရေ နိဟီနပညေ န အတိမညန္တိ, န ပရိဘဝန္တိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“အရိယဓမ္မော ဝ ပာဏိန”** န္တိ, ပာဏိနံ သတ္တေသု အယံ အရိယာနံ ဓမ္မော ယဒိဒံ တေသံ ပညာယ ပာရိပူရိ ဂတတ္တာ လာဘာဒိနာ အတ္တာနုက္ကံသနံ ဝိယ အလာဘာဒိနာ ပရေသံ အဝမ္ဘနံ။

ဧဝံ ပညာပာရိပူရိယာ အရိယာနံ သုခဝိပာကံ ဒဿေတွာ တဒဘာဝတော အနရိယာနံ ဒုက္ခဝိပာကံ ဒဿေတုံ **“ကာလေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကာလေ**တိ လာဘာလာဘာဒိနာ သမင်္ဂီဘူတကာလေ။ **ကာလဝသံ ပတ္တာ**တိ လာဘာဒိကာလဿ စ ဝသံ ဥပဂတာ, လာဘာဒိနာ သောမနဿိတာ အလာဘာဒိနာ စ ဒောမနဿိတာတိ အတ္ထော။ **ဘဝါဘဝဝသံ ဂတာ**တိ ဘဝဿ အဘဝဿ စ ဝသံ ဥပဂတာ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော အနုဝတ္တန္တာ တေ။ **နရာ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆန္တိ, တေဓ သောစန္တိ မာဏဝ**တိ တေ နရာ “မာဏဝ”တိ လဒ္ဓနာမာ သတ္တာ လာဘာလာဘာဒိဝသေန ဝုဒ္ဓိဟာနိဝသေန အနုရောဓပဋိဝိရောဓံ အာပန္နာ ဣဓလောကေ သောစန္တိ, ပရလောကေ စ နိရယာဒိဒုက္ခံ ဂစ္ဆန္တိ ပာပုဏန္တီတိ အတ္ထော။

“ဥန္နတာ” တိအာဒိနာပိ လောကဓမ္မဝသေန သတ္တာနံ အနတ္ထုပ္ပတ္တိမေဝ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဥန္နတာ သုခဓမ္မေနာ**တိ သုခဟေတုနာ သုခပစ္စယေန ဘောဂသမ္ပတ္တိအာဒိနာ ဥန္နတိံ ဂတာ, ဘောဂမဒာဒိနာ မတ္တာတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခဓမ္မေန စောနတာ** တိ ဒုက္ခဟေတုနာ ဒုက္ခပစ္စယေန ဘောဂဝိပတ္တိအာဒိနာ နိဟီနတံ ဂတာ အလိဒ္ဒိယာဒိနာ ကာပညတံ ပတ္တာ။ **ဒွယေနာ**တိ ယထာဝုတ္တေန ဥန္နတောနတိဒွယေန လာဘာလာဘာဒိဒွယေန တ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ ဟညန္တိ, အနုရောဓပဋိဝိရောဓဝသေန ဝိဗာဓီယန္တိ ပီဠီယန္တိ။ ကသ္မာ? **ယထာဘူတံ အဒဿိနော** ယသ္မာ တေ ဓမ္မသဘာဝံ ယာထာဝတော နပ္ပဇာနန္တိ, ပရိညာတက္ခန္ဓာ ပဟီနကိလေသာ စ န ဟောန္တိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ “ယထာဘူတံ အဒဿနာ”တိပိ ပဌန္တိ, အဒဿနဟေတူတိ အတ္ထော။ **ယေ စ ဒုက္ခေ သုခသ္မိဉ္စ, မဇ္ဈေ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂူ** တိ ယေ ပန အရိယာ ဒုက္ခဝေဒနာယ သုခဝေဒနာယ မဇ္ဈတ္တတာဝေဒနာယ စ တပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဆန္ဒရာဂဘူတံ သိဗ္ဗိနိံ တဏှံ အဂ္ဂမဂ္ဂ မိဂမေန အစ္စဂူ အတိက္ကမိံသု, တေ ဣန္ဒခီလော ဝိယ တတေဟိ လောကဓမ္မေဟိ အသမ္ပကမ္ပိယာ ဌိတာ, န တေ ဥန္နတသြနတာ, ကဒါစိပိ ဥန္နတာ ဝါ သြနတာ ဝါ န ဟောန္တိ သဗ္ဗသော အနုနယပဋိဃာဘာဝတော။

ဧဝံ ဝေဒနာမိဉ္ဇာနံ အရဟတော အနုပလေပံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ လောကဓမ္မေ ဝိဘဇိတွာ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ သဒ္ဓသ အနုပလေပံ ဒဿေန္တော **“န ဟေတ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **လာဘေ**တိ စီဝရာဒီနံ ပစ္စယာနံ ပဋိလာဘေ။ **အလာဘေ**တိ တေသံယေဝ အပ္ပဋိလာဘေ အပဂမေ။ **န ယသေ**တိ ပရိဝါရဟာနိယံ အကိတ္တိယဉ္စ။ **ကိတ္တိယာ**တိ ပရမ္မုခါ ကိတ္တနေ ပတ္ထဋယသတာယံ။ **နိန္ဒာယ** န္တိ သမ္မုခါ ဂရဟာယံ။ **ပသံသာယန္တိ,** ပစ္စက္ခတော ဂုဏာဘိတ္ထဝနေ။ **ဒုက္ခေ** တိ ဒုက္ခေ ဥပ္ပန္နေ။ **သုခေ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

သဗ္ဗတ္ထာ တိ သဗ္ဗသ္မိံ ယထာဝုတ္တေ အင္ဂဝိဓေပိ လောကဓမ္မေ, သဗ္ဗတ္ထ တ ရူပာဒိကေ ဝိသယေ တေ ခီဏာသဝာ န လိမ္ပန္တိ သဗ္ဗသော ပဟီနကိလေသတ္တာ။ ယထာ ကိံ? **ဥဒဗိန္ဒုဝ ပောက္ခရေ** ယထာ ကမလဒလေ ဇလဗိန္ဒု အလ္လီယိတ္ဝာ ဌိတမ္ပိ တေန န လိမ္ပတိ, ဇလဗိန္ဒုနာ စ ကမလဒလံ, အညဒတ္ထု ဝိသံသဋ္ဌမေဝ, ဧဝမေတေပိ ဥပဋ္ဌိတေ လာဘာဒိကေ, အာပာထဂတေ ရူပာဒိအာရမ္မဏေ စ ဝိသံသဋ္ဌာ ဧဝ။ တတော ဧဝ ခီရာ ပဏ္ဍိတာ **သဗ္ဗတ္ထ** လာဘာဒီသု ဉာဏမုခေန ပိယနိမိတ္တာနံ သောကာဒီနဉ္စ အဘာဝတော **သုခိတာ** လာဘာဒီဟိ စ အနဘိဘဝနီယတော သဗ္ဗတ္ထ အပရာဇိတာဝ ဟောန္တိ။

ဣဓာနိ လာဘာလာဘာဒီသု သေယ္ယံ နိဒ္ဒိသန္တော **"ဓမ္မေနာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဓမ္မေန စ အလာဘော ယော** တိ ယော ဓမ္မံ ရက္ခန္တဿ တံနိမိတ္တံ အလာဘော လာဘာဘာဝေါ, လာဘဟာနိ။ **ယော စ လာဘော အဓမ္မိကော** အဓမ္မေန အညာယေန ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌေန ဝိဓိနာ ဥပ္ပန္နော, တေသု ဒွီသု **အလာဘော ဓမ္မိကော** ဓမ္မာဝဟော သေယျော, ယာဒိသံ လာဘံ ပရိဝဇ္ဇန္တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဍန္တိ, တာဒိသော အလာဘော ဟာသံသတရော အတ္ထာဝဟော။ **ယဉ္စေ လာဘော အဓမ္မိကော** တိ ယော လာဘော အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နော, သော န သေယျောတိ အဓိပ္ပာယော။

ယသော စ အပ္ပဗုဒ္ဓီနံ, ဝိညူနံ အယသော စ ယော တိ ယော အပ္ပဗုဒ္ဓီနံ ဒုပ္ပညာနံ ဝသေန ပုဂ္ဂလဿ ယသော လဗ္ဘတိ, ယော စ **ဝိညူနံ** ပဏ္ဍိတာနံ ဝသေန **အယသော** ယသဟာနိ။ ဣမေသု ဒွီသု **အယသောဝ သေယျော ဝိညူနံ** ။ တေဟိဿ ယထာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဍန္တိ, ဧဝံ ယသဟာနိ ဣစ္ဆေယျံ, တထာ စ ဘဗ္ဗဇာတိကော တံ အဂုဏံ ပဟာယ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌေယျ။ **န ယသော အပ္ပဗုဒ္ဓီန** န္တိ ဒုပ္ပညာနံ ဝသေန ယသော သေယျော ဟောတိ, တေ ဟိ အဘူတဂုဏာဘိဗ္ယာဟာရဝသေနာပိ နံ ဥပ္ပာဒေယျုံ, သော စဿ ဣဓ စေဝ ဝိညူဂရဟာဒိနာ သမ္ပရာယေ စ ဒုဂ္ဂတိယံ ဒုက္ခုပရိက္ကိလေသာဒိနာ အနတ္ထာဝဟော။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "လာဘော သိလောကော သက္ကာရော, မိစ္ဆာလဒ္ဓော စ ယော ယသော"တိ (သု. နိ. ၄၄၀) "သက္ကာရော ကာပုရိသံ ဟန္တီ"တိ (စူဠဝ. ၃၃၅; အ. နိ. ၄.၆၈) စ။

ဒုမ္မေဓေဟီ တိ, နိပ္ပညေဟိ။ **ယဉ္စေ ဗာလပ္ပသံသနာ** တိ ဗာလေဟိ အဝိဒ္ဒသူဟိ ယာ နာမ ပသံသနာ။

ကာမမယိကန္တိ ဝတ္ထုကာမမယံ, ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ။ **ဒုက္ခဉ္စ ပဝိဝေကိယ** န္တိ ပဝိဝေကတော နိဗ္ဗတ္တံ ကာယကိလမထဝသေန ပဝတ္တံ ဝိသမာသနုပတာပာဒိဟေတုကံ ကာယိကံ ဒုက္ခံ, တံ ပန နိရာမိသဝိဝဋ္ဋူပနိဿယတာယ ဝိညူနံ ဟာသံသာ။ တေန ဝုတ္တံ **"ပဝိဝေကဒုက္ခံ သေယျော"** တိ။

ဇီဝိတဉ္စ အဓမ္မေနာ တိ အဓမ္မေန ဇီဝိကကပ္ပနံ ဇီဝိတဟေတု အဓမ္မစရဏံ။ **ဓမ္မေန မရဏံ** နာမ "ဣမံ နာမ ပာပံ အကရောန္တံ တံ မာရေဿာမိ"တိ ကေနစိ ဝုတ္တေ မာရေန္တေပိ တသ္မိံ ပာပံ အကတ္ဝာ ဓမ္မံ အဝိကောပေန္တဿ ဓမ္မဟေတုမရဏံ ဓမ္မိကံ သေယျောတိ တာဒိသံ မရဏံ ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မိကံ သဂ္ဂသမ္ပာပနတော နိဗ္ဗာနုပနိဿယတော စ ဝိညူနံ ဟာသံသတရံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

> "စဇေ ဓနံ အင်္ဂဝရဿ ဟေတု၊ အင်္ဂံ စဇေ ဇီဝိတံ ရက္ခမာနော။
> အင်္ဂံ ဓနံ ဇီဝိတဉ္စာပိ သဗ္ဗံ၊ စဇေ နရော ဓမ္မမနုဿရန္တော"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၇၀)။

ယဉ္စေ ဇီဝေ အဓမ္မိက န္တိ ပုရိသော ယံ ဓမ္မတော အပေတံ ဇီဝိကံ ဇီဝေယျ, တံ န သေဝေယျ ဝိညူဟိ ဂရဟိတတ္တာ အပာယသမ္ပာပနတော စာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဓာနိ ယထာဝုတ္တံ ခီဏာသဝါနံ အနုပလေပံ ကာရဏတော ဒဿေန္တော **"ကာမကောပပဟီနာ"**တိအာဒိကထမာဟ။

တတ္ထ **ကာမကောပပဟီနာ**တိ အရိယမဂ္ဂေန သဗ္ဗသောဝ ပဟီနာ အနုရောဓပဋိဝိရောဓာ။ **သန္တစိတ္တာ ဘဝါဘဝေ**တိ ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ဘဝေ အနဝသေသပဟီနကိလေသပရိဠာဟတာယ ဝူပသန္တစိတ္တာ။ **လောကေ**တိ ခန္ဓာ

ဒိလောကေ။ **အသိတာ**တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိနိဿယဝသေန အနိဿိတာ။ **နတ္ထိ တေသံ ပိယာပိယန္တိ** တေသံ ခီဏာသတနံ ကတ္ထစိ လာဘာဒိကေ ရူပာဒိဝိသယေ စ **ပိယံ တ အပိယံ တ** နတ္ထိ, တံနိမိတ္တာနံ ကိလေသာနံ သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိန္နတ္တ တာ။

ဣအနိ ယာယ ဘာဝနာယ တေ ဝေရူပ ဓာတာ, တံ ဒဿေတွတ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဒေသနာယ ကူဋံ ဂဏှာဟန္တော **“ဘာဝယိတွတနာ”**တိ ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **ပပ္ပုယျာ** တိ, ဟပုဏိတွတ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမာ ဝေ စ ကထာ ထေရဿ အညာဗျာကရဏာပိ အဟေသုံ။

ကောဒတ္တတ္တေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စုဒ္ဒသကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. သောဠသကနိပာတော

၁. အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သောဠသကနိပါတေ **ဧသ ဘိယ္ယော** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အတ္တနော သာသနေ ပဌမံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ သတ္ထုနော သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဗျာကရိ။ သော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ စေတိယေ ပတိဋ္ဌာပိယမာနေ အန္တောစေတိယေ ရတနဃရံ ကာရေသိ, စေတိယံ ပရိတောရေတွာ သဟဿရတနဂ္ဃိယာနိ စ ကာရေသိ။

သော ဧဝံ ပုညာနိ ကတွာ, တတော စဝိတွာ, ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာကာလော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော ဟုတွာ အဍ္ဎကရီသမတ္တေ ခေတ္တေ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ, ဂဟိတသာလိတဏ္ဍုလေဟိ အသမ္ဘိန္နခီရပာယာသံ သမ္ပာဒေတွာ, တတ္ထ မဓုသပ္ပိသက္ကရာဒယော ပက္ခိပိတွာ, ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ အဒါသိ။ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရတိ, ပုထုကကာလေ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ အဒါသိ။ လာယနေ လာယနဂ္ဂံ, ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ, ကလာပါဒိကရဏေ ကလာပဂ္ဂံ, ခလဂ္ဂံ, ဘဏ္ဍဂ္ဂံ, မိနဂ္ဂံ, ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ; ဧဝံ ဧကသဿေ နဝ တရေ အဂ္ဂဒါနံ နာမ အဒါသိ။ တမ္ပိ သဿံ အတိရေကတရံ သမ္ပန္နံ အဟောသိ။

ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ, တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော, အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ အဝိဒူရေ ဒောဏဝတ္ထုနာမကေ ဗြာဟ္မဏဂါမေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ **ကောဏ္ဍညော** တိ ဂေါတ္တတော အာဂတံ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ လက္ခဏမန္တေသု စ ပာရံ အဂမာသိ။ တေန သမယေန အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရတော စဝိတွာ ကပိလဝတ္ထုပုရေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ အဋ္ဌုတ္တရသတေသု ဗြာဟ္မဏေသု ဥပနီတေသု ယေ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏတ္ထံ မဟာတလံ ဥပနီတာ။ သော တေသု သဗ္ဗနဝကော ဟုတွာ, မဟာပုရိသဿ လက္ခဏနိပ္ဖတ္တိံ ဒိသွာ, ''ဧကံသေန အယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ အဘိနိက္ခမနံ ဥဒိက္ခန္တော ဝိစရတိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎမာနော အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဉာဏပရိပါကံ ဂန္တွာ ဧကူနတိံသတိမေ ဝဿေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမန္တော အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ပဓာနံ ပဒဟိ။ တဒါ ကောဏ္ဍညော မာဏဝေါ မဟာသတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ, လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟကဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တေဟိ ဝပ္ပမာဏဝါဒီဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တပဉ္စမော ပဗ္ဗဇိတွာ, အနုက္ကမေန ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ဆဗ္ဗဿာနိ တံ ဥပဋ္ဌဟန္တော တဿ ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန နိဗ္ဗိန္နော အပက္ကမိတွာ ဣသိပတနံ အဂမာသိ။ အထ ခော ဗောဓိသတ္တော ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန လဒ္ဓကာယဗလော ဝေသာခပုဏ္ဏမာယံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ, အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ, သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ ဝီတိနာမေတွာ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ, အာသာဠှီပုဏ္ဏမာယံ ဣသိပတနံ ဂန္တွာ, တေသံ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန္တံ (မဟာဝ. ၁၃ အာဒယော; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ကောဏ္ဍညတ္ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ ပဉ္စမိယံ ပက္ခဿ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တဒေသနာယ (မဟာဝ. ၂၀; သံ. နိ. ၃.၅၉) အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၅၉၆-၆၀၂) –

> ''ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓံ, လောကဇေဋ္ဌံ ဝိနာယကံ။
> ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တံ, ပဌမံ အဒ္ဒသံ အဟံ။

''ယာဝတာ ဗောဓိယာ မူလေ၊ ယက္ခာ သဗ္ဗေ သမာဂတာ။
သမ္ဗုဒ္ဓံ ပရိဝါရေတွာ၊ ဝန္ဒန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။

''သဗ္ဗေ ဒေဝါ တုဋ္ဌမနာ၊ အာကာသေ သဉ္စရန္တိ တေ။
ဗုဒ္ဓော အယံ အနုပ္ပတ္တော၊ အန္ဓကာရတမောနုဒေါ။

''တေသံ ဟာသပရေတာနံ၊ မဟာနာဒေါ အဝတ္တထ။
ကိလေသေ ဈာပယိဿာမ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ။

''ဒေဝါနံ ဂိရမညာယ၊ ဝါစာသဘိမုဒီရိဟံ။
ဟဋ္ဌော ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ အာဒိဘိက္ခမဒာသဟံ။

''မမ သင္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
ဒေဝသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

''သတ္တာဟံ အဘိနိက္ခမ္မ၊ ဗောဓိံ အဇ္ဈဂမံ အဟံ။
ဣဒံ မေ ပဌမံ ဘတ္တံ၊ ဗြဟ္မစာရိဿ ယာပနံ။

''တုသိတာ ဟိ ဣဓာဂန္တွာ၊ ယော မေ ဘိက္ခံ ဥပါနယိ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏောထ မမ ဘာသတော။

''တိံသကပ္ပသဟဿာနိ၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
သဗ္ဗေ ဒေဝေ အဘိဘောတွာ၊ တိဒိဝံ အာဝသိဿတိ။

''ဒေဝလောကာ စဝိတွာန၊ မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
သဟဿဓာ စက္ကဝတ္တီ၊ တတ္ထ ရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။

''ကပ္ပသတသဟဿမှိ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

''တိဒသာ သော စဝိတွာန၊ မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
အဂါရာ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ ဆဗ္ဗဿာနိ ဝသိဿတိ။

''တတော သတ္တမကေ ဝဿေ၊ ဗုဒ္ဓော သစ္စံ ကထေဿတိ။
ကောဏ္ဍညော နာမ နာမေန၊ ပဌမံ သစ္ဆိကာဟိတိ။

''နိက္ခန္တေနာနုပဗ္ဗဇိံ၊ ပဓာနံ သုကတံ မယာ။
ကိလေသေ ဈာပနတ္ထာယ၊ ပဗ္ဗဇိံ၊ အနဂါရိယံ။

''အဘိဂန္တွာန သဗ္ဗညူ၊ ဗုဒ္ဓော လောကေ သဒေဝကေ။
ဣသိနာမေ မိဂါရညေ၊ အမတဘေရိမာဟနိ။

''သော အနိ ပတ္တော အမတံ၊ သန္တိပဒမနုတ္တရံ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

''ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော ပဌမံ ပ ဋ္ဌိဝိဒ္ဓဓမ္မဘာဝံ ဒီပေန္တော, "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ရတ္တညူနံ ယဒိဒံ အညာသိကောဏ္ဍ ညော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော ဒွီဟိ အဂ္ဂသာဝကေဟိ အတ္တနိ ကရီယမာနံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကမန္ တသေနာသနေ အာကိဏ္ဏဝိဟာရဉ္စ ပရိဟရိတုကာမော, ဝိဝေကာဘိရတိယာ ဝိဟရိတုကာမော စ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပ ဂတာနံ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ ပဋိသန္ထာရကရဏမ္ပိ ပပဉ္စံ မညမာနော သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဆဒ္ဒန္တေဟိ နာဂေဟိ ဥပဋ္ဌိယမာနော ဆဒ္ဒန္တဒဟတီရေ ဒွာဒသ ဝဿာနိ ဝသိ။ ဧဝံ တတ္ထ ဝသန္တံ ထေရံ ကေဒါဝ သံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတော ဧဝမာဟ – "သာဓု မေ, ဘန္တေ, အယျော ဓမ္မံ ဒေသေ တူ"တိ။ ထေရော တဿ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ တိလက္ခဏာဟတံ သုညတပဋိသံယုတ္တံ နာနာနယဝိစိတ္တံ အမတောဂဓံ ဗုဒ္ဓလီ လာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တံ သုတွာ သက္ကော အတ္တနော ပသာဒံ ပဝေဒေန္တော –

၆၇၃. "သေ ဘိယ္ယော ပသီအမိ, သုတွာ ဓမ္မံ မဟာရသံ။
ဝိရာဂေ ဒေသိတော ဓမ္မော, အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော"တိ။ – ပဌမံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **သေ ဘိယ္ယော ပသီအမိ, သုတွာ ဓမ္မံ မဟာရသ** န္တိ ယဒိပိ အနေကတရံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သု တွာ တတ္ထ အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒါနိ ပန တုမှေဟိ ကထိတံ နာနာနယဝိစိတ္တတာယ အသေစနကတာယ စ မဟာရ သံ ဓမ္မံ သုတွာ ဧသော အဟံ တတော ဘိယ္ယော ပသီအမိ။ **ဝိရာဂေ ဒေသိတော ဓမ္မော, အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော** တိ သဗ္ဗသံကိလေသတော သဗ္ဗသင်္ခါရတော စ ဝိရဇ္ဇနတော ဝိရာဂဇနနတော ဝိရာဂေ။ တတော ဧဝ ရူပါဒီသု ကဉ္စိ ဓမ္မံ အ နုပါဒါယ အဂ္ဂဟေတွာ ဝိမုတ္တိသာဓနဝသေန ပဝတ္တတ္တာ သဗ္ဗသော အနုပါဒါယ ဒေသိတော။

ဧဝံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ထေရဿ ဒေသနံ ထောမေတွာ ထေရံ အဘိဝါဒေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ အထေ ကဒိဝသံ ထေရော မိစ္ဆာဝိတက္ကေဟိ အဘိဘုယ္ယမာနာနံ ကေစ္စာနံ ပုထုဇ္ဇနာနံ စိတ္တာစာရံ ဒိသွာ တပ္ပဋိပက္ခဘူတဥ္ စဿ အနုက္ကမံ အနုဿရိတွာ, အတ္တနော စ သဗ္ဗသော တတော ဝိနိဝတ္တိတမာနသတံ အာဝဇ္ဇေတွာ တဒတ္ထံ ဒီ ပေတွာ –

၆၇၄. "ဗဟူနိ လောကေ စိတြာနိ, အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍလေ။
မထေန္တိ မညေ သင်္ကပ္ပံ, သုဘံ ရာဂူပသံဟိတံ။

၆၇၅. "ရဇမုဟတဉ္စ ဝါတေန, ယထာ မေဃောပသမ္မယေ။
ဧဝံ သမ္မန္တိ သင်္ကပ္ပာ, ယဒါ ပညာယ ပဿတီ"တိ။ – ဒွေ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဗဟူနိ လောကေ စိတြာနီ** တိ ရူပါဒိဝသေန တတ္ထာပိ နီလပီတာဒိဝသေန ဣတ္ထိပုရိသာဒိဝသေန စ အနေ ကာနိ လောကေ စိတ္တဝိစိတ္တာနိ အာရမ္မဏဇာတာနိ။ **အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍလေ** တိ ပစ္စက္ခဘူတံ မနုဿလောကံ သန္ဓာ ယ ဝဒတိ။ **မထေန္တိ မညေ သင်္ကပ္ပ** န္တိ တဇ္ဇံ ပုရိသတယာမသဟိတံ အရဏိသဟိတံ ဝိယ အဂ္ဂိံ အယောနိသောမနသိ ကာရာဘိသင်္ခတာနိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာနိ မထေန္တိ မညေ မထေန္တာနိ ဝိယ တိဋ္ဌန္တိ။ ကီဒိသံ? **သုဘံ ရာဂူပသံဟိတံ,** ကာမဝိတက္ကန္တိ အတ္ထော။ သော ဟိ သုဘာကာရဂ္ဂဟဏေန "သုဘော"တိ ဝောဟရီယတိ။

ရဇမုဟတဉ္စ ဝါတေနာတိ စ-ကာရော နိပါတမတ္တံ။ ယထာ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဝါတေန ဥဂ္ဃာတံ ဥဋ္ဌိတံ ရဇံ မဟာမေဃော ဝဿန္တော ဥပသမ္မယေ, ဝူပသမေယျ။ **ဧဝံ သမ္မန္တိ သင်္ကပ္ပာ, ယဒါ ပညာယ ပဿတီ** တိ ယဒါ အရိယသာဝကော တာနိ လောကစိတြာနိ သမုဒယတော, အတ္ထာဂတော, အာဒီနဝတော, နိဿရဏတော စ ယထာဘူတံ ပညာယ ပဿတိ, အထ ယထာ တံ ရဇံ ဥဟတံ မေဃေန, ဧဝံ သမ္မန္တိ ပညာယ သဗ္ဗေပိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ။ န ဟိ ဥပ္ပန္ နာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ ပတိဋ္ဌံ လဘန္တိ။ ယထာ ပန ပညာယ ပဿတိ, တံ ဒဿေန္တော –

၆၇၆. "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ, ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ, ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၆၇၇. "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ။ပေ။ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၆၇၈.''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ''တိ။ –

တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ** တိ ကာမဘဝါဒီသု ဝါ ဝတ္ထုဘူမကာ သဗ္ဗေ တေဘူမကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ **အနိစ္စာ** တိ ''အာဒိမဇ္ဈန္တဝန္တတော, အနိစ္စန္တိကတော, တာဝကာလိကတော, တတ္ထ တတ္ထ ဘိဇ္ဇနတော န နိစ္စာ''တိ ယဒါ ဝိပဿနာပညာယ ပဿတိ။ **အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ** တိ အထ ဣမသ္မိံ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဒုက္ခပရိဇာနနာဒိဝသေန သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ **ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ ဧသ ယထာဝုတ္တော ဝိပဿနာဝသေန ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယာ, အစ္စန္တဝိသုဒ္ဓိယာ စ မဂ္ဂေါ အဓိဂမုပါယော။

ဒုက္ခာ တိ သပ္ပဋိဘယတော, ဥဒယဗ္ဗယသမ္ပဋိပီဠနတော, ဒုက္ခမတော, သုခပဋိက္ခေပတော စ ဒုက္ခာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ တိ သဗ္ဗေပိ စတုဘူမကာ ဓမ္မာ အနတ္တာ။ ဣဓ ပန တေဘူမကဓမ္မာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ အသာရတော, အဝသဝတ္တနတော, သုညတော, အတ္တပဋိက္ခေပတော စ အနတ္တာတိ ဝိပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

ဧဝံ ဝိပဿနာဝသေန ဒဿေတွာ တေန ဝိဓိနာ ကတကိစ္စံ အတ္တာနံ အညံ ဝိယ ကတွာ ဒဿေန္တော –

၆၇၉.''ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ ယော ထေရော၊ ကောဏ္ဍညော တိဗ္ဗနိက္ကမော။
ပဟီနဇာတိမရဏော၊ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ။

၆၈၀.''ဩဃပါသော ဒဠှခိလော၊ ပဗ္ဗတော ဒုပ္ပဒါလယော။
ဆေတွာ ခိလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ သေလံ ဘေတွာန ဒုဗ္ဘိဒံ။
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော ဈာယီ၊ မုတ္တော သော မာရဗန္ဓနာ''တိ။ –

ဂါထာဒွယမာဟ။

တတ္ထ **ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ**တိ ဗုဒ္ဓါနံ အနုဗုဒ္ဓေါ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ ဗုဇ္ဈိတာနိ သစ္စာနိ တေသံ ဒေသနာနုသာရေန ဗုဇ္ဈီတိ အတ္ထော။ ထိရေဟိ အသေက္ခေဟိ သီလသာရာဒီဟိ သမန္နာဂတောတိ, **ထေရော။ ကောဏ္ဍညော** တိ ကေတ္တကိတ္တနံ။ **တိဗ္ဗနိက္ကမော** တိ ဒဠှဝီရိယော, ထိရပရက္ကမော။ ဇာတိမရဏာနံ ပဟီနကာရဏတ္တာ **ပဟီနဇာတိမရဏော။ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ**တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အနဝသေသံ, အနဝသေသတော တ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပာရိပူရကော, အထ တ **ကေဝလီ** နာမ ကိလေသေဟိ အသမ္မိဿတာယ မဂ္ဂဉာဏံ ဖလဉာဏဉ္စ, တံ ဣမသ္မိံ အတ္ထီတိ ကေဝလီ။ ယသ္မာ ပန တဒုဘယမ္ပိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ဝသေန ဟောတိ န အညထာ, တသ္မာ ''ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဩဃပါသောတိ ''ကာမောဃော, ဘဝေါဃော, ဒိဋ္ဌောဃော, အဝိဇ္ဇောဃော''တိ (ဓ. သ. ၁၁၅၆; ဝိဘ. ၉၃၈) ဧဝံ ဝုတ္တာ စတ္တာရော ဩဃာ – ''အန္တလိက္ခစရော ပါသော, ယွာယံ စရတိ မာနသော''တိ (မဟာဝ. ၃၃; သံ. နိ. ၁.၁၅၁) ဧဝံ ဝုတ္တော ရာဂပါသော စ။ **ဒဠှခိလော**တိ ''သတ္ထရိ ကင်္ခတိ, ဓမ္မေ ကင်္ခတိ, သင်္ဃေ ကင်္ခတိ, သိက္ခာယ ကင်္ခတိ, သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၈၅; အ. နိ. ၅.၂၀၅) ဧဝံ ဝုတ္တော ဒဠှော ထိရော ပဉ္စဝိဓော စေတောခိလော စ။ ပစုရဇနေဟိ ပဒါလေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ **ဒုပ္ပဒါလယော**။ တတော ဧဝ ပဗ္ဗတသဒိသတာယ **ပဗ္ဗတော** တိ စ သင်္ခံ ဂတော။ ''ဒုက္ခေ အညာဏ''န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၂၂၆; သံ. နိ. ၂.၂) တ နယေန ဝုတ္တော အညာဏပဗ္ဗတော စ။ ဣတိ ဧတံ သဗ္ဗံ **ဆေတွာ ခိလဉ္စ ပါသဉ္စ** တိ ဧတေသု စတုဗ္ဗိဓေသု သံကိလေသဓမ္မေသု ယော ခိလဉ္စ ပါသဉ္စ အရိယမဂ္ဂဉာဏာသိနာ ဆိန္ဒိတွာ။ **သေလံ ဘေတွာန ဒုဗ္ဘိဒ** န္တိ ယေန ကေနစိ ဉာဏေန ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကုဏေယျံ အညာဏသေလံ ဝဇိရူပမဉာဏေန ဆိန္ဒိတွာ, စတ္တာရောပိ

သြယေ တရိတ္တတ, တေသံ ပရတီရေ နိဗ္ဗာနေ ဌိတတ္တာ **တိဏ္ဏော ပာရင္ဂတော** ။ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနာတိ ဒုဝိဓေနပိ **ဈာယီ; မုတ္တော သော မာရဗန္ဓနာ** တိ သော ဇေရူပေ ခီဏာသဝေ သဗ္ဗသ္မာပိ ကိလေသမာရဗန္ဓနာ မုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တောတိ။ အတ္တာနမေဝ သန္ဓာယ ထေရော ဝဒတိ။

အထေကဒိဝသံ ထေရော, အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဇေဂံ ဘိက္ခုံ အကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂေန ကုသီတံ ဟီနဝီရိယံ ဉဒ္ဓတံ ဥန္နဠံ ဝိဟရန္တံ ဒိသွာ, တဒ္ဓိယာ တတ္ထ ဂန္တွာ, တံ ''မာ, အာဝုသော, ဇေဝံ ကရိ, အကလျာဏမိတ္တေ ပဟာယ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တော သမဏဓမ္မံ ကရောဟီ''တိ ဩဝဒိ။ သော ထေရဿ ဝစနံ နာဒိယိ။ ထေရော တဿ အနာဒိယနေန ဓမ္မသံဝေဂပ္ပတ္တော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ကထာယ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ ဂရဟန္တော သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဝိဝေကတသဉ္စ ပသံသန္တော –

၉၈၁. ''ဉဒ္ဓတော စပလော ဘိက္ခု၊ မိတ္တေ အာဂမ္မ ပာပကေ။
သံသီဒတိ မဟောဃသ္မိံ၊ ဦမိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။

၉၈၂. ''အနုဒ္ဓတော အစပလော၊ နိပကော သံဝုတိန္ဒြိယော။
ကလျာဏမိတ္တော မေဓာဝီ၊ ဒုက္ခဿန္တကရော သိယာ။

၉၈၃. ''ကာလပဗ္ဗင်္ဂသင်္ကာသော၊ ကိသော ဓမနိသန္ထတော။
မတ္တညူ အန္နပာနသ္မိံ၊ အဒီနမနသော နရော။

၉၈၄. ''ဖုဋ္ဌော ဍံသေဟိ မကသေဟိ၊ အရညသ္မိံ ဗြဟာဝနေ။
နာဂေါ သင်္ဂါမသီသေဝ၊ သတော တတြာဓိဝါသယေ။

၉၈၅-၉၈၆. နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ။ပေ။ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
၉၈၇. ''ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ။ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၉၈၈. ''ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ ကိံ မေ သဒ္ဓိဝိဟာရိနာ''တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဉဒ္ဓတော** တိ ဉဒ္ဓစ္စယုတ္တော အသမာဟိတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော။ **စပလော**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန သမန္နာဂတော လောလပကတိကော။ **မိတ္တေ အာဂမ္မ ပာပကေ** တိ အကလျာဏမိတ္တေ နိဿာယ သမဏဓမ္မံ အကရောန္တော။ **သံသီဒတိ မဟောဃသ္မိံ, ဦမိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတော** တိ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒေ ပတိတပုရိသော သမုဒ္ဒဝီစီဟိ ဩတ္ထဋော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ အလဘန္တော တတ္ထေဝ သံသီဒတိ, ဇေဝံ သံသာရမဟောဃသ္မိံ ပရိဗ္ဗမန္တော ကောဓုပါယာသဦမိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတော ဩတ္ထဋော ဝိပဿနာဝသေန ပညာသီသံ ဥက္ခိပိတုံ အလဘန္တော တတ္ထေဝ သံသီဒတိ။

နိပကောတိ နိပုဏော, အတ္တတ္ထပရတ္ထေသု ကုသလော။ **သံဝုတိန္ဒြိယော** တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ သံဝရဏေန ပိဟိတိန္ဒြိယော။ **ကလျာဏမိတ္တော** တိ ကလျာဏေဟိ မိတ္တေဟိ သမန္နာဂတော။ **မေဓာဝီ**တိ ဓမ္မောဇပညာယ သမင်္ဂီဘူတော။ **ဒုက္ခဿန္တကရော သိယာ** တိ သော တာဒိသော သကလဿာပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကရော ဘဝေယျ။

ကာလပဗ္ဗင်္ဂသင်္ကာသော တိအာဒိ ဝိဝေကာဘိရတိကိတ္တနံ။ **နာဘိနန္ဒာမိ** တိအာဒိ ပန ကတကိစ္စဘာဝဒဿနံ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ (ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၇) ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ဩသာနေ ပန **ကိံ မေ သဒ္ဓိဝိဟာရိနာ** တိ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဇေဒိသေန ဒုဗ္ဗစေန အနာဒရေန သဒ္ဓိဝိဟာရိနာ ကိံ မေ ပယောဇနံ ဧကဝိဟာရောယေဝ မယှံ ရုစ္စတီတိ အတ္ထော။

ဇဝံ ပန ဝတ္တ ဆဒ္ဒန္တဒဟမေဝ ဂတော။ တတ္ထ ဒ္ဒတဒသ ဝဿာနိ ဝသိတ္ဝာ ဥပကဋ္ဌေ ပရိနိဗ္ဗာနေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာနံ အနုဇာနာပေတွာ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဒါယိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

မနုဿဘူတန္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဥဒါယိတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥဒါယီ**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု ဉာတိသမာဂမေ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒိသွာ, ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တယော ဟိ ဣမေ ဥဒါယိတ္ထေရာ အမစ္စပုတ္တော ပုဗ္ဗေ အာဂတော ကာဠုဒာယီ, ကောဝရိယပုတ္တော လာလုဒာယီ, အယံ ဗြာဟ္မဏပုတ္တော မဟာဥဒါယီတိ။ သွတယံ ဇေတဝနံ သတ္ထာရာ သေတတရဏံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာဇနေန ပသံသိယမာနံ အဗ္ဘုပ္ပတ္တိံ ကတွာ နာဂေပမသုတ္တန္တေ (အ. နိ. ၆.၄၃) ဒေသိတေ ဒေသနာပရိယောသာနေ အတ္တနော ဉာဏဗလာနုရူပံ သတ္ထု ဂုဏေ အနုဿရိတွာ, ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ ပီတိယာ သမုဿာဟိတမာနသော "အယံ မဟာဇနော ဣမံ တိရစ္ဆာနဂတံ နာဂံ ပသံသတိ, န ဗုဒ္ဓမဟာနာဂံ။ ဟန္ဒာဟံ ဗုဒ္ဓမဟာဂန္ဓဟတ္ထိနော ဂုဏေ ပကာသေဿာမီ"တိ သတ္ထာရံ ထောမေန္တော –

၆၈၉. "မနုဿဘူတံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အတ္တဒန္တံ သမာဟိတံ။
ဣရိယမာနံ ဗြဟ္မပထေ၊ စိတ္တဿူပသမေ ရတံ။

၆၉၀. "ယံ မနုဿာ နမဿန္တိ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။
ဒေဝါပိ တံ နမဿန္တိ၊ ဣတိ မေ အရဟတော သုတံ။

၆၉၁. "သဗ္ဗသံယောဇနာတီတံ ၊ ဝနာ နိဗ္ဗနမာဂတံ။
ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတံ၊ မုတ္တံ သေလာဝ ကဉ္စနံ။

၆၉၂. "သ ဝေ အစ္စရုစိ နာဂေါ၊ ဟိမဝါညေ သိလုစ္စယေ။
သဗ္ဗေသံ နာဂနာမာနံ၊ သစ္စနာမော အနုတ္တရော။

၆၉၃. "နာဂံ ဝေါ ကိတ္တယိဿာမိ၊ န ဟိ အာဂုံ ကရောတိ သော။
သောရစ္စံ အဝိဟိံသာ စ၊ ပါဒါ နာဂဿ တေ ဒုဝေ။

၆၉၄. "သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ၊ စရဏာ နာဂဿ တေပရေ။
သဒ္ဓါဟတ္ထော မဟာနာဂေါ၊ ဥပေက္ခာသေတဒန္တဝါ။

၆၉၅. "သတိ ဂီဝါ သိရော ပညာ၊ ဝီမံသာ ဓမ္မစိန္တနာ။
ဓမ္မကုစ္ဆိသမာဝါသော၊ ဝိဝေကော တဿ ဝါလဓိ။

၆၉၆. "သော ဈာယီ အဿာသရတော၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။
ဂစ္ဆံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ ဌိတော နာဂေါ သမာဟိတော။

၆၉၇. "သယံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ နိသိန္နောပိ သမာဟိတော။
သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော နာဂေါ၊ ဧသာ နာဂဿ သမ္ပဒါ။

၆၉၈. "ဘုဉ္ဇတိ အနဝဇ္ဇာနိ၊ သာဝဇ္ဇာနိ န ဘုဉ္ဇတိ။
ဃာသမစ္ဆာဒနံ လဒ္ဓါ၊ သန္နိဓိံ ပရိဝဇ္ဇယံ။

၆၉၉. ''သံယောဇနံ အဏုံ ထူလံ၊ သဗ္ဗံ ဆေတွာန ဗန္ဓနံ။
ယေန ယေနေဝ ဂစ္ဆတိ၊ အနပေက္ခောဝ ဂစ္ဆတိ။

၇၀၀. ''ယထာပိ ဥဒကေ ဇာတံ၊ ပုဏ္ဍရီကံ ပဝဍ္ဎတိ။
နောပလိပ္ပတိ တောယေန၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။

၇၀၁. ''တထေဝ စ လောကေ ဇာတော၊ ဗုဒ္ဓော လောကေ ဝိဟရတိ။
နောပလိပ္ပတိ လောကေန၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။

၇၀၂. ''မဟာဂိနိ ပဇ္ဇလိတော၊ အနာဟာရောပသမ္မတိ။
အင်္ဂါရေသု စ သန္တေသု၊ နိဗ္ဗုတောတိ ပဝုစ္စတိ။

၇၀၃. ''အတ္ထဿာယံ ဝိညာပနီ၊ ဥပမာ ဝိညူဟိ ဒေသိတာ။
ဝိညိဿန္တိ မဟာနာဂါ၊ နာဂံ နာဂေန ဒေသိတံ။

၇၀၄. ''ဝီတရာဂေါ ဝီတဒေါသော၊ ဝီတမောဟော အနာသဝေါ။
သရီရံ ဝိဇဟံ နာဂေါ၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတျနာသဝေါ''တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **မနုဿဘူတ** န္တိ မနုဿေသု ဘူတံ, နိဗ္ဗတ္တံ; မနုဿတ္တဘာဝံ ဝ ပတ္တံ။ သတ္ထာ ဟိ အာသဝက္ခယဉာဏာဓိဂမေန သဗ္ဗဂတိဝိမုတ္တောပိ စရိမတ္တဘာဝေ ဂဟိတပဋိသန္ဓိဝသေန ''မနုဿော''တွေဝ ဝောဟရီယတီတိ။ ဂုဏဝသေန ပန ဒေဝတနံ အတိဒေဝေါ, ဗြဟ္မာနံ အတိဗြဟ္မာ။ **သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ သယမေဝ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗဗုဒ္ဓဝန္တံ။ **အတ္တဒန္တ** န္တိ အတ္တနာယေဝ ဒန္တံ၊ ဘဂဝါ ဟိ အတ္တနာယေဝ ဥပ္ပာဒိတေန အရိယမဂ္ဂေန စက္ခုတောပိ။ပေ.။ မနတောပိ ဥတ္တမေန ဒမထေန ဒန္တော။ **သမာဟိတ**န္တိ အဋ္ဌဝိဓေန သမာဓိနာ မဂ္ဂဖလသမာဓိနာ စ သမာဟိတံ။ **ဣရိယမာနံ ဗြဟ္မပထေ** တိ စ တုဗ္ဗိဓေပိ ဗြဟ္မဝိဟာရပထေ, ဗြဟ္မေ ဝ သေဋ္ဌေ ဖလသမာပတ္တိပထေ သမာပဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တမာနံ။ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝါ န သဗ္ဗကာလံ ယထာဝုတ္တေ ဗြဟ္မပထေ ဣရိယတိ, တတ္ထ ဣရိယသာမတ္ထိယံ ပန တန္နိန္နတဉ္စ ဥပာဒါယ ''ဣရိယမာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **စိတ္တဿူပသမေ ရတ** န္တိ စိတ္တဿ ဥပသမဟေတုဘူတေ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထေ, နိဗ္ဗာနေ, အဘိရတံ။ **ယံ မနုဿာ နမဿန္တိ, သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂု** န္တိ ယံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သဗ္ဗေသံ ခန္ဓာယတနာဒိဓမ္မာနံ အဘိညာပါရဂူ, ပရိညာပါရဂူ, ပဟာနပါရဂူ, ဘာဝနာပါရဂူ, သစ္ဆိကိရိယပါရဂူ, သမာပတ္တိပါရဂူတိ ဆဓာ ပါရဂုံ ပရမုက္ကံသဂတသမ္ပတ္တိံ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာဒယော မနုဿာ နမဿန္တိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ပူဇေန္တာ ကာယေန တစာ ယ မနသာ စ တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ ဟောန္တိ။ **ဒေဝါပိ တံ နမဿန္တိ** တိ န ကေဝလံ မနုဿာ ဧဝ, အထ ခော အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု ဒေဝါပိ တံ နမဿန္တိ။ **ဣတိ မေ အရဟတော သုတ**န္တိ ဧဝံ မယာ အာရကတ္တာဒီဟိ ကာရဏေဟိ အရဟတော, ဘဂဝတော, ဓမ္မသေနာပတိအာဒီနဉ္စ ''သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာန''န္တိအာဒိကံ ဝဒန္တာနံ သန္တိကေ ဧဝံ သုတန္တိ ဒဿေတိ။

သဗ္ဗသံယောဇနာတီတန္တိ သဗ္ဗာနိ ဒသပိ သံယောဇနာနိ ယထာရဟံ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သဟ တသနာယ အတိက္ကန္တံ။ **ဝနာ နိဗ္ဗနမာဂတ** န္တိ ကိလေသဝနတော တဗ္ဗိရဟိတံ နိဗ္ဗနံ ဥပဂတံ။ **ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတ** န္တိ သဗ္ဗသော ကာမေဟိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာရာဇာနုဝိပဿနာဒိဘေဒေ နေက္ခမ္မေ အဘိရတံ။ **မုတ္တံ သေလာဝ ကဉ္စန** န္တိ အသာရတော နိဿဋသာရသဘာဝတ္တာ သေလတော နိဿဋကဉ္စနသဒိသံ ဒေဝါပိ တံ နမဿန္တီတိ ယောဇနာ။

သ ဝေ အစ္စရုစိ နာဂေါ တိ သော ဧကံသတော အာဂုံ န ကရောတိ, ပုနဗ္ဘဝံ န ဂစ္ဆတိ; နာဂေါ ဝိယ ဗလဝါတိ။ ''နာဂေါ''တိ လဒ္ဓနာမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, **အစ္စရုစိ** တိ အတ္တနော ကာယရုစိယာ ဉာဏရုစိယာ စ သဒေဝကံ လောကံ အတိက္ကမိတွာ ရုစိ, သောဘိ။ ယထာ ကိံ? **ဟိမဝါဝညေ သိလုစ္စယေ,** ယထာ ဟိ ဟိမဝါ ပဗ္ဗတရာဇာ အတ္တနော ထိရဂရုမဟာသာရဘာဝါဒီဟိ ဂုဏေဟိ အညေ ပဗ္ဗတေ အတိရောစတိ, ဧဝံ အတိရောစတီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေသံ နာဂနာမာန** န္တိ အဟိနာဂဟတ္ထိနာဂပုရိသနာဂါနံ , သေခာသေခပစ္စေကဗုဒ္ဓနာဂါနံ စ။ **သစ္စနာမော** တိ သစ္စေနေဝ နာဂနာမော။ တံ ပန သစ္စနာမတံ ''န ဟိ အာဂုံ ကရောတီ''တိအာဒိနာ သယမေဝ ဝက္ခတိ။

ဣ္စာနိ ဗုဒ္ဓနာဂံ အဝယဝတော စ ဒဿ္သေန္တော နာမတော တာဝ ဒဿ္သေတုံ **“န ဟိ အာဂုံ ကရောတိ သော”**တိ အာဟ။ ယသ္မာ အာဂုံ, ဟပံ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န ကရောတိ, တသ္မာ နာဂေါတိ အတ္ထော။ **သောရစ္စ** န္တိ သီလံ။ **အဝိဟိံ သာ**တိ ကရုဏာ။ တဒုဘယံ သဗ္ဗဿပိ ဂုဏရာသိဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမန္တိ, ကတ္ဝာ ဗုဒ္ဓနာဂဿ ပုရိမပါဒဘာဝေ တဿ ယုတ္တတောတိ အာဟ **“ဟာအ နာဂဿ တေ ဒုဝေ”** တိ။

အပရပါဒဘာဝေန ဝဒန္တော **“သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ, စရဏာ နာဂဿ တေပရေ”** တိ အာဟ။ ‘‘တ္ယာပရေ’’တိ တ ဟဗ္ဗော။ တေ အပရေတွေ့ဝ ပဒဝိဘာဂေါ။ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ အာအာနေ သဒ္ဓါ ဟတ္ထော တေဿာတိ, **သဒ္ဓါဟတ္ထော**။ သုပရိသုဒ္ဓဝေဒနာ ဉာဏပ္ပဘေဒအ ဥပေက္ခာ သေတဒန္တာ တေ တေဿ အတ္ထီတိ, **ဥပေက္ခာသေတဒန္တတာ** ။

ဥတ္တမင်္ဂံ ပညာ, တဿာ အဓိဋ္ဌာနံ သတီတိ အာဟ **“သတိ ဂီဝ သိရော ပညာ”**တိ။ **ဝီမံသာ ဓမ္မစိန္တနာ** တိ ယထာ ခါဒိတဗ္ဗာခါဒိတဗ္ဗဿ သောဏ္ဍာယ ပရာမသနံ ဃာယနဉ္စ ဟတ္ထိနာဂဿ ဝီမံသာ နာမ ဟောတိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓနာဂဿ ကုသလာဒိဓမ္မစိန္တနာ ဝီမံသာ။ သမာ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ, သမာတသော, ဘာဇနံ ကုစ္ဆိ ဧဝ သမာတသော, အဘိညာ သမထာနံ အာဓာနဘာဝတော သမထဝိပဿနာသင်္ခါတော ဓမ္မော ကုစ္ဆိသမာတသော ဧတဿာတိ **ဓမ္မကုစ္ဆိသမာတ သော။ ဝိဝေကောတိ** ဥပဓိဝိဝေကော။ **တဿာ** တိ ဗုဒ္ဓနာဂဿ။ **တလဓိ,** ပရိယောသာနင်္ဂဘာဝတော။

ဈာယီတိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန စ ဈာယနသီလော။ **အဿာသရတော** တိ ပရမဿာသဘူတေ နိဗ္ဗာနေ ရတော။ **အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော** တိ ဝိသယဇ္ဈတ္တေ ဖလသမာပတ္တိယံ သုဋ္ဌု သမာဟိတော တဒိဒံ သမာဓာနံ သုဋ္ဌု သဗ္ဗ ကာလိကန္တိ ဒဿ္သေတုံ **“ဂစ္ဆံ သမာဟိတော နာဂေါ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘဂဝတ ဟိ သတသန္တဿ ဥဒ္ဓစ္စဿ ပဟီန တ္တာ ဝိက္ခေပဘာဝတော နိစ္စံ သမာဟိတောဝ။ တသ္မာ ယံ ယံ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတိ, တံ တံ သမာဟိတောဝ ကပ္ပေ သီတိ။

သဗ္ဗတ္ထာ တိ, သဗ္ဗသ္မိံ ကေစရေ, သဗ္ဗသ္မိဉ္စ ဒုတရေ သဗ္ဗသော ပိဟိတဝုတ္တိ။ တေနာဟ – ‘‘သဗ္ဗံ ကာယက မ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တ’’န္တိအာဒိ (နေတ္တိ. ၁၅)။ **သော နာဂဿ သမ္ပဒါ** တိ သော ‘‘န ဟိ အာဂုံ ကရော တိ သော’’တိအာဒိနာ ‘‘သမ္ပုဒ္ဓ’’န္တိအာဒိနာ ဧဝ တ ယထာဝုတ္တာ ဝဏ္ဏိမာနာ စ ဗုဒ္ဓဂန္ဓဟတ္ထိနော သမ္ပတ္တိ ဂုဏပရိပုဏ္ဏ ဏာ။

ဘုဥ္စတိ အနဝဇ္ဇာနီ တိ သမ္မာဇီဝဿ ဥက္ကံသဟရမိပ္ပတ္တိယာ ဘုဥ္စတိ အဂရဟိတဗ္ဗာနိ, မိစ္ဆာဇီဝဿ သဗ္ဗ သော သတသနာနဉ္စ ပဟီနတ္တာ သာဝဇ္ဇာနိ ဂရဟိတဗ္ဗာနိ န ဘုဥ္စတိ အနဝဇ္ဇာနိ ဘုဥ္စန္တော စ သန္နိဓိံ ပရိဝဇ္ဇယံ ဘုဥ္စတီတိ ယောဇနာ။

သံယောဇနန္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခေန သဒ္ဓိံ သန္တာနံ သံယောဇနတော ဝဋ္ဋေ ဩသီဒာပနသမတ္ထံ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ။ **အဏုံ ထူလ**န္တိ ခုဒ္ဒကဥ္စေဝ မဟန္တဉ္စ။ **သဗ္ဗံ ဆေတွာန ဗန္ဓန** န္တိ မဂ္ဂဉာဏေန အနဝသေသံ ကိလေသဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ယေန ယေနာ**တိ ယေန ယေန ဒိသာဘာဂေန။

ယထာ ဟိ ဥဒကေ ဇာတံ ပုဏ္ဍရီကံ ဥဒကေ ပဝဍ္ဎတိ နောပလိပ္ပတိ တောယေန, အနုပလေပသဘာဝတ္တာ, တထေ ဝ လောကေ ဇာတော ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဟရတိ, နောပလိပ္ပတိ လောကေန တဏှာဒိဋ္ဌိမာနလေပာဘာဝတောတိ ယောဇနာ။

ဂိနီတိ အဂ္ဂိ။ **အနာဟာရော**တိ အနိန္ဓနော။

အတ္ထဿာယံ ဝိညာပနီ တိ သတ္တုံ ဂုဏသင်္ခါတဿ ဥပမေယျတ္ထဿ ဝိညာပနီ, ပကာသနီ အယံ နာဂူ ပမာ။ **ဝိညူဟီ**တိ သတ္တုံ ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဓမ္မံ ပရိဇာနန္တေဟိ အတ္တာနံ သန္ဒဿယ ဝဒတိ။ **ဝိညိဿန္တိ** တိအာဒိ ကာရဏဝစနံ, ယသ္မာ နာဂေန မယာ ဒေသိတံ နာဂံ တထာဂတဂန္ဓဟတ္ထိံ မဟာနာဂ ခီဏာသဝ အတ္တနော ဝိသယေ ဌတွ တ ဝိဇာနိဿန္တိ, တသ္မာ အဥ္စသံ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဉာပနတ္ထံ အယံ ဥပမာ အမှေဟိ ဘာသိတာတိ အဓိပ္ပာယော။

သရီရံ ဝိဇဟံ နာကေ, ပရိနိဗ္ဗိဿတ္ယနာသတေ တိ ဗောဓိမူလေ သဥဟဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနေန အနာသတေ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓနာကေ, က္ကအနိ သရီရံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟန္တော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီတိ။

ဇဝံ စုဒ္ဒသဟိ ဥပမာဟိ မဏ္ဍေတွတ, သောဠသဟိ ကထာဟိ, စတုသဋ္ဌိယာ ဟဒေဟိ သတ္ထု ဂုဏေ ဝဏ္ဏေန္တော အနုဟဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

ဥအယိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. ဝိသတိနိပါတော

၁. အဓိမုတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဝီသတိနိပါတေ **ယညတ္ထံ ဝါ** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော အဓိမုတ္တတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပ တ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝ တော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥပဋ္ဌဟန္တ တော မဟာဒါနာနိ ပဝတ္တေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမေသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အာယ သ္မတော သံကိစ္စတ္ထေရဿ ဘဂိနိယာ ကုစ္ဆိမ္ဟိ နိဗ္ဗတ္တိ, **အဓိမုတ္တော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပ တ္တော မာတုလတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော သာမဏေရဘူမိယံယေဝ ဆဠ ဘိညော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၄.၈၄-၈၈) –

“နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟိ, အတ္ထဒဿီနရုတ္တမေ။
ဥပဋ္ဌဟိံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ, ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

“နိမန္တေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ, ဥဇုဘူတံ သမာဟိတံ။
ဥစ္ဆုနာ မဏ္ဍပံ ကတွာ, ဘောဇေသိံ သင်္ဃမုတ္တမံ။

“ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမိ, ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ။
သဗ္ဗေ သတ္တေ အဘိဘောမိ, ပုညကမ္မဿိဒံ ဖလံ။

“အဋ္ဌာရသေ ကပ္ပသတေ, ယံ အဒါနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဥစ္ဆုဒါနဿိဒံ ဖလံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဥပသမ္ပဒံ အပေက္ခမာနော ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုကာမော “မာတရံ အာပုစ္ဆိဿ သာမီ”တိ မာတု သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မကရဏတ္ထံ မနုဿပရိယေသနံ စရန္တေဟိ ပဉ္စသတေဟိ စောရေဟိ သမာဂစ္ဆိ။ စောရာ စ တံ အဂ္ဂဟေသုံ “ဒေဝတာယ ဗလိ ဘဝိဿတီ”တိ။ သော စောရေဟိ ဂဟိ တောပိ အဘီတော အစ္ဆမ္ဘီ ဝိပ္ပသန္နမုခဝဏ္ဏော အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ စောရဂါမဏိအစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော ပသံ သန္တော –

၇၀၅. “ယညတ္ထံ ဝါ ဓနတ္ထံ ဝါ, ယေ ဟနာမ မယံ ပုရေ။
အဝသေသံ ဘယံ ဟောတိ, ဝေဓန္တိ ဝိလပန္တိ စ။

၇၀၆. “တဿ တေ နတ္ထိ ဘီတတ္တံ, ဘိယျော ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ။
ကသ္မာ န ပရိဒေဝေသိ, ဧဝရူပေ မဟဗ္ဘယေ”တိ။ – ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယညတ္ထ** န္တိ ယဇနတ္ထံ ဒေဝတာနံ ဗလိကမ္မကရဏတ္ထံ ဝါ။ ဝါ-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပနတ္ထော။ **ဓနတ္ထ** န္တိ သာပတေယျဟရဏတ္ထံ။ **ယေ ဟနာမ မယံ ပုရေ**တိ ယေ သတ္တေ မယံ ပုဗ္ဗေ ဟနိမ္ဟ။ အတီတတ္ထေ ဟိ ဣဒံ ဝ တ္တမာနဝစနံ။ **အဝသေ**တိ အဝသေ အသေရိကေ ကတွာ။ **တန္တိ** တေသံ။ “အဝသေသန္တိ”ပိ ပဌန္တိ။ အမှေဟိ ဂဟိ တေသု တံ ဧကံ ဌပေတွာ အဝသေသာနံ; အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **ဘယံ ဟောတီ**တိ မရဏဘယံ ဟောတိ။ ယေန တေ **ဝေဓ န္တိ ဝိလပန္တိ**,စိတ္တုတ္ရာသေန ဝေဓန္တိ , “သာမိ, တုမှာကံ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဒဿာမ, အသာ ဘဝိဿာမာ”တိအာဒိ ကံ ဝဒန္တာ ဝိလပန္တိ။

တဿ တေတိ ယော တွံ အမှေဟိ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မတ္ထံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုကာမေဟိ ဥက္ခိတ္တာသိ ကေဟိ သန္တဇ္ဇိတော, တဿ တေ။ **ဘီတတ္တ**န္တိ ဘီတဘာဝေ, ဘယန္တိ အတ္ထော။ **ဘိယျော ဝဏ္ဏော ပသီဒတီ**တိ ပကတိဝဏ္ဏတော ဥပရိပိ တေ မုခဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသီဒတိ။ ထေရဿ ကိရ တဒါ “သစေ ဣမေ မာရေဿန္တိ, ဣဒါနေဝါဟံ အနုပါဒါယ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ, ဒုက္ခဘာရော ဝိဂစ္ဆိဿတီ”တိ ဥဠာရံ ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **ဝေရူပေ မဟဗ္ဘယေ**တိ ဧဒိသေ မဟတိ မရဏဘယေ ဥပဋ္ဌိတေ။ ဟေတုအတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဘုမ္မဝစနံ။

ဣဒါနိ ထေရော စောရဂါမဏိဿ ပဋိဝစနဒါနမုခေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

၇၀၇. “နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခံ၊ အနပေက္ခဿ ဂါမဏိ။
အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ၊ ခီဏသံယောဇနဿ ဝေါ။

၇၀၈. “ခီဏာယ ဘဝနေတ္တိယာ၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ယထာတထေ။
န ဘယံ မရဏေ ဟောတိ၊ ဘာရနိက္ခေပနေ ယထာ။

၇၀၉. “သုစိဏ္ဏံ ဗြဟ္မစရိယံ မေ၊ မဂ္ဂေါ စာပိ သုဘာဝိတော။
မရဏေ မေ ဘယံ နတ္ထိ၊ ရောဂါနမိဝ သင်္ခယေ။

၇၁၀. “သုစိဏ္ဏံ ဗြဟ္မစရိယံ မေ၊ မဂ္ဂေါ စာပိ သုဘာဝိတော။
နိရဿာဒါ ဘဝါ ဒိဋ္ဌာ၊ ဝိသံ ပိတွာဝ ဆဍ္ဍိတံ။

၇၁၁. “ဟာရဂူ အနုပါဒါနော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။
တုဋ္ဌော အာယုက္ခယာ ဟောတိ၊ မုတ္တော အာဃာတနာ ယထာ။

၇၁၂. “ဥတ္တမံ ဓမ္မတံ ပတ္တော၊ သဗ္ဗလောကေ အနတ္ထိကော။
အာဒိတ္တာဝ ဃရာ မုတ္တော၊ မရဏသ္မိံ န သောစတိ။

၇၁၃. “ယဒတ္ထိ သင်္ဂတံ ကိဉ္စိ၊ ဘဝေါ ဝါ ယတ္ထ လဗ္ဘတိ။
သဗ္ဗံ အနိဿရံ ဧတံ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။

၇၁၄. “ယော တံ တထာ ပဇာနာတိ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
န ဂဏှာတိ ဘဝံ ကိဉ္စိ၊ သုတတ္တံဝ အယောဂုဠံ။

၇၁၅. “န မေ ဟောတိ ‘အဟောသိ’န္တိ၊ ‘ဘဝိဿ’န္တိ န ဟောတိ မေ။
သင်္ခါရာ ဝိဂမိဿန္တိ၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။

၇၁၆. “သုဒ္ဓံ ဓမ္မသမုပ္ပါဒံ၊ သုဒ္ဓံ သင်္ခါရသန္တတိံ။
ပဿန္တဿ ယထာဘူတံ၊ န ဘယံ ဟောတိ ဂါမဏိ။

၇၁၇. “တိဏကဋ္ဌသမံ လောကံ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
မမတ္တံ သော အသံဝိန္ဒံ၊ ‘နတ္ထိ မေ’တိ န သောစတိ။

၇၁၈. “ဥက္ကဏ္ဌာမိ သရီရေန၊ ဘဝေနမှိ အနတ္ထိကော။
သောယံ ဘိဇ္ဇိဿတိ ကာယော၊ အညော စ န ဘဝိဿတိ။

၇၁၉. “ယံ ဝေါ ကိစ္စံ သရီရေန၊ တံ ကရောထ ယဒိစ္ဆထ။
န မေ တပ္ပစ္စယာ တတ္ထ၊ ဒေါသော ပေမဉ္စ ဟေဟိတီ”တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

၇၂၀. ''တဿ တံ ဝစနံ သုတွာ၊ အဗ္ဘုတံ လောမဟံသနံ။
သတ္တာနိ နိက္ခိပိတွာန၊ မာဏဝါ တေဒဗ္ရဝု''န္တိ။ –

အယံ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တကထာ။ ဣတော အပရာ တိဿော စောရာနံ, ထေရဿ စ ဝစနပဋိဝစနကထာ –

၇၂၁. ''ကိံ ဘဒန္တေ ကရိတွာန၊ ကော ဝါ အာစရိယော တဝ။
ကဿ သာသနမာဂမ္မ၊ လဗ္ဘတေ တံ အသောကတာ။

၇၂၂. ''သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ၊ ဇိနော အာစရိယော မမ။
မဟာကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ သဗ္ဗလောကတိကိစ္ဆကော။

၇၂၃. ''တေနာယံ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ ခယဂါမီ အနုတ္တရော။
တဿ သာသနမာဂမ္မ၊ လဗ္ဘတေ တံ အသောကတာ။

၇၂၄. ''သုတွာန စောရာ ဣသိနော သုဘာသိတံ၊ နိက္ခိပ္ပ သတ္တာနိ စ အာဝုဓာနိ စ။
တမှာ စ ကမ္မာ ဝိရမိံသု ဧကေ၊ ဧကေ စ ပဗ္ဗဇ္ဇမရောစယိံသု။

၇၂၅. ''တေ ပဗ္ဗဇိတွာ သုဂတဿ သာသနေ၊ ဘာဝေတွာ ဗောဇ္ဈင်္ဂဗလာနိ ပဏ္ဍိတာ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ သုမနာ ကတိန္ဒြိယာ၊ ဖုသိံသု နိဗ္ဗာနပဒံ အသင်္ခတ''န္တိ။ –

ဣမာပိ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တကထာ။

တတ္ထ **နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခံ, အနပေက္ခဿ, ဂါမဏီ** တိ ဂါမဏိ, အပေက္ခာယ, တဏှာယ, အဘာဝေန အနပေက္ခဿ မာဒိသဿ, လောဟိတသဘာဝတေ ပုဗ္ဗော ဝိယ, စေတသိကံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ နတ္ထိ, ဒောမနဿာဘာဝတ ပဒေသေန ဘယာဘာဝံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **''အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ''** တိ။ **အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ** တိ ခီဏသံယောဇနဿ အရဟတော ပဉ္စဝီသတိ မဟာဘယာ, အညေ စ သဗ္ဗေပိ ဘယာ ဧကံသေန အတိက္ကန္တာ အတီတာ, အပဂတာတိ အတ္ထော။

ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ယထာတထေ တိ စတုသစ္စဓမ္မေ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယဘာဝနာဝသေန မဂ္ဂပညာယ ယထာဘူတံ ဒိဋ္ဌေ။ **မရဏေ**တိ မရဏဟေတု။ **ဘာရနိက္ခေပနေ ယထာ** တိ ယထာ ကောစိ ပုရိသော သီသေ ဌိတေန မဟတာ ဂရုဘာရေန သံသီဒန္တော တဿ နိက္ခေပနေ, အပနယနေ န ဘာယတိ, ဧဝံ သမ္ပဒမိဒန္တိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

''ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဘာရဟာရော စ ပုဂ္ဂလော။
ဘာရာဒါနံ ဒုခံ လောကေ၊ ဘာရနိက္ခေပနံ သုခ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၃.၂၂)။

သုစိဏ္ဏ န္တိ သုဋ္ဌု စရိတံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ, သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ တတော ဧဝ **မဂ္ဂေါစာပိ သုဘာဝိတော** အဋ္ဌင်္ဂိကော အရိယမဂ္ဂေါပိ သမ္မဒေဝ ဘာဝိတော။ **ရောဂေနမိဝ သင်္ခယေ** တိ ယထာ ဗဟူဟိ ရောဂေဟိ အဘိဘူတဿ အာတုရဿ ရောဂါနံ သင်္ခယေ ပီတိသောမနဿမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ ခန္ဓရောဂသင်္ခယေ မရဏေ မာဒိသဿ ဘယံ နတ္ထိ။

နိရဿာဒ ဘဝ ဒိဋ္ဌာ တိ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ အဘိဘူတာ, ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တာ, တယော ဘဝ နိရဿာဒာ, အဿာဒရဟိတာ, မယာ ဒိဋ္ဌာ။ **ဝိသံ ပိတွာဝ ဆဍ္ဍိတ** န္တိ ပမာဒဝသေန ဝိသံ ပိဝိတွာ တာဒိသေန ပယောဂေန ဆဍ္ဍိတံ ဝိယ မရဏေ မေ ဘယံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

မုတ္တော **အာဃာတနာ ယထာ**တိ ယထာ စောရေဟိ မာရဏတ္ထံ အာဃာတနံ နီတော ကေနစိ ဥပာယေန တတော မုတ္တော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဟောတိ, ဧဝံ သံသာရဟာရံ, နိဗ္ဗာနံ, ဂတတ္တာ **ဟာရဂူ,** စတူဟိပိ ဥပာဒါနေဟိ **အနုပါဒါနော,** ပရိ

ညာဒီနံ သောဠသန္နံ ကိစ္စာနံ ကတတ္တာ **ကတကိစ္စော** ကာမာသတဒီဟိ **အနာသတေ, အာယုက္ခယာ** အာယုက္ခယဟေတု **တုဌော** သောမနဿိကော ဟောတိ။

ဥတ္တမန္တိ သေဋ္ဌံ။ **ဓမ္မတန္တိ,** ဓမ္မသဘာဝံ။ အရဟတ္တေ သိဒ္ဓေ သိဇ္ဈနဟေတု ဣဋ္ဌာဒိသု တာဒိဘာဝံ။ **သဗ္ဗလောကေ**တိ သဗ္ဗလောကသ္မိမ္ပိ, ဒီဃာယုကသုခဗဟုလတာဒိဝသေန သံယုတ္တေပိ လောကေ။ **အနတ္ထိကော**တိ, အနပေက္ခော။ **အာဒိတ္တာဝ ဃရာ မုတ္တော** တိ ယထာ ကောစိ ပုရိသော သမန္တတော အာဒိတ္တတော ပဇ္ဇလိတတော ဂေဟတော နိဿဋော, တတော နိဿရဏနိမိတ္တံ န သောစတိ, ဧဝံ ခီဏာသတော မရဏနိမိတ္တံ န သောစတိ။

ယဒတ္ထိ သင်္ဂတံ ကိဉ္စိ တိ ယံကိဉ္စိ ဣမသ္မိံ လောကေ အတ္ထိ, ဝိဇ္ဇတိ, ဥပလဗ္ဘတိ သင်္ဂတံ, သတ္တေဟိ သင်္ခာရေဟိ တ သမာဂမော, သမောဓာနံ။ "သင်္ခတ"န္တိပိ ဟဌော, တဿ ယံကိဉ္စိ ပစ္စယေဟိ သမစ္စ သမ္ဘုယျ ကတံ, ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝေ တ ယတ္ထ လဗ္ဘတိ** တိ ယသ္မိံ သတ္တနိကာယေ ယော ဥပပတ္တိဘဝေ လဗ္ဘတိ။ **သဗ္ဗံ အနိဿရံ ဧတ** န္တိ သဗ္ဗမေတံ ဣဿရရဟိတံ, န ဧတ္ထ ကေနစိ "ဧဝံ ဟောတူ"တိ ဣဿရိယံ ဝတ္တေတုံ သက္ကာ။ **ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ** တိ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ တသ္မာ "အနိဿရံ ဧတ"န္တိ ပဇာနန္တော မရဏသ္မိံ န သောစတီတိ ယောဇနာ။

န ဂဏှာတိ ဘဝံ ကိဉ္စိ တိ ယော အရိယသာဝကော "သဗ္ဗေ သင်္ခာရာ အနိစ္စာ"တိအာဒိနာ (ဓ. ပ. ၂၇၇) ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေသိတံ, တထာ တံ ဘဝတ္တယံ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ပဇာနာတိ။ သော ယထာ ကောစိ ပုရိသော သုခကာမော ဒိဝသံ သန္တတ္တံ အယောဂုဠံ ဟတ္ထေန န ဂဏှာတိ, ဧဝံ ကိဉ္စိ ခုဒ္ဒကံ တ မဟန္တံ တ ဘဝံ န ဂဏှာတိ, န တတ္ထ တဏှံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

န မေ ဟောတိ "အဟောသိ"န္တိ "အတီတမဒ္ဓါနံ အဟံ ဉာဒိသော အဟောသိ"န္တိ အတ္တာဒိဋ္ဌိဝသေန န မေ စိတ္တုပ္ပာဒေါ ဟောတိ (?)

သင်္ခါရာ ဝိဂမိဿန္တိ တိ ဧဝံ ပန ဟောတိ "ယထာပစ္စယံ ပဝတ္တမာနာ သင်္ခါရာဝ, န ဧတ္ထ ကောစိ အတ္တာ တ အတ္တနိယံ တ, တေ စ ခော ဝိဂမိဿန္တိ , ဝိနဿိဿန္တိ, ခဏေ ခဏေ ဘိဇ္ဇိဿန္တီ"တိ။ **တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ** တိ ဧဝံ ပဿန္တဿ မာဒိသဿ တတ္ထ သင်္ခါရဂတေ ကာ နာမ ပရိဒေဝနာ။

သုဒ္ဓ န္တိ ကေဝလံ, အတ္တသာရေန အသမ္မိဿံ။ **ဓမ္မသမုပ္ပာဒ** န္တိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မသမုပ္ပတ္တိံ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယေဟိ သင်္ခါရာဒိဓမ္မမတ္တပ္ပဝတ္တိံ။ **သင်္ခါရသန္တတိ** န္တိ ကိလေသကမ္မဝိပာကပ္ပဘေဒသင်္ခါရပဗန္ဓံ။ **ပဿန္တဿ ယထာဘူတ**န္တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ယာထာဝတော ဇာနန္တဿ။

တိဏကဋ္ဌသမံ လောက န္တိ ယထာ အရညေ အပရိဂ္ဂဟေ တိဏကဋ္ဌေ ကေနစိ ဂယှမာနေ အပရဿ "မယှံ သန္တကံ အယံ ဂဏှာတီ"တိ န ဟောတိ, ဧဝံ သော အသာမိကတာယ တိဏကဋ္ဌသမံ သင်္ခါရလောကံ ယဒာ ပညာယ ပဿတိ, သော တတ္ထ မမတ္တံ **အသံဝိန္ဒံ** အသံဝိန္ဒန္တော အလဘန္တော အကရောန္တော။ **နတ္ထိ မေ**တိ "အဟု ဝတ သောဟံ, တံ မေ နတ္ထီ"တိ န သောစတိ။

ဥက္ကဏ္ဌာမိ သရီရေန တိ အသာရကေန အဘိနုဒ္ဒေန ဒုက္ခေန အကတညုနာ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိက္ကူလသဘာဝေန ဣမိနာ ကာယေန ဥက္ကဏ္ဌာမိ ဣမံ ကာယံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဧဝံ တိဋ္ဌာမိ။ **ဘဝေနမှိ အနတ္ထိကော**တိ သဗ္ဗေနပိ ဘဝေန အနတ္ထိကော အမှိ, န ကိဉ္စိ ဘဝံ ပတ္ထေမိ။ **သောယံ ဘိဇ္ဇိဿတိ ကာယော** တိ အယံ မမ ကာယော ဣဒါနိ တုမှာကံ ပယောဂေန အညထာ တ အညတ္ထ ဘိဇ္ဇိဿတိ။ **အညော စ န ဘဝိဿတီ** တိ အညော ကာယော မယှံ အာယတိံ န ဘဝိဿတိ, ပုနဗ္ဘဝါဘာဝတော။

ယံ ဝေ ကိစ္စံ သရီရေန တိ ယံ တုမှာကံ ဣမိနာ သရီရေန ပယောဇနံ, **တံ ကရောထ ယဒိစ္ဆထ,** ဣစ္ဆထ စေ။ **န မေ တပ္ပစ္စယာ**တိ, တံ နိမိတ္တံ ဣမဿ သရီရဿ တုမှေဟိ ယထိစ္ဆိတကိစ္စဿ ကရဏဟေတု။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ကရောန္တေသု စ အကရောန္တေသု စ။ **ဒေါသော ပေမဉ္စ ဟေဟိတီ** တိ ယထာက္ကမံ ပဋိဃော အနုနယော န ဘ

ဝိသုံတိ, အတ္တာနော ဘဝေ အပေက္ခာယ သဗ္ဗသော ပဟီနတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ အညပစ္စယာ အညတ္တ စ ပဋိဃာနုန ယေသု အသန္တေသုပိ တပ္ပစ္စယာ, "တတ္ထာ"တိ ဝစနံ ယထာဓိဂတဝသေန ဝုတ္တံ။

တသ္သာ တိ အဓိမုတ္တတ္တေရသ္သ။ **တံ ဝစနန္တိ** "နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခ"န္တိအာဒိကံ မရဏေ ဘယာဘာဝဒီပကံ, တတော ဧဝ အတ္တုက္ကံ လောမဟံသနံ ဝစနံ သုတ္တ။ **မာဏာတ**တိ စောရာ။ စောရာ ဟိ "မာဏာတ"တိ ဝုစ္စန္တိ "မာဏာ ဝေဟိ သဟ ဂစ္ဆန္တိ ကတကမ္မေဟိ အကတကမ္မေဟိပိ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၄၉) ဝိယ။

ကိံ ဘဒန္တေ ကရိတ္တတနာ တိ, ဘန္တေ, ကိံ နာမ တဟောကမ္မံ ကတ္တ။ ကော တ တဝ အာစရိယော ကသ္သ **သာသနံ,** ဩတဒံ နိသ္သာယ အယံ **အသောကတာ** မရဏကာလေ သောကာဘာဝေ လဗ္ဘတီတိ **ဇော်** အတ္ထံ **အဇ္ဈဝုံ,** ပုစ္ဆာဝသေန ကထေသုံ, ဘာသိံသု။

တံ သုတ္တ ထေရော တေသံ ပဋိဝစနံ ဒေန္တော **"သဗ္ဗညူ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗညူ** တိ ပရောပဒေသေန ဝိနာ သဗ္ဗပကာရေန သဗ္ဗဓမ္မာဝဗောဓနသမတ္ထသ္သ အာကင်္ခာပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိနော အနာဝရဏဉာဏသ္သ အဓိဂမေန အတီတာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ, သဗ္ဗညူ။ တေနေဝ သမန္တစက္ခုနာ သဗ္ဗသ္သ ဒသ္သနတော **သဗ္ဗဒသ္သာဝီ** ။ ယမ္ပဟိ အနာဝရဏဉာဏံ, တဒေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ, နတ္တေဝ အသာဓာရဏဉာဏဟဋ္ဌိယာ ဝိရောဓော ဝိသယုပ္ပတ္တိမုခေန အညေဟိ အသာဓာရဏဘာဝဒသ္သနတ္ထံ ဧကေသ္သေဝ ဉာဏသ္သ ဒ္ဒိဓာ ဝုတ္တတ္တာ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **ဣတိဝုတ္တကဝဏ္ဏနာယံ** (ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၃၈) ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စန္နမ္ပိ မာရာနံ ဝိဇယတော **ဇိနော,** ဟီနာဒိဝိဘာဂဘိန္နေ သဗ္ဗသ္မိံ သတ္တနိကာယေ အဓိမုတ္တဝုတ္တိတာယ မဟတိယာ ကရုဏာယ သမန္နာဂတတ္တာ **မဟာကာရုဏိကော,** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟံ ဝေနေယျာနံ အနုသာသနတော **သတ္ထာ,** တတော ဧဝ သဗ္ဗလောကသ္သ ကိလေသရောဂတိကိစ္ဆနတော **သဗ္ဗလောကတိကိစ္ဆကော,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ အာစရိယော မမာတိ ယောဇနာ။ **ခယကာမီ**တိ နိဗ္ဗာနကာမီ။

ဧဝံ ထေရေန သတ္ထု သာသနသ္သ စ ဂုဏေ ပကာသိတေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ကေစ္စေ စောရာ ပဗ္ဗဇိံသု, ကေစ္စေ ဥပာသကတ္တံ ပဝေဒေသုံ။ တမတ္ထံ ဒီပေန္တော ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ **"သုတ္တတန စောရာ"**တိအာဒိနာ ဒ္ဒေဝ ကထာ အဘာသိံသု။ တတ္ထ **ဣသိနော**တိ အဓိသီလသိက္ခာဒီနံ ဧသနဋ္ဌေန ဣသိနော, အဓိမုတ္တတ္တေရသ္သ။ **နိက္ခိပ္ပ** တိ ပဟာယ။ **သတ္ထာနိ စ အာဝုဓာနိ စာ** တိ အသိအာဒိသတ္ထာနိ စေဝ ဓနုကလာပာဒိအာဝုဓာနိ စ။ **တမ္ပဟာ စ ကမ္မာ** တိ တတော စောရကမ္မတော။

တေ ပဗ္ဗဇိတ္တတ သုဂတသ္သ သာသနေ တိ တေ စောရာ သောဘနဂမနတာဒီဟိ သုဂတသ္သ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂန္တွာ။ ဘာဝနာဝိသေသာဓိဂတာယ ဩဒဂ္ယလက္ခဏာယ ပီတိယာ သမန္နာဂမေန **ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ။ သုမနာ** တိ သောမနသ္သပ္ပတ္တာ။ **ကတိန္ဒ္ရိယာ** တိ ဘာဝိတိန္ဒ္ရိယာ။ **ဖုသိံသု**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေန အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ အဓိဂစ္ဆိံသု။ အဓိမုတ္တော ကိရ စောရေဟိ နိဗ္ဗိသေဝနေ ကတ္တ, တေ တတ္တေဝ ဌပေတ္တ, မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ, မာတရံ အာပုစ္ဆိတ္တ, ပစ္စာဂန္တွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပဇ္ဈာယသ္သ သန္တိကံ ဂန္တွာ, ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသမ္ပဒံ အကာသိ။ အထ တေသံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ , တေ နစိရသ္သေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တေန ဝုတ္တံ "ပဗ္ဗဇိတ္တ။ပေ။ အသင်္ခတ"န္တိ။

အဓိမုတ္တတ္တေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဟာရာပရိယတ္တေရကထာဝဏ္ဏနာ

သမဏသ္သ အဟု စိန္တာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဟာရာပရိယတ္တေရသ္သ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယံ ကုသလံ ဥပစိနိတ္တ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ အညတရသ္သ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလသ္သ ပုတ္တော ဟုတ္တ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္သ ဝယပ္ပတ္တသ္သ ဧကတ္တဝသေန **ဟာရာပရိယော**တ္တေဝ သမညာ အဟောသိ။ သော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတ္တ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော။ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာကာလေ ဇေတဝနဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိ

ယန္တေ နိယိဒိ။ သတ္ထာ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတွာ **ကုန္ဒိယဘာဝနာသုတ္တံ** (မ. နိ. ၃.၄၅၃) ဒေသေသိ။ သော တံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိ။ တံ သုတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ တဒတ္ထမနုစိန္တေသိ။ ယထာ ပန အနုစိန္တေသိ, သုတယမတ္တော ကထာသု ဧဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သော တထာ အနုဝိစိန္တေန္တော အာယတနမုခေန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ အပရဘာဂေ အတ္တနာ စိန္တိတာကာရံ ပကာသေန္တော –

၇၂၆. ''သမဏဿ အဟု စိန္တာ၊ ပာရာပရိယဿ ဘိက္ခုနော။
ဧကကဿ နိသိန္နဿ၊ ပဝိဝိတ္တဿ ဈာယိနော။

၇၂၇. ''ကိမာနုပုဗ္ဗံ ပုရိသော၊ ကိံ ဝတံ ကိံ သမာစာရံ။
အတ္တနော ကိစ္စကာရီဿ၊ န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယေ။

၇၂၈. ''ဣန္ဒြိယာနိ မနုဿာနံ၊ ဟိတာယ အဟိတာယ စ။
အရက္ခိတာနိ အဟိတာယ၊ ရက္ခိတာနိ ဟိတာယ စ။

၇၂၉. ''ဣန္ဒြိယာနေဝ သာရက္ခံ၊ ဣန္ဒြိယာနိ စ ဂောပယံ။
အတ္တနော ကိစ္စကာရီဿ၊ န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယေ။

၇၃၀. ''စက္ခုန္ဒြိယံ စေ ရူပေသု၊ ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယံ။
အနာဒီနဝဒဿာဝီ၊ သော ဒုက္ခာ န ဟိ မုစ္စတိ။

၇၃၁. ''သောတိန္ဒြိယံ စေ သဒ္ဒေသု၊ ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယံ။
အနာဒီနဝဒဿာဝီ၊ သော ဒုက္ခာ န ဟိ မုစ္စတိ။

၇၃၂. ''အနိဿရဏဒဿာဝီ၊ ဂန္ဓေ စေ ပဋိသေဝတိ။
န သော မုစ္စတိ ဒုက္ခမှာ၊ ဂန္ဓေသု အဓိမုစ္ဆိတော။

၇၃၃. ''အမ္ဗိလံ မဓုရဂ္ဂဉ္စ၊ တိတ္တကဂ္ဂမနုဿရံ။
ရသတဏှာယ ဂဓိတော၊ ဟဒယံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။

၇၃၄. ''သုဘာန္ယပ္ပဋိကူလာနိ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ အနုဿရံ။
ရတ္တော ရာဂါဓိကရဏံ၊ ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခံ။

၇၃၅. ''မနံ စေတေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ယော န သက္ကောတိ ရက္ခိတုံ။
တတော နံ ဒုက္ခမန္ဝေတိ၊ သဗ္ဗေဟေတေဟိ ပဉ္စဟိ။

၇၃၆. ''ပုဗ္ဗလောဟိတသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ဗဟုဿ ကုဏပဿ စ။
နရဝီရကတံ ဝဂ္ဂုံ၊ သမုဂ္ဂမိဝ စိတ္တိတံ။

၇၃၇. ''ကဋုကံ မဓုရဿာဒံ၊ ပိယနိဗန္ဓနံ ဒုခံ။
ခုရံဝ မဓုနာ လိတ္တံ၊ ဥလ္လိဟံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။

၇၃၈. ''ဣတ္ထိရူပေ ဣတ္ထိသရေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေပိ စ ဣတ္ထိယာ။
ဣတ္ထိဂန္ဓေသု သာရတ္တော၊ ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခံ။

၇၃၉. ''ဣတ္ထိသောတာနိ သဗ္ဗာနိ၊ သန္ဒန္တိ ပဉ္စ ပဉ္စသု။
တေသမာဝရဏံ ကာတုံ၊ ယော သက္ကောတိ ဝီရိယဝါ။

၇၄၀. ''သော အတ္ထဝါ သော ဓမ္မဋ္ဌော၊ သော ဒက္ခော သော ဝိစက္ခဏော။
ကရေယျ ရမမာနောပိ၊ ကိစ္စံ ဓမ္မတ္ထသံဟိတံ။

၇၄၁. ''အထော သီဒတိ သညုတ္တံ၊ ဝဇ္ဇေ ကိစ္စံ နိရတ္ထကံ။
န တံ ကိစ္စန္တိ မညိတွာ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော။

၇၄၂. ''ယဉ္စ အတ္ထေန သညုတ္တံ၊ ယာ စ ဓမ္မဂတာ ရတိ။
တံ သမာဒါယ ဝတ္တေထ၊ သာ ဟိ ဝေ ဥတ္တမာ ရတိ။

၇၄၃. ''ဥစ္စာဝစေဟုပာယေဟိ၊ ပရေသမဘိဇိဂီသတိ။
ဟန္တွာ ဝဓိတွာ အထ သောစယိတွာ၊ အာလောပတိ သာဟသာ ယော ပရေသံ။

၇၄၄. ''တစ္ဆန္တော အာဏိယာ အာဏိံ၊ နိဟန္တိ ဗလဝါ ယထာ။
ဣန္ဒြိယာနိန္ဒြိယေဟေဝ၊ နိဟန္တိ ကုသလော တထာ။

၇၄၅. ''သဒ္ဓံ ဝီရိယံ သမာဓိဉ္စ၊ သတိပညဉ္စ ဘာဝယံ။
ပဉ္စ ပဉ္စဟိ ဟန္တွာန၊ အနီဃော ယာတိ ဗြာဟ္မဏော။

၇၄၆. ''သော အတ္ထဝါ သော ဓမ္မဋ္ဌော၊ ကတွာ ဝါကျာနုသာသနိံ။
သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဿ၊ သော နရော သုခမေဓတီ''တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သမဏဿာ** တိ ပဗ္ဗဇိတဿ။ **အဟူ**တိ အဟောသိ။ **စိန္တာ** တိ ဓမ္မစိန္တာ ဓမ္မဝိစာရဏာ။ **ဟာရာပရိယဿ ဿာ**တိ ဟာရာပရကေတ္တဿ။ ''ဟာရာစရိယဿာ''တိပိ ပဌန္တိ။ **ဘိက္ခုနော**တိ သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခနသီလဿ။ **ကေကဿာ** တိ အသဟာယဿ, ဧတေန ကာယဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ **ပဝိဝိတ္တဿာ** တိ ပဝိဝေကဟေတုနာ ကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘနေန ဝိဝေကံ အာရုဠှဿ, ဧတေန စိတ္တဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **''ဈာယိနော''**တိ။ **ဈာယိနော**တိ ဈာယနသီလဿ, ယောနိသောမနသိကာရေသု ယုတ္တဿာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗမေတံ ထေရော အတ္တာနံ ပရံ ဝိယ ကတွာ ဝဒတိ။

''ကိမာနုပုဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ တံ စိန္တနံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ပဌမဂါထာယံ တာဝ **ကိမာနုပုဗ္ဗ**န္တိ အနုပုဗ္ဗံ အနုက္ကမေ, အနုပုဗ္ဗမေဝ ဝက္ခမာနေသု ဝတသမာစာရေသု ကော အနုက္ကမော, ကေန အနုက္ကမေန တေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ပုရိသော ကိံ ဝတံ ကိံ သမာစာရ**န္တိ အတ္တကာမော ပုရိသော သမာဒိယိတဗ္ဗဋ္ဌေန ''ဝတ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ, ကိံ ဒိဒံ သီလံ သမာစာရံ, သမာစရန္တော, အတ္တနော **ကိစ္စကာရီ** ကတ္တဗ္ဗကာရီ အဿ, **ကဉ္စိ** သတ္တံ န စ **ဝိဟေဌယေ,** န ဗာဓေယျာတိ အတ္ထော။ အတ္တနော ကိစ္စံ နာမ သမဏဓမ္မော, သဒ္ဓေပတော သီလသမာဓိပညာ, တံ သမ္ပာဒေန္တဿ ပရဝိဟေဌနာယ လေသောပိ နတ္ထိ တာယ သတိ သမဏဘာဝဿေဝ အဘာဝတော။

ယထာဟ ဘဂဝါ – ''န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဃာတီ, န သမဏော ဟောတိ ပရံ ဝိဟေဌယန္တော''တိ (ဓ. ပ. ၁၈၄)။ ဧတ္ထ စ ဝတဂ္ဂဟဏေန ဝါရိတ္တသီလံ ဂဟိတံ, သမာစာရဂ္ဂဟဏေန သမာစရိတဗ္ဗတော စာရိတ္တသီလေန သဒ္ဓိံ ဈာနဝိပဿနာဒိ, တဿ္မာ ဝါရိတ္တသီလံ ပဓာနံ။ တတ္ထာပိ စ ယသ္မာ ဣန္ဒြိယသံဝရေ သိဒ္ဓေ သဗ္ဗံ သီလံ သုရက္ခိတံ, သုဂောပိတမေဝ ဟောတိ, တဿ္မာ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ တာဝ ဒဿေတုကာမော ဣန္ဒြိယာနံ အရက္ခဏေ ရက္ခဏေ စ အာဒီနဝါနိသံသေ ဝိဘာဝေန္တော **''ဣန္ဒြိယာနိ မနုဿာန''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ ရက္ခိတဗ္ဗဓမ္မနိဒ္ဒေသော, တဿ္မာ စက္ခာဒီနိ ဆ ဣန္ဒြိယာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မနုဿာန** န္တိ ရက္ခဏကယောဂ္ဂပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ **ဟိတာယာ**တိ အတ္ထာယ။ **အဟိတာယာ**တိ အနတ္ထာယ။ ဟောန္တီတိ ဝစနသေသော။ ကထံ ပန တာနိ ယေဝ ဟိတာယ စ အဟိတာယ ဟောန္တီတိ အာဟ ''ရက္ခိတာနီ''တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – ယဿ စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ သတိကဝါဋေန အပိဟိတာနိ, တဿ ရူပာဒီသု အဘိဇ္ဈာဒိဟာပဓမ္မပဝတ္တိယာ ဒွာရဘာဝတော အနတ္ထာယ ပိဟိတာနိ, တဒဘာဝတော အတ္ထာယ သံဝတ္တန္တီတိ။

ဣန္ဒြိယာနေဝ သာရက္ခ န္တိ ယဿ္မာ ဣန္ဒြိယသံဝရော ပရိပုဏ္ဏော သီလသမ္ပဒံ ပရိပူရေတိ, သီလသမ္ပဒာ ပရိပုဏ္ဏာ သမာဓိသမ္ပဒံ ပရိပူရေတိ, သမာဓိသမ္ပဒာ ပရိပုဏ္ဏာ ပညာသမ္ပဒံ ပရိပူရေတိ, တဿ္မာ ဣန္ဒြိယာရက္ခာ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိယာဝ မူလန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ ''ဣန္ဒြိယာနေဝ သာရက္ခ''န္တိ။ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမေန အာရက္

ခေန သံရက္ခန္တော ယောနိသောမနသိကာရေန ဣန္ဒြိယာနိ ဧဝ တာဝ သမ္မဒေဝ ရက္ခန္တော, ယထာ အကုသလစောရာ တေဟိ တေဟိ ဒွါရေဟိ ပဝိသိတွာ စိတ္တသန္တာနေ ကုသလံ ဘဏ္ဍံ န ဝိလုမ္ပန္တိ, တထာ တာနိ ပိဒဟန္တောတိ အတ္ထော။ သာရက္ခန္တိ စ သံ-သဒ္ဒဿ သာဘာဝံ ကတွာ ဝုတ္တံ, ''သာရာဂေ''တိအာဒီသု ဝိယ။ ''သံရက္ခ''န္တိ စ ပါဌော။ **ဣန္ဒြိယာနိ စ ဂေါပယ**န္တိ တဿေဝ ပရိယာယဝစနံ, ပရိယာယဝစနေ ပယောဇနံ **နေတ္တိအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **''အတ္တနော ကိစ္စကာရီဿာ''**တိ ဣမိနာ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိံ ဒဿေတိ, **''န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယေ''**တိ ဣမိနာ ပရဟိတပဋိပတ္တိံ, ဥဘယေနာပိ ဝါ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိမေဝ ဒဿေတိ ပရာဝိဟေဌနဿာပိ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိဘာဝတော။ အထ ဝါ ပဒဒွယေနပိ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိံ ဒဿေတိ ပုထုဇ္ဇနဿ သေက္ခဿ စ ပရဟိတပဋိပတ္တိယာပိ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိဘာဝတော။

ဧဝံ ရက္ခိတာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဟိတာယ ဟောန္တီတိ ဝေါဒါနပက္ခံ သင်္ခေပေနေဝ ဒဿေတွာ, အရက္ခိတာနိ အဟိတာယ ဟောန္တီတိ သံကိလေသပက္ခံ ပန ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **''စက္ခုန္ဒြိယံ စေ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စက္ခုန္ဒြိယံ စေ ရူပေသု, ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယံ။ အနာဒီနဝဒဿာဝီ**တိ ယော နီလပီတာဒိဘေဒေသု ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု ရူပါယတနေသု ဂစ္ဆန္တံ ယထာရုစိ ပဝတ္တန္တံ စက္ခုန္ဒြိယံ အနိဝါရယံ, အနိဝါရယန္တော အပ္ပဋိဗာဟန္တော တထာ ပဝတ္တိယံ အာဒီနဝဒဿာဝီ န ဟောတိ စေ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကဉ္စ အာဒီနဝံ ဒောသံ န ပဿတိ စေ။ ''ဂစ္ဆန္တံ နိဝါရယေ အနိဿရဏဒဿာဝီ''တိ စ ပါဌော။ တတ္ထ ယော ''ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၄.၉၅) ဝုတ္တဝိဓိနာ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ ဌတွာ သတိသမ္ပဇညဝသေန ရူပါယတနေ ပဝတ္တမာနော တတ္ထ နိဿရဏဒဿာဝီ နာမ။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အနိဿရဏဒဿာဝီ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သော ဒုက္ခာ န ဟိ မုစ္စတီ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ဝဋ္ဋဒုက္ခတော န မုစ္စတေဝ။ ဧတ္ထ စ စက္ခုန္ဒြိယဿ အနိဝါရဏံ နာမ ယထာ တေန ဒွါရေန အဘိဇ္ဈာဒယော ပာပဓမ္မာ အနွာဿဝေယျုံ, တထာ ပဝတ္တနံ, တံ ပန အတ္ထတော သတိသမ္ပဇညဿ အနုပဋ္ဌာပနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသိန္ဒြိယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဓိမုစ္ဆိတော**တိ အဓိမုတ္တတဏှာယ မုစ္ဆံ အာပန္နော။ **အမ္ဗိလ**န္တိ အမ္ဗိလရသံ။ **မဓုရဂ္ဂ**န္တိ မဓုရရသကောဋ္ဌာသံ။ တထာ **တိတ္တကဂ္ဂံ။ အနုဿရ**န္တိ အဿာဒဝသေန တံ တံ ရသံ အနုဝိစိန္တေန္တော။ **ဂဓိတော**တိ ရသတဏှာယ တသ္မိံ တသ္မိံ ရသေ ဂဓိတော ဗဒ္ဓေါ။ ''ဂဓိတော''တိ စ ပဌန္တိ, ဂေဓံ အာပန္နောတိ အတ္ထော။ **ဟဒယံ နာဝဗုဇ္ဈတီ**တိ ''ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿာမီ''တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ စိတ္တံ န ဇာနာတိ န သလ္လက္ခေတိ, သာသနဿ ဟဒယံ အဗ္ဘန္တရံ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ သမ္ပာဒနရသတဏှာယ ဂဓိတော နာဝဗုဇ္ဈတိ န ဇာနာတိ, န ပဋိပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

သုဘာနီတိ သုန္ဒရာနိ။ **အပ္ပဋိကူလာနီ**တိ မနောရမာနိ, ဣဋ္ဌာနိ။ **ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနီ**တိ ဥပါဒိဏ္ဏာနုပါဒိဏ္ဏပ္ပဘေဒေ ဖဿေ။ **ရတ္တော**တိ ရဉ္ဇနသဘာဝေန ရာဂေန ရတ္တော။ **ရာဂါဓိကရဏ**န္တိ ရာဂဟေတု။ **ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခ**န္တိ ရာဂပရိဠာဟာဒိဝသေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စ နိရယသန္တာပါဒိဝသေန အဘိသမ္ပရာယဉ္စ နာနပ္ပကာရံ ဒုက္ခံ ပဋိလဘတိ။

မနံ စေတေဟီတိ မနဉ္စ ဧတေဟိ ရူပါရမ္မဏာဒီဟိ ဓမ္မာရမ္မဏပ္ပဘေဒေဟိ စ။ **န**န္တိ ပုဂ္ဂလံ။ **သဗ္ဗေဟီ**တိ သဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိပိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပုဂ္ဂလော မနံ, မနောဒွါရံ, **ဧတေဟိ** ယထာဝုတ္တေဟိ ရူပါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ ဓမ္မာရမ္မဏပ္ပဘေဒတော စ။ တတ္ထ ပဝတ္တနကပါပကမ္မနိဝါရဏေန **ရက္ခိတုံ,** ဂေါပိတုံ န သက္ကောတိ, **တတော** တဿ အရက္ခဏတော နံ ပုဂ္ဂလံ တံနိမိတ္တံ ဒုက္ခံ **အန္ဝေတိ,** အနုဂစ္ဆတိ, အနုဂစ္ဆန္တဉ္စ ဧတေဟိ ပဉ္စဟိပိ ရူပါရမ္မဏာဒီဟိ ဆဋ္ဌာရမ္မဏေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗေဟိပိ အာရမ္မဏပစ္စယဘူတေဟိ အနုဂစ္ဆတီတိ။ ဧတ္ထ စက္ခုန္ဒြိယံ, သောတိန္ဒြိယဉ္စ အသမ္ပတ္တဂ္ဂါဟိဘာဝတော ''ဂစ္ဆန္တံ အနိဝါရယ''န္တိ ဝုတ္တံ ဣတရံ သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟီတိ ''ဂန္ဓေ စေ ပဋိသေဝတီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ စ ရသတဏှာ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ စ သတ္တာနံ ဝိသေသတော ဗလဝတီတိ ''ရသတဏှာယ ဂဓိတော, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ အနုဿရန္တော''တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ အဂုတ္တဒွါရဿ ပုဂ္ဂလဿ ဆဟိ ဒွါရေဟိ ဆသုပိ အာရမ္မဏေသု အသံဝရနိမိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဒုက္ခံ ဒဿေတွာ သွာယမသံဝရော ယသ္မာ သရီရသဘာဝတနုဝဗောဓေန ဟောတိ, တသ္မာ သရီရသဘာဝံ ဝိဘဇန္တော **''ပုဗ္ဗလောဟိတသမ္ပုဏ္ဏာ''**န္တိအာဒိနာ ဂါထာဒွယမာဟ။ တဿတ္ထော – သရီရံ နာမေတံ ပုဗ္ဗေန လောဟိတေန စ **သမ္ပုဏ္ဏံ** ဘရိတံ အညေန စ ပိတ္တသေမှာဒိနာ ဗဟုနာ ကုဏပေန, တယိဒံ နရဝီရေန နရေသု ဆေကေန သိပ္ပါစရိယေန ကတံ ဝဂ္ဂု မဋ္ဌံ လာခါပရိကမ္မာဒိနာ စိတ္တိတံ, အန္တော ပန ဂူထာဒိအသုစိဘရိတံ သမုဂ္ဂံ ဝိယ ဆဝိမတ္တမနောဟရံ

ဗာလဇနသမ္မောဟံ ဒုက္ခသဘာဝတာယ နိရယာဒိဒုက္ခတာပနတော စ **ကဋုကံ,** ပရိကပ္ပသမ္ဘဝေန အမူလကေန အဿာဒ မတ္တေန မဓုရတာယ **မဓုရဿာဒံ,** တတော ဧဝ ပိယဘာဝနိဗန္ဓနေန **ပိယနိဗန္ဓနံ,** ဒုဿဟတာယ အပ္ပတီတတာယ စ **ဒုခံ,** ဤဒိသေ သရီရေ အဿာဒလောဘေန မဟာဒုက္ခံ ပစ္စနုဘုယျမာနံ အနဝဗုဇ္ဈန္တော လောကော မဓုရဂိဒ္ဓေ ခုရ ဓာရာလေဟကပုရိသော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

ကွာအနိ ဧတေ စက္ခာဒီနံ ဂေစရဘူတာ ရူပာဒယော ဝုတ္တာ, တေ ဝိသေသတော ပုရိသဿ ကွတ္ထိပဋိဗဒ္ဓာ ကမနီ ယာတိ တတ္ထ သံဝရော ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော **“ကွတ္ထိရူပေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကွတ္ထိရူပေ** တိ ကွတ္ထိယာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပာယတနသင်္ခာတေ ဝဏ္ဏော။ အပိ စ ယော ကောစိ ကွတ္ထိယာ နိဝတ္ထဿ အလင်္ကာရဿ တ ဂန္ဓဝဏ္ဏကာဒီနံ တ ပိဠန္ဓနမာလာနံ တ ကာယပဋိဗဒ္ဓော ဝဏ္ဏော ပုရိသဿ စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏဘာဝတာယ ဥပကပ္ပတိ, သဗ္ဗမေတံ “ကွတ္ထိရူပ”န္တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကွတ္ထိသရေ** တိ ကွတ္ထိယာ ဂီတလပိတဟသိတရုဒိတသဒ္ဒေ။ အပိ စ ကွတ္ထိယာ နိဝတ္ထဝတ္ထဿပိ အလင်္ကတအလင်္ကာရဿပိ ကွတ္ထိပယောဂနိပ္ဖာဒိတာ ဝေဏုဝီဏာ သင်္ခပဏဝါဒီနမ္ပိ သဒ္ဒာ ကွာစ ကွတ္ထိသရဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗောပေသော ပုရိသဿ စိတ္တံ အာကမုတီတိ။ “ကွတ္ထိရသေ”တိ ပန ဟဋ္ဌိယာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရသာယတနဝသေန ဝုတ္တံ။ ကွတ္ထိယာ ကိံကာရပဋိ ဿာဝိတာဒိဝသေန အဿဝရသော စေဝ ပရိဘောဂရသော စ ကွတ္ထိရသောတိ ဧကေ။ ယော ပန ကွတ္ထိယာ သြဋ္ဌ မံသသမ္မက္ခိတခေဠာဒိရသော, ယော စ တာယ ပုရိသဿ ဒိန္နယာဂုဘတ္တာဒီနံ ရသော, သဗ္ဗောပေသော “ကွတ္ထိရ သော”တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေပိ စ ကွတ္ထိယာ ကာယသမ္ဖဿော, ကွတ္ထိသရီရာရူဠှာနံ ဝတ္ထာလင်္ကာ ရမာလာဒီနံ ဖဿော “ကွတ္ထိဖောဋ္ဌဗ္ဗော”တွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္တေ စ ယေသံ ကွတ္ထိရူပေ ကွတ္ထိသရေတိ ဟ ဋ္ဌိ, တေသံ အပိ-သဒ္ဒေန ကွတ္ထိရသသင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကွတ္ထိဂန္ဓေသု** တိ ကွတ္ထိယာ စတုသမုဋ္ဌာနိကဂန္ဓာယ တနေသု။ ကွတ္ထိယာ သရီရဂန္ဓော နာမ ဒုဂ္ဂန္ဓော။ ဧကစ္စာ ဟိ ကွတ္ထိ အဿဂန္ဓိနီ ဟောတိ, ဧကစ္စာ မေဏ္ဍကဂန္ဓိ နီ, ဧကစ္စာ သေဒဂန္ဓိနီ, ဧကစ္စာ သောဏိတဂန္ဓိနီ, တထာပိ တာသု အန္ဓဗာလော ရဇ္ဇတေဝ။ စက္ကဝတ္တိနော ပန ကွတ္ ထိရတနဿ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတိ, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော, အယံ န သဗ္ဗာသံ ဟောတီတိ, ကွတ္ထိယာ သရီရေ အာရူဠှဂန္ဓော အာဂန္တုကော အနုလိမ္ပနာဒိဂန္ဓော “ကွတ္ထိဂန္ဓော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သာရတ္တော** တိ သုဋ္ဌု ရတ္တော ဂဓိတော မုစ္ဆိတော, ကွာဒံ ပန ပဒံ “ကွတ္ထိရူပေ”တိအာဒီသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိဝိဓံ ဝိန္ဒတေ ဒုခ** န္တိ ကွတ္ထိရူပာ ဒီသု သရာဂနိမိတ္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဝဓဗန္ဓနာဒိဝသေန သမ္ပရာယိကံ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒိဝသေန နာနပ္ပကာရံ ဒုက္ခံ ပဋိလဘတိ။

ကွတ္ထိသောတာနိ သဗ္ဗာနီ တိ ကွတ္ထိယာ ရူပာဒိအာရမ္မဏာနိ သဗ္ဗာနိ အနဝသေသာနိ ပဉ္စ တဏှာသောတာနိ သန္ဒန္တိ။ **ပဉ္စသူ**တိ ပုရိသဿ ပဉ္စသု ဒွာရေသု။ **တေသ**န္တိ တေသံ ပဉ္စန္နံ သောတာနံ။ **အာဝရဏ**န္တိ သံဝရဏံ, ယထာ အသံဝရော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ သတိသမ္ပဇည် ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ သံဝရံ ပဝတ္တေတုံ ယော သက္ကောတိ, သော **ဝီရိယဝာ** အာရဒ္ဓဝီရိယော အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ရူပာဒိဂေစရေ ပဗ္ဗဇိတဿ ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ကွာအနိ ဂဟဋ္ဌဿ ဒဿေတုံ **“သော အတ္ထဝာ”** တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သော အတ္ထဝါ သော ဓမ္မဋ္ဌော, သော ဒက္ခော သော ဝိစက္ခဏော** တိ သော ပုဂ္ဂလော ကွာမ သ္မိံ လောကေ အတ္ထဝါ, ဗုဒ္ဓိမာ, ဓမ္မေ ဌိတော, ဓမ္မေ ဒက္ခော, ဓမ္မေ ဆေကော, အနလသော တ ဝိစက္ခဏော ကွာတိ ကတ္တဗ္ဗတာသု ကုသလော နာမ။ **ကရေယျ ရမမာနောပိ, ကိစ္စံ ဓမ္မတ္ထသံဟိတ** န္တိ ဂေဟာရတိယာ ရမမာနောပိ ဓ မ္မတ္ထသံဟိတံ ဓမ္မတော အတ္ထတော စ အနပေတမေဝ တံ တံ ကတ္တဗ္ဗံ။ အနုပ္ပန္နာနံ ဘောဂါနံ ဥပ္ပာဒနံ, ဥပ္ပန္နာနံ ပရိပာလနံ, ပရိဘောဂဉ္စ ကရေယျ, အညမညံ, အဝိရောဓေနေ, အညမညံ, အဗာဓနေန, တိဝဂ္ဂတ္တံ အနုယုဉ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပာယော ။ အယဉ္စ နယော ယေသံ သမ္မာပဋိပတ္တိအဝိရောဓေနေ တိဝဂ္ဂတ္ထဿ ဝသေန ဝတ္တတိ ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇာဒီနံ ဝိယ, တေသံ ဝသေန ဝုတ္တော။ န ယေသံ ကေသဉ္စိ ဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထော သီဒတိ သညုတ္တ န္တိ ယဒိ ကွာဓလောကေ သုပသံဟိတံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ အတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဌိတံ။ **ဝဇ္ဇေ ကိစ္စံ နိရတ္ထက** န္တိ သမ္ပရာယိကတ္ထရဟိတံ အနတ္ထုပသံဟိတံ ကိစ္စံ သစေပိ ဝိသ္သဇ္ဇေယျ ပရိစ္စဇေယျ။ **န တံ ကိစ္စန္တိ မညိတွာ, အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော**တိ သတိအဝိပ္ပဝါသေန အပ္ပမတ္တော ဝိစာရဏပညာသမ္ဘဝေန ဝိ စက္ခဏော အနတ္ထုပသံဟိတံ, တံ ကိစ္စံ မယာ န ကာတဗ္ဗန္တိ မညိတွာ ဝိဝဇ္ဇေယျ။

ဝိဝဇ္ဇေတွာတိ ပန **ယဋ္ဌ အတ္ထေန သညုတ္တံ, ယာ စ ဓမ္မဂတာ ရတိ။ တံ သမာဒယ ဝတ္တေထာ** တိ ယံကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပဗ္ဗာဘေဒေန အတ္ထေန ဟိတေန သံယုတ္တံ တဒုဘယဟိတာဝဟံ, ယာ စ အဓိကုသလဓမ္မဂတာ သမထဝိပဿနာသဟိတာ ရတိ, တဒုဘယံ သမ္မာ အာဒိယိတွာ ပရိဂ္ဂဟံ ကတွာ ဝတ္တေယျ။ ''သဗ္ဗံ ရတိံ ဓမ္မရတိ ဇိနာတီ''တိ (ဓ. ပ. ၃၅၄) ဝစနတော သာ ဟိ ဇော်သေန ဥတ္တမတ္ထသ္ဘ ဟာပနတော ဥတ္တမာ ရတိ နာမ။

ယံ ပန ကာမရတိသံယုတ္တံ ကိစ္စံ နိရတ္ထကန္တိ ဝုတ္တံ, တဿာ အနတ္ထုပ္ပသံဟိတဘာဝံ ဒဿေတုံ **''ဥစ္စာဝစေဟီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥစ္စာဝစေဟီ**တိ မဟန္တေဟိ စေဝ ခုဒ္ဒကေဟိ စ။ **ဥပာယေဟီ**တိ နယေဟိ။ **ပရေသမဘိဇိဂီသတီ**တိ ပရေသံ သန္တကံ အာဟရိတုံ ဣစ္ဆတိ, ပရေ တ သဗ္ဗထာ ဟာပေတိ, ဇိနာပေတိ ပရံ ဟန္တွာ, ဝဓိတွာ အထ သောစယိတွာ, အာလောပတိ သာဟသာ ယော ပရေသံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပုဂ္ဂလော ကာမဟေတု ပရေ ဟနန္တော, ဃာတေန္တော, သောစေန္တော သန္ဓိစ္ဆေဒသန္ဓိရုဟနပသယ္ဟဟာဝဟာရာဒီဟိ နာနုပာယေဟိ ပရေသံ သန္တကံ ဟရိတုံ တယမန္တော သာဟသာကာရံ ကရောတိ, အာလောပတိ, ဇိဂီသတိ သာပတေယျံဝသေန ပရေ ဟာပေတိ, တဿ တံ ကိစ္စံ ကာမရတိသန္နိဿိတံ အနတ္ထုပ္ပသံဟိတံ ဧကန္တိကိုဟီနန္တိ။ ဧတေန တပ္ပဋိပက္ခတော ဓမ္မဂတာယ ရတိယာ ဇော်သတော ဥတ္တမဘာဝံယေဝ ဝိဘာဝေတိ။

ဣဒါနိ ယံ ''တေသမာဝရဏံ ကာတုံ ယော သက္ကောတီ''တိ ဣန္ဒြိယာနံ အာဝရဏံ ဝုတ္တံ, တံ ဥပာယေန သဟ ဝိဘာဝေန္တော **''တစ္ဆန္တော အာဏိယာ အာဏိံ, နိဟန္တိ ဗလဝာ ယထာ''** တိ အာဟ။ ယထာ **ဗလဝာ** ကာယဗလေန, ဉာဏဗလေန စ သမန္နာဂတော တစ္ဆကော ရုက္ခဒဏ္ဍာဂတံ အာဏိံ နီဟရိတုကာမော တတော ဗလဝတိံ အာဏိံ ကောဋ္ဋေန္တော တတော နီဟရတိ, တထာ ကုသလော ဘိက္ခု စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဝိပဿနာဗလေန နိဟန္တုကာမော ဣန္ဒြိယေဟိ ဧဝ နိဟန္တိ။

ကတမေဟိ ပနာတိ အာဟ **''သဒ္ဓ''** န္တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – အဓိမောက္ခလက္ခဏံ သဒ္ဓံ, ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ ဝီရိယံ, အဝိက္ခေပလက္ခဏံ သမာဓိံ, ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ သတိံ, ဒဿနလက္ခဏံ ပညန္တိ ဣမာနိပိ ဝိမုတ္တိပရိပာစကာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဘာဝေန္တော ဝဍ္ဎေန္တော ဧတေဟိ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ စက္ခာဒီနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အနုနယပဋိဃာဒိကိလေသုပ္ပတ္တိယာ ဒွာရဘာဝဝိဟနေန ဟန္တွာ, အရိယမဂ္ဂေန တဒုပနိဿယေ ကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ, တတော ဧဝ အနီဃော နိဒ္ဒုက္ခော ဗြာဟ္မဏော အနုပာဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနမေဝ ယာတိ ဥပဂစ္ဆတီတိ။

သော အတ္ထတ တိ သော ယထာဝုတ္တော ဗြာဟ္မဏော ဥတ္တမတ္တေန သမန္နာဂတတ္တာ အတ္ထတ, တံ သမ္မာပကေ ဓမ္မေ ဌိတတ္တာ **ဓမ္မဋ္ဌော။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ** အနဝသေသေန ဝိဓိနာ အနဝသေသံ **ဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော တကွယဘူတံ အနုသာသနိံ ကတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဌိတော။ တတော ဧဝ **သော နရော** ဥတ္တမပုရိသော နိဗ္ဗာနသုခဥ္စ **ဧဓတိ,** ဗျူဟေတိ, ဝဍ္ဎေတီတိ။

ဧဝံ ထေရေန အတ္တနော စိန္တိတာကာရဝိဘာဝနာဝသေန ပဋိပတ္တိယာ ပကာသိတတ္တာ ဣဒမေဝ စဿ အညာဗျာကရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟာရာပရိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တေလကာနိတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

စိရရတ္တံ ဝတာတာပီ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော တေလကာနိတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သတ္ထု အဘိဇာတိတော ပုရေတရံယေဝ သာဝတ္ထိယံ အညတရသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **တေလကာနီ**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဟေတုသမ္ပန္နတာယ ကာမေ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဃရာဝာသံ ပဟာယ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိဝဋ္ဋနိဿာသယော ''ကော သော ဟရင္ဂတော လောကေ''တိအာဒိနာ ဝိမောက္ခပရိယေသနံ စရမာနော တေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ, တေ န သမ္ပာယန္တိ။ သော တေန အနာရာဓိတစိတ္တော ဝိစရတိ။ အထ အမ္ဗာကံ ဘဂဝတိ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ လောကဟိတံ ကရောန္တေ ဇေတဝနံ သတ္ထာရံ ဥပ

သင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ တဒနုသာရေန အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ အနုဿရိတွာ တံ သဗ္ဗံ ဘိက္ခူနံ အာစိက္ခန္တော –

၇၄၇. “စိရရတ္တံ ဝတာတာပီ၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
သမံ စိတ္တဿ နာလတ္ထံ၊ ပုစ္ဆံ သမဏဗြာဟ္မဏေ။

၇၄၈. “ကော သော ပါရင်္ဂတော လောကေ၊ ကော ပတ္တော အမတောဂဓံ။
ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမိ၊ ပရမတ္ထဝိဇာနနံ။

၇၄၉. “အန္တောဝင်္ကဂတော အာသိ၊ မစ္ဆောဝ ဃသမာမိသံ။
ဗဒ္ဓော မဟိန္ဒပါသေန၊ ဝေပစိတ္ယသုရော ယထာ။

၇၅၀. “အဉ္ဆာမိ နံ န မုဉ္စာမိ၊ အသ္မာ သောကပရိဒ္ဒဝါ။
ကော မေ ဗန္ဓံ မုဉ္စံ လောကေ၊ သမ္ဗောဓိံ ဝေဒယိဿတိ။

၇၅၁. “သမဏံ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ကံ၊ အာဒိသန္တံ ပဘင်္ဂုနံ။
ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမိ၊ ဇရာမစ္စုပဝါဟနံ။

၇၅၂. “ဝိစိကိစ္ဆာကင်္ခါဂန္ထိတံ၊ သာရမ္ဘဗလသညုတံ။
ကောဓပ္ပတ္တမနတ္ထဒ္ဓံ၊ အဘိဇပ္ပပ္ပဒါရဏံ။

၇၅၃. “တဏှာဓနုသမုဋ္ဌာနံ၊ ဒွေ စ ပန္နရသာယုတံ။
ပဿ ဩရသိကံ ဗာဠှံ၊ ဘေတွာန ယဒိ တိဋ္ဌတိ။

၇၅၄. “အနုဒိဋ္ဌီနံ အပ္ပဟာနံ၊ သင်္ကပ္ပပရတေဇိတံ။
တေန ဝိဒ္ဓော ပဝေဓာမိ၊ ပတ္တံဝ မာလုတေရိတံ။

၇၅၅. “အဇ္ဈတ္တံ မေ သမုဋ္ဌာယ၊ ခိပ္ပံ ပစ္စတိ မာမကံ။
ဆဖဿာယတနီ ကာယော၊ ယတ္ထ သရတိ သဗ္ဗဒါ။

၇၅၆. “တံ န ပဿာမိ တေကိစ္ဆံ၊ ယော မေတံ သလ္လမုဒ္ဓရေ။
နာနာရဇ္ဇေန သတ္ထေန၊ နာညေန ဝိစိကိစ္ဆိတံ။

၇၅၇. “ကော မေ အသတ္ထော အဝဏော၊ သလ္လမဗ္ဘန္တရပဿယံ။
အဟိံသံ သဗ္ဗဂတ္တာနိ၊ သလ္လံ မေ ဥဒ္ဓရိဿတိ။

၇၅၈. “ဓမ္မပ္ပတိ ဟိ သော သေဋ္ဌော၊ ဝိသဒောသပ္ပဝါဟကော။
ဂမ္ဘီရေ ပတိတဿ မေ၊ ထလံ ပါဏိဉ္စ ဒဿယေ။

၇၅၉. “ရဟဒေဟမသ္မိ ဩဂါဠှော၊ အဟာရိယရဇမတ္တိကေ။
မာယာဥသူယသာရမ္ဘ၊ ထိနမိဒ္ဓမပတ္ထဋေ။

၇၆၀. “ဥဒ္ဓစ္စမေဃထနိတံ၊ သံယောဇနဝလာဟကံ။
ဝါဟာ ဝဟန္တိ ကုဒ္ဒိဋ္ဌိံ၊ သင်္ကပ္ပါ ရာဂနိဿိတာ။

၇၆၁. “သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ၊ လတာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇ တိဋ္ဌတိ။
တေ သောတေ ကော နိဝါရေယျ၊ တံ လတံ ကော ဟိ ဆေစ္ဆတိ။

၇၆၂. ‘‘ဝေလံ ကရောထ ဘဒ္ဒန္တေ၊ သောတာနံ သန္နိတရဏံ။
မာ တေ မနောမယော သောတာ၊ ရက္ခံဝ သဟသာ လုဝေ။

၇၆၃. ‘‘ဇဝံ မေ ဘယဇာတဿ၊ အပာရာ ပာရမေသတော။
တာဏော ပညာဝုဓော သတ္ထာ၊ ဣသိသင္ဃနိသေဝိတော။

၇၆၄. ‘‘သောပာနံ သုဂတံ သုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မသာရမယံ ဒဠှံ။
ပါဒါသိ ဝုယှမာနဿ၊ မာ ဘာယီတိ စ မဗြဝိ။

၇၆၅. ‘‘သတိပဋ္ဌာနပါသာဒံ၊ အာရုယှ ပစ္စဝေက္ခိသံ။
ယံ တံ ပုဗ္ဗေ အမညိဿံ၊ သက္ကာယာဘိရတံ ပဇံ။

၇၆၆. ‘‘ယဒါ စ မဂ္ဂမဒ္ဒက္ခိံ၊ နာဝာယ အဘိရူဟနံ။
အနဓိဋ္ဌာယ အတ္တာနံ၊ တိတ္ထမဒ္ဒက္ခိမုတ္တမံ။

၇၆၇. ‘‘သလ္လံ အတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ ဘဝနေတ္တိပ္ပဘာဝိတံ။
ဧတေသံ အပ္ပဝတ္တာယ၊ ဒေသေသိ မဂ္ဂမုတ္တမံ။

၇၆၈. ‘‘ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ၊ စိရရတ္တမဓိဋ္ဌိတံ။
ဗုဒ္ဓော မေပာနုဒီ ဂန္ထံ၊ ဝိသဒောသပ္ပဝါဟနော’’တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စိရရတ္တံ ဝတာ**တိ စိရကာလံ ဝတ။ **အာတာပီ**တိ ဝီရိယဝတ ဝိမောက္ခဓမ္မပရိယေသနေ အာရဒ္ဓဝီရိယော။ **ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယန္တိ** ‘‘ကီဒိသော နု ခော ဝိမောက္ခဓမ္မော, ကထံ တ အဓိဂန္တဗ္ဗော’’တိ ဝိမုတ္တိဓမ္မံ အနုဝိစိနန္တော ဂဝေသန္တော။ **သမံ စိတ္တဿ နာလတ္ထံ, ပုစ္ဆံ သမဏဗြာဟ္မဏေ**တိ တေ တေ နာနာတိတ္ထိယေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဝိမုတ္တိဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တော ပကတိယာ အနုပသန္တသဘာဝဿ စိတ္တဿ သမံ ဝူပသမဘူတံ ဝဋ္ဋဒုက္ခဝိဿရဏံ အရိယဓမ္မံ နာလတ္ထံ နာဓိဂစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။

ကော သော ပါရင်္ဂတောတိအာဒိ ပုစ္ဆိတာကာရဒဿနံ။ တတ္ထ **ကော သော ပါရင်္ဂတော လောကေ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ တိတ္ထကာရပဋိညေသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု ကော နု ခော သော သံသာရဿ ပါရံ နိဗ္ဗာနံ ဥပဂတော။ **ကော ပတ္တော အမတောဂဓ**န္တိ နိဗ္ဗာနပတိဋ္ဌံ ဝိမောက္ခမဂ္ဂံ ကော ပတ္တော အဓိဂတောတိ အတ္ထော။ **ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္ဆာမီ**တိ ကဿ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ဩဝါဒဓမ္မံ ပဋိဂ္ဂဏှာမိ ပဋိပဇ္ဇာမိ။ **ပရမတ္ထဝိဇာနန**န္တိ ပရမတ္ထဿ ဝိဇာနနံ, အဝိပရီတပ္ပဝတ္တိနိဝတ္တိယော ပဝေဒေန္တန္တိ အတ္ထော။

အန္တောဝင်္ကဂတော အာသိတိ ဝင်္ကံ ဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌိဂတံ မနောဝင်္ကဘာဝတော, သဗ္ဗေပိ ဝါ ကိလေသာ, အန္တောတိ ပန ဟဒယဝင်္ကဿ အန္တော, ဟဒယဗ္ဘန္တရဂတကိလေသဝင်္ကော ဝါ အဟောသိတိ အတ္ထော။ **မစ္ဆောဝ ဃသမာမိသ**န္တိ အာမိသံ ဃသန္တော ခါဒန္တော မစ္ဆော ဝိယ, ဂိလဗဠိသော မစ္ဆော ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဗဒ္ဓော မဟိန္ဒပါသေန, ဝေပစိတ္တျသုရော ယထာ**တိ မဟိန္ဒဿ သက္ကဿ ပါသေန ဗဒ္ဓော ယထာ ဝေပစိတ္တိ အသုရိန္ဒော အသေရိဝိဟာရီ မဟာဒုက္ခပ္ပတ္တော, ဧဝမဟံ ပုဗ္ဗေ ကိလေသပါသေန ဗဒ္ဓော အာသိံ, အသေရိဝိဟာရီ မဟာဒုက္ခပ္ပတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

အဉ္ဆာမိတိ အာကမ္မာမိ။ **န**န္တိ ကိလေသပါသံ။ **န မုဉ္စာမိ**တိ န မောစေမိ။ **အသ္မာ သောကပရိဒ္ဒဝါ**တိ ဣမသ္မာ သောကပရိဒေဝဝဋ္ဋတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာဟံ ပါသေန ဗဒ္ဓော မိဂေ သူကရော ဝါ မောစနုပါယံ အဇာနန္တော ပရိပ္ဖန္ဒမာနော တံ အာဝိဉ္ဆန္တော ဗန္ဓနံ ဒဠှံ ကရောတိ, ဧဝံ အဟံ ပုဗ္ဗေ ကိလေသပါသေန ပဋိမုက္ကော မောစနုပါယံ အဇာနန္တော ကာယသင်္ခေတနာဒိဝသေန ပရိပ္ဖန္ဒမာနော တံ န မောစေသိံ, အညဒတ္ထု တံ ဒဠှံ ကရောန္တော သောကာဒိနာ ပရံ ကိလေသံ ဧဝ ပာပုဏိန္တိ။ **ကော မေ ဗန္ဓံ မုဉ္စံ လောကေ, သမ္ဗောဓိံ ဝေဒယိဿတီ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ ဧတံ ကိလေသဗန္ဓနေန ဗန္ဓံ မုဉ္စန္တော သမ္ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ‘‘သမ္ဗောဓိ’’တိ လဒ္ဓနာမံ ဝိမောက္ခမဂ္ဂံ

ကော မေ ဝေဒယိဿတိ အာစိက္ခိဿတီတိ အတ္ထော။ “ဗန္ဓမုဉ္စ”န္တိပိ ပဌန္တိ, ဗန္ဓာ, ဗန္ဓဿ တ မောစကံ သမ္ဗောဓိန္တိ ယောဇနာ။

အာဒိသန္တ န္တိ ဒေသေန္တံ။ **ပဘင်္ဂုန** န္တိ ပဘဉ္ဇနံ ကိလေသာနံ ဝိဒ္ဓံသနံ, ပဘင်္ဂုနံ တ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိံ အာဒိသန္တံ ကထေန္တံ ဇရာယ မစ္စုနော စ ပတဟနံ ကဿ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာမိ။ “ပဋိပဇ္ဇာမိ”တိ တ ဟဉ္ဇော, သော ဧဝတ္ထော။ **ဝိစိကိစ္ဆာကင်္ခာဂန္ထိတ** န္တိ “အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓါန”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) ဝိစိကိစ္ဆာယ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနာကာရဝုတ္တိယာ ကင်္ခာယ စ ဂန္ထိတံ။ **သာရမ္ဘဗလသညုတ** န္တိ ကရဏုတ္တရိယကရဏလက္ခဏေန ဗလပ္ပတ္တေန သာရမ္ဘေန ယုတ္တံ။ **ကောဓပ္ပတ္တမနတ္ထဒ္ဓ** န္တိ သဗ္ဗတ္ထ ကောဓေန ယုတ္တမနသာ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂတံ အဘိဇ္ဈပ္ပဘုအရဏံ။ ဣစ္ဆိတာလာဘာဒိဝသေန ဟိ တဏှာဟာ သတ္တာနံ စိတ္တံ ပအာလေန္တီ ဝိယ ပဝတ္တတိ။ ဒူရေ ဌိတဿာပိ ဝိဇ္ဈနုဟယတာယ တဏှာဟာဝ ဓနု သမုပတိဋ္ဌတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတဿာတိ **တဏှာဟာဓနုသမုဋ္ဌာနံ,** ဒိဋ္ဌိသလ္လံ။ တံ ပန ယသ္မာ ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ တိံသပ္ပဘေဒံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ဒွေဝ စ ပန္နရသာယုတ”** န္တိ, ဒ္ဝိကွတ္တုံ ပန္နရသဘေဒဝန္တန္တိ အတ္ထော။ **ပဿ ဩရသိကံ ဗာဠ္ဟံ, ဘေတွာန ယဒိ တိဋ္ဌတီ**တိ ယံ ဥရသမ္ဗန္ဓိနိယတာယ ဩရသိကံ ဗာဠ္ဟံ ဗလဝတရံ ဘေတွာန ဟဒယံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ တဿိံယေဝ ဟဒယေ တိဋ္ဌတိ, တံ ပဿာတိ အတ္တာနမေဝ အာလပတိ။

အနုဒိဋ္ဌီနံ အပ္ပဟာန န္တိ အနုဒိဋ္ဌိဘူတာနံ သေသဒိဋ္ဌီနံ အပ္ပဟာနကာရဏံ။ ယာဝ ဟိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သန္တာနတော န ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ သဿတဒိဋ္ဌိအာဒီနံ အပ္ပဟာနမေဝတိ။ **သင်္ကပ္ပပရတေဇိတ** န္တိ သင်္ကပ္ပေန မိစ္ဆာဝိတက္ကေန ပရေ ပရဇနေ နိဿယလက္ခဏံ ပတိပတိတေ တေဇိတံ ဥဿာဟိတံ။ **တေန ဝိဒ္ဓော ပဝေဓာမိ** တိ တေန ဒိဋ္ဌိသလ္လေန ယထာ ဟဒယံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဝိဒ္ဓော ပဝေဓာမိ သင်္ကပ္ပာမိ သဿတုစ္ဆေဒာဒိဝသေန ဣတော စိတော စ ပရိဝဋ္ဋာမိ။ **ပတ္တံဝ မာလုတေရိတ** န္တိ မာလုတေန တယုနာ ဧရိတံ ဝဏ္ဍတော မုတ္တံ ဒုမပတ္တံ ဝိယ။

အဇ္ဈတ္တံ မေ သမုဋ္ဌာယ တိ ယထာ လောကေ သလ္လံ နာမ ဗာဟိရတော ဥဋ္ဌာယ အဇ္ဈတ္တံ နိမ္မထေတွာ ဗာဓတိ, န ဧဝမိဒံ။ ဣဒံ ပန အဇ္ဈတ္တံ မေ မမ အတ္တဘာဝေ သမုဋ္ဌာယ သော အတ္တဘာဝသညိတော ဆဖဿာယတနကာယော ယထာ ခိပ္ပံ သီဃံ **ပစ္စတိ,** ဍယှတိ။ ယထာ ကိံ? အဂ္ဂိ ဝိယ သနိဿယဍာဟကော တံယေဝ **မာမကံ** မမ သန္တကံ အတ္တဘာဝံ ဍဟန္တော ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော, တတ္ထေဝ **သရတိ** ပဝတ္တတိ။

တံ န ပဿာမိ တေကိစ္ဆ န္တိ တာဒိသာယ တိကိစ္ဆာယ နိယုတ္တတာယ တေကိစ္ဆံ သလ္လကတ္တံ ဘိသက္ကံ တံ န ပဿာမိ။ **ယော မေတံ သလ္လမုဒ္ဓရေ** တိ ယော ဘိသက္ကော ဧတံ ဒိဋ္ဌိသလ္လံ ကိလေသသလ္လဉ္စ ဥဒ္ဓရေယျ, ဥဒ္ဓရန္တော စ **နာနာရဇ္ဇေန** ရဇ္ဇုသဒိသသင်္ခာတာယ သေနိသလာကာယ ပဝေသေတွာန **သတ္ထေန** ကန္တိတွာ **နာညေန** မန္တာဂဒပ္ပယောဂေန **ဝိစိကိစ္ဆိတံ** သလ္လံ တိကိစ္ဆိတုံ သက္ကာတိ အာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဝိစိကိစ္ဆိတန္တိ, စ နိဒဿနမတ္တမေတံ။ သဗ္ဗဿပိ ကိလေသသလ္လဿ ဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသတ္ထော တိ သတ္ထရဟိတော။ **အဝဏော**တိ ဝဏေန ဝိနာ။ **အဗ္ဘန္တရပဿယ** န္တိ အဗ္ဘန္တရသင်္ခာတံ ဟဒယံ နိဿာယ ဌိတံ။ **အဟိံသ**န္တိ အပီဠေန္တော။ “အဟိံသာ”တိ စ ဟဉ္ဇော, အဟိံသာယ အပီဠနေနာတိ အတ္ထော။ အယဥ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ကော နု ခော ကိဉ္စိ သတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝဏဉ္စ အကရောန္တော တတော ဧဝ သဗ္ဗဂတ္တာနိ အဗာဓေန္တော မမ ဟဒယဗ္ဘန္တရဂတံ ပီဠာဇနနတော အန္တော တုဒနတော အန္တော ရုန္ဓနတော စ ပရမတ္ထေနေဝ သလ္လဘူတံ ကိလေသသလ္လံ ဥဒ္ဓရိဿတီတိ။

ဧဝံ ဒသဟိ ကထာဟိ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ စိန္တိတာကာရံ ဒဿေတွာ ပုနပိ တံ ပကာရန္တရေန ဒဿေတုံ **“ဓမ္မပ္ပတိ ဟိ သော သေဋ္ဌော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဓမ္မပ္ပတီ** တိ ဓမ္မနိမိတ္တံ ဓမ္မဟေတု။ **ဟီ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **သော သေဋ္ဌော**တိ သော ပုဂ္ဂလော ဥတ္တမော။ **ဝိသဒေါသပ္ပတဟကော** တိ **ယော မယှံ** ရာဂါဒိကိလေသဿ ပတဟကော ဥစ္ဆိန္ဒကော။ **ဂမ္ဘီရေ ပတိတဿ မေ, ထလံ ဟဏ္ဍဉ္စ ဒဿယေ** တိ ကော နု ခော အတိဂမ္ဘီရေ သံသာရမဟောဃေ ပတိတဿ မယှံ “မာ ဘာယီ”တိ အဿာသေန္တော နိဗ္ဗာနထလံ တံသမ္ပာပကံ အရိယမဂ္ဂဟတ္ထဉ္စ ဒဿေယျ ယ။

ရဟာဒေဟမသ္မိ ဩကမ္ပေဟာတိ မဟတိ သံသာရရဟာဒေ အဟမသ္မိ သသီသံ နိမုဇ္ဇနဝသေန ဩတိဏ္ဏော အနုပဝိဋ္ဌော။ **အဟာရိယရဇမတ္တိကေ**တိ အပနေတုံ အသက္ကုဏေယျော ရာဂါဒိရဇော မတ္တိကာ ကဒ္ဒမော ဧတသ္မာတိ အဟာရိယရဇမတ္တိကော, ရဟာဒော။ တသ္မိံ ရဟာဒသ္မိံ။ “အဟာရိယရဇမန္တိကေ”တိ တ ဟဗ္ဗော, အန္တိကေ ဌိတရာဂါဒိသု ဒုန္နီဟရဏီယရာဂါဒိရဇေတိ အတ္ထော။ သန္တအေသပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာ **မာယာ,** ပရသမ္ပတ္တိအသဟနလက္ခဏာ **ဥသူယာ,** ကရဏုတ္တရိယကရဏလက္ခဏော **သာရမ္ဘော,** စိတ္တာလသိယလက္ခဏံ **ထိနံ,** ကာယာလသိယလက္ခဏံ **မိဒ္ဓ**န္တိ ကမ္မေ ဟာပဓမ္မော ပတ္ထဒ္ဓာ ယံ ရဟာဒံ, တသ္မိံ မာယာဥသူယသာရမ္ဘထိနမိဒ္ဓမပတ္တဒ္ဓေ, မကာရော ဧတ္ထ ပဒသန္ဓိကရော ဝုတ္တော။ ယထာဝုတ္တေဟိ ကမ္မေဟိ ဟာပဓမ္မေဟိ ပတ္ထဒ္ဓေတိ အတ္ထော။

ဥဒ္ဒစ္စမေဃထနိတံ, သံယောဇနဝလာဟကန္တိ ဝစနဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, ဘန္တသဘာဝံ ဥဒ္ဒစ္စံ မေဃထနိတံ မေဃဂဇ္ဇိတံ ဧတေသန္တိ ဥဒ္ဒစ္စမေဃထနိတာ။ ဒသဝိဓာ သံယောဇနာ ဧဝ ဝလာဟကာ ဧတေသန္တိ သံယောဇနဝလာဟကာ။ **တဟာ** မဟာဥဒကတဟာသဒိသာ ရာဂနိဿိတာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ အသုဘာဒိသု ဌိတာ **ကုဒ္ဒိဋ္ဌိံ မံ ဝဟန္တိ** အဟယသမုဒ္ဒမေဝ ဥဒ္ဒိဿ ကမုန္တီတိ အတ္ထော။

သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာတိ တဏှာသောတော, ဒိဋ္ဌိသောတော, မာနသောတော, အဝိဇ္ဇာသောတော, ကိလေသသောတောတိ ဣမေ ပဉ္စပိ သောတာ စက္ခုဒွါရာဒီနံ ဝသေန သဗ္ဗေသု ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု သဝနတော “ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ”တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၂၀၄, ၂၃၂) သဗ္ဗဘာဝေဟိ တ သဝနတော သဗ္ဗဓိ သဝန္တိ။ **လတာ**တိ ပလိဝေဌနဋ္ဌေန သံသိဗ္ဗနဋ္ဌေန လတာ ဝိယာတိ လတာ, တဏှာ။ **ဥဗ္ဘိဇ္ဇ တိဋ္ဌတီ**တိ ဆဟိ ဒွာရေဟိ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု တိဋ္ဌတိ။ **တေ သောတေ**တိ တဏှာဒိကေ သောတေ မမ သန္တာနေ သန္ဒန္တေ မဂ္ဂသေတုဗန္ဓနေန ကော ပုရိသဝိသေသော နိဝာရေယျ, **တံ လတန္တိ** တဏှာလတံ, မဂ္ဂသတ္တေန ကော **ဆေစ္ဆတိ** ဆိန္ဒိဿတိ။

ဝေလံ ကရောထာတိ တေသံ သောတာနံ ဝေလံ သေတုံ ကရောထ သန္နိတရဏံ။ **ဘဒ္ဒန္တေ**တိ အာလပနာကာရဒသ္သနံ။ **မာ တေ မနောမယော သောတော**တိ ဥဒကသောတော ဩဃဗ္ဗာရိကော, တဿ ဗာလမဟာဇနေနပိ သေတုံ ကတွာ နိတရဏံ သက္ကာ။ အယံ ပန မနောမယော သောတော သုခုမော ဒုန္နိတရဏော။ သော ယထာ ဥဒကသောတော ဝမုန္တော ကူလေ ဌိတံ ရုက္ခံ ဟာတေတွာတဝ နာသေတိ, ဧဝံ တုမှေဟ အဟယတီရေ ဌိတေ တတ္ထ သဟာသာ ဟာတေတွာ အဟယသမုဒ္ဒံ ဟာပေန္တော **မာ လုဝေ** မာ ဝိနာသေယျ မာ အနယဗျသနံ ဟာပေယျာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ အယံ ထေရော ပုရိမတ္တဘာဝေ ပရိမဒ္ဒိတသင်္ခာရတ္တာ ဉာဏပရိပာကံ ဂတတ္တာ ပဝတ္တိဒုက္ခံ ဥပဓာရေန္တော ယထာ ဝိစိကိစ္ဆာဒိကေ သံကိလေသဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဏှိ, တမာကာရံ ဒဿေတွာတ ဣဒါနိ ဇာတသံဝေဂေ ကိံကုသလဂဝေသီ သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော ယံ ဝိသေသံ အဓိမုစ္စိ, တံ ဒဿေန္တော **“ဧဝံ မေ ဘယဇာတဿာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ မေ ဘယဇာတဿာ**တိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သံသာရေ ဇာတဘယဿ **အဟာရာ** ဩရိမတီရတော သပ္ပဋိဘယတော သံသာရဝဋ္ဋတော “ကထံ နု ခေါ မုစ္စေယျ”န္တိ **ဟာရံ** နိဗ္ဗာနံ, **သေတော** ဂဝေသတော, **တာဏော** သဒေဝကဿ လောကဿ တာဏဘူတော ကိလေသသမုစ္ဆေဒနီ ပညာ အာဝုဓာ ဧတဿာတိ **ပညာဝုဓော**။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထေန သတ္တာနံ ယထာရဟံ အနုသာသနတော **သတ္ထာ,** ဣသိသင်္ဃေန အဂ္ဂသာဝကာဒိအရိယပုဂ္ဂလသမူဟေန နိသေဝိတော ပယိရုပာသိတော **ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတော, သောပာန**န္တိ ဒေသနာဉာဏေန သုဋ္ဌု ကတတ္တာ အဘိသင်္ခတတ္တာ **သုကတံ,** ဥပက္ကိလေသဝိရဟိတတော **သုဒ္ဓံ,** သဒ္ဓါပညာဒိသာရဘူတံ **ဓမ္မသာရမယံ** ပဋိပက္ခေဟိ အစလနီယတော **ဒဠှံ,** ဝိပဿနာသင်္ခာတံ သောပာနံ မပေါဃေန ဝုယှမာနဿ မယှံ သတ္ထာ ပါဒါသိ, ဒဒန္တော စ “ဣမိနာ တေ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ”တိ သမဿာသေန္တော **မာ ဘာယီတိ စ အဗ္ရဝိ,** ကထေသိ။

သတိပဋ္ဌာနပာသာဒန္တိ တေန ဝိပဿနာသောပာနေန ကာယာနုပဿနာဒိနာ လဒ္ဓဗ္ဗစတုဗ္ဗိဓသောမညဖလဝိသေသေန စတုဘူမိသမ္ပန္နံ သတိပဋ္ဌာနပါသာဒံ အာရုဟိတွာ **ပစ္စဝေက္ခိသံ** စတုသစ္စဓမ္မံ မဂ္ဂဉာဏေန ပတိအဝေက္ခိံ ပဋိဝိဇ္ဈိံ။ **ယံ တံ ပုဗ္ဗေ အမညိဿံ, သက္ကာယာဘိရတံ ပဇ**န္တိ ဧဝံ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စော ယံ သက္ကာယေ “အဟံ မမာ”တိ အဘိရတံ ပဇံ တိတ္ထိယဇနံ တေန ပရိကပ္ပိတအတ္တာနဥ္စ ပုဗ္ဗေ သာရတော အမညိဿံ။ **ယဒာ စ မဂ္ဂမဒ္ဒက္ခိံ, နာဝါယ အဘိရူဟန**န္တိ အရိယမဂ္ဂနာဝါယ အဘိရူဟနူပာယဘူတံ ယဒါ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ ယာထာဝတော အဒ္ဒက္ခိံ။ တတော ပဋ္ဌာယ တံ တိတ္ထိယဇနံ အတ္တာနဥ္စ **အနုဓိဋ္ဌာယ** စိတ္တေ အဋ္ဌပေတွာ အဂ္ဂဟေတွာ **တိတ္ထံ** နိဗ္ဗာနသင်္ခာတဿ

အမတမဟာဟရဿ တိတ္ထဘူတံ အရိယမဂ္ဂဒဿနံ သဗ္ဗေဟိ မဂ္ဂေဟိ သဗ္ဗေဟိ ကုသလဓမ္မေဟိ ဥက္ကဋ္ဌံ အဒ္ဒ
ဒက္ခိံ, ယာထာဝတော အပဿိန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ အတ္တနော အနုတ္တရံ မဂ္ဂဓိဂမံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ တဿ ဒေသကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ထောမေန္တော **“သလ္လ
လံ အတ္တသမုဋ္ဌာန”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သလ္လ** န္တိ ဒိဋ္ဌိမာနာဒိကိလေသသလ္လံ။ **အတ္တသမုဋ္ဌာန** န္တိ “အဟ”န္တိ မာနဋ္ဌာနတာယ “အတ္တာ”တိ စ လဒ္ဓနာမေ အတ္တဘာဝေ သမ္ဘူတံ။ **ဘဝနေတ္တိပ္ပဘာဝိတ** န္တိ ဘဝတဏှာယ
မုဋ္ဌိတံ ဘဝတဏှာသန္နိဿယံ။ သာ ဟိ ဒိဋ္ဌိမာနာဒီနံ သမ္ဘဝော။ **ဧတေသံ အပ္ပဝတ္တာယာ** တိ ယထာဝုတ္တာနံ ဟပ
ဓမ္မာနံ အပ္ပဝတ္တိယာ အနုပ္ပာဒာယ။ **ဒေသေသိ မဂ္ဂမုတ္တမ** န္တိ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ, တဒုပာယဉ္စ
ဝိပဿနာမဂ္ဂံ ကထေသိ။

ဒီဃရတ္တာနုသယိတ န္တိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ စိရကာလံ သန္တာနေ အနု အနု သယိတံ ကာရဏလာဘေန ဥပ္ပဇ္ဇ
နာရဟာဘာဝေန ထာမဂတံ, တတော စ စိရရတ္တံ **အဓိဋ္ဌိတံ** သန္တာနံ အဇ္ဈာရုယှ ဌိတံ။ **ဂန္ထ** န္တိ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ
ထာဒိံ မမ သန္တာနေ ဂန္ထဘူတံ ကိလေသဝိသဒောသံ ပတဟနော **ဗုဒ္ဓေါ** ဘဂဝါ အတ္တနော ဒေသနာနုဘာဝေန **အပာနုဒိ** ပရိဇ
ဟာပေသိ, ဂန္ထေသု ဟိ အနဝသေသတော ပဟီနေသု အပ္ပဟီနော နာမ ကိလေသော နတ္ထီတိ။

တေလကာနိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပဿ **စိတ္တကတ** န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒု
မုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပ
ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌိတော ရတနကောဋ္ဌာဂါရကမ္မိကေန ဒဿိတံ အပရိမာဏံ ကုလဝံသာနု
ဂတံ ဓနံ ဒိသွာ “ဣမံ ဓနကံ ဓနရာသိံ မယှံ ပိတုအယျကပယျကာဒယော အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ နာ
သက္ခိံသု, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သော အဘိညာလာ
ဘိံ ဧကံ တာပသံ ဥပဋ္ဌဟန္တော တေန ဒေဝလောကာဓိပစ္စေ နိယောဇိတော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော
ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော မနုဿ
သလောကေ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထဿ ကုလဿ ဧကပုတ္တကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

တေန စ သမယေန ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ဝေနေယျသတ္တေ နိဗ္ဗ
ဗာနမဟာနဂရသင်္ခာတံ ခေမန္တဘူမိံ သမ္ပာပေသိ။ အထ သော ကုလပုတ္တော အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝ
သံ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိ။
တေန ခော ပန သမယေန သတ္ထာ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တံ ဒိသွာ သော ပသန္နမာန
သော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဌပေတွာ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတဿ ဘဂဝတော မဟတာ သက္ကာရေန သတ္တာဟံ
မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယေန ဣဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ဂေါတ
မဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သော သတ္ထာရံ
ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေ
ဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွေနဝုတေ ကပ္ပေ ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ သတ္ထု ဝေမာတိကဘာတိ
ကေသု တီသု ရာဇပုတ္တေသု သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌဟန္တေသု တေသံ ပုညကိရိယာယ ကိစ္စံ အကာသိ။

ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ တံ တံ ဗဟုံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကု
ရုရဋ္ဌေ ထုလ္လကောဋ္ဌိကနိဂမေ ရဋ္ဌပါလသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထေ
ကုလေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ **ရဋ္ဌပါလော** တိ ဝံသာနုဂတမေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎန္တော အနုက္
ကမေန ယောဗ္ဗနပတ္တော မာတာပိတူဟိ ပတိရူပေန ဒါရေန သံယောဇိတော မဟန္တေ စ ယသေ ပတိဋ္ဌာပိတော ဒိဗ္ဗ
သမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ ပစ္စနုဘောတိ။ အထ ဘဂဝါ ကုရုရဋ္ဌေ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ အနုပာပု
ဏိ။ တံ သုတွာ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသ

ဒွေ ပဗ္ဗဇိတုကာမော သတ္တာဟံ ဘတ္တစ္ဆေဒံ ကတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထု အာဏတ္တိယာ အညတရဿ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၂.၉၇-၁၁၁) –

“ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
ဝရနာဂေ မယာ ဒိန္နော၊ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ။

“သေတစ္ဆတ္တော ပသောဘိတော၊ သကပ္ပနော သဟတ္ထိပေါ။
အဂ္ဃာပေတွာန တံ သဗ္ဗံ၊ သင်္ဃာရာမံ အကာရယိံ။

“စတုပညာသသဟဿာနိ၊ ပာသာဒေ ကာရယိံ အဟံ။
မဟောဃအနံ ကရိတွာန၊ နိယျာဒေသိံ မဟေသိနော။

“အနုမောဒိ မဟာဝီရော၊ သယမ္ဘူ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။
သဗ္ဗေ ဇနေ ဟာသယန္တော၊ ဒေသေသိ အမတံ ပဒံ။

“တံ မေ ဗုဒ္ဓေါ ဝိယာကာသိ၊ ဇလဇုတ္တရနာမကော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

“စတုပညာသသဟဿာနိ၊ ပါသာဒေ ကာရယီ အယံ။
ကထယိဿာမိ ဝိပာကံ၊ သုဏောထ မမ ဘာသတော။

“အဋ္ဌာရသသဟဿာနိ၊ ကူဋာဂါရာ ဘဝိဿရေ။
ဗျမှုတ္တမမှိ နိဗ္ဗတ္တာ၊ သဗ္ဗသောဏ္ဏမယာ စ တေ။

“ပညာသက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
အဋ္ဌပညာသက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။

“ကပ္ပသတသဟဿမှိ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“ဒေဝလောကာ စဝိတွာန၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
အဍ္ဎေ ကုလေ မဟာဘောဂေ၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ တာဝဒေ။

“သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတော။
ရဋ္ဌပါလောတိ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“ပဓာနပဟိတတ္တော သော၊ ဥပသန္တော နိရူပဓိ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

“ဥဋ္ဌာယ အဘိနိက္ခမ္မ၊ ဇဟိတာ ဘောဂသမ္ပဒါ။
ခေဠပိဏ္ဍေဝ ဘောဂမှိ၊ ပေမံ မယှံ န ဝိဇ္ဇတိ။

“ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှံ၊ ယောဂက္ခေမာဓိဝါဟနံ။
ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ။

"ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သတ္ထာရံ အနုဇာနာပေတွာ မာတာပိတရော ပဿိတုံ ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ ဂန္တွာ, တတ္ထ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ပိတု နိဝေသနေ အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ လဘိတွာ တံ အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇန္တော, ပိတရာ နိမန္တိတော သွာတနာယ အဓိဝာသေတွာ, ဒုတိယဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနေ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ ဣတ္ထာဂါရဇနေ ဥပဂန္တွာ "ကီဒိသာ နာမ တာ, အယျပုတ္တ, အစ္ဆရာယော, ယာသံ တွံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရသီ"တိအာဒီနိ (မ. နိ. ၂.၃၀၁) ဝတွာ, ပလောဘနကမ္မံ ကာတုံ အာရဒ္ဓေ တဿ အဓိပ္ပာယံ ပရိဝတ္တေတွာ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မံ ကထေန္တော –

၇၆၉. "ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။

၇၇၀. "ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။

၇၇၁. "အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၇၇၂. "အဋ္ဌာပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၇၇၃. "အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၇၇၄. "ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။

၇၇၅. "ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ"တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စိတ္တကတ**န္တိ စိတ္တံ ကတံ စိတ္တကတံ, ဝတ္ထာဘရဏမာလာဒီဟိ ဝိစိတ္တံ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ဗိမ္ဗ**န္တိ ဒီဃာဒိဘာဝေန ယုတ္တဋ္ဌာနေသု ဒီဃာဒီဟိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေဟိ မဏ္ဍိတံ အတ္တဘာဝံ။ **အရုကာယ**န္တိ နဝန္နံ ဝဏမုခါနံ လောမကူပါနဉ္စ ဝသေန ဝိဿန္ဒမာနအသုစိံ, သဗ္ဗသော စ အရုဘူတံ ဝဏဘူတံ အရူနံ ဝါ ကာယံ။ **သမုဿိတ**န္တိ တီဟိ အဋ္ဌိသတေဟိ သမုဿိတံ။ **အာတုရ**န္တိ သဗ္ဗကာလံ ဣရိယာပထဒုက္ခာဒီဟိ ပရိဟရိတဗ္ဗတာယ နိစ္စံ ဂိလာနံ။ **ဗဟုသင်္ကပ္ပ**န္တိ ဗာလဇနေန အဘူတံ အာရောပေတွာ ဗဟုဓာ သင်္ကပ္ပိတဗ္ဗံ။ **ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတီ**တိ ယဿ ကာယဿ ဓုဝဘာဝေါ ဌိတိသဘာဝေါ နတ္ထိ, ဧကံသတော ဘေဒနဝိကိရဏဝိဒ္ဓံသနဓမ္မောယေဝ။ တံ **ပဿာ**တိ သမီပေ ဌိတံ ဇနံ, အတ္တာနမေဝ ဝါ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ရူပန္တိ သရီရံ။ သရီရမ္ပိ ဟိ "အဋ္ဌိဉ္စ ပဋိစ္စ, နှာရုဉ္စ ပဋိစ္စ, မံသဉ္စ ပဋိစ္စ, စမ္မဉ္စ ပဋိစ္စ, အာကာသော ပရိဝါရိတော 'ရူပ'န္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၀၆) ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ **မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စာ**တိ သီသူပကာဒိအာဘရဏဂတေန မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စိတ္တကတံ။ **အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓ**န္တိ အလ္လစမ္မေန ပရိယောနဒ္ဓံ အတိရေကတိသတပဘေဒံ အဋ္ဌိံ ပဿာတိ ယောဇနာ။ ကုဏ္ဍလေန စာတိ **စ**-သဒ္ဒေန သေသာဘရဏာလင်္ကာရေ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတီ**တိ တယိဒံ ရူပံ မဏိနာ စိတ္တကတမ္ပိ ဝတ္ထေဟိ ပဋိစ္ဆာဒိတမေဝ သောဘတိ, န အပဋိစ္ဆာဒိတန္တိ အတ္ထော။ ယေ ပန "အဋ္ဌိတစေနာ"တိ ပဌန္တိ, တေသံ အဋ္ဌိတစေနံ ဩနဒ္ဓံ သောဘတိ, ဩနဒ္ဓတ္တာ အဋ္ဌိတစေနာတိ အတ္ထော။

အလတ္တကကတာ တိ အလတ္တကေန ကတရဇ္ဇုနာ လာခာယ သံရဇ္ဇိတာ။ **ဟာအာတိ** စရဏာ။ **မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတန္တိ** မုခံ စုဏ္ဏကေန မက္ခိတံ, ယံ မဏ္ဍနမနုယုတ္တာ သာသပကက္ကေန မုခပီဠကာဒီနိ ဟရိတ္ဝာ လောဏမတ္တိကာယ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ ဟရိတ္ဝာ မုခစုဏ္ဏကဝိလေပနံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အလန္တိ ဗာလဿ** အန္ဓပုထုဇ္ဇနဿ **နော စ ပာရဂဝေသိနော** ဝဋ္ဋာဘိရတဿ **မောဟာယ** သမ္မောဟနာယ သမတ္ထံ တဿ စိတ္တံ မောဟေတုံ ပရိယတ္တံ, ပါရဂဝေသိနော ပန ဝိဝဋ္ဋာဘိရတဿ နော အလံ န ပရိယတ္တံ။

အဋ္ဌာပဒကတာ တိ အဋ္ဌပဒအာကာရေန ကတာ သဏ္ဌိတာ ပုရိမဘာဂေ ကေသေ ကပ္ပေတွာ နလာဋဿ ပဋ္ဌိမ္ပာဒနဝသေန ကတာ ကေသရစနာ အဋ္ဌပဒံ နာမ, ယံ ''အလက''န္တိပိ ဝုစ္စတိ။ **နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ** တိ ဥဘောပိ နယနာနိ အဉ္ဇော ဒွိသု အဉ္ဇေသု စ ယထာ အဉ္ဇနစ္ဆာယာ ဒိဿတိ, ဧဝံ အဉ္ဇိတဥနာနိ။

အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ, ပူတိကာယော အလင်္ကတော တိ ယထာ အဉ္ဇနီ အဉ္ဇနနာဠိကာ နဝါ အဘိနဝါ မာလာကမ္မမကရဒန္တာဒိဝသေန စိတ္တာ ဗဟိ မဋ္ဌာ ဥဇ္ဇလာ ဒဿနီယာ, အဗ္ဘန္တရေ ပန န ဒဿနီယာ ဟောတိ, ဧဝမေဝ တာသံ ကာယော န္ဟာနုဗ္ဗဋ္ဋနဝတ္ထာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကတော ဗဟိ ဥဇ္ဇလော, အဗ္ဘန္တရေ ပန ပူတိ နာနပ္ပကာရအသုစိဟိ ဘရိတော တိဋ္ဌတီတိ အတ္ထော။

ဩဒဟီ တိ ဩဍ္ဍေသိ။ **မိဂဝေတိ**, မိဂလုဒ္ဒကော။ **ပါသန္တိ**, ဒဏ္ဍဝါဂုရံ။ **နာသဒါ** တိ န သင်္ဃဋ္ဋေသိ။ **ဝါဂုရန္တိ** ဟာသံ။ **နိဝါပန္တိ** မိဂါနံ ခါဒနတ္ထာယ ခိတ္တံ တိဏာဒိယာသံ။ ဥပမာ ခော အယံ ထေရေန ကတာ အတ္ထဿ ဝိညာပနာယ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – ယထာ မိဂါနံ မာရဏတ္ထာယ ဒဏ္ဍဝါဂုရံ ဩဍ္ဍေတွာ တတ္ထ နိဝါပံ ဝိကိရိယ မိဂလုဒ္ဒကေ နိလီနေ ဌိတေ တတ္ထေကော ဇဝပရက္ကမသမ္ပန္နော ဆေကော မိဂေ ဟာသံ အဖုသန္တော ဧဝ ယထာသုခံ နိဝါပံ ခါဒိတွာ, ''ဝဉ္စေသိ ဝတ မိဂေ''တိ မိဂလုဒ္ဒကေ ဝိရဝန္တေ ဧဝ ဂစ္ဆတိ။ အပရော မိဂေ ဗလဝ ဆေကော ဇဝသမ္ပန္နောဝ တတ္ထ ဂန္တွာ နိဝါပံ ခါဒိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဟာသံ ဆိန္ဒိတွာ, ''ဝဉ္စေသိ ဝတ မိဂေ, ဟာသော ဆိန္နော''တိ မိဂလုဒ္ဒကေ သောစန္တေ ဧဝ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ မယမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ပုထုဇ္ဇနကာလေ မာတာပိတူဟိ အာသဇ္ဇနတ္ထာယ နိယျာဒိတေ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ အသဇ္ဇမာနာ နိက္ခန္တာ။ ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗသော ဆိန္နကိလေသာ အဟာသာ ဟုတွာ ဌိတာ, တေဟိ ဒိန္နဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ တေသု သောစန္တေသု ဧဝ ဂစ္ဆာမာတိ။

ဧဝံ ထေရော မိဂလုဒ္ဒကံ ဝိယ မာတာပိတရော, ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဣတ္ထာကာရဇ္ဇု တဂုရဇာလံ ဝိယ, အတ္တနာ ပုဗ္ဗေ ဘုတ္တဘောဂေ စ ဣဒါနိ ဘုတ္တဘောဇနဉ္စ နိဝါပတိဏံ ဝိယ, အတ္တာနံ မဟာမိဂံ ဝိယ စ ကတွာ ဒဿေတိ။ ဣမာ ကထာ ဝတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော ကောရဗျဿ မိဂဇိနဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ။ ထေရဿ ကိရ ပိတာ သတ္တသု ဒွါရကောဋ္ဌကေသု အဂ္ဂဠံ အပေတွာ မလ္လေ အာဏာပေသိ ''နိက္ခမိတုံ မာ ဒေထ, ကာသာယာနိ အပနေတွာ သေတကာနိ နိဝါသေထာ''တိ, တသ္မာ ထေရော အာကာသေန အဂမာသိ။ အထ ရာဇာ ကောရဗျော ထေရဿ တတ္ထ နိသိန္နဘာဝံ သုတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ''ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ပဗ္ဗဇန္တော ဗျာဓိပါရိဇုညံ ဝါ ဇရာဘောဂဉာတိပါရိဇုညံ ဝါ ပတ္တော ပဗ္ဗဇတိ။ တွံ ပန ကိဉ္စိပိ ပါရိဇုညံ အနုပဂတော ဧဝ ကသ္မာ ပဗ္ဗဇိတော''တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ထေရော, ''ဥပနိယျတိ လောကော အဒ္ဓုဝေ, အတာဏော လောကော အနဘိဿရော, အဿကော လောကော သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ, ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒာသော''တိ (မ. နိ. ၂.၃၀၅) ဣမေသံ စတုန္နံ ဓမ္မုဒ္ဒေသာနံ အတ္တာနံ ဝိဝိတ္တဘာဝံ ကထေတွာ တဿာ ဒေသနာယ အနုဂီတိံ ကထေန္တော –

၇၇၆. ''ပဿာမိ လောကေ သဓနေ မနုဿေ၊ လဒ္ဓါန ဝိတ္တံ န ဒဒန္တိ မောဟာ။
လုဒ္ဓါ ဓနံ သန္နိစယံ ကရောန္တိ၊ ဘိယျောဝ ကာမေ အဘိပတ္ထယန္တိ။

၇၇၇. ''ရာဇာ ပသယှပ္ပထဝိံ ဝိဇေတွာ၊ သသာဂရန္တံ မဟိမာဝသန္တော။
ဩရံ သမုဒ္ဒဿ အတိတ္တရူပေါ၊ ပါရံ သမုဒ္ဒဿပိ ပတ္ထယေထ။

၇၇၈. ''ရာဇာ စ အညေ စ ဗဟူ မနုဿာ၊ အဝီတတဏှာ မရဏံ ဥပေန္တိ။
ဦနာဝ ဟုတွာန ဇဟန္တိ ဒေဟံ၊ ကာမေဟိ လောကမှိ န ဟတ္ထိ တိတ္တိ။

၇၇၉. ''ကန္တိံ နံ ဉာတိ ပကိရိယ ကေသေ၊ 'အဟော ဝတာ နော အမရာ'တိ စာဟု။
ဝတ္တေန နံ ဟရုတံ နီဟရိတ္ဝာ၊ စိတံ သမောဓာယ တတော ဥဟန္တိ။

၇၈၀. ''သော ဍယှတိ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော၊ ဧကေန ဝတ္တေန ပဟာယ ဘောဂေ။
န မီယမာနဿ ဘဝန္တိ တာဏာ၊ ဉာတီ စ မိတ္တာ အထ ဝါ သဟာယာ။

၇၈၁. ''အာယာဒကာ တဿ ဓနံ ဟရန္တိ၊ သတ္တော ပန ဂစ္ဆတိ ယေနကမ္မံ။
န မီယမာနံ ဓနမန္ဝေတိ ကိဉ္စိ၊ ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ ဓနဉ္စ ရဋ္ဌံ။

၇၈၂. ''န ဒီဃမာယုံ လဘတေ ဓနေန၊ န စာပိ ဝိတ္တေန ဇရံ ဝိဟန္တိ။
အပ္ပံ ဟိဒံ ဇီဝိတမာဟု ဓီရာ၊ အသဿတံ ဝိပ္ပရိဏာမဓမ္မံ။

၇၈၃. ''အဍ္ဍာ ဒလိဒ္ဒါ စ ဖုသန္တိ ဖဿံ၊ ဗာလော စ ဓီရော စ တထေဝ ဖုဋ္ဌော။
ဗာလော ဟိ ဗာလျာ ဝဓိတောဝ သေတိ၊ ဓီရော စ နော ဝေဓတိ ဖဿဖုဋ္ဌော။

၇၈၄. ''တသ္မာ ဟိ ပညာဝ ဓနေန သေယျော၊ ယာယ ဝေါသာနမိဓာဓိဂစ္ဆတိ။
အဗျောသိတတ္တာ ဟိ ဘဝါဘဝေသု၊ ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ မောဟာ။

၇၈၅. ''ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ၊ သံသာရမာပဇ္ဇ ပရမ္ပရာယ။
တဿပ္ပပညော အဘိသဒ္ဒဟန္တော၊ ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ။

၇၈၆. ''စောရော ယထာ သန္ဓိမုခေ ဂဟီတော၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပါပဓမ္မော။
ဧဝံ ပဇာ ပေစ္စ ပရမှိ လောကေ၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပါပဓမ္မော။

၇၈၇. ''ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ။

၇၈၈. ''ဒုမပ္ဖလာနီဝ ပတန္တိ မာဏဝါ၊ ဒဟရာ စ ဝုဍ္ဍာ စ သရီရဘေဒါ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော။

၇၈၉. ''သဒ္ဓါယာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဥပေတော ဇိနသာသနေ။
အဝဇ္ဈာ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။

၇၉၀. ''ကာမေ အာဒိတ္တတော ဒိသွာ၊ ဇာတရူပါနိ သတ္ထတော။
ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိတော ဒုက္ခံ၊ နိရယေသု မဟဗ္ဘယံ။

၇၉၁. ''ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ သံဝေဂံ အလဘိံ တဒါ။
သောဟံ ဝိဒ္ဓော တဒါ သန္တော၊ သမ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ။

၇၉၂. ''ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

၇၉၃. ''ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော''တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပဿာမိ လောကေ**တိ အဟံ, မဟာရာဇ, ဣမသ္မိံ လောကေ **သဓနေ** ဓနသမ္ပန္နေ အဘေ့ မနုဿေ ပဿာမိ, တေ ပန **လဒ္ဓါန ဝိတ္တံ** ဓနံ လဘိတွာ ဘောဂသမ္ပတ္တိယံ ဌိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာဒီသု ကဿစိ ကိဉ္စိပိ န ဒဒန္တိ။ ကသ္မာ? **မောဟာ** ကမ္မဿကတာပညာယ အဘာဝတော။ **လဒ္ဓါ** လောဘာဘိဘူတာ ယထာလဒ္ဓံ ဓနံ **သန္နိစယံ**

သဗ္ဗသော နိစေတဗ္ဗံ နိဓေတဗ္ဗံ ကရေယျာတိ။ **ဘိယျောဝ** ယထာဓိဂတကာမတော ဥပရိ **ကာမေ** ကာမဂုဏေ “တထာဟံ ဧဒိသေ စ ဘောဂေ ပဋိလဘေယျ”န္တိ **အဘိပတ္ထယန္တိ** ပစ္စာသီသန္တိ တဏှဉ္စ တယာမံ ကရေယျာတိ။

ဘိယျော ကာမပတ္ထနာယ ဥဒာဟရဏံ ဒဿေန္တော **“ရာဇာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပသယှပ္ပထဝိံ ဝိဇေတွာ**တိ အတ္တနော ဝံသာနုဂတံ ပထဝိံ ဗလက္ကာရေန အဘိဝိဇိယ။ **အာဝသန္တော** တိ ပသာသေန္တော။ **ဩရံ သမုဒ္ဒဿ သာ**တိ အနဝသေသံ သမုဒ္ဒဿ ဩရဘာဂံ လဘိတွာပိ တေန အတိတ္တရူပေ **ပါရံ သမုဒ္ဒဿ** ဒီပန္တရမ္ပိ ပတ္ထယေယျ။

အဝီတတဏှာတိ အဝိဂတတဏှာ။ **ဦနာတ**တိ အပရိပုဏ္ဏမနောရထာဝ။ **ကာမေဟိ လောကမှိ န ဟတ္ထိ တိတ္တီ**တိ တဏှာဝိပန္နာနံ ဣမသ္မိံ လောကေ ဝတ္ထုကာမေဟိ တိတ္တိ နာမ နတ္ထိ။

ကန္ဒန္တိ န န္တိ မတပုရိသံ ဥဒ္ဒိဿ တဿ ဂုဏေ ကိတ္တေန္တာ ကန္ဒနံ ကရေယျာတိ။ **အဟော ဝတာ နော အမရာတိ စာဟူ**တိ အဟော ဝတ အမှာကံ ဉာတိ အမရာ သိယုန္တိ စ ကထေန္တိ, ကထာသုခတ္ထဉ္စေဟတ္ထ ဝတာ-ဣတိ ဒီဃံ ကတွာ ဝုတ္တံ။

သော ဥယှတိ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော တိ သော မတသတ္တော ဆဝဍာဟကေဟိ သမ္မာ ဈာပေတုံ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော။ **တာဏာ**တိ ပရိတ္တာဏကရာ။

ယေနကမ္မန္တိ ယထာကမ္မံ။ **ဓနန္တိ** ဓနာယိတဗ္ဗံ ယံကိဉ္စိ ဝတ္ထု။ ပုန **ဓနန္တိ** ဟိရညသုဝဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

“န ဒီဃမာယု”န္တိအာဒိနာ ကာမဂုဏဿ ဇရာယ စ ပဋိကာရာဘာဝံ ဝတွာ ပုန တဿ ဧကန္တိကာဘာဝံ ဒဿေတုံ **“အပ္ပံ ဟိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဖုသန္တီ** တိ အနိဋ္ဌဖဿံ ဖုသန္တိ ပါပုဏန္တိ, တတ္ထ အမုဒလိဒ္ဒတာ အကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။ **ဖဿံ ဗာလော စ ဓီရော စ တထေဝ ဖုဋ္ဌော** တိ ယထာ ဗာလော ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသမ္ဖဿံ ဖုဋ္ဌော, တထေဝ ဓီရော ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဖဿံ ဖုဋ္ဌော ဟောတိ, န ဧတ္ထ ဗာလပဏ္ဍိတာနံ ကောစိ ဝိသေသော။ အယံ ပန ဝိသေသော, **ဗာလော ဟိ ဗာလျာ ဝဓိတောဝ သေတီ**တိ ဗာလပုဂ္ဂလော ကေနစိ ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌော သောစန္တော ကိလမန္တော ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒန္တော ဗာလဘာဝေန ဝဓိတော ပီဠိတောဝ ဟုတွာ သေတိ သယတိ။ ဣတော စိတော စ အာဝဋ္ဋန္တော ဝိဝဋ္ဋန္တော ဝိရောခေန္တော **ဝေဓတိ ဖဿဖုဋ္ဌော** တိ **ဓီရော** ပန ပဏ္ဍိတော ဒုက္ခသမ္ဖဿေန သမ္ဖုဋ္ဌော န ဝေဓတိ ကမ္ပနမတ္တမ္ပိ တဿ န ဟောတီတိ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဗာလပဏ္ဍိတာနံ လောကဓမ္မေ ဒိဿိ ပဝတ္တိ, **တသ္မာ ဟိ ပညာဝ ဓနေန သေယျာ, ယာယ ဝေါသာနမိဓာဓိဂစ္ဆတီ**တိ ပညာဝ ဓနတော ပါသံသတရာ, ယာယ ပညာယ ဝေါသာနံ ဘဝဿ ပရိယောသာနဘူတံ နိဗ္ဗာနံ အဓိဂစ္ဆတိ။ **အဗျောသိတတ္တာ ဟိ** တိ အနဓိဂတနိဋ္ဌတ္တာ။ **ဘဝါဘဝေသူ**တိ မဟန္တာမဟန္တေသု ဘဝေသု။

ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ, သံသာရမာပဇ္ဇ ပရမ္ပရာယာ တိ ယော ပါပါနိ ကတွာ အပရာပရံ သံသရဏမာပဇ္ဇိတွာ ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ ဂဗ္ဘသေယျာယ ပရလောကုပ္ပတ္တိယာ စ န မုစ္စတိ, **တဿ** ပါပကမ္မကာရိနော ပုဂ္ဂလဿ ကိရိယံ **အဘိသဒ္ဒဟန္တော** “အတ္တာ စ မေ ဟောတီ”တိ ပတ္တိယာယန္တော အညောပိ **အပ္ပပညော** ဗာလော ယထာ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ, န တတော ပရိမုစ္စတိ။

စောရော ယထာတိ ယထာ စောရော ပါပဓမ္မော ဃရသန္ဓိံ ဆိန္ဒန္တော သန္ဓိမုခေ အာရက္ခကပုရိသေဟိ ဂဟိတော **သကမ္မုနာ** တေန အတ္တနော သန္ဓိစ္ဆေဒကမ္မုနာ ကာရဏာဘူတေန ကသာဒီဟိ တာဠနာဒိဝသေန **ဟညတိ** ရာဇပုရိသေဟိ ဗာဓိယျတိ ဗဇ္ဈတိ စ။ **ဧဝံ ပဇာ**တိ ဧဝမယံ သတ္တလောကော ဣဓ ပါပါနိ ကရိတွာ **ပေစ္စ** ပတွာ တေန ကမ္မုနာ **ပရမှိ လောကေ** နိရယာဒီသု ဟညတိ, ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏာဒိဝသေန ဗာဓိယျတိ။

ဝေမေတာဟိ ကောဒသဟိ ကထာဟိ ယထာရဟံ စတ္တာရော ဓမ္မုဒ္ဒေသေ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ ကာမေသု သံသာရေ စ အာဒီနဝံ ဒိသွာ သဒ္ဓါယ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စဿ စ မတ္ထကပ္ပတ္တိံ ဝိဘာဝေန္တော

“ကာမာ ဟီ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာမာ**တိ ဝတ္ထုကာမာ မနာပိယာ ရူပာဒယော ဓမ္မာ, ကိလေသကာမာ သဗ္ဗေပိ ရာဂပ္ပဘေဒါ။ ဣဓ ပန ဝတ္ထုကာမာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ ရူပာဒိဝသေန အနေကပ္ပကာရတာယ **စိတြာ** ။ လောကဿာဒဝသေန ဣဋ္ဌာကာရတာယ **မဓုရာ**။ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ မနံ ရမေန္တီတိ **မနောရမာ။ ဝိရူပရူပေနာ**တိ ဝိဝိဓရူပေန, အနေကဝိဓေနာတိ အတ္ထော။ တေ ဟိ ရူပာဒိဝသေန စိတြာ, နီလာဒိဝသေန ဝိဝိဓရူပာ။ ဧဝံ တေန ဝိရူပရူပေန တထာ တထာ အဿာဒံ ဒဿေတွာ **မထေန္တိ စိတ္တံ** ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဘိရမိတုံ န ဒေန္တီတိ ဣမိနာ အပ္ပဿာဒဗဟုဒုက္ခတာဒိနာ **အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ တသ္မာ** တံနိမိတ္တံ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော အမ္ဟိ။ ဒုမပ္ဖလာနိ ပက္ကကာလေ အပရိပက္ကကာလေ စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပရူပက္ကမတော သရသတော တ ပတန္တိ, ဧဝံ သတ္တာ ဒဟရာ စ ဝုဍ္ဍာ စ သရီရဿ ဘေဒါ ပတန္တိယေဝ။ **တေမ္ပိ ဒိသွာ** တိ ဧဝံ အနိစ္စတမ္ပိ ပညာစက္ခုနာ ဒိသွာ, န ကေဝလံ အပ္ပဿာဒတာဒိတာယ အာဒီနဝမေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပဏ္ဏက** န္တိ အဝိရဒ္ဓနကံ **သာမညမေဝ** သမဏဘာဝေါဝ **သေယျော** ဥတ္တရိတရော။

သဒ္ဓာယာ တိ ကမ္မံ ကမ္မဖလံ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ ဓမ္မသုဓမ္မတံ သင်္ဃသုပ္ပဋိပတ္တိဉ္စ သဒ္ဒဟိတွာ။ **ဥပေတော ဇိနသာသနေ**တိ သတ္ထု သာသနေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဥပဂတော။ **အဝဇ္ဈာ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ** အရဟတ္တဿ အဓိဂတတ္တာ။ တတော ဧဝ **အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ** နိက္ကိလေသဝသေန သာမိဘာဝတော သာမိပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇနတော။

ကာမေ အာဒိတ္တတော ဒိသွာ တိ ဝတ္ထုကာမေ ကိလေသကာမေ စ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တဘာဝတော ဒိသွာ။ **ဇာတရူပါနိ သတ္ထတော** တိ ကတာကတပ္ပဘေဒါ သဗ္ဗသုဝဏ္ဏဝိကတိယော အနတ္ထာဝဟတာယ နိသိတသတ္ထတော။ **ဂဗ္ဘတောက္ကန္တိတော ဒုက္ခ** န္တိ ဂဗ္ဘတောက္ကန္တိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသံသာရပဝတ္တိဒုက္ခံ။ **နိရယေသု မဟဗ္ဘယ**န္တိ သဉ္ဇီဝါဒိကေသု အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု လဗ္ဘမာနံ မဟာဘယဉ္စ သဗ္ဗတ္ထ ဒိသွာတိ ယောဇနာ။

ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာတိ ဧဝံ ကာမာနံ အာဒိတ္တတာဒိံ သံသာရေ အာဒီနဝံ ဒောသံ ဉတွာ။ **သံဝေဂံ အလဘိံ တဒါ**တိ တသ္မိံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မဿ သုတကာလေ ဘတတဒိကေ သံဝေဂံ အလတ္ထံ။ **ဝိဒ္ဓော တဒါ သန္တော** တိ တသ္မိံ ဂဟဋ္ဌကာလေ ရာဂသလ္လာဒီဟိ ဝိဒ္ဓော သမာနော ဣဒါနိ သတ္ထု သာသနံ အာဂမ္မ သမ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ, ဝိဒ္ဓော တ စတ္တာရိ သစ္စာနိ, ပဋိဝိဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ သေသံ အန္တရန္တရာဒီသု ဝုတ္တတ္ထာ သုဝိညေယျမေဝ။

ဧဝံ ထေရော ရညော ကောရဗျဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သတ္ထု သန္တိကမေဝ ဂတော။ သတ္ထာ စ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။

ရဋ္ဌပာလတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မာလုက្យပုတ္တတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ

ရူပံ ဒိသွာ သတိ မုဋ္ဌာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မာလုကျပုတ္တဿ ဂါထာ။ ဣမဿ အာယသ္မတော ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဆက္ကနိပါတေ (ထေရဂါ. ၃၉၉ အာဒယော) ဝုတ္တမေဝ။ တာ ပန ဂါထာ ထေရေန အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတေန ဉာတီနံ ဓမ္မဒေသနာဝသေန ဘာသိတာ။ ဣဓ ပန ပုထုဇ္ဇနကာလေ “သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ”တိ ယာစိတေန သတ္ထာရာ “တံ ကိံ မညသိ, မာလုကျပုတ္တ, ယေ တေ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ အဒိဋ္ဌာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, န စ ပဿသိ, န စ တေ ဟောတိ ပဿေယျန္တိ, အတ္ထိ တေ တတ္ထ ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ပေမံ ဝါ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယေ တေ သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာန။ဇိဝှာ။ကာယ။မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ အဝိညာတာ အဝိညာတပုဗ္ဗာ, န စ ဝိဇာနာသိ, န စ တေ ဟောတိ ဝိဇာနေယျန္တိ, အတ္ထိ တေ တတ္ထ ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ပေမံ ဝါ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ဧတ္ထ စ တေ, မာလုကျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ, သုတေ သုတမတ္တံ, မုတေ မုတမတ္တံ, ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ။ ယတော ခေါ တေ, မာလုကျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ, သုတေ သုတမတ္တံ, မုတေ မုတမတ္တံ, ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ, တတော တွံ, မာလုကျပုတ္တ, န တေန။ ယတော တွံ, မာလုကျပုတ္တ, န တေန, တတော တွံ, မာလုကျပုတ္တ, န တတ္ထ။ ယတော တွံ, မာလုကျပုတ္တ, န တတ္ထ, တတော တွံ, မာလုကျပုတ္တ, နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန, ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ”တိ (သံ. နိ. ၄.၉၅)။ သံခိတ္တေန ဓမ္မေ ဒေသိတေ တဿ ဓမ္မဿ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟိတဘာဝံ ပကာသေန္တော –

၇၉၄. ''ရူပံ ဒိသွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၇၉၅. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ရူပသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၇၉၆. ''သဒ္ဒံ သုတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၇၉၇. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ သဒ္ဒသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၇၉၈. ''ဂန္ဓံ ဃတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၇၉၉. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဂန္ဓသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၀၀. ''ရသံ ဘောတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၀၁. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ရသသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၀၂. ''ဖဿံ ဖုဿ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၀၃. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဖဿသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၀၄. ''ဓမ္မံ ဉတွာ သတိ မုဋ္ဌာ၊ ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော။
သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၀၅. ''တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ဓမ္မသမ္ဘဝါ။
အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ၊ စိတ္တမဿူပဟညတိ။
ဧဝမာစိနတော ဒုက္ခံ၊ အာရာ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၀၆. ''န သော ရဇ္ဇတိ ရူပေသု၊ ရူပံ ဒိသွာ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၀၇. ''ယထာဿ ပဿတော ရူပံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၀၈. ‘‘န သော ရဇ္ဇတိ သဒ္ဒေသု၊ သဒ္ဒံ သုတွာ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၀၉. ‘‘ယထာဿ သုဏတော သဒ္ဒံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၁၀. ‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဂန္ဓေသု၊ ဂန္ဓံ ဃတွာ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၁၁. ‘‘ယထာဿ ဃာယတော ဂန္ဓံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၁၂. ‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ရသေသု၊ ရသံ ဘောတွာ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၁၃. ‘‘ယထာဿ သာယတော ရသံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၁၄. ‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဖဿေသု၊ ဖဿံ ဖုဿ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၁၅. ‘‘ယထာဿ ဖုသတော ဖဿံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

၈၁၆. ‘‘န သော ရဇ္ဇတိ ဓမ္မေသု၊ ဓမ္မံ ဉတွာ ပဋိဿတော။
ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဉ္စ နာဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတိ။

၈၁၇. ‘‘ယထာဿ ဝိဇာနတော ဓမ္မံ၊ သေဝတော စာပိ ဝေဒနံ။
ခီယတိ နောပစီယတိ၊ ဧဝံ သော စရတီ သတော။
ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခံ၊ သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတီ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ရူပံ ဒိသွာ**တိ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ စက္ခုဒွါရေန ဥပလဘိတွာ။ **သတိ မုဋ္ဌာ, ပိယံ နိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော**တိ တသ္မိံ ရူပေ ဒိဋ္ဌမတ္တေ ဧဝ အဋ္ဌတွာ သုဘနိမိတ္တံ မနသိ ကရောတော သုဘာကာရဂ္ဂဟဏဝသေန အယောနိသော မနသိ ကရောတော သတိ မုဋ္ဌာ ဟောတိ။ တထာ စ သတိ **သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ** တံ ရူပာရမ္မဏံ ရတ္တော, ဂိဒ္ဓေါ, ဂဓိတော ဟုတွာ အနုဘဝတိ, အဿာဒေတိ, အဘိနန္ဒတိ။ တထာဘူတော စ **တဉ္စ အဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတီ**တိ တဉ္စ ရူပာရမ္မဏံ အဇ္ဈောသာယ ‘‘သုခံ သုခ’’န္တိ အဘိနိဝိဿ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌာပေတွာ တိဋ္ဌတိ။

တဿ ဝဍ္ဎန္တိ ဝေဒနာ, အနေကာ ရူပသမ္ဘဝါတိ တဿ ဧဝရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပသမ္ဘဝါ ရူပာရမ္မဏာ သုခါဒိဘေဒေန အနေကာ ဝေဒနာ ကိလေသုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာ ဝဍ္ဎန္တိ။ **အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စ, စိတ္တမဿူပဟညတီ**တိ ပိယရူပေ သာရဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ အဘိဇ္ဈာယ, အပိယရူပေ ဗျာပဇ္ဇနဝသေန ပိယရူပဿေဝ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ သောကာဒိလက္ခဏာယ ဝိဟေသာယ စ အဿ ပုဂ္ဂလဿ စိတ္တံ ဥပဟ

ညတိ ဗာဓိယတိ။ **ဝေမာစိနတော ဒုက္ခ**န္တိ ဝုတ္တာကာရေန တံ တံ ဝေဒနုဿာဒဝသေန ဘဝတဘိသင်္ခာရံ အာစိနတော ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ပဝတ္တတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ။ပေ.။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ”တိ (ဝိဘ. ၂၂၅; သံ. နိ. ၂.၁)။ တထာဘူတဿ **အာရာ** အာရကာ ဒူရေ နိဗ္ဗာနံ ဝုစ္စတိ, တဿ တံ ဒုလ္လဘန္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဒံ သုတွာ** တိအာဒိကထာသုပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဃတွာ**တိ ဃာယိတွာ။ **ဘောတွာ**တိ သာယိတွာ။ **ဖုဿာ** တိ ဖုသိတွာ။ **ဓမ္မံ ဉတွာ** တိ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝိဇာနိတွာ။

ဧဝံ ဆဒွါရေ ကေစရေ သာရဇ္ဇန္တဿ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တတ္ထ ဝိရဇ္ဇန္တဿ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **“န သော ရဇ္ဇတိ ရူပေသူ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **န သော ရဇ္ဇတိ ရူပေသု, ရူပံ ဒိသွာ ပဋိဿတော** တိ ယော ပုဂ္ဂလော ရူပံ ဒိသွာ အာပာထဂတံ ရူပာရမ္မဏံ စက္ခုဒွါရိကေန ဝိညာဏသန္တာနေန ဂဟေတွာ စတုသမ္ပဇညဝသေန သမ္ပဇာနကာရိတာယ ပဋိဿတော ဟောတိ, သော ရူပာရမ္မဏေသု န ရဇ္ဇတိ ရာဂံ န ဇနေတိ, အညဒတ္ထု ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ, ရူပာရမ္မဏမ္ပိ သမုဒယာဒိတော ယထာဘူတံ ပဇာနန္တော နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော တံ တတ္ထုပ္ပန္နဝေဒနဉ္စ ဝိရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ, တထာဘူတော စ **တဉ္စ နဇ္ဈောသ တိဋ္ဌတီ** တိ တံ ရူပာရမ္မဏံ သမ္မဒေဝ ဝိရတ္တစိတ္တတာယ အဇ္ဈောသာယ န တိဋ္ဌတိ “ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ”တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန နာဘိနိဝိသတိ။

ယထာဿ ပဿတော ရူပ န္တိ အဿ ယောဂိနော ယထာ တတ္ထ အဘိဇ္ဈာဒယော နပ္ပဝတ္တန္တိ, ဧဝံ အနိစ္စာဒိတော ရူပံ ပဿန္တဿ။ **သေဝတော စာပိ ဝေဒန**န္တိ တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ ဝေဒနံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ကေစရသေဝနာယ သေဝတော စာပိ။ **ခီယတီ**တိ သဗ္ဗံ ကိလေသဝဋ္ဋံ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆတိ။ **နောပစီယတီ**တိ န ဥပစိယတိ န အာစယံ ဂစ္ဆတိ။ **ဧဝံ သော စရတီ သတော**တိ ဧဝံ ကိလေသာပနယနပဋိပတ္တိယာ သတော သမ္ပဇာနော ဟုတွာ စရတိ, ဝိဟရတိ။ **ဧဝံ အပစိနတော ဒုက္ခ**န္တိ ဝုတ္တနယေန အပစယဂာမိနိယာ မဂ္ဂပညာယ သကလံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အပစိနန္တဿ။ **သန္တိကေ နိဗ္ဗာန ဝုစ္စတီ** တိ သဉပါဒိသေသအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုသမီပေ ဧတေတိ ဝုစ္စတိ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ သစ္ဆိကတတ္တာ။ **န သော ရဇ္ဇတိ သဒ္ဒေသူ** တိအာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ ထေရော ဣမာဟိ ကထာဟိ သတ္ထု ဩဝါဒဿ အတ္တနာ ဥပဓာရိတဘာဝံ ပဝေဒေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဂတော နစိရဿေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတိ။

မာလုက္ယပုတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သေလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပရိပုဏ္ဏကာယော တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သေလတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဂဏပါမောက္ခော ဟုတွာ တီဏိ ပုရိသသတာနိ သမာဒပေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု ဂန္ဓကုဋိံ ကာရေတွာ ကတပရိယောသိတာယ ဂန္ဓကုဋိယာ သဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဘဂဝတော မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္ထာရံ ဘိက္ခူ စ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝလောကေ ဧဝ ဝသိတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အင်္ဂုတ္တရာပေသု အာပဏေ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သေလော**တိ လဒ္ဓနာမော အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တီသု ဝေဒေသု, ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု စ နိပ္ဖတ္တိံ ဂန္တွာ တီဏိ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေန္တော အာပဏေ ပဋိဝသတိ။ တေန စ သမယေန သတ္ထာ သာဝတ္ထိတော နိက္ခမိတွာ အဍ္ဎတေဠသဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ အင်္ဂုတ္တရာပေသု စာရိကံ စရန္တော သေလဿ, အန္တေဝါသိကာနဉ္စ ဉာဏပရိပါကံ ဒိသွာ အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရတိ။ အထ ကေဏိယော နာမ ဇဋိလော သတ္ထု အာဂမနံ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သတ္ထာရံ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ သကေ အဿမေ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒေတိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ သေလော ဗြာဟ္မဏော သဒ္ဓိံ တီဟိ မာဏဝကသတေဟိ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုဝိစရန္တော ကေဏိယဿ အဿမံ ပဝိသိတွာ ဇဋိလေ ကဋ္ဌဖာလနုဒ္ဒနသမ္မဇ္ဇနာဒိနာ အန္နပါနရဏံ သဇ္ဇေန္တေ ဒိသွာ, “ကိံ နု ခော တေ, ကေဏိယ, မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော”တိအာဒိံ ပုစ္ဆိတွာ တေန “ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ မယာ သွာတနာယ နိမန္တိတော”တိ ဝုတ္တေ “ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝစနံ

သုတ္တတ၀ ဟဥ္စော ဥဒက္ကေ ပီတိသောမနဿဇာတော တာ၀ဒေဝ မာဏ၀ကေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ က တပဋိသန္ထာရော ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဘဂဝတော ကာယေ ဗာတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဒိသွာ ''ဣမေဟိ လက္ခ ဏေဟိ သမန္နာဂတော ရာဇာ တ ဟောတိ စက္က၀တ္တီ, ဗုဒ္ဓေါ တ လောကေ ၀ိဝဋ္ဋစ္ဆဒော, အယံ ပန ပဗ္ဗဇိတော, နော စ ခေါ နံ ဇာနာမိ 'ဗုဒ္ဓေါ တ, နော တ', သုတံ ခေါ ပန မေတံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝုဒ္ဓါနံ မဟလ္လကာနံ အာစရိယပာစရိယာနံ ဘာသမာနာနံ 'ယေ တေ ဘ၀န္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ , တေ သကေ ၀ဏ္ဏေ ဘညမာနေ အတ္တာနံ ပာတုကရော န္တီ'တိ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟိ သမ္မုခေ ဌတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ အဘိတ္ထဝီယမာနော သာရဇ္ဇတိ မင်္ကုဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ အ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တတာယ အနနုယောဂက္ခမတ္တာ, ယံနူနာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ သမ္မုခါ သာရုပ္ပာဟိ ကထာဟိ အဘိတ္ထဝေယျ''န္တိ ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ –

၈၁၈.''ပရိပုဏ္ဏကာယော သုရုစိ၊ သုဇာတော စာရုဒဿနော။
သုဝဏ္ဏ၀ဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ၊ သုသုက္ကဒါဌောသိ ဝီရိယဝါ။

၈၁၉.''နရဿ ဟိ သုဇာတဿ၊ ယေ ဘ၀န္တိ ဝိယဉ္ဇနာ။
သဗ္ဗေ တေ တဝ ကာယသ္မိံ၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။

၈၂၀.''ပသန္နနေတ္တော သုမုခေါ၊ ဗြဟာ ဥဇု ပတာပဝါ။
မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃဿ၊ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသိ။

၈၂၁.''ကလျာဏဒဿနော ဘိက္ခု၊ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော။
ကိံ တေ သမဏဘာဝေန၊ ဧဝံ ဥတ္တမဝဏ္ဏိနော။

၈၂၂.''ရာဇာ အရဟသိ ဘဝိတုံ၊ စက္က၀တ္တီ ရထေသဘော။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ ဣဿရော။

၈၂၃.''ခတ္တိယာ ဘောဂီ ရာဇာနော၊ အနုယန္တာ ဘ၀န္တိ တေ။
ရာဇာဘိရာဇာ မနုဇိန္ဒော၊ ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ ဂေါတမာ''တိ။ –

ဆဟိ ကထာဟိ ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝိ။

တတ္ထ **ပရိပုဏ္ဏကာယော** တိ အဘိဗ္ဗတ္တရူပာနံ ဒ္ဝတ္တိံသာယ မဟာပုရိသလက္ခဏာနံ ပရိပုဏ္ဏတာယ အဟီ နင်္ဂပစ္စင်္ဂတာယ စ ပရိပုဏ္ဏသရီရော။ **သုရုစီ**တိ သုန္ဒရသရီရပ္ပဘော။ **သုဇာတော**တိ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိယာ, သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စ သုနိဗ္ဗတ္တော။ **စာရုဒဿနော** တိ သုစိရမ္ပိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိဇနကံ အပ္ပဋိက္ကူလံ ရမဏီယံ စာရု ဧဝ ဒဿနံ အဿာတိ စာရုဒဿနော။ ကေစိ ပနာဟု ''စာရုဒဿနောတိ သုန္ဒရနေတ္တော''တိ။ **သုဝဏ္ဏ၀ဏ္ဏော** တိ သုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏော။ **အသီ**တိ ဘဝသိ, ဣဒံ ပဒံ ''ပရိပုဏ္ဏကာယော အသီ''တိအာဒိနာ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သုသုက္ကဒါဌော** တိ သုဋ္ဌု သုက္ကဒါဌော။ ဘဂဝတော ဟိ ဒါဌာဟိ စန္ဒကိရဏာ ဝိယ ဓဝလရသ္မိယော နိစ္ဆရန္တိ။ **ဝီရိယဝါ**တိ ဝီရိယပါရမီပါရိပူရိယာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဝီရိယာဓိဋ္ဌာနတော စတုဗ္ဗိဓဿ သမ္မပ္ပဓာနဿ သမ္ပတ္တိယာ စ အတိသယယုတ္တော။

နရဿ ဟိ သုဇာတဿာ တိ သမတိံသာယ ပာရမီနံ, အရိယဿ တ စက္က၀တ္တိဝတ္တဿ ပရိပူရိတတ္တာ သုဋ္ဌု သမ္ဘဒေဝ ဇာတဿ နရဿ, မဟာပုရိသဿာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေ တေ** တိ ယေ မဟာပုရိသဘာဝံ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဘာဝံ ဗျဉ္ဇယန္တီတိ **ဗျဉ္ဇနာ** တိ လဒ္ဓတေဟာရသုပ္ပတိဋ္ဌိတပာဒတာဒိဗာတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ ခဏာသင်္ခာတာ တမ္ဗနခတုင်္ဂနခတာဒိအသီတိအနုဗျဉ္ဇနသင်္ခာတာ စ ရူပဂုဏာ, တေ အနဝသေသာ, တဝ ကာယသ္မိံ သန္တီတိ ဝစနသေသော။

မဟာပုရိသလက္ခဏာတိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဗျဉ္ဇနာနေဝ ဝစနန္တရေန နိဂမေန္တော အာဟ။

ဣာအနိ တေသု လက္ခဏေသု အတ္တနာ အဘိရုစိတေဟိ လက္ခဏေဟိ ဘဂဝန္တံ ထောမေန္တော **“ပသန္နနေတ္တော”**တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဉ္စ ဝဏ္ဏပသာဒသမ္ပတ္တိယာ **ပသန္နနေတ္တော**။ ပရိပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလသဒိသမုခတာယ **သုမုခော**။ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပတ္တိယာ **ဗြဟာ**။ ဗြဟ္မုဇုဂတ္တတာယ **ဥဇု**။ ဇုတိမန္တတာယ **ပတာပဝါ**။

ဣာအနိ တမေဝ ပတာပဝန္တံ အာဒိစ္စူပမာယ ဝိဘာဝေန္တော **“မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃဿ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသီ** တိ ယထာ အာဒိစ္စော ဥဂ္ဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗံ တမဂတံ ဝိဓမေတွာ အာလောကံ ကရောန္တော ဝိရောစတိ, ဧဝံ တွံပိ အန္ဓော စေဝ ဗဟိ စ သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇာတမံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ဉာဏာလောကံ ကရောန္တော ဝိရောစသိ။

ဒဿနီယရူပတာယ အင်္ဂီဂတာနံ ဒဿနသမ္ပတ္တိံ အာဝဟနတော, ကလျာဏေဟိ ပဉ္စဟိ ဒဿနေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ စ **ကလျာဏဒဿနော**။ **ဥတ္တမဝဏ္ဏိနော** တိ ဥတ္တမဝဏ္ဏသမ္ပန္နဿ။

စက္ကဝတ္တီ တိ စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ, စတူဟိ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ ဝတ္တေတိ, တေဟိ စ ပရေ ဝတ္တေတိ။ ပရဟိတာယ ဣရိယာပထစက္ကာနံ ဝတ္တော တေသမ္ပိ အတ္ထီတိ စက္ကဝတ္တီ။ အထ တ စတူဟိ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ စ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စ သမန္နာဂမေန ပရေဟိ အနဘိဘဝနီယဿ အာဏာစက္ကဿ ဝတ္တော တေသမ္ပိ အတ္ထီတိပိ စက္ကဝတ္တီ။ **ရထေသဘော**တိ ရထိကေသု အာဇာနီယဉသဘပုရိသော, မဟာရထိကောတိ အတ္ထော။ **စာတုရန္တော** တိ စတုသမုဒ္ဒန္တာယ ပထဝိယာ ဣဿရော။ **ဝိဇိတာဝီ**တိ ဝိဇိတဝိဇယော။ **ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ** တိ ဇမ္ဗုဒီပဿ, ဟာကမ္ဗေန ဟိ ဣဿရိယာနိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ စက္ကဝတ္တီ ပန သပရိတ္တဒီပာနံ စတုန္နမ္ပိ မဟာဒီပာနံ ဣဿရောဝ။

ခတ္တိယာ တိ ဇာတိခတ္တိယာ။ **ဘောဂီ**တိ ဘောဂိယာ။ **ရာဇာနော**တိ ယေ ကေစိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တာ။ **အနုယန္တာ** တိ အနုကမိနော သေဝကာ။ **ရာဇာဘိရာဇာ**တိ ရာဇူနံ ပူဇနီယော ရာဇာ ဟုတွာ, စက္ကဝတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မနုဇိန္ဒော** တိ မနုဿာဓိပတိ, မနုဿာနံ ပရမိဿရောတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သေလေန ဝုတ္တေ ဘဂဝါ “ယေ တေ ဘဝန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ, တေ သကေ ဝဏ္ဏေ ဘညမာနေ အတ္တာနံ ပါတုကရောန္တိ”တိ ဣမံ သေလဿ မနောရထံ ပူရေန္တော –

၅၅၄. “ရာဇာဟမသ္မိ သေလ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။
ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ၊ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယ”န္တိ။ – ဣမံ ကထမာဟ။

တတ္ရာယံ အဓိပ္ပာယော – ယံ မံ တွံ, သေလ, ယာစသိ, “ရာဇာ အရဟသိ ဘဝိတုံ စက္ကဝတ္တီ”တိ, ဧတ္ထ အပ္ပေါဿုက္ကော ဟောဟိ, **ရာဇာဟမသ္မိ,** သတိ စ ရာဇတ္တေ ယထာ အညော ရာဇာ သမာနောပိ ယောဇနသတံ တ အနုသာသတိ, ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ယောဇနသတာနိ တ ယောဇနသဟဿံ တ စက္ကဝတ္တီ ဟုတွာပိ စတုဒီပပရိယန္တမတ္တံ တ, နာဟမေဝံ ပရိစ္ဆိန္နဝိသယော။ အဟဉှိ **ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော** ဘဝဂ္ဂတော အဝီစိပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမေယျလောကဓာတုယော အနုသာသာမိ။ ယာဝတာ ဟိ အပဒါဒိဘေဒါ သတ္တာ, အဟံ တေသံ အဂ္ဂေါ။ န ဟိ မေ ကောစိ သီလေန တ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန တ သဒိသော နတ္ထိ, ကုတော ဘိယျော။ သွာဟံ ဧဝံ ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော, အနုတ္တရေနေဝ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒဓမ္မေန **ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ,** “ဣဒံ ပဇဟထ, ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ”တိအာဒိနာ အာဏာစက္ကံ။ “ဣဒံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စ”န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) ပရိယတ္တိဓမ္မေန ဓမ္မစက္ကမေဝ တ။ **စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယ** န္တိ ယံ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ ဟောတိ သမဏေန တ။ပေ။ ကေနစိ တ လောကသ္မိန္တိ။

ဧဝံ အတ္တာနမာဝိကရောန္တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပီတိသောမနဿဇာတော သေလော ပုန ဒဠှီကရဏတ္ထံ –

၅၅၅. “သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဇာနာသိ၊ (ဣတိ သေလော ဗြာဟ္မဏော) ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။
ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ၊ ဣတိ ဘာသထ ဂေါတမ။

၅၅၆. “ကော နု သေနာပတိ ဘောတော၊ သာဝကော သတ္ထုရန္ဝယော။
ကော တေတမနုဝတ္တေတိ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတ”န္တိ။ – ကထာဒွယမာဟ။

တတ္ထ **ကော နု သေနာပတီ**တိ ဓမ္မရညော ဘောတော ဓမ္မေန ပဝတ္တိတဿ စက္ကဿ အနုပဝတ္တနကော သေနာပတိ ကော နူတိ ပုစ္ဆိ။

တေန စ သမယေန ဘဂဝတော ဒက္ခိဏပဿေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော နိသိန္နော ဟောတိ, သုဝဏ္ဏပုဉ္ဇော ဝိယ သိရိယာ သောဘမာနော။ တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ –

၈၂၇. ''မယာ ပဝတ္တိတံ စက္ကံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) ဓမ္မစက္ကံ အနုတ္တရံ။
သာရိပုတ္တော အနုဝတ္တေတိ၊ အနုဇာတော တထာဂတ''န္တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **အနုဇာတော တထာဂတ**န္တိ, တထာဂတံ အနုဇာတော, တထာ ဂတေန ဟေတုနာ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာ တောတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ''ကော နု သေနာပတိ ဘောတော''တိ သေလေန ဝုတ္တပဥှံ ဗျာကရိတွာ ယံ သေလော အာဟ ''သမ္ဗုဒ္ဓော ပ ဋိဇာနာသီ''တိ တတ္ထ နံ နိက္ကင်္ခံ ကာတုကာမော ''နာဟံ ပဋိညာမတ္တေနေဝ ပဋိဇာနာမိ, အပိ စာဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဉာပေတုံ –

၈၂၈. ''အဘိညေယျံ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ''တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **အဘိညေယျ**န္တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ စတုန္နဉ္ဟိ သစ္စာနံ အရိယသစ္စာနဉ္စ သာမ ညဂ္ဂဟဏမေတံ ယဒိဒံ အဘိညေယျန္တိ။ တတ္ထ အရိယသစ္စေသု ယံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မဂ္ဂသစ္စံ, ယဉ္စ ပဟာတဗ္ဗံ သမုဒယသစ္စံ, တဒုဘယဂ္ဂဟဏေန တေသံ ဖလဘူတာနိ နိရောဓသစ္စဒုက္ခသစ္စာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ ဟေတုဂ္ဂဟ ဏေနေဝ ဖလသိဒ္ဓိတော။ တေန တတ္ထ ''သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ, ပရိညေယျံ ပရိညာတ''န္တိ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တမေ ဝ ဟောတိ။ ''အဘိညေယျံ အဘိညာတ''န္တိ တ ဣမိနာ စ သဗ္ဗဿပိ ဉေယျဿ အဘိညာတသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဥဒ္ဒေသ ဝသေန ပကာသေတွာ တဒေကဒေသံ နိဒ္ဒေသဝသေန ဒဿေန္တော **''ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတ''** န္တိအာဒိမာဟ။ အထ ဝါ **''ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝိတံ, ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီန''** န္တိ ဣမိနာ အတ္တနော ဉာဏပဟာနသမ္ပဒာကိတ္တနမုခေန တံမူလ ကတ္တာ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ကိတ္တိတာ ဟောန္တီတိ အာဟ **''တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ, ဗြာဟ္မဏာ''** တိ။ အဘိညေယျအဘိညာ တဂ္ဂဟဏေန ဟိ သဗ္ဗသော ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တီနံ ဂဟိတတ္တာ သဖလံ စတုသစ္စဘာဝံ သဒ္ဓိံ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ဒဿေန္ တော ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဗုဇ္ဈိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတောသ္မီတိ ဉာယေန ဟေတုနာ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။

ဧဝံ နိပ္ပရိယာယေန အတ္တာနံ ပာတုကရိတွာ အတ္တနိ ကင်္ခာဝိတရဏတ္ထံ ဗြာဟ္မဏံ ဥဿာဟေန္တော –

၈၂၉. ''ဝိနယဿု မယိ ကင်္ခံ၊ အဓိမုစ္စဿု ဗြာဟ္မဏ။
ဒုလ္လဘံ ဒဿနံ ဟောတိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ အဘိဏှသော။

၈၃၀. ''ယေသံ ဝေ ဒုလ္လဘော လောကေ၊ ပါတုဘာဝေါ အဘိဏှသော။
သောဟံ ဗြာဟ္မဏ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ၊ သလ္လကတ္တော အနုတ္တရော။

၈၃၁. ''ဗြဟ္မဘူတော အတိတုလော၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော။
သဗ္ဗာမိတ္တေ ဝသေ ကတွာ၊ မောဒါမိ အကုတောဘယော''တိ။ – ကထတ္တယမာဟ။

တတ္ထ **ဝိနယဿု** တိ ဝိနေဟိ ဆိန္ဒ။ **ကင်္ခ** န္တိ ဝိစိကိစ္ဆံ။ **အဓိမုစ္စဿု** တိ အဓိမောက္ခံ ကရ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ သဒ္ဒဟ။ **ဒုလ္လဘံ ဒဿနံ ဟောတိ, သမ္ဗုဒ္ဓါန** န္တိ ယတော ကပ္ပာနံ အသင်္ချေယျမ္ပိ ဗုဒ္ဓသုညော လောကော ဟောတိ။ **သလ္လကတ္တော** တိ, ရာဂါဒိသလ္လကတ္တနော။ **ဗြဟ္မဘူတော** တိ သေဋ္ဌဘူတော။ **အတိတုလော**တိ တုလံ အတီတော, နိရုပမောတိ အတ္ထော။ **မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော** တိ ''ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ''တိ (သု. နိ. ၄၃၈; မဟာနိ. ၂၈; စူဠနိ. နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၄၇) ဧဝံ အာဂတာယ မာရသေနာယ ပမဒ္ဒနော။ **သဗ္ဗာမိတ္တေ** တိ ခန္ဓ

ကိလေသာဘိသင်္ခါရမစ္စုဒေဝပုတ္တမာရသင်္ခါတေ သဗ္ဗပစ္စတ္ထိကေ ။ **ဝသေ ကတွာ**တိ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ။ **မောအာမိ အကုတောဘယော**တိ ကုတောစိ နိဗ္ဘယော သမာဓိသုခေန, ဖလနိဗ္ဗာနသုခေန စ မောအာမိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သေလော ဗြာဟ္မဏော တာဝဒေဝ ဘဂဝတိ သဉ္ဇာတပသာဒော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော ဟုတွာ –

၈၃၂. ''ဣဒံ ဘောန္တော နိသာမေထ၊ ယထာ ဘာသတိ စက္ခုမာ။
သလ္လကတ္တော မဟာဝီရော၊ သီဟောဝ နဒတီ ဝနေ။

၈၃၃. ''ဗြဟ္မဘူတံ အတိတုလံ၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ။
ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒေယျ၊ အပိ ကဏှာဘိဇာတိကော။

၈၃၄. ''ယော မံ ဣစ္ဆတိ အန္ဝေတု၊ ယော ဝါ နိစ္ဆတိ ဂစ္ဆတု။
ဣဓာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ''တိ။ –

ကထတ္တယမာဟ။ ယထာ တံ ပရိပာကဂတာယ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ စောဒိယမာနော။

တတ္ထ **ကဏှာဘိဇာတိကော**တိ, နီစဇာတိကော, တမောတမပရာယဏဘာဝေ ဌိတော။

တတော တေပိ မာဏဝကာ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ တထေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခာ ဟုတွာ –

၈၃၅. ''ဧတံ စေ ရုစ္စတိ ဘောတော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ။
မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ''တိ။ –

ကထမာဟံသု, ယထာ တံ တေန သဒ္ဓိံ ကတာဓိကာရာ ကုလပုတ္တာ။

အထ သေလော တေသု မာဏဝကေသု တုဋ္ဌစိတ္တော တေ ဒဿေန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာနော –

၈၃၆. ''ဗြာဟ္မဏာ တိသတာ ဣမေ၊ ယာစန္တိ ပဉ္စလီကတာ။
ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမ၊ ဘဂဝါ တဝ သန္တိကေ''တိ။ – ကထမာဟ။

တတော ဘဂဝါ ယသ္မာ သေလော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ တေသံယေဝ တိဏ္ဏံ ပုရိသသတာနံ ဂဏဇေဋ္ဌော ဟုတွာ ရောပိတကုသလမူလော, ဣဒာနိ ပစ္ဆိမဘဝေပိ တေသံယေဝ အာစရိယော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဉာဏဉ္စဿ တေသဉ္စ ပရိပက္ကံ, ဧဟိဘိက္ခုဘာဝဿ စ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, တသ္မာ တေ သဗ္ဗေဝ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗာဇေန္တော –

၈၃၇. ''သွာခာတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ) သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
ယတ္ထ အမောဃာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော''တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **သန္ဒိဋ္ဌိက**န္တိ ပစ္စက္ခံ။ **အကာလိက**န္တိ မဂ္ဂါနန္တရဖလုပ္ပတ္တိတော န ကာလန္တရေ ပတ္တဗ္ဗဖလံ။ **ယတ္ထာ**တိ ယံနိမိတ္တာ ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယနိမိတ္တာ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အမောဃာ အနိပ္ဖလာ, ယတ္ထာတိ ဝါ ယသ္မိံ သာသနေ **အပ္ပမတ္တဿ** သတိဝိပ္ပဝါသရဟိတဿ တီသု သိက္ခာသု **သိက္ခတော** ။

ဧဝဉ္စ ဝတွာ ''ဧထ, ဘိက္ခဝေ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ တာဝဒေဝ တေ သဗ္ဗေ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဟုတွာ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပရိဝါရေသုံ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော သတ္တမေ ဒိဝသေ သပရိသော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၄၀.၂၀၈-၃၀၃) –

''နဂရေ ဟံသဝတိယာ၊ ဝီထိသာမိ အဟောသဟံ။
မမ ဉာတီ သမာနေတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

‘‘ဗုဒ္ဓေါ လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ ပုညက္ခေတ္တော အနုတ္တရော။
အာသိ သော သဗ္ဗလောကဿ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။

‘‘ခတ္တိယာ နေဂမာ စေဝ၊ မဟာသာလာ စ ဗြာဟ္မဏာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဟတ္ထာရောဟာ အနီကဋ္ဌာ၊ ရထိကာ ပတ္တိကာရကာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဥဂ္ဂါ စ ရာဇပုတ္တာ စ၊ ဝေသိယာနာ စ ဗြာဟ္မဏာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘အာဠာရိကာ ကပ္ပကာ စ၊ နှာပကာ မာလကာရကာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ရဇကာ ပေသကာရာ စ၊ စမ္မကာရာ စ နှာပိတာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဥသုကာရာ ဘမကာရာ၊ စမ္မကာရာ စ တစ္ဆကာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ကမ္မာရာ သောဏ္ဏကာရာ စ၊ တိပုလောဟကရာ တထာ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဘတကာ စေဋကာ စေဝ၊ ဒာသကမ္မကရာ ဗဟူ။
ယထာသကေန ထာမေန၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဥဒဟာရာ ကဋ္ဌဟာရာ၊ ကဿကာ တိဏဟာရကာ။
ယထာသကေန ထာမေန၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ပုပ္ဖိကာ မာလိကာ စေဝ၊ ပဏ္ဏိကာ ဖလဟာရကာ။
ယထာသကေန ထာမေန၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဂဏိကာ ကုမ္ဘဒာသီ စ၊ ပူဝိကာ မစ္ဆိကာပိ စ။
ယထာသကေန ထာမေန၊ ပူဂဓမ္မံ အကံသု တေ။

‘‘ဧထ သဗ္ဗေ သမာဂန္တွာ၊ ဂဏံ ဗန္ဓာမ ဧကတော။
အဓိကာရံ ကရိဿာမ၊ ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေ။

‘‘တေ မေ သုတွာန ဝစနံ၊ ဂဏံ ဗန္ဓိံသု တာဝဒေ။
ဥပဋ္ဌာနသာလံ သုကတံ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ကာရယုံ။

‘‘နိဋ္ဌာပေတွာန တံ သာလံ၊ ဥဒဂ္ဂေ တုဋ္ဌမာနသော။
ပရေတော တေဟိ သဗ္ဗေဟိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမုပသင်္ကမိံ။

‘‘ဥပသင်္ကမ္မ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ လောကနာထံ နရာသဘံ။

ဝန္ဒိတွာ သတ္ထုနော ပါဒေ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

“ဣမေ တီဏိ သတာ ဝီရ၊ ပုရိသာ ကေတော ဂဏာ။
ဥပဋ္ဌာနသာလံ သုကတံ၊ နိယ္ယာဒေန္တိ တုဝံ မုနိ။

“ဘိက္ခုသင္ဃဿ ပုရတော၊ သမ္ပဋိစ္ဆတွဝ စက္ခုမာ။
တိဏ္ဏံ သတာနံ ပုရတော၊ ဣမာ ကထာ အဘာသထ။

“တိသတာပိ စ ဇေဋ္ဌော စ၊ အနုဝတ္တိံသု ကေတော။
သမ္ပတ္တိဉှိ ကရိတွာန၊ သဗ္ဗေ အနုဘဝိဿထ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ သီတိဘာဝမနုတ္တရံ။
အဇရံ အမတံ သန္တံ၊ နိဗ္ဗာနံ ဖဿယိဿထ။

“ဧဝံ ဗုဒ္ဓော ဝိယာကာသိ၊ သဗ္ဗညူ သမဏုတ္တမော။
ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ သုတွာ၊ သောမနဿံ ပဝေဒယိံ။

“တိံသကပ္ပသဟဿာနိ၊ ဒေဝလောကေ ရမိံ အဟံ။
ဒေဝါဓိပော ပဉ္စသတံ၊ ဒေဝရဇ္ဇမကာရယိံ။

“သဟဿက္ခတ္တုံ ရာဇာ စ၊ စက္ကဝတ္တီ အဟောသဟံ။
ဒေဝရဇ္ဇံ ကရောန္တဿ၊ မဟာဒေဝါ အဝန္ဒိသုံ။

“ဣဓ မာနုသကေ ရဇ္ဇံ၊ ပရိသာ ဟောန္တိ ဗန္ဓဝါ။
ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ ဝါသေဋ္ဌော နာမ ဗြာဟ္မဏော။

“အသီတိကောဋိ နိစယော၊ တဿ ပုတ္တော အဟောသဟံ။
သေလော ဣတိ မမံ နာမံ၊ ဆဠင္ဂေ ပါရမိံ ဂတော။

“ဇင္ဃာဝိဟာရံ ဝိစရံ၊ သသိဿေဟိ ပုရက္ခတော။
ဇဋာဘာရိကဘရိတံ၊ ကေဏိယံ နာမ တာပသံ။

“ပဋိယတ္တာဟုတိံ ဒိသွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။
အာဝါဟော ဝါ ဝိဝါဟော ဝါ၊ ရာဇာ ဝါ တေ နိမန္တိတော။

“အာဟုတိံ ယိဋ္ဌုကာမောဟံ၊ ဗြာဟ္မဏေ ဒေဝသမ္မတေ။
န နိမန္တေမိ ရာဇာနံ၊ အာဟုတီ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

“န စတ္ထိ မယှမာဝါဟော၊ ဝိဝါဟော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
သက္ယာနံ နန္ဒိဇနနော၊ သေဋ္ဌော လောကေ သဒေဝကေ။

“သဗ္ဗလောကဟိတတ္ထာယ ၊ သဗ္ဗသတ္တသုခါဝဟော။
သော မေ နိမန္တိတော အဇ္ဇ၊ တဿေတံ ပဋိယာဒနံ။

“တိမ္ဗရူသကဝဏ္ဏာဘော၊ အပ္ပမေယ္ယော အနူပမော။
ရူပေနာသဒိသော ဗုဒ္ဓော၊ သွာတနာယ နိမန္တိတော။

“ဥက္ကာမုခပဟဋ္ဌောဝ၊ ခဒိရင္ဂါရသန္နိဘော။
ဝိဇ္ဇူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ပဗ္ဗတဂ္ဂေ ယထာ အစ္စိ၊ ပုဏ္ဏမာယေဝ စန္ဒိမာ။
နဠဂ္ဂိဝဏ္ဏသက္ကာသော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အသမ္ဘိတော ဘယာတီတော၊ ဘဝန္တကရဏော မုနိ။
သီဟူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ကုသလော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ၊ အပသယှော ပရေဟိ သော။
နာဂူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“သဒ္ဓမ္မာစာရကုသလော၊ ဗုဒ္ဓနာကေ အသာဒိသော။
ဥသဘူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အနန္တဝဏ္ဏော အမိတယသော၊ ဝိစိတ္တသဗ္ဗလက္ခဏော။
သက္ကူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ဝသီ ဂဏီ ပတာပီ စ၊ တေဇသ္သီ စ ဒုရာသဒေါ။
ဗြဟ္မူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ပတ္တဓမ္မော ဒသဗလော၊ ဗလာတိဗလဟာရကော။
ဓရဏူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“သီလဝိစိသမာကိဏ္ဏော၊ ဓမ္မဝိညာဏခောဘိတော။
ဥဒဓူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ဒုရာသဒေါ ဒုပ္ပသဟော၊ အစလော ဥဂ္ဂတော ဗြဟာ။
နေရူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အနန္တဉာဏော အသမသမော၊ အတုလော အဂ္ဂတံ ဂတော။
ဂဂနူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ပတိဋ္ဌာ ဘယဘီတာနံ၊ တာဏော သရဏကာမိနံ။
အသ္သာသကော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အာသယော ဗုဒ္ဓိမန္တာနံ၊ ပုညက္ခေတ္တံ သုခေသိနံ။
ရတနာကရော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အသ္သာသကော ဝေဒကရော၊ သာမညဖလအာယကော။
မေဃူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“လောကစက္ခု မဟာတေဇော၊ သဗ္ဗတမဝိနောဒနော။
သူရိယူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“အာရမ္မဏဝိမုတ္တီသု၊ သဘာဝဒသ္သနော မုနိ။

စန္ဒူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ဗုဒ္ဓော သမုသ္သိတော လောကေ၊ လက္ခဏေဟိ အလင္ကတော။
အပ္ပမေယျော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ယသ္သ ဉာဏံ အပ္ပမေယျံ၊ သီလံ ယသ္သ အနူပမံ။
ဝိမုတ္တိ အသဒိသာ ယသ္သ၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ယသ္သ ဓီတိ အသဒိသာ၊ ထာမော ယသ္သ အစိန္တိယော။
ယသ္သ ပရက္ကမော ဇေဋ္ဌော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ရာဂေ ဒေါသော စ မောဟော စ၊ ဝိသာ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
အဂဒူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“က္လေသဗျာဓိဗဟုဒုက္ခ-သဗ္ဗတမဝိနောဒနော။
ဝေဇ္ဇူပမော မဟာဝီရော၊ သော မေ ဗုဒ္ဓော နိမန္တိတော။

“ဗုဒ္ဓောတိ ဘော ယံ ဝဒေသိ၊ ဃောသောပေသော သုဒုလ္လဘော။
ဗုဒ္ဓော ဗုဒ္ဓောတိ သုတွာန၊ ပီတိ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။

“အဗ္ဘန္တရံ အဂဏှန္တံ၊ ပီတိ မေ ဗဟိ နိစ္ဆရေ။
သောဟံ ပီတိမနော သန္တော၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

“ကဟံ နု ခေါ သော ဘဂဝါ၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
တတ္ထ ဂန္တွာ နမသ္သိသ္သံ၊ သာမညဖလဒါယကံ။

“ပဂ္ဂယှ ဒက္ခိဏံ ဗာဟုံ၊ ဝေဒဇာတော ကတဉ္ဇလီ။
အာစိက္ခိ မေ ဓမ္မရာဇံ၊ လောကသလ္လဝိနောဒနံ။

“ဥဒေန္တံဝ မဟာမေဃံ၊ နီလံ အဉ္ဇနသန္နိဘံ။
သာဂရံ ဝိယ ဒိသ္သန္တံ၊ ပသ္သသေတံ မဟာဝနံ။

“တတ္ထ သော ဝသတေ ဗုဒ္ဓော၊ အဒန္တဒမကော မုနိ။
ဝိနယန္တော စ ဝေနေယျေ၊ ဗောဓေန္တော ဗောဓိပက္ခိယေ။

“ပိပါသိတောဝ ဥဒကံ၊ ဘောဇနံဝ ဇိဃစ္ဆိတော။
ဂါဝီ ယထာ ဝစ္ဆဂိဒ္ဓါ၊ ဧဝါဟံ ဝိစိနိံ ဇိနံ။

“အာစာရဥပစာရညူ၊ ဓမ္မာနုစ္ဆဝိသံဝရံ။
သိက္ခာပေမိ သကေ သိသ္သေ၊ ဂစ္ဆန္တေ ဇိနသန္တိကံ။

“ဒုရာသဒါ ဘဂဝန္တော၊ သီဟာဝ ဧကစာရိနော။
ပဒေ ပဒံ နိက္ခိပန္တာ၊ အာဂစ္ဆေယျာထ မာဏတ။

“အာသီဝိသော ယထာ ဃောရော၊ မိဂရာဇာဝ ကေသရီ။
မတ္တောဝ ကုဉ္ဇရော ဒန္တီ၊ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါ ဒုရာသဒါ။

“ဥက္ကာသိတဉ္စ ခိပိတံ၊ အဇ္ဈုပေက္ခိယ မာဏဝါ။
ပဒေ ပဒံ နိက္ခိပန္တာ၊ ဥပေထ ဗုဒ္ဓသန္တိကံ။

“ပဋိသလ္လာနဂရုကာ၊ အပ္ပသဒ္ဒါ ဒုရာသဒါ။
ဒုရူပသင်္ကမာ ဗုဒ္ဓါ၊ ဂရူ ဟောန္တိ သဒေဝကေ။

“ယဒါဟံ ပဉှံ ပုစ္ဆာမိ၊ ပဋိသမ္မောဒယာမိ တ။
အပ္ပသဒ္ဒါ တဒါ ဟောထ၊ မုနိဘူတာဝ တိဋ္ဌထ။

“ယံ သော ဒေသေတိ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
တမေဝတ္ထံ နိသာမေထ၊ သဒ္ဓမ္မသဝနံ သုခံ။

“ဥပသင်္ကမ္မ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သမ္မောဒိံ မုနိနာ အဟံ။
တံ ကထံ ဝီတိသာရေတွာ၊ လက္ခဏေ ဥပဓာရယိံ။

“လက္ခဏေ ဒွေ စ ကင်္ခါမိ၊ ပဿာမိ တိံသလက္ခဏေ။
ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှံ၊ ဣဒ္ဓိယာ ဒဿယီ မုနိ။

“ဇိဝှံ နိန္နာမယိတွာန၊ ကဏ္ဏသောတေ စ နာသိကေ။
ပဋိမသိ နလာဋန္တံ၊ ကေဝလံ ဆာဒယီ ဇိနော။

“တဿာဟံ လက္ခဏေ ဒိသွာ၊ ပရိပုဏ္ဏေ သဗျဉ္ဇနေ။
ဗုဒ္ဓောတိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာန၊ သဟ သိဿေဟိ ပဗ္ဗဇိံ။

“သတေဟိ တီဟိ သဟိတော၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
အဍ္ဎမာသေ အသမ္ပတ္တေ၊ သဗ္ဗေ ပတ္တာမှ နိဗ္ဗုတိံ။

“ဧကတော ကမ္မံ ကတွာန၊ ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေ။
ဧကတော သံသရိတွာန၊ ဧကတော ဝိနိဝတ္တယုံ။

“ကေဟနသိယော ဒတွာန၊ ပူဂဓမ္မေ ဝသိံ အဟံ
တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ အဋ္ဌ ဟေတူ လဘာမဟံ။

“ဒိသာသု ပူဇိတော ဟောမိ၊ ဘောဂါ စ အမိတာ မမ။
ပတိဋ္ဌာ ဟောမိ သဗ္ဗေသံ၊ တာသော မမ န ဝိဇ္ဇတိ။

“ဗျာဓယော မေ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ဒီဃာယုံ ပါလယာမိ စ။
သုခုမစ္ဆဝိကော ဟောမိ၊ အာဝါသေ ပတ္ထိတေ ဝသေ။

“အဋ္ဌ ကေဟနသီ ဒတွာ၊ ပူဂဓမ္မေ ဝသိံ အဟံ။
ပဋိသမ္ဘိဒါရဟတ္တဉ္စ၊ ဧတံ မေ အပရဋ္ဌမံ။

“သဗ္ဗဝေါသိတဝေါသာနော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။
အဋ္ဌ ကေဟနသီ နာမ၊ တဝ ပုတ္တော မဟာမုနိ။

“ပဉ္စ ထမ္ဘာနိ ဒတွာန၊ ပူဂဓမ္မေ ဝသိံ အဟံ။

တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ ပဋ္ဌ ဟေတူ လဘာမဟံ။

''အစလော ဟောမိ မေတ္တာယ၊ အနူနဋ္ဌော ဘတမဟံ။
အာဒေယျဝစနော ဟောမိ၊ န ခံသေမိ ယထာ အဟံ။

''အဘန္တံ ဟောတိ မေ စိတ္တံ၊ အခိလော ဟောမိ ကဿစိ။
တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ ဝိမလော ဟောမိ သာသနေ။

''သကရတေ သပ္ပတိဿော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေ။
သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ ဘိက္ခု တံ ဝန္ဒတေ မုနိ။

''ကတ္တ သုကတပလ္လင်္ကံ၊ သာလာယံ ပညပေသဟံ။
တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ ပဋ္ဌ ဟေတူ လဘာမဟံ။

''ဥစ္စေ ကုလေ ပဇာယိတ္တ၊ မဟာဘောဂေ ဘတမဟံ။
သဗ္ဗသမ္ပတ္တိကော ဟောမိ၊ မစ္ဆေရံ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

''ဂမနေ ပတ္ထိတေ မယှံ၊ ပလ္လင်္ကော ဥပတိဋ္ဌတိ။
သဟ ပလ္လင်္ကသေဋ္ဌေန၊ ဂစ္ဆာမိ မမ ပတ္ထိတံ။

''တေန ပလ္လင်္ကအာနေန၊ တမံ သဗ္ဗံ ဝိနောဒယိံ။
သဗ္ဗာဘိညာဗလပ္ပတ္တော၊ ထေရော ဝန္ဒတိ တံ မုနိ။

''ပရိကိစ္စတ္တကိစ္စာနိ၊ သဗ္ဗကိစ္စာနိ သာဓယိံ။
တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ ဟဝိသိံ အဘယံ ပုရံ။

''ပရိနိဋ္ဌိတသာလမှိ ၊ ပရိဘောဂမအာသဟံ။
တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ သေဋ္ဌတ္တံ အဇ္ဈုပာဂတော။

''ယေ ကေစိ ဒမကာ လောကေ၊ ဟတ္ထိအဿေ ဒမေန္တိ ယေ။
ကရိတ္တ ကာရဏာ နာနာ၊ အရုဏေန ဒမေန္တိ တေ။

''န ဟေဝံ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ဒမေသိ နရနာရိယော။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ ဒမေသိ ဥတ္တမေ ဒမေ။

''အနဿ ဝဏ္ဏေ ကိတ္တေန္တော၊ ဒေသနာကုသလော မုနိ။
ဧကပဉှံ ကထေန္တောဝ၊ ဗောဓေသိ တိသတေ မုနိ။

''ဒန္တာ မယံ သာရထိနာ၊ သုဝိမုတ္တာ အနာသဝာ။
သဗ္ဗာဘိညာဗလပတ္တာ၊ နိဗ္ဗုတာ ဥပဓိက္ခယေ။

''သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ အနုမဒဒိံ တဒါ။
အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ၊ သာလာအနဿဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတ္တ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္တ အညံ ဗျာကရောန္တော –

၈၃၈.''ယံ တံ သရဏမာဂမ္ဟ၊ က္လတော အင္ဂမေ စက္ခုမ။
သတ္တရတ္တေန ဘဂဝါ၊ ဒန္တာမ္ဟ တဝ သာသနေ''တိ။ –

ကထမာဟ ။ တဿတ္ထော – ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ **စက္ခုမ** ဘဂဝါ ယသ္မာ မယံ က္လတော အတီတေ **အင္ဂမေ** ဒိဝသေ တံ သရဏံ **အဂမိမ္ဟ**။ တသ္မာ သတ္တရတ္တေန တဝ သာသနေ ဒမကေန **ဒန္တာ အမ္ဟ,** အဟော **တေ** သရဏဂမနဿ အာနုဘာဝေါတိ။ တတော ပရံ –

၈၃၉.''တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္ထာ၊ တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။
တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ၊ တိဏ္ဏော တာရေသိမံ ပဇံ။

၈၄၀.''ဥပဓီ တေ သမတိက္ကန္တာ၊ အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။
သီဟောဝ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ''တိ။ –

က္လမာဟိ ဒွီဟိ ကထာဟိ အဘိတ္ထဝိတွာ ဩသာနကထာယ သတ္ထာရံ ဝန္ဒနံ ယာစတိ –

၈၄၁.''ဘိက္ခဝေါ တိသတာ က္လမေ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္စလီကတာ။
ပါဒေ ဝီရ ပသာရေဟိ၊ နာဂါ ဝန္ဒန္တု သတ္ထုနော''တိ။

တတ္ထ **တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ**တိ တွံဝမေဝ က္လမသ္မိံ လောကေ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအတ္ထေန သတ္တာနံ အနုသာသနတော တွံဝမေဝ **သတ္ထာ** ။ သဗ္ဗေသံ မာရာနံ အဘိဘဝနတော **မာရာဘိဘူ**။ မုနိဘာဝတော **မုနိ**။ **အနုသယေ ဆေတွာ**တိ ကာမရာ ကာဒိကေ အနုသယေ အရိယမဂ္ဂသတ္ထေန ဆိန္ဒိတွာ။ **တိဏ္ဏော** တိ သယံ သံသာရမဟောဃံ တိဏ္ဏော, ဒေသနာဟ တ္ထေန က္လမံ **ပဇံ** သတ္တကာယံ တာရေသိ။ **ဥပဓီ**တိ ခန္ဓူပဓိအာဒယော သဗ္ဗေ ဥပဓီ။ **အဒုပာဒါနော**တိ သဗ္ဗသော ပဟီနကာ မုပါဒါနာဒိကော။ ဇေံ ဝတွာ ထေရော သပရိသော သတ္ထာရံ အဘိဝန္ဒတီတိ။

သေလတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကာဠိဂောဓာပုတ္တဘဒ္ဒိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ယာတံ မေ ဟတ္ထိဂီဝါယာ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဘဒ္ဒိယတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပု ရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥစ္စာကုလိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိယမာနံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတ္ထာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ဗျာကာသိ။ သောပိ တံ ဗျာကရဏံ သုတွာ ဥစ္စာကုလိကသံဝတ္တ တနိကံ ကမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မဿဝနဿ ကာရာပနံ, ဓမ္မမဏ္ဍပေ အာသနအာနံ, ဗီဇနီအာနံ, ဓမ္မကထိကာနံ ပူဇာသက္ကာ ရကရဏံ, ဥပေါသထာဂါရေ ပဋိဿယအာနန္တိ ဧဝမာဒိံ ယာဝဇီဝံ ဗဟုပုညံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံ သရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော အပရာဘာဂေ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိယာ ပုရေတရံ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိ ယဃရေ နိဗ္ဗတ္တော သမ္ဗဟုလေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ သမာဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ သဂ္ဂံ ကရောန္တေ ဒိသွာ တတ္ထ ပါသာဏဖလကာနိ အတ္ထရိတွာ ပါဒေါဒကာဒိံ ဥပဋ္ဌပေန္တော ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌ ဟိ။

သော ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ က္လမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သာကိယရာဇကုလေ နိဗ္ဗ တ္တိ, **ဘဒ္ဒိယော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော အနုရုဒ္ဓါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ခတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထရိ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဥစ္စာကုလိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာ မေန္တော အရညဂတောပိ ရုက္ခမူလဂတောပိ သုညာဂါရဂတောပိ ''အဟော သုခံ, အဟော သုခ''န္တိ အဘိက္ခဏံ ဥဒါနံ ဥ ဒါနေသိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ သတ္ထု အာရောစေသုံ – ''အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော ကာဠိဂောဓာယ ပုတ္တော အဘိက္ခဏံ

‘အဟော သုခံ, အဟော သုခ’န္တိ ဝဒတိ, အနဘိရတော မညေ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရတီ’’တိ။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘဒ္ဒိယ, အဘိက္ခဏံ ‘အဟော သုခံ, အဟော သုခ’န္တိ ဝဒသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ သော “သစ္စံ ဘဂဝါ’’တိ ပဋိဇာနိတ္ဝာ “ပုဗ္ဗေ မေ, ဘန္တေ, ရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ သုသံဝိဟိတာရက္ခော အဟောသိ, တထာပိ ဘီတော ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ ဥဿင်္ကိတော ဝိဟာသိံ။ ဣဒါနိ ပန ပဗ္ဗဇိတော အဘီတော အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဿင်္ကိတော ဝိဟရာမီ’’တိ ဝတ္ဝာ –

၈၄၂. “ယာတံ မေ ဟတ္ထိဂီဝါယ၊ သုခုမာ ဝတ္ထာ ပဓာရိတာ။
သာလီနံ ဩဒနော ဘုတ္တော၊ သုစိမံသူပသေစနော။

၈၄၃. “သောဇ္ဇ ဘဒ္ဒော သာတတိကော၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။

၈၄၄. “ပံသုကူလီ သာတတိကော၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။

၈၄၅. “ပိဏ္ဍပါတီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၆. “တေစီဝရိ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၇. “သပဒါနစာရီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၈. “ဧကာသနီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၄၉. “ပတ္တပိဏ္ဍီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၀. “ခလုပစ္ဆာဘတ္တီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၁. “အာရညိကော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၂. “ရုက္ခမူလိကော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၃. “အဗ္ဘောကာသီ သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၄. “သောသာနိကော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၅. “ယထာသန္ထတိကော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၆. “နေသဇ္ဇိကော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၇. “အပ္ပိစ္ဆော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၈. “သန္တုဋ္ဌော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၅၉. “ပဝိဝိတ္တော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၆၀. “အသံသဋ္ဌော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၆၁. “အာရဒ္ဓဝီရိယော သာတတိကော။ပေ.။။
၈၆၂. “ဟိတွာ သတပလံ ကံသံ၊ သောဝဏ္ဏံ သတရာဇိကံ။
အဂ္ဂဟိံ မတ္တိကာပတ္တံ၊ ဣဒံ ဒုတိယာဘိသေစနံ။

၈၆၃. “ဥစ္စေ မဏ္ဍလိပာကာရေ၊ ဒဠှမဋ္ဋာလကောဋ္ဌကေ။
ရက္ခိတော ခဂ္ဂဟတ္ထေဟိ၊ ဥတ္တမံ ဝိဟရိံ ပုရေ။

၈၆၄. “သောဇ္ဇ ဘဒ္ဒော အနုတြာသီ၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။
ဈာယတိ ဝနမောဂယှ၊ ပုတ္တော ဂေါဓာယ ဘဒ္ဒိယော။

၈၆၅. “သီလက္ခန္ဓေ ပတိဋ္ဌာယ၊ သတိံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
ပါပုဏိံ အနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ’’န္တိ။ –

ဣမာဟိ ဂါထာဟိ သတ္ထု ပုရတော သီဟနာဒံ နဒိ။

တတ္ထ **ယာတံ မေ ဟတ္ထိဂီဝါယာ** တိ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ မယာ ဂစ္ဆန္တေနာပိ ဟတ္ထိဂီဝါယ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ နိသီဒိတ္ဝာ ယာတံ စရိတံ။ ဝတ္ထာနိ ပရိဟရန္တေနာပိ **သုခုမာ** သုခသမ္ဖဿာ ကာသိကဝတ္ထဝိသေသာ ဓာရိတာ။ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇန္တေနာပိ တိဝဿိကာနံ ပုရာဏဂန္ဓသာလီနံ ဩဒနော တိတ္တိရကပိဉ္ဇရာဒိနာ သုစိနာ မံသေန ဥပသိတ္တတာယ **သု**

စိမံသူပသေစန္တော ဘုတ္တော, တထာပိ တံ သုခံ န မယှံ့ဟံ စိတ္တပရိတောသကရံ အဟောသိ, ယထာ တေရဟိ ဝိဝေကသုခ န္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **"သောဇ္ဇ ဘန္တေ"** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ စ ဟတ္ထိဂ္ဂဟဏေနေဝ အဿရထယာနာနိ, ဝတ္ထ ဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗရာဇာလင်္ကာရာ, ဩဒနဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗဘောဇနဝိကတိ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သောဇ္ဇာ** တိ သော အဇ္ဇ ဇ တေရဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဌိတော။ **ဘန္တေ** တိ သီလာဒိဂုဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ဘန္တေ။ **သာတတိကောတိ** သမဏဓမ္မေ မေ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရေ သာတစ္စယုတ္တော။ **ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတော** တိ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ပတ္တေ အာဂတေ ပတ္တပ ရိယာပန္နေ အဘိရတော, တေနေဝ သန္တုဋ္ဌောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဈာယတီ**တိ ဖလသမာပတ္တိဈာနေန ဈာယတိ။ **ပုတ္တော ဂောဓာယာ**တိ ကာဠိဂောဓာယ နာမ ခတ္တိယာယ ပုတ္တော။ **ဘဒ္ဒိယော** တိ ဧဝံနာမော အတ္တာနမေဝ ထေရော အညံ ဝိယ ကတွာ ဝဒတိ။

ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပံသုကူလိကင်္ဂသမာဒာနေန **ပံသုကူလိကော**။ သင်္ဃဘတ္တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပိဏ္ဍပာ တိကင်္ဂသမာဒာနေန **ပိဏ္ဍပာတိကော** ။ အတိရေကစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ တေစီဝရိကင်္ဂသမာဒာနေန **တေစီဝရိကော**။ လောလုပ္ပစာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ သပဒာနစာရိကင်္ဂသမာဒာနေန **သပဒာနစာရီ**။ နာနာသနဘောဇနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကာသနိ ကင်္ဂသမာဒာနေန **ဧကာသနိကော**။ ဒုတိယကဘာဇနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂသမာဒာနေန **ပတ္တပိဏ္ဍိကော** ။ အတိရိတ္တဘောဇနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကင်္ဂသမာဒာနေန **ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကော** ။ ဂါမန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ အာရညိကင်္ဂသမာဒာနေန **အာရညိကော**။ ဆန္နတသံ ပဋိက္ခိပိတွာ ရုက္ခမူလိကင်္ဂသမာဒာနေန **ရုက္ခမူလိကော**။ ဆန္နရုက္ခမူလာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသိကင်္ဂသမာဒာနေန **အဗ္ဘောကာသိကော** ။ နသုသာနံ ပဋိက္ခိပိတွာ သောသာနိကင်္ဂသမာဒာနေန **သောသာနိကော**။ သေနာသနလောလုပ္ပံ ပဋိက္ခိပိတွာ ယထာသန္ထတိကင်္ဂသမာဒာနေန **ယထာသန္ထတိကော** ။ သယနံ ပဋိက္ခိပိတွာ နေသဇ္ဇိကင်္ဂသမာဒာနေန **နေသဇ္ဇိကော** ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဓုတင်္ဂကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၂ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥစ္စေ တိ ဥစ္စာဒိဋ္ဌာနေ, ဥပရိပာသာဒတာယ တ ဥစ္စေ။ **မဏ္ဍလိပာကာရေ** တိ မဏ္ဍလာကာရေန ပာကာရပရိက္ခိတ္တေ။ **ဒဠှမဋ္ဋာလကောဋ္ဌကေ** တိ ထိရေဟိ အဋ္ဋာလေဟိ ဒွာရကောဋ္ဌကေဟိ စ သမန္နာဂတေ, နဂရေတိ အတ္ထော။

သတိံ ပညဍ္ဍ တိ ဧတ္ထ သတိသီသေန သမာဓိ ဝဒတိ။ ဖလသမာပတ္တိနိရောဓသမာပတ္တိယော သန္ဓာယ "သတိံ ပညဍ္ဍ ဘာဝယ"န္တိ ဝုတ္တော။ သေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

ဧဝံ ထေရော သတ္တဗ္ဗ သမ္ပုဗ္ဗာ သီဟနာဒံ နဒိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ အဘိပ္ပသန္နာ အဟေသုံ။

ကာဠိဂောဓာပုတ္တဘဒ္ဒိယတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဂစ္ဆံ ဝဒေသီ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေ သု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကောသလရညော ပုရောဟိတဿ ဘဂ္ဂဝဿ နာမ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဇာတဒိဝ သေ သကလနဂရေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု, ရညော စ မင်္ဂလာဝုဓံ သယနပိဋ္ဌေ ဌပိတံ ပဇ္ဇလိ, တံ ဒိသွာ ရာဇာ ဘီတော သံဝိဂ္ဂော နိဒ္ဒံ န လဘိ။ ပုရောဟိတော တာယံ ဝေလာယံ နက္ခတ္တယောဂံ ဥလ္လောကေန္တော "စောရနက္ခတ္တေန ဇာ တော"တိ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိ။ သော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ရညော သန္တိကံ ဂတော သုခသေယျံ ပုစ္ဆိ။ ရာဇာ "ကု တော, အာစရိယ, သုခသေယျံ, ရတ္တိယံ မယှံ့ဟံ မင်္ဂလာဝုဓံ ပဇ္ဇလိ, တဿ ကော နု ခေါ ဝိပာကော ဘဝိဿ သတီ"တိ? "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, မယှံ့ဟံ ဃရေ အရကော ဇာတော။ တဿ အာနုဘာဝေန သကလနဂရေပိ အာဝုဓာနိ ပ ဇ္ဇလိံသူ"တိ။ "ကိံ ဘဝိဿတိ, အာစရိယာ"တိ? "အရကော စောရော ဘဝိဿတီ"တိ။ "ကိံ ဧကစာရီ စောရော, ဥဒာဟု ဂဏဗေဒ္ဓကော"တိ? "ဧကစာရိကော, ဒေဝ"။ "ကိံ နံ မာရေမာ"တိ? "ဧကစာရိကော စေ, ပဋိဇဂ္ဂထ တာဝ န"န္တိ အာဟ။ တဿ နာမံ ကရောန္တာ ယသ္မာ ဇာယမာနော ရညော စိတ္တံ ဝိဟေသေန္တော ဇာတော, တသ္မာ **ဟိံသကော**တိ ကတွာ ပစ္ဆာ ဒိဋ္ဌံ အဒိဋ္ဌန္တိ ဝိယ **အဟိံသကော**တိ တေဟရိံသု။

သော ဝယပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗကမ္မဗလေန သတ္တန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ။ တဿိဒံ ပုဗ္ဗကမ္မံ – ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ကဿပေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝဿောဒကေန တိန္တံ အလ္လစီဝရံ သီတပီဠိတံ အတ္တနော ခေတ္တဘူမိံ ဥပဂတံ ဒိသွာ “ပုညက္ခေတ္တံ မေ ဥပဋ္ဌိတ”န္တိ သောမနဿဇာတော အဂ္ဂိံ ကတွာ အဒါသိ။ သော တဿ ကမ္မဿ ဗလေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ထာမဇဝဗလသမ္ပန္နော စ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ သတ္တန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ။ သော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဓမ္မန္တေဝါသီ ဟုတွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာဟတော အာစရိယဗြာဟ္မဏံ တဿ ဘရိယာယ စ သက္ကစ္စံ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ တေနဿ သာ ဗြာဟ္မဏီ ဂေဟေ လဒ္ဓမာနေန ဘတ္တာဒိနာ သင်္ဂဟံ ကရောတိ။ တံ အသဟမာနာ အညေ မာဏဝါ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ဘေဒံ အကံသု။ ဗြာဟ္မဏော တေသံ ဝစနံ ဒွေဝ တယော ဝါရေ အသဒ္ဒဟန္တော ဟုတွာ ပစ္ဆာ သဒ္ဒဟိတွာ “မဟာဗလော မာဏဝေါ, န သက္ကာ ကေနစိ မာရာပေတုံ, ဥပါယေန နံ မာရေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ နိဋ္ဌိတသိပ္ပံ အတ္တနော နဂရံ ဂန္တုံ အာပုစ္ဆန္တံ မာဏဝံ အာဟ – “တာတ အဟိံသက, နိဋ္ဌိတသိပ္ပေန နာမ အန္တေဝါသိနာ အာစရိယဿ ဂရုဒက္ခိဏာ ဒါတဗ္ဗာ, တံ မယှံ ဒေဟီ”တိ။ “သာဓု, အာစရိယ, ကိံ ဒဿာမီ”တိ? “မနုဿာနံ သဟဿဒက္ခိဏဟတ္ထင်္ဂုလိယော အာနေဟီ”တိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ကိရ အယမဿ အဓိပ္ပါယော – ဗဟူသု မာရိယမာနေသု ဧကန္တတော ဧကော နံ မာရေယျာတိ ။ တံ သုတွာ အဟိံသကော အတ္တနော စိရပရိစိတံ နိက္ကရုဏတံ ပုရက္ခတွာ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော ကောသလရညော ဝိဇိတေ ဇာလိနံ ဝနံ ပဝိသိတွာ မဟာမဂ္ဂသမီပေ ပဗ္ဗတန္တရေ ဝသန္တော ပဗ္ဗတသိခရေ ဌတွာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တေ မနုဿေ ဩလောကေတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ အင်္ဂုလိယော ဂဟေတွာ ရုက္ခဂ္ဂေ ဩလမ္ဗေသိ။ တာ ဂိဇ္ဈာပိ ကာကာပိ ခါဒိံသု, ဘူမိယံ နိက္ခိတ္တာ ပူတိဘာဝံ အဂမံသု။ ဧဝံ ဂဏနာယ အပရိပူရမာနာယ လဒ္ဓါ လဒ္ဓါ အင်္ဂုလိယော သုတ္တေန ဂန္ထိတွာ မာလံ ကတွာ ယညောပစိတံ ဝိယ အံသေ ဩလမ္ဗေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ **အင်္ဂုလိမာလော**တွေဝဿ သမညာ အဟောသိ။

ဧဝံ တသ္မိံ မနုဿေ မာရေန္တေ မဂ္ဂေ အဝဠဉ္ဇော အဟောသိ။ သော မဂ္ဂေ မနုဿေ အလဘန္တော ဂါမူပစာရံ ဂန္တွာ နိလီယိတွာ အာဂတာဂတေ မနုဿေ မာရေတွာ အင်္ဂုလိယော ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ တံ ဉတွာ မနုဿာ ဂါမတော အပက္ကမိံသု, ဂါမာ သုညာ အဟေသုံ, တထာ နိဂမာ ဇနပဒါ စ။ ဧဝံ တေန သော ပဒေသော ဥဗ္ဗာသိတော အဟောသိ။ အင်္ဂုလိမာလဿ စ ဧကာယ ဦနာ သဟဿအင်္ဂုလိယော သင်္ဂဟာ အဟေသုံ။ အထ မနုဿာ တံ စောရုပဒ္ဒဝံ ကောသလရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဟတောဝ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ, “သီဃံ အင်္ဂုလိမာလစောရံ ဂဏှာမ, ဗလကာယော အာဂစ္ဆတူ”တိ။ တံ သုတွာ အင်္ဂုလိမာလဿ မာတာ မန္တာဏီ နာမ ဗြာဟ္မဏီ တဿ ပိတရံ အာဟ – “ပုတ္တော ကိရ တေ စောရော ဟုတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောတိ, တံ ‘ဤဒိသံ မာ ကရီ’တိ သညာပေတွာ အာနေဟိ, အညထာ နံ ရာဇာ ဃာတေယျာ”တိ။ ဗြာဟ္မဏော “န မယှံ တာဒိသေဟိ ပုတ္တေဟိ အတ္ထော, ရာဇာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ကရောတူ”တိ အာဟ ။ အထ ဗြာဟ္မဏီ ပုတ္တသိနေဟေန ဟထေယျံ ဂဟေတွာ “မမ ပုတ္တံ သညာပေတွာ အာနေဿာမီ”တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

ဘဂဝါ “အယံ ‘အင်္ဂုလိမာလံ အာနေဿာမီ’တိ ဂစ္ဆတိ, သစေ သာ ဂမိဿတိ, အင်္ဂုလိမာလော ‘အင်္ဂုလိသဟဿံ ပူရေဿာမီ’တိ မာတရမ္ပိ မာရေဿတိ။ သော စ ပစ္ဆိမဘဝိကော, သစာဟံ န ဂမိဿံ, မဟာဇာနိ အဘဝိဿသာ”တိ ဉတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အင်္ဂုလိမာလံ ဥဒ္ဒိဿ တိံသယောဇနိကံ မဂ္ဂံ ပဒသာဝ ပဋိပဇ္ဇမာနော အန္တရာမဂ္ဂေ ဂေါပါလကာဒီဟိ ဝါရိယမာနောပိ ဇာလိနံ ဝနံ ဥပဂစ္ဆိ။ တသ္မိဉ္စ ခဏေ တဿ မာတာ တေန ဒိဋ္ဌာ, သော မာတရံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ “မာတရမ္ပိ မာရေတွာ အဇ္ဇ ဦနင်္ဂုလိံ ပူရေဿာမီ”တိ အသိံ ဥက္ခိပိတွာ ဥပဓာဝိ။ တေသံ ဥဘိန္နံ အန္တရေ ဘဂဝါ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ “ကိံ မေ မာတရံ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလိယာ ဂဟိတေန? ဇီဝတု မေ မာတာ, ယံနူနာဟံ ဣမံ သမဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ အင်္ဂုလိံ ဂဏှေယျ”န္တိ ဥက္ခိတ္တာသိကော ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ, ယထာ ပကတိဂမနေန ဂစ္ဆန္တမ္ပိ အတ္တာနံ အင်္ဂုလိမာလော သဗ္ဗထာမေန ဓာဝန္တောပိ န သက္ကောတိ သမ္ပာပုဏိတုံ။ သော ပရိဟီနဇဝေ ဃုရုဃုရုပဿာသီ ကစ္ဆေဟိ သေဒံ မုဉ္စန္တော ပဒံ ဥဒ္ဓရိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော ခါဏု ဝိယ ဌိတော ဘဂဝန္တံ “တိဋ္ဌ တိဋ္ဌ, သမဏာ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ဂစ္ဆန္တောဝ “ဌိတော အဟံ, အင်္ဂုလိမာလ, တွဉ္စ တိဋ္ဌာ”တိ အာဟ။ သော “ဣမေ ခေါ သမဏာ သက္ယပုတ္တိယာ သစ္စဝါဒိနော, အယံ သမဏော ဂစ္ဆန္တောယေဝ ‘ဌိတော အဟံ, အင်္ဂုလိမာလ, တွဉ္စ တိဋ္ဌာ’တိ အာဟ, အဟ

ဥဠမ္ပဟိ ဌိတော, ကော နု ခော ဣမဿ အဓိပ္ပာယော, ပုစ္ဆိတ္ဝာ နံ ဇာနိဿာမီ''တိ ဘဂဝန္တံ ကထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

၈၆၆. ''ဂစ္ဆံ ဝဒေသိ သမဏ ဌိတောမှိ၊ မမဉ္စ ဗြူသိ ဌိတမဋ္ဌိတောတိ။
ပုစ္ဆာမိ တံ သမဏ ဧတမတ္ထံ၊ ကထံ ဌိတော တွံ အဟမဋ္ဌိတောမှီ''တိ။

တတ္ထ **သမဏာ**တိ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။ **မမန္တိ** မံ။ **ကထန္တိ** ကေနာကာရေန။ အယဥ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – သမဏ, တွံ ဂစ္ဆန္တောဝ သမာနော ''ဌိတောမှီ''တိ ဝဒေသိ။ မမဉ္စ ဌိတံယေဝ ''အဋ္ဌိတော''တိ ဗြူသိ, ဝဒေသိ။ ကာရဏေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ တံ သမဏံ အဟံ ဧဝမတ္ထံ ပုစ္ဆာမိ။ ကထံ ကေနာကာရေန တွံ ဌိတော အဟောသိ, အဟဉ္စ အဋ္ဌိတောမှီတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ –

၈၆၇. ''ဌိတော အဟံ အင်္ဂုလိမာလ သဗ္ဗဒါ၊ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ။
တုဝဉ္စ ပါဏေသု အသညတောသိ၊ တသ္မာ ဌိတောဟံ တုဝမဋ္ဌိတောသီ''တိ။ –

ကထာယ တံ အဇ္ဈဘာသိ။

တတ္ထ **ဌိတော အဟံ, အင်္ဂုလိမာလ, သဗ္ဗဒါ, သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ** န္တိ, အင်္ဂုလိမာလ, အဟံ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗကာလေ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု တသထာဝရဘေဒေသု သဗ္ဗေသု သတ္တေသု ဒဏ္ဍံ နိဓာယ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော, တတော အညထာ အဝတ္တနတော ဧဝရူပေနေဝ ဌိတော။ **တုဝဉ္စ ပါဏေသု အသညတောသီ**တိ တွံ ပန သတ္တေသု သညမရဟိတော အသိ, လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော, တသ္မာ အသညတော ဝိရတိဝသေန အဋ္ဌိတော။ တတော ဧဝ တာသု တာသု ဂတီသု ပရိဗ္ဘမနတောပိ တုဝံ ဣဓာပိ ဣရိယာပထေန ဌိတောပိ အဋ္ဌိတော အသိ, အဟံ ပန ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဌိတောတိ။ တတော အင်္ဂုလိမာလော ယထာဘုစ္စဂုဏပ္ပဘာဝိတဿ ဇလတလေ တေလဿ ဝိယ သကလံ လောကံ အဘိဗျာပေတွာ ဌိတဿ ဘဂဝတော ကိတ္တိ သဒ္ဒဿ သုတပုဗ္ဗတ္တာ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဿ စ ပရိပာကဂတတ္တာ ''အယံ သော ဘဂဝါ''တိ သဉ္ဇာတပီတိ သောမနဿော ''မဟာ အယံ သီဟနာဒေါ, မဟန္တံ ဂဇ္ဇိတံ, နယိဒံ အညဿ ဘဝိဿတိ, သမဏဿ မညေ ဂေါတ မဿ ဧတံ ဂဇ္ဇိတံ, ဒိဋ္ဌော ဝတမှိ မဟေသိနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန, မယှံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထံ ဘဂဝါ ဣဓာဂတော''တိ စိန္တေတွာ –

၈၆၈. ''စိရဿံ ဝတ မေ မဟိတော မဟေသီ၊ မဟာဝနံ သမဏော ပစ္စပါဒိ။
သောဟံ စဇိဿာမိ သဟဿပါပံ၊ သုတွာန ဂါထံ တဝ ဓမ္မယုတ္တ''န္တိ။ –

ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **စိရဿံ ဝတာ** တိ စိရကာလေန ဝတ။ **မေ**တိ မယှံ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ။ **မဟိတော**တိ သဒေဝကေန လောကေန မဟတိယာ ပူဇာယ ပူဇိတော။ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒိဂုဏေ ဧသိ, ဂဝေသီတိ မဟေသိ။ **မဟာဝနံ သမဏော ပစ္စပါဒီ**တိ ဣမံ မဟာရညံ သမိတသဗ္ဗပါပေ ဘဂဝါ ပဋိပဇ္ဇိ။ **သောဟံ စဇိဿာမိ သဟဿပါပံ, သုတွာန ဂါထံ တဝ ဓမ္မယုတ္တ**န္တိ သောဟံ ဓမ္မယုတ္တံ ဓမ္မူပသံဟိတံ တဝ ဂါထံ သုဏိံ။ သောဟံ တံ သုတွာန ''စိရဿမ္ပိ စိရကာလေနပိ သင်္ဂတံ ပရိစိတံ ပါပသဟဿံ ပဇဟိဿ''န္တိ စိန္တေတွာ ဣဓာနိ နံ အညဒတ္ထု ပရိစ္စဇိဿာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပန ဝတွာ ယထာ ပဋိပဇ္ဇိ, ယထာ စ ဘဂဝတာ အနုဂ္ဂဟိတော, တံ ဒဿေတုံ –

၈၆၉. ''ဣစ္စေဝ စောရော အသိမာဝုဓဉ္စ၊ သောဗ္ဘေ ပပာတေ နရကေ အန္ဝကာသိ။
အဝန္ဒိ စောရော သုဂတဿ ပါဒေ၊ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇမယာစိ ဗုဒ္ဓံ။

၈၇၀. ''ဗုဒ္ဓေါ စ ခော ကာရုဏိကော မဟေသိ၊ ယော သတ္ထာ လောကဿ သဒေဝကဿ။
တမေဟိ ဘိက္ခူတိ တဒါ အဝေါစ၊ ဧသေဝ တဿ အဟု ဘိက္ခုဘာဝေါ''တိ။

သင်္ဂီတိကာရာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ ဌပေသုံ။

တတ္ထ **ကတ္တေစတ** တိ ကတ္တိ ဧဝ ဧဝံ ဝတွာ အနန္တရမေဝ။ **စောရောတိ** အင်္ဂုလိမာလော။ **အသိန္တိ** ခဂ္ဂံ။ **အာဝုဓန္တိ** သေသာဝုဓံ။ **သောဗ္ဘေ** တိ သမန္တတော ဆိန္နတဋေ။ **ပပာတေတိ** ဧကတော ဆိန္နတဋေ။ **နရကေတိ** ဘူမိယာ ဖလိတဝိဝရေ။ ဣမေ ပန တီဟိပိ ပဒေဟိ ယတ္ထ ပတိတံ အညေန ဂဟေတုံ န သက္ကာ, တာဒိသံ ပဗ္ဗတန္တရမေဝ ဝဒတိ။ **အနုဝကာသီ** တိ အနု အကာသိ, ပဋိဝိဓမ္ပိ အတ္တနော အာဝုဓံ အနု ခိပိ ဆဍ္ဍေသိ, တာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဂဝတော ပာဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ "ပဗ္ဗာဇေထ မံ, ဘန္တေ"တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ **"အဝန္ဒိ စောရော သုဂတဿ ပာဒေ, တတ္ထေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇမယာစိ ဗုဒ္ဓံ"**န္တိ။ ဧဝံ တေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ယာစိတာယ သတ္ထာ တဿ ပုရိမကမ္မံ ဩလောကေန္တော ဧဟိဘိက္ခုဘာဝဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ – "ဧဟိ, ဘိက္ခု, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရ ဗြဟ္မစရိယံ, သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ"တိ အာဟ။ သာ ဧဝ စ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ စ အဟောသိ။ တေနာဟ **"တမေဟိ ဘိက္ခူတိ တဒါ အဝေါစ, ဧသေဝ တဿ အဟု ဘိက္ခုဘာဝေါ"**တိ။

ဧဝံ ထေရော သတ္ထု သန္တိကေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော ပီတိသောမနဿဇာတော ဥဒါနဝသေန –

၈၇၁. "ယော စ ပုဗ္ဗေ ပမဇ္ဇိတွာ, ပစ္ဆာ သော နပ္ပမဇ္ဇတိ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ, အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

၈၇၂. "ယဿ ပာပံ ကတံ ကမ္မံ, ကုသလေန ပိဓီယတိ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ, အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

၈၇၃. "ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု, ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ, အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ"တိ။ – ကထတ္တယံ အဘာသိ။

တတ္ထာယံ – **ယော** ပုဂ္ဂလော ဂဟဋ္ဌော ဝါ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂတော ပုဗ္ဗေ ဟာပမိတ္တသံသဂ္ဂေန ဝါ အတ္တနော ဝါ ပဋိသင်္ခါနာဘာဝေန **ပမဇ္ဇိတွာ** သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတွာ, ပစ္ဆာ ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂေန ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တော နပ္ပမဇ္ဇတိ, သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇတိ, သမထဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇန္တော တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ ပာပုဏာတိ, သော အဗ္ဘာဒီဟိ မုတ္တော စန္ဒော ဝိယ ဩကာသလောကံ အတ္တနာ အဓိဂတာဟိ ဝိဇ္ဇာဘိညာဟိ ဣမံ ခန္ဓာဒိလောကံ ဩဘာသေတီတိ။

ယဿ ပုဂ္ဂလဿ **ကတံ** ဥပစိတံ ပာပကမ္မံ ကမ္မက္ခယကရေန လောကုတ္တရကုသလေန အဝိပာကာရဟဘာဝဿ အာပာဒိတတ္တာ ဝိပာကုပ္ပာဒနေ ဒွာရပိဓာနေန **ပိဓီယတိ** ထကီယတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဒဟရောတိ တရုဏော, တေနဿ ယောဂက္ခမသရီရတံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ ဥပ္ပန္န တတာတပပရိဿယံ အဘိဘဝိတွာ ယောဂံ ကာတုံ သက္ကောတိ။ **ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ** သိက္ခတ္တယေ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော ဟောတိ, သက္ကစ္စံ သမ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ပီတိသောမနဿဇာတော ဝိမုတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တော ယဒါ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, တဒါ အညေနပိ ခိတ္တော လေဍ္ဍု ထေရဿ ကာယေ နိပတတိ, အညေနပိ ခိတ္တော ဒဏ္ဍော တဿေဝ ကာယေ နိပတတိ။ သော ဘိန္နေန ပတ္တေန ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာ တံ ဩဝဒတိ "အဓိဝါသေဟိ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, အဓိဝါသေဟိ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, ယဿ ခေါ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပာကေန ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စေယျာသိ, တဿ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပာကံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပဋိသံဝေဒေသီ"တိ။ အထ ထေရော အနောဓိသော သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ –

၈၇၄. "ဒိသာပိ မေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တု, ဒိသာပိ မေ ယုဉ္ဇန္တု ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဒိသာပိ မေ တေ မနုဇေ ဘဇန္တု, ယေ ဓမ္မမေဝါဒပယန္တိ သန္တော။

၈၇၅. "ဒိသာ ဟိ မေ ခန္တိဝါဒါနံ, အဝိရောဓပ္ပသံသိနံ။

သုဏန္တု ဓမ္မံ ကာလေန၊ တဉ္စ အနုဝိဓီယန္တု။

၈၇၆. “န ဟိ ဇာတု သော မမံ ဟိံသေ၊ အညံ ဝာ ပန ကဉ္စိ နံ။
ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိံ၊ ရက္ခေယျ တသထာဝရေ။

၈၇၇. “ဥဒကဉှိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ ဒမယန္တိ တေဇနံ။
ဒာရုံ ဒမယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

၈၇၈. “ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တိ၊ အင်္ကုသေဘိ ကသာဟိ စ။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ အဟံ ဒန္တောမှိ တာဒိနာ။

၈၇၉. “အဟိံသကောတိ မေ နာမံ၊ ဟိံသကဿ ပုရေ သတော။
အဇ္ဇာဟံ သစ္စနာမောမှိ၊ န နံ ဟိံသာမိ ကဉ္စိ နံ။

၈၈၀. “စောရော အဟံ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
ဝုယှမာနော မဟောဃေန၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမံ။

၈၈၁. “လောဟိတပာဏိ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
သရဏဂမနံ ပဿ၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

၈၈၂. “တာဒိသံ ကမ္မံ ကတွာန၊ ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂာမိနံ။
ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပာကေန၊ အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။

၈၈၃. “ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တိ၊ ဗာလာ ဒုမ္မေဓိနော ဇနာ။
အပ္ပမာဒဉ္စ မေဓာဝီ၊ ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတိ။

၈၈၄. “မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ၊ မာ ကာမရတိသန္ထဝံ။
အပ္ပမတ္တော ဟိ ဈာယန္တော၊ ပပ္ပောတိ ပရမံ သုခံ။

၈၈၅. “သွာဂတံ နာပဂတံ၊ နေတံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
သဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု၊ ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပာဂမံ။

၈၈၆. “သွာဂတံ နာပဂတံ၊ နေတံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၈၈၇. “အရညေ ရုက္ခမူလေ ဝာ၊ ပဗ္ဗတေသု ဂုဟာသု ဝာ။
တတ္ထ တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိံ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂမနသော တဒာ။

၈၈၈. “သုခံ သယာမိ ဌာယာမိ၊ သုခံ ကပ္ပေမိ ဇီဝိတံ။
အဟတ္ထပာသော မာရဿ၊ အဟော သတ္ထာနုကမ္ပိတော။

၈၈၉. “ဗြဟ္မဇစ္စော ပုရေ အာသိံ၊ ဥဒိစ္စော ဥဘတော အဟု။
သောဇ္ဇ ပုတ္တော သုဂတဿ၊ ဓမ္မရာဇဿ သတ္ထုနော။

၈၉၀. “ဝီတတဏှော အနာဒာနော၊ ဂုတ္တဒွာရော သုသံဝုတော။
အဃမူလံ ဝဓိတွာန၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။

၈၉၁. “ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ”တိ။ – ဣမာ ဂာထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒိသာပီ**တိ မယှံ ဒိသာပိ အမိတ္တာ ပစ္စတ္ထိကာပိ ယေ မံ ဇေ ဥပဝဒန္တိ ''ယထာ မယံ အင်္ဂုလိမာလသ္သ ဝသေန ဉာတိဝိယောဂဒုက္ခပ္ပတ္တာ ဒုက္ခံ ဟပုဏာမ, ဇေံ အင်္ဂုလိမာလောပိ ဒုက္ခံ ဟပုဏာတူ''တိ။ **မေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တု**တိ မယာ သတ္ထု သန္တိကေ သုတံ စတုသစ္စဓမ္မပဋိသံယုတ္တံ ကထံ သုဏန္တု ။ **ယုဉ္ဇန္တု** တိ သုတ္တ စ တဒတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇန္တု။ **တေ မနုဇေ ဘဇန္တု** တိ တာဒိသေ သပ္ပုရိသေ ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇန္တု သေဝန္တု။ **ယေ ဓမ္မမေတာဒပယန္တိ သန္တော**တိ ယေ သပ္ပုရိသာ ကုသလဓမ္မမေဝ, ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မမေဝ, နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရဓမ္မမေဝ စ အာဒပေန္တိ သမာဒပေန္တိ ဂဏှာပေန္တိ။

ခန္တိတအန န္တိ အဓိတသနခန္တိမေဝ ဝဒန္တာနံ တတော ဇေဝ **အဝိရောဓပ္ပသံသိန** န္တိ ကေနစိ အဝိရောဓဘူတာယ မေတ္တာယ ဇေဝ ပသံသနသီလာနံ။ **သုဏန္တု ဓမ္မံ ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလေ တေသံ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တု။ **တဉ္စ အနုဝိဓီယန္တု** တိ တဉ္စ ယထာသုတံ ဓမ္မံ သမ္မဒေဝ ဥဂ္ဂဟိတ္တ အနုကရောန္တု ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇန္တု တိ အတ္ထော။

န ဟိ ဇာတု သော မမံ ဟိံသေတိ သော မယှံ ဒိသော ပစ္စတ္ထိကော ဇာတု, ဧကံသေနေဝ မံ န ဟိံသေ, န ဗာဓေယျ။ **အညံ တ ပန ကဉ္စိ န** န္တိ န ကေဝလံ မံယေဝ, အညံ တပိ ကဉ္စိ သတ္တံ န ဟိံသေယျ, **ပပ္ပုယျ ပရမံ သန္တိ** န္တိ, ပရမံ ဥတ္တမံ သန္တိ နိဗ္ဗာနံ ဟပုဏေယျ, ဟပုဏိတ္တ စ **ရက္ခေယျ တသထာဝရေ** တိ သဗ္ဗေ စ သတ္တေ ပရမာယ ရက္ခာယ ရက္ခေယျ, သိဿံ ပုတ္တံ ဝိယ ပရိဟလေယျာတိ အတ္ထော။

ဇေံ ထေရော ဣမာဟိ ကထာဟိ ပရေ ဟပတော ပရိမောစေန္တော ပရိတ္တကိရိယံ နာမ ကတ္တ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပကာသေန္တော **''ဥဒကံ ဟိ''**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ ပထဝိယာ ထလဋ္ဌာနံ ခဏိတ္တ နိန္နဋ္ဌာနံ ပူရေတ္တ မာတိကံ တ ကတ္တ ရက္ခအောဏိ တ ဌပေတ္တ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဥဒကံ နေန္တီတိ **နေတ္တိကာ,** ဥဒကဟာရိနော။ **တေဇန**္တိ ကဏ္ဍံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – နေတ္တိကာ အတ္တနော ရုစိယာ ဥဒကံ နယန္တိ, ဥသုကာရာပိ တာပေတ္တ ဝင်္ကဘာဝံ ဟရန္တာ တေဇနံ ဥသုံ **ဒမယန္တိ** , ဥဇုကံ ကရောန္တိ, တစ္ဆကာပိ နေမိအာဒီနံ အတ္ထာယ တစ္ဆန္တာ အာရုံ ဒ **မယန္တိ** အတ္တနော ရုစိယာ ဥဇုံ တ ဝင်္ကံ တ ကရောန္တိ။ ဇေံ တတ္တကံ အာရမ္မဏံ ကတ္တ **ပဏ္ဍိတာ** သပ္ပညာ အရိယမဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေန္တာ အတ္တာနံ ဒမေန္တိ, အရဟတ္တပ္ပတ္တာ ပန ဧကန္တဒန္တာ နာမ ဟောန္တီတိ။

ဣအနိ ပုရိသဒမ္မသာရထိနာ သတ္ထာရာ အတ္တနော ဒမိတာကာရံ ကတညုတဉ္စ ပကာသေန္တော **''ဒဏ္ဍေနေကေ''**တိအာဒိကာ ပဉ္စ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တီ** တိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဒဏ္ဍေန, ဟတ္ထိအဿာဒိနာ ဗလကာယေန စ ပစ္စတ္ထိကာဒိကေ ဒမေန္တိ, ဂေဟာလာဒယော စ ကတဒိကေ ဒဏ္ဍေန ယဋ္ဌိယာ ဒ မေန္တိ။ ဟတ္ထာစရိယာ ဟတ္ထိံ အင်္ကုသေဟိ, အဿာစရိယာ အဿေ ကသာဟိ စ ဒမေန္တိ။ **အဒဏ္ဍေန အသတ္တေ ထေန, အဟံ ဒန္တောမှိ တာဒိနာ**တိ အဟံ ပန ဣဋ္ဌာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝိနာ ဇေဝ ဒဏ္ဍေန, ဝိနာ သတ္ထေန, နိဟိတဒဏ္ဍနိဟိတသတ္ထဘာဝေန ဒန္တော ဒမိတော နိဗ္ဗိသေဝနော ဂတော အမှိ။

အဟိံသကောတိ မေ နာမံ, ဟိံသကဿ ပုရေ သတော တိ သတ္ထာရာ သမာဂမတော ပုဗ္ဗေ ဟိံသကဿ မေ သမာနဿ အဟိံသကောတိ နာမမတ္တံ အဟောသိ။ **အဇ္ဇာဟ** န္တိ ဣအနိ ပနာဟံ ''အဟိံသကော''တိ **သစ္စနာမော** အဝိတထနာမော အမှိ။ တသ္မာ **န နံ ဟိံသာမိ** ကဉ္စိပိ သတ္တံ န ဟိံသာမိ န ဗာဓေမိ, **နန္တိ** နိပါတမတ္တံ။

ဝိဿုတော တိ ''ဟဏာတိဟတီ လုဒ္ဒော လောဟိတပာဏီ''တိအာဒိနာ ပညာတော။ **မဟောဃေနာ**တိ ကာမောဃာဒိနာ မဟတာ ဩဃေန, တဿ ဩဃဿ ဝိစ္ဆေဒကရံ **ဗုဒ္ဓံ သရဏံ** ဗုဒ္ဓသင်္ခာတံ သရဏံ **အဂမံ** ဥပဂစ္ဆိံ။

လောဟိတပာဏီတိ ဟဏမတိဟတနေန ပရေသံ လောဟိတေန ရုဟိရေန မက္ခိတပာဏိ။ **သရဏဂမနံ ပဿာ** တိ မ ဟာပ္ဖလံ မမ သရဏဂမနံ ပဿာတိ အတ္တာနမေတလပတိ။

တာဒိသံ ကမ္မန္တိ အနေကသတပုရိသဝဓံ အရုဏံ တထာရူပံ ဟာပကမ္မံ။ **ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပာကေနာ** တိ ပုဗ္ဗေ ကတဿ ဟာပကမ္မဿ ဝိပာကေန ဖုဋ္ဌော, သဗ္ဗသော ပဟီနကမ္မော ဝိပာကမတ္တံ ပစ္စနုဘောန္တော။ အထ တ **ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပါကေနာ**တိ ဥပနိဿယဘူတဿ ကုသလကမ္မဿ ဖလဘူတေန လောကုတ္တရမဂ္ဂေန, လောကုတ္တရကမ္မဿ

သေဝ တ ဖလေန ဝိမုတ္တိသုခေန ဖုဋ္ဌော။ သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ ခီဏတ္တာ **အနဏော** ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ, ဘောဇနာပဒေသေန စတ္တာရောပိ ပစ္စယေ ဝဒတိ။

ဣတော အနိ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ပမာဒဝိဟာရံ ဂရဟာမုခေန ပစ္ဆာ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိံ ပသံသန္တော တတ္ထ စ ပရေသံ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော **“ပမာဒမနုယုဉ္ဇိံ”** တိအာဒိကာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဗာလာ**တိ ဗာလျေန သမန္နာဂတာ ဣဓလောကပရလောကတ္ထံ အဇာနန္တာ။ **ဒုမ္မေဓိနော** တိ နိပ္ပညာ, တေ ပမာဒေ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ ပမာဒံ **အနုယုဉ္ဇန္တိ** ပဝတ္တေန္တိ, ပမာဒေနေဝ ကာလံ ဝီတိနာမေန္တိ။ **မေဓာဝီ**တိ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတော ပန ပဏ္ဍိတော ကုလဝံသာဂတံ **သေဋ္ဌံ** ဥတ္တမံ သတ္တရတနဓနံ ဝိယ အပ္ပမာဒံ ရက္ခတိ။ ယထာ ဟိ “ဥတ္တမံ ဓနံ နိဿာယ ဘောဂသမ္ပတ္တိံ ပာပုဏိဿာမ, ပုတ္တဒါရံ ပောသေဿာမ, သုဂတိမဂ္ဂံ သောဓေဿာမာ”တိ ဓနေ အာနိသံသံ ပဿန္တာ ဓနံ ရက္ခန္တိ; ဧဝံ ပဏ္ဍိတောပိ “အပ္ပမာဒံ နိဿာယ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ ပဋိလဘိဿာမိ , မဂ္ဂဖလာနိ ပာပုဏိဿာမိ, တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ သမ္ပာဒေဿာမီ”တိ အပ္ပမာဒေ အာနိသံသံ ပဿန္တော ဓနံ သေဋ္ဌံဝ အပ္ပမာဒံ ရက္ခတီတိ အတ္ထော။

မာ ပမာဒန္တိ ပမာဒံ မာ အနုယုဉ္ဇေထ ပမာဒေန ကာလံ မာ ဝီတိနာမယိတ္ထ။ **ကာမရတိသန္ထဝ** န္တိ ဝတ္ထုကာမေသု, ကိလေသကာမေသု စ ရတိသင်္ခါတံ တဏှာဟာသန္ထဝမ္ပိ မာ **အနုယုဉ္ဇေထ** မာ ဝိန္ဒိတ္ထ မာ ပဋိလဘိတ္ထ။ **အပ္ပမတ္တော ဟီ**တိ ဥပဋ္ဌိတသတိတာယ အပ္ပမတ္တော ပုဂ္ဂလော **ဈာယန္တော** ဈာယနပ္ပသုတော **ပရမံ** ဥတ္တမံ နိဗ္ဗာနသုခံ ပာပုဏာတိ။

သွာဂတံ နာပဂတန္တိ ယံ တဒါ မမ သတ္ထု သန္တိကေ အာဂတံ အာဂမနံ, သတ္ထု တ တသ္မိံ မဟာဝနေ အာဂမနံ, တံ သွာဂတံ သွာဂမနံ နာပဂတံ, အတ္ထတော အပေတံ ဝိဂတံ န ဟောတိ။ **နေတံ ဒုမ္မန္တိတံ မမာ** တိ ယံ တဒါ မယာ “သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ မန္တိတံ, ဣဒမ္ပိ မမ န ဒုမ္မန္တိတံ, သုမန္တိတမေဝ။ ကသ္မာ? **သဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု**တိ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာဒိဝသေန ပကာရတော ဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု ယံ **သေဋ္ဌံ** ဥတ္တမံ ပဝရံ နိဗ္ဗာနံ။ **တဒုပာဂမံ** တဒေဝ ဥပဂစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။

“တဒါ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ပယောဂသယဝိပန္နတာယ အရညာဒီသု ဒုက္ခံ ဝိဟာသိံ, ဣတော အနိ ပယောဂသယသမ္ပန္နတာယ တတ္ထ သုခံ ဝိဟရာမီ”တိ သုခဝိဟာရဘာဝဉ္ဇေဝ “ပုဗ္ဗေ ဇာတိမတ္တေန ဗြာဟ္မဏော, ဣတော အနိ သတ္ထု ဩရသပုတ္တတာယ ဗြာဟ္မဏော”တိ ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏဘာဝဉ္စ ဒဿေန္တော “အရညေ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခံ သယာမီ**တိ သယန္တောပိ သုခံ သုခေန နိဒ္ဒုက္ခေန စိတ္တုတ္တရသာဒီနံ အဘာဝေန စေတောဒုက္ခရဟိတော သယာမိ။ **ဌာယာမီ**တိ ဌာမိ ။ **အဟတ္ထပာသော မာရဿာ** တိ ကိလေသမာရာဒီနံ အဂေါစရော။ **အဟော သတ္ထာနုကမ္ပိတော** တိ သတ္ထာရာနုကမ္ပိတော အဟော။

ဗြဟ္မဇစ္စော တိ ဗြာဟ္မဏဇာတိကော။ **ဥဒိစ္စော ဥဘတော** တိ မာတိတော စ ပိတိတော စ ဥဘတော ဥဒိတော သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။ သေသံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပဟာယ မာတာပိတရောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နော ကုဋုမ္ဗိကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘဂဝတော, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဥတ္တမာနိ ဝတ္ထာနိ ဒတွာ ပဏိဓာနမကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သောပိ တတ္ထ ပုညာနိ ကရောန္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ နိဋ္ဌိတေ

သတ္တဃောဇနိကေ သုဝဏ္ဏစေတိယေ အနေကသဟဿေဟိ ဒီပရုက္ခေဟိ ဒီပကပလ္လိကာဟိ စ ''ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဿ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတူ''တိ ဥဋ္ဌာရုံ ဒီပပူဇံ အကာသိ။

ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတ္ဝာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ နိဋ္ဌိတေ ယောဇနိကေ ကနကထူပေ ဗဟူ ကံသပာတိယော ကာရေတွာ သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ ဧကေကံ ဂုဠပိဏ္ဍံ ဌပေတွာ မုခဝဋ္ဋိယာ မုခဝဋ္ဋိံ ဖုသာပေန္တော စေတိယံ ပရိက္ခိပာပေတွာ အတ္တနာ ဧကံ မဟတိံ ကံသပာတိံ ကာရေတွာ သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ သဟဿဝဋ္ဋိယော ဇာလာပေတွာ သီသေ ဌပေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ စေတိယံ အနုပရိယာယိ။

ဧဝံ တသ္မိမ္ပိ အတ္တဘာဝေ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတ္ဝာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာရာဏသိယံယေဝ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **အန္နဘာရော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော သုမနသေဋ္ဌိဿ နာမ ဂေဟေ ကမ္မံ ကရောန္တော ဇီဝတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဥပရိဋ္ဌံ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတတော အာကာသေနာဂန္တွာ ဗာရာဏသီနဂရဒွာရေ ဩတရိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္ထာယ ဌပိတံ ဧကံ ဘာဂဘတ္တံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အတုကာမော အာရဘိ။ ဘရိယာပိဿ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တံ တတ္ထေဝ ပက္ခိပိ။ သော တံ နေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော တံ ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ တံ ဒိသွာ ရတ္တိံ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဆတ္တေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ''အဟော အနံ ပရမအာနံ, ဥပရိဋ္ဌေ, သုပ္ပတိဋ္ဌိတ''န္တိ မဟာသဒ္ဒေန အနုမောဒိ။ တံ သုတွာ သုမနသေဋ္ဌိ ''ဧဝံ ဒေဝတာယ အနုမောဒိတံ ဣဒမေဝ ဥတ္တမအာန''န္တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ပတ္တိံ ယာစိ။ အန္နဘာရော ပန တဿ ပတ္တိံ အဒါသိ။ တေန ပသန္နစိတ္တော သုမနသေဋ္ဌိ တဿ သဟဿံ ဒတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ တုယှံ သဟတ္ထေန ကမ္မကရဏကိစ္စံ နတ္ထိ, ပတိရူပံ ဂေဟံ ကတွာ နိစ္စံ ဝသာဟီ''တိ အာဟ။

ယသ္မာ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌိတဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော တံဒိဝသမေဝ ဥဠာရတရဝိပါကော ဟောတိ, တသ္မာ တံဒိဝသံ သုမနသေဋ္ဌိ ရညော သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ ရာဇာ ပန တံ အာဒရဝသေန ဩလောကေသိ။ သေဋ္ဌိ ''မဟာရာဇ, အယံ ဩလောကေတဗ္ဗယုတ္တောယေဝ''တိ ဝတွာ တဒာ တေန ကတပုညံ အတ္တနာ ပိဿ သဟဿံ ဒိန္နဘာဝံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ တုဿိတွာ သဟဿံ ဒတွာ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ဂေဟံ ကတွာ ဝသာ''တိ ဂေဟဋ္ဌာနမဿ အာဏာပေသိ။ တဿ တံ ဌာနံ သောဓာပေန္တဿ မဟန္တိယော နိဓိကုမ္ဘိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။ တာ ဒိသွာ သော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ သဗ္ဗံ ဓနံ ဥဒ္ဓရာပေတွာ ရာသိကတံ ဒိသွာ ''ဧတ္တကံ ဓနံ ဣမသ္မိံ နဂရေ ကဿ ဂေဟေ အတ္ထီ''တိ? ''န ကဿစိ, ဒေဝ''တိ။ ''တေန ဟိ အယံ အန္နဘာရော ဣမသ္မိံ နဂရေ မဟာဓနသေဋ္ဌိ နာမ ဟောတူ''တိ တံဒိဝသမေဝ တဿ သေဋ္ဌိဆတ္တံ ဥဿာပေသိ။

သော တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သုက္ကောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, **အနုရုဒ္ဓော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော မဟာနာမဿ သက္ကဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ, သတ္ထု စူဠပိတု ပုတ္တော ပရမသုခုမာလော မဟာပုညော တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေသု တီသု ပာသာဒေသု အလင်္ကတနာဋကိတ္ထီဟိ ပရိဝုတော ဒေဝေါ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇေန ဥဿာဟိတေဟိ သက္ယရာဇူဟိ သတ္ထု ပရိဝါရတ္ထံ ပေသိတေဟိ ဘဒ္ဒိယကုမာရာဒီဟိ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အန္တောဝဿေယေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ, ပုန ဓမ္မသေနာပတိဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ စေတိယရဋ္ဌေ ပာစီနဝံသဒာယံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော သတ္တမဟာပုရိသဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေတွာ အဋ္ဌမံ ဇာနိတုံ နာသက္ခိ။ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ သတ္ထာ အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ကထေတွာ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ဒေသေတိ။ သော ဒေသနာနုသာရေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရံ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၄၂၁-၄၃၃) –

''သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ နရာသဘံ။

ဝူပကဉ္စ ဝိဟရန္တံ အဒ္ဒသံ လောကနာယကံ။

‘‘ဥပဂန္တွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သုမေဓံ လောကနာယကံ။
အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌမယာစဟံ။

‘‘အနုကမ္ပ မဟာဝီရ၊ လောကဇေဋ္ဌ နရာသဘ။
ပဒီပံ တေ ပဒဿာမိ၊ ရုက္ခမူလမှိ ဈာယတော။

‘‘အဓိဝါသေသိ သော ဓီရော၊ သယမ္ဘူ ဝဒတံ ဝရော။
ဒုမေသု ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ၊ ယန္တံ ယောဇိယဟံ တဒါ။

‘‘သဟဿဝဋ္ဋိံ ဟာအာသိ၊ ဗုဒ္ဓဿ လောကဗန္ဓုနော။
သတ္တာဟံ ပဇ္ဇလိတွာန၊ ဒီပာ ဝူပသမိံသု မေ။

‘‘တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဝိမာနမုပပဇ္ဇဟံ။

‘‘ဥပပန္နဿ ဒေဝတ္တံ၊ ဗျမှံ အာသိ သုနိမ္မိတံ။
သမန္တတော ပဇ္ဇလတိ၊ ဒီပဒါနဿိဒံ ဖလံ။

‘‘သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဝိရောစေသိမဟံ တဒါ။
သဗ္ဗေ ဒေဝေ အဘိဘောမိ၊ ဒီပဒါနဿိဒံ ဖလံ။

‘‘တိံသကပ္ပာနိ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇမကာရယိံ။
န မံ ကေစီတိမည္တိ၊ ဒီပဒါနဿိဒံ ဖလံ။

‘‘အဋ္ဌဝီသတိက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ အဟောသဟံ။
ဒိဝါ ရတ္တိဉ္စ ပဿာမိ၊ သမန္တာ ယောဇနံ တဒါ။

‘‘သဟဿလောကံ ဉာဏေန၊ ပဿာမိ သတ္ထု သာသနေ။
ဒိဗ္ဗစက္ခုမနုပ္ပတ္တော၊ ဒီပဒါနဿိဒံ ဖလံ။

‘‘သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ တိံသကပ္ပသဟဿိတော။
တဿ ဒီပော မယာ ဒိန္နော၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒာ စတဿော။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ ‘‘ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ အနုရုဒ္ဓေါ’’တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၀, ၁၉၂)။

သော ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရန္တော ကေဒိဝသံ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော ဥဒာနဝသေန **‘‘ပဟာယ မာတာပိတရော’’**တိအာဒိကာ ကထာ အဘာသိ။ ကေစိ ပန ‘‘ထေရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိဉ္စ ပကာသေန္တေဟိ သင်္ဂီတိကာရေဟိ အာဒိတော စတဿော ကထာ ဘာသိတာ။ တတော ပရာ ထေရဿ အရိယဝံသပဋိပတ္တိယာ အာရာဓိတစိတ္တေန ဘဂဝတာ ဘာသိတာ။ ဣတရာ သဗ္ဗာပိ တေန တေန ကာရဏေန ထေရေနေဝ ဘာသိတာ’’တိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ သဗ္ဗထာပိ ဣမာ ကထာ ထေရေန ဘာသိတာပိ, ထေရံ ဥဒ္ဒိဿ ဘာသိတာပိ ထေရဿ စေတာ ကထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေယျထိဒံ –

၈၉၂. “ပဟာယ မာတာပိတရော၊ ဘဂိနီ ဉာတိဘာတရော။
ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဟိတွာ၊ အနုရုဒ္ဓောဝ ဈာယတိ။

၈၉၃. “သမေတော နစ္စဂီတေဟိ၊ သမ္မတာဠပ္ပဗောဓနော။
န တေန သုဒ္ဓိမဇ္ဈဂံ၊ မာရဿ ဝိသယေ ရတော။

၈၉၄. “ဧတဉ္စ သမတိက္ကမ္မ၊ ရတော ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ။
သဗ္ဗောဃံ သမတိက္ကမ္မ၊ အနုရုဒ္ဓောဝ ဈာယတိ။

၈၉၅. “ရူပါ သဒ္ဒါ ရသာ ဂန္ဓာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနောရမာ။
ဧတေ စ သမတိက္ကမ္မ၊ အနုရုဒ္ဓောဝ ဈာယတိ။

၈၉၆. “ပိဏ္ဍပါတမတိက္ကန္တော၊ ဧကော အဒုတိယော မုနိ။
ဧသတိ ပံသုကူလာနိ အနုရုဒ္ဓော အနာသဝေါ။

၈၉၇. “ဝိစိနီ အဂ္ဂဟီ ဓောဝိ၊ ရဇယီ ဓာရယီ မုနိ။
ပံသုကူလာနိ မတိမာ၊ အနုရုဒ္ဓော အနာသဝေါ။

၈၉၈. “မဟိစ္ဆော စ အသန္တုဋ္ဌော၊ သံသဋ္ဌော ယော စ ဥဒ္ဓတော။
တဿ ဓမ္မာ ဣမေ ဟောန္တိ၊ ပါပကာ သံကိလေသိကာ။

၈၉၉. “သတော စ ဟောတိ အပ္ပိစ္ဆော၊ သန္တုဋ္ဌော အဝိဃာတဝါ။
ပဝိဝေကရတော ဝိတ္တော၊ နိစ္စမာရဒ္ဓဝီရိယော။

၉၀၀. “တဿ ဓမ္မာ ဣမေ ဟောန္တိ၊ ကုသလာ ဗောဓိပက္ခိကာ။
အနာသဝေါ စ သော ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။

၉၀၁. “မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
မနောမယေန ကာယေန၊ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမိ။

၉၀၂. “ယဒါ မေ အဟု သင်္ကပ္ပော၊ တတော ဥတ္တရိ ဒေသယိ။
နိပ္ပပဉ္စရတော ဗုဒ္ဓော၊ နိပ္ပပဉ္စမဒေသယိ။

၉၀၃. “တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၉၀၄. “ပဉ္စပညာသဝဿာနိ၊ ယတော နေသဇ္ဇိကော အဟံ။
ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ၊ ယတော မိဒ္ဓံ သမူဟတံ။

၉၀၅. “နာဟု အဿာသပဿာသာ၊ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော။
အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဘ၊ စက္ခုမာ ပရိနိဗ္ဗုတော။

၉၀၆. “အသလ္လီနေန စိတ္တေန၊ ဝေဒနံ အဇ္ဈဝါသယိ။
ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဝိမောက္ခော စေတသော အဟု။

၉၀၇. “ဧတေ ပစ္ဆိမကာ ဒါနိ၊ မုနိနော ဖဿပဉ္စမာ။
နာညေ ဓမ္မာ ဘဝိဿန္တိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ။

၉၀၈. “နတ္ထိ ဒါနိ ပုနာဝါသော၊ ဒေဝကာယသ္မိ ဇာလိနိ။

ဝိက္ခိဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

၉၀၉. ‘‘ယဿ မုဟုတ္တေန သဟဿဓာ၊ လောကော သံဝိဒိတော သဗြဟ္မကပ္ပော။
ဝသီ ဣဒ္ဓိဂုဏေ စုတူပပာတေ၊ ကာလေ ပဿတိ ဒေဝတာ သ ဘိက္ခု။

၉၁၀. ‘‘အန္နဘာရော ပုရေ အာသိံ၊ ဒလိဒ္ဒော ဃာသဟာရကော။
သမဏံ ပဋိပါဒေသိံ၊ ဥပရိဋ္ဌံ ယသဿိနံ။

၉၁၁. ‘‘သောမှိ သကျကုလေ ဇာတော၊ အနုရုဒ္ဓောတိ မံ ဝိဒူ။
ဥပေတော နစ္စဂီတေဟိ၊ သမ္မတာဠပ္ပဗောဓနော။

၉၁၂. ‘‘အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သတ္ထာရံ အကုတောဘယံ။
တသ္မိံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

၉၁၃. ‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ယတ္ထ မေ ဝုသိတံ ပုရေ။
တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု၊ အဋ္ဌာသိံ သက္ကဇာတိယာ။

၉၁၄. ‘‘သတ္တက္ခတ္တုံ မနုဿိန္ဒော၊ အဟံ ရဇ္ဇမကာရယိံ။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ ဣဿရော။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ ဓမ္မေန အနုသာသယိံ။

၉၁၅. ‘‘ဣတော သတ္တ တတော သတ္တ၊ သံသာရာနိ စတုဒ္ဒသ။
နိဝါသမဘိဇာနိဿံ၊ ဒေဝလောကေ ဌိတော တဒါ။

၉၁၆. ‘‘ပဉ္စင်္ဂိကေ သမာဓိမှိ၊ သန္တေ ဧကောဒိဘာဝိတေ။
ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓမှိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသုဇ္ဈိ မေ။

၉၁၇. ‘‘စုတူပပာတံ ဇာနာမိ၊ သတ္တာနံ အာဂတိံ ဂတိံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ ဈာနေ ပဉ္စင်္ဂိကေ ဌိတော။

၉၁၈. ‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ.။ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။
၉၁၉. ‘‘ဝဇ္ဇီနံ ဝေဠုဝဂါမေ၊ အဟံ ဇီဝိတသင်္ခယာ။
ဟေဋ္ဌတော ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ၊ နိဗ္ဗာယိဿံ အနာသဝေါ’’တိ။

တတ္ထ **ပဟာယာ**တိ ပဇဟိတွာ။ **မာတာပိတရော**တိ မာတရဉ္စ ပိတရဉ္စ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ အညေ ကေစိ ဉာတိပဟရိဇ္ဇညေန တ ဘောဂပဟရိဇ္ဇညေန တ အဘိဘူတာ ပဗ္ဗဇန္တိ, ပဗ္ဗဇိတာ စ ကိစ္စန္တရပသုတာ ဝိဟရန္တိ, န ဧဝံ မယံ။ မယံ ပန မဟန္တံ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ, မဟန္တဉ္စ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ကာမေသု နိရပေက္ခာ ပဗ္ဗဇိတာတိ။ **ဈာယတီ**တိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနဉ္စာတိ, ဒုဝိဓမ္ပိ ဈာနံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။

သမေတော နစ္စဂီတေဟိ တိ နစ္စေဟိ စ ဂီတေဟိ စ သမင်္ဂီဘူတော, နစ္စာနိ ပဿန္တော ဂီတာနိ သုဏန္တောတိ အတ္ထော။ ‘‘သမ္မတော’’တိ စ ပဌန္တိ, နစ္စဂီတေဟိ ပူဇိတောတိ အတ္ထော။ **သမ္မတာဠပ္ပဗောဓနော** တိ သမ္မတာဠ သဒ္ဒေဟိ ပစ္စူသကာလေ ပဗောဓေတဗ္ဗော။ **န တေန သုဒ္ဓိမဇ္ဈဂ** န္တိ တေန ကာမဘောဂေန သံသာရသုဒ္ဓိံ နာဓိဂစ္ဆိံ။ **မာရဿ ဝိသယေ ရတော** တိ ကိလေသမာရဿ ဝိသယဘူတေ ကာမဂုဏေ ရတော။ ‘‘ကိလေသမာရဿ ဝိသယဘူတေန ကာမဂုဏဘောဂေန သံသာရသုဒ္ဓိ ဟောတီ’’တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟုတွတတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **‘‘တေဋ္ဌ သမတိက္က ကမ္မာ’’**တိအာဒိ။ တတ္ထ **တေ** န္တိ တံ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ကာမဂုဏံ။ **သမတိက္ကမ္မာ** တိ သမတိက္ကမိတွာ, အနပေက္ခော ဆဍ္ဍေတွာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗောဃ** န္တိ ကာမောဃာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ ဩဃံ။

ပဉ္စ ကာမဂုဏေ သရူပတော ဒဿေတုံ **“ရူပါ သဒ္ဒါ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မနောရမာ**တိ လောဘနီယဋ္ဌေန မနံ ရမယန္တီတိ မနောရမာ, မနာပိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ကတမေ ပဉ္စ မနာပိယာ ရူပါ, မနာပိယာ သဒ္ဒါ”တိ အာဒိ (မ. နိ. ၃.၃၂၈ အတ္ထတော သမာနံ)။

ပိဏ္ဍာဟာတမတိက္ကန္တော တိ ပိဏ္ဍာဟာတဂ္ဂဟဏံ အတိက္ကန္တော, ပိဏ္ဍာဟာတဂ္ဂဟဏတော နိဝတ္တော္တော တိ အတ္ထော။ **ကောေ**တိ ကောကီ အပဏ္ဍိုသမဏော။ **အဒုတိယော**တိ နိတ္တဏှေဟာ။ တဏှာဟာ ဟိ ပုရိသဿ ဒုတိ ယော နာမ။ ယထာဟ “တဏှာဟာဒုတိယော ပုရိသော”တိ (ဣတိဝု. ၁၅, ၁၀၅; မဟာနိ. ၁၉၁)။ **သေတိ**တိ ပရိယေသတိ။

ဝိစိနိတိ သေန္တော၀ တတ္ထ တတ္ထ သင်္ကာရကူဋာဒိကေ ပံသုကူလုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနေ ဝိစိနိ။ **အဂ္ဂဟိ** တိ ဝိစိနိတွာ အသုစိမက္ခိတမ္ပိ အဇိဂုစ္ဆန္တော ဂဏှိ။ **ဓောဝိ**တိ, ဝိက္ခာလေသိ။ **ရဇယိ**တိ ဓောဝိတွာ ဂဟိတံ သိဗ္ဗိတွာ ကပ္ပိယရ ဇနေန ရဇယိ။ **ဓာရယိ**တိ ရဇိတွာ ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတွာ ဓာရေသိ, နိဝါသေသိ စေဝ ပာရုပိ စ။

ဣဒါနိ ဟာစီနဝံသအဝေ သတ္ထာရာ ဒိန္နသြဝါဒံ တဿ စ အတ္တနာ မတ္ထကပ္ပတ္တဘာဝံ ဒီပေန္တော **“မဟိစ္ဆ ဆော စ အသန္တုဋ္ဌော”**တိအာဒိကာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **မဟိစ္ဆော** တိ မဟတိယာ ပစ္စယိစ္ဆာယ သမန္နာဂ တော, ဥဠာရုဠာရေ ဗဟူ စ ပစ္စယေ ဣစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ **အသန္တုဋ္ဌော** တိ နိဿန္တုဋ္ဌော, ယထာလာဘသန္တ တောသာဒိနာ သန္တောသေန ဝိရဟိတော။ **သံသဋ္ဌော** တိ ဂိဟီဟိ စေဝ ပဗ္ဗဇိတေဟိ စ အနနုလောမိကေန သံသဂ္ဂေန သံ သဋ္ဌော။ **ဥဒ္ဓတော** တိ ဥက္ခိတ္တော။ **တဿာ** တိ “မဟိစ္ဆော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပုဂ္ဂလဿ။ **ဓမ္မာ** တိ မဟိစ္ဆတာ အသန္တောသော, သံသဋ္ဌတာ ဝိက္ခေပေါတိ ဤဒိသာ။ လာမကဋ္ဌေန **ပာပကာ။ သံကိလေသိကာ**တိ တဿ စိတ္တဿ မလီနဘာဝကရဏတော သံကိလေသိကာ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။

သတော စ ဟောတိ အပ္ပိစ္ဆော တိ ယဒါ ပနာယံ ပုဂ္ဂလော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တော ဘဇန္တော ပယိရု ပာသန္တော သဒ္ဓမ္မံ သုဏန္တော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော သတိမာ စ မဟိစ္ဆတံ ပဟာယ အပ္ပိစ္ဆော စ ဟောတိ။ အသန္တောသံ ပဟာယ **သန္တုဋ္ဌော,** စိတ္တဿ ဝိဃာတကရံ ဝိက္ခေပံ ပဟာယ **အဝိဃာတတ** အဝိက္ခိတ္တ တော သမာဟိတော, ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ **ပဝိဝေကရတော,** ဝိဝေကာဘိရတိယာ နိဗ္ဗိဒာယ ဓမ္မပီတိယာ **ဝိတ္တော** သု မနော တုဋ္ဌစိတ္တော, သဗ္ဗသော ကောသဇ္ဇပဟာနေန **အာရဒ္ဓဝီရိယော** ။

တဿ ဇေ၀ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတဿ ဣမေ သတိပဋ္ဌာနာဒယော သတ္တတိံသပ္ပဘေဒာ တိဝိဓဝိပဿ သနာသင်္ဂဟာ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန **ကုသလာ,** မဂ္ဂပရိယာပန္နာ **ဗောဓိပက္ခိကာ** ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ သော တေ ဟိ သမန္နာဂတော သဗ္ဗသော အာသဝေ ခေပနေန အဂ္ဂမဂ္ဂက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ **အနာသဝေ** စ ဟောတိ။ **ဣတိ** ဇေ၀ ဝု တ္တံ **မဟေသိနာ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟာစီနဝံသအဝေ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ မတ္ထကံ ဟာပနဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

မမ သင်္ကပ္ပမညာယာ တိ “အပ္ပိစ္ဆဿာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော မဟိစ္ဆဿာ”တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၈.၃၀) မဟာပုရိသဝိတက္ကဝသေန အာရဒ္ဓံ, တေ စ မတ္ထကံ ဟာပေတုံ အသမတ္ထဘာဝေန ဌိတံ မမ သင်္ကပ္ပံ ဇာနိတွာ။ **မနောမယေနာ**တိ မနောမယေန ဝိယ, မနသာ နိမ္မိတသဒိသေန ပရိဏာမိတေနာတိ အတ္ထော။ **ဣဒ္ဓိယာ** တိ “အယံ ကာ ယော ဣဒံ စိတ္တံ ဝိယ ဟောတူ”တိ ဇေ၀ ပဝတ္တအဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ။

ယဒာ မေ အဟု သင်္ကပ္ပော တိ ယသ္မိံ ကာလေ မယှံ “ကီဒိသော နု ခော အဋ္ဌမော မဟာပုရိသဝိတက္ကော”တိ ပရိဝိတက္ကော အဟောသိ။ တတော မမ သင်္ကပ္ပမညာယ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမီတိ ယောဇနာ။ **ဥတ္တရိ ဒေသယိ** တိ “နိ ပ္ပပဉ္စာရာမဿာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော နိပ္ပပဉ္စရတိနော, နာယံဓမ္မော ပပဉ္စာရာမဿ ပပဉ္စရတိနော”တိ (အ. နိ. ၈.၃၀) ဣမမဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ပူရေန္တော ဥပရိ ဒေသယိ။ တံ ပန ဒေသိတံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အာဟ **“နိပ္ပပဉ္စ ရတော ဗုဒ္ဓေါ, နိပ္ပပဉ္စမဒေသယီ”**တိ။ ပပဉ္စာ နာမ ရာဂါဒယော ကိလေသာ, တေသံ ဝူပသမတာယ, တဒဘာဝတော စ လောကုတ္တရဓမ္မာ နိပ္ပပဉ္စာ နာမ။ တသ္မိံ နိပ္ပပဉ္စေ ရတော အဘိရတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ယထာ တံ ပာပုဏာမိ, တထာ တာဒိသံ ဓမ္မံ အဒေသယိ, သာမုက္ကံသိကံ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနံ ပကာသယီတိ အတ္ထော။

တသ္မာဟံ ဓမ္မမညာယာ တိ တသ္မာ သတ္ထု ဒေသနာယ ဓမ္မံ ဇာနိတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တော ဝိဟာသိံ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟေ **သာသနေ ရတော** အဘိရတော ဟုတွာတိ အတ္ထော။

သတ္ထာရာ အတ္တနော သမာဂမံ တေန သာဓိတမတ္ထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အာရဒ္ဓဝီရိယတံ, ကာယေ အနပေက္ခတာယ သေယျသုခပဿသုခါနံ ပရိစ္စာဂံ, အပ္ပမိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ အာရဒ္ဓဝီရိယတဉ္စ ဒဿေန္တော **“ပဉ္စပညာသဝဿာနိ”** တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ယတော နေသဇ္ဇိကော အဟ** န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ “ယောဂါနုကူလတာ ကမ္မဋ္ဌာနပရိယုဋ္ဌိတသပ္ပုရိသစရိယာ သလ္လေခဝုတ္တီ”တိ ဧဝမာဒိဂုဏေ ဒိသွာ နေသဇ္ဇိကော အဟောသိံ တာနိ ပဉ္စပညာသ ဝဿာနိ။ **ယတော မိဒ္ဓံ သမူဟတ** န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ မယာ နိဒ္ဒာ ပရိစ္စတ္တာ တာနိ ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ။ “ထေရဿ ပဉ္စပညာသာယ ဝဿေသု နေသဇ္ဇိကဿ သတော အာဒိတော ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ နိဒ္ဒာ နာဟောသိ, တတော ပရံ သရီရဂိလာနေန ပစ္ဆိမယာမေ နိဒ္ဒာ အဟောသီ”တိ ဝဒန္တိ။

“နာဟု အဿာသပဿာသာ” တိအာဒိကာ တိဿော ဂါထာ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဘိက္ခူဟိ “ကိံ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော”တိ ပုဋ္ဌော ပရိနိဗ္ဗာနဘာဝံ ပဝေဒေန္တော အာဟ။ တတ္ထ **နာဟု အဿာသပဿာသာ, ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော**တိ အနုလောမပဋိလောမတော အနေကာကာရဝေါကာရာ သဗ္ဗာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ သဗ္ဗပစ္ဆာ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အဿာသပဿာသာ နာဟု နာဟေသုန္တိ အတ္ထော။ ဧတေန ယသ္မာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပန္နဿ ကာယသင်္ခါရာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ကာယသင်္ခါရာတိ စ အဿာသပဿာသာ ဝုစ္စန္တိ, တသ္မာ စတုတ္ထဇ္ဈာနက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ အဿာသပဿာသာ နာဟေသုန္တိ ဒဿေတိ။ တဏှာသင်္ခါတာယ ဧဇာယ အဘာဝတော **အနေဇော,** သမာဓိသ္မိံ ဌိတတ္တာ ဝါ **အနေဇော။ သန္တိမာရဗ္ဘာ**တိ အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ။ **စက္ခုမာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – နိဗ္ဗာနာရမ္မဏစတုတ္ထဇ္ဈာနဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တဒနန္တရမေဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတောတိ။

အသလ္လီနေနာ တိ အလီနေန အသင်္ကုစိတေန သုဝိကသိတေနေဝ စိတ္တေန။ **ဝေဒနံ အဇ္ဈဝါသယီ** တိ သတော သမ္ပဇာနော ဟုတွာ မာရဏန္တိကံ ဝေဒနံ အဓိဝါသေသိ, န ဝေဒနာနုဝတ္တီ ဟုတွာ ဣတော စိတော စ သမ္ပရိဝတ္တိ။ **ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာနံ, ဝိမောက္ခော စေတသော အဟူ**တိ ယထာ တေလဉ္စ ပဋိစ္စ, ဝဋ္ဋိဉ္စ ပဋိစ္စ ပဇ္ဇလန္တော ပဇ္ဇောတော ပဒီပေါ တေသံ ပရိက္ခယေ နိဗ္ဗာယတိ။ နိဗ္ဗုတော စ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ န တိဋ္ဌတိ, အညဒတ္ထု အန္တရဓာယတိ, အဒဿနမေဝ ဂစ္ဆတိ; ဧဝံ ကိလေသာဘိသင်္ခါရေ နိဿာယ ပဝတ္တမာနော ခန္ဓသန္တာနော တေသံ ပရိက္ခယေ နိဗ္ဗာယတိ, နိဗ္ဗုတော စ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ န တိဋ္ဌတိ, အညဒတ္ထု အန္တရဓာယတိ, အဒဿနမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ တေန ဝုတ္တံ “နိဗ္ဗန္တိ ဓီရာ ယထာယံ ပဒီပေါ”တိ (ခု. ပါ. ၆.၁၅), “အစ္စိ ယထာ ဝါတဝေဂေန ခိတ္တာ”တိ (သု. နိ. ၁၀၈၀) စ အာဒိ။

ဧတေတိ ပရိနိဗ္ဗာနက္ခဏေ သတ္ထု သန္တာနေ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ အတ္တနော ပစ္စက္ခတာယ ဝုတ္တံ။ ပစ္ဆိမကာ တတော ပရံ စိတ္တုပ္ပါဒာဘာဝတော။ **အနီ**တိ ဧတရဟိ။ **ဖဿပဉ္စမာ** တိ ဖဿပဉ္စမကာနံ ဓမ္မာနံ ပါကဋဘာဝတော ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ စိတ္တုပ္ပါဒကထာယမ္ပိ ဖဿပဉ္စမကာဝ အာဒိတော ဝုတ္တာ။ **အညေ ဓမ္မာ** တိ သဟ နိဿယေန အညေ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ, န ပရိနိဗ္ဗာနစိတ္တစေတသိကာ။ နနု တေပိ န ဘဝိဿန္တေဝါတိ? သစ္စံ န ဘဝိဿန္တိ, အာသင်္ကာဘာဝတော ပန တေ သန္ဓာယ “န ဘဝိဿန္တီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ “ဣတရေ ပန သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိယ ဘဝိဿန္တိ နု ခေါ”တိ သိယာ အာသင်္ကာတိ တဒါသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ “နာညေ ဓမ္မာ ဘဝိဿန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။

နတ္ထိ ဒါနိ ပုနာဂတော, ဒေဝကာယသ္မိ ဇာလိနီ တိ, ဧတ္ထ **ဇာလိနီ**တိ ဒေဝတံ အာလပတိ, ဒေဝတေ ဒေဝကာယသ္မိံ ဒေဝသမူဟေ ဥပပဇ္ဇနဝသေန ပုန အာဝါသော အာဝသနံ ဣဒါနိ မယှံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ဝိက္ခီဏော”**တိအာဒိနာ။ သာ ကိရ ဒေဝတာ ပုရိမတ္တဘာဝေ ထေရဿ ပါဒပရိစာရိကာ, တသ္မာ ဣဒါနိ ထေရံ ဇိဏ္ဏံ ဝုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပုရိမသိနေဟေန အာဂန္တွာ “တတ္ထ စိတ္တံ ပဏိဓေဟိ, ယတ္ထ တေ ဝုသိတံ ပုရေ”တိ ဒေဝူပပတ္တိံ ယာစိ။

အထ ‘‘အနိ နုတ္တိ’’တိအာဒိနာ ထေရော တဿာ ပဋိဝစနံ အဒါသိ။ တံ သုတွာ ဒေဝတာ ဝိဟတာသာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ထေရော ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အတ္တနော အာနုဘာဝံ သဒ္ဓမ္မစာရိနံ ပကာသေန္တော **‘‘ယဿ မုဟုတ္တေနာ’’**တိ ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော – **ယဿ** ခီဏာသဝဘိက္ခုနော မုဟုတ္တမတ္တေန ဧဝ **သဟဿဓာ** သဟဿပ္ပကာရော တိသဟဿိမဟာသဟဿိပဘေဒော, **လောကော သဗြဟ္မကပ္ပော** သဟဗြဟ္မလောကော, **သံဝိဒိတော** သမ္မဒေဝ ဝိဒိတော ဉာတော ပစ္စက္ခံ ကတော, ဧဝံ **ဣဒ္ဓိဂုဏေ** ဣဒ္ဓိသမ္ပဒာယ စုတူပပာတေ စ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တော သော ဘိက္ခု ဥပဂတကာလေ ဒေဝတာ ပဿတိ, န တဿ ဒေဝတာနံ ဒဿနေ ပရိဟာနီတိ။ ထေရေန ကိရ ဇာလိနိယာ ဒေဝတာယ ပဋိဝစနဒာနဝသေန ‘‘နတ္ထိ အနိ’’တိ ဂါထာယ ဝုတ္တာယ ဘိက္ခူ ဇာလိနိံ အပဿန္တာ ‘‘ကိံ နု ခော ထေရော ဓမ္မာလပနဝသေန ကိဉ္စိ အာလပတီ’’တိ စိန္တေသုံ။ တေသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ထေရော ‘‘ယဿ မုဟုတ္တေနာ’’တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။

အနုဘာရော ပုရေ တိ ဧဝံနာမော ပုရိမတ္တဘာဝေ။ **ဃာသဟာရကော**တိ ဃာသမတ္တဿ အတ္ထာယ ဘတ္တံ ကတွာ ဗိဝနကော။ **သမဏာ**န္တိ သမိတပာပံ။ **ပဋိဟဒေသိ**န္တိ ပဋိမုခော ဟုတွာ ဟာအသိံ, ပသာဒေန အဘိမုခော ဟုတွာ အာဟာရဒာနံ အဒာသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥပရိဋ္ဌ**န္တိ ဧဝံနာမကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ။ **ယသဿိန**န္တိ ကိတ္တိမန္တံ ပတ္ထဋယသံ။ ဣမာယ ဂါထာယ ယာဝ စရိမတ္တဘာဝတ ဥဋ္ဌာရသမ္ပတ္တိဟေတုဘူတံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **‘‘သောမှိ သက္ယကုလေ ဇာတော’’**တိအာဒိ။

ဣတော သတ္တာ တိ ဣတော မနုဿလောကတော စဝိတွာ ဒေဝလောကေ ဒိဗ္ဗေန အာဓိပစ္စေန သတ္တ။ **တတော သတ္တာ**တိ တတော ဒေဝလောကတော စဝိတွာ မနုဿလောကေ စက္ကဝတ္တိဘာဝေန သတ္တ။ **သံသာရာနိ စတုဒ္ဒသာ** တိ စတုဒ္ဒသ ဘဝန္တရသံသရဏာနိ။ **နိဝာသမဘိဇာနိဿ** န္တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အညာသိံ။ **ဒေဝလောကေ ဌိတော** တဒါတိ တဋ္ဌ ခော န ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ, အပိ စ ခော ယဒါ ဣတော အနန္တရာတီတေ အတ္တဘာဝေ ဒေဝလောကေ ဌိတော, တဒါ အညာသိန္တိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အတ္တနာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစုတူပပာတဉာဏာနံ အဓိဂတာကာရံ ဒဿေန္တော **‘‘ပဉ္စင်္ဂိကေ’’** တိအာဒိနာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ပဉ္စင်္ဂိကေ သမာဓိမှီ** တိ အဘိညာပာဒကစတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိမှိ။ သော ဟိ ပီတိဖရဏတာ, သုခဖရဏတာ, စေတောဖရဏတာ, အာလောကဖရဏတာ , ပစ္စဝေက္ခဏာနိမိတ္တန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ပဉ္စင်္ဂိကော သမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။ **သန္တေ** တိ ပဋိပက္ခဝူပသမေန အင်္ဂသန္တတာယ စ သန္တေ။ **ဧကော ဒိဘာဝိတေ**တိ ဧကောဒိဘာဝဂတေ, သုစိဏ္ဏေ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တေတိ အတ္ထော။ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓမှီ** တိ ကိလေသာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ လဒ္ဓေ။ **ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသုဇ္ဈိ မေ** တိ ဧဝံဝိဓေ သမာဓိမှိ သမ္ပာဒိတေ မယှံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ဝိသုဇ္ဈိ, ကောဒသဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တိယာ ဝိသုဒ္ဓံ အဟောသိ။

စုတူပပာတံ ဇာနာမီတိ သတ္တာနံ စုတိဉ္စ ဥပပတ္တိဉ္စ ဇာနာမိ, ဇာနန္တော စ ‘‘ဣမေ သတ္တာ အမုမှာ လောကမှာ အာဂန္တွာ ဣဓူပပန္နာ, ဣမမှာ စ လောကာ ဂန္တွာ အမုမှိ လောကေ ဥပပဇ္ဇိဿန္တီ’’တိ သတ္တာနံ **အာဂတိံ ဂတိဉ္စ** ဇာနာမိ, ဇာနန္တော ဧဝ စ နေသံ **ဣတ္ထဘာဝံ** မနုဿဘာဝံ တတော **အညထာဘာဝံ** အညထာတိရစ္ဆာနဘာဝဉ္စ ဥပပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဇာနာမိ။ တယိဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဉ္စင်္ဂိကေ သမာဓိမှိ သမ္ပာဒိတေ တေတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ဈာနေ ပဉ္စင်္ဂိကေ ဌိတော’’** တိ။ တတ္ထ ပဉ္စင်္ဂိကေ ဈာနေ ဌိတော ပတိဋ္ဌိတော ဟုတွာ ဧဝံ ဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝိဇ္ဇာတ္တယံ ဒဿေတွာ တပ္ပသင်္ဂေန ပုဗ္ဗေ ဒဿိတမ္ပိ တတိယဝိဇ္ဇံ သဟ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ ဒဿေန္တော **‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ’’** တိအာဒိနာ ဂါထာဒွယမာဟ။ တတ္ထ **ဝဇ္ဇီနံ ဝေဠုဝဂါမေ** တိ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ဝေဠုဝဂါမေ, ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ယတ္ထ ပစ္ဆိမဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ ဝေဠုဝဂါမေ။ **ဟေဋ္ဌတော ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိ** န္တိ တတ္ထ အညတရဿ ဝေဠုဂုမ္ဗဿ ဟေဋ္ဌာ။ **နိဗ္ဗာယိဿ** န္တိ နိဗ္ဗာယိဿာမိ, အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီတိ အတ္ထော။

၁၀. ဟာရာပရိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

သမဏဿ **အဟု စိန္တာ** တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဟာရာပရိယတ္ထေရဿ ကထာ။ ဣမဿ ဝတ္ထု ပေဟ္ဝာ အာဂတမေဝ။ တာ စ ကထာ သတ္ထုရိ ဓရန္တေ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနကာလေ မနုဿာနံ ဣန္ဒြိယာနံ နိဂ္ဂဏှနစိန္တာယ ပကာသနဝသေန ဘာသိတာ။ ဣမာ ပန အပရဘာဂေ သတ္ထုရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ အတ္တနော စ ပရိနိဗ္ဗာနေ ဥပဋ္ဌိတေ တအာအာယတိဥ္စ ဘိက္ခူနံ ဥဒ္ဒမ္မပဋိပတ္တိယာ ပကာသနဝသေန ဘာသိတာ။ တတ္ထ –

၉၂၀. ''သမဏဿ အဟု စိန္တာ၊ ပုပ္ဖိတမ္ဟိ မဟာဝနေ။
ဧကဂ္ဂဿ နိသိန္နဿ၊ ပဝိဝိတ္တဿ ဈာယိနော''တိ။ –

အယံ ကထာ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဌပိတာ။ တဿတ္ထော ပေဟ္ဝာ ဝုတ္တနယောဝ။ အယံ ပန သမ္ဗန္ဓော – သတ္ထုရိ အဂ္ဂသာဝကေသု ဧကစ္စေသု မဟာထေရေသု စ ပရိနိဗ္ဗုတေသု အတီတသတ္ထုကေ ဟဝစနေ သုဗ္ဗစေသု သိက္ခာကာမေသု ဘိက္ခူသု ဒုလ္လဘေသု, ဒုဗ္ဗစေသု မိစ္ဆာပဋိပတ္တိဗဟုလေသု ဘိက္ခူသု စ ဇာတေသု သုပုပ္ဖိတေ မဟာဝနေ သာလဝနေ နိသိန္နဿ ပဝိဝိတ္တဿ ဧကဂ္ဂဿ ဈာယနသီလဿ, သမိတပာပတာယ **သမဏဿ,** ဟာရာပရိယတ္ထေရဿ ပဋိပတ္တိံ နိဿာယ **စိန္တာ** ဝီမံသာ အဟောသီတိ ဣတရာ –

၉၂၁. ''အညထာ လောကနာထမ္ဟိ၊ တိဋ္ဌန္တေ ပုရိသုတ္တမေ။
ဣရိယံ အာသိ ဘိက္ခူနံ၊ အညထာ အနိ ဒိဿတိ။

၉၂၂. ''သီတဝာတပရိတ္တာဏံ၊ ဟိရိကောပီနဆာဒနံ။
မတ္တဋ္ဌိယံ အဘုဉ္ဇိံသု၊ သန္တုဋ္ဌာ ဣတရီတရေ။

၉၂၃. ''ပဏီတံ ယဒိ ဝါ လူခံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
ယာပနတ္ထံ အဘုဉ္ဇိံသု၊ အဂိဒ္ဓာ နာဓိမုစ္ဆိတာ။

၉၂၄. ''ဇီဝိတာနံ ပရိက္ခာရေ၊ ဘေသဇ္ဇေ အထ ပစ္စယေ။
န ဗာဠှံ ဥဿုကာ အာသုံ၊ ယထာ တေ အာသဝက္ခယေ။

၉၂၅. ''အရညေ ရုက္ခမူလေသု၊ ကန္ဒရာသု ဂုဟာသု စ။
ဝိဝေကမနုဗြူဟန္တာ၊ ဝိဟံသု တပ္ပရာယဏာ။

၉၂၆. ''နီစာ နိဝိဋ္ဌာ သုဘရာ၊ မုဒူ အထဒ္ဓမာနသာ။
အဗျာသေကာ အမုခရာ၊ အတ္ထစိန္တာဝသာနုဂါ။

၉၂၇. ''တတော ပာသာဒိကံ အာသိ၊ ဂတံ ဘုတ္တံ နိသေဝိတံ။
သိနိဒ္ဓါ တေလဓာရာဝ၊ အဟောသိ ဣရိယာပထော။

၉၂၈. ''သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ ၊ မဟာဈာယီ မဟာဟိတာ။
နိဗ္ဗုတာ အနိ တေ ထေရာ၊ ပရိတ္တာ အနိ တာဒိသာ။

၉၂၉. ''ကုသလာနဉ္စ ဓမ္မာနံ၊ ပညာယ စ ပရိက္ခယာ။
သဗ္ဗာကာရဝရူပေတံ၊ လုဇ္ဇတေ ဇိနသာသနံ။

၉၃၀. ''ပာပကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ၊ ကိလေသာနဉ္စ ယော ဥတု။
ဥပဋ္ဌိတာ ဝိဝေကာယ၊ ယေ စ သဒ္ဓမ္မသေသကာ။

၄၂၁.‘‘တေ ကိလေသာ ပဝုဋ္ဌာ၊ အာဝိသန္တိ ဗဟုံ ဇနံ။
ကီဠန္တိ မညေ ဗာလေဟိ၊ ဥမ္မတ္တေဟိဝ ရက္ခသာ။

၄၂၂.‘‘ကိလေသေဟာဘိဘူတာ တေ၊ တေန တေန ဝိဓာဝိတာ။
နရာ ကိလေသဝတ္ထူသု၊ သသင်္ဂါမေဝ ဃောသိတေ။

၄၂၃.‘‘ပရိစ္စဇိတွာ သဒ္ဓမ္မံ၊ အညမညေဟိ ဘဏ္ဍရေ။
ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အန္ဝေန္တာ၊ ကုဒံ သေယျောတိ မညရေ။

၄၂၄.‘‘ဓနဉ္စ ပုတ္တံ ဘရိယဉ္စ၊ ဆဍ္ဍယိတွာန နိဂ္ဂတာ။
ကဋစ္ဆုဘိက္ခဟေတူပိ၊ အကိစ္စာနိ နိသေဝရေ။

၄၂၅.‘‘ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုတွာ၊ သယန္တုတ္တာနသေယျကာ။
ကထာ ဝဍ္ဎေန္တိ ပဋိဗုဒ္ဓါ၊ ယာ ကထာ သတ္ထုဂရဟိတာ။

၄၂၆.‘‘သဗ္ဗကာရုကသိပ္ပာနိ၊ စိတ္တီကတွာန သိက္ခရေ။
အဝူပသန္တာ အဇ္ဈတ္တံ၊ သာမညတ္ထောတိအစ္ဆတိ။

၄၂၇.‘‘မတ္တိကံ တေလစုဏ္ဏဉ္စ၊ ဥဒကာသနဘောဇနံ။
ဂိဟီနံ ဥပနာမေန္တိ၊ အာကင်္ခန္တာ ဗဟုတ္တရံ။

၄၂၈.‘‘ဒန္တပေါနံ ကပိတ္ထဉ္စ၊ ပုပ္ဖံ ခါဒနိယာနိ စ။
ပိဏ္ဍပါတေ စ သမ္ပန္နေ၊ အမ္ဗေ အာမလကာနိ စ။

၄၂၉.‘‘ဘေသဇ္ဇေသု ယထာ ဝေဇ္ဇာ၊ ကိစ္စာကိစ္စေ ယထာ ဂိဟီ။
ဂဏိကာဝ ဝိဘူသာယံ၊ ဣဿရေ ခတ္တိယာ ယထာ။

၄၃၀.‘‘နေကတိကာ ဝဉ္စနိကာ၊ ကူဋသက္ခီ အပါဋုကာ။
ဗဟူဟိ ပရိကပ္ပေဟိ၊ အာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇရေ။

၄၃၁.‘‘လေသကပ္ပေ ပရိယာယေ၊ ပရိကပ္ပေနုဓာဝိတာ။
ဇီဝိကတ္ထာ ဥပါယေန၊ သင်္ကဍ္ဎန္တိ ဗဟုံ ဓနံ။

၄၃၂.‘‘ဥပဋ္ဌာပေန္တိ ပရိသံ၊ ကမ္မတော နော စ ဓမ္မတော။
ဓမ္မံ ပရေသံ ဒေသေန္တိ၊ လာဘတော နော စ အတ္ထတော။

၄၃၃.‘‘သင်္ဃလာဘဿ ဘဏ္ဍန္တိ၊ သင်္ဃတော ပရိဗာဟိရာ။
ပရလာဘောပဇီဝန္တာ၊ အဟိရီကာ န လဇ္ဇရေ။

၄၃၄.‘‘နာနုယုတ္တာ တထာ ဧကေ၊ မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ။
သမ္ဘာဝနံယေဝိစ္ဆန္တိ၊ လာဘသက္ကာရမုစ္ဆိတာ။

၄၃၅.‘‘ဧဝံ နာနပ္ပယာတမှိ၊ န ဒါနိ သုကရံ တထာ။
အဖုသိတံ တ ဖုသိတုံ၊ ဖုသိတံ တနုရက္ခိတုံ။

၄၃၆.‘‘ယထာ ကဏ္ဋကဋ္ဌာနမှိ၊ စရေယျ အနုပါဟနော။
သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန၊ ဧဝံ ကာမေ မုနီ စရေ။

၄၃၇.‘‘သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ယောဂီ၊ တေသံ ဝတ္တမနုဿရံ။

ကိဥ္စာပိ ပစ္ဆိမော ကာလော၊ ဖုသေယျ အမတံ ပဒံ။

၉၄၈. ''ဣဒံ ဝတ္ဝာ သာလဝနေ၊ သမဏော ဘာဝိတိန္ဒြိယော။
ဗြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗာယီ၊ ဣသိ ခီဏပုနဗ္ဘဝေ''တိ။ –

ဣမာ ကထာ ထေရေနေဝ ဘာသိတာ။

တတ္ထ **ဣရိယံ အာသိ ဘိက္ခူန** န္တိ ပုရိသုတ္တမေ **လောကနာထမှိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ **တိဋ္ဌန္တေ** ဓရန္တေ တေရ ဟိ ပဋိပတ္တိဘာဝတော။ **အညထာ** အညေန ပကာရေန ဘိက္ခူနံ ဣရိယံ စရိတံ အဟောသိ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိဘာဝ တော။ **အညထာ အနိ ဒိဿတီ** တိ ဣဒါနိ ပန တတော အညထာ ဘိက္ခူနံ ဣရိယံ ဒိဿတိ အယာထာဝပဋိပတ္တိဘာဝ တောတိ အဓိပ္ပာယော ။

ဣဒါနိ သတ္ထရိ ဓရန္တေ ယေနာကာရေန ဘိက္ခူနံ ပဋိပတ္တိ အဟောသိ, တံ တာဝ ဒဿေတုံ **''သီတတတပရိတ္တာဏ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မတ္တဋ္ဌိယ** န္တိ တံ မတ္တံ ပယောဇနံ။ ယာဝဒေဝ သီတတတပရိတ္တာဏံ, ယာဝဒေဝ ဟိရိကောပီနပဋိစ္ဆာဒနံ ကတ္ဝာ စီဝရံ ပရိဘုဥ္ဇိံသု။ ကထံ? **သန္တုဋ္ဌာ ဣတရီတရေ** ယသ္မိံ တသ္မိံ ဟီနေ ပဏီတေ တ ယထာလဒ္ဓေ ပစ္စယေ သန္တောသံ အာပန္နာ။

ပဏီတန္တိ ဥဠာရံ သပ္ပိအာဒိနာ သံသဋ္ဌံ, တဒဘာဝေန **လူခံ။ အပ္ပ**န္တိ, စတုပဥ္စာလောပမတ္တမ္ပိ။ **ဗဟုံ ယာပနတ္ထံ အဘုဥ္ဇိံသူ**တိ ပဏီတံ ဗဟုံ ဘုဥ္ဇန္တာပိ ယာပနမတ္တမေဝ အာဟာရံ ဘုဥ္ဇိံသု။ တတော ဧဝ **အဂိဒ္ဓာ** ဂေဓံ အနာပန္နာ။ **နာဓိမုစ္ဆိတာ** န အဇ္ဈောသိတာ အက္ခဗ္ဘဥ္ဇနံ ဝိယ သာကဋိကာ, ဝဏလေပနံ ဝိယ ဝဏိနော အဘုဥ္ဇိံသု။

ဇီဝိတာနံ ပရိက္ခာရေ, ဘေသဇ္ဇေ အထ ပစ္စယေ ပိ ဇီဝိတာနံ ပဝတ္တိယာ ပရိက္ခာရဘူတေ ဘေသဇ္ဇသင်္ခာတေ ပစ္စ ယေ ဂိလာနပစ္စယေ။ **ယထာ တေ**တိ ယထာ တေ ပုရိမကာ ဘိက္ခူ အာသဝက္ခယေ **ဥဿုကာ** ယုတ္တာ အာသုံ, တထာ တေ ရောဂဘိဘူတာပိ ဂိလာနပစ္စယေ ဗာဠှံ အတိဝိယ **ဥဿုကာ** နာဟေသုန္တိ အတ္ထော။

တပ္ပရာယဏာ တိ ဝိဝေကပရာယဏာ ဝိဝေကဟေဏာ။ ဧဝံ စတူဟိ ကထာဟိ စတုပစ္စယသန္တောသံ ဘာဝနာဘိရတိ ဥ္စ ဒဿေန္တေန တေသံ အရိယဝံသပဋိပဒါ ဒဿိတာ။

နီစာတိ ''မယံ ပံသုကူလိကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ''တိ အတ္တုက္ကံသနပရဝမ္ဘနာနိ အကတ္ဝာ နီစဝုတ္တိနော, နိတတဝု တ္တိနောတိ အတ္ထော။ **နိဝိဋ္ဌာ** တိ သာသနေ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓါ။ **သုဘရာ**တိ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဘာဝေန သုပေသာ။ **မုဒူ**တိ ဝတ္တပဋိပတ္တိယံ သကလေ စ ဗြဟ္မစရိယေ မုဒူ, သုပရိကမ္မကတသုဝဏ္ဏံ ဝိယ ဝိနိယောဂက္ခမာ။ **မုဒူ**တိ တ အဘာကုဋိ ကာ ဥတ္တာနမုခာ ပုဗ္ဗဘာသိနော ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိနော, သုတိတ္ထံ ဝိယ သုခါဝဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အထဒ္ဓမာန သာ**တိ အကထိနစိတ္တာ တေန သုဗ္ဗစဘာဝမာဟ။ **အဗျာသေကာ** တိ သတိဝိပ္ပဝါသာဘာဝတော ကိလေသဗျာသေ ကရဟိတာ, အန္တရန္တရာ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိမာနာဒီဟိ အတေကိဏ္ဏာတိ အတ္ထော။ **အမုခရာ**တိ န မုခရာ, န မုခေန ခရာ ဝ စီဟဂဗ္ဘိယရဟိတာတိ တ အတ္ထော။ **အတ္ထစိန္တာဝသာနုဂ** တိ ဟိတစိန္တာဝသာနုဂဟိတစိန္တာဝသိကာ, အတ္တနော ပရေသဥ္စ ဟိတစိန္တမေဝ အနုပရိဝတ္တနကာ။

တတောတိ တသ္မာ နီစဝုတ္တာဒိဟေတု။ **ပာသာဒိက**န္တိ ပသာဒဇနိကံ ပဋိပတ္တိ ပဿန္တာနံ သုဏန္တာနဥ္စ ပသာ အာဝဟံ။ **ဂတ**န္တိ အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တပရိဝတ္တနာဒိဂမနံ။ **ဂတ**န္တိ တ ကာယတစာပဝတ္တိ။ **ဘုတ္တ** န္တိ စတုပစ္စယ ပရိဘောဂေ။ **နိသေဝိတ**န္တိ ဂေစရနိသေဝနံ။ **သိနိဒ္ဓာ တေလဓာရာတ**တိ ယထာ အနိဝတ္တိတာ ကုသလဇနာဘိသိဥ္စိ တာ သဝတ္တိ တေလဓာရာ အဝိစ္ဆိန္နာ **သိနိဒ္ဓာ** မဋ္ဌာ ဒဿနီယာ ဟာသာဒိကာ ဟောတိ, ဧဝံ တေသံ အာကပ္ပသမ္ပန္နာ နံ ဣရိယာပထော အစ္ဆိဒ္ဒော သဏှော မဋ္ဌော ဒဿနီယော ဟာသာဒိကော အဟောသိ။

မဟာဈာယီတိ မဟန္တေဟိ ဈာနေဟိ ဈာယနသီလာ, မဟန္တံ တ နိဗ္ဗာနံ ဈာယန္တီတိ မဟာဈာယီ။ တတော ဧဝ **မဟာဟိတာ,** မဟန္တေဟိ ဟိတေဟိ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **တေ ထေရာ**တိ တေ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ပဋိပတ္တိ

ပရာယဏာ ထေရာ ဣတိ ပရိနိဗ္ဗုတာတိ အတ္ထော။ **ပရိတ္တာ အနိ တာဒိသာ** တိ ဣတိ ပစ္ဆိမေ ကာလေ တာဒိသာ တထာရူပာ ထေရာ ပရိတ္တာ အပ္ပကာ ကတိပယာ ဧဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသလာနဉ္စ ဓမ္မာန န္တိ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနံ ဝိမောက္ခသမ္ဘာရာနံ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ။ **ပညာယ စာ**တိ တထာရူပာယ ပညာယ စ။ **ပရိက္ခယာ** တိ အဘာဝတော အနုပ္ပတ္တိတော။ ကာမဉ္စေတ္ထ ပညာပိ သိယာ အနဝဇ္ဇဓမ္မာ, ဗဟုကာရဘာဝဒဿနတ္ထံ ပနဿာ ဝိသုံ ဂဟဏံ ယထာ ပုညဉာဏသမ္ဘာရာတိ။ **သဗ္ဗာကာရဝရူပေတ** န္တိ အာဒိကလျာဏတာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ အာကာရဝရေဟိ ပကာရဝိသေသေဟိ ဥပေတံ ယုတ္တံ ဇိနဿ ဘဂဝတော သာသနံ လုဇ္ဇတိ ဝိနဿတီတိ အတ္ထော။

ဟပကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ, ကိလေသာနဉ္စ ယော ဥတု တိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ ဟာပဓမ္မာနံ လောဘာဒီနဉ္စ ကိလေသာနံ ယော ဥတု ယော ကာလော, သော အယံ ဝတ္တတီတိ ဝဇနသေသော။ **ဥပဋ္ဌိတာ ဝိဝေကာယ, ယေ စ သဒ္ဓမ္မသေသကာ** တိ ယေ ပန ဧဝရူပေ ကာလေ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကတ္ထာယ ဥပဋ္ဌိတာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ, တေ စ သေသပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မကာ ဟောန္တိ။ အယဉ္စေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သုဝိသုဒ္ဓသီလာစာရာပိ သမာနာ ဣတိ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဣရိယာပထသဏ္ဌာပနံ, သမထဝိပဿနာဘာဝနာဝိဓာနံ, မဟာပလိဗောဓုပစ္ဆေဒေ, ခုဒ္ဒကပလိဗောဓုပစ္ဆေဒေတိ ဧဝမာဒိပုဗ္ဗကိစ္စံ သမ္ပာဒေတွာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တိ။ တေ သေသပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မကာ, ပဋိပတ္တိ မတ္ထကံ ဟာပေတုံ န သက္ကောန္တီတိ။

တေ ကိလေသာ ပဝမုန္တာ တိ ယေ ဘဂဝတော သြရသပုတ္တေဟိ စ တအ ပရိက္ခယံ ပရိယာအနံ ဂမိတာ ကိလေသာ, တေ တေရဟိ လဒ္ဓောကာသာ ဘိက္ခူသု ဝုဒ္ဓိ ဝိရူဠှိ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇန္တာ။ **အာဝိသန္တိ ဗဟုံ ဇန** န္တိ ကလျာဏမိတ္တရဟိတံ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလံ အန္ဓဗာလဇနံ အဘိဘဝိတွာ အဝသံ ကရောန္တာ အာဝိသန္တိ သန္တာနံ အနုပဝိသန္တိ။ ဧဝံဘူတာ စ တေ **ကီဠန္တိ မညေ ဗာလေဟိ, ဥမ္မတ္တေဟိဝ ရက္ခသာ,** ယထာ နာမ ကေဋ္ဌိသီလာ ရက္ခသာ ဘိသက္ကရဟိတေ ဥမ္မတ္တေ အာဝိသိတွာ တေ အနယဗျသနံ အာပာဒေန္တာ တေဟိ ကီဠန္တိ, ဧဝံ တေ ကိလေသာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘိသက္ကရဟိတေ အန္ဓဗာလေ ဘိက္ခူ အာဝိသိတွာ တေသံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒံ အနတ္ထံ ဥပ္ပာဒေန္တာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တိ မညေ, ကီဠန္တာ ဝိယ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

တေန တေနာတိ တေန တေန အာရမ္မဏဘာဂေန။ **ဝိဓာဝိတာ**တိ ဝိရူပံ ဓာဝိတာ အသာရုပ္ပဝသေန ပဋိပဇ္ဇန္တာ။ **ကိလေသဝတ္ထုသူ**တိ ပဉ္စမံ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသာ ပဉ္စာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာနံ ကာရဏဘာဝတော ကိလေသာဝ ကိလေသဝတ္ထူနိ, တေသု ကိလေသဝတ္ထူသု သမူဟိတေသု။ **သသင်္ဂါမေဝ ဃောသိတေ** တိ ဟိရညသုဝဏ္ဏမဏိမုတ္တာဒိကံ ဓနံ ဝိပ္ပကိရိတွာ "ယံ ယံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိ ယဿ ယဿ ဟတ္ထဂတံ, တံ တံ တဿ တဿေဝ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ကာမဃောသနာ သသင်္ဂါမဃောသနာ နာမ။ တတ္ထာယမတ္ထော – ကိလေသဝတ္ထူသု "ယော ယော ကိလေသော ယံ ယံ သတ္တံ ဂဏှာတိ အဘိဘဝတိ, သော သော တဿ တဿ ဟောတူ"တိ ကိလေသသေနာပတိနာ မာရေန သသင်္ဂါမေ ဃောသိတေ ဝိယ။ တေဟိ တေဟိ ကိလေသေဟိ အဘိဘူတာ တေ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ တေန တေန အာရမ္မဏဘာဂေန ဝိဓာဝိတာ တေသိတာတိ။

တေ ဧဝံ ဝိဓာဝိတာ ကိံ ကရောန္တီတိ အာဟ **"ပရိစ္စဇိတွာ သဒ္ဓမ္မံ, အညမညေဟိ ဘဏ္ဍရေ"** တိ။ တဿတ္ထော – ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မံ ဆဍ္ဍေတွာ အာမိသကိဉ္စက္ခဟေတု **အညမညေဟိ ဘဏ္ဍရေ** ကလဟံ ကရောန္တီတိ။ **ဒိဋ္ဌိဂတာနီ**တိ "ဝိညာဏမတ္တမေဝ အတ္ထိ, နတ္ထေဝ ရူပဓမ္မာ"တိ, "ယထာ ပုဂ္ဂလော နာမ ပရမတ္ထတော နတ္ထိ, ဧဝံ သဘာဝဓမ္မာပိ ပရမတ္ထတော နတ္ထိ, ဝေဟာရမတ္တမေဝ"တိ စ ဧဝမာဒီနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ မိစ္ဆာဂဟေ **အန္ဝေဝန္တာ** အနုဂစ္ဆန္တာ **ဣဒံ သေယျော** ဣဒမေဝ သေဋ္ဌံ, အညံ မိစ္ဆာတိ မညန္တိ။

နိဂ္ဂတာ တိ ဂေဟတော နိက္ခန္တာ။ **ကဉ္စနံ့ဘိက္ခဟေတူပိ** တိ ကဉ္စနံ့မတ္တဘိက္ခာနိမိတ္တမ္ပိ။ တံ ဒဒန္တဿ ဂဟဋ္ဌဿ အနနုလောမိကသံသဂ္ဂဝသေန **အကိစ္စာနိ** ပဗ္ဗဇိတေန အကတ္တဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ **နိသေဝရေ** ကရောန္တိ။

ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုတွာတိ "ဦနူဒရော မိတာဟာရော"တိ (ထေရဂါ. ၉၈၂; မိ. ပ. ၆.၅.၁၀) ဝုတ္တဝစနံ အစိန္တေတွာ ဥဒရပူရံ ဘုဉ္ဇိတွာ။ **သယန္တုတ္တာနသေယျကာ** တိ "ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ ဟာဒေ ဟာဒံ

အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော’’တိ (အ. နိ. ၈.၉; ဝိဘ. ၅၁၉) ဝုတ္တဝိဓာနံ အနနုသ္သရိတ္ဝာ ဥတ္တာနသေယ္ယကာ သယန္တိ။ **ယာ ကထာ သတ္တုဂ္ဂရဟိတာ** တိ ရာဇကထာဒိတိရစ္ဆာနကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

သဗ္ဗကာရုကသိပ္ပာနီ တိ သဗ္ဗေဟိ ဝေဿာဒီဟိ ကာရုကေဟိ ကတ္တဗ္ဗာနိ ဘတ္တတာလဝဏ္ဍကရဏာဒီနိ ဟတ္ထသိပ္ပာနိ။ **စိတ္တိံ ကတ္ဝာနာ** တိ သက္ကစ္စံ သာဒရံ ကတ္ဝာ။ **အဝူပသန္တာ အဇ္ဈတ္တန္တိ** ကိလေသဝူပသမာဘာဝတော ဂဒ္ဒုဗ္ဗဟနမတ္တမ္ပိ သမာဓာနာဘာဝတော စ အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တာ, အဝူပသန္တစိတ္တာတိ အတ္ထော။ **သာမညတ္ထော** တိ သမဏဓမ္မော။ **အတိအစ္စတီ** တိ တေသံ အာဇီဝကိစ္စပသုတတာယ ဧကဒေသမ္ပိ အဖုသနတော ဝိသုံယေဝ နိသီဒတိ, အနလ္လီယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မတ္တိက န္တိ ဟာကတိကံ တ ပဥ္စဝဏ္ဏံ တ ဂိဟီနံ ဝိနိယောဂက္ခမံ မတ္တိကံ။ **တေလစုဏ္ဏဥ္စ** တိ ဟာကတိကံ, အဘိသင်္ခတံ တ တေလဥ္စ စုဏ္ဏဥ္စ။ **ဥဒကာသနဘောဇနန္တိ** ဥဒကဥ္စ အာသနဥ္စ ဘောဇနဥ္စ။ **အာကင်္ခန္တာ ဗဟုတ္တရန္တိ** ဗဟုံ ပိဏ္ဍပာတာဒိဥတ္တရုတ္တရံ အာကင်္ခန္တာ ‘‘အမ္ဗေဟိ မတ္တိကာဒီသု ဒိန္နေသု မနုဿာ ဒဋ္ဌဟာဘတ္တိကာ ဟုတ္ဝာ ဗဟုံ ဥတ္တရုတ္တရံ စတုပစ္စယဇာတံ ဒဿန္တိ’’တိ အဓိပ္ပာယေန ဂိဟီနံ ဥပနာမေန္တီတိ အတ္ထော။

ဒန္တေ ပုနန္တိ သောဓေန္တိ ဧတေနာတိ **ဒန္တပောနံ,** ဒန္တကဋ္ဌံ။ **ကပိတ္ထ** န္တိ ကပိတ္ထဖလံ။ **ပုပ္ဖ** န္တိ သုမနစမ္ပကာဒိပုပ္ဖံ။ **ခာဒနီယာနီ**တိ အဋ္ဌာရသဝိဓေပိ ခဇ္ဇကဝိသေသေ။ **ပိဏ္ဍပာတေ စ သမ္ပန္နေ** တိ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပယုတ္တေ သြဒနဝိသေသေ။ **‘‘အမ္ဗေ အာမလကာနိ စာ’’** တိ **စ**-သဒ္ဒေန မာတုလုင်္ဂတာလနာဠိကေရာဒိဖလာနိ အဝုတ္တာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဂိဟီနံ ဥပနာမေန္တိ အာကင်္ခန္တာ ဗဟုတ္တရန္တိ ယောဇနာ။

ဘေသဇ္ဇေသု ယထာ ဝေဇ္ဇာ တိ ဂိဟီနံ ဘေသဇ္ဇပယောဂေသု ယထာ ဝေဇ္ဇာ, တထာ ဘိက္ခူ ပဋိပဇ္ဇန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကိစ္စာကိစ္စေ ယထာ ဂိဟီ** တိ ဂဟဋ္ဌာနံ ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ကိစ္စေ ကတ္တဗ္ဗေ ဂိဟီ ဝိယ။ **ဂဏိကာဝ ဝိဘူသာယန္တိ** အတ္တနော သရီရဿ ဝိဘူသနေ ရူပူပဇီဝိနိယော ဝိယ။ **ဣဿရေ ခတ္တိယာ ယထာ** တိ ဣဿရေ ဣဿရိယပဝတ္တနေ ယထာ ခတ္တိယာ, ဧဝံ ကုလပတီ ဟုတ္ဝာ ဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။

နေကတိကာတိ နိကတိယံ နိယုတ္တာ, အမဏိံယေဝ မဏိံ, အသုဝဏ္ဏံယေဝ သုဝဏ္ဏံ ကတ္ဝာ ပဋိရူပသာစိယောဂနိရတာ။ **ဝဥ္စနိကာ** တိ ကူဋမာနာဒီဟိ ဝိပ္ပလမ္ဘကာ။ **ကူဋသက္ခီ** တိ အယာထာဝသက္ခိနော။ **အပာဋုကာ**တိ တမကာ, အသံယတဝုတ္တီတိ အတ္ထော။ **ဗဟူဟိ ပရိကပ္ပေဟီ** တိ ယထာဝုတ္တေဟိ အညေဟိ စ ဗဟူဟိ မိစ္ဆာဇီဝပ္ပကာရေဟိ။

လေသကပ္ပေ တိ ကပ္ပိယလေသေ ကပ္ပိယပဋိရူပေ။ **ပရိယာယေတိ,** ပစ္စယေသု ပရိယာယဿ ယောဂေ။ **ပရိကပ္ပေ** တိ ဝမိအာဒိဝိကပ္ပနေ, သဗ္ဗတ္ထ ဝိသယေ ဘုမ္မံ။ **အနုဓာဝိတာ**တိ မဟိစ္ဆတာဒီဟိ ဟာပမ္မေဟိ အနုဓာဝိတာ တေသိတာ။ **ဇီဝိကတ္ထာ** ဇီဝိကပ္ပယောဇနာ အာဇီဝဟေတုကာ။ **ဥပာယေနာ**တိ ပရိကထာဒိနာ ဥပာယေန ပစ္စယုပ္ပာဒနနယေန။ **သင်္ကရုန္တိ** တိ သံဟရန္တိ။

ဥပဋ္ဌာပေန္တိ ပရိသ န္တိ ပရိသာယ အတ္ထာနံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, ယထာ ပရိသာ အတ္တာနံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, ဧဝံ ပရိသံ သင်္ဂဏှာန္တီတိ အတ္ထော။ **ကမ္မတော**တိ ကမ္မဟေတု။ တေ ဟိ အတ္တနော ကတ္တဗ္ဗဝေယျာဝစ္စနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ **နော စ ဓမ္မတော**တိ ဓမ္မနိမိတ္တံ နော စ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ ယော သတ္ထာရာ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတာယ ပရိသာယ သင်္ဂဟော အနုညာတော, တေန န သင်္ဂဏှန္တီတိ အတ္ထော။ **လာဘတော**တိ လာဘဟေတု, ‘‘အယ္ယော ဗဟုဿုတော, ဘာဏကော, ‘ဓမ္မကထိကော’တိ ဧဝံ သမ္ဘာဝေန္တော မဟာဇနော မယှံ လာဘသက္ကာရေ ဥပနယိဿတီ’’တိ ဣစ္ဆာစာရေ ဌတ္ဝာ လာဘနိမိတ္တံ ပရေသံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ **နော စ အတ္ထတော** တိ ယော သော ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတ္ဝာ သဒ္ဓမ္မံ ကထေန္တေန ပတ္တဗ္ဗော အတ္ထော, န တံဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒဟိတနိမိတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တီတိ အတ္ထော။

သင်္ဃလာဘဿ ဘဏ္ဍန္တီ တိ သင်္ဃလာဘဟေတု ဘဏ္ဍန္တိ ‘‘မယှံ ဟာပုဏာတိ, န တုယှံ’’န္တိအာဒိနာ ကလဟံ ကရောန္တိ။ **သင်္ဃတော ပရိဗာဟိရာ** တိ, အရိယသင်္ဃတော ဗဟိဘူတာ အရိယသင်္ဃေ တဒဘာဝတော။ **ပရလာဘောပဇီဝန္တာ**တိ သာသနေ လာဘဿ အနန္တရာလပုထုဇ္ဇနေဟိ ပရေ သီလာဒိဂုဏာသမ္ပန္နေ သေက္ခေ ဥဒ္ဒိဿ ဥပ္ပန္န

နတ္တာ တံ ပရလာဘံ, ပရတော တ အာယကတော လဒ္ဓဗ္ဗလာဘံ ဥပဇီဝန္တာ ဘဏ္ဍနကာရကာ ဘိက္ခူ ဟာပဇိဂုစ္ဆာယ အဘာဝတော **အဟိရိကာ** သမာနာ စ ''မယံ ပရလာဘံ ဘုဥ္ဇာမ, ပရပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကာ''တိပိ **န လဇ္ဇရေ** န ဟိရီယန္တိ။

နာနုယုတ္တာ တိ သမဏကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ အနနုယုတ္တာ။ **တထာ**တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဗန္ဓနကာရကာဒ ယော, တထာ။ **ဧကေ**တိ ဧကစ္စေ။ **မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ** တိ ကေဝလံ မုဏ္ဍိတကေသတာယ မုဏ္ဍာ ပိလောတိကခဏ္ဍေဟိ သင်္ဃဋိတဋ္ဌေန ''သင်္ဃာဋီ''တိ လဒ္ဓနာမေန စီဝရေန ပါရုတသရီရာ။ **သမ္ဘာဝနံယေဝိစ္ဆန္တိ, လာဘသက္ကာရ မုစ္ဆိတာ**တိ လာဘသက္ကာရာသာယ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောသိတာ ဟုတွာ, ''ပေသလော ဓုတဂုဏော ဗဟုဿုတော''တိ တ မခုရဝစနမနုယုတ္တာ ''အရိယော''တိ စ ကေဝလံ **သမ္ဘာဝနံ** ဗဟုမာနံယေဝ ဣစ္ဆန္တိ ဧသန္တိ, န တန္နိမိတ္တေ ဂု ဏေတိ အတ္ထော။

ဧဝန္တိ ''ကုသလာနဥ္စ ဓမ္မာနံ ပညာယ စ ပရိက္ခယာ''တိ ဝုတ္တနယေန။ **နာနပ္ပယာတမှိ** တိ နာနပ္ပကာရေ ဘေဒနဓမ္မေ ပယာတေ သမကတေ, နာနပ္ပကာရေန တ သံကိလေသဓမ္မေ ပယာတုံ ပဝတ္တိတုံ အာရဒ္ဓေ။ **န အနိ သုကရံ တထာ**တိ ဣဒါနိ ဣမသ္မိံ ဒုလ္လဘကလျာဏမိတ္တေ ဒုလ္လဘသပ္ပာယသဒ္ဓမ္မဿဝနေ စ ကာလေ ယထာ သတ္ ထရိ ဓရန္တေ **အဖုသိတံ** အဖုဋ္ဌံ, အနဓိဂတံ ဈာနဝိပဿနံ **ဖုသိတုံ အဓိဂန္တုံ, ဖုသိတံ တ** ဟာနဘာဂိယံ ဌိတိဘာဂိယမေဝ တ အဟုတွာ ယထာ ဝိသေသဘာဂိယံ ဟောတိ, တထာ **အနုရက္ခိတုံ** ဟာလေတုံ သုကရံ, တထာ န သုကရံ, တထာ သမ္ပာ ဒေတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနကာလဿ အာသန္နတ္တာ သံခိတ္တေန သြဝဒေန သဗ္ရဟ္မစာရိံ သြဝဒန္တော **''ယထာ ကဏ္ဍကဋ္ဌာနမှိ''** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယထာ ပုရိသော ဧကေနစိဒေဝ ပယောဇနေန ကဏ္ဍကနိစိ တေ ပဒေသေ အနုပဟာနော ဝိစရန္တော ''မာ မံ ကဏ္ဍကော ဝိဇ္ဈိ''တိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာဝ ဝိစရတိ, ဧဝံ ကိလေသက ဏ္ဍကနိစိတေ ဧကစရကမေ ပယောဇနေန စရန္တော မုနိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန သတိသမ္ပဇညယုတ္တော အပ္ပမတ္တော ဝ စရေယျ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဇဟန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ယောဂီ, တေသံ ဝတ္တမနုဿရ န္တိ ပုရိမကေ ယောဂေ ဘာဝနာယ ယုတ္တတာယ ယောဂီ အာ ရဒ္ဓဝိပဿကေ သရိတွာ တေသံ ဝတ္တံ အာဂမာနုသာရေန သမ္မာပဋိပတ္တိဘာဝနာဝိဓိံ အနုဿရန္တော ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ ယထာပဋိပဇ္ဇန္တော။ **ကိဥ္စာပိ ပစ္ဆိမော ကာလော** တိ ယဒိပိဟယံ အတီတသတ္ထုကော စရိမော ကာလော, တ ထာပိ ယထာဓမ္မမေဝ ပဋိပဇ္ဇန္တော ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေန္တော **ဖုသေယျ အမတံ ပဒံ** နိဗ္ဗာနံ အဓိဂစ္ဆေယျ။

ဣဒံ ဝတွာတိ, ယထာဒဿိတံ သံကိလေသတေအနေသု ဣမံ ပဋိပတ္တိဝိဓိံ ကထေတွာ။ အယဥ္စ သြဿာနကထာ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ ပကာသေတုံ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟာရာပရိယတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝီသတိနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. တိံသနိပါတော

၁. ဖုဿတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

တိံသနိပါတေ **ပါသာဒိကေ ဗဟူ ဒိသွာ**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဖုဿတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကဿ မဏ္ဍလိကရညော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဖုဿော**တိ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော ခတ္တိယကုမာရေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော။ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတ္တာ ကာမေသု အလဂ္ဂစိတ္တော အညတရဿ မဟာထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ စရိယာနုကူလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တော ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပါဒကံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ပဏ္ဍရဂေါတ္တော နာမ ဧကော တာပသော တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ နိသိန္နော သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ သီလာစာရသမ္ပန္နေ သုသံဝုတိန္ဒြိယေ ဘာဝိတကာယေ ဘာဝိတစိတ္တေ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော “သာဓု ဝတာယံ ပဋိပတ္တိ လောကေ စိရံ တိဋ္ဌေယျာ”တိ စိန္တေတွာ “ကထံ နု ခေါ, ဘန္တေ, အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိပတ္တိ ဘဝိဿတီ”တိ ထေရံ ပုစ္ဆိ။ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော သင်္ဂီတိကာရာ –

၉၄၉. “ပါသာဒိကေ ဗဟူ ဒိသွာ, ဘာဝိတတ္တေ သုသံဝုတေ။
ဣသိ ပဏ္ဍရသဂေါတ္တော, အပုစ္ဆိ ဖုဿသဝှယ”န္တိ။ – ဂါထံ အာဒိတော ဌပေသုံ။

တတ္ထ **ပါသာဒိကေ**တိ အတ္တနော ပဋိပတ္တိယာ ပသာဒါရဟေ။ **ဗဟူ**တိ သမ္ဗဟုလေ။ **ဘာဝိတတ္တေ**တိ သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ ဘာဝိတစိတ္တေ။ **သုသံဝုတေ**တိ သုဋ္ဌု သံဝုတိန္ဒြိယေ။ **ဣသီ**တိ တာပသော။ **ပဏ္ဍရသဂေါတ္တော**တိ ပဏ္ဍရဿ နာမ ဣသိနော ဝံသေ ဇာတတ္တာ တေန သမာနဂေါတ္တော။ **ဖုဿသဝှယ**န္တိ ဖုဿသဒ္ဒေန အဝှာတဗ္ဗံ, ဖုဿနာမကန္တိ အတ္ထော။

၉၅၀. “ကိံဆန္ဒာ ကိမဓိပ္ပာယာ, ကိမာကပ္ပာ ဘဝိဿရေ။
အနာဂတမှိ ကာလမှိ, တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော”တိ။ –

အယံ တဿ ဣသိနော ပုစ္ဆာဂါထာ။

တတ္ထ **ကိံဆန္ဒာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ အနာဂတေ ဘိက္ခူ ကီဒိသစ္ဆန္ဒာ ကီဒိသာဓိမုတ္တိကာ, ကိံ ဟီနာဓိမုတ္တိကာ, ဥဒါဟု ပဏီတာဓိမုတ္တိကာတိ အတ္ထော။ **ကိမဓိပ္ပာယာ**တိ ကီဒိသာဓိပ္ပာယာ ကီဒိသဇ္ဈာသယာ, ကိံ သံကိလေသဇ္ဈာသယာ, ဥဒါဟု ဝေါဒါနဇ္ဈာသယာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဆန္ဒာ**တိ နာမ ကတ္တုကမျတာ, တသ္မာ ကီဒိသီ တေသံ ကတ္တုကမျတာတိ အတ္ထော။ **အဓိပ္ပာယော**တိ အဇ္ဈာသယောယေဝ။ **ကိမာကပ္ပာ**တိ ကီဒိသာကပ္ပါ။ အာကပ္ပါတိ စ ဝေသဂဟဏာဒိဝါရိတ္တစာရိတ္တဝန္တောတိ အတ္ထော။ **ဘဝိဿရေ**တိ ဘဝိဿန္တိ။ **တံ မေ**တိ တံ အနာဂတေ ဘိက္ခူနံ ဆန္ဒာဓိပ္ပာယာကပ္ပဘေဒံ ပုစ္ဆိတော မယှံ **အက္ခာဟိ** ကထေဟီတိ ထေရံ အဇ္ဈေသတိ။ တဿ ထေရော တမတ္ထံ အာစိက္ခန္တော သက္ကစ္စသဝနေ တာဝ နိယောဇေတုံ –

၉၅၁. “သုဏောဟိ ဝစနံ မယှံ, ဣသိ ပဏ္ဍရသဝှယ။
သက္ကစ္စံ ဥပဓာရေဟိ, အာစိက္ခိဿာမျနာဂတ”န္တိ။ – ဂါထမာဟ။

တဿတ္ထော – ဘော ပဏ္ဍရနာမ ဣသိ, ယံ တွံ မံ ပုစ္ဆသိ, တံ တေ အနာဂတံ အာစိက္ခိဿာမိ, အာစိက္ခတော ပန မမ ဝစနံ သုဏာဟိ အနာဂတတ္ထဒီပနတော သံဝေဂဝဟတော စ သက္ကစ္စံ ဥပဓာရေဟီတိ။

အထ ထေရော အနာဂတံသဉာဏေန ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဘာဝိနိံ ပဝတ္တိံ ယထာဘူတံ ဒိသွာ တဿ အာစိက္ခန္တော –

၉၅၂. “ကောဓနော ဥပနာဟီ စ၊ မက္ခီ ထမ္ဘီ သဌာ ဗဟူ။
ဣဿုကီ နာနာဝါဒါ စ၊ ဘဝိဿန္တိ အနာဂတေ။

၉၅၃. “အညာတမာနိနော ဓမ္မေ၊ ဂမ္ဘီရေ တီရဂေါစရာ။
လဟုကာ အဂရူ ဓမ္မေ၊ အညမညမဂါရဝါ။

၉၅၄. “ဗဟူ အာဒီနဝါ လောကေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တျနာဂတေ။
သုဒေသိတံ ဣမံ ဓမ္မံ၊ ကိလေသိဿန္တိ ဒုမ္မတီ။

၉၅၅. “ဂုဏဟီနာပိ သင်္ဃမှိ၊ ဝေါဟရန္တာ ဝိသာရဒါ။
ဗလဝန္တော ဘဝိဿန္တိ၊ မုခရာ အဿုတာဝိနော။

၉၅၆. “ဂုဏဝန္တောပိ သင်္ဃမှိ၊ ဝေါဟရန္တာ ယထာတ္ထတော။
ဒုဗ္ဗလာ တေ ဘဝိဿန္တိ၊ ဟိရီမနာ အနတ္ထိကာ။

၉၅၇. “ရဇတံ ဇာတရူပဉ္စ၊ ခေတ္တံ ဝတ္ထုမဇေဠကံ။
ဒါသိဒါသဉ္စ ဒုမ္မေဓာ၊ သာဒိယိဿန္တျနာဂတေ။

၉၅၈. “ဥဇ္ဈာနသညိနော ဗာလာ၊ သီလေသု အသမာဟိတာ။
ဥန္နဠာ ဝိစရိဿန္တိ၊ ကလဟာဘိရတာ မဂါ။

၉၅၉. “ဥဒ္ဓတာ စ ဘဝိဿန္တိ၊ နီလစီဝရပါရုတာ။
ကုဟာ ထဒ္ဓါ လပါ သိင်္ဂီ၊ စရိဿန္တျရိယာ ဝိယ။

၉၆၀. “တေလသဏ္ဌေဟိ ကေသေဟိ၊ စပလာ အဉ္ဇနက္ခိကာ။
ရထိယာယ ဂမိဿန္တိ၊ ဒန္တဝဏ္ဏိကပါရုတာ။

၉၆၁. “အဇေဂုစ္ဆံ ဝိမုတ္တေဟိ၊ သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇံ။
ဇိဂုစ္ဆိဿန္တိ ကာသာဝံ၊ ဩဒါတေသု သမုစ္ဆိတာ။

၉၆၂. “လာဘကာမာ ဘဝိဿန္တိ၊ ကုသီတာ ဟီနဝီရိယာ။
ကိစ္ဆန္တာ ဝနပတ္ထာနိ၊ ဂါမန္တေသု ဝသိဿရေ။

၉၆၃. “ယေ ယေ လာဘံ လဘိဿန္တိ၊ မိစ္ဆာဇီဝရတာ သဒါ။
တေ တေဝ အနုသိက္ခန္တာ၊ ဘဇိဿန္တိ အသံယတာ။

၉၆၄. “ယေ ယေ အလာဘိနော လာဘံ၊ န တေ ပုဇ္ဇာ ဘဝိဿရေ။
သုပေသလေပိ တေ ဓီရေ၊ သေဝိဿန္တိ န တေ တဒါ။

၉၆၅. “မိလက္ခုရဇနံ ရတ္တံ၊ ဂရဟန္တာ သကံ ဓဇံ။
တိတ္ထိယာနံ ဓဇံ ကေစိ၊ ဓာရိဿန္တျဝဒါတကံ။

၉၆၆. “အဂါရဝေါ စ ကာသာဝေ၊ တဒါ တေသံ ဘဝိဿတိ။
ပဋိသင်္ခါ စ ကာသာဝေ၊ ဘိက္ခူနံ န ဘဝိဿတိ။

၉၆၇. “အဘိဘူတဿ ဒုက္ခေန၊ သလ္လဝိဒ္ဓဿ ရုပ္ပတော။
ပဋိသင်္ခါ မဟာဃောရာ၊ နာဂဿာသိ အစိန္တိယာ။

၉၆၈. “ဆဒ္ဒန္တော ဟိ တဒါ ဒိသွာ၊ သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇံ။

တာဝဒေဝဘဏီ ကထာ၊ ဂဇော အတ္တောပသံဟိတာ။

၉၆၉. ''အနိက္ကသာဝော ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဿတိ။
အပေတော ဒမသစ္စေန၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။

၉၇၀. ''ယော စ ဝန္တကသာဝဿ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
ဥပေတော ဒမသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။

၉၇၁. ''ဝိပန္နသီလော ဒုမ္မေဓော၊ ပာကဋော ကာမကာရိယော။
ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော နိဿုက္ကော၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။

၉၇၂. ''ယော စ သီလေန သမ္ပန္နော၊ ဝီတရာဂေ သမာဟိတော။
ဩဒါတမနသင်္ကပ္ပော၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။

၉၇၃. ''ဥဒ္ဓတော ဥန္နဠော ဗာလော၊ သီလံ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ဩဒါတကံ အရဟတိ၊ ကာသာဝံ ကိံ ကရိဿတိ။

၉၇၄. ''ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ၊ ဒုဋ္ဌစိတ္တာ အနာဒရာ။
တာဒီနံ မေတ္တစိတ္တာနံ၊ နိဂ္ဂဏှိဿန္တိနာဂတေ။

၉၇၅. ''သိက္ခာပေန္တာပိ ထေရေဟိ၊ ဗာလာ စီဝရဓာရဏံ။
န သုဏိဿန္တိ ဒုမ္မေဓာ၊ ပာကဋာ ကာမကာရိယာ။

၉၇၆. ''တေ တထာ သိက္ခိတာ ဗာလာ၊ အညမညံ အဂါရဝာ။
နာဒိယိဿန္တုပဇ္ဈာယေ၊ ခဠုင်္ကော ဝိယ သာရထိံ။

၉၇၇. ''ဧဝံ အနာဂတဒ္ဓါနံ၊ ပဋိပတ္တိ ဘဝိဿတိ။
ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ၊ ပတ္တေ ကာလမှိ ပစ္ဆိမေ။

၉၇၈. ''ပုရာ အာဂစ္ဆတေ ဧတံ၊ အနာဂတံ မဟဗ္ဘယံ။
သုဗ္ဗစာ ဟောထ သခိလာ၊ အညမညံ သဂါရဝါ။

၉၇၉. ''မေတ္တစိတ္တာ ကာရုဏိကာ၊ ဟောထ သီလေသု သံဝုတာ။
အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပဟိတတ္တာ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာ။

၉၈၀. ''ပမာဒံ ဘယတော ဒိသွာ၊ အပ္ပမာဒဉ္စ ခေမတော။
ဘာဝေထဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဖုသန္တာ အမတံ ပဒ''န္တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာလေနာ**တိ ကုဇ္ဈနသီလာ။ **ဘဝိဿန္တိ အနာဂတေ**တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံ ထေရဿ ကာလေ တထာ နာ ဟေသုန္တိ? န နာဟေသုံ။ တဒါ ပန ကလျာဏမိတ္တဗဟုလတာယ ဩတဒကေသု ဝိညာပကေသု သဗ္ရဟ္မစာရီသု ဗဟူသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ကိလေသေသု ဗလဝန္တေသု ပဋိသင်္ခာနဗဟုလတာယ စ ယေဘုယျေန ဘိက္ခူ အကောဓနာ အဟေသုံ, အာယတိံ တဗ္ဗိပရိယာယေ အတိကောဓနာ ဘဝိဿန္တိ, တသ္မာ ''အနာဂတေ''တိ ဝုတ္တံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥပနာဟီ**တိ အာဃာတဝတ္ထူသု အာဃာတဿ ဥပနယှနသီလာ ဥပနာဟသမ္ပန္နာ တ ဥပနာဟီ။ တတ္ထ ပုရိမကာလိကော ဗျာပာဒော ကောဓော, အပရကာလိကော ဥပနာဟော။ သကိံ ပဝတ္တော တ ဒေသော ကောဓော, အနေကက္ခတ္တုံ ပဝတ္တော ဥပနာဟော။ ပရေသံ ဝိဇ္ဇမာနေ ဂုဏေ မက္ခေန္တိ ပုဉ္ဆန္တိ, တေသံ တ ဥဒကပုဉ္ဆနိယာ ဝိယ ဥဒကဿ မက္ခော မက္ခနံ ပုဉ္ဆနံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **မက္ခီ** ။ အတိမာနလက္ခဏော ထမ္ဘော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ထမ္ဘီ။ သဌာ**တိ အသန္တဂုဏဝိဘာဝနလက္ခဏေန သာဌေယျေန သမန္နာဂတာ။ **ဣဿုကီ** တိ ပရသမ္ပတ္တိခိယျန

လက္ခဏာယ ကြဿာယ သမန္နာဂတာ။ **နာနာတအာ**တိ အညမညံ ဝိရုဒ္ဓတအာ ဝိရုဒ္ဓဒိဋ္ဌိကာ, ကလဟကာရကာ စာတိ အတ္ထော။

အညာတမာနိနော ဓမ္မေ, ဂမ္ဘီရေ တီရဂေစရာ တိ ဂမ္ဘီရေ ဒုရောဘာသေ သဒ္ဓမ္မေ အညာတေ ဧဝ “ဉာတော တိ, ဒိဋ္ဌော”တိ ဧဝံ မာနိနော, တတော ဧဝ တဿ ဩရဘာဂေ ပဝတ္တိတာယ ဩရိမတီရဂေစရာ။ **လဟုကာ**တိ လဟုသဘာဝ စပလာ။ **အဂရု ဓမ္မေ** တိ သဒ္ဓမ္မေ ဂာရဝရဟိတာ။ **အညမညမဂာရဝ**တိ အညမညသ္မိံ အပ္ပတိဿာ, သဗ္ဗေသဗ္ရဟ္မစာရီသု စ ဂရုကာရဝဝိရဟိတာ။ **ဗဟူ အာဒီနဝ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရာ, ဝက္ခမာနာ စ ဗဟူ အနေကအဒေသာ အနတ္ထာဝဟာ ။ **လောကေ**တိ သတ္တလောကေ။ **ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တနာဂတေ** တိ အနာဂတေ ဟာတု ဘဝိဿန္တိ။ **သုဒေသိတံ ဣမံ ဓမ္မ**န္တိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သုဋ္ဌု အဝိပရီတံ အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရေန ဒေသိတံ ဣမံ အာဂမသဒ္ဓမ္မံ။ **ကိလေသိဿန္တီ**တိ ကိလိဋ္ဌံ ကိလေသဒူသိတံ ကရိဿန္တိ, “အာပတ္တိံ ‘အနာပတ္တီ’တိ ဂရုကာပတ္တိံ ‘လဟုကာပတ္တီ’”တိ အာဒိနာ ဒုစ္စရိတသံကိလေသေန အသဒ္ဓမ္မေန သဏှဟသုခုမံ ရူပာရူပဓမ္မံ ပဋိက္ခိပိဿန္တိ, ဒိဋ္ဌိသံကိလေသေန ဥဘယတ္ထာပိ တဏှာသံကိလေသေန သံကိလေသိဿန္တိ မလိနံ ကရိဿန္တိ။ **ဒုမ္မတီ** တိ နိပ္ပညာ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – “ဘဝိဿန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အနာဂတမဒ္ဓာနံ။ပေ.။ အဘိဓမ္မကထံ ဝေဒလ္လကထံ ကထေန္တာ ကဏှဓမ္မံ ဩက္ကမမာနာ န ဗုဇ္ဈိဿန္တီ”တိ (အ. နိ. ၅.၇၉)။

ဂုဏဟီနာတိ သီလာဒိဂုဏဝိရဟိတာ ဒုဿီလာ, အလဇ္ဇိနော စ။ အထ တ **ဂုဏဟီနာ**တိ ဝိနယတရိတ္တာဒိဂုဏေန ဟီနာ ဓမ္မဝိနယေ အပ္ပကတညုနော။ **သင်္ဃမှိ** တိ သင်္ဃမဇ္ဈေ။ **တေဟာရန္တာ** တိ ကထေန္တာ, သဗ္ဗေ ဝိနိစ္ဆယကထာယ ဝတ္တမာနာယ ယံကိဉ္စိ ဘဏန္တာ။ **ဝိသာရဒအာ**တိ နိဗ္ဘယာ ပဂဗ္ဘာ။ **ဗလဝန္တော** တိ ပက္ခဗလေန ဗလဝန္တော။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ ခရတဒိနော။ **အဿုတာဝိနော** တိ န သုတဝန္တော, ကေဝလံ လာဘသက္ကာရသိလောကသန္နိဿယေန ဂုဏရော ဟုတွာ “ဓမ္မံ ‘အဓမ္မော’တိ, အဓမ္မဉ္စ ‘ဓမ္မော’တိ, ဝိနယံ ‘အဝိနယော’တိ, အဝိနယဉ္စ ‘ဝိနယော’”တိ ဧဝံ အတ္တနာ ယထိစ္ဆိတမတ္ထံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌပေန္တာ ဗလဝန္တော ဘဝိဿန္တိ။

ဂုဏဝန္တော တိ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ။ **တေဟာရန္တာ ယထာတ္ထတော** တိ အတ္ထာနုရူပံ, အဝိပရီတတ္ထံ “ဓမ္မံ ‘ဓမ္မော’တိ, အဓမ္မံ ‘အဓမ္မော’တိ, ဝိနယံ ‘ဝိနယော’တိ အဝိနယံ ‘အဝိနယော’”တိ ဧဝံ ဒီပေန္တာ။ **ဒုဗ္ဗလာ တေ ဘဝိဿန္တီ**တိ ပရိသာယံ အလဇ္ဇုဿန္နတာယ ဗလဝိရဟိတာ တေ ဘဝိဿန္တိ, တေသံ ဝစနံ န တိဋ္ဌိဿတိ။ **ဟိရီမနာ အနတ္ထိကာ**တိ ဟိရီမန္တော ကေနစိ အနတ္ထိကာ။ တေ ဟိ ဓမ္မေန ဝတ္တုံ သမတ္ထာပိ ဟာပဇိဂုစ္ဆတာယ အပ္ပကိစ္စတာယ စ ကေဟိစိ ဝိရောဓံ အကရောန္တာ အတ္တနော တဒံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န တယမန္တာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ တ အဓိဋ္ဌာနံ တ အကတွာ တုဏှီ ဟောန္တိ။

ရဇတန္တိ ရူပိယံ, တေန ကဟာပဏလောဟမာသကာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ, တေန မဏိမုတ္တာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တ-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော “အပအာ တ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၄; ၅.၃၂; ဣတိဝု. ၉၀) ဝိယ။ “ရဇတဇာတရူပဉ္စ”တိ တ ဟဒ္ဓော။ **ခေတ္တန္တိ** ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏံ ရုဟတိ, တံ ခေတ္တံ။ တဒတ္ထံ အကတဘူမိဘာဂေ ဝတ္ထု။ **အဇေဠကန္တိ** ဧဠကာ နာမ အဇာယေဝ, တေ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပသုဇာတိ အဇာ နာမ။ အဇေဠကဂ္ဂဟဏေန ဧဝ ဟေတ္ထ ကေမဟိံသာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ကတော။ **အာသိအာသဉ္စ** တိ အာသိယော စ အာသေ စ။ **ဒုမ္မေဓာ** တိ အဝိဒ္ဒသုနော , ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ သာရုပ္ပာသာရုပ္ပံ အဇာနန္တာ အတ္တနော အတ္ထာယ **သာဒိယိဿန္တိ** သမ္ပဋိစ္ဆိဿန္တိ။

ဥဇ္ဈာနသညိနော တိ ပရေ ဟေဋ္ဌတော ကတွာ ဩလောကနစိတ္တာ, အနုဇ္ဈာယိတဗ္ဗဋ္ဌာနေပိ တ ဥဇ္ဈာနသီလာ။ **ဗာလာ**တိ ဒုစ္စိန္တိတစိန္တနာဒိနာ ဗာလလက္ခဏေန သမန္နာဂတာ, တတော ဧဝ **သီလေသု အသမာဟိတာ** စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေသု န သမာဟိတစိတ္တာ။ **ဥန္နဋ္ဌာ** တိ, သမုဿိတတုစ္ဆမာနာ။ **ဝိစရိဿန္တီ** တိ မာနဒ္ဓဇံ ဥက္ခိပိတွာ ဝိစရိဿန္တိ။ **ကလဟာဘိရတာ မဂ**တိ သာရမ္ဘဗဟုလတာယ ကရဏုတ္တရိယပသုတာ ကလဟေ ဧဝ အဘိရတာ မဂသဒိသာ မိဂ ဝိယ အတ္တဟိတာပေက္ခာ ဃာသေသနာဘိရတာ ဒုဗ္ဗလဝိဟေသပရာတိ အတ္ထော။

ဥဒ္ဒတာ တိ ဥဒ္ဓစ္စေန သမန္နာဂတာ စိတ္တေကဂ္ဂတာရဟိတာ။ **နီလစီဝရဟရုတာ**တိ အကပ္ပိယရဇနရတ္တေန နီလဝဏ္ဏေန စီဝရေန ဟရုတာ, တာဒိသံ စီဝရံ နိတသေတွာ စေဝ ဟရုပိတွာ စ ဝိစရဏကာ။ **ကုဟာ**တိ သာမန္တဇပ္ပနာဒိနာ ကုဟနဝတ္ထုနာ ကုဟကာ, အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနိစ္ဆာယ ကောဟညံ ကတွာ ပရေသံ ဝိမှာပယာ။ **ထဒ္ဓာ** တိ ကောဓေန မာနေန စ ထဒ္ဓမာနသာ ကက္ခဠဟဒယာ။ **လပာ**တိ လပနကာ ကုဟနဝတ္ထိကာ, ပသန္နမာနသေဟိ မနုဿေဟိ "ကေန, ဘန္တေ, အယ္ယဿ အတ္ထော"တိ ပစ္စယအာယကာနံ ဝအာပနကာ, ပယုတ္တတစာဝသေန, နိပ္ပေသိကတာဝသေန စ ပစ္စယတ္ထံ လပကာတိ တ အတ္ထော။ **သိင္ဂီ** တိ "တတ္ထ ကတမံ သိင်္ဂံ? ယံ သိင်္ဂံ သိင်္ဂါရတာ စာတုရတာ စာတုရိယံ ပရိက္ခတတာ ပာရိက္ခတိယ"န္တိ (ဝိဘ. ၈၅၂) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ သိင်္ဂသဒိသေဟိ ပာကဋကိလေသေဟိ သမန္နာဂတာ, သိင်္ဂါရစရိတာတိ အတ္ထော။ **"အရိယာ ဝိယာ"**တိ ဣဒံ "ကုဟာ"တိ ဧတဿေဝ အတ္ထဒဿနံ။ ကုဟကာနဉှိ အရိယာ နမိဝ ဌိတဘာဝံ ဒဿေန္တော အရိယာ ဝိယ ဝိစရန္တီတိ အာဟ။

တေလသဏ္ဌေဟိ တိ သိတ္ထကတေလေန တ ဥဒကတေလေန တ သြသဏ္ဌိတေဟိ။ **စပလာ**တိ ကာယမဏ္ဍနပရိက္ခာရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တာ။ **အဉ္ဇနက္ခိကာ** တိ အလင်္ကာရဉ္ဇနေန အဉ္ဇိတနေတ္တာ။ **ရထိယာယ ဂမိဿန္တီ**တိ ဘိက္ခာစရိယာယ ကုလူပသင်္ကမနာပဒေသေဟိ, မဟာရစ္ဆာယ ဣတော စိတော စ ပရိဗ္ဘမိဿန္တိ။ **ဒန္တဝဏ္ဏိကပာရုတာ**တိ ဒန္တဝဏ္ဏရတ္တေန စီဝရေန ပာရုတသရီရာ။

အဇေဂုစ္ဆ န္တိ အဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ **ဝိမုတ္တေဟိ** တိ အရိယေဟိ။ **သုရတ္တ** န္တိ ကပ္ပိယရဇနေန သုဋ္ဌု ရတ္တံ, အရဟတ္တာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ စိဏ္ဏတာယ အရဟဒ္ဓဇံ ဇိဂုစ္ဆိဿန္တိ ကာသာဝံ။ ကသ္မာ? **ဩဒာတေသု သမုစ္ဆိတာ** ဂေဓံ အာပန္နာ။ ဒန္တဝဏ္ဏပာရုပနဿ ဟိ ဣဒံ ကာရဏဝစနံ။ တေ ဟိ သေတကံ သမ္ဘာဝေန္တာ "သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သေတကေ ဂဟိတေ လိင်္ဂပရိစ္စာဂေ ဧဝ သိယာ"တိ ဒန္တဝဏ္ဏံ ပာရုပန္တိ။

လာဘကာမာတိ လာဘဂိဒ္ဓာ။ ဘိက္ခာစရိယာသုပိ ကောသဇ္ဇယောဂတော **ကုသီတာ**။ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ စိတ္တဿ ဥဿာဟာဘာဝေန **ဟီနဝီရိယာ။ ကိစ္ဆန္တာ** တိ, ကိလမန္တာ, ဝနပတ္ထေသု ဝသိတုံ ကိစ္ဆန္တာ ကိလန္တစိတ္တာတိ အတ္ထော။ **ကမန္တေသူ** တိ ကမန္တသေနာသနေသု ကမသမီပေသု သေနာသနေသု, ကမဒွါရေသု တ သေနာသနေသု။ **ဝသိဿရေ** တိ ဝသိဿန္တိ။

တေ တေဝ အနုသိက္ခန္တာ တိ ယေ ယေ မိစ္ဆာဇီဝပ္ပယောဂေန လဒ္ဓလာဘာ, တေ တေ ဧဝ ပုဂ္ဂလေ အနုသိက္ခန္တာ ဘမိဿန္တိ။ **ဘမိဿန္တီ** တိ သယမ္ပိ တေ ဝိယ မိစ္ဆာဇီဝေန လာဘံ ဥပ္ပာဒေတုံ ရာဇကုလာဒီနိ သေဝန္တာ ပရိဗ္ဘမိဿန္တိ။ **"ဘဇိဿန္တီ"** တိ တ ပာဌော, သေဝိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **အသံယတာ**တိ သီလသံယမရဟိတာ။

ယေ ယေ အလာဘိနော လာဘန္တိ ယေ ယေ ဘိက္ခူ မိစ္ဆာဇီဝပရိဝဇ္ဇနေန အပ္ပပုညတာယ စ လာဘဿ ပစ္စယဿ န လာဘိနော, တေ **ပူဇာ** ပူဇနီယာ ဟသံသာ **တအာ** အနာဂတေ ကာလေ န ဘဇိဿန္တိ။ **သုပေသလေပိ တေ ဓီရေ**တိ ဓိတိသမ္ပန္နတာယ ဓီရေ သုဋ္ဌု ပေသလေပိ တေ ဘိက္ခူ န သေဝိဿန္တိ, တအာ အနာဂတေ တေ လာဘိနော လာဘကာမာဝ ဘိက္ခူတိ အတ္ထော။

မိလက္ခုရဇနံ ရတ္တ န္တိ ကာလကစ္ဆကရဇနေန ရတ္တံ။ သမာသပဒဥ္စေဟတံ, ကထာသုခတ္ထံ သာနုနာသိကနိဒ္ဒေသော။ **ဂရဟန္တာ သကံ ဓဇ**န္တိ အတ္တနော ဓဇဘူတံ ကာသာဝံ ဇိဂုစ္ဆန္တာ။ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာနဉှိ ကာသာဝံ ဓဇော နာမ။ **တိတ္ထိယာနံ ဓဇံ ကေစီ**တိ ကေစိ သက္ယပုတ္တိယဘာဝံ ပဋိဇာနန္တာ ဧဝ တိတ္ထိယာနံ သေတဝတ္ထိကာနံ ဓဇဘူတံ အဝဒာတကံ သေတဝတ္ထံ ဓာရေဿန္တိ။

အကာရဝေ စ ကာသာဝေတိ အရဟဒ္ဓဇဘူတေ ကာသာဝေ အကာရဝေ အဗဟုမာနံ တအာ အနာဂတေ တေသံ ဘဝိဿတိ။ **ပဋိသင်္ခါ စ ကာသာဝေ** တိ "ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတိ"တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃; အ. နိ. ၆.၅၈) နယေန ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တမ္ပိ ကာသာဝပရိဘောဂေ န ဘဝိဿတိ။

ကာသာဝံ ဓာရေန္တေန ကာသာဝံ ဗဟုမာနေန "ဒုစ္စရိတတော ဩရမိတဗ္ဗ"န္တိ ကာသာဝဿ ဂရုကာတဗ္ဗဘာဝေ ဆဒ္ဒန္တဇာတကမုခေနာဟရန္တော **"အဘိဘူတဿ ဒုက္ခေနာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သလ္လဝိဒ္ဓဿာ** တိ ပုထုနာ

သဝိသေန သလ္လေန ဝိဒ္ဓသ္သ, တတော ဧဝ မဟတာ ဒုက္ခေန အဘိဘူတသ္သ။ **ရုပ္ပတော** တိ သရီရဝိကာရံ အာပဇ္ဇတော။ **မဟာဃောရာ**တိ သရီရဇီဝိတေသု နိရပေက္ခတာယ ဘိမ္မာ ဂရုတရာ ပဋိသတ္တာ အညေဟိ **အစိန္တိယာ** စိန္တာမတ္တေန ပဝတ္တေတုံ အသက္ကုဏေယျာ ဆဒ္ဒန္တမဟာနာဂသ္သ**အာသိ,** အဟောသိ။ ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇကာလေ ဟိ ဗောဓိသတ္တော သောဏုတ္တရေန နာမ နေသာဒေန ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဝိသပီတေန သလ္လေန ဝိဒ္ဓော မဟတာ ဒုက္ခေန အဘိဘူတော တံ ဂဟေတွာ ပရိဒဟိတံ ကာသာဝံ ဒိသွာ "အယံ အရိယဒ္ဓဇေန ပဋိစ္ဆန္နော, န မယာ ဟိံသိတဗ္ဗော"တိ တတ္ထ မေတ္တစိတ္တမေဝ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဥပရိဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယထာဟ –

"သမပ္ပိတော ပုထုသလ္လေန နာဂေ၊
အဒုဋ္ဌစိတ္တော လုဒ္ဒကမဇ္ဈဘာသိ။
ကိမတ္ထယံ ကိဿ ဝါ သမ္မ ဟေတု၊
မမံ ဝဓီ ကဿ ဝါယံ ပယောဂေါ"တိအာဒိ။ (ဇာ. ၁.၁၆.၁၂၄)။

ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော ထေရော **"ဆဒ္ဒန္တော ဟိ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုရတ္တံ အရဟဒ္ဓဇ** န္တိ သောဏုတ္တရေန ပရိဒဟိတကာသာဝံ သန္ဓာယာဟ။ **အဘာဏီ**တိ အဘာသိ။ **ကထာ**တိ ကထာယော။ **ဂဇော**တိ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ။ **အတ္တောပသံဟိတာ** တိ အတ္တသန္နိဿိတာ ဟိတာ, ဟိတယုတ္တာတိ အတ္ထော။

ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇေန ဝုတ္တကထာသု **အနိက္ကသာဝေ** တိ ရာဂါဒီဟိ ကသာဝေဟိ ကသာဝေ, **ပရိဒဟိဿတီ** တိ နိဝါသနပါရုပနအတ္ထရဏဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ။ "ပရိဓဿတီ"တိ ဝါ ပါဌော။ **အပေတော ဒမသစ္စေနာ** တိ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခိကေန ဝစီသစ္စေန စ အပေတော, ဝိယုတ္တော ပရိစ္စတ္တောတိ အတ္ထော။ **န သော**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ကာသာဝံ ပရိဒဟိတုံ နာရဟတိ။

ဝန္တကသာဝဿ တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ဝန္တကသာဝေ ဆဍ္ဍိတကသာဝေ ပဟီနကသာဝေ အဿ ဘဝေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **သီလေသူ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေသု။ **သုသမာဟိတော**တိ သုဋ္ဌု သမာဟိတော။ **ဥပေတော**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သစ္စေန စ ဥပဂတော သမန္နာဂတော။ **သ ဝေ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော တံ ဂန္ဓကာသာဝဝတ္ထံ ဧကန္တေန အရဟတီတိ အတ္ထော။

ဝိပန္နသီလော တိ ဘိန္နသီလော။ **ဒုမ္မေဓော** တိ နိပ္ပညော သီလဝိသောဓနပညာယ ဝိရဟိတော။ **ပာကဋော**တိ "ဒုဿီလော အယ"န္တိ ပါကဋော ပကာသော, ဝိက္ခိတ္တိန္ဒြိယတာယ ဝါ **ပါကဋော** ပါကဋိန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ **ကာမကာရိယော**တိ ဘိန္နသံဝရတာယ ယထိစ္ဆိတကာရကော, ကာမဿ ဝါ မာရဿ ယထာကာမကရဏီယော။ **ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော**တိ ရူပါဒီသု ဝိသယေသု ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော။ **နိဿုက္ကော** တိ အသုက္ကော သုက္ကဓမ္မရဟိတော ဟိရောတ္တပ္ပဝိဝဇ္ဇိတော, ကုသလဓမ္မသမ္ပာဒနဥဿုက္ကရဟိတော ဝါ။

ဝီတရာဂေတိ ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂေ။ **သုဒ္ဓာတမနသင်္ကပ္ပော** တိ သုဝိသုဒ္ဓမနောဝိတက္ကော, အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ဝါ။

ကာသာဝံ ကိံ ကရိဿတီ တိ ယဿ သီလံ နတ္ထိ, တဿ ကာသာဝံ ကိံ နာမ ပယောဇနံ သာဓေဿတိ, စိတ္တက တသဒိသံ တဿ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂန္တိ အတ္ထော။

ဒုဋ္ဌစိတ္တာ တိ ရာဂါဒိဒောသေဟိ ဒူသိတစိတ္တာ။ **အနာဒရာ**တိ သတ္ထရိ ဓမ္မေ အညမညဉ္စ အာဒရရဟိတာ အကရာ။ **တာဒီနံ မေတ္တစိတ္တာန** န္တိ မေတ္တာဘာဝနာယ သမ္ပယုတ္တဟဒယေ တေနေဝ အရဟတ္တာဓိဂမေန ဣဋ္ဌာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တေ ဥဋ္ဌာရဂုဏေ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဟိ ဣဒံ သာမိဝစနံ။ **နိဂ္ဂဏှိဿန္တိ** တိ "သီလာဒိသမ္ပန္နေ ဒိသွာ တေ သမ္မာဝေဋ္ဌာ ဝိပန္နသီလေ အမှေဟ န ဗဟုံ မညိဿန္တီ"တိ အတ္တနိ အာကရဝဘာဝေန ယထာ တေ ဥဗ္ဗာဠှာ ဟာ ပက္ကမိဿန္တိ, တထာ ဗာဓိဿန္တီတိ အတ္ထော။

သိက္ခာပေန္တာပိ တိ သိက္ခာပိယမာနာပိ။ ကမ္မတ္ထေ ဟိ အယံ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ **ထေရေဟီ**တိ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ။ **စီဝရဓာရဏ**န္တိ ဣဒံ သမဏပဋိပတ္တိယာ နိဒဿနမတ္တံ, တသ္မာ "ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၄.၁၂၂) သိက္ခာပိယမာနာပီတိ အတ္ထော။ **န သုဏိဿန္တီ** တိ ဩဝါဒံ န ဂဏ္ဟိဿန္တိ။

တေ တထာ သိက္ခိတာ ဗာလာ တိ တေ အန္ဓဗာလာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သိက္ခာပိယမာနာပိ အနာဒရတာယ အသိက္ခိတာတိ။ **နာဒိယိဿန္တုပဇ္ဈာယေ** တိ ဥပဇ္ဈာယေ အာစရိယေ စ အာဒရံ န ကရိဿန္တိ, တေသံ အနုသာသနိယံ န တိဋ္ဌန္တိ။ ယထာ ကိံ? **ခဠုင်္ကော ဝိယ သာရထိံ** ယထာ ခဠုင်္ကော ဒုဋ္ဌဿော အဿဒမကံ နာဒိယတိ န တဿ ဥပဒေသေ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တေပိ ဥပဇ္ဈာယာစရိယေ န ဘာယန္တိ န သာရဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

"ဧဝ"န္တိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ နိဂမနံ။ တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ **အနာဂတဒ္ဓာန**န္တိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, အနာဂတေ ကာလေတိ အတ္ထော။ တံ ယေဝ သရူပတော ဒဿေန္တော **"ပတ္တေ ကာလမှိ ပစ္ဆိမေ"** တိ အာဟ။ တတ္ထ ကတမော ပစ္ဆိမကာလော? "တတိယသင်္ဂီတိတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆိမကာလော"တိ ကေစိ, တံ ဧကေ နာနုဇာနန္တိ။ သာသနဿ ဟိ ပဉ္စယုဂါနိ ဝိမုတ္တိယုဂံ, သမာဓိယုဂံ, သီလယုဂံ, သုတယုဂံ, ဒါနယုဂန္တိ။ တေသု ပဌမံ ဝိမုတ္တိယုဂံ, တသ္မိံ အန္တရဟိတေ သမာဓိယုဂံ ဝတ္တတိ, တသ္မိမ္ပိ အန္တရဟိတေ သီလယုဂံ ဝတ္တတိ, တသ္မိမ္ပိ အန္တရဟိတေ သုတယုဂံ ဝတ္တတေဝ။ အပရိသုဒ္ဓသီလော ဟိ ဧကဒေသေန ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စံ ပဂ္ဂယ္ဟ တိဋ္ဌတိ လာဘာဒိကာမတာယ။ ယဒါ ပန မာတိကာပရိယောသာနာ ပရိယတ္တိ သဗ္ဗသော အန္တရဓာယတိ, တတော ပဋ္ဌာယ လိင်္ဂမတ္တမေဝ အဝသိဿတိ, တဒါ ယထာ တထာ ဓနံ သံဟရိတွာ အနုမုခေန ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, သာ ကိရ နေသံ စရိမာ သမ္မာပဋိပတ္တိ။ တတ္ထ သုတယုဂတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆိမကာလော, "သီလယုဂတော ပဋ္ဌာယာ"တိ အပရေ။

ဧဝံ ထေရော ပစ္ဆိမေ ကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ မဟာဘယံ ဒဿေတွာ ပုန တတ္ထ သန္နိပတိတဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒဒန္တော **"ပုရာ အာဂစ္ဆတေ"** တိအာဒိနာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ပုရာ အာဂစ္ဆတေ ဧတ** န္တိ ဧတံ မယာ တုမှာကံ ဝုတ္တံ ပဋိပတ္တိအန္တရာယကရံ အနာဂတံ မဟာဘယံ အာဂစ္ဆတိ ပုရာ, ယာဝ အာဂမိဿတိ, တာဝဒေဝ တိ အတ္ထော။ **သုဗ္ဗစာ** တိ ဝစနက္ခမာ သောဝစဿကာရကေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ, ဂရူနံ အနုသာသနိယော ပဒက္ခိဏဂ္ဂဟိနော ဟောထာတိ အတ္ထော။ **သခိလာ**တိ မုဒုဟဒယာ။

မေတ္တစိတ္တာ တိ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတူပသံဟာရလက္ခဏာယ မေတ္တာယ သမ္ပယုတ္တစိတ္တာ။ **ကာရုဏိကာ**တိ ကရုဏာယ နိယုတ္တာ ပရေသံ ဒုက္ခာပနယနာကာရဝုတ္တိယာ ကရုဏာယ သမန္နာဂတာ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ** တိ အကုသလာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဥပသမ္ပဒာယ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယာ။ **ပဟိတတ္တာ** တိ နိဗ္ဗာနံ ပဋိပေသိတစိတ္တာ။ **နိစ္စ**န္တိ သဗ္ဗကာလံ။ **ဒဠှပရက္ကမာ** တိ ထိရဝီရိယာ။

ပမာဒန္တိ ပမဇ္ဇနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနနုဋ္ဌာနံ, အကုသလေသု စ ဓမ္မေသု စိတ္တဝေဿဂ္ဂေါ။ ဝုတ္တဉှိ –

> "တတ္ထ ကတမော ပမာဒော? ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ဝါ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ"တိအာဒိ (ဝိဘ. ၈၄၆)။

အပ္ပမာဒန္တိ အပ္ပမဇ္ဇနံ, သော ပမာဒဿ ပဋိပက္ခတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္ထတော ဟိ အပ္ပမာဒော နာမ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော, ဥပဋ္ဌိတာယ သတိယာ ဧဝ စေတံ နာမံ။ အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော – ယသ္မာ ပမာဒမူလကာ သဗ္ဗေ အနတ္ထာ, အပ္ပမာဒမူလကာ စ သဗ္ဗေ အတ္ထာ, တသ္မာ ပမာဒံ **ဘယတော** ဥပဒ္ဒဝတော ဒိသွာ အပ္ပမာဒဉ္စ **ခေမတော** အနုပဒ္ဒဝတော ဒိသွာ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယာ သိခါဘူတံ သီလာဒိက္ခန္ဓတ္တယသင်္ဂဟံ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ အင်္ဂါနံ ဝသေန **အဋ္ဌင်္ဂိကံ** အရိယမဂ္ဂံ **ဘာဝေထ, အမတံ** နိဗ္ဗာနံ **ဖုသန္တာ** သစ္ဆိကရောန္တာ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပာဒေထ, ဒဿနမဂ္ဂမတ္တေ အဋ္ဌတွာ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဥပ္ပာဒနဝသေန ဝဍ္ဎေထ, ဧဝံ တေ အပ္ပမာဒဘာဝနာ သိခါပတ္တာ ဘဝိဿတီတိ။

ဇဝံ ထေရော သမ္ပတ္တပရိယံ ဩဝဒတိ။ ဣမာ ဧဝ စိမသ္သ ထေရဿ အညာဗျာကရဏကထာ အဟေသုန္တိ။

ဖုဿတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သာရိပုတ္တတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ

ယထာစာရီ ယထာသတောတိအာဒိကာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ကထာ။ တဿ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ စ ဝတ္ထု ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – အတီတေ ဣတော သတသဟဿကပ္ပာဓိကေ အသင်္ချေယျမတ္ထကေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, နာမေန **သရဒမာဏဝေါ** နာမ အဟောသိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, နာမေန **သိရိဝဍ္ဎကုဋုမ္ဗိကော** နာမ အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ သဟပံသုကီဠကသဟာယာ အဟေသုံ။ တေသု သရဒမာဏဝေါ ပိတု အစ္စယေန ကုလသန္တကံ ဓနံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဧကဒိဝသံ ရဟောဂတော စိန္တေသိ – ''ဣမေသံ သတ္တာနံ မရဏံ နာမ ဧကန္တိကံ, တသ္မာ မယာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂန္တွာ မောက္ခမဂ္ဂေါ ဂဝေသိတဗ္ဗော''တိ သဟာယံ ဥပသင်္ကမိတွာ, သမ္မ, အဟံ ပဗ္ဗဇိတုကာမော, ကိံ တွံ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ''တိ ဝတွာ တေန ''န သက္ခိဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ ''ဟောတု အဟမေဝ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ ရတနကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဝိဝရာပေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုပဗ္ဗဇိတာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဗြာဟ္မဏပုတ္တာ အဟေသုံ။ သော ပဉ္စ အဘိညာယော အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တေသမ္ပိ ဇဋိလာနံ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

တေန သမယေန အနောမဒဿီ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော သတ္တေ သံသာရမဟောဃတော တာရေတွာ ဧကဒိဝသံ ''သရဒတာပသဿ စ အန္တေဝါသိကာနဉ္စ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ''တိ ဧကော အဒုတိယော ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာကာသေန ဂန္တွာ ''ဗုဒ္ဓဘာဝံ မေ ဇာနာတူ''တိ တာပသဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ သရဒတာပသော သတ္ထု သရီရေ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဥပဓာရေတွာ ''သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါယေဝါယ''န္တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ သရဒတာပသော သတ္ထု သန္တိကေ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ တဿ အန္တေဝါသိကာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ ပဏီတပဏီတာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဖလာဖလာနိ ဂဟေတွာ အာဂတာ သတ္ထာရံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒါ အတ္တနော အာစရိယဿ စ သတ္ထု စ နိသိန္နာကာရံ ဩလောကေတွာ, ''အာစရိယ, မယံ ပုဗ္ဗေ 'တုမှေဟိ မဟန္တတရော ကောစိ နတ္ထီ'တိ ဝိစရာမ, အယံ ပန ပုရိသော တုမှေဟိ မဟန္တတရော မညေ''တိ အာဟံသု။ ''ကိံ ဝဒေထ, တာတာ? သာသပေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုံ သမံ ကာတုံ ဣစ္ဆထ? သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန မံ တုလ္ယံ မာ ကရိတ္ထာ''တိ။ အထ တေ တာပသာ အာစရိယဿ ဝစနံ သုတွာ ''ယာဝ မဟာ ဝတာယံ ပုရိသုတ္တမော''တိ သဗ္ဗေဝ ပာဒေသု နိပတိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိံသု။

အထ တေ အာစရိယော အာဟ – ''တာတာ, သတ္ထု အနုစ္ဆဝိကော နော ဒေယျဓမ္မော နတ္ထိ, သတ္ထာ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဣဓာဂတော, ဟန္ဒ မယံ ဒေယျဓမ္မံ ယထာဗလံ ဒဿာမ။ တုမှေဟိ ယံ ယံ ပဏီတံ ဖလာဖလံ အာဘတံ, တံ တံ အာဟရထာ''တိ အာဟရာပေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ သယံ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာရာ စ ဖလာဖလေ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ တာပသော ဥဒကမ္ပိ သယမေဝ ပရိဿာဝေတွာ အဒါသိ။ တတော ဘောဇနကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ သတ္ထရိ နိသိန္နေ သဗ္ဗေ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ သာရဏီယံ ကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ ''ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ''တိ စိန္တေသိ။ တေ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ တာဝဒေဝ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရာ အဂ္ဂသာဝကာ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။

တတော သရဒတာပသော အန္တေဝါသိကေ အာမန္တေသိ – ''တာတာ, သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ပုပ္ဖာသနေန ပူဇာ ကာတဗ္ဗာ, တသ္မာ ပုပ္ဖာနိ အာဟရထာ''တိ။ တေ တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိယာ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ

ဗုဒ္ဓသ္သ ယောဇနပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသုံ, ဥဘိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ တိကဝုတံ, သေသဘိက္ခူနံ အမုယောဇနိကာ ဒိဘောဒံ, သင္ဃနဝကဿ ဥသဘမတ္တံ ပညာပေသုံ။ ဧဝံ တေသံ ပညတ္တေသု အာသနေသု သရဒတာပသော တထာဂတ သ္သ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော – ''ဘန္တေ, မယှံ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ အဘိရုဟထာ''တိ အာဟ။ နိသီဒိ ဘဂဝတ ပုပ္ဖာသနေ။ သတ္ထရိ နိသိန္နေ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ သေသဘိက္ခူ စ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသ နေ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ ''တေသံ မဟပ္ဖလံ ဟောတူ''တိ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သမာပန္နဘာဝံ ဉတွ ဒွေဝ အဂ္ဂ သာဝကာပိ သေသဘိက္ခူပိ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိံသု။ တာပသော သတ္တာဟံ နိရန္တရံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တော အဋ္ဌာ သိ။ ဣတရေ ပန ဝနမူလဖလာဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သေသကာလေ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌံသု။

သတ္ထာ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ အဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ''တာ ပသာနံ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ''တိ။ ထေရော သာဝကပာရမိဉာဏေ ဌတွာ တေသံ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ အကာသိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ သတ္ထာ ဒုတိယံ အဂ္ဂသာဝကံ အနောမတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ''တွံပိ ဣမေသံ ဓမ္မံ ဒေ သေဟီ''တိ။ သောပိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ တေသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ဒွိန္နမ္ပိ ဒေသနာယ ဧကဿပိ ဓမ္မာဘိ သမယော နာဟောသိ။ အထ သတ္ထာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဌတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ဒေသနာဝသာနေ ဌပေတွာ သရဒတာပသံ အဝသေသာ သဗ္ဗေပိ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ သတ္ထာ ''ဧထ, ဘိက္ခဝေ''တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေ တာဝဒေဝ အန္တရဟိတတာပသဝေသာ အဋ္ဌပရိက္ခာရဝရဓရာ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။

သရဒတာပသော ပန ''အဟော ဝတာဟမ္ပိ အယံ နိသဘတ္ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝ ကော ဘဝေယျ''န္တိ သတ္ထု ဒေသနာကာလေ ဥပ္ပန္နပရိဝိတက္ကတာယ အညဝိဟိတော ဟုတွာ မဂ္ဂဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈို တုံ နာသက္ခိ။ အထ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ တထာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ တ – ''ဣတော တွံ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော သာရိပုတ္တော နာမ ဘဝိဿသီ''တိ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မကထံ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။

သရဒတာပသောပိ သဟာယကဿ သိရိဝဍ္ဎဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, သမ္မ, မယာ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝ တော ဟာဒမူလေ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထိတံ, တွံ ပိ တဿ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီတိ။

သိရိဝဍ္ဎော တံ ဥပဒေသံ သုတွာ အတ္တနော နိဝေသနဒွာရေ အဋ္ဌကရီသမတ္တံ ဌာနံ သမတလံ ကာရေတွာ လာဇ ပဉ္စမာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ ဘိက္ခူနမ္ပိ အာသနာနိ ပညာ ပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇေတွာ, သရဒတာပသေန သတ္ထာရံ နိမန္တာပေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒာနံ ပဝတ္တေတွာ, ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ မဟာရဟေဟိ ဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ, ဒုတိယသာဝကဘာဝာယ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ဝုတ္တနယေန ဗျာကရိတွာ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွ တ ပက္ကာမိ။ သိရိဝဍ္ဎော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ ကာမာဝစရဒေဝလော ကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သရဒတာပသော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ နေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရာကမ္မံ န ကထိတံ။ အမှာကံ ပန ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရ မေဝ သရဒတာပသော ရာဇဂဟဿ အဝိဒူရေ ဥပတိဿဂါမေ ရူပသာရိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှ ဟိ။ တံဒိဝသမေဝဿ သဟာယောပိ ရာဇဂဟဿေဝ အဝိဒူရေ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမ္ ဟိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တာနိ ကိရ ဒွေပိ ကုလာနိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာနေဝ။ တေသံ ဒွိန္နံ ဧကဒိဝသမေဝ ဂဗ္ဘပရိဟာရမဒံသု။ ဒသမာသစ္စယေန ဇာတာနမ္ပိ တေသံ ဆသဋ္ဌိ ဓာတိယော ဥပဋ္ဌာပေသုံ, နာ မဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ရူပသာရိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တဿ ဥပတိဿဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ဥပတိဿော** တိ နာမံ အကံသု။ ဣတရဿ ကောလိတဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ကောလိတော**တိ နာမံ အကံသု။ တေ ဥ ဘောပိ မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎန္တာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ ပါရံ အဂမံသု။

အထေကဒိဝသံ တေ ရာဇဂဟေ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ ပဿန္တာ မဟာဇနံ သန္နိပတိတံ ဒိသွာ ဉာဏဿ ပရိပါကဂတတ္တာ ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တာ “သဗ္ဗေပိမေ ဩရံ ဝဿသတာနံ မစ္စုမုခေ ပတိဿန္တီ”တိ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ “အမှေဟိ မောက္ခဓမ္မော ပရိယေသိတဗ္ဗော, တဉ္စ ပရိယေသန္တေဟိ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ နိစ္ဆယံ ကတွာ ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဉ္စယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဉ္စယော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ ။ တေ ကတိပာဟေနေဝ သဗ္ဗံ သဉ္စယဿ သမယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ တတ္ထ သာရံ အဒိသွာ တတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တတ္ထ တေ တေ ပဏ္ဍိတသမ္မတေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, တေ တေဟိ ပုဋ္ဌာ နေဝ သမ္ပာယန္တိ, အညဒတ္ထု တေယေဝ တေသံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဧဝံ တေ မောက္ခံ ပရိယေသန္တာ ကတိကံ အကံသု – “အမှေသု ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ, သော ဣတရဿ အာရောစေတူ”တိ။

တေန စ သမယေန အမှာကံ သတ္ထရိ ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ အနုပုဗ္ဗေန ဥရုဝေလကဿပါဒိကေ သဟဿဇဋိလေ ဒမေတွာ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တေ ဧကဒိဝသံ ဥပတိဿော ပရိဗ္ဗာဇကော ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ ဂစ္ဆန္တော အာယသ္မန္တံ အဿဇိတ္ထေရံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ “န မယာ ဧဝရူပော အာကပ္ပသမ္ပန္နော ပဗ္ဗဇိတော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, သန္တဓမ္မေန နာမ ဧတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒော ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ အာယသ္မန္တံ ဥဒိက္ခန္တော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ ထေရောပိ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပတိရူပံ ဩကာသံ ဂတော။ ပရိဗ္ဗာဇကော အတ္တနော ပရိဗ္ဗာဇကပီဌကံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ စဿ အတ္တနော ကုဏ္ဍိကာယ ဥဒကံ အဒါသိ။

ဧဝံ သော အာစရိယဝတ္တံ ကတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေန ထေရေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကော ဝါ တေ သတ္ထာ, ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အပဒိသိ။ ပုန တေန “ကိံဝါဒီ ပနာယသ္မတော သတ္ထာ”တိ ပုဋ္ဌော “ဣမဿ သာသနဿ ဂမ္ဘီရတံ ဒဿေဿာမီ”တိ အတ္တနော နဝကဘာဝံ ပဝေဒေတွာ သင်္ခေပဝသေန စဿ သာသနဓမ္မံ ကထေန္တော “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ (မဟာဝ. ၆၀; အပ. ထေရ ၁.၁.၂၈၆; ပေဋကော. ၉) ကထမာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဌမပဒဒွယမေဝ သုတွာ သဟဿနယသမ္ပန္နေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဣတရံ ပဒဒွယံ သောတာပန္နကာလေ နိဋ္ဌာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ပန သောတာပန္နော ဟုတွာ ဥပရိ ဝိသေသေ အပ္ပဝတ္တန္တေ “ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ”န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ထေရံ အာဟ – “မာ, ဘန္တေ, ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎယိတ္ထ, ဧတ္တကမေဝ ဟောတု, ကဟံ အမှာကံ သတ္ထာ ဝသတီ”တိ? “ဝေဠုဝနေ”တိ။ “ဘန္တေ, တုမှေ ပုရတော ဂစ္ဆထ, အဟံ မယှံ သဟာယကဿ ကတပဋိညံ မောစေတွာ တံ ဂဟေတွာ အာဂမိဿာမီ”တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ အဂမာသိ။

ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “မုခဝဏ္ဏော န အညဒိဝသေသု ဝိယ, အဒ္ဓာနေန အမတံ အဓိဂတံ ဘဝိဿတီ”တိ တေနေဝဿ ဝိသေသာဓိဂမံ သမ္ဘာဝေတွာ အမတာဓိဂမံ ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ “အာမာဝုသော, အမတံ အဓိဂတ”န္တိ ပဋိဇာနိတွာ တမေဝ ကထံ အဘာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ကောလိတော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ အာဟ – “ကဟံ နော သတ္ထာ”တိ? “ဝေဠုဝနေ”တိ။ “တေန ဟိ, အာဝုသော, အာယာမ, သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာ”တိ။ ဥပတိဿော သဗ္ဗကာလမ္ပိ အာစရိယပူဇကောဝ, တသ္မာ သဉ္စယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဂုဏေ ပကာသေတွာ တမ္ပိ သတ္ထု သန္တိကံ နေတုကာမော အဟောသိ။ သော လာဘာသာပကတော အန္တေဝါသိကဘာဝံ အနိစ္ဆန္တော “န သက္ကောမိ စာဋိ ဟုတွာ ဥဒကသိဉ္စနံ ဟောတု”န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ တေ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ တံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တာ အတ္တနော ဩဝါဒေ ဝတ္တမာနေဟိ အဍ္ဎတေယျသတေဟိ အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနံ အဂမံသု။ သတ္ထာ တေ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ “ဧတံ မေ သာဝကယုဂံ ဘဝိဿတိ အဂ္ဂံ ဘဒ္ဒယုဂ”န္တိ ဝတွာ တေသံ ပရိသာယ စရိယဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ ယထာ တေသံ, ဧဝံ အဂ္ဂသာဝကာနမ္ပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ အာဂတမေဝ။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ ပန န နိဋ္ဌာတိ။ ကသ္မာ? သာဝကပါရမီဉာဏဿ မဟန္တတာယ။

တေသု အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝာလဂါမေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကန္တေ သတ္ထာရာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ

(အ. နိ. ၇.၆၁) သုဏန္တော ဧဝ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဓိဂန္တွာ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော အဍ္ဍမာသံ အတိက္ကမိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟေ သူကရခတလေဏေ ဝိဟ ရန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ (မ. နိ. ၂.၂၀၁ အာဒယော) ဒေသိယမာနေ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ပရဿ ဝဍ္ဎိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိ။ ဣတိ ဒွိန္နမ္ပိ အဂ္ဂသာဝကာနံ သတ္တု သမီပေ ဧဝ သာဝကပာရမီဉာဏံ မတ္ထကံ ပတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၁၄၁-၃၇၄) –

“ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ၊ လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော။
အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။

“ဥတ္တာနကူလာ နဒိကာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ။
သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ။

“အသက္ခရာ အပဗ္ဘာရာ၊ သာဒု အပ္ပဋိဂန္ဓိကာ။
သန္ဒတိ နဒိကာ တတ္ထ၊ သောဘယန္တာ မမဿမံ။

“ကုမ္ဘီလာ မကရာ စေတ္ထ၊ သုသုမာရာ စ ကစ္ဆပာ။
စရန္တိ နဒိယာ တတ္ထ၊ သောဘယန္တာ မမဿမံ။

“ပါဌီနာ ပါဝုသာ မစ္ဆာ၊ ဗလဇာ မုဉ္ဇရောဟိတာ။
ဝဂ္ဂဠာ ပပတာယန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“ဥဘော ကူလေသု နဒိယာ၊ ပုပ္ဖိနော ဖလိနော ဒုမာ။
ဥဘတော အဘိလမ္ဗန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“အမ္ဗာ သာလာ စ တိလကာ၊ ပါဋလီ သိန္ဒုဝါရကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ။

“စမ္ပကာ သဠလာ နီပါ၊ နာဂပုန္နာဂကေတကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ။

“အတိမုတ္တာ အသောကာ စ၊ ဘဂိနီမာလာ စ ပုပ္ဖိတာ။
အင်္ကောလာ ဗိမ္ဗိဇာလာ စ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ။

“ကေတကာ ကန္ဒလိ စေဝ၊ ကေဝုကာ တိဏသူလိကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“ကဏိကာရာ ကဏ္ဏိကာ စ၊ အသနာ အဇ္ဇုနာ ဗဟူ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“ပုန္နာဂ ဂိရိပုန္နာဂါ၊ ကောဝိဠာရာ စ ပုပ္ဖိတာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“ဥဒ္ဒာလကာ စ ကုဋဇာ၊ ကဒမ္ဗာ ဝကုလာ ဗဟူ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ။

“အာဋ္ဋကာ ကုလိမုဂ္ဂ စ၊ ကဒလိမာတုလုင်္ဂိယော။
ဂန္ဓောဒကေန သံဝုဗ္ဗာ၊ ဖလာနိ ဓာရယန္တိ တေ။

“အညေ ပုပ္ဖန္တိ ပဒုမာ၊ အညေ ဇာယန္တိ ကေသရီ။
အညေ ဩပုပ္ဖာ ပဒုမာ၊ ပုပ္ဖိတာ တဠာကေ တဒါ။

“ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ ပဒုမာ၊ နိဒ္ဓာဝန္တိ မုဠာလိယော။
သိင်္ဃာဋိပတ္တမာကိဏ္ဏာ၊ သောဘန္တိ တဠာကေ တဒါ။

“နယိတာ အမ္ဗဂန္ဓီ စ၊ ဥတ္တလိ ဗန္ဓုဇီဝကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ တဠာကေ တဒါ။

“ပာဌီနာ ပါဝုသာ မစ္ဆာ၊ ဗလဇာ မုဉ္စရောဟိတာ။
သံဂုလာ မဂ္ဂုရာ စေဝ၊ ဝသန္တိ တဠာကေ တဒါ။

“ကုမ္ဘီလာ သုသုမာရာ စ၊ တန္တိဂါဟာ စ ရက္ခသာ။
ဩဂုဟာ အဇဂရာ စ၊ ဝသန္တိ တဠာကေ တဒါ။

“ပါရေဝတာ ရဝိဟံသာ၊ စက္ကဝါကာ နဒီစရာ။
ကောကိလာ သုကသာဠိကာ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“ကုကုတ္ထကာ ကုဠီရကာ၊ ဝနေ ပေါက္ခရသာတကာ။
ဒိန္ဒိဘာ သုဝပေါတာ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စ၊ ကောကိလာ တမ္ဗစူဠကာ။
ပမ္ပကာ ဇီဝံဇီဝါ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“ကောသိကာ ပေါဋ္ဌသီသာ စ၊ ကုရရာ သေနကာ ဗဟူ။
မဟာကာဠာ စ သကုဏာ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“ပသဒါ စ ဝရာဟာ စ၊ စမရာ ဂဏ္ဍကာ ဗဟူ။
ရောဟိစ္စာ သုကပေါတာ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“သီဟဗျဂ္ဃာ စ ဒီပီ စ၊ အစ္ဆကောကတရစ္ဆကာ။
တိဓာ ပဘိန္နမာတင်္ဂါ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“ကိန္နရာ ဝါနရာ စေဝ၊ အထောပိ ဝနကမ္မိကာ။
စေတာ စ လုဒ္ဒကာ စေဝ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“တိန္ဒုကာနိ ပိယာလာနိ၊ မဓုကေ ကာသုမာရိယော။
ဓုဝံ ဖလာနိ ဓာရေန္တိ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ။

“ကောသမ္ဗာ သဠလာ နိမ္ဗာ၊ သာဒုဖလသမာယုတာ။
ဓုဝံ ဖလာနိ ဓာရေန္တိ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ။

“ဟရီတကာ အာမလကာ၊ အမ္ဗဇမ္ဗုဝိဘီတကာ။

ကောလာ ဘလ္လာတကာ ဗိလ္လာ၊ ဖလာနိ ဓာရယန္တိ တေ။

“အာလုဝါ စ ကဠမ္ဗာ စ၊ ဗိဠာလိတက္ကဠာနိ စ။
ဇီဝကာ သုတကာ စေဝ၊ ဗဟုကာ မမ အဿမေ။

“အဿမဿာဝိဒူရမှိ၊ တဠာကာသုံ သုနိမ္မိတာ။
အစ္ဆောဒကာ သီတဇလာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ။

“ပဒုမုပ္ပလသဉ္ဆန္နာ၊ ပုဏ္ဍရီကသမာယုတာ။
မန္ဒာလကေဟိ သဉ္ဆန္နာ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓောပဝါယတိ။

“ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နေ၊ ပုပ္ဖိတေ ဖလိတေ ဝနေ။
သုကတေ အဿမေ ရမ္မေ၊ ဝိဟရာမိ အဟံ တဒါ။

“သီလဝါ ဝတသမ္ပန္နော၊ ဈာယီ ဈာနရတော သဒါ။
ပဉ္စာဘိညာဗလပ္ပတ္တော၊ သုရုစိ နာမ တာပသော။

“စတုဝီသသဟဿာနိ၊ သိဿာ မယှံ ဥပဋ္ဌဟုံ။
သဗ္ဗေဝ မံ ဗြာဟ္မဏာ ဧတေ၊ ဇာတိမန္တော ယသဿိနော။

“လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သနိဃဏ္ဍုသကေဋုဘေ။
ပဒကာ ဝေယျာကရဏာ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတာ။

“ဥပ္ပာတေသု နိမိတ္တေသု၊ လက္ခဏေသု စ ကောဝိဒါ။
ပထဗျာ ဘူမန္တလိက္ခေ၊ မမ သိဿာ သုသိက္ခိတာ။

“အပ္ပိစ္ဆာ နိပကာ ဧတေ၊ အပ္ပာဟာရာ အလောလုပါ။
လာဘာလာဘေန သန္တုဋ္ဌာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။

“ဈာယီ ဈာနရတာ ဓီရာ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
အာကိဉ္စညံ ပတ္ထယန္တာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။

“အဘိညာပါရမိပ္ပတ္တာ၊ ပေတ္တိကေ ဂေါစရေ ရတာ။
အန္တလိက္ခစရာ ဓီရာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။

“သံဝုတာ ဆသု ဒွါရေသု၊ အနေဇာ ရက္ခိတိန္ဒြိယာ။
အသံသဋ္ဌာ စ တေ ဓီရာ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“ပလ္လင်္ကေန နိသဇ္ဇာယ၊ ဌာနစင်္ကမနေန စ။
ဝီတိနာမေန္တိ တေ ရတ္တိံ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“ရဇ္ဇနီယေ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ဒုဿနီယေ န ဒုဿရေ။
မောဟနီယေ န မုယှန္တိ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“ဣဒ္ဓိံ ဝီမံသမာနာ တေ၊ ဝတ္တန္တိ နိစ္စကာလိကံ။
ပထဝိံ တေ ပကမ္ပေန္တိ၊ သာရမ္ဘေန ဒုရာသဒါ။

“ကီဠမာနာ စ တေ သိဿာ၊ ကီဠန္တိ ဈာနကီဠိတံ။
ဇမ္ဗုတော ဖလမာနေန္တိ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“အညေ ဂစ္ဆန္တိ ကေယာနံ၊ အညေ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကံ။
အညေ စ ဥတ္တရကုရုံ၊ သေနာယ ဒုရာသဒါ။

“ပုရတော ပေသေန္တိ ခာရိံ၊ ပစ္ဆတော စ ဝဇန္တိ တေ။
စတုဝီသသဟဿေဟိ၊ ဆာဒိတံ ဟောတိ အမ္ဗရံ။

“အဂ္ဂိဟာကီ အနဂ္ဂီ စ၊ ဒန္တောဒုက္ခလိကာပိ စ။
အသ္မန ကောဋ္ဋိတာ ကေစိ၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ။

“ဥဒကောရောဟဏာ ကေစိ၊ သာယံ ပါတော သုစိရတာ။
တောယာဘိသေစနကရာ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမာ၊ ပင္ကဒန္တာ ရဇဿိရာ။
ဂန္ဓိတာ သီလဂန္ဓေန၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“ပါတောဝ သန္နိပတိတွာ၊ ဇဋိလာ ဥဂ္ဂတာပနာ။
လာဘာလာဘံ ပကိတ္တေတွာ၊ ဂစ္ဆန္တိ အမ္ဗရေ တဒါ။

“ဧတေသံ ပက္ကမန္တာနံ၊ မဟာသဒ္ဒော ပဝတ္တတိ။
အဇိနစမ္မသဒ္ဒေန၊ မုဒိတာ ဟောန္တိ ဒေဝတာ။

“ဒိသောဒိသံ ပက္ကမန္တိ၊ အန္တလိက္ခစရာ ဣသီ။
သကေ ဗလေနုပတ္ထဒ္ဓါ၊ တေ ဂစ္ဆန္တိ ယဒိစ္ဆကံ။

“ပထဝီကမ္ပကာ ဧတေ၊ သဗ္ဗေဝ နဘစာရိနော။
ဥဂ္ဂတေဇာ ဒုပ္ပသဟာ၊ သာဂရောဝ အခေါဘိယာ။

“ဌာနစင္ကမိနော ကေစိ၊ ကေစိ နေသဇ္ဇိကာ ဣသီ။
ပဝတ္တဘောဇနာ ကေစိ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါ။

“မေတ္တာဝိဟာရိနော ဧတေ၊ ဟိတေသီ သဗ္ဗပါဏိနံ။
အနတ္တုက္ကံသကာ သဗ္ဗေ၊ န တေ ဝမ္ဘေန္တိ ကဿစိ။

“သီဟရာဇာဝသမ္ဘီတာ၊ ဂဇရာဇာဝ ထာမဝါ။
ဒုရာသဒါ ဗျဂ္ဃာရိဝ၊ အာဂစ္ဆန္တိ မမန္တိကေ။

“ဝိဇ္ဇာဓရာ ဒေဝတာ စ၊ နာဂဂန္ဓဗ္ဗရက္ခသာ။
ကုမ္ဘဏ္ဍာ ဒါနဝါ ဂရုဠာ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“တေ ဇဋာခါရိဘာရိတာ၊ အဇိနုတ္တရဝါသနာ။
အန္တလိက္ခစရာ သဗ္ဗေ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ။

“သဒါနုစ္ဆဝိကာ ဧတေ၊ အညမညံ သဂါရဝါ။

စတုဗ္ဗိသသဟဿာနံ၊ ခိပိတသဒ္ဒော န ဝိဇ္ဇတိ။

“ဟာဒေ ဟာဒံ နိက္ခိပန္တာ၊ အပ္ပသဒ္ဒာ သုသံဝုတာ။
ဥပသင်္ကမ္မ သဗ္ဗေဝ၊ သိရသာ ဝန္ဒရေ မမံ။

“တေဟိ သိဿေဟိ ပရိဝုတော၊ သန္တေဟိ စ တပဿိဘိ။
ဝသာမိ အဿမေ တတ္ထ၊ ဈာယီ ဈာနရတော အဟံ။

“ဣသီနံ သီလဂန္ဓေန၊ ပုပ္ဖဂန္ဓေန စူဘယံ။
ဖလီနံ ဖလဂန္ဓေန၊ ဂန္ဓိတော ဟောတိ အဿမော။

“ရတ္တိန္ဒိဝံ န ဇာနာမိ၊ အရတိ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
သကေ သိဿေ ဩဝဒန္တော၊ ဘိယျော ဟာသံ လဘာမဟံ။

“ပုပ္ဖာနံ ပုပ္ဖမာနာနံ၊ ဖလာနဉ္စ ဝိပစ္စတံ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ ပဝါယန္တိ၊ သောဘယန္တာ မမဿမံ။

“သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ၊ အတာပီ နိပကော အဟံ။
ခာရိဘာရံ ဂဟေတွာန၊ ဝနံ အဇ္ဈောဂဟိံ အဟံ။

“ဥပ္ပာတေ သုပိနေ စာပိ၊ လက္ခဏေသု သုသိက္ခိတော။
ပဝတ္တမာနံ မန္တပဒံ၊ ဓာရယာမိ အဟံ တဒါ။

“အနောမဒဿီ ဘဂဝါ၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
ဝိဝေကကာမော သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဟိမဝန္တမုပာဂမိ။

“အဇ္ဈောဂဟေတွာ ဟိမဝန္တံ၊ အဂ္ဂေါ ကာရုဏိကော မုနိ။
ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာန၊ နိသီဒိ ပုရိသုတ္တမော။

“တမဒ္ဒသာဟံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သပ္ပဘာသံ မနောရမံ။
ဣန္ဒီဝရံဝ ဇလိတံ၊ အာဒိတ္တံဝ ဟုတာသနံ။

“ဇလန္တံ ဒီပရုက္ခံဝ၊ ဝိဇ္ဇုတံ ဂဂနေ ယထာ။
သုဖုလ္လံ သာလရာဇံဝ၊ အဒ္ဒသံ လောကနာယကံ။

“အယံ နာဂေါ မဟာဝီရော၊ ဒုက္ခဿန္တကရော မုနိ။
ဣမံ ဒဿနမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။

“ဒိသွာနာဟံ ဒေဝဒေဝံ၊ လက္ခဏံ ဥပဓာရယိံ။
ဗုဒ္ဓော နု ခေါ န ဝါ ဗုဒ္ဓော၊ ဟန္ဒ ပဿာမိ စက္ခုမံ။

“သဟဿာရာနိ စက္ကာနိ၊ ဒိဿန္တိ စရဏုတ္တမေ။
လက္ခဏာနိဿ ဒိသွာန၊ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆေ တထာဂတေ။

“သမ္မဇ္ဇနိံ ဂဟေတွာန၊ သမ္မဇ္ဇိတွာနဟံ တဒါ။
အထ ပုပ္ဖေ သမာနေတွာ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ အပူဇယိံ။

“ပူဇယိတွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဩဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။
ဧကံသံ အဇိနံ ကတွာ၊ နမဿိံ လောကနာယကံ။

“ယေန ဉာဏေန သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိဟရတိ အနာသဝော။
တံ ဉာဏံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

“သမုဒ္ဒရသိမံ လောကံ၊ သယမ္ဘူ အမိတောဒယ။
တဝ ဒဿနမာဂမ္မ၊ ကင္ခာသောတံ တရန္တိ တေ။

“တုဝံ သတ္ထာ စ ကေတု စ၊ ဓဇော ယူပော စ ပါဏိနံ။
ပရာယဏော ပတိဋ္ဌာ စ၊ ဒီပော စ ဒွိပဒုတ္တမော။

“သက္ကာ သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ၊ ပမေတုံ အာဠှကေန ဝါ။
န တွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမေတဝေ။

“ဓာရေတုံ ပထဝိံ သက္ကာ၊ ဌပေတွာ တုလမဏ္ဍလေ။
န တွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ဓရေတဝေ။

“အာကာသော မိနိတုံ သက္ကာ၊ ရဇ္ဇုယာ အင္ဂုလေန ဝါ။
န တွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမေတဝေ။

“မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ၊ ပထဝိဉ္စာခိလဉ္ဇဟေ။
ဗုဒ္ဓဉာဏံ ဥပါဒါယ၊ ဥပမာတော န ယုဇ္ဇရေ။

“သဒေဝကဿ လောကဿ၊ စိတ္တံ ယေသံ ပဝတ္တတိ။
အန္တောဇာလီကတာ ဧတေ၊ တဝ ဉာဏမှိ စက္ခုမ။

“ယေန ဉာဏေန ပတ္တောသိ၊ ကေဝလံ ဗောဓိမုတ္တမံ။
တေန ဉာဏေန သဗ္ဗညု၊ မဒ္ဒသိ ပရတိတ္ထိယေ။

“ဣမာ ကထာ ထဝိတွာန၊ သုရုစိ နာမ တာပသော။
အဇိနံ ပတ္ထရိတွာန၊ ပထဝိယံ နိသီဒိ သော။

“စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ ၊ အဇ္ဈောဂါဠှော မဟဏ္ဏဝေ။
အစ္စုဂ္ဂတော တာဝဒေဝ၊ ဂိရိရာဇာ ပဝုစ္စတိ။

“တာဝ အစ္စုဂ္ဂတော နေရု၊ အာယတော ဝိတ္ထတော စ သော။
စုဏ္ဏိတော အဏုဘေဒေန၊ ကောဋိသတသဟဿသော။

“လက္ခေ ဌပိယမာနမှိ၊ ပရိက္ခယမဂစ္ဆထ။
န တွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမေတဝေ။

“သုခုမစ္ဆိကေန ဇာလေန၊ ဥဒကံ ယော ပရိက္ခိပေ။
ယေ ကေစိ ဥဒကေ ပါဏာ၊ အန္တောဇာလီကတာ သိယုံ။

“တထေဝ ဟိ မဟာဝီရ၊ ယေ ကေစိ ပုထုတိတ္ထိယာ။

ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒာ၊ ပရာမာသေန မောဟိတာ။

“တဝ သုဒ္ဓေန ဉာဏေန၊ အနာဝရဏဒဿိနာ။
အန္တောဇာလီကတာ ဧတေ၊ ဉာဏံ တေ နာတိဝတ္တရေ။

“ဘဂဝါ တမှိ သမယေ၊ အနောမဒဿီ မဟာယသော။
ဝုဋ္ဌဟိတွာ သမာဓိမှာ၊ ဒိသံ ဩလောကယီ ဇိနော။

“အနောမဒဿိမုနိနော၊ နိသဘော နာမ သာဝကော။
ပရိဝုတော သတသဟဿေဟိ၊ သန္တစိတ္တေဟိ တာဒိဘိ။

“ခီဏာသဝေဟိ သုဒ္ဓေဟိ၊ ဆဠဘိညေဟိ ဈာယိဘိ။
စိတ္တမညာယ ဗုဒ္ဓဿ၊ ဥပေသိ လောကနာယကံ။

“အန္တလိက္ခေ ဌိတာ တတ္ထ၊ ပဒက္ခိဏမကံသု တေ။
နမဿန္တာ ပဉ္ဇလိကာ၊ ဩတရုံ ဗုဒ္ဓသန္တိကေ။

“အနောမဒဿီ ဘဂဝါ၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ သိတံ ပါတုကရီ ဇိနော။

“ဝရုဏော နာမုပဋ္ဌာကော၊ အနောမဒဿိဿ သတ္ထုနော။
ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ၊ အပုစ္ဆိ လောကနာယကံ။

“ကော နု ခော ဘဂဝါ ဟေတု၊ သိတကမ္မဿ သတ္ထုနော။
န ဟိ ဗုဒ္ဓါ အဟေတူဟိ၊ သိတံ ပါတုကရောန္တိ တေ။

“အနောမဒဿီ ဘဂဝါ၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
ဘိက္ခုမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ၊ ဣမံ ဂါထံ အဘာသထ။

“ယော မံ ပုပ္ဖေန ပူဇေသိ၊ ဉာဏဉ္စာပိ အနုတ္ထဝိ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏောထ မမ ဘာသတော။

“ဗုဒ္ဓဿ ဂိရမညာယ၊ သဗ္ဗေ ဒေဝါ သမာဂတာ။
သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမာ တေ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမုပသင်္ကမုံ။

“ဒသသု လောကဓာတူသု၊ ဒေဝကာယာ မဟိဒ္ဓိကာ။
သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမာ တေ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမုပသင်္ကမုံ။

“ဟတ္ထီ   အဿာ ရထာ ပတ္တီ၊ သေနာ စ စတုရင်္ဂိနီ။
ပရိဝါရေဿန္တိမံ နိစ္စံ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“သဋ္ဌိတူရိယသဟဿာနိ၊ ဘေရိယော သမလင်္ကတာ။
ဥပဋ္ဌိဿန္တိမံ နိစ္စံ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

“သောဠသိတ္ထိသဟဿာနိ၊ နာရိယော သမလင်္ကတာ။
ဝိစိတ္တဝတ္ထာဘရဏာ၊ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ။

‘‘အဋ္ဌာရပမှဟာ ဟာသုလာ၊ သုသညာ တနုမဇ္ဈိမာ။
ပရိတာရေသ္သန္တိမံ နိစ္စံ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကပ္ပသတသဟဿာနိ၊ ဒေဝလောကေ ရမိဿတိ။
သဟဿက္ခတ္တုံ စက္ကဝတ္တီ၊ ရာဇာ ရဋ္ဌေ ဘဝိဿတိ။

‘‘သဟဿက္ခတ္တုံ ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။

‘‘ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ၊ မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
ဗြာဟ္မဏီ သာရိယာ နာမ၊ ဓာရယိဿတိ ကုစ္ဆိနာ။

‘‘မာတုယာ နာမဂေါတ္တေန၊ ပညာယိဿတိယံ နရော။
သာရိပုတ္တောတိ နာမေန၊ တိက္ခပညော ဘဝိဿတိ။

‘‘အသီတိကောဋိ ဆဍ္ဍေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိဿတိကိဉ္စနော။
ဂဝေသန္တော သန္တိပဒံ၊ စရိဿတိ မဟိံ ဣမံ။

‘‘အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
သာရိပုတ္တောတိ နာမေန၊ ဟေဿတိ အဂ္ဂသာဝကော။

‘‘အယံ ဘာဂီရထီ ဂင်္ဂါ၊ ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာ။
မဟာသမုဒ္ဒမပ္ပေတိ၊ တပ္ပယန္တီ မဟောဒဓိံ။

‘‘တထေဝါယံ သာရိပုတ္တော၊ သကေ တီသု ဝိသာရဒေါ။
ပညာယ ပာရမိံ ဂန္တွာ၊ တပ္ပယိဿတိ ပါဏိနေ။

‘‘ဟိမဝန္တမုပာဒါယ ၊ သာဂရဉ္စ မဟောဒဓိံ။
ဧတ္ထန္တရေ ယံ ပုလိနံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။

‘‘တမ္ပိ သက္ကာ အသေသေန၊ သင်္ခာတုံ ဂဏနာ ယထာ။
န တွေဝ သာရိပုတ္တဿ၊ ပညာယန္တော ဘဝိဿတိ။

‘‘လက္ခေ ဌပိယမာနမှိ၊ ခီယေ ဂင်္ဂါယ ဝါလုကာ။
န တွေဝ သာရိပုတ္တဿ၊ ပညာယန္တော ဘဝိဿတိ။

‘‘မဟာသမုဒ္ဒေ ဦမိယော၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။
တထေဝ သာရိပုတ္တဿ၊ ပညာယန္တော န ဟေဿတိ။

‘‘အာရာဓယိတွာ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဂေါတမံ သကျပုင်္ဂဝံ။
ပညာယ ပာရမိံ ဂန္တွာ၊ ဟေဿတိ အဂ္ဂသာဝကော။

‘‘ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ၊ သကျပုတ္တေန တာဒိနာ။

အနုဝတ္တေသ္သတိ သမ္မာ၊ ဝသ္သေန္တော ဓမ္မဝုဋ္ဌိယော။

‘‘သဗ္ဗမေတံ အဘိညာယ၊ ကေတုမော သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသ္သတိ။

‘‘အဟော မေ သုကတံ ကမ္မံ၊ အနောမဒသ္သိသ္သ သတ္ထုနော။
ယသ္သာဟံ ကာရံ ကတွာန၊ သဗ္ဗတ္ထ ပါရမိံ ဂတော။

‘‘အပရိမေယျေ ကတံ ကမ္မံ၊ ဖလံ ဒသ္သေတိ မေ ဣဓ။
သုမုတ္တော သရဝေဂေါဝ၊ ကိလေသေ ဈာပယိံ အဟံ။

‘‘အသင်္ခတံ ဂဝေသန္တော၊ နိဗ္ဗာနံ အစလံ ပဒံ။
ဝိစိနံ တိတ္ထိယေ သဗ္ဗေ၊ ဧသာဟံ သံသရိံ ဘဝေ။

‘‘ယထာပိ ဗျာဓိတော ပေါသော၊ ပရိယေသေယျ ဩသဓံ။
ဝိစိနေယျ ဝနံ သဗ္ဗံ၊ ဗျာဓိတော ပရိမုတ္တိယာ။

‘‘အသင်္ခတံ ဂဝေသန္တော၊ နိဗ္ဗာနံ အမတံ ပဒံ။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ပဉ္စသတံ၊ ပဗ္ဗဇိံ ဣသိပဗ္ဗဇံ။

‘‘ဇဋာဘာရေန ဘရိတော၊ အဇိနုတ္တရနိဝါသနော။
အဘိညာပါရမိံ ဂန္တွာ၊ ဗြဟ္မလောကံ အဂစ္ဆိဟံ။

‘‘နတ္ထိ ဗာဟိရကေ သုဒ္ဓိ၊ ဌပေတွာ ဇိနသာသနံ။
ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓိမာ သတ္တာ၊ သုဇ္ဈန္တိ ဇိနသာသနေ။

‘‘အတ္တကာရမယံ ဧတံ၊ နယိဒံ ဣတိဟီတိဟံ။
အသင်္ခတံ ဂဝေသန္တော၊ ကုတိတ္ထေ သဉ္စရိံ အဟံ။

‘‘ယထာ သာရတ္ထိကော ပေါသော၊ ကဒလိံ ဆေတွာန ဖာလယေ။
န တတ္ထ သာရံ ဝိန္ဒေယျ၊ သာရေန ရိတ္တကော ဟိ သော။

‘‘တထေဝ တိတ္ထိယာ လောကေ၊ နာနာဒိဋ္ဌီ ဗဟုဇ္ဇနာ။
အသင်္ခတေန ရိတ္တာသေ၊ သာရေန ကဒလီ ယထာ။

‘‘ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု အဟောသဟံ။
မဟာဘောဂံ ဆဍ္ဍေတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

‘‘အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
ဗြာဟ္မဏော သဉ္စယော နာမ၊ တသ္သ မူလေ ဝသာမဟံ။

‘‘သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ အသ္သဇိ နာမ ဗြာဟ္မဏော။
ဒုရာသဒေါ ဥဂ္ဂတေဇော၊ ပိဏ္ဍာယ စရတီ တဒါ။

‘‘တမဒ္ဒသာသိံ သပ္ပညံ၊ မုနိံ မောနေ သမာဟိတံ။
သန္တစိတ္တံ မဟာနာဂံ၊ သုဖုလ္လံ ပဒုမံ ယထာ။

“ဒိသွာ မေ စိတ္တမုပ္ပဇ္ဇိ၊ သုဒန္တံ သုဒ္ဓမာနသံ။
ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရံ၊ အရဟာယံ ဘဝိသ္သတိ။

“ဟာသာဒိကော ဣရိယတိ၊ အဘိရူပေါ သုသံဝုတော။
ဥတ္တမေ ဒမထေ ဒန္တော၊ အမတဒသ္သီ ဘဝိသ္သတိ။

“ယံနူနာဟံ ဥတ္တမတ္ထံ၊ ပုစ္ဆေယျံ တုဋ္ဌမာနသံ။
သော မေ ပုဋ္ဌော ကထေသ္သတိ၊ ပဋိပုစ္ဆာမဟံ တဒါ။

“ပိဏ္ဍပါတံ စရန္တသ္သ၊ ပစ္ဆတော အဂမာသဟံ။
ဩကာသံ ပဋိမာနေန္တော၊ ပုစ္ဆိတုံ အမတံ ပဒံ။

“ဝီထိန္တရေ အနုပ္ပတ္တံ၊ ဥပဂန္တွာန ပုစ္ဆဟံ။
ကထံ ဂေါတ္တောသိ တွံ ဝီရ၊ ကသ္သ သိသ္သောသိ မာရိသ။

“သော မေ ပုဋ္ဌော ဝိယာကာသိ၊ အသမ္ဘီတောဝ ကေသရီ။
ဗုဒ္ဓော လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ တသ္သ သိသ္သောမှိ အာဝုသော။

“ကီဒိသံ တေ မဟာဝီရ၊ အနုဇာတော မဟာယသော။
ဗုဒ္ဓသ္သ သာသနံ ဓမ္မံ၊ သာဓု မေ ကထယသ္သု ဘော။

“သော မေ ပုဋ္ဌော ကထီ သဗ္ဗံ၊ ဂမ္ဘီရံ နိပုဏံ ပဒံ။
တဏှာသလ္လသ္သ ဟန္တာရံ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။

“ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော။

“သောဟံ ဝိသဇ္ဇိတေ ပဉှေ၊ ပဌမံ ဖလမဇ္ဈဂံ။
ဝိရဇော ဝိမလော အာသိံ၊ သုတွာန ဇိနသာသနံ။

“သုတွာန မုနိနော ဝါကျံ၊ ပသ္သိတွာ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ပရိယောဂါဠှသဒ္ဓမ္မော၊ ဣမံ ကထမဘာသဟံ။

“ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိ တာဝဒေဝ၊ ပစ္စဗျထ ပဒမသောကံ။
အဒိဋ္ဌံ အဗ္ဘတီတံ၊ ဗဟုကေဟိ ကပ္ပနဟုတေဟိ။

“ယွာဟံ ဓမ္မံ ဂဝေသန္တော၊ ကုတိတ္ထေ သဉ္စရိံ အဟံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ ကာလော မေ နပ္ပမဇ္ဇိတုံ။

“တောသိတောဟံ အသ္သဇိနာ၊ ပတွာန အစလံ ပဒံ။
သဟာယကံ ဂဝေသန္တော၊ အသ္သမံ အဂမာသဟံ။

“ဒူရတောဝ မမံ ဒိသွာ၊ သဟာယော မေ သုသိက္ခိတော။
ဣရိယာပထသမ္ပန္နော၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ။

“ပသန္နမုခနေတ္တောသိ၊ မုနိဘာဝောဝ ဒိသ္သတိ။

အမတာဓိဂတော ကစ္စိ၊ နိဗ္ဗာနမစ္စုတံ ပဒံ။

‘‘သုဘာနုရူပေါ အာယာသိ၊ အာနေဉ္ဇကာရိတော ဝိယ။
ဒန္တောဝ ဒန္တဒမထော၊ ဥပသန္တောသိ ဗြာဟ္မဏ။

‘‘အမတံ မယာဓိဂတံ၊ သောကသလ္လာပနူဒနံ။
တွမ္ပိ တံ အဓိဂစ္ဆေသိ၊ ဂစ္ဆာမ ဗုဒ္ဓသန္တိကံ။

‘‘သာဓူတိ သော ပဋိဿုတွာ၊ သဟာယော မေ သုသိက္ခိတော။
ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ ဂဏှိတွာ၊ ဥပဂမ္မ တဝန္တိကံ။

‘‘ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ သက္ယပုတ္တ တဝန္တိကေ။
တဝ သာသနမာဂမ္မ၊ ဝိဟရာမ အနာသဝါ။

‘‘ကောလိတော ဣဒ္ဓိယာ သေဋ္ဌော၊ အဟံ ပညာယ ပါရဂေါ။
ဥဘောဝ ဧကတော ဟုတွာ၊ သာသနံ သောဘယာမသေ။

‘‘အပရိယောသိတသင္ကပ္ပေါ၊ ကုတိတ္ထေ သဉ္စရိံ အဟံ။
တဝ ဒဿနမာဂမ္မ၊ သင္ကပ္ပေါ ပူရိတော မမ။

‘‘ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ၊ ပုပ္ဖန္တိ သမယေ ဒုမာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ တောသေန္တိ သဗ္ဗပါဏိနံ။

‘‘တထေဝါဟံ မဟာဝီရ၊ သက္ယပုတ္တ မဟာယသ။
သာသနေ တေ ပတိဋ္ဌာယ၊ သမယေသာမိ ပုပ္ဖိတုံ။

‘‘ဝိမုတ္တိပုပ္ဖံ ဧသန္တော၊ ဘဝသံသာရမောစနံ။
ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘေန၊ တောသေမိ သဗ္ဗပါဏိနံ။

‘‘ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ၊ ဌပေတွာန မဟာမုနိံ။
ပညာယ သဒိသော နတ္ထိ၊ တဝ ပုတ္တဿ စက္ခုမ။

‘‘သုဝိနီတာ စ တေ သိဿာ၊ ပရိသာ စ သုသိက္ခိတာ။
ဥတ္တမေ ဒမထေ ဒန္တာ၊ ပရိဝါရေန္တိ တံ သဒါ။

‘‘ဈာယီ ဈာနရတာ ဓီရာ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
မုနီ မောနေယျသမ္ပန္နာ၊ ပရိဝါရေန္တိ တံ သဒါ။

‘‘အပ္ပိစ္ဆာ နိပကာ ဓီရာ၊ အပ္ပါဟာရာ အလောလုပါ။
လာဘာလာဘေန သန္တုဋ္ဌာ၊ ပရိဝါရေန္တိ တံ သဒါ။

‘‘အာရညိကာ ဓုတရတာ၊ ဈာယိနော လူခစီဝရာ။
ဝိဝေကာဘိရတာ ဓီရာ၊ ပရိဝါရေန္တိ တံ သဒါ။

‘‘ပဋိပန္နာ ဖလဋ္ဌာ စ၊ သေခါ ဖလသမင်္ဂိနော။
အာသီသကာ ဥတ္တမတ္ထံ၊ ပရိဝါရေန္တိ တံ သဒါ။

‘‘သောတာပန္နာ စ ဝိမလာ၊ သကအာကမိနော စ ယေ။
အနာကမီ စ အရဟာ၊ ပရိတရေန္တိ တံ သဒာ။

‘‘သတိပဌာနကုသလာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာရတာ။
သာဝကာ တေ ဗဟူ သဗ္ဗေ၊ ပရိတရေန္တိ တံ သဒာ။

‘‘ဣဒ္ဓိပါဒေသု ကုသလာ၊ သမာဓိဘာဝနာရတာ။
သမ္မပ္ပဓာနာနုယုတ္တာ၊ ပရိတရေန္တိ တံ သဒာ။

‘‘တေဝိဇ္ဇာ ဆဠဘိညာ စ၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတာ။
ပညာယ ပါရမိံ ပတ္တာ၊ ပရိတရေန္တိ တံ သဒာ။

‘‘ဒေသာ တေ မဟာဝီရ၊ တဝ သိဿာ သုသိက္ခိတာ။
ဒုရာသဒာ ဥဂ္ဂတေဇာ၊ ပရိတရေန္တိ တံ သဒာ။

‘‘တေဟိ သိဿေဟိ ပရိဝုတော၊ သညတေဟိ တပဿိဘိ။
မိဂရာဇာဝသမ္ဘီတော၊ ဥဠုရာဇာဝ သောဘသိ။

‘‘ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ၊ ရုဟန္တိ ဓရဏီရုဟာ။
ဝေပုလ္လတံ ပါပုဏန္တိ၊ ဖလဉ္စ ဒဿယန္တိ တေ။

‘‘ပထဝီသဒိသော တုဝံသိ၊ သက္ယပုတ္တ မဟာယသ။
သာသနေ တေ ပတိဋ္ဌာယ၊ လဘန္တိ အမတံ ဖလံ။

‘‘သိန္ဓု သရဿတီ စေဝ၊ နန္ဒိယော စန္ဒဘာဂိကာ။
ဂင်္ဂါ စ ယမုနာ စေဝ၊ သရဘူ စ အထော မဟီ။

‘‘ဧတာသံ သန္ဒမာနာနံ၊ သာဂရော သမ္ပဋိစ္ဆတိ။
ဇဟန္တိ ပုရိမံ နာမံ၊ သာဂရောတေဝ ဉာယတိ။

‘‘တထေဝိမေ စတုဗ္ဗဏ္ဏာ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ တဝန္တိကေ။
ဇဟန္တိ ပုရိမံ နာမံ၊ ဗုဒ္ဓပုတ္တာတိ ဉာယရေ။

‘‘ယထာပိ စန္ဒော ဝိမလော၊ ဂစ္ဆံ အာကာသဓာတုယာ။
သဗ္ဗေ တာရဂဏေ လောကေ၊ အာဘာယ အတိရောစတိ။

‘‘တထေဝ တုဝံ မဟာဝီရ၊ ပရိဝုတော ဒေဝမာနုသေ။
ဧတေ သဗ္ဗေ အတိက္ကမ္မ၊ ဇလသိ သဗ္ဗဒာ တုဝံ။

‘‘ဂမ္ဘီရေ ဥဋ္ဌိတာ ဦမိ၊ န ဝေလမတိဝတ္တရေ။
သဗ္ဗာ ဝေလံဝ ဖုသန္တိ၊ သဉ္စုဏ္ဏာ ဝိကိရန္တိ တာ။

‘‘တထေဝ တိတ္ထိယာ လောကေ၊ နာနာဒိဋ္ဌီ ဗဟုဇ္ဇနာ။
ဓမ္မံ တဒိတုကာမာ တေ၊ နာတိဝတ္တန္တိ တံ မုနိံ။

‘‘သစေ စ တံ ပါပုဏန္တိ၊ ပဋိဝါဒေဟိ စက္ခုမ။

တဝန္တိကံ ဥပဂန္တွာ၊ သဉ္စုဏ္ဏာဝ ဘဝန္တိ တေ။

“ယထာပိ ဥဒကေ ဇာတာ၊ ကုမုဒါ မန္ဒာလကာ ဗဟူ။
ဥပလိမ္ပန္တိ တောယေန၊ ကဒ္ဒမကလလေန စ။

“တထေဝ ဗဟုကာ သတ္တာ၊ လောကေ ဇာတာ ဝိရူဟရေ။
အဋ္ဋိတာ ရာဂဒောသေန၊ ကဒ္ဒမေ ကုမုဒံ ယထာ။

“ယထာပိ ပဒုမံ ဇလဇံ၊ ဇလမဇ္ဈေ ဝိရူဟတိ။
န သော လိမ္ပတိ တောယေန၊ ပရိသုဒ္ဓော ဟိ ကေသရီ။

“တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ လောကေ ဇာတော မဟာမုနိ။
နောပလိမ္ပသိ လောကေန၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။

“ယထာပိ ရမ္မကေ မာသေ၊ ဗဟူ ပုပ္ဖန္တိ ဝါရိဇာ။
နာတိက္ကမန္တိ တံ မာသံ၊ သမယော ပုပ္ဖနာယ သော။

“တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ပုပ္ဖိတော တေ ဝိမုတ္တိယာ။
သာသနံ နာတိဝတ္တန္တိ၊ ပဒုမံ ဝါရိဇံ ယထာ။

“သုပုပ္ဖိတော သာလရာဇာ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ပဝါယတိ။
အညသာလေဟိ ပရိဝုတော၊ သာလရာဇာဝ သောဘတိ။

“တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏေန ပုပ္ဖိတော။
ဘိက္ခုသင္ဃပရိဝုတော၊ သာလရာဇာဝ သောဘသိ။

“ယထာပိ သေလော ဟိမဝါ၊ ဩသဓော သဗ္ဗပါဏိနံ။
နာဂါနံ အသုရာနဉ္စ၊ ဒေဝတာနဉ္စ အာလယော။

“တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ဩသဓော ဝိယ ပါဏိနံ။
တေဝိဇ္ဇာ ဆဠဘိညာ စ၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတာ။

“အနုသိဋ္ဌာ   မဟာဝီရ၊ တယာ ကာရုဏိကေန တေ။
ရမန္တိ ဓမ္မရတိယာ၊ ဝသန္တိ တဝ သာသနေ။

“မိဂရာဇာ ယထာ သီဟော၊ အဘိနိက္ခမ္မ အာသယာ။
စတုဒ္ဒိသာနုဝိလောကေတွာ၊ တိက္ခတ္တုံ အဘိနာဒတိ။

“သဗ္ဗေ မိဂါ ဥတ္တသန္တိ၊ မိဂရာဇဿ ဂဇ္ဇတော။
တထာ ဟိ ဇာတိမာ ဧသော၊ ပသူ တာသေတိ သဗ္ဗဒါ။

“ဂဇ္ဇတော တေ မဟာဝီရ၊ ဝသုဓာ သမ္ပကမ္ပတိ။
ဗောဓနေယျာဝဗုဇ္ဈန္တိ၊ တသန္တိ မာရကာယိကာ။

“တသန္တိ   တိတ္ထိယာ သဗ္ဗေ၊ နဒတော တေ မဟာမုနိ။
ကာကာ သေနာဝ ဝိဗ္ဘန္တာ၊ မိဂရညာ ယထာ မိဂါ။

“ယေ ကေစိ ဂဏိနော လောကေ၊ သတ္ထာရောတိ ပဝုစ္စရေ။
ပရမ္ပရာဂတံ ဓမ္မံ၊ ဒေသေန္တိ ပရိသာယ တေ။

“န ဟေဝံ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ ပါဏိနံ။
သာမံ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈိတ္ဝာ၊ ကေဝလံ ဗောဓိပက္ခိယံ။

“အာသယာနုသယံ ဉတ္ဝာ; ဣန္ဒြိယာနံ ဗလာဗလံ။
ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ ဝိဒိတ္ဝာန၊ မဟာမေဃောဝ ဂဇ္ဇသိ။

“စက္ကဝါဠပရိယန္တာ၊ နိသိန္နာ ပရိသာ ဘဝေ။
နာနာဒိဋ္ဌီ ဝိစိန္တန္တံ၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာယ တံ။

“သဗ္ဗေသံ စိတ္တမညာယ၊ ဩပမ္မကုသလော မုနိ။
ဧကံ ပဉ္ဟံ ကထေန္တောဝ၊ ဝိမတိံ ဆိန္ဒသိ ပါဏိနံ။

“ဥပတိဿသဒိသေဟေဝ၊ ဝသုဓာ ပူရိတာ ဘဝေ။
သဗ္ဗေဝ တေ ပဉ္ဇလိကာ၊ ကိတ္တယုံ လောကနာယကံ။

“ကပ္ပံ ဝါ တေ ကိတ္တယန္တာ၊ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ကိတ္တယုံ။
ပရိမေတုံ န သင်္ခေယျုံ၊ အပ္ပမေယျော တထာဂတော။

“ယထာ သကေန ထာမေန၊ ကိတ္တိတော ဟိ မယာ ဇိနော။
ကပ္ပကောဋီပိ ကိတ္တေန္တာ၊ ဧဝမေဝ ပကိတ္တယုံ။

“သစေ ဟိ ကောစိ ဒေဝေါ ဝါ၊ မနုဿော ဝါ သုသိက္ခိတော။
ပမေတုံ ပရိကပ္ပေယျ၊ ဝိဃာတံဝ လဘေယျ သော။

“သာသနေ တေ ပတိဋ္ဌာယ၊ သက္ယပုတ္တ မဟာယသ။
ပညာယ ပါရမိံ ဂန္တ္ဝာ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

“တိတ္ထိယေ သမ္ပမဒ္ဒာမိ၊ ဝတ္တေမိ ဇိနသာသနံ။
ဓမ္မသေနာပတိ အဇ္ဇ၊ သက္ယပုတ္တဿ သာသနေ။

“အပရိမေယျေ ကတံ ကမ္မံ၊ ဖလံ ဒဿေသိ မေ ဣဓ။
သုခိတ္တော သရဝေဂေဝ၊ ကိလေသေ ဈာပယီ မမ။

“ယော ကောစိ မနုဇော ဘာရံ၊ ဓာရေယျ မတ္ထကေ သဒါ။
ဘာရေန ဒုက္ခိတော အဿ၊ ဘာရေဟိ ဘရိတော တထာ။

“ဍယ္ဟမာနော တိဟဂ္ဂီဟိ၊ ဘဝေသု သံသရိံ အဟံ။
ဘရိတော ဘဝဘာရေန၊ ဂိရိံ ဥစ္စာရိတော ယထာ။

“ဩရောပိတော စ မေ ဘာရော၊ ဘဝါ ဥဂ္ဃာဋိတာ မယာ။
ကရဏီယံ ကတံ သဗ္ဗံ၊ သက္ယပုတ္တဿ သာသနေ။

“ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမ္ဟိ၊ ဌပေတ္ဝာ သက္ယပုင်္ဂဝံ။

အဟံ အဂ္ဂေမှဟိ ပညာယ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သမာဓိမှဟိ သုကုသလော၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတော။
ဣစ္ဆမာနော စဟံ အဇ္ဇ၊ သဟဿံ အဘိနိမ္မိနေ။

‘‘အနုပုဗ္ဗဝိဟာရဿ၊ ဝသီဘူတော မဟာမုနိ။
ကထေသိ သာသနံ မယှံ၊ နိရောဓော သယနံ မမ။

‘‘ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသုဒ္ဓံ မေ၊ သမာဓိကုသလော အဟံ။
သမ္မပ္ပဓာနာနုယုတ္တော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာရတော။

‘‘သာဝကေန ဟိ ပတ္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗမေဝ ကတံ မယာ။
လောကနာထံ ဥပေတှတနှ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သမာပတ္တီနံ ကုသလော၊ ဈာနဝိမောက္ခာန ခိပ္ပပဋိလာဘီ။
ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာရတော၊ သာဝကဂုဏပါရမိဂတောသ္မိ။

‘‘သာဝကဂုဏေနပိ ဖုဿေန၊ ဗုဒ္ဓိယာ ပရိသုတ္တမဘာရဝတာ။
ယံ သဒ္ဓာသင်္ဂဟိတံ စိတ္တံ၊ သဒာ သဗြဟ္မစာရီသု။

‘‘ဥဒ္ဓတဝိသောဝ သပ္ပော၊ ဆိန္နဝိသာဏောဝ ဥသဘော။
နိက္ခိတ္တမာနဒပ္ပောဝ၊ ဥပေမိ ဂရုကာရဝေန ဂဏံ။

‘‘ယဒိ ရူပိနီ ဘဝေယျ၊ ပညာ မေ ဝသုမတီပိ န သမေယျ။
အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော၊ ဖလမေတံ ဉာဏထဝနာယ။

‘‘ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ၊ သကျပုတ္တေန တာဒိနာ။
အနုဝတ္တေမဟံ သမ္မာ၊ ဉာဏထဝနာယိဒံ ဖလံ။

‘‘မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆော၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
အပ္ပဿုတော အနာစာရော၊ သမေတော အဟု ကတ္ထစိ။

‘‘ဗဟုဿုတော စ မေဓာဝီ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
စေတောသမထာနုယုတ္တော၊ အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတု။

‘‘တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ။
အပ္ပိစ္ဆာ ဟောထ သန္တုဋ္ဌာ၊ ဈာယီ ဈာနရတာ သဒါ။

‘‘ယမဟံ ပဌမံ ဒိသှတ၊ ဝိရဇော ဝိမလော အဟုံ။
သော မေ အာစရိယော ဓီရော၊ အဿဇိ နာမ သာဝကော။

‘‘တဿာဟံ တပသာ အဇ္ဇ၊ ဓမ္မသေနာပတီ အဟုံ။
သဗ္ဗတ္ထ ပါရမိံ ပတှတ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

‘‘ယော မေ အာစရိယော အာသိ၊ အဿဇိ နာမ သာဝကော။
ယဿံ ဒိသာယံ ဝသတိ၊ ဥဿီသမှဟိ ကရောမဟံ။

''မမ ကမ္မံ သရိတွာန၊ ဂေါတမော သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ မံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော အတ္တနော သာဝကေ တေန တေန ဂုဏဝိသေသေန ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တော – ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈-၁၈၉) ထေရံ မဟာပညာဘာဝေန ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော ဧဝံ သာဝကပါရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတွာ ဓမ္မသေနာပတိဋ္ဌာနေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ သတ္တဟိတံ ကရောန္တော ဧကဒိဝသံ သဗြဟ္မစာရီနံ အတ္တနော စရိယဝိဘာဝနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တော –

၉၈၁. ''ယထာစာရီ ယထာသတော သတီမာ၊ ယတသင်္ကပ္ပဇ္ဈာယိ အပ္ပမတ္တော။
အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတတ္တော၊ ဧကော သန္တုသိတော တမာဟု ဘိက္ခုံ။

၉၈၂. ''အလ္လံ သုက္ခံ ဝါ ဘုဉ္ဇန္တော၊ န ဗာဠှံ သုဟိတော သိယာ။
ဦနူဒရော မိတာဟာရော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

၉၈၃. ''စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၉၈၄. ''ကပ္ပိယံ တဉ္စေ ဆာဒေတိ၊ စီဝရံ ဣဒမတ္ထိကံ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၉၈၅. ''ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ၊ ဇဏ္ဏုကေ နာဘိဝဿတိ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၉၈၆. ''ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
ဥဘယန္တရေန နာဟောသိ၊ ကေန လောကသ္မိ ကိံ သိယာ။

၉၈၇. ''မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆော၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
အပ္ပဿုတော အနာဒရော၊ ကေန လောကသ္မိ ကိံ သိယာ။

၉၈၈. ''ဗဟုဿုတော စ မေဓာဝီ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
စေတောသမထမနုယုတ္တော၊ အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတု။

၉၈၉. ''ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော၊ ပပဉ္စာဘိရတော မဂေါ။
ဝိရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။

၉၉၀. ''ယော စ ပပဉ္စံ ဟိတွာန၊ နိပ္ပပဉ္စပထေ ရတော။
အာရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။

၉၉၁. ''ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျကံ။

၉၉၂. ''ရမဏီယာနိ အရညာနိ၊ ယတ္ထ န ရမတီ ဇနော။
ဝီတရာဂါ ရမိဿန္တိ၊ န တေ ကာမဂဝေသိနော။

၉၉၃. ''နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ။
နိဂ္ဂယှဝါဒိံ မေဓာဝိံ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ။

တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။

၉၉၄. ‘‘ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ၊ အသဗ္ဘာ စ နိဝါရယေ။
သတဉှိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိ အပ္ပိယော။

၉၉၅. ‘‘အညဿ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓော၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ စက္ခုမာ။
ဓမ္မေ ဒေသိယမာနမှိ၊ သောတမောဓေသိမတ္ထိကော။
တံ မေ အမောဃံ သဝနံ၊ ဝိမုတ္တောမှိ အနာသဝေါ။

၉၉၆. ‘‘နေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသာယ၊ နပိ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော။
စေတောပရိယာယ ဣဒ္ဓိယာ၊ စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ။
သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ပဏိဓိ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

၉၉၇. ‘‘ရုက္ခမူလံဝ နိဿာယ၊ မုဏ္ဍော သင်္ဃာဋိပါရုတော။
ပညာယ ဥတ္တမော ထေရော၊ ဥပတိဿောဝ ဈာယတိ။

၉၉၈. ‘‘အဝိတက္ကံ သမာပန္နော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော။
အရိယေန တုဏှီဘာဝေန၊ ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေ။

၉၉၉. ‘‘ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
ဧဝံ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခု၊ ပဗ္ဗတောဝ န ဝေဓတိ။

၁၀၀၀.‘‘အနင်္ဂဏဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သုစိဂဝေသိနော။
ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဘမတ္တံဝ ခါယတိ။

၁၀၀၁.‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
နိက္ခိပိဿံ ဣမံ ကာယံ၊ သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော။

၁၀၀၂.‘‘နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခာမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ။

၁၀၀၃.‘‘ဥဘယေန မိဒံ မရဏမေဝ၊ နာမရဏံ ပစ္ဆာ ဝါ ပုရေ ဝါ။
ပဋိပဇ္ဇထ မာ ဝိနဿထ၊ ခဏော ဝော မာ ဥပစ္စဂါ။

၁၀၀၄.‘‘နဂရံ ယထာ ပစ္စန္တံ၊ ဂုတ္တံ သန္တရဗာဟိရံ။
ဧဝံ ဂေါပေထ အတ္တာနံ၊ ခဏော ဝော မာ ဥပစ္စဂါ။
ခဏာတီတာ ဟိ သောစန္တိ၊ နိရယမှိ သမပ္ပိတာ။

၁၀၀၅.‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတော။
ဓုနာတိ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမပတ္တံဝ မာလုတော။

၁၀၀၆.‘‘ဥပသန္တော ဥပရတော၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတော။
အပ္ပါသိ ပါပကေ ဓမ္မေ၊ ဒုမပတ္တံဝ မာလုတော။

၁၀၀၇.‘‘ဥပသန္တော အနာယာသော၊ ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော။
ကလျာဏသီလော မေဓာဝီ၊ ဒုက္ခဿန္တကရော သိယာ။

၁၀၀၈.‘‘န ဝိဿသေ ဧကတိယေသု ဧဝံ၊ အဂါရိသု ပဗ္ဗဇိတေသု စာပိ။
သာဓူပိ ဟုတွာ န အသာဓု ဟောန္တိ၊ အသာဓု ဟုတွာ ပုန သာဓု ဟောန္တိ။

၁၀၀၉.“ကာမစ္ဆန္ဒော စ ဗျာပါဒေါ၊ ထိနမိဒ္ဓဉ္စ ဘိက္ခုနော။
ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ၊ ပဉ္စေတေ စိတ္တကေလိသာ။

၁၀၁၀.“ယဿ သက္ကရိယမာနဿ၊ အသက္ကာရေန စူဘယံ။
သမာဓိ န ဝိကမ္ပတိ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနော။

၁၀၁၁.“တံ ဈာယိနံ သာတတိကံ၊ သုခုမဒိဋ္ဌိဝိပဿကံ။
ဥပါဒါနက္ခယာရာမံ၊ အာဟု သပ္ပုရိသော ဣတိ။

၁၀၁၂.“မဟာသမုဒ္ဒော ပထဝီ၊ ပဗ္ဗတော အနိလောပိ စ။
ဥပမာယ န ယုဇ္ဇန္တိ၊ သတ္ထု ဝရဝိမုတ္တိယာ။

၁၀၁၃.“စက္ကာနုဝတ္တကော ထေရော၊ မဟာဉာဏီ သမာဟိတော။
ပထဝါပဂ္ဂိသမာနော၊ န ရဇ္ဇတိ န ဒုဿတိ။

၁၀၁၄.“ပညာပါရမိတံ ပတ္တော၊ မဟာဗုဒ္ဓိ မဟာမတိ။
အဇဠော ဇဠသမာနော၊ သဒါ စရတိ နိဗ္ဗုတော။

၁၀၁၅.“ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ။ပေ.။ ဘဝနေတ္တိသမူဟတာ။
၁၀၁၆.“သမ္ပာဒေထပ္ပမာဒေန၊ ဧသာ မေ အနုသာသနီ။
ဟန္ဒာဟံ ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တောမှိ သဗ္ဗဓီ”တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ ဣမာ ဟိ ကာစိ ကထာ ထေရေန ဘာသိတာ, ကာစိ ထေရံ အာရဗ္ဘ ဘဂဝတာ ဘာသိတာ, သဗ္ဗာ ပစ္ဆာ အတ္တနော စရိယပဝေဒနဝသေန ထေရေန ဘာသိတတ္တာ ထေရဿေဝ ကထာ အဟေသုံ။

တတ္ထ **ယထာစာရီ**တိ ယထာ ကာယာဒီဟိ သံယတော, သံဝုတော ဟုတွာ စရတိ ဝိဟရတိ, ယထာစရဏသီလောတိ တ ယထာစာရီ, သီလသမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ **ယထာသတော**တိ ယထာသန္တော။ ကထာသုခတ္တဥ္ဟိ အနုနာသိက လောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော ကတော, သန္တော ဝိယ, အရိယေဟိ နိဗ္ဗိသေသောတိ အတ္ထော။ **သတီမာ**တိ ပရမာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ **ယတသင်္ကပ္ပဇ္ဈာယီ** တိ သဗ္ဗသော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ပဟာယ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒိဝသေန သံယတသင်္ကပ္ပော ဟုတွာ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ ဈာယနသီလော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ တသ္မိံ ယေဝ ယထာစာရိဘာဝေ ယတသင်္ကပ္ပော ဟုတွာ ဈာယနေန စ ပမာဒရဟိတော သဗ္ဗတ္ထ သုပ္ပတိဋ္ဌိတသတိသမ္ပဇ ညော။ **အဇ္ဈတ္တရတော**တိ ဂေါစရဇ္ဈတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ အဘိရတော။ **သမာဟိတတ္တော** တိ တာယ ဧဝ ဘာဝနာယ ဧကဂ္ဂစိတ္တော။ **ဧကော**တိ အသဟာယော ဂဏသံသဂ္ဂံ, ကိလေသသံသဂ္ဂဉ္စ ပဟာယ ကာယဝိဝေကံ, စိတ္တ ဝိဝေကဉ္စ ပရိဗြူဟယန္တော။ **သန္တုသိတော** တိ ပစ္စယသန္တောသေန စ ဘာဝနာရာမသန္တောသေန စ သမ္မဒေဝ တု သိတော တုဋ္ဌော။ ဘာဝနာယ ဟိ ဥပရူပရိ ဝိသေသံ အာဝဟန္တိယာ ဥဠာရံ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မတ္ထကံ ပတ္တာယ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **တမာဟု ဘိက္ခု**န္တိ တံ ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ သိက္ခတ္တယဟရိပူရိယာ ဘယံ ဣက္ခနတာယ ဘိန္နကိ လေသတာယ စ ဘိက္ခူတိ ဝဒန္တိ။

ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တသန္တောသဒ္ဒဝယေ ပစ္စယသန္တောသံ တာဝ ဒဿေန္တော **“အလ္လံ သုက္ခံ ဝါ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အလ္လ** န္တိ သပ္ပိအာဒိဥပသေကေန တိန္တံ သိနိဒ္ဓံ။ **သုက္ခ** န္တိ တဒဘာဝေန လူခံ။ **ဝါ**-သဒ္ဒော အနိယမတ္ထော, အလ္လံ ဝါ သုက္ခံ ဝါတိ။ **ဗာဠ္ဟ**န္တိ အတိဝိယ။ **သုဟိတော**တိ ဓာတော န သိယာတိ အတ္ထော။ ကထံ ပန သိယာ တိ အာဟ **“ဦနူဒရော မိတာဟာရော”**တိ ပဏီတံ လူခံ ဝါပိ ဘောဇနံ ဘုဥ္ဇန္တော ဘိက္ခု ယာဝဒတ္ထံ အဘုဉ္ဇိတွာ ဦနူဒ ရော သလ္လဟုကုဒရော, တတော ဧဝ မိတာဟာရော ပရိမိတဘောဇနော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟရန္တော တတ္ထ မတ္တညုတာယ ပစ္စဝေက္ခဏသတိယာ စ **သတော** ဟုတွာ **ပရိဗ္ဗဇေ** ဝိဟရေယျ။

ယထာ ပန ဦနူဒရော မိတာဟာရော စ နာမ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **“စတ္တာရော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဘုတ္တတ**တိ စတ္တာရော တ ပဉ္စ တ **အာလောပေ** ကဗဠေ အဘုဉ္ဇိတွာ တတ္တကဿ အာဟာရဿ ဌာနေ ပါနီယံ ပိဝေယျ။ အယဉှိ အာဟာရေ သလ္လဟုကဝုတ္တိ။ နိဗ္ဗာနဉှိ ပေသိတစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော **ဖာသုဝိဟာရာယ** ဈာနာဒီနံ အဓိဂမယောဂ္ဂတာယ သုခဝိဟာရာယ **အလံ** ပရိယတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကုစ္ဆိပရိဟာရိယံ ပိဏ္ဍပာတံ ဝဒန္တော ပိဏ္ဍပာတေ ဣတရီတရသန္တောသံ ဒဿေတိ။ “ဘုတ္တတနာ”တိ တ ပာဌော, သော စတုပဉ္စာလောပမတ္တေနာပိ အာဟာရေန သရီရံ ယာပေတုံ သမတ္ထဿ အတိဝိယ ထိရပကတိကဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ဝုတ္တော သိယာ, ဥတ္တရကထာဟိပိ သံသန္ဒတိ ဧဝ အပ္ပကဿေဝ စီဝရဿ သေနာသနဿ စ ဝက္ခမာနတ္တာ။

ကပ္ပိယန္တိ ယံ ကပ္ပိယကပ္ပိယာနုလောမေသု ခောမာဒီသု အညတရန္တိ အတ္ထော။ **တဉ္စေ ဆာဒေတိ** တိ ကပ္ပိယံ စီဝရံ သမာနံ ဆာဒေတဗ္ဗံ ဌာနံ ဆာဒေတိ စေ, သတ္တာရာ အနုညာတဇာတိယံ သန္တံ ဟေဋ္ဌိမန္တေန အနုညာတပမာဏယုတ္တံ စေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဣဒမတ္ထိက** န္တိ ဣဒံ ပယောဇနတ္ထံ သတ္တာရာ ဝုတ္တပယောဇနတ္ထံ ယာဝဒေဝ သီတာဒိပဋိဃာတနတ္ထဉ္စေဝ ဟိရိကောပီနပဋိစ္ဆာဒနတ္ထဉ္စာတိ အတ္ထော။ ဧတေန ကာယပရိဟာရိယံ စီဝရံ တတ္ထ ဣတရီတရသန္တောသဉ္စ ဝဒတိ။

ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿာ တိ ပလ္လင်္ကံ ဝုစ္စတိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ, တေန နိသိန္နဿ, တိသန္ဓိပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နဿာတိ အတ္ထော။ **ဇဏ္ဏုကေ နာဘိဝဿတီ** တိ ယဿံ ကုဋိယံ တထာ နိသိန္နဿ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဇဏ္ဏုကဒ္ဝယံ ဝဿောဒကေန န တေမိယတိ, ဧတ္တကမ္ပိ သဗ္ဗပရိယန္တသေနာသနံ , သက္ကာ ဟိ တတ္ထ နိသီဒိတွာ အတ္တကာမရူပေန ကုလပုတ္တေန သဒတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတုံ။ တေနာဟ **“အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော”**တိ။

ဧဝံ ထေရော ဣမာဟိ စတူဟိ ကထာဟိ ယေ တေ ဘိက္ခူ မဟိစ္ဆာ အသန္တုဋ္ဌာ, တေသံ ပရမုက္ကံသဂတံ သလ္လေခဒြိတဒံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ ဝေဒနာမုခေန ဘာဝနာရာမတန္တောသံ ဒဿေန္တော **“ယော သုခ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခန္တိ** သုခဝေဒနံ။ **ဒုက္ခတော**တိ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတော။ **အဒ္ဒ** တိ အဒ္ဒသ, ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ယထာဘူတံ ယော အပဿီတိ အတ္ထော။ သုခဝေဒနာ ဟိ ပရိဘောဂကာလေ အဿာဒိယမာနာပိ ဝိသမိဿံ ဝိယ ဘောဇနံ ဝိပရိဏာမကာလေ ဒုက္ခာယဧဝ ဟောတိ။ တေနေတ္ထ ဒုက္ခာနုပဿနံ ဒဿေတိ။ **ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော**တိ ဒုက္ခဝေဒနံ ယော သလ္လန္တိ ပဿိ။ ဒုက္ခဝေဒနာ ဟိ ယထာ သလ္လံ သရီရံ အနုပဝိသန္တမ္ပိ အနုပဝိသိတွာ ဌိတမ္ပိ ဥဒ္ဓရိယမာနမ္ပိ ပီဠနမေဝ ဇနေတိ, ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ ဌိတိပ္ပတ္တာပိ ဘိဇ္ဇမာနာပိ ဝိဗာဓတိယေဝတိ။ ဧတေနေတ္ထ ဒုက္ခာနုပဿနံယေဝ ဥက္ကံသေတွာ ဝဒတိ, တေန စ “ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ”တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅) ဝစနတော ဝေဒနာဒ္ဝယေ အတ္တတ္တနိယကဟံ ဝိနိဝေဌေတိ။ **ဥဘယန္တရေနာ** တိ ဥဘယေသံ အန္တရေ, သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ မဇ္ဈဘူတေ အဒုက္ခမသုခေတိ အတ္ထော။ **နာဟောသီ**တိ ယထာဘူတာဝဗောဓေန အတ္တတ္တနိယာဘိနိဝေသနံ အဟောသိ။ **ကေန လောကသ္မိံ ကိံ သိယာ**တိ ဧဝံ ဝေဒနာမုခေန ပဉ္စပိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓေ ပရိဇာနိတွာ တပ္ပဋိဗဒ္ဓံ သကလကိလေသဇာလံ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဌိတော ကေန နာမ ကိလေသေန လောကသ္မိံ ဗန္ဓော, ဒေဝတာဒီသု ကိံ တ အာယတိ သိယာ, အညဒတ္ထု ဆိန္နဗန္ဓနော အပညတ္တိကောဝ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ မိစ္ဆာပဋိပန္နေ ပုဂ္ဂလေ ဂရဟန္တော သမ္မာပဋိပန္နေ ပသံသန္တော **“မာ မေ”**တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **မာ မေ ကအစိ ဟပိဏ္ဍော** တိ ယော အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနိစ္ဆာယ ဟာပိဏ္ဍော , သမဏမေမ္မေ ဥဿာဟာဘာဝေန **ကုသီတော,** တတောယေဝ **ဟီနဝီရိယော,** သစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒိပဋိသံယုတ္တဿ သုတဿ အဘာဝေန **အပ္ပဿုတော,** ဩတအနုသာသနီသု အာဒရာဘာဝေန **အနာဒရော,** တာဒိသော အတိဟီနပုဂ္ဂလော မမ သန္တိကေ ကအစိပိ မာ ဟောတု။ ကသ္မာ? **ကေန လောကသ္မိ ကိံ သိယာ** တိ လောကသ္မိံ သတ္တနိကာယေ တဿ တာဒိသဿ ပုဂ္ဂလဿ ကေန ဩတဒေန ကိံ ဘဝိတဗ္ဗံ, ကေန တ ကတေန ကိံ သိယာ, နိရတ္ထကမေဝတိ အတ္ထော။

ဗဟုဿုတော စ တိ ယော ပုဂ္ဂလော သီလာဒိပဋိသံယုတ္တဿ သုတ္တဂေယျာဒိဘေဒဿ ဗဟုနော သုတဿ သမ္ဘဝေန ဗဟုဿုတော, ဓမ္မောဇပညာယ ပါရိဟာရိယပညာယ ပဋိဝေဓပညာယ စ ဝသေန **မေဓာဝီ,** သီလေသု စ

သုဠု ပတိဋ္ဌိတတ္တာ **သုသမာဟိတော, စေတောသမထံ** လောကိယလောကုတ္တရဘေဒံ စိတ္တသမာဓာနံ **အနုယုတ္တော,** တာဒိသော ပုဂ္ဂလော မယှံ မတ္တကေပိ တိဋ္ဌတု, ပဂေဝ သဟတသော။

ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော တိ ယော ပန ပုဂ္ဂလော ကမ္မာရာမတာဒိဝသေန ရူပာဘိသင်္ဂါဒိဝသေန စ ပဝတ္တိယာ ပပဉ္စနဋ္ဌေန တဏှာဟာဒိဘေဒံ ပပဉ္စံ အနုယုတ္တော, တတ္ထ စ အနာဒီနဝဒဿနေန အဘိရတော မဂသဒိသော, သော နိဗ္ဗာနံ ဝိရာဓယိ, သော နိဗ္ဗာနာ သုဝိဒူရဝိဒူရေ ဌိတော။

ယော စ ပပဉ္စံ ဟိတွာန တိ ယော ပန ပုဂ္ဂလော တဏှာပပဉ္စံ ပဟာယ တဒဘာဝတော နိပ္ပပဉ္စဿ နိဗ္ဗာနဿ ပထေ အဓိဂမုပာယေ အရိယမဂ္ဂေ **ရတော** ဘာဝနာဘိသမယေ အဘိရတော, သော နိဗ္ဗာနံ **အာရာဓယိ** သာဓေသိ အဓိဂစ္ဆီတိ အတ္ထော။

အထေကဒိဝသံ ထေရော အတ္တနော ကနိဋ္ဌဘာတိကဿ ရေဝတတ္ထေရဿ ကဏ္ဍကနိစိတခဒိရရုက္ခသဉ္ဆန္နေ နိရုဒကကန္တာရေ တသံ ဒိသွာ တံ ပသံသန္တော **“ကမေ တ”**တိအာဒိကာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ကမေ တ**တိ ကိဉ္စာပိ အရဟန္တော ကမန္တေ ကာယဝိဝေကံ န လဘန္တိ, စိတ္တဝိဝေကံ ပန လဘန္တေဝ။ တေသဉ္ဟိ ဒိဗ္ဗပဋိဘာဂနိပိ အာရမ္မဏာနိ စိတ္တံ စာလေတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ ကမေ တ ဟောတု အရညာဒီသု အညတရံ တ, **ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ, တံ ဘူမိရာမဏေယျကန္တိ** သော ဘူမိပ္ပဒေသော ရမဏီယော ဧဝါတိ အတ္ထော။

အရညာနီတိ သုပုပ္ဖိတတရုသဏ္ဍမဏ္ဍိတာနိ ဝိမလသလိလာသယသမ္ပန္နာနိ အရညာနိ ရမဏီယာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယတ္ထာ** တိ ယေသု အရညေသု ဝိကသိတေသု ဝိယ ရမမာနေသု ကာမပက္ခိကော ကာမဂဝေသကော **ဇနော** န ရမတိ။ **ဝီတရာက**တိ ဝိဂတရာက ပန ခီဏာသဝ ဘမရမဓုကရာ ဝိယ ပဒုမဝနေသု တထာရူပေသု အရညေသု ရမိဿန္တီတိ။ **န တေ ကာမဂဝေသိနော**တိ ယသ္မာ တေ ဝီတရာက ကာမဂဝေသိနော န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ပုန ထေရော ရာဓံ နာမ ဒုဂ္ဂတဗြာဟ္မဏံ အနုကမ္ပာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ, ဥပသမ္ပာဒေတွာ တမေဝ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ ဝိစရန္တော ဧကဒိဝသံ တဿ စ သုဗ္ဗစဘာဝေန တုဿိတွာ ဩဝဒံ ဒေန္တော **“နိဓီနံဝ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နိဓီနံဝ**တိ တတ္ထ တတ္ထ နိဒဟိတွာ ဌပိတာနံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိပူရာနံ နိဓိကုမ္ဘီနံ။ **ပဝတ္တာရ** န္တိ ကိစ္ဆဇီဝိကေ ဒုဂ္ဂတမနုဿေ အနုကမ္ပံ ကတွာ “ဧဟိ တေ သုခေန ဇီဝိတုံ ဥပာယံ ဒဿေဿာမီ”တိ နိဓိဋ္ဌာနံ နေတွာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဣမံ ဂဟေတွာ သုခံ ဇီဝာဟီ”တိ အာစိက္ခိတာရံ ဝိယ။ **ဝဇ္ဇဒဿိန** န္တိ ဒွေ ဝဇ္ဇဒဿိနော – “ဣမိနာ နံ အသာရုပ္ပေန ဝါ ခလိတေန ဝါ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ”တိ ရန္ဓဂဝေသကော စ, အညာတံ ဉာပေတုံ ဉာတံ အဿာဒေန္တော သီလာဒိဝုဍ္ဍိကာမတာယ တံ တံ ဝဇ္ဇံ ဩလောကေန္တော ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတော စာတိ, အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ ဟိ ဒုဂ္ဂတမနုဿော “ဣမံ နိဓိံ ဂဏှာဟီ”တိ နိဂ္ဂယှမာနောပိ နိဓိဒဿနေ ကောပံ န ကရောတိ, ပမုဒိတောဝ ဟောတိ, ဧဝံ ဧဝရူပေသု ပုဂ္ဂလေသု အသာရုပ္ပံ ဝါ ခလိတံ ဝါ ဒိသွာ အာစိက္ခန္တေ ကောပော န ကာတဗ္ဗော, တုဋ္ဌစိတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, “ဘန္တေ, ပုနပိ မံ ဧဝရူပံ ဝဒေယျာထာ”တိ ပဝါရေတဗ္ဗမေဝ။ **နိဂ္ဂယှဝါဒိ** န္တိ ယော ဝဇ္ဇံ ဒိသွာ အယံ မေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, အန္တေဝါသိကော, ဥပကာရကောတိ အစိန္တေတွာ ဝဇ္ဇာနုရူပံ တဇ္ဇေန္တော ပဏာမေန္တော ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တော သိက္ခာပေတိ, အယံ နိဂ္ဂယှဝါဒီ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိယ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – “နိဂ္ဂယှ နိဂ္ဂယှာဟံ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ; ပဝယှ ပဝယှ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ။ ယော သာရော သော ဌဿတီ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၉၆)။ **မေဓာဝိ**န္တိ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတံ။ **တာဒိသ**န္တိ ဧဝရူပံ ပဏ္ဍိတံ။ **ဘဇေ**တိ ပယိရုပါသေယျ။ တာဒိသဉ္ဟိ အာစရိယံ ဘဇမာနဿ အန္တေဝါသိကဿ သေယျော ဟောတိ, န ပါပိယော, ဝုဍ္ဎိယေဝ ဟောတိ, နော ပရိဟာနီတိ အတ္ထော။

အထေကဒါ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေဟိ ကီဋာဂိရိသ္မိံ အာဝါသေ ဒူသိတေ သတ္ထာရာ အာဏတ္တော အတ္တနော ပရိသာယ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန စ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂတော ဓမ္မသေနာပတိ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေသု ဩဝဒံ အနာဒိယန္တေသု ဣမံ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ဩဝဒေယျာ** တိ ဩဝဒံ အနုသိဋ္ဌိံ ဒဒေယျ။ **အနုသာသေယျာ** တိ တဒေဝ ပရိယာယဝစနံ။ အထ ဝါ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝဒန္တော ဩဝဒတိ နာမ, အနုပ္ပန္နေ “အယသောပိ တေ သိယာ”တိအာဒိံ အနာဂတံ ဥဒ္ဒိဿ ဝဒန္တော အနုသာသတိ နာမ။ သမ္မုခါ ဝဒန္တော ဝါ ဩဝဒတိ နာမ, ပရမ္မုခါ ဒူတံ, သာသနံ ဝါ ပေသေတွာ ဝ

ဒဿော အနုသာသတိ နာမ။ သကိံ ဝဒဿော တ ဩဝဒတိ နာမ, ပုနပ္ပုနံ ဝဒဿော အနုသာသတိ နာမ။ **အသဏ္ဍာ စာ** တိ အကုသလာ ဓမ္မာ စ နိတရယေ, ကုသလေ ဓမ္မေ စ ပတိဋ္ဌာပေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **သတဉ္ဇဟိ သောတိ** ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော သာဓူနံ ပိယော ဟောတိ။ ယေ ပန အသန္တာ အသပ္ပုရိသာ ဝိတိဏ္ဏပရလောကာ အာမိသစက္ခုကာ ဇီဝိကတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ, တေသံ သော ဩဝဒကော အနုသာသကော "န တ္ဝံ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော, န အာစရိယော, ကသ္မာ အမှေ ဝဒသီ"တိ ဧဝံ မုခသတ္တီဟိ ဝိဇ္ဈန္တာနံ အပ္ပိယော ဟောတီတိ။

"ယံ အာရဗ္ဘ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, သော ဧဝ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော"တိ ဘိက္ခုသု ကထာယ သမုဋ္ဌိတာယ "နယိဒမေတ"န္တိ ဒဿေန္တော **"အညဿာ"** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အညဿာ** တိ အတ္တနော ဘာဂိနေယ္ယံ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကံ သန္ဓာယာဟ။ တဿ ဟိ သတ္ထာရာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၂၀၅-၂၀၆) ဒေသိယမာနေ အယံ မဟာထေရော ဘာဝနာမဂ္ဂေ အဓိဂန္တ္ဝာ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ **သောတမောဓေသိမတ္တိကော** တိ သတ္ထာရံ ဗီဇယမာနော ဌိတော အတ္တိကော ဟုတွာ သုဿူသန္တော သောတံ ဩဒဟိ။ **တံ မေ အမောဃံ သဝနန္** တိ တံ တထာ သုတံ သဝနံ မယှံ အမောဃံ အဝဉ္ဈံ အဟောသိ, အဂ္ဂသာဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ သမ္ပတ္တိံ အဝဿယော အဟောသိ။ တေနာဟ **"ဝိမုတ္တောမှိ"** တိအာဒိ။

တတ္ထ **နေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသာယာ** တိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသဇာနနဉာဏတ္ထာယ, ပဏိဓိ မေ နေဝ ဝိဇ္ဇတီ တိ ယောဇနာ။ ပရိကမ္မကရဏဝသေန တဒတ္ထံ စိတ္တပဏိဓာနမတ္တမ္ပိ နေဝတ္ထိ နေဝ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **စေတောပရိယာယာ**တိ စေတောပရိယဉာဏဿ။ **ဣဒ္ဓိယာ** တိ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ။ **စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ** တိ, သတ္တာနံ စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ စ ဇာနနဉာဏာယ စုတူပပာတဉာဏတ္ထာယ။ **သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏဿ။ **ပဏိဓိ မေ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဣမေသံ အဘိညာဝိသေသာနံ အတ္ထာယ ပရိကမ္မဝသေန စိတ္တဿ ပဏိဓိ စိတ္တာဘိနီဟာရော မေ နတ္ထိ နာဟောသီတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗညုဂုဏာ ဝိယ ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေနေဝ သာဝကာနံ သဗ္ဗေ သာဝကဂုဏာ ဟတ္ထဂတာ ဟောန္တိ, န တေသံ အဓိဂမာယ ဝိသုံ ပရိကမ္မကရဏကိစ္စံ အတ္ထီတိ။

ရုက္ခမူလန္တိအာဒိကာ တိဿော ကထာ ကပေါတကန္ဒရာယံ ဝိဟရန္တဿ ယက္ခေန ပဟတကာလေ သမာပတ္တိဗလေန အတ္တနော နိဗ္ဗိကာရတာဒီပနဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **မုဏ္ဍော** တိ န တေရောပိတကေသော။ **သင်္ဃာဋိပါရုတော**တိ သင်္ဃာဋိံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နော။ "သင်္ဃာဋိယာ သုပါရုတော"တိ စ ပဌန္တိ။ **ပညာယ ဥတ္တမော ထေရော** တိ ထေရော ဟုတွာ ပညာယ ဥတ္တမော, သာဝကေသု ပညာယ သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဈာယတီ**တိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ ဈာယတိ, ဖလသုခံ သမာပတ္တိဝိဟာရေန ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

ဥပေတော ဟောတိ တာဝဒေတိ ယဒာ ယက္ခေန သီသေ ပဟတော, တာဝဒေဝ **အဝိတက္ကံ** စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိံ သမာပန္နော အရိယေန တုဏှီဘာဝေန ဥပေတော သမန္နာဂတော အဟောသိ။ အတီတတ္ထေ ဟိ ဟောတီတိ ဣဒံ ဝတ္တမာနဝစနံ။

ပဗ္ဗတော၀ န ဝေဓတီ တိ မောဟက္ခယာ ဘိက္ခုသဗ္ဗကိလေသော **ဘိက္ခု**။ သော သေလမယပဗ္ဗတော ဝိယ **အစလော** သုပ္ပတိဋ္ဌိတော ဣဋ္ဌာဒိနာ ကေနစိ န ဝေဓတိ, သဗ္ဗတ္ထ နိဗ္ဗိကာရော ဟောတီတိ အတ္ထော။

အထေကဒိဝသံ ထေရဿ အသတိယာ နိဝါသနကဏ္ဏေ ဩလမ္ဗန္တေ အညတရော သာမဏေရော, "ဘန္တေ, ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတဗ္ဗ"န္တိ အာဟ။ တံ သုတ္ဝာ "ဘဒ္ဒံ တယာ သုဋ္ဌု ဝုတ္တ"န္တိ သိရသာ ဝိယ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော တာဝဒေဝ ထောကံ အပက္ကမိတွာ ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ "မာဒိသာနံ အယမ္ပိ ဒေါသောယေဝ"တိ ဒဿေန္တော **"အနင်္ဂဏဿ"** တိ ကထမာဟ။

ပုန မရဏေ ဇီဝိတေ စ အတ္တနော သမစိတ္တတံ ဒဿေန္တော **"နာဘိနန္ဒာမိ"** တိအာဒိနာ ဒွေ ကထာ ဝတွာ ပရေသံ ဓမ္မံ ကထေန္တော **"ဥဘယေန မိဒ"**န္တိအာဒိနာ ကထာဒွယမာဟ။ တတ္ထ **ဥဘယေနာ**တိ ဥဘယေသု, ဥဘောသု ကာလေသူတိ အတ္ထော။ **မိဒန္တိ** မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ဣဒံ မရဏမေဝ, မရဏံ အတ္ထေဝ နာမ, အမရဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေသု ဥဘောသု ကာလေသူတိ အာဟ **"ပစ္ဆာ ဝာ ပုရေ ဝာ"** တိ မဇ္ဈိမဝယဿ **ပစ္ဆာ ဝာ** ဇရာဇိဏ္ဏကာလေ **ပုရေ ဝာ** ဒဟရကာလေ **မရဏမေဝ** မရဏံ ဧကန္တိကမေဝ။ တသ္မာ **ပဋိပဇ္ဇထ** သမ္မာ ပဋိပတ္တိံ ပူရေထ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိတွာ **မာ ဝိန**

သ္သထ အပာယေသု မဟာဒုက္ခံ မာနုဘဝထ။ **ခဏော ဝေ မာ ဥပစ္စဂ** တိ အဌဟိ အက္ခဏေဟိ ဝိဝဇ္ဇိတော အယံ နဝမော ခဏော မာ တုမှေဟ အတိက္ကမိတိ အတ္ထော။

အထေကဒိဝသံ အာယသ္မန္တံ မဟာကောဋ္ဌိကံ ဒိသွာ တဿ ဂုဏံ ပကာသေန္တော **"ဥပသန္တော"** တိအာဒိနာ တိဿော ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ အနုဒ္ဒေသိကဝသေန **"ဓုနာတိ"**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပုန ထေရသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒန္တော **"အပ္ပာသိ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပာသိ** တိ အဓုနာ ပဟာသိတိ အတ္ထော။ **အနာယာသော**တိ အပရိသ္သမော, ကိလေသဒုက္ခရဟိတောတိ အတ္ထော။ **ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော** တိ ဝိပ္ပသန္နော အသဒ္ဓိယာဒီနံ အဘာဝေန သုဋ္ဌု ပသန္နစိတ္တော အနာဝိလသင်္ကပ္ပတာယ အနာဝိလော။

န ဝိဿသေ တိ ကထာ ဒေဝဒတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ တဿ ဒိဋ္ဌိံ ရောစေတွာ ဌိတေ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **န ဝိဿသေ** တိ ဝိဿာသော န ဘဝေယျ, န သဒ္ဒဟေယျာတိ အတ္ထော။ **ဧကတိယေသူ**တိ ဧကစ္စေသု အနဝဋ္ဌိတသဘာဝေသု ပုထုဇ္ဇနေသု။ **ဧဝံ** ယထာ တုမှေဟ ''ဒေဝဒတ္တော သမ္မာ ပဋိပန္နော''တိ ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇိတွာ, ဧဝံ။ **အကရိသူ**တိ ဂဟဋ္ဌေသု။ **သာဓူပိ ဟုတွာ တနာ**တိ ယသ္မာ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေ နာမ အဿုဂိဋ္ဌေ ဌပိတ ကုမ္ဘဏ္ဍံ ဝိယ ထုသရာသိမှိ နိခာတခာဏုကံ ဝိယ စ အနဝဋ္ဌိတော, တသ္မာ ဧကစ္စေ အာဒိတော သာဓူ ဟုတွာ ဌိတာပိ ပစ္ဆာ အသာဓူ ဟောန္တိ။ ယထာ ဒေဝဒတ္တော ပုဗ္ဗေ သီလသမ္ပန္နော အဘိညာသမာပတ္တိလာဘီ ဟုတွာ လာဘသက္ကာရပကတော ကုဒ္ဒ္ပနိ ပရိဟီနဝိသေသော ဆိန္နပက္ခကာကော ဝိယ အာဟယိကော ဇာတော။ တသ္မာ တာဒိသော ဒိဋ္ဌမတ္တေန ''သာဓူ''တိ န ဝိဿာသိတဗ္ဗော။ ဧကစ္စေ ပန ကလျာဏမိတ္တသံသဂ္ဂဘာဝေန အာဒိတော အသာဓူ ဟုတွာပိ ပစ္ဆာ ကလျာဏသံသဂ္ဂေန သာဓူ ဟောန္တိယေဝ, တသ္မာ ဒေဝဒတ္တသဒိသေ သာဓုပတိရူပေ ''သာဓူ''တိ န ဝိဿာသေယျာတိ အတ္ထော။

ယေသံ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော စိတ္တုပက္ကိလေသာ အဝိဂတာ, တေ အသာဓူ။ ယေသံ တေ ဝိဂတာ, တေ သာဓူတိ ဒဿေတုံ **"ကာမစ္ဆန္ဒော"** တိ ကထံ ဝတွာ အသာဓရဏတော ဥက္ကံသဂတံ သာဓုလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **"ယဿ သက္ကရိယမာနဿာ"**တိအာဒိနာ ကထာဒွယံ ဝုတ္တံ။

အသာဓာရဏတော ပန ဥက္ကံသဂတံ တံ ဒဿေတုံ သတ္ထာရံ အတ္တာနဉ္စ ဥဒာဟရန္တော **"မဟာသမုဒ္ဒေ"**တိအာဒိကာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **မဟာသမုဒ္ဒေ** တိ အယံ မဟာသမုဒ္ဒေ, မဟာပထဝီ **သေလော** ပဗ္ဗတော, ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒတော အနိလော စ အတ္တနော အစေတနာဘာဝေန ကူဋ္ဌာနိဋ္ဌံ သဟန္တိ, န ပဋိသင်္ခာနဗလေန, သတ္ထာ ပန ယဿာ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိယာ ဝသေန ဥတ္တမေ တာဒိဘာဝေ ဌိတော ကူဋ္ဌာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ သမော နိဗ္ဗိကာရော, တဿာ **သတ္ထု ဝရဝိမုတ္တိယာ** အဂ္ဂဖလဝိမုတ္တိယာ တေ မဟာသမုဒ္ဒာဒယော **ဥပမာယ** ဥပမာဘာဝေန **န ယုဇ္ဇန္တိ** ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေန္တီတိ အတ္ထော။

စက္ကာနုဝတ္တကော တိ သတ္ထာရာ ဝတ္တိတဿ ဓမ္မစက္ကဿ အနုဝတ္တကော။ **ထေရော**တိ အသေက္ခေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ သမန္နာဂမေန ထေရော။ **မဟာဉာဏီ**တိ မဟာပညော။ **သမာဟိတော**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိနာ အနုတ္တရသမာဓိနာ စ သမာဟိတော။ **ပဌဝါပဂ္ဂိသမာနော** တိ ကူဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏသန္နိပာတေ နိဗ္ဗိကာရတာယ ပထဝိယာ အာပေန အဂ္ဂိနာ စ သဒိသဝုတ္တိကော။ တေနာဟ **"န ရဇ္ဇတိ န ဒုဿတိ"** တိ။

ပညာပာရမိတံ ပတ္တော တိ သာဝကဉာဏဿ ပာရမိံ ပာရကောဋိံ ပတ္တော။ **မဟာဗုဒ္ဓိ**တိ မဟာပုထုဟာသဇဝနတိက္ခနိဗ္ဗေဓိကဘာဝပ္ပတ္တာယ မဟတိယာ ဗုဒ္ဓိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော။ **မဟာမတီ**တိ ဓမ္မန္ဝယဝေဒိတသင်္ခာတာယ မဟတိယာ နယဂ္ဂဟမတိယာ သမန္နာဂတော။ ယေ ဟိ တေ စတုဗ္ဗိဓာ, သောဠသဝိဓာ, စတုစတ္တာလီသဝိဓာ, တေသတ္တတိဝိဓာ စ ပညာပ္ပဘေဒာ။ တေသံ သဗ္ဗသော အနဝသေသာနံ အဓိဂတတ္တာ မဟာပညတာ ဒိဝိသေသယောဂတော စ အယံ မဟာထေရော သာတိသယံ ''မဟာဗုဒ္ဓိ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ ယထာဟ ဘဂဝါ –

''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ပုထုပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ဟာသပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ဇဝနပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; တိက္ခပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; နိဗ္ဗေဓိကပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော''တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၉၃)။

တတ္ထာယံ ပဏ္ဍိတဘာဝတဒီနံ ဝိဘာဂဝိဘာဝနာ။ ဓာတုကုသလတာ, အာယတနကုသလတာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလတာ, ဌာနာဋ္ဌာနကုသလတာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတော။ မဟာပညတာဒီနံ ဝိဘာဂဒဿနေ အယံ ပာဠိ –

‘‘ကတမာ မဟာပညာ? မဟန္တေ အတ္ထေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာ နိရုတ္တိယော ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ ပဋိဘာနာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သမာဓိက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ပညာက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ ဌာနာဋ္ဌာနာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာ ဝိဟာရသမာပတ္တိယော ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ အရိယသစ္စာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သတိပဋ္ဌာနေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သမ္မပ္ပဓာနေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ဣဒ္ဓိပါဒေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ ဗလာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ အရိယမဂ္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ သာမညဖလာနိ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာ အဘိညာယော ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ။

‘‘ကတမာ ပုထုပညာ? ပုထုနာနာခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဓာတူသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာအာယတနေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသုညတမနုပလဗ္ဘေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာအတ္ထေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဓမ္မေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာနိရုတ္တီသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာပဋိဘာနေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသီလက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသမာဓိက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာပညာက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဌာနာဋ္ဌာနေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဝိဟာရသမာပတ္တီသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာအရိယသစ္စေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသတိပဋ္ဌာနေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသမ္မပ္ပဓာနေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဣဒ္ဓိပါဒေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဣန္ဒြိယေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဗလေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာအရိယမဂ္ဂေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာသာမညဖလေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုနာနာအဘိညာသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ, ပုထုဇ္ဇနသာဓာရဏေ ဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ ပရမတ္ထေ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။

‘‘ကတမာ ဟာသပညာ? ဣဓေကစ္စော ဟာသဗဟုလော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော သီလာနိ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော။ပေ။ ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော။ပေ။ ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဘောဇနေ မတ္တညုတံ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော။ပေ။ ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဇာဂရိယာနုယောဂံ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော။ပေ။ ပါမောဇ္ဇဗဟုလော သီလက္ခန္ဓံ။ပေ။ သမာဓိက္ခန္ဓံ, ပညာက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတီတိ။ပေ။ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ။ ဝိဟာရသမာပတ္တိယော ပရိပူရေတီတိ, အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ, သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေတီတိ, သမ္မပ္ပဓာနေ ဘာဝေတီတိ, ဣဒ္ဓိပါဒေ ဘာဝေတီတိ, ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝေတီတိ, ဗလာနိ ဘာဝေတီတိ, ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတီတိ, အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတီတိ။ပေ။ သာမညဖလာနိ သစ္ဆိကရောတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဟာသပညာ; ဟာသဗဟုလော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဟာသပညာ။

‘‘ကတမာ ဇဝနပညာ? ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ တ, သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, ဒုက္ခတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ; ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ပေ.။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ အနိစ္စတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, ဒုက္ခတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ, အနိစ္စတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, ဒုက္ခတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ, အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။

‘‘ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန, ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန, အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ရူပနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ပေ.။ ဝေဒနာ။ပေ.။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန, ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန, အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။

‘‘ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မန္တိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ရူပနိရောဓေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ဝေဒနာ။ပေ.။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မန္တိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။

‘‘ကတမာ တိက္ခပညာ? ခိပ္ပံ ကိလေသေ ဆိန္ဒတီတိ တိက္ခပညာ, ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ; ဥပ္ပန္နံ ဗျာပာဒဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ; ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတိ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ; ဥပ္ပန္နံ ရာဂံ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ; ဥပ္ပန္နံ ဒောသံ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နံ မောဟံ။ ဥပ္ပန္နံ ကောဓံ။ ဥပ္ပန္နံ ဥပနာဟံ။ မက္ခံ။ ပဠာသံ။ ဣဿံ။ မစ္ဆရိယံ။ မာယံ။ သာဌေယျံ။ ထမ္ဘံ။ သာရမ္ဘံ။ မာနံ။ အတိမာနံ။ မဒံ။ ပမာဒံ။ သဗ္ဗေ ကိလေသေ။ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတေ။ သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရေ။ပေ.။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ။ ဧကသ္မိံ အာသနေ စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ, စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ, စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါယော, ဆ အဘိညာယော အဓိဂတာ ဟောန္တိ သစ္ဆိကတာ ဖဿိတာ ပညာယာတိ တိက္ခပညာ။

‘‘ကတမာ နိဗ္ဗေဓိကပညာ? ဣဓေကစ္စော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဗ္ဗေဂဗဟုလော ဟောတိ ဥတ္တာသဗဟုလော ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော အရတိဗဟုလော အနဘိရတိဗဟုလော ဗဟိမုခော န ရမတိ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု, အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒာလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒာလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ, အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒာလိတပုဗ္ဗံ ဒောသက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒာလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ, အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒာလိတပုဗ္ဗံ မောဟက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒာလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ; အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပဒာလိတပုဗ္ဗံ ကောဓံ။ပေ.။ ဥပနာဟံ။ပေ.။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒာလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ’’တိ (ပဋိ. မ. ၃.၆-၇)။

ဧဝံ ယထာဝုတ္တဝိဘာဂါယ မဟတိယာ ပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ ‘‘မဟာဗုဒ္ဓိ’’တိ ဝုတ္တံ။

အပိစ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာဝသေနာပိ ဣမဿ ထေရဿ မဟာပညတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

‘‘သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသံ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတိ။ တတြိဒံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တဿ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာယ ဟောတိ။

‘‘ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ ပဌမေ ဈာနေ ဓမ္မာ ဝိတက္ကော စ။ပေ.။ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော, တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ, တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ ‘ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပာယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော ‘အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ။ အာကိဉ္စညာယတနံ။ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟတိ, သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ယေ ဓမ္မာ အတီတာ နိရုဒ္ဓါ ဝိပရိဏတာ, တေ ဓမ္မေ သမနုပဿတိ ‘‘ဧဝံ ကိရ မေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပာယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော ‘အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟတိ, သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ယေ ဓမ္မာ အတီတာ နိရုဒ္ဓါ ဝိပရိဏတာ, တေ ဓမ္မေ သမနုပဿတိ ‘ဧဝံ ကိရ မေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပာယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ, သော ‘နတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ နတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

‘‘ယံ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ ‘ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သီလသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သမာဓိသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ပညာယ, ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ’တိ။ သာရိပုတ္တမေဝေတံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ’’တိ (မ. နိ. ၃.၉၃-၉၇)။

ဧဝံ မဟာပုထုဟာသဇဝနတိက္ခနိဗ္ဗေဓိကဘာဝပ္ပတ္တာယ မဟတိယာ ဗုဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတတ္တာ ထေရော မဟာဗုဒ္ဓီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မန္ဝယဝေဒိတာ ပနဿ သမ္ပသာဒနီယသုတ္တေန (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၃ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဟိ သဗ္ဗညုတညာဏသဒိသော ထေရဿ နယဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **အဇဠော ဇဠသမာနော**တိ သာဝကေသု ပညာယ ဥက္ကံသဂတတ္တာ သဗ္ဗထာပိ အဇဠော သမာနော ပရမပ္ပိစ္ဆတာယ အတ္တာနံ အဇာနန္တံ ဝိယ ကတွာ, ဒဿနေန ဇဠသဒိသော မန္ဒသရိက္ခော ကိလေသပရိဠာဟာဘာဝေန **နိဗ္ဗုတော** သီတိဘူတော **သဒာ စရတိ** နိစ္စံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

ပရိစိဏ္ဏော တိ ကထာ ထေရေန အတ္တနော ကတကိစ္စတံ ပကာသေန္တေန ဘာသိတာ, သာပိ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။

သမ္မာဒေထပ္ပမာဒေနာ တိ အယံ ပန အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒဒာနဝသေန ဘာသိတာ။ သာပိ ဝုတ္တတ္ထာယေဝါတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အာနန္ဒတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပိသုဏေန စ ကောဓနေနာတိအာဒိကာ အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ကထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ သတ္ထု ဝေမာတိကဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **သုမနော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ ပိတာ ပနဿ အာနန္ဒရာဇာ နာမ။ သော အတ္တနော ပုတ္တဿ သုမနကုမာရဿ ဝယပ္ပတ္တဿ ဟံသဝတိတော ဝီသယောဇနသတေ ဌာနေ ဘောဂနဂရံ အဒါသိ။ သော ကဒါစိ ကဒါစိ အာဂန္တွာ အတ္တာနဉ္စ ပိတရဉ္စ ပဿတိ။ တဒါ ရာဇာ သတ္ထာရဉ္စ သတသဟဿပရိမာဏံ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ သယမေဝ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ, အညေသံ ဥပဋ္ဌာတုံ န ဒေတိ။

တေန သမယေန ပစ္စန္တော ကုပိတော အဟောသိ။ ကုမာရော တဿ ကုပိတဘာဝံ ရညော အနာရောစေတွာ သယမေဝ တံ ဝူပသမေတိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော ပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ‘‘ဝရံ တေ, တာတ ဒမ္မိ, ဝရံ ဂဏှာဟီ’’တိ အာဟ။ ကုမာရော ‘‘သတ္ထာရံ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ တေမာသံ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဇီဝိတံ အဝဉ္ဈံ ကာတုံ ဣစ္ဆာမီ’’တိ အာဟ။ ‘‘ဧတံ န သက္ကာ, အညံ ဝဒေဟီ’’တိ။ ‘‘ဒေဝ, ခတ္တိယာနံ ဒွေဝစနံ နာမ နတ္ထိ, ဧတဒေဝ မေ ဒေဟိ, န မယှံ အညေန အတ္ထော’’တိ။ ‘‘သစေ သတ္ထာ အနုဇာနာတိ, ဒိန္နမေဝ’’တိ။ သော ‘‘သတ္ထု စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ’’တိ ဝိဟာရံ ဂတော။

တေန စ သမယေန ဘဂဝါ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတော, ဒဿေထ မေ ဘဂဝန္တ’’န္တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ‘‘သုမနော နာမ ထေရော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာကော, တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာဟီ’’တိ အာဟံသု။ သော ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ‘‘သတ္ထာရံ, ဘန္တေ, မေ ဒဿေထာ’’တိ အာဟ။ အထ ထေရော တဿ ပဿန္တဿေဝ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ဘန္တေ, ရာဇပုတ္တော တုမှာကံ ဒဿနာယ အာဂတော’’တိ အာဟ။ ‘‘တေန ဟိ, ဘိက္ခု, ဗဟိ အာသနံ ပညာပေဟီ’’တိ။ ထေရော ပုနပိ တဿ ပဿန္တဿေဝ ဗုဒ္ဓာသနံ ဂဟေတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ဗဟိပရိဝေဏေ ပါတုဘဝိတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ အာသနံ ပညာပေသိ။ ကုမာရော တံ ဒိသွာ ‘‘မဟန္တော ဝတာယံ ဘိက္ခူ’’တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။

ဘဂဝါပိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ ရာဇပုတ္တော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ, ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ, အယံ, ဘန္တေ, ထေရော တုမှာကံ သာသနေ ဝလ္လဘော မညေတိ။ ‘‘အာမ ကုမာရ, ဝလ္လဘော’’တိ? ‘‘ကိံ ကတွာ, ဘန္တေ, ဧသ ဝလ္လဘော ဟောတီ’’တိ?‘‘ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ’’တိ။ ‘‘ဘဂဝါ , အဟမ္ပိ အယံ ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ဟောတုကာမော’’တိ သတ္တာဟံ ခန္ဓာဝါရဘတ္တံ နာမ ဒတွာပိ သတ္တမေ ဒိဝသေ, ဘန္တေ, မယာ ပိတု သန္တိကာ တေမာသံ တုမှာကံ ပဋိဇဂ္ဂနဝရော လဒ္ဓေါ, တေမာသံ မေ ဝဿာဝါသံ အဓိဝါသေထာတိ။ ဘဂဝါ, ‘‘အတ္ထိ နု ခော တတ္ထ ဂတေန အတ္ထော’’တိ ဩလောကေတွာ ‘‘အတ္ထီ’’တိ ဒိသွာ ‘‘သုညာဂါရေ ခော, ကုမာရ, တထာဂတာ အဘိရမန္တီ’’တိ အာဟ။ ကုမာရော ‘‘အညာတံ ဘဂဝါ, အညာတံ သုဂတာ’’တိ ဝတွာ ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ကာရေမိ, မယာ ပေသိတေ ဘိက္ခုသတသဟဿေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထာ’’တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ‘‘ဒိန္နာ မေ, ဒေဝ, ဘဂဝတာ ပဋိညာ, မယာ ပဟိတေ ဘဂဝန္တံ ပေသေယျာထာ’’တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ, နိက္ခမိတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ ကာရေန္တော ဝီသယောဇနသတံ အဒ္ဓါနံ ဂတော။ ဂန္တွာ စ အတ္တနော နဂရေ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သောဘနဿ နာမ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဥယျာနံ ဒိသွာ သတသဟဿေန ကိဏိတွာ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟာရံ ကာရေသိ။ တတ္ထ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ သေသဘိက္ခူနဉ္စ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနတ္ထာယ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပေ ကာရေတွာ ပါကာရပရိက္ခေပံ ဒွါရကောဋ္ဌကဉ္စ နိဋ္ဌာပေတွာ ပိတု သန္တိကံ ပေသေသိ ‘‘နိဋ္ဌိတံ မယှံ ကိစ္စံ, သတ္ထာရံ ပဟိဏထာ’’တိ။

ရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဘောဇေတွာ ‘‘ဘဂဝါ သုမနဿ ကိစ္စံ နိဋ္ဌိတံ, တုမှာကံ ဂမနံ ပစ္စာသီသတီ’’တိ အာဟ။ ဘဂဝါ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတော ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရေသု ဝသမာနော အဂမာသိ။ ကုမာရော ‘‘သတ္ထာ အာဂစ္ဆတီ’’တိ သုတွာ ယောဇနံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနော သတသဟဿေန ကီတေ သောဘနေ နာမ ဥယျာနေ သတသဟဿေန ကာရိတံ ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ –

‘‘သတသဟဿေန မေ ကီတံ၊ သတသဟဿေန မာပိတံ။

သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ၊ ပဋိဂ္ဂဏှ မဟာမုနီ”တိ။ –

တံ နိယျာဒေသိ။ သော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ “ဣမိနာဝ နီဟာရေန ဒါနံ ဒဒေယျာထာ”တိ
ပုတ္တဒါရေ အမစ္စေ စ ကိစ္စကရဏီယေသု စ နိယောဇေတွာ သယံ သုမနတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနသမီပေယေဝ ဝသန္
တော တေမာသံ သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဥပကဋ္ဌာယ ပဝါရဏာယ ဂါမံ ပဝိသိတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေ
တွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္ထု ဘိက္ခုသတသဟဿဿ စ ပါဒမူလေ တိစီဝရာနိ ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ, “ဘန္တေ, ယ
ဒေတံ မယာ သတ္တာဟံ ခန္ဓာဝါရဒါနတော ပဋ္ဌာယ ပုညံ ကတံ, န တံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိအာဒီနံ အတ္ထာယ, အထ ခေါ အဟံ
အယံ သုမနတ္ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော ဘဝေယျ”န္တိ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိ
ဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သောပိ တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝဿသတသဟဿံ ပုညာနိ ကတွာ တတော ပရမ္ပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဥဠာရာနိ
ပုညကမ္မာနိ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ပိဏ္ဍာယ စရတော ဧကဿ
ထေရဿ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရသာဋကံ ဒတွာ ပူဇံ အကာသိ။ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော
ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ တေ ဘောဇေတွာ အတ္တနော မင်္ဂလုယျာနေ အဋ္ဌ ပဏ္ဏသာ
လာယော ကာရေတွာ တေသံ နိသီဒနတ္ထာယ အဋ္ဌ သဗ္ဗရတနမယပီဌေ စေဝ မဏိအာဓာရကေ စ ပဋိယာဒေတွာ ဒသဝ
ဿသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာနံ အကာသိ။ တာနိ ပါကဋ္ဌာနာနိ။

ကပ္ပသတသဟဿံ ပန တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ကရောန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ တုသိ
တပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော အမိတောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ သဗ္ဗေ ဉာတကေ အာနန္
ဒိတေ ကရောန္တော ဇာတောတိ **အာနန္ဒော** တွေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော အနုက္ကမေန ဝယပ္ပတ္တော ကတာဘိနိက္ခမ
နေ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ပဌမံ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ တတော နိက္ခန္တေ ဘဂဝတိ တဿ ပ
ရိဝါရတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတုံ နိက္ခန္တေဟိ ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ
အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တေန စ သမယေန ဘဂဝတော ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကာ အဟေသုံ။ ဧကဒါ နာဂသမာ
လော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိ, ဧကဒါ နာဂိတော, ဧကဒါ ဥပဝါနော, ဧကဒါ သုနက္ခတ္တော, ဧကဒါ စုန္ဒော သမ
ဏုဒ္ဒေသော, ဧကဒါ သာဂတော, ဧကဒါ မေဃိယော, တေ ယေဘုယျေန သတ္ထု စိတ္တံ နာရာဓယိံသု။ အထေကဒိဝသံ
ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အဟံ, ဘိက္
ခဝေ, ဣဒါနိမှိ မဟလ္လကော, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ‘ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမာ’တိ ဝုတ္တေ အညေန ဂစ္ဆန္တိ, ဧကစ္စေ
မယှံ ပတ္တစီဝရံ ဘူမိယံ နိက္ခိပန္တိ, မယှံ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကံ ဘိက္ခုံ ဇာနာထာ”တိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ
ဥဒပါဒိ။ အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဥဋ္ဌာယ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ – “အဟံ, ဘန္တေ, တုမှေ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ
အာဟ။ တံ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပိ။ ဧတေနုပါယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ မဟာသာဝကာ – “အဟံ ဥပဋ္ဌ
ဟိဿာမိ, အဟံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဥဋ္ဌဟိံသု ဌပေတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ, တေပိ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပိ ။ သော ပန
တုဏှီယေဝ နိသီဒိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ အာဟံသု – “အာဝုသော, တွမ္ပိ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ”တိ။ ယာစိတွာ
လဒ္ဓဋ္ဌာနံ နာမ ကီဒိသံ ဟောတိ, သစေ ရုစ္စတိ, သတ္ထာ သယမေဝ ဝက္ခတီ”တိ။ အထ ဘဂဝါ “န, ဘိက္ခဝေ, အာန
န္ဒော အညေဟိ ဥဿာဟေတဗ္ဗော, သယမေဝ ဇာနိတွာ မံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ”တိ အာဟ။ တတော ဘိက္ခူ “ဥဋ္ဌေဟိ,
အာဝုသော အာနန္ဒ, သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ”တိ အာဟံသု။

ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ “သစေ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပဏီတစီဝရံ န ဒဿတိ, ပဏီတပိဏ္ဍပါတံ န ဒ
ဿတိ, ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတုံ န ဒဿတိ, နိမန္တနံ ဂဟေတွာ န ဂမိဿတိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ
အာဟ။ “ဧတ္တကေ ဂုဏေ လဘတော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနေ ကော ဘာရော”တိ ဥပဝါဒမောစနတ္ထံ ဣမေ **စတ္တာရော ပ
ဋိက္ခေပါ** စ – “သစေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ မယာ ဂဟိတနိမန္တနံ ဂမိဿတိ, သစာဟံ ဒေသန္တရတော အာဂတာဂတေ တာဝ
ဒေဝ ဒဿေတုံ လစ္ဆာမိ; ယဒါ မေ ကင်္ခါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝဒေဝ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတုံ လစ္ဆာမိ, သစေ ဘဂဝါ ပ
ရမ္မုခါ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပုန မယှံ ကထေဿတိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ “ဧတ္တကမ္ပိ သတ္ထု သန္

တိကေ အနုဂ္ဂဟံ န လဘတီ''တိ ဥပတ္ထဒမောစနတ္ထဥ္စေဝ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂာရိကဘာဝဟာရမိပ္ပူရဏတ္ထဉ္စ ဣမာ **စတသ္သော အာယာစနာ** ဓာတိ အဌ ဝရေ ဂဟေတွာ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တသ္သေဝ ဌာနန္တရဿ အတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတာနံ ပာရမီနံ ဖလံ ဟာပုဏိ။ သော ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒသဗလံ ဒုဝိဓေန ဥဒကေန, တိဝိဓေန ဒန္တကဋ္ဌေန, ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မေန, ပိဋ္ဌိပရိကမ္မေန, ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနေနာတိ ဧဝမာဒီဟိ ကိစ္စေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော ''ဣမာယ နာမ ဝေလာယ သတ္ထု ဣဒံ နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ နာမ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒိဝသဘာဂံ သန္တိကာဝစရော ဟုတွာ, ရတ္တိဘာဂေ မဟန္တံ ဒဏ္ဍဒီပိကံ ဂဟေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ နဝ တရေ အနုပရိယာယတိ, သတ္ထရိ ပက္ကောသန္တေ ပဋိဝစနဒာနာယ ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနတ္ထံ။

အထ နံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော အနေကပရိယာယေန ပသံသိတွာ ''ဗဟုဿုတာနံ သတိမန္တာနံ ဂတိမန္တာနံ ဓိတိမန္တာနံ ဥပဋ္ဌာကာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ဧဝံ သတ္ထာရာ ပဉ္စသု ဌာနေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော စတူဟိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သတ္ထု ဓမ္မကောသာရက္ခော အယံ မဟာထေရော သေခောဝ သမာနော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဘိက္ခူဟိ သမုတ္တေဇိတော ဒေဝတာယ စ သံဝေဇိတော ''သွေဝယေဝ စ အနိ ဓမ္မသင်္ဂီတိ ကာတဗ္ဗာ, န ခော ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ သေခော သကရဏီယော ဟုတွာ အသေခေဟိ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဓမ္မံ သင်္ဂာယိတုံ သန္နိပါတံ ဂန္တု''န္တိ သဉ္ဇာတုဿာဟော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော စင်္ကမေ ဝီရိယသမတံ အလဘိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သယနေ နိသီဒိတွာ သယိတုကာမော ကာယံ အာဝဋ္ဋေသိ။ အပ္ပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ ဟာအ စ ဘူမိတော မုတ္တမတ္တာ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၆၄၄-၆၆၃) –

''အာရာမဒွါရာ နိက္ခမ္မ၊ ပဒုမုတ္တရော မဟာမုနိ။
ဝဿေန္တော အမတံ ဝုဋ္ဌိံ၊ နိဗ္ဗာပေသိ မဟာဇနံ။

''သတသဟဿံ တေ ဓီရာ၊ ဆဠဘိညာ မဟိဒ္ဓိကာ။
ပရိဝါရေန္တိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ။

''ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော အာသိံ၊ သေတစ္ဆတ္တံ ဝရုတ္တမံ။
သုစာရုရူပံ ဒိသွာန၊ ဝိတ္တိ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။

''ဩရုယှ ဟတ္ထိခန္ဓမှာ၊ ဥပဂစ္ဆိံ နရာသဘံ။
ရတနာမယဆတ္တံ မေ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ ဓာရယိံ။

''မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ ပဒုမုတ္တရော မဟာဣသိ။
တံ ကထံ ဌပယိတွာန၊ ဣမာ ကထာ အဘာသထ။

''ယော သော ဆတ္တမဓာရေသိ၊ သောဏ္ဏာလင်္ကာရဘူသိတံ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏောထ မမ ဘာသတော။

''ဣတော ဂန္တွာ အယံ ပေါသော၊ တုသိတံ အာဝသိဿတိ။
အနုဘောဿတိ သမ္ပတ္တိံ၊ အစ္ဆရာဟိ ပုရက္ခတော။

''စတုတိံသတိက္ခတ္တုဉ္စ၊ ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
ဗလာဓိပေ အဋ္ဌသတံ၊ ဝသုဓံ အာဝသိဿတိ။

''အဋ္ဌပညာသက္ခတ္တုဉ္စ၊ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ မဟိယာ ကာရယိဿတိ။

“ကပ္ပသတသဟဿမှိ ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“သက္ယာနံ ကုလကေတုဿ၊ ဉာတိဗန္ဓု ဘဝိဿတိ။
အာနန္ဒော နာမ နာမေန၊ ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိနော။

“အာတာပီ နိပကော စာပိ၊ ဗာဟုသစ္စေသု ကောဝိဒေါ။
နိဝါတဝုတ္တိ အတ္ထဒ္ဓော၊ သဗ္ဗပါဌီ ဘဝိဿတိ။

“ပဓာနပဟိတတ္တော သော၊ ဥပသန္တော နိရူပဓိ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

“သန္တိ အာရညကာ နာဂါ၊ ကုဉ္ဇရာ သဋ္ဌိဟာယနာ။
တိဓာပဘိန္နာ မာတင်္ဂါ၊ ဤသာဒန္တာ ဥရူဠှဝါ။

“အနေကသတသဟဿာ၊ ပဏ္ဍိတာပိ မဟိဒ္ဓိကာ။
သဗ္ဗေ တေ ဗုဒ္ဓနာဂဿ၊ န ဟောန္တုပဏိဓိမှိ တေ။

“အာဒိယာ မေ နမဿာမိ၊ မဇ္ဈိမေ အထ ပစ္ဆိမေ။
ပသန္နစိတ္တော သုမနော၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပဋ္ဌဟိံ။

“အာတာပီ နိပကော စာပိ၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ သေခဘူမီသု ကောဝိဒေါ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိံ။
တာဟံ ဘူမိမနုပ္ပတ္တော၊ ဌိတာ သဒ္ဓမ္မမာစလာ။

“သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ သင်္ဂီတိမဏ္ဍပံ ပဝိသိတွာ ဓမ္မံ သင်္ဂါယန္တော တတ္ထ တတ္ထ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒဒါနဝသေန အတ္တနော ပဋိပတ္တိဒီပနာဒိဝသေန စ ဘာသိတဂါထာ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ အနုက္ကမေန ခုဒ္ဒကနိကာယသင်္ဂါယနကာလေ ထေရဂါထာသု သင်္ဂီတိံ အာရောပေန္တော –

၁၀၁၇. “ပိသုဏေန စ ကောဓနေန စ၊ မစ္ဆရိနာ စ ဝိဘူတနန္ဒိနာ။
သခိတံ န ကရေယျ ပဏ္ဍိတော၊ ပါပေါ ကာပုရိသေန သင်္ဂမော။

၁၀၁၈. “သဒ္ဓေန စ ပေသလေန စ၊ ပညဝတာ ဗဟုဿုတေန စ။
သခိတံ ကရေယျ ပဏ္ဍိတော၊ ဘဒ္ဒေါ သပ္ပုရိသေန သင်္ဂမော။

၁၀၁၉. “ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။

၁၀၂၀. “ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိတစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။

၁၀၂၁. “အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၁၀၂၂.“အဋ္ဌပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၁၀၂၃.“အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

“ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။

“ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ။

၁၀၂၄.“ဗဟုဿုတော စိတ္တကထီ၊ ဗုဒ္ဓဿ ပရိစာရကော။
ပန္နဘာရော ဝိသညုတ္တော၊ သေယျံ ကပ္ပေတိ ဂေါတမော။

၁၀၂၅.“ခီဏာသဝေါ ဝိသညုတ္တော၊ သင်္ဂါတီတော သုနိဗ္ဗုတော။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇာတိမရဏပါရဂူ။

၁၀၂၆.“ယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတာ ဓမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။
နိဗ္ဗာနဂမနေ မဂ္ဂေ၊ သောယံ တိဋ္ဌတိ ဂေါတမော။

၁၀၂၇.“ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော။

၁၀၂၈.“အပ္ပဿုတာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဒေါဝ ဇီရတိ။
မံသာနိ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝဍ္ဎတိ။

၁၀၂၉.“ဗဟုဿုတော အပ္ပဿုတံ၊ ယော သုတေနာတိမညတိ။
အန္ဓော ပဒီပဓာရောဝ၊ တထေဝ ပဋိဘာတိ မံ။

၁၀၃၀.“ဗဟုဿုတံ ဥပါသေယျ၊ သုတဉ္စ န ဝိနာသယေ။
တံ မူလံ ဗြဟ္မစရိယဿ၊ တသ္မာ ဓမ္မဓရော သိယာ။

၁၀၃၁.“ပုဗ္ဗာပရညူ အတ္ထညူ၊ နိရုတ္တိပဒကောဝိဒေါ။
သုဂ္ဂဟီတဉ္စ ဂဏှာတိ၊ အတ္ထဉ္စောပပရိက္ခတိ။

၁၀၃၂.“ခန္တျာ ဆန္ဒိကတော ဟောတိ၊ ဥဿဟိတွာ တုလေတိ တံ။
သမယေ သော ပဒဟတိ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော။

၁၀၃၃.“ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ၊ သပ္ပညံ ဗုဒ္ဓသာဝကံ။
ဓမ္မဝိညာဏမာကင်္ခံ၊ တံ ဘဇေထ တထာဝိဓံ။

၁၀၃၄.“ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခော မဟေသိနော။
စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ ပူဇနီယော ဗဟုဿုတော။

၁၀၃၅.“ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
ဓမ္မံ အနုဿရံ ဘိက္ခု၊ သဒ္ဓမ္မာ န ပရိဟာယတိ။

၁၀၃၆.“ကာယမစ္ဆေရဂရုနော ၊ ဟိယျမာနေ အနုဋ္ဌဟေ။

သရီရသုခဂိဒ္ဓဿ၊ ကုတော သမဏဖာသုတာ။

၁၀၃၇. “န ပက္ခန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊ ဓမ္မာ န ပဋိဘန္တိ မံ။
ဂတေ ကလျာဏမိတ္တမှိ၊ အန္ဓကာရံဝ ခါယတိ။

၁၀၃၈. “အဗ္ဘတီတသဟာယဿ၊ အတီတဂတသတ္ထုနော။
နတ္ထိ ဧတာဒိသံ မိတ္တံ၊ ယထာ ကာယဂတာ သတိ။

၁၀၃၉. “ယေ ပုရာဏာ အတီတာ တေ၊ နဝေဟိ န သမေတိ မေ။
သွဇ္ဇ ဧကောဝ ဈာယာမိ၊ ဝဿုပေတောဝ ပက္ခိမာ။

၁၀၄၀. “ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေ ဗဟူ။
မာ တရယိတ္ထ သောတာရော၊ ပဿန္တု သမယော မမံ။

၁၀၄၁. “ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေ ပုထု။
ကရောတိ သတ္ထာ ဩကာသံ၊ န နိတရေတိ စက္ခုမာ။

၁၀၄၂. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ သေခဘူတဿ မေ သတော။
န ကာမသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။

၁၀၄၃. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ သေခဘူတဿ မေ သတော။
န ဒောသသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ပဿ ဓမ္မသုဓမ္မတံ။

၁၀၄၄. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန ကာယကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပာယိနီ။

၁၀၄၅. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန ဝစီကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပာယိနီ။

၁၀၄၆. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
မေတ္တေန မနောကမ္မေန၊ ဆာယာဝ အနပာယိနီ။

၁၀၄၇. “ဗုဒ္ဓဿ စင်္ကမန္တဿ၊ ပိဋ္ဌိတော အနုစင်္ကမိံ။
ဓမ္မေ ဒေသိယမာနမှိ၊ ဉာဏံ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။

၁၀၄၈. “အဟံ သကရဏီယောမှိ၊ သေခော အပ္ပတ္တမာနသော။
သတ္ထု စ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ယော အမှံ အနုကမ္ပကော။

၁၀၄၉. “တဒါသိ ယံ ဘိံသနကံ၊ တဒါသိ လောမဟံသနံ။
သဗ္ဗာကာရဝရူပေတေ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ။

၁၀၅၀. “ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခော မဟေသိနော။
စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ အာနန္ဒော ပရိနိဗ္ဗုတော။

၁၀၅၁. “ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ ကောသာရက္ခော မဟေသိနော။
စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ၊ အန္ဓကာရေ တမောနုဒော။

၁၀၅၂. “ဂတိမန္တော သတိမန္တော၊ ဓိတိမန္တော စ ယော ဣသိ။
သဒ္ဓမ္မဓာရကော ထေရော၊ အာနန္ဒော ရတနာကရော။

၁၀၅၃‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပိသုဏေန စာ**တိ အာဒိတော ဒွေ ဂါထာ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဒေဝဒတ္တပက္ခိယေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂံ ကရောန္တေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒဒါနဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ပိသုဏေနာ**တိ ပိသုဏာယ ဝါစာယ။ တာယ ဟိ ယုတ္တော ပုဂ္ဂလော ‘‘ပိသုဏော’’တိ ဝုတ္တော ယထာ နီလဂုဏယုတ္တော ပဋော နီလောတိ။ **ကောဓနေနာ**တိ ကုဇ္ဈနသီလေန။ အတ္တသမ္ပတ္တိနိဂူဟဏလက္ခဏဿ မစ္ဆေရဿ သမ္ဘဝတော **မစ္ဆရိနာ။ ဝိဘူတနန္ဒိနာ** တိ သတ္တာနံ ဝိဘူတံ ဝိဘဝနံ ဝိနာသံ ဣစ္ဆန္တေန, ဝိဘူတံ ဝါ ဝိသံ ဘာတေ ဘေဒေ, တံ နန္ဒနေန, သဗ္ဗမေတံ ဒေဝဒတ္တပက္ခိယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေ ဟိ ပဉ္စဝတ္ထုဒီပနာယ ဗဟူ ဇနေ သမ္မာပဋိပန္နေ ဘိန္ဒန္တာ သတ္ထရိ ဗဟိဒ္ဓတာယ ထဒ္ဓမစ္ဆရိယာဒိမစ္ဆရိယပကတာ မဟာဇနဿ မဟတော အနတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ **သခိတ**န္တိ သဟာယဘာဝံ သံသဂ္ဂံ န ကရေယျ, ကိံ ကာရဏာ? **ပါပေါ ကာပုရိသေန သင်္ဂမော** ကာပုရိသေန ပါပပုဂ္ဂလေန သမာဂမော နိဟီနော လာမကော။ ယေ ဟိဿ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တေသံ ဒုစ္စိန္တိတာဒိဘေဒံ ဗာလလက္ခဏမေဝ အာဝဟတိ, ပဂေဝ ဝစနကရဿ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ‘‘ယာနိ ကာနိစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော’’တိ အာဒိ (အ. နိ. ၃.၁)။

ယေန ပန သံသဂ္ဂေါ ကာတဗ္ဗော, တံ ဒဿေတုံ **‘‘သဒ္ဓေန စာ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သဒ္ဓေနာ** တိ ကမ္မကမ္မဖလသဒ္ဓာယ စေဝ, ရတနတ္တယသဒ္ဓာယ စ သမန္နာဂတေန။ **ပေသလေနာ**တိ ပိယသီလေန သီလသမ္ပန္နေန။ **ပညဝတာ**တိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ နိဗ္ဗေဓိကာယ ပညာယ ဝသေန ပညာသမ္ပန္နေန။ **ဗဟုဿုတေနာ** တိ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဗာဟုသစ္စာနံ ပါရိပူရိယာ ဗဟုဿုတေန။ **ဘဒ္ဒေါ** တိ တေန တာဒိသေန သာဓုနာ သင်္ဂမော ဘဒ္ဒေါ သုန္ဒရော ကလျာဏော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒံ အတ္ထံ အာဝဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ပဿ စိတ္တကတန္တိအာဒိကာ သတ္တ ဂါထာ အတ္တနော ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ကာမသညံ ဥပ္ပာဒေန္တိယာ ဥတ္တရာယ နာမ ဥပါသိကာယ ကာယဝိစ္ဆန္ဒနနတ္ထံ ဘာသိတာ ။ ‘‘အမ္ဗပါလိံ ဂဏိကံ ဒိသွာ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ဩဝါဒဒါနတ္ထ’’န္တိပိ ဝဒန္တိ။ တာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

ဗဟုဿုတော စိတ္တကထီ တိအာဒိကာ ဒွေ ဂါထာ ထေရေန အရဟတ္တံ ပတွာ ဥဒါနဝသေန ဘာသိတာ။ တတ္ထ **ပရိစာရကော**တိ ဥပဋ္ဌာကော။ **သေယျံ ကပ္ပေတိ** တိ အရဟတ္တပ္ပတ္တိသမနန္တရံ သယိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ထေရော ဟိ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေတွာ သရီရံ ဥတုံ ဂါဟာပေတုံ ဩဝရကံ ပဝိသိတွာ သယိတုံ မဉ္စကေ နိသိန္နော ပါဒါ စ ဘူမိတော မုတ္တာ, အပ္ပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ, ဧတ္ထန္တရေ အရဟတ္တံ ပတွာ သယိ။

ခီဏာသဝေါတိ ပရိက္ခီဏစတုရာသဝေါ, တတော ဧဝ စတူဟိပိ ယောဂေဟိ **ဝိသံယုတ္တော,** ရာဂသင်္ဂါဒီနံ အတိက္ကန္တတ္တာ **သင်္ဂါတီတော,** သဗ္ဗသော ကိလေသပရိဠာဟဿ ဝူပသန္တတ္တာ **သုနိဗ္ဗုတော** သီတိဘူတောတိ အတ္ထော။

ယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတော ဓမ္မော တိ ထေရံ ဥဒ္ဒိဿ ခီဏာသဝမဟာဗြဟ္မုနာ ဘာသိတာ ဂါထာ။ ဥပဋ္ဌိတာယ ဟိ ဓမ္မသင်္ဂီတိယာ ထေရံ ဥဒ္ဒိဿ ယေဟိ ဘိက္ခူဟိ ‘‘ဧကော ဘိက္ခု ဝိဿဂန္ဓံ ဝါယတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ အထ ထေရော အဓိဂတေ အရဟတ္တေ သတ္တပဏ္ဏိဂုဟာဒွါရံ သင်္ဃဿ သာမဂ္ဂိဒါနတ္ထံ အာဂတော, တဿ ခီဏာသဝဘာဝပ္ပကာသနေန သုဒ္ဓါဝါသမဟာဗြဟ္မာ။ တေ ဘိက္ခူ လဇ္ဇာပေန္တော **‘‘ယသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတော ဓမ္မော’’** တိ ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော – **ဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော **ဓမ္မော** တေနေဝ အဓိဂတာ ပဝေဒိတာ စ ပဋိဝေဓပရိယတ္တိဓမ္မော။ **ယသ္မိံ** ပုရိသဝိသေသေ ပတိဋ္ဌိတာ, သောယံ ကေတ္တကော **ကေတမော** ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဿ အဓိဂတတ္တာ ဣဒါနိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဂမနေ မဂ္ဂေ ပတိဋ္ဌဟိ, တဿ ကေံသဘာဂီတိ။

အထေကဒိဝသံ ကေပကမောဂ္ဂလ္လာနော နာမ ဗြာဟ္မဏော ထေရံ ပုစ္ဆိ – “တွံ ဗဟုဿုတောတိ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပာကဋော, ကိတ္တကာ ဓမ္မာ တေ သတ္ထာရာ ဘာသိတာ, တယာ ဓာရိတာ”တိ? တဿ ထေရော ပဋိဝစနံ ဒေန္တော **“ဒွာသီတိ”**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ ဒွာသီတိ သဟဿာနီတိ ယောဇနာ, **ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိန္တိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော ဥဂ္ဂဏှိံ ဒွိသဟဿာဓိကာနိ အသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ သတ္ထု သန္တိကာ အဓိဂဏှိန္တိ အတ္ထော။ **ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော**တိ ဒွေ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ ဘိက္ခုတော ဂဏှိံ, ဓမ္မသေနာပတိအာဒီနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကာ အဓိဂစ္ဆိံ။ **စတုရာသီတိသဟဿာနီ** တိ တဒုဘယံ သမောဓာနေတွာ စတုသဟဿာဓိကာနိ အသီတိသဟဿာနိ။ **ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော** တိ ယေ ယထာဝုတ္တပရိမာဏာ ဓမ္မက္ခန္ဓာ မယှံ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ ဇိဝှဂ္ဂေ ပရိဝတ္တန္တီတိ။

အထေကဒါ ထေရော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာဓုရေပိ ဂန္ထဓုရေပိ အနနုယုတ္တံ ဧကံ ပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ ဗာဟုသစ္စာဘာဝေ အာဒီနဝံ ပကာသေန္တော **“အပ္ပဿုတာယံ”** န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပဿုတာယံ** န္တိ ဧကဿ ဒွိန္နံ ဝါ ပဏ္ဏာသာနံ, အထ ဝါ ပန ဝဂ္ဂါနံ အန္တမသော ဧကဿ ဒွိန္နံ ဝါ သုတ္တန္တာနမ္ပိ ဥဂ္ဂဟိတာနံ အဘာဝေန အပ္ပဿုတော အယံ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ပန ဥဂ္ဂဟေတွာ အနနုယုဉ္ဇန္တော ဗဟုဿုတောဝ။ **ဗလိဗဒ္ဒောဝ ဇီရတိ** တိ ယထာ ဗလိဗဒ္ဒော ဇီရမာနော ဝဍ္ဎမာနော နေဝ မာတု န ပိတု, န သေသဉာတကာနံ အတ္ထာယ ဝဍ္ဎတိ, အထ ခေါ နိရတ္ထကမေဝ ဇီရတိ; ဧဝမေဝံ အယမ္ပိ န ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ ကရောတိ, န အာစရိယဝတ္တံ, န အာဂန္တုကဝတ္တာဒီနိ, န ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇတိ, နိရတ္ထကမေဝ ဇီရတိ။ **မံသာနိ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ** တိ ယထာ ဗလိဗဒ္ဒဿ “ကသနဘာရဝဟနာဒီသု အသမတ္ထော ဧသော”တိ အရညေ ဝိဿဇ္ဇိတဿ ယထာ တထာ ဝိစရန္တဿ ခါဒန္တဿ ပိဝန္တဿ မံသာနိ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ; ဧဝမေဝံ ဣမဿာပိ ဥပဇ္ဈာယာဒီဟိ ဝိဿဇ္ဇိတဿ သင်္ဃံ နိဿာယ စတ္တာရော ပစ္စယေ လဘိတွာ ဥဒ္ဓဝိရေစနာဒီနိ ကတွာ ကာယံ ပေါသေန္တဿ မံသာနိ ဝဍ္ဎန္တိ ထူလသရီရော ဟုတွာ ဝိစရတိ။ **ပညာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရာ ပနဿ ပညာ ဧကင်္ဂုလိမတ္တာပိ န ဝဍ္ဎတိ, အရညေ ဂစ္ဆလတာဒီနိ ဝိယ အဿ ဆဒွါရာနိ နိဿာယ တဏှာ စေဝ နဝဝိဓမာနော စ ဝဍ္ဎတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဗဟုဿုတော တိ ကထာ အတ္တနော ဗာဟုသစ္စံ နိဿာယ အညံ အတိမညန္တံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥဒ္ဒိဿ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သုတေနာ**တိ သုတဟေတု အတ္တနော ဗာဟုသစ္စနိမိတ္တံ။ **အတိမညတီ**တိ အတိက္ကမိတွာ မညတိ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေန္တော ပရံ ပရိဘဝတိ။ **တထေတ**တိ ယထာ အန္ဓော အန္ဓကာရေ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေန္တော အာလောကအာနေန ပရေသံယေဝ အတ္ထာဝဟော , န အတ္တနော, တထေဝ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စေန သုတဝါ ပုဂ္ဂလော သုတေန အနုပပန္နော အတ္တနော အတ္ထံ အပရိပူရေန္တော အန္ဓော ဉာဏာလောကအာနေန ပရေသံယေဝ အတ္ထာဝဟော, န အတ္တနော, ဒီပဓာရော အန္ဓော ဝိယ မယှံ ဥပဋ္ဌာတီတိ။

ဣဒါနိ ဗာဟုသစ္စေ အာနိသံသံ ဒဿေန္တော **“ဗဟုဿုတ”** န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဥပာသေယျာ** တိ ပယိရုပာသေယျ။ **သုတဉ္စ န ဝိနာသယေ** တိ ဗဟုဿုတံ ပယိရုပာသိတွာ လဒ္ဓံ သုတဉ္စ န ဝိနာသေယျ, န သုဿေယျ ဓာရဏပရိစယပရိပုစ္ဆာမနသိကာရေဟိ ဝဍ္ဎေယျ။ **တံ မူလံ ဗြဟ္မစရိယဿာ** တိ ယသ္မာ ဗဟုဿုတံ ပယိရုပာသိတွာ လဒ္ဓံ တံ သုတံ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ မူလံ ပဓာနကာရဏံ။ **တသ္မာ ဓမ္မဓရော သိယာ** ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတွာ ယထာသုတဿ ဓမ္မဿ ဓာရဏေ ပဋ္ဌမံ ပရိယတ္တိဓမ္မဓရော ဘဝေယျ။

ဣဒါနိ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စေန သာဓေတဗ္ဗမတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ပုဗ္ဗာပရညူ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗဉ္စ အပရဉ္စ ဇာနာတီတိ **ပုဗ္ဗာပရညူ** ။ ဧကိဿာ ဟိ ကထာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ အပညာယမာနေပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝါ ပညာယမာနေ အပရဘာဂေ အပညာယမာနေပိ “ဣမဿ အပရဘာဂဿ ဣမိနာ ပုဗ္ဗဘာဂေန , ဣမဿ ဝါ ပုဗ္ဗဘာဂဿ ဣမိနာ အပရဘာဂေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဇာနန္တော ပုဗ္ဗာပရညူ နာမ။ အတ္တတ္ထာဒိဘေဒံ တဿ တဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနာတီတိ **အတ္ထညူ။ နိရုတ္တိပဒကောဝိဒော** တိ နိရုတ္တိယံ သေသပဒေသုပိ စာတိ စတူသုပိ ပဋိသမ္ဘိဒါသု ဆေကော။ **သုဂ္ဂဟီတဉ္စ ဂဏှာတီ** တိ တေနေဝ ကောဝိဒဘာဝေန အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော စ ဓမ္မံ သုဂဟိတမေဝ ကတွာ ဂဏှာတိ။ **အတ္ထဉ္စောပပရိက္ခတီ** တိ ယထာသုတဿ ယထာပရိယတ္တဿ ဓမ္မဿ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ “ဣတိ သီလံ, ဣတိ သမာဓိ, ဣတိ ပညာ, ဣမေ ရူပာရူပဓမ္မာ”တိ မနသာ အနုပေက္ခတိ။

ခန္ဓာ ဆန္ဒိကတော ဟောတီတိ တေသု မနသာ အနုပေက္ခိတေသု ဓမ္မေသု ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ နိဇ္ဈာနံ ခမာပေတွာ ရူပပရိဂ္ဂဟာဒိမုခေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသေ ဆန္ဒိကတော ဆန္ဒဇာတော ဟောတိ။ တထာဘူတော စ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော **ဥဿဟိတွာ တုလေတီ**တိ တံ တံ ပစ္စယနာမရူပဒဿနဝသေန ဥဿာဟံ ကတွာ တတော ပရံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ တုလေတိ "အနိစ္စ"န္တိပိ, "ဒုက္ခ"န္တိပိ, "အနတ္တာ"တိပိ တံ နာမရူပံ တီရေတိ ဝိပဿတိ။ **သမယေ သော ပဒဟတိ, အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော**တိ သော ဧဝံ ပဿန္တော ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗာဒိသမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနာဒိနာ ပဒဟတိ, ပဒဟန္တော စ အဇ္ဈတ္တံ ဂောစရဇ္ဈတ္တေ ဝိပဿနာသမာဓိနာ မဂ္ဂသမာဓိနာ စ သုဋ္ဌု သမာဟိတော ဘဝေယျ, အသမာဓာနဟေတုဘူတေ ကိလေသေ ပဇဟေယျ။ သွာယံ ဂုဏော သဗ္ဗောပိ ယသ္မာ ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ သပ္ပညံ ဗုဒ္ဓသာဝကံ ပယိရုပာသန္တဿ ဟောတိ, တသ္မာ အသင်္ခတံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ဒုက္ခာဒိသု ပရိညာဒိဝိသိဋ္ဌကိစ္စတာယ ဓမ္မဝိညာဏသင်္ခါတံ ဓမ္မညာဏံ အာကင်္ခန္တော တထာဝိဓံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ကလျာဏမိတ္တံ ဘဇေထ, သေဝေယျ ပယိရုပာသေယျာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဗဟုပကာရတာယ တဿ ပူဇနီယတံ ဒဿေန္တော **"ဗဟုဿုတော"** တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – သုတ္တဂေယျာဒိ ဗဟု သုတံ ဧတဿာတိ **ဗဟုဿုတော** ။ တမေဝ ဒေသနာဓမ္မံ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ ဝိယ အဝိနဿန္တံ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မဓရော**။ တတော ဧဝ မဟေသိနော ဘဂဝတော ဓမ္မကောသံ ဓမ္မရတနံ အာရက္ခတီတိ **ကောသာရက္ခော** ။ ယသ္မာ သဒေဝကဿ လောကဿ သမဒဿနေန စက္ခုဘူတော, တသ္မာ **စက္ခု သဗ္ဗဿ လောကဿ ပူဇနီယော** မာနနီယောတိ, ဗဟုဿုတဘာဝေန ဗဟုဇနဿ ပူဇနီယဘာဝဒဿနတ္ထံ နိဂမနဝသေန ပုနပိ **"ဗဟုဿုတော"**တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝရူပံ ကလျာဏမိတ္တံ လဘိတွာပိ ကာရကဿေဝ အပရိဟာနိ, န အကာရကဿာတိ ဒဿေန္တော **"ဓမ္မာရာမော"**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ နိဝါသနဋ္ဌေန သမထဝိပဿနာဓမ္မော အာရာမော, တသ္မိံ ဧဝ ဓမ္မေ ရတော အဘိရတောတိ **ဓမ္မရတော,** တဿေဝ ဓမ္မဿ ပုနပ္ပုနံ ဝိစိန္တနေန **ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ** ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇေန္တော မနသိ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **အနုဿရ**န္တိ တမေဝ ဓမ္မံ အနုဿရန္တော။ **သဒ္ဓမ္မာ** တိ ဧဝရူပေ ဘိက္ခု သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မာ စ န ပရိဟာယတိ, န ကဒါစိ တဿ တတော ပရိဟာနိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

အထေကဒိဝသံ ကာယေ အဝိတရာဂံ ကုသီတံ ဟီနဝီရိယံ ကောသလ္လာယာ တိ နာမံ ဘိက္ခုံ သံဝေဇေန္တော **"ကာယမစ္ဆေရဂရုနော"**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ကာယမစ္ဆေရဂရုနော** တိ "ကာယဒဠှီဗဟုလဿ ကာယေ မမတ္တဿ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ ကာယေန ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ အကတွာ ဝိစရန္တဿ။ **ဟိယျမာနေ** တိ အတ္တနော ကာယေ ဇီဝိတေ စ ခဏေ ခဏေ ပရိဟိယျမာနေ။ **အနုဋ္ဌဟေ** တိ သီလာဒီနံ ပရိပူရဏဝသေန ဥဋ္ဌာနဝီရိယံ န ကရေယျ။ **သရီရသုခဂိဒ္ဓဿာ**တိ အတ္တနော သရီရဿ သုခာပနေနေဝ ဂေဓံ အာပန္နဿ။ **ကုတော သမဏဖာသုတာ**တိ ဧဝရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ သာမညဝသေန ကုတော သုခဝိဟာရော, ဖာသုဝိဟာရော န တဿ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

န ပက္ခန္တီ တိအာဒိကာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဓမ္မသေနာပတိနော ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ သုတွာ ထေရေန ဘာသိတာ။ တတ္ထ **န ပက္ခန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ** တိ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒါ သဗ္ဗာ ဒိသာ န ပက္ခာယန္တိ, ဒိသာမူဠှောဟာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာ န ပဋိဘန္တိ မ**န္တိ ပုဗ္ဗေ သုဋ္ဌု ပဂုဏာပိ ပရိယတ္တိဓမ္မာ ဣဒါနိ သက္ကစ္စံ သမန္နာဟရိယမာနာပိ မယှံ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **ဂတေ ကလျာဏမိတ္တမှီ** တိ သဒေဝကဿ လောကဿ ကလျာဏမိတ္တဘူတေ ဓမ္မသေနာပတိမှိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဂတေ။ **အန္ဓကာရံဝ ခါယတီ**တိ သဗ္ဗောပါယံ လောကော အန္ဓကာရော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။

အဗ္ဘတီတသဟာယဿာ တိ အပဂတသဟာယဿ, ကလျာဏမိတ္တရဟိတဿာတိ အတ္ထော။ **အတီတဂတသတ္ထုနော**တိ အာယသ္မတော အတီတော ဟုတွာ နိဗ္ဗာနဂတသတ္ထုကဿ, သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေတိ အတ္ထော။ **ယထာ ကာယဂတာ သတီ**တိ ကာယဂတာသတိဘာဝနာ တက္ကရဿ ယထာ ဧကန္တဟိတာဝဟာ, ဧဝံ တောဒိသံ အနာထဿ ပုဂ္ဂလဿ ဧကန္တဟိတာဝဟံ အညံ မိတ္တံ နာမ နတ္ထိ, သနာထဿ အညာပိ ဘာဝနာ ဟိတာဝဟာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။

ပုရာဏာတိ ပောရာဏာ, သာရိပုတ္တာဒိကေ ကလျာဏမိတ္တေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နဝေဟီ**တိ နဝကေဟိ။ **န သမေတိ မေ**တိ မယှံ စိတ္တံ န သမာဂစ္ဆတိ, န တေ မမ စိတ္တံ အာရာဓေန္တီတိ အတ္ထော။ **သွဝဇ္ဇ ဧကော ဈာယာမိ** တိ သောဟံ အဇ္ဇ ဝုမှတရေဟိ ဝိရဟိတော ဧကော ဟုတွာ ဈာယာမိ ဈာနပသုတော ဟောမိ။ **ဝဿုပေတော** တိ ဝဿကာလေ ကုလာဝကံ ဥပေတော ပက္ခီ ဝိယ။ "တသုပေတော"တိပိ ပာဠိ, တသံ ဥပဂတောတိ အတ္ထော။

ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ တိ ကထာ သတ္ထာရာ ဘာသိတာ။ တဿတ္ထော – မမ ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ နာနာဝိဓဝိဒေသပတသိကဗဟုဇနေ, အာနန္ဒ, မမ ဥပသင်္ကမနံ မာ တရေသိ။ ကသ္မာ? တေ သောတာရော ဓမ္မဿ, မမံ ပဿန္တု, အယမေဝ ဒဿနာယ သမယောတိ။

တံ သုတွာ ထေရော **"ဒဿနာယ အဘိက္ကန္တေ**"တိ အပရံ ကထမာဟ။ ဣမာယ ဟိ ကထာယ သမ္ဗန္ဓတ္ထံ ပုရိမကထာ ဣဓ နိက္ခိတ္တာ။ တေနေဝ သစာဟံ ဒေသန္တရတော အာဂတာဂတေ တာဝဒေဝ ဒဿေတုံ လစ္ဆာမီတိ တေသွေ သ ပဒဿ အတ္ထသိဒ္ဓိ ဒဿေတိ။

ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ တိ ပဉ္စ ကထာ အတ္တနော အင်္ဂုပဋ္ဌာကဘာဝံ ဒီပေတုံ ဝုတ္တာ။ အာရဒ္ဓကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေန ဟိ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနပသုတဘာဝေန စ ထေရဿ မဂ္ဂေန အသမုစ္ဆိန္နာပိ ကာမသညာဒယော န ဥပ္ပဇ္ဇိံသု, ကာယဝစီမနောကမ္မာနိ စ သဗ္ဗကာလံ သတ္ထရိ မေတ္တာပုဗ္ဗင်္ဂမာနိ မေတ္တာနုပရိဝတ္တာနိ အဟေသုံ။ တတ္ထ **ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနီ**တိ ပဉ္စဝီသတိ သံဝစ္ဆရာနိ။ **သေခဘူတဿ မေ သတော** တိ သေခဘူမိယံ သောတာပတ္တိဖလေ ဌိတဿ မေ သတော။ **ကာမသညာ**တိ ကာမသဟဂတာ သညာ န ဥပ္ပဇ္ဇိ, တေ့ စ ကာမသညာဒိအနုပ္ပတ္တိဝစနေန အတ္တနော အာသယသုဒ္ဓိံ ဒဿေတိ, **"မေတ္တေန ကာယကမ္မေနာ"** တိအာဒိနာ ပယောဂသုဒ္ဓိံ။ တတ္ထ ဂန္ဓကုဋိယံ ပရိဘဏ္ဍကရဏာဒိနာ သတ္ထု ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏေန စ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဓမ္မဒေသနာကာလာရောစနာဒိနာ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ, ရဟောဂတဿ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ဟိတူပသံဟာရမနသိကာရေန မေတ္တံ မနောကမ္မံ။ **ဆာယာ မေ အနပါယိနီ** တိ အတ္တနော သေက္ခဘူမိပတ္တိမာဟ။

အဟံ သကရဏီယောမှီတိ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနေ ဥပဋ္ဌိတေ မဏ္ဍလမာဠေ ပဝိသိတွာ ကပိသီသံ အာလမ္ဗိတွာ သောကာဘိဘူတေန ဝုတ္တကထာ ။ တတ္ထ **သကရဏီယောမှီ**တိ ဒုက္ခပရိဇာနနာဒိနာ ကရဏီယေန သကရဏီယော အမှိ။ **အပ္ပတ္တမာနသော** တိ အနဓိဂတာရဟတ္တော။ **သတ္ထု စ ပရိနိဗ္ဗာန** န္တိ မယှံ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနဉ္စ ဥပဋ္ဌိတံ။ **ယော အမှံ အနုကမ္ပကော** တိ ယော သတ္ထာ မယှံ အနုဂ္ဂဟကော။

တဒာသိ ယံ ဘိံသနကန္တိ ကထာ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ပထဝီကမ္ပနဒေဝဒုန္ဒုဘိဖလနာဒိကေ ဒိသွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂေန ဝုတ္တကထာ။

ဗဟုဿုတော တိအာဒိကာ တိဿော ကထာ ထေရံ ပသံသန္တေဟိ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဌပိတာ။ တတ္ထ **ဂတိမန္တော**တိ အသဒိသာယ ဉာဏဂတိယာ သမန္နာဂတော။ **သတိမန္တော** တိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော။ **ဓိတိမန္တော**တိ အသာဓာရဏာယ ဗုဒ္ဓဝစနုဂ္ဂဏှနဓာရဏသမတ္ထာယ ဓိတိသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော။ အယဉ္ဟိ ထေရော ဧကပဒေယေဝ ဌတွာ သဋ္ဌိပဒသဟဿာနိ သတ္ထာရာ ကထိတနိယာမေနေဝ ဂဏှာတိ, ဂဟိတဉ္စ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ ဝိယ သဗ္ဗကာလံ န ဝိနဿတိ, အဝိပရီတဗုဒ္ဓနာဝဓာရဏသမတ္ထာယ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ, အတ္ထာဝဓာရဏသမတ္ထာယ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ စ သမန္နာဂတော။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာန"န္တိအာဒိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉)။ တထာ စာဟ ဓမ္မသေနာပတိ – "အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော"တိအာဒိ (အ. နိ. ၅.၁၆၉)။ **ရတနာကရော**တိ သဒ္ဓမ္မရတနဿ အာကရဘူတော။

ပရိစိဏ္ဏော တိ ကထာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ထေရေန ဘာသိတာ, သာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

အာနန္ဒတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိံသနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. စတ္တာလီသနိပါတော

၁. မဟာကဿပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

စတ္တာလီသနိပါတေ **န ဂဏေန ပုရက္ခတော**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဝေဒေဟော နာမ အသီတိကောဋိဝိဘဝေါ ကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ။ သော ဗုဒ္ဓမာမကော, ဓမ္မမာမကော, သင်္ဃမာမကော ဥပါသကော ဟုတွာ ဝိဟရန္တော ဧကသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ ပါတောဝ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိဉ္စ ခဏေ သတ္ထာ မဟာနိသဘတ္ထေရံ နာမ တတိယသာဝကံ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ, ယဒိဒံ နိသဘော"တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ဥပါသကော တံ သုတွာ ပသန္နော ဓမ္မကထာဝသာနေ မဟာဇနေ ဥဋ္ဌာယ ဂတေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "သွေ မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာ"တိ နိမန္တေသိ။ "မဟာ ခော, ဥပါသက , ဘိက္ခုသင်္ဃော"တိ။ "ကိတ္တကော, ဘန္တေ"တိ? "အဍ္ဎဋ္ဌဘိက္ခုသတသဟဿာ"နိ။ "ဘန္တေ, ဧကံ သာမဏေရမ္ပိ ဝိဟာရေ အသေသေတွာ မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာ"တိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ ဥပါသကော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထု ကာလံ အာရောစာပေသိ။ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဥပါသကဿ ဃရံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ဒက္ခိဏောဒကာဝသာနေ ယာဂုအာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ အကာသိ။ ဥပါသကောပိ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ အန္တရေ မဟာနိသဘတ္ထေရော ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တမေဝ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဥပါသကော ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ "ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာ"တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ အဒါသိ။ "ဘန္တေ, ဣဓေဝ ပဝိသထ, သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နော"တိ။ "န ဝဋ္ဋိဿတိ, ဥပါသကာ"တိ။ သော ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ တတော ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ – "မဟာနိသဘတ္ထေရော, ဘန္တေ, 'သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နော'တိ ဝုတ္တေပိ ပဝိသိတုံ န ဣစ္ဆိ, အတ္ထိ နု ခော ဧတဿ တုမှာကံ ဂုဏေဟိ အတိရေကဂုဏော"တိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝဏ္ဏမစ္ဆေရံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ သတ္ထာ ဧဝမာဟ – "ဥပါသက, မယံ ဘိက္ခံ အာဂမယမာနာ ဂေဟေ နိသီဒာမ, သော ပန ဘိက္ခု န ဧဝံ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခံ ဥဒိက္ခတိ, မယံ ဂါမန္တသေနာသနေ ဝသာမ, သော အရညသ္မိံယေဝ ဝသတိ, မယံ ဆန္နေ ဝသာမ, သော အဗ္ဘောကာသေယေဝ ဝသတီ"တိ ဘဂဝါ "အယဉ္စ အယဉ္စေတဿ ဂုဏော"တိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပူရယမာနော ဝိယ တဿ ဂုဏံ ကထေသိ။

ဥပါသကော ပကတိယာပိ ဇလမာနပဒီပေါ တေလေန အာသိတ္တော ဝိယ သုဋ္ဌုတရံ ပသန္နော ဟုတွာ စိန္တေသိ – "ကိံ မယှံ အညာယ သမ္ပတ္တိယာ, အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဓုတဝါဒါနံ အဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ ပတ္ထနံ ကရိဿာမီ"တိ။ သော ပုနပိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ တေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသေ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃဿ တိစီဝရာနိ ဒတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဧဝမာဟ – "ယံ မေ, ဘန္တေ, သတ္တ ဒိဝသေ ဒါနံ ဒေန္တဿ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ, မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ, မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ, ဣမိနာဟံ န အညံ ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ သက္ကမာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဝါ ပတ္ထေမိ, ဣဒံ ပန မေ ကမ္မံ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မဟာနိသဘတ္ထေရေန ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ ပါပုဏနတ္ထာယ တေရသဓုတင်္ဂဓရာနံ အဂ္ဂဘာဝဿ အဓိကာရော ဟောတူ"တိ။ သတ္ထာ "မဟန္တံ ဌာနံ ဣမိနာ ပတ္ထိတံ, သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခော, နော"တိ ဩလောကေန္တော သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ အာဟ – "မနာပံ တေ ဌာနံ ပတ္ထိတံ, အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပါဝသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ , တဿ တွံ တတိယသာဝကော မဟာကဿပတ္ထေရော နာမ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။ တံ သုတွာ ဥပါသကော "ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထီ"တိ ပုနဒိဝသေ ပတ္တဗ္ဗံ ဝိယ တံ သမ္ပတ္တိံ အမညိတ္ထ။ သော ယာဝတာယုကံ ဒါနံ ဒတွာ, သီလံ သမာဒါယ ရက္ခိတွာ, နာနပ္ပကာရံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ, ကာလံ ကတွာ, သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဣတော ဧကနဝုတေ ကပ္ပေ ဝိပဿိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဗန္ဓုမတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ အညတရသ္မိံ ပရိဇိဏ္ဏဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ သတ္တမေ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ ဓမ္မံ ကထေသိ, မဟန္တံ ကောလာဟလံ ဟောတိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဒေဝတာ "သတ္ထာ ဓမ္မံ ကထေဿတီ"တိ အာရောစေသုံ။ ဗြာဟ္မဏော တံ သာသနံ အဿောသိ ။ တဿ စ နိဝါသနသာဋကော ဧကောယေဝ ဟောတိ, တထာ ဗြာဟ္မဏိယာ။ ပါရုပနံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ ဧကမေဝ။ သော သကလနဂရေ "ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏော"တိ ပညာယိ။ သော ဗြာဟ္မဏာနံ ကေနစိဒေဝ ကိစ္စေန သန္နိပါတေ သတိ ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ သယံ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏီနံ သန္နိပါတေ သတိ သယံ ဂေဟေ အစ္ဆတိ, ဗြာဟ္မဏီ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ – "ဘောတိ, ကိံ ရတ္တိံ ဓမ္မံ သုဏိဿသိ, ဒိဝါ"တိ? "မယံ မာတုဂါမဇာတိကာ နာမ ရတ္တိံ သောတုံ န သက္ကောမ, ဒိဝါ သောဿာမာ"တိ ဗြာဟ္မဏံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဥပါသိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဒိဝါ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တေ နိသိန္နာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥပါသိကာဟိယေဝ သဒ္ဓိံ အာဂမာသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသိန္နော စိတ္တဗီဇနိံ အာဒါယ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ, သိနေရုံ မန္ထံ ကတွာ သာဂရံ နိမ္မထေန္တော ဝိယ, ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ပရိသပရိယန္တေ နိသိန္နဿ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဌမယာမသ္မိံယေဝ သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ပါရုတဝတ္ထံ သင်္ဃရိတွာ "ဒသဗလဿ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ အထဿ အာဒီနဝသဟဿံ ဒဿယမာနံ မစ္ဆေရံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော "ဗြာဟ္မဏိယာ မယှဉ္စ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ, အညံ ကိဉ္စိ ပါရုပနံ နတ္ထိ, အပါရုပိတွာ စ နာမ ဗဟိ ဝိစရိတုံ န သက္ကာ"တိ သဗ္ဗထာပိ အဒါတုကာမော အဟောသိ, အထဿ နိက္ခန္တေ ပဌမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တထေဝ စိန္တေတွာ တထေဝ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ မဇ္ဈိမယာမေ နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော "ယံ ဝါ ဟောတု တံ ဝါ ပစ္ဆာပိ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝတ္ထံ သင်္ဃရိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ ဌပေသိ။ တတော ဝါမဟတ္ထံ အာဘုဇိတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန တိက္ခတ္တုံ အပ္ဖောဋေတွာ "ဇိတံ မေ, ဇိတံ မေ"တိ တယော ဝါရေ နဒိ။

တသ္မိဉ္စ သမယေ ဗန္ဓုမရာဇာ ဓမ္မာသနဿ ပစ္ဆတော အန္တောသာဏိယံ နိသိန္နော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ရညော စ နာမ "ဇိတံ မေ"တိ သဒ္ဒော အမနာပေါ ဟောတိ ။ သော ပုရိသံ ပေသေသိ – "ဂစ္ဆ, ဧတံ ပုစ္ဆ ကိံ ဝဒသီ"တိ။ သော တေန ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတော "အဝသေသာ ဟတ္ထိယာနာဒီနိ အာရုယှ အသိစမ္မာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရသေနံ ဇိနန္တိ, န တံ အစ္ဆရိယံ။ အဟံ ပန ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တဿ ကူဋဂေဏဿ မုဂ္ဂရေန သီသံ ဘိန္ဒိတွာ တံ ပလာပေန္တော ဝိယ မစ္ဆေရစိတ္တံ မဒ္ဒိတွာ ပါရုတဝတ္ထံ ဒသဗလဿ အဒါသိံ, တံ မေ မစ္ဆရိယံ ဇိတ"န္တိ အာဟ။ သော ပုရိသော အာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ အာဟ – "အမှေဟ, ဘဏေ, ဒသဗလဿ အနုရူပံ န ဇာနိမှ, ဗြာဟ္မဏော ဇာနီ"တိ ဝတ္ထယုဂံ ပေသေသိ။ တံ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – "အယံ မယှံ တုဏှီနိသိန္နဿ ပဌမံ ကိဉ္စိ အဒတွာ သတ္ထု ဂုဏေ ကထေန္တဿ အဒါသိ။ သတ္ထု ဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နေန ပန မယှံ ကော အတ္ထော"တိ တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ ဒသဗလဿေဝ အဒါသိ။ ရာဇာပိ "ကိံ ဗြာဟ္မဏေန ကတ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "တမ္ပိ တေန ဝတ္ထယုဂံ တထာဂတဿေဝ ဒိန္န"န္တိ သုတွာ အညာနိပိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ, သော တာနိပိ အဒါသိ။ ရာဇာ အညာနိပိ စတ္တာရီတိ ဧဝံ ယာဝ ဒွတ္တိံသဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော "ဣဒံ ဝဍ္ဎေတွာ ဝဍ္ဎေတွာ ဂဟဏံ ဝိယ ဟောတီ"တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဧကံ, ဗြာဟ္မဏိယာ ဧကန္တိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ဂဟေတွာ တိံသယုဂါနိ တထာဂတဿေဝ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သော သတ္ထု ဝိဿာသိကော ဇာတော။

အထ နံ ရာဇာ ဧကဒိဝသံ သီတသမယေ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တံ ဒိသွာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ အတ္တနော ပါရုတရတ္တကမ္ဗလံ ဒတွာ အာဟ – "ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမံ ပါရုပိတွာ ဓမ္မံ သုဏာဟီ"တိ။ သော "ကိံ မေ ဣမိနာ ကမ္ဗလေန ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ ဥပနီတေနာ"တိ စိန္တေတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ တထာဂတဿ မဉ္စဿ ဥပရိ ဝိတာနံ ကတွာ အဂမာသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပါတောဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ကမ္ဗလေ ပဋိဟညန္တိ, ကမ္ဗလော အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ ရာဇာ ဥလ္လောကေန္တော သဉ္ဇာနိတွာ အာဟ – "အမှာကံ, ဘန္တေ, ဧသ ကမ္ဗလော, အမှေဟိ ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏဿ

သ ဒိန္နေ’’တိ။ ‘‘တုမှေဟဟိ, မဟာရာဇ, ဗ္ရာဟ္မဏော ပူဇိတော, ဗ္ရာဟ္မဏေန မယံ ပူဇိတာ’’တိ။ ရာဇာ ‘‘ဗ္ရာဟ္မဏော ယုတ္တံ အညာသိ, န မယ’’န္တိ ပသီဒိတွာ ယံ မနုဿာနံ ဥပကာရဘူတံ, တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌင်္ဂံ ကတွာ သဗ္ဗင်္ဂံ နာမ အနံ ဒတွာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သောပိ ‘‘အဋ္ဌင်္ဂံ နာလ စတုသဋ္ဌိ ဟောတိ’’တိ စတုသဋ္ဌိ သလာက ဘတ္တာနိ ဥပနိဗန္ဓာပေတွာ ယာဝဇီဝံ အနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ပုန တတော စုတော ကဿပသ္မိံ ကပ္ပေ ကောဏ္ဍာဂမနဿ စ ဘဂဝတော ကဿပဒသဗလဿ စာတိ ဒွိန္နံ ဗုဒ္ဓာနံ အန္တရေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယဃရေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဃရာဝာသံ ဝသန္တော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ စရတိ။ တသ္မိံ စ သမယေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော နဒီတီရေ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တော အနုဝါတေ အပ္ပဟောန္တေ သင်္ဃရိတွာ ဌပေတုံ အာရဒ္ဓော။ သော ဒိသွာ ‘‘ကသ္မာ, ဘန္တေ, သင်္ဃရိတွာ ဌပေထာ’’တိ အာဟ။ ‘‘အနုဝါတော နပ္ပဟောတီ’’တိ။ ‘‘ဣမိနာ, ဘန္တေ, ကရောထာ’’တိ ဥတ္တရသာဋကံ ဒတွာ ‘‘နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကောစိ ပရိဟာနိ မာ ဟောတူ’’တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။

ဃရေပိဿ ဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ကလဟံ ကရောန္တိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ အထဿ ဘဂိနီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ တဿ ဘရိယံ သန္ဓာယ ‘‘ဧဝရူပံ ဗာလံ ယောဇနသတေန ပရိဝဇ္ဇေယျ’’န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သာ ဂေဟင်္ဂဏေ ဌိတာ သုတွာ ‘‘ဣမာယ ဒိန္နဘတ္တံ မာ ဧသ ဘုဉ္ဇတူ’’တိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ဣတရာ ဒိသွာ ‘‘ဗာလေ, တွံ မံ တာဝ အက္ကောသ ဝါ ပဟရ ဝါ, ဧဝရူပဿ ပန ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိဿ ပတ္တတော ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလံ ဒာတုံ န ယုတ္တ’’န္တိ အာဟ။ အထဿ ဘရိယာယ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ ‘‘တိဋ္ဌထ, ဘန္တေ’’တိ ကလလံ ဆဍ္ဍေတွာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ပဏီတဘတ္တဿ စတုမဓုရဿ စ ပူရေတွာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ‘‘ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပာတော ဩဘာသဇာတော, ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ’’တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အနုမောဒိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။

တေပိ ဇာယမ္ပတိကာ ယာဝတာယုကံ ကုသလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန တတော စဝိတွာ ဥပာသကော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဣတရာပိ တာဒိသဿေဝ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ တမေဝ သေဋ္ဌိဓီတရံ အာနယိံသု။ တဿာ ပုဗ္ဗေ အနိဋ္ဌဝိပါကဿ ဟာပကမ္မဿ အာနုဘာဝေန ပတိကုလံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ ဥမ္မာရဗ္ဘန္တရေ သကလသရီရံ ဥဃ္ဃာဋိတဝစ္စကုဋိ ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇာတံ။ သေဋ္ဌိကုမာရော ‘‘ကဿာယံ ဂန္ဓော’’တိ ပုစ္ဆိတွာ, ‘‘သေဋ္ဌိကညာယာ’’တိ သုတွာ, ‘‘နီဟရထ, နီဟရထာ’’တိ အာဘတနိယာမေနေဝ ကုလဃရံ ပေသေသိ။ သာ ဧတေနေဝ နီဟာရေန သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိတာ။

တေန စ သမယေန ကဿပဒသဗလော ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿ ဃနကောဋ္ဋိမာဟိ သတသဟဿဂ္ဃနိကာဟိ ရတ္တသုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာဟိ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ စေတိယံ အာရဘိံသု။ တသ္မိံ စေတိယေ ကရိယမာနေ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ စိန္တေသိ – ‘‘အဟံ သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိတာ, ကိံ မေ ဇီဝိတေနာ’’တိ အတ္တနော အာဘရဏဘဏ္ဍံ ဘဉ္ဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကံ ကာရေသိ ရတနာယတံ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထိန္နံ စတုရင်္ဂုလုဗ္ဗေဓံ။ တတော ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌ ဥပ္ပလဟတ္ထကေ အာဒာယ စေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဂတာ။ တသ္မိဉ္စ ခဏေ ဧကာ ဣဋ္ဌကာပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ အာဂစ္ဆမာနာ ဃဋနိဋ္ဌကာယ ဦနာ ဟောတိ, သေဋ္ဌိဓီတာ ဝဍ္ဎကိံ အာဟ – ‘‘ဣမံ ဣဋ္ဌကံ ဧတ္ထ ဌပေထာ’’တိ။ ‘‘အမ္မ, ဘဒ္ဒကေ ကာလေ အာဂတာသိ, သယမေဝ ဌပေဟီ’’တိ။ သာ အာရုယှ တေလေန ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ယောဇေတွာ တေန ဗန္ဓနေန ဣဋ္ဌကံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဥပရိ အဋ္ဌဟိ ဥပ္ပလဟတ္ထကေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ‘‘နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတု, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော’’တိ ပတ္ထနံ ကတွာ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဂမာသိ။

အထ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ယဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပဌမံ ဂေဟံ နီတာ, တဿ တံ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပာဒိ။ နဂရေပိ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ သော ဥပဋ္ဌာကေ အာဟ – ‘‘တဒာ ဣဓ အာနီတာ သေဋ္ဌိဓီတာ အတ္ထိ, ကဟံ

သာ”တိ? “ကုလဂေဟေ သာမိ”တိ။ “အာနေထ နံ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ”တိ။ တေ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ “ကိံ, တာတာ, အာဂတတ္ထာ”တိ တာယ ပုဋ္ဌာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ “တာတာ, မယာ အာဘရဏဘဏ္ဍေန စေတိယံ ပူဇိတံ, အာဘရဏံ မေ နတ္ထီ”တိ ။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ အာရောစေသုံ။ အာနေထ နံ, ပိဠန္ဓနံ လဘိဿတီတိ။ တေ အာနယိံသု။ တဿာ သဟ ဃရပဝေသနေန သကလဂေဟံ စန္ဒနဂန္ဓော စေဝ နီလုပ္ပလဂန္ဓော စ ဝါယိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ပုစ္ဆိ – “ပဌမံ တဝ သရီရတော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါယိ, ဣဒါနိ ပန တေ သရီရတော စန္ဒနဂန္ဓော, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော ဝါယတိ။ ကိံ ဧတ”န္တိ? သာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနာ ကတကမ္မံ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော “နိယျာနိကံ ဝတ ဗုဒ္ဓသာသန”န္တိ ပသီဒိတွာ ယောဇနိကံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ကမ္ဗလကဉ္စုကေန ပရိက္ခိပိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ရထစက္ကပ္ပမာဏေဟိ သုဝဏ္ဏပဒုမေဟိ အလင်္ကရိ။ တေသံ ဒွါဒသဟတ္ထာ ဩလမ္ဗကာ ဟောန္တိ။

သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိတော ယောဇနမတ္တေ ဌာနေ အညတရသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, သေဋ္ဌိကညာပိ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ရာဇကုလေ ဇေဋ္ဌဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေသု ဝယပ္ပတ္တေသု ကုမာရဿ ဝသနဂါမေ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ။ သော မာတရံ အာဟ – “သာဋကံ မေ, အမ္မ, ဒေဟိ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ”တိ ။ သာ ဓောတဝတ္ထံ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ “အမ္မ, ထူလံ ဣဒ”န္တိ အာဟ။ သာ အညံ နီဟရိတွာ အဒါသိ, တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ မာတာ အာဟ – “တာတ, ယာဒိသေ ဂေဟေ မယံ ဇာတာ, နတ္ထိ နော ဣတော သုခုမတရဿ ပဋိလာဘာယ ပုည”န္တိ။ “တေန ဟိ လဘနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမိ အမ္မာ”တိ။ “ပုတ္တ, အဟံ အဇ္ဇေဝ တုယှံ ဗာရာဏသိနဂရေ ရဇ္ဇပဋိလာဘမ္ပိ ဣစ္ဆာမီ”တိ။ သော မာတရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – “ဂစ္ဆာမိ, အမ္မာ”တိ။ “ဂစ္ဆ, တာတာ”တိ။ ဧဝံ ကိရဿာ စိတ္တံ အဟောသိ – “ကဟံ ဂမိဿတိ? ဣဓ ဝါ ဧတ္ထ ဝါ ဂေဟေ နိသီဒိဿတီ”တိ။ သော ပန ပုညနိယာမေန နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သော စ ဗာရာဏသိရညော ကာလင်္ကတဿ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။

အမစ္စာ ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ ရာဇင်္ဂဏေ နိသီဒိတွာ မန္တယိံသု – “ရညော ဧကာ ဓီတာဝ အတ္ထိ, ပုတ္တော နတ္ထိ, အရာဇကံ ရဇ္ဇံ န သဏ္ဌာတိ, ကော ရာဇာ ဟောတီ”တိ? “တွံ ဟောဟိ, တွံ ဟောဟီ”တိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော အာဟ – “ဗဟုံ ဩလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဖုဿရထံ ဝိဿဇ္ဇေမာ”တိ။ တေ ကုမုဒဝဏ္ဏေ စတ္တာရော သိန္ဓဝေ ယောဇေတွာ ပဉ္စဝိဓံ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍံ သေတစ္ဆတ္တဉ္စ ရထသ္မိံယေဝ ဌပေတွာ ရထံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပစ္ဆတော တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသုံ။ ရထော ပါစီနဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဥယျာနာဘိမုခော အဟောသိ။ “ပရိစယေန ဥယျာနာဘိမုခော ဂစ္ဆတိ, နိဝတ္တေမာ”တိ ကေစိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော “မာ နိဝတ္တယိတ္ထာ”တိ အာဟ။ ရထော ကုမာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာရောဟနသဇ္ဇော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ, ပုရောဟိတော ပါရုပနကဏ္ဏံ အပနေတွာ ပါဒတလာနိ ဩလောကေန္တော, “တိဋ္ဌတု အယံ ဒီပေ, ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဧသ ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ ယုတ္တော”တိ ဝတွာ “ပုနပိ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှထ, ပုနပိ ပဂ္ဂဏှထာ”တိ တိက္ခတ္တုံ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသိ။

အထ ကုမာရော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေတွာ, “ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။ “ဒေဝ, တုမှာကံ ရဇ္ဇံ ပါပုဏာတီ”တိ။ “ရာဇာ ကဟ”န္တိ? “ဒေဝတ္တံ ဂတော, သာမီ”တိ။ “ကတိ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာ”တိ? “အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော”တိ။ “ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ နတ္ထီ”တိ? “ဓီတာ အတ္ထိ ဒေဝ, ပုတ္တော နတ္ထီ”တိ။ “ကရိဿာမိ ရဇ္ဇ”န္တိ။ တေ တာဝဒေဝ အဘိသေကမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ရာဇဓီတရံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ, ဥယျာနံ အာနေတွာ ကုမာရဿ အဘိသေကံ အကံသု။ အထဿ ကတာဘိသေကဿ သတသဟဿဃနကံ ဝတ္ထံ ဥပဟရိံသု။ သော “ကိမိဒံ, တာတာ”တိ အာဟ။ “နိဝါသနဝတ္ထံ ဒေဝါ”တိ။ “နနု, တာတာ, ထူလ”န္တိ? “မနုဿာနံ ပရိဘောဂဝတ္ထေသု ဣတော သုခုမတရံ နတ္ထိ, ဒေဝါ”တိ။ “တုမှာကံ ရာဇာ ဧဝရူပံ နိဝါသေသီ”တိ? “အာမ, ဒေဝါ”တိ။ “န မညေ ပုညဝါ တုမှာကံ ရာဇာ, သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ အာဟရထ, လဘိဿာမ ဝတ္ထ”န္တိ။ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ အာဟရိံသု။ သော ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဟတ္ထေန ဥဒကံ အာဒါယ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ အဗ္ဘုက္ကိရိ။ တာဝဒေဝ ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ပုန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏာယံ ပစ္ဆိမာယံ ဥတ္တရာယန္တိ ဧဝံ စတူသု ဒိသာသု အဗ္ဘုက္ကိရိ။ သဗ္ဗဒိသာသု အဋ္ဌဋ္ဌကံ ကတွာ ဒွတ္တိံသ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သော ဧကံ ဒိဗ္ဗဒုဿံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ “နန္ဒရညော ဝိဇိတေ သုတ္တကန္တိကာ ဣတ္ထိယော မာ သုတ္တံ ကန္တိံသူတိ ဧဝံ ဘေရိံ စရာပေထာ”တိ ဝတွာ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ ပဝိသိတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ကေဒိဝသံ ဒေဝီ ရညော မဟာသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ, “အဟော တပဿီ”တိ ကာရုညာကာရံ ဒဿေတိ။ “ကိမိဒံ, ဒေဝီ”တိ စ ပုဋ္ဌာ “အတိမဟတီ တေ, ဒေဝ, သမ္ပတ္တိ။ အတီတေ ဗုဒ္ဓါနံ သဒ္ဒဟိတွာ ကလျာဏံ အကတ္ထ, ဣဒါနိ အနာဂတဿ ပစ္စယံ ကုသလံ န ကရောထာ”တိ အာဟ။ “ကဿ ဒဿာမ, သီလဝန္တော နတ္ထီ”တိ? “အသုညော, ဒေဝ, ဇမ္ဗုဒီပော အရဟန္တေဟိ, တုမှေ ဒါနမေဝ သဇ္ဇေထ, အဟံ အရဟန္တေ လစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ ပုနဒိဝသေ ပါစီနဒွါရေ ဒါနံ သဇ္ဇာပေသိ။ ဒေဝီ ပါတောဝ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပရိပါသာဒေ ပုရတ္ထာဘိမုခါ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ “သစေ ဧတိဿံ ဒိသာယံ အရဟန္တော အတ္ထိ, သွေဝ အာဂန္တွာ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ အာဟ။ တဿံ ဒိသာယံ အရဟန္တော နာဟေသုံ, တံ သက္ကာရံ ကပဏယာစကာနံ အဒံသု။ ပုနဒိဝသေ ဒက္ခိဏဒွါရေ ဒါနံ သဇ္ဇေတွာ တထေဝ အကာသိ, ပုနဒိဝသေ ပစ္ဆိမဒွါရေ။ ဥတ္တရဒွါရေ သဇ္ဇိတဒိဝသေ ပန ဒေဝိယာ တထေဝ နိမန္တေန္တိယာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တာနံ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာနံ ပဉ္စသတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဇေဋ္ဌကော မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘာတိကေ အာမန္တေသိ, “မာရိသာ, နန္ဒရာဇာ, တုမှေ နိမန္တေတိ, အဓိဝါသေထ တဿာ”တိ။ တေ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ, အာကာသေန အာဂန္တွာ ဥတ္တရဒွါရေ ဩတရိံသု။ မနုဿာ ဒိသွာ ဂန္တွာ “ပဉ္စသတာ, ဒေဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အာဂတာ”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သဒ္ဓိံ ဒေဝိယာ ဂန္တွာ, ဝန္ဒိတွာ, ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပါသာဒံ အာရောပေတွာ, တတ္ထ နေသံ ဒါနံ ဒတွာ, ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ရာဇာ သင်္ဃတ္ထေရဿ, ဒေဝီ, သင်္ဃနဝကဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ “အယျာ ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿန္တိ, မယံ ပုညေန န ဟာယိဿာမ။ အမှာကံ ယာဝဇီဝံ ဣဓ နိဝါသာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဥယျာနေ ပဉ္စပဏ္ဏသာလာသတာနိ ပဉ္စစင်္ကမနသတာနီတိ သဗ္ဗာကာရေန နိဝါသနဋ္ဌာနာနိ သမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝသာပေသုံ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော “အဟံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆာမိ, တွံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု မာ ပမဇ္ဇီ”တိ ဒေဝိံ ဩဝဒိတွာ ဂတော။ တသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အာယုသင်္ခါရာ ခီဏာ။ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တိယာမရတ္တိံ ဈာနကီဠံ ကီဠိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာလမ္ဗနဖလကံ အာလမ္ဗိတွာ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဧတေနုပါယေန သေသာပီတိ သဗ္ဗေဝ ပရိနိဗ္ဗုတာ။ ပုနဒိဝသေ ဒေဝီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နိသီဒနဋ္ဌာနံ ဟရိတူပလိတ္တံ ကာရေတွာ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ, ဓူပံ ဒတွာ တေသံ အာဂမနံ ဩလောကယန္တီ နိသိန္နာ အာဂမနံ အပဿန္တီ ပုရိသံ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆ, တာတ, ဇာနာဟိ, ကိံ အယျာနံ ကိဉ္စိ အဖာသုက”န္တိ? သော ဂန္တွာ မဟာပဒုမဿ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တတ္ထ အပဿန္တော စင်္ကမနံ ဂန္တွာ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ “ကာလော, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ “ပရိနိဗ္ဗုတသရီရံ ကိံ ကထေဿတိ? သော နိဒ္ဒါယတိ မညေ”တိ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါဒေ ဟတ္ထေန ပရာမသိတွာ ပါဒါနံ သီတလတာယ စေဝ ထဒ္ဓတာယ စ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ, ဒုတိယဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဧဝံ တတိယဿာတိ သဗ္ဗေသံ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ရာဇကုလံ ဂတော။ “ကဟံ, တာတ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ”တိ ပုဋ္ဌော “ပရိနိဗ္ဗုတာ, ဒေဝီ”တိ အာဟ။ ဒေဝီ ကန္ဒန္တီ ရောဒန္တီ နိက္ခမိတွာ နာဂရေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဓုကီဠိတံ ကာရေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂတံ ဒေဝိံ ပုစ္ဆိ – “ကိံ, ဘဒ္ဒေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု နပ္ပမဇ္ဇိ, နိရောဂါ အယျာ”တိ? “ပရိနိဗ္ဗုတာ ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ “ဧဝရူပါနမ္ပိ ပဏ္ဍိတာနံ မရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အမှာကံ ကုတော မောက္ခော”တိ။ သော နဂရံ အဂန္တွာ, ဥယျာနမေဝ ပဝိသိတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ, တဿ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ, သယံ သမဏပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဒေဝီပိ “ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗဇိတေ အဟံ ကိံ ကရိဿာမီ”တိ တတ္ထေဝ ဥယျာနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒွေပိ ဈာနံ ဘာဝေတွာ တတော စုတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။

တေသု တတ္ထေဝ ဝသန္တေသု အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ သတ္ထရိ တတ္ထ ပဋိဝသန္တေ အယံ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဗြာဟ္မဏဂါမေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။ အယံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ကောသိယဂေါတ္တဗြာဟ္မဏဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေသံ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎမာနာနံ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ဝီသတိမေ, ဘဒ္ဒါယ သောဠသမေ ဝဿေ သမ္ပတ္တေ မာတာပိတရော ပုတ္တံ ဩလောကေတွာ “တာတ, တွံ ဝယပ္ပတ္တော, ကုလဝံသော နာမ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ အတိဝိယ နိပ္ပီဠယိံသု။ မာဏဝေါ အာဟ “မယှ

ဟံ သောတပထေ ဧဝရူပံ ကထံ မာ ကထေထ။ အဟံ ယာဝ တုမှေ ဓရထ, တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ, တုမှာကံ အစ္စယေန နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တေ ကတိပါဟံ အတိက္ကမိတွာ ပုန ကထယိံသု။ သောပိ တထေဝ ပဋိက္ခိပိ။ တတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ ကထေတိယေဝ။

မာဏဝေါ “မမ မာတရံ သညာပေဿာမီ”တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဿ နိက္ခသဟဿံ ဒတွာ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွာ သုဝဏ္ဏကာရေဟိ ဧကံ ဣတ္ထိရူပံ ကာရာပေတွာ တဿ မဇ္ဇနဃဋ္ဋနာဒိကမ္မပရိယောသာနေ တံ ရတ္တဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နေဟိ ပုပ္ဖေဟိ စေဝ နာနာအလင်္ကာရေဟိ စ အလင်္ကာရာပေတွာ မာတရံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ “အမ္မ, ဧဝရူပံ အာရမ္မဏံ လဘန္တော ဂေဟေ ဝသိဿာမိ အလဘန္တော န ဝသိဿာမီ”တိ။ ပဏ္ဍိတာ ဗြာဟ္မဏီ စိန္တေသိ – “မယှံ ပုတ္တော ပုညဝါ ဒိန္နဒါနော ကတာဘိနီဟာရော, ပုညံ ကရောန္တော န ဧကကောဝ အကာသိ, အဒ္ဓာ ဧတေန သဟကတပုညာ သုဝဏ္ဏရူပပဋိဘာဂါဝ ဘဝိဿတီ”တိ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထံ အာရောပေတွာ “ဂစ္ဆထ, တာတာ, ယတ္ထ အမှာကံ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂေဟိ သမာနေ ကုလေ ဧဝရူပံ ဒါရိကံ ပဿထ, ဣမမေဝ သုဝဏ္ဏရူပကံ ပဏ္ဏာကာရံ ကတွာ ဒေထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။

တေ “အမှာကံ နာမ ဧတံ ကမ္မ”န္တိ နိက္ခမိတွာ “ကတ္ထ ဂမိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ “မဒ္ဒရဋ္ဌံ နာမ ဣတ္ထာကရော, မဒ္ဒရဋ္ဌံ ဂမိဿာမာ”တိ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရံ အဂမံသု။ တတ္ထ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ နှာနတိတ္ထေ ဌပေတွာ ဧကမန္တေ နိသီဒိံသု။ အထ ဘဒ္ဒာယ ဓာတီ ဘဒ္ဒံ နှာပေတွာ, အလင်္ကရိတွာ, သိရိဂဗ္ဘေ နိသီဒါပေတွာ သယံ နှာယိတုံ ဥဒကတိတ္ထံ ဂတာ တတ္ထ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ ဒိသွာ “ကိဿာယံ အဝိနီတာ ဣဓာဂန္တွာ ဌိတာ”တိ ပိဋ္ဌိပဿေ ပဟရိတွာ “သုဝဏ္ဏရူပက”န္တိ ဉတွာ “အယျဓီတာ မေ”တိ သညံ ဥပ္ပာဒေသိံ, “အယံ ပန မေ အယျဓီတာယ နိဝါသနပဋိဂ္ဂါဟိကာယာပိ အသဒိသာ”တိ အာဟ။ အထ နံ တေ မနုဿာ ပရိဝါရေတွာ “ဧဝရူပါ တေ သာမိဓီတာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ကိံ ဧသာ, ဣမာယ သုဝဏ္ဏပဋိမာယ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန မယှံ အယျဓီတာ အဘိရူပတရာ, ဒွါဒသဟတ္ထေ ဂဗ္ဘေ နိသိန္နာယ ပဒီပကိစ္စံ နတ္ထိ, သရီရောဘာသေနေဝ တမံ ဝိဓမတီ”တိ။ “တေန ဟိ အာဂစ္ဆာ”တိ တံ ခုဇ္ဇံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထေ အာရောပေတွာ ကောသိယဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဃရဒွါရေ ဌတွာ အာဂမနံ နိဝေဒယိံသု။

ဗြာဟ္မဏော ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဂါမေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ ဃရတော”တိ။ “ကိံ ကာရဏာ အာဂတာ”တိ? “ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ။ “ကလျာဏံ, တာတာ, သမဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေါ အမှာကံ ဗြာဟ္မဏော, ဒဿာမိ ဒါရိက”န္တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဏှိ။ တေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု “လဒ္ဓါ ဒါရိကာ , ကတ္တဗ္ဗံ ကရောထာ”တိ။ တံ သာသနံ သုတွာ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ အာရောစယိံသု “လဒ္ဓါ ကိရ ဒါရိကာ”တိ။ မာဏဝေါ “အဟံ ‘န လဘိဿန္တီ’တိ စိန္တေသိံ, ဣမေ ‘လဒ္ဓါ’တိ ဝဒန္တိ, အနတ္ထိကော ဟုတွာ ပဏ္ဏံ ပေသေဿာမီ”တိ ရဟောဂတော ပဏ္ဏံ လိခိ “ဘဒ္ဒါ, အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု, အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ အဟောသီ”တိ။ ဘဒ္ဒာပိ “အသုကဿ ကိရ မံ ဒါတုကာမော”တိ သုတွာ “ပဏ္ဏံ ပေသေဿာမီ”တိ ရဟောဂတာ ပဏ္ဏံ လိခိ “အယျပုတ္တော အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ဃရာဝါသံ လဘတု, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီ”တိ။ ဒွေပိ ပဏ္ဏာနိ အန္တရာမဂ္ဂေ သမာဂစ္ဆိံသု။ “ဣဒံ ကဿ ပဏ္ဏ”န္တိ? “ပိပ္ပလိမာဏဝေန ဘဒ္ဒာယ ပဟိတ”န္တိ။ “ဣဒံ ကဿာ”တိ? “ဘဒ္ဒာယ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ပဟိတ”န္တိ စ ဝုတ္တေ တေ ဒွေပိ ဝါစေတွာ “ပဿထ ဒါရကာနံ ကမ္မ”န္တိ ဖာလေတွာ အရညေ ဆဍ္ဍေတွာ အညံ တံသမာနံ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဣတော စေတော စ ပေသေသုံ။ ဣတိ ကုမာရဿ ကုမာရိကာယ စ သဒိသံ ပဏ္ဏံ လောကဿာဒရဟိတမေဝတိ အနိစ္ဆမာနာနံယေဝ ဒွိန္နံ သမာဂမော အဟောသိ။

တံ ဒိဝသံယေဝ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ ဧကံ ပုပ္ဖဒါမံ ဂန္ထာပေသိ ဘဒ္ဒာပိ။ တာနိ သယနမဇ္ဈေ ဌပေသုံ ဘုတ္တသာယမာသာ ဥဘောပိ “သယနံ အာရုဟိဿာမာ”တိ မာဏဝေါ ဒက္ခိဏပဿေန သယနံ အာရုဟိ။ ဘဒ္ဒာ ဝါမပဿေန အဘိရုဟိတွာ အာဟ – “ယဿ ပဿေ ပုပ္ဖာနိ မိလာယန္တိ, တဿ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝိဇာနိဿာမ, ဣမံ ပုပ္ဖဒါမံ န အလ္လီယိတဗ္ဗ”န္တိ။ တေ ပန အညမညံ သရီရသမ္ဖဿဘယေန တိယာမရတ္တိံ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တာဝ ဝီတိ

နာမေန္တိ, ဒိတ ပန ဟသိတမတ္တမ္ပိ နာဟောသိ။ တေ လောကာမိသေန အသံသဋ္ဌာ ယာဝ မာတာပိတရော ဓရန္တိ, တာဝ ကုဋုမ္ဗံ အဝိစာရေတွာ တေသု ကာလင်္ကတေသု ဝိစာရယိံသု။ မဟတီ မာဏဝဿ သမ္ပတ္တိ – ကေဒိဝသံ သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဆဋ္ဋေတဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏံ ဧဝ မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသနာဠိမတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယန္တဗဒ္ဓါနိ သဋ္ဌိမဟာတဠာကာနိ, ကမ္မန္တော ဒွါဒသယောဇနိကော, အနုရာဓပုရပမာဏာ စုဒ္ဒသ ဂါမာ, စုဒ္ဒသ ဟတ္ထာနီကာနိ, စုဒ္ဒသ အဿာနီကာနိ, စုဒ္ဒသ ရထာနီကာနိ။

သော ကေဒိဝသံ အလင်္ကတအဿံ အာရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ ခေတ္တကောဋိယံ ဌိတော နင်္ဂလေဟိ ဘိန္နဋ္ဌာနတော ကာကာဒယော သကုဏေ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒါဒိပါဏကေ ဥဒ္ဓရိတွာ ခါဒန္တေ ဒိသွာ, “တာတာ, ကိမေ ကိံ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဂဏ္ဍုပ္ပာဒေ, အယျာ”တိ။ “ဧတေဟိ ကတံ ပာပံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာကံ, အယျာ”တိ။ သော စိန္တေသိ – “သစေ ဧတေဟိ ကတံ ပာပံ မယှံ ဟောတိ, ကိံ မေ ကရိဿတိ သတ္တအသီတိကောဋိဓနံ, ကိံ ဒွါဒသယောဇနော ကမ္မန္တော, ကိံ ယန္တဗဒ္ဓါနိ တဠာကာနိ, ကိံ စုဒ္ဒသ ဂါမာ, သဗ္ဗမေတံ ဘဒ္ဒာယ ကာပိလာနိယာ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

ဘဒ္ဒာပိ ကာပိလာနီ တသ္မိံ ခဏေ အန္တရဝတ္ထုမှိ တယော တိလကုမ္ဘေ ပတ္ထရာပေတွာ ဓာတီဟိ ပရိဝုတာ နိသိန္နာ ကာကေ တိလပါဏကေ ခါဒမာနေ ဒိသွာ, “အမ္မာ, ကိံ ကိမေ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပါဏကေ အယျေ”တိ။ “အကုသလံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာကံ, အယျေ”တိ။ သာ စိန္တေသိ – “မယှံ စတုဟတ္ထဝတ္ထံ နာဠိကောဒနမတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ယဒိ ပနေတံ ဧတ္တကေန ဇနေန ကတံ အကုသလံ မယှံ ဟောတိ, ဘဝသဟဿေနပိ ဝဋ္ဋတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကာ။ အယျပုတ္တေ အာဂတမတ္တေယေဝ သဗ္ဗံ တဿ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

မာဏဝေါ အာဂန္တွာ, နှာတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ အထဿ စက္ကဝတ္တိနော အနုစ္ဆဝိကံ ဘောဇနံ သဇ္ဇယိံသု။ ဒွေပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဇနေ နိက္ခန္တေ ရဟောဂတာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိံသု။ တတော မာဏဝေါ ဘဒ္ဒံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, တွံ ဣမံ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တီ ကိတ္တကံ ဓနံ အာဟရသီ”တိ? “ပဉ္စပဏ္ဏာသ သကဋသဟဿာနိ, အယျာ”တိ။ “ဧတံ သဗ္ဗံ, ယာ စ ဣမသ္မိံ ဃရေ သတ္တအသီတိကောဋိယော ယန္တဗဒ္ဓသဋ္ဌိတဠာကာဒိဘေဒာ စ သမ္ပတ္တိ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ တုယှံယေဝ နိယျာဒေမီ”တိ။ “တုမှေ ပန ကဟံ ဂစ္ဆထ, အယျာ”တိ? “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “အယျ, အဟမ္ပိ တုမှာကံယေဝ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသိန္နာ။ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တေသံ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ ဝိယ တယော ဘဝါ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တေ အန္တရာပဏတော ကသာယရသပီတာနိ ဝတ္ထာနိ မတ္တိကာပတ္တေ စ အာဟရာပေတွာ အညမညံ ကေသေ ဩရောပေတွာ “ယေ လောကေ အရဟန္တော, တေ ဥဒ္ဒိဿ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ ပဗ္ဗဇိတွာ, ထဝိကာသု ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ အံသေ လဂ္ဂေတွာ ပါသာဒတော ဩတရိံသု။ ဂေဟေ ဒါသေသု စ ကမ္မကာရေသု စ န ကောစိ သဉ္ဇာနိ။

အထ နေ ဗြာဟ္မဏဂါမတော နိက္ခမ္မ ဒါသဂါမဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေ အာကပ္ပကုတ္တဝသေန ဒါသဂါမဝါသိနော သဉ္ဇာနိံသု။ တေ ရောဒန္တာ ပါဒေသု နိပတိတွာ “ကိံ, အမှေ, အနာထေ ကရောထ အယျာ”တိ အာဟံသု။ “မယံ, ‘ဘဏေ, အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလာ ဝိယ တယော ဘဝါ’တိ ပဗ္ဗဇိမှာ။ သစေ တုမှေသု ဧကေကံ ဘုဇိဿံ ကရောမ, ဝဿသတမ္ပိ နပ္ပဟောတိ။ တုမှေဝ တုမှာကံ သီသံ ဓောဝိတွာ ဘုဇိဿာ ဟုတွာ ဇီဝထာ”တိ ဝတွာ တေသံ ရောဒန္တာနံယေဝ ပက္ကမိံသု။

ထေရော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော စိန္တေသိ – “အယံ, ဘဒ္ဒာ ကာပိလာနီ, သကလဇမ္ဗုဒီပဂ္ဃနိကာ ဣတ္ထီ မယှံ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆတိ, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ကောစိဒေဝ ဧဝံ စိန္တေယျ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ, အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တီ’တိ, ကောစိ ပါပေန မနံ ပဒူသေတွာ အပါယပူရကော ဘဝေယျ, ဣမံ ပဟာယ မယှံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ သော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဒွေဓာပထံ ဒိသွာ တဿ မတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဒ္ဒာပိ အာဂန္တွာ, ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, တာဒိသိံ ဣတ္ထိံ မမ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တီ’တိ စိန္တေတွာ အမှေသု ပဒုဋ္ဌစိတ္တော မဟာဇနော အပါယပူရကော ဘဝေယျ။ ဣမသ္မိံ ဒွေဓာပထေ တွံ ဧကံ ဂဏှ, အဟမေကေန

န ဂမိဿာမီ”တိ။ “အာမ, အယျော, ပဗ္ဗဇိတာနံ မာတုကမော ပလိဗောဓော, ‘ပဗ္ဗဇိတ္ဝာပိ ဝိနာ န ဘဝန္တီ’တိ အမှဟာကံ အောသံ ဒဿေသုန္တိ, တုမှေဟ ဧကံ မဂ္ဂံ ဂဏှာထ, ဝိနာ ဘဝိဿာမာ”တိ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “သတသဟဿကပ္ပပရိမာဏေ အဒ္ဓာနေ ကတော မိတ္တသန္ထဝေါ အဇ္ဇ ဘိဇ္ဇတီ”တိ ဝတွာ “တုမှေဟ ဒက္ခိဏဇာတိကာ နာမ, တုမှာကံ ဒက္ခိဏမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတိ, မယံ မာတုကမာ နာမ တမဇာတိကာ, အမှာကံ တမမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝန္ဒိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ။ တေသံ ဒွေဓာဘူတကာလေ အယံ မဟာပထဝီ “အဟံ စက္ကဝါဠသိနေရုပဗ္ဗတေ ဓာရေတုံ သက္ကောန္တီပိ တုမှာကံ ဂုဏေ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ”တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဝိရဝမာနာ ကမ္ပိ, အာကာသေ အသနိသဒ္ဒော ဝိယ ပဝတ္တိ, စက္ကဝါဠသိနေရုပဗ္ဗတော ဥန္နဒိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော ပထဝီကမ္ပနသဒ္ဒံ သုတွာ “ကိဿ နု ခော ပထဝီ ကမ္ပတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ပိပ္ဖလိမာဏဝေါ စ ဘဒ္ဒာ စ ကာပိလာနီ မံ ဥဒ္ဒိဿ အပ္ပမေယျံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ။ တေသံ ဝိယောဂဋ္ဌာနေ ဥဘိန္နံ ဂုဏဗလေန အယံ ပထဝီကမ္ပော ဇာတော။ မယာပိ ဧတေသံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အသီတိမဟာထေရေသု ကဉ္စိပိ အနာမန္တေတွာ တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ရာဇဂဟဿ စ နာလန္ဒာယ စ အန္တရေ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓရုက္ခမူလေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ နိသီဒန္တော ပန အညတရပံသုကူလိကော ဝိယ အနိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ အသီတိဟတ္ထဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ဣတိ တသ္မိံ ခဏေ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တသကဋစက္ကကူဋာဂါရာဒိပ္ပမာဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖရန္တိယော ဝိဓာဝန္တိယော စန္ဒသဟဿသူရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာလော ဝိယ ကုရုမာနာ တံ ဝနန္တံ ဧကောဘာသံ အကံသု။ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ သမုဇ္ဇလတာရာဂဏေန ဝိယ ဂဂနံ, သုပုပ္ဖိတကမလကုဝလယေန ဝိယ သလိလံ, ဝနန္တံ ဝိရောစိတ္ထ။ နိဂြောဓရုက္ခဿ နာမ ခန္ဓော သေတော ဟောတိ, ပတ္တာနိ နီလာနိ, ပက္ကာနိ ရတ္တာနိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သတသာခော နိဂြောဓော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ။

မဟာကဿပတ္ထေရော “အယံ အမှာကံ သတ္ထာ ဘဝိဿတိ, ဣမံ အဟံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩဏတောဏတော ဂန္တွာ တီသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ “သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မိ, သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သာဝကောဟမသ္မီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) အာဟ။ အထ နံ ဘဂဝါ အာဟ “ကဿပ, သစေ တွံ ဣမံ နိပစ္စကာရံ မဟာပထဝိယာ ကရေယျာသိ, သာပိ ဓာရေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တထာဂတဿ ဧဝံ ဂုဏမဟန္တတံ ဇာနတာ တယာ ကတော နိပစ္စကာရော မယှံ, လောမမ္ပိ စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ နိသီဒ, ကဿပ, အယံ တေ ဒါယဇ္ဇံ ဒဿာမီ”တိ။ အထဿ ဘဂဝါ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပဒမဒါသိ။ ဒတွာ ဗဟုပုတ္တကနိဂြောဓမူလတော နိက္ခမိတွာ ထေရံ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သရီရံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝိစိတ္တံ, မဟာကဿပဿ သရီရံ သတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ, သော ကဉ္စနမဟာနာဝါယ ပစ္ဆာဗန္ဓော ဝိယ သတ္ထု ပဒာနုပဒိကံ အနုဂစ္ဆိ။ သတ္ထာ ထောကံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသဇ္ဇာကာရံ ဒဿေသိ။ ထေရော “နိသီဒိတုကာမော သတ္ထာ”တိ ဉတွာ အတ္တနော ပာရုပိတပဋ္ဋပိလောတိကသင်္ဃာဋိံ စတုဂ္ဂုဏံ ကတွာ ပညပေသိ။

သတ္ထာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရိမဇ္ဇန္တော “မုဒုကာ ခော တျာယံ, ကဿပ, ပဋပိလောတိကသင်္ဃာဋီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) အာဟ။ ထေရော “သတ္ထာ မမ သင်္ဃာဋိယာ မုဒုဘာဝံ ကထေတိ, ပါရုပိတုကာမော ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ “ပါရုပတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သင်္ဃာဋိ”န္တိ အာဟ။ “တွံ ကိံ ပါရုပိဿသိ, ကဿပာ”တိ? “တုမှာကံ နိဝါသနံ လဘန္တော ပါရုပိဿာမိ, ဘန္တေ”တိ။ “ကိံ ပန တွံ, ကဿပ, ဣမံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ဓာရေတုံ သက္ခိဿသိ? မယာ ဟိ ဣမဿ ပံသုကူလဿ ဂဟိတဒိဝသေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ, ဣမံ ဗုဒ္ဓာနံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏစီဝရံ နာမ န သက္ကာ ပရိတ္တဂုဏေန ဓာရေတုံ, ပဋိဗလေနေဝိဒံ ပဋိပတ္တိပူရဏသမတ္ထေန ဇာတိပံသုကူလိကေန ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေသိ။

ဧဝံ ပန စီဝရပရိဝတ္တနံ ကတွာ ထေရဿ ပါရုတစီဝရံ ဘဂဝါ ပါရုပိ, သတ္ထု စီဝရံ ထေရော။ တသ္မိံ သမယေ အစေတနာပိ အယံ မဟာပထဝီ “ဒုက္ကရံ, ဘန္တေ, အကတ္ထ, အတ္တနာ ပါရုတစီဝရံ သာဝကဿ ဒိန္နပုဗ္ဗော နာမ နတ္ထိ, အဟံ တုမှာကံ ဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ”တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိ။ ထေရောပိ “လဒ္ဓံ

အနိ မဟာ ဗုဒ္ဓာနံ ပရိဘောဂစီဝရံ, ကိံ မေ ဣတ္ထိအနိ ဥတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထီ''တိ ဥဋ္ဌတိံ အကတ္တတ ဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကေ ယေဝ တေရသ ဓုတဂုဏေ သမာဒာယ သတ္တဒိဝသမတ္တံ ပုထုဇ္ဇနော အဟောသိ, အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၃၉၈-၄၂၀) –

''ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ၊ ပူဇံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနော။

''ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ ဇနတာ၊ အာမောဒိတပမောဒိတာ။
တေသု သံဝေဂဇာတေသု၊ ပီတိ မေ ဥဒပဇ္ဇထ။

''ဉာတိမိတ္တေ သမာနေတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။
ပရိနိဗ္ဗုတော မဟာဝီရော၊ ဟန္ဒ ပူဇံ ကရောမသေ။

''သာဓူတိ တေ ပဋိဿုတွာ၊ ဘိယျော ဟာသံ ဇနိံသု မေ။
ဗုဒ္ဓသ္မိံ လောကနာထမှိ၊ ကာဟာမ ပုညသဉ္စယံ။

''အဂ္ဃိယံ သုကတံ ကတွာ၊ သတဟတ္ထသမုဂ္ဂတံ။
ဒိယဍ္ဎဟတ္ထပတ္ထဋံ၊ ဝိမာနံ နဘမုဂ္ဂတံ။

''ကတွာန ဟမ္မိယံ တတ္ထ၊ တာလပန္တီဟိ စိတ္တိတံ။
သကံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ စေတိယံ ပူဇယုတ္တမံ။

''အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ ဇလိတော၊ ကိံသုကော ဣဝ ဖုလ္လိတော။
ဣန္ဒလဋ္ဌီဝ အာကာသေ၊ ဩဘာသေတိ စတုဒ္ဒိသာ။

''တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ကတွာန ကုသလံ ဗဟုံ။
ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာန၊ တိဒသံ ဥပပဇ္ဇဟံ။

''သဟဿယုတ္တံ ဟယဝါဟိံ၊ ဒိဗ္ဗယာနမဓိဋ္ဌိတော။
ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ ဘဝနံ မယှံ၊ သတ္တဘူမံ သမုဂ္ဂတံ။

''ကူဋာဂာရသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗသောဏ္ဏမယာ အဟုံ။
ဇလန္တိ သကတေဇေန၊ ဒိသာ သဗ္ဗာ ပဘာသယံ။

''သန္တိ အညေပိ နိယျူဟာ၊ လောဟိတင်္ဂမယာ တဒါ။
တေပိ ဇောတန္တိ အာဘာယ၊ သမန္တာ စတုရော ဒိသာ။

''ပုညကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ၊ ကူဋာဂာရာ သုနိမ္မိတာ။
မဏိမယာပိ ဇောတန္တိ၊ ဒိသာ ဒသ သမန္တတော။

''တေသံ ဥဇ္ဇောတမာနာနံ၊ ဩဘာသော ဝိပုလော အဟု။
သဗ္ဗေ ဒေဝေ အဘိဘောမိ၊ ပုညကမ္မဿိဒံ ဖလံ။

''သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿမှိ၊ ဥဗ္ဗိဒ္ဓော နာမ ခတ္တိယော။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ပထဝိံ အာဝသိံ အဟံ။

‘‘တထေဝ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ တိံသကပ္ပတ္တုံ အဟောသဟံ။
သကကမ္မာဘိရဒ္ဓေမ္ဟိ၊ စက္ကဝတ္တီ မဟဗ္ဗလော။

‘‘သတ္တရတနသမ္ပန္နော၊ စတုဒီပမ္ဟိ ဣဿရော။
တတ္ထာပိ ဘဝနံ မယ္ဟံ၊ ဣန္ဒလဋ္ဌိဝ ဥဂ္ဂတံ။

‘‘အာယာမတော စတုဗ္ဗီသံ၊ ဝိတ္ထာရေန စ ဒ္တဒသ။
ရမ္မဏံ နာမ နဂရံ၊ ဒဠှပာကာရတောရဏံ။

‘‘အာယာမတော ပဉ္စသတံ၊ ဝိတ္ထာရေန တဒဍ္ဎကံ။
အာကိဏ္ဏံ ဇနကာယေဟိ၊ တိဒသာနံ ပုရံ ဝိယ။

‘‘ယထာ သူစိဃရေ သူစီ၊ ပက္ခိတ္တာ ပဏ္ဏဝီသတိ။
အညမညံ ပဃဋ္ဋေန္တိ၊ အာကိဏ္ဏံ ဟောတိ လက္ခတံ။

‘‘ဧဝမ္ပိ နဂရံ မယ္ဟံ၊ ဟတ္ထိဿရထသံကုလံ။
မနုဿေဟိ သဒါကိဏ္ဏံ၊ ရမ္မဏံ နဂရုတ္တမံ။

‘‘တတ္ထ ဘုတ္တ ပိဝိတ္တ စ၊ ပုန ဒေဝတ္တနံ ဂတော။
ဘဝေ ပစ္ဆိမကေ မယ္ဟံ၊ အဟောသိ ကုလသမ္ပဒါ။

‘‘ဗြဟ္မညကုလသမ္ဘူတော၊ မဟာရတနသဉ္စယော။
အသီတိကောဋိယော ဟိတ္တ၊ ဟိရညဿာပိ ပဗ္ဗဇိံ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အထ နံ သတ္ထာ ‘‘ကဿပေါ, ဘိက္ခဝေ, စန္ဒူပမော ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ အပကဿေဝ ကာယံ, အပကဿ စိတ္တံ, နိစ္စနဝကော ကုလေသု အပ္ပဂဗ္ဘော’’တိ ဧဝမာဒိနာ (သံ. နိ. ၂.၁၄၆) ပသံသိတ္တ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ‘‘ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ မဟာကဿပေါ’’တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၁) ဓုတင်္ဂဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော ဝိဝေကာဘိရတိကိတ္တနမုခေန ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒေန္တော အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပကာသေန္တော –

၁၀၅၄.‘‘န ဂဏေန ပုရက္ခတော စရေ၊ ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော။
နာနာဇနသင်္ဂဟော ဒုခော၊ ဣတိ ဒိသ္တန ဂဏံ န ရောစယေ။

၁၀၅၅.‘‘န ကုလာနိ ဥပဗ္ဗဇေ မုနိ၊ ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော။
သော ဥဿုက္ကော ရသာနုဂိဒ္ဓော၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခာဝဟော။

၁၀၅၆.‘‘ပင်္ကောတိ ဟိ နံ အဝေဒယုံ၊ ယာယံ ဝန္ဒနပူဇနာ ကုလေသု။
သုခုမံ သလ္လံ ဒုရုဗ္ဗဟံ၊ သက္ကာရော ကာပုရိသေန ဒုဇ္ဇဟော။

၁၀၅၇.‘‘သေနာသနမ္ဟာ ဩရုယ္ဟ၊ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။
ဘုဉ္ဇန္တံ ပုရိသံ ကုဋ္ဌိံ၊ သက္ကစ္စံ တံ ဥပဋ္ဌဟိံ။

၁၀၅၈.‘‘သော မေ ပက္ကေန ဟတ္ထေန၊ အာလောပံ ဥပနာမယိ။
အာလောပံ ပက္ခိပန္တဿ၊ အင်္ဂုလိ စေတ္ထ ဆိဇ္ဇထ။

၁၀၅၉.‘‘ကုဋ္ဋမူလဉ္စ နိဿာယ၊ အာလောပံ တံ အဘုဉ္ဇိသံ။

ဘုဥ္ဓမာနေ တ ဘုတ္တေ တ၊ ဓေဂုစ္ဆံ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

၁၀၆၀.''ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော အာဟာရော၊ ပူတိမုတ္တဉ္စ ဩသဓံ။
သေနာသနံ ရုက္ခမူလံ၊ ပံသုကူလဉ္စ စီဝရံ။
ယဿေတေ အဘိသမ္ဘုတ္တာ၊ သ ဝေ စာတုဒ္ဒိသော နရော။

၁၀၆၁.''ယတ္ထ ဧကေ ဝိဟညန္တိ၊ အာရုဟန္တာ သိလုစ္စယံ။
တတ္ထ ဗုဒ္ဓဿ ဒာယာဒော၊ သမ္ပဇာနော ပတိဿတော။
ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော၊ ကဿပော အဘိရူဟတိ။

၁၀၆၂.''ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။

၁၀၆၃.''ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ဍယှမာနေသု နိဗ္ဗုတော။

၁၀၆၄.''ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ သေလမာရုယှ ကဿပော။
ဈာယတိ အနုပါဒါနော၊ ကတကိစ္စော အနာသဝေါ။

၁၀၆၅.''ကရေရိမာလာဝိတတာ၊ ဘူမိဘာဂါ မနောရမာ။
ကုဉ္ဇရာဘိရုဒါ ရမ္မာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၆၆.''နီလဗ္ဘဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ ဝါရိသီတာ သုစိန္ဓရာ။
ဣန္ဒဂေါပကသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၆၇.''နီလဗ္ဘကူဋသဒိသာ၊ ကူဋာဂါရဝရူပမာ။
ဝါရဏာဘိရုဒါ ရမ္မာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၆၈.''အဘိဝုဋ္ဌာ ရမ္မတလာ၊ နဂါ ဣသိဘိ သေဝိတာ။
အဗ္ဘုန္နဒိတာ သိခီဟိ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၆၉.''အလံ ဈာယိတုကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ မေ သတော။
အလံ မေ အတ္ထကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

၁၀၇၀.''အလံ မေ ဖာသုကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အလံ မေ ယောဂကာမဿ၊ ပဟိတတ္တဿ တာဒိနော။

၁၀၇၁.''ဥမာပုပ္ဖေန သမာနာ၊ ဂဂနာဝဗ္ဘဆာဒိတာ။
နာနာဒိဇဂဏာကိဏ္ဏာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၇၂.''အနာကိဏ္ဏာ ဂဟဋ္ဌေဟိ၊ မိဂသင်္ဃနိသေဝိတာ။
နာနာဒိဇဂဏာကိဏ္ဏာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၇၃.''အစ္ဆောဒိကာ ပုထုသိလာ၊ ဂေါနင်္ဂုလမိဂါယုတာ။
အမ္ဗုသေဝါလသဉ္ဆန္နာ၊ တေ သေလာ ရမယန္တိ မံ။

၁၀၇၄.''န ပဉ္စင်္ဂိကေန တူရိယေန၊ ရတိ မေ ဟောတိ တာဒိသီ။
ယထာ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

၁၀၇၅. “ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇနံ န ဥယျမေ။
ဥဿုက္ကော သော ရသာနုဂိဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခါဝဟော။

၁၀၇၆. “ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ၊ ပရိဝဇ္ဇေယျ အနတ္တနေယျမေတံ။
ကိစ္ဆတိ ကာယော ကိလမတိ၊ ဒုက္ခိတော သော သမထံ န ဝိန္ဒတိ။

၁၀၇၇. “ဩဋ္ဌပ္ပဟတမတ္တေန၊ အတ္တာနမ္ပိ န ပဿတိ။
ပတ္ထဒ္ဓဂီဝေါ စရတိ၊ အဟံ သေယျောတိ မညတိ။

၁၀၇၈. “အသေယျော သေယျသမာနံ၊ ဗာလော မညတိ အတ္တာနံ။
န တံ ဝိညူ ပသံသန္တိ၊ ပတ္ထဒ္ဓမာနသံ နရံ။

၁၀၇၉. “ယော စ သေယျောဟမသ္မီတိ၊ နာဟံ သေယျောတိ ဝါ ပန။
ဟီနော တံသဒိသော ဝါတိ၊ ဝိဓာသု န ဝိကမ္ပတိ။

၁၀၈၀. “ပညဝန္တံ တထာ တာဒိံ၊ သီလေသု သုသမာဟိတံ။
စေတောသမထမနုယုတ္တံ၊ တဉ္စေ ဝိညူ ပသံသရေ။

၁၀၈၁. “ယဿ သဗြဟ္မစာရီသု၊ ဂါရဝေါ နူပလဗ္ဘတိ။
အာရကာ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မာ၊ နဘတော ပုထဝီ ယထာ။

၁၀၈၂. “ယေသဉ္စ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပံ၊ သဒါ သမ္မာ ဥပဋ္ဌိတံ။
ဝိရူဠှဗြဟ္မစရိယာ တေ၊ တေသံ ခီဏာ ပုနဗ္ဘဝါ။

၁၀၈၃. “ဥဒ္ဓတော စပလော ဘိက္ခု၊ ပံသုကူလေန ပါရုတော။
ကပီဝ သီဟစမ္မေန၊ န သော တေနုပသောဘတိ။

၁၀၈၄. “အနုဒ္ဓတော အစပလော၊ နိပကော သံဝုတိန္ဒြိယော။
သောဘတိ ပံသုကူလေန၊ သီဟောဝ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။

၁၀၈၅. “ဧတေ သမ္ဗဟုလာ ဒေဝါ၊ ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော။
ဒသဒေဝသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗေ တေ ဗြဟ္မကာယိကာ။

၁၀၈၆. “ဓမ္မသေနာပတိံ ဝီရံ၊ မဟာဈာယိံ သမာဟိတံ။
သာရိပုတ္တံ နမဿန္တာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။

၁၀၈၇. “နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ နာဘိဇာနာမ၊ ယမ္ပိ နိဿာယ ဈာယတိ။

၁၀၈၈. “အစ္ဆေရံ ဝတ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဂမ္ဘီရော ဂေါစရော သကော။
ယေ မယံ နာဘိဇာနာမ၊ ဝါလဝေဓိသမာဂတာ။

၁၀၈၉. “တံ တထာ ဒေဝကာယေဟိ၊ ပူဇိတံ ပူဇနာရဟံ။
သာရိပုတ္တံ တဒါ ဒိသွာ၊ ကပ္ပိနဿ သိတံ အဟု။

၁၀၉၀. “ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ၊ ဌပယိတွာ မဟာမုနိံ။
ဓုတဂုဏေ ဝိသိဋ္ဌောဟံ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

၁၀၉၁. “ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

သြဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘတော။

၁၀၉၂.‘‘န စီဝရေ န သယနေ၊ ဘောဇနေ နုပလိမ္ပတိ။
ကေတမော အနုပ္ပမေယျော၊ မူဠာလပုပ္ဖံ ဝိမလံဝ။
အမ္ဗုနာ နေက္ခမ္မနိန္နော၊ တိဘတတိနိဿဋော။

၁၀၉၃.‘‘သတိပဋ္ဌာနဂီဝေ သော၊ သဒ္ဓာဟတ္ထော မဟာမုနိ။
ပညာသီသော မဟာဉာဏီ၊ သဒာ စရတိ နိဗ္ဗုတော’’တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ အာဒိတော တိဿော ကထာ ဂဏေသု ကုလေသု စ သံသဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ သြ တာဒအနဝသေန ဝုတ္တာ။

တတ္ထ **န ဂဏေန ပုရက္ခတော စရေ** တိ ဘိက္ခုဂဏေဟိ ပုရက္ခတော ပရိတရိတော ဟုတွာ န စရေယျ န ဝိဟရေ ယျ။ ကသ္မာ? **ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော** ဂဏံ ပရိဟရန္တဿ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ ဗ္ဗာကုလမနတာယ, ဥဒ္ဒ ဒေသေန သြတဒေန အနုသာသနိယာ အနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ယထာနုသိဋ္ဌံ အပ္ပဋိပတ္တိယာ စ ဝိမနော ဝိကာရိဘူတစိတ္ တော ဟောတိ, တတော သံသဂ္ဂေန ဧကဂ္ဂတံ အလဘန္တဿ သမာဓိ ဒုလ္လဘော ဟောတိ။ တထာရူပဿ ဟိ ဥပစာ ရသမာဓိမတ္တမ္ပိ န ဣဇ္ဈတိ, ပဂေဝ ဣတရော။ **နာနာဇနသင်္ဂဟော** တိ နာနဇ္ဈာသယဿ နာနာရုစိကဿ ဇနဿ ပေယျဝဇ္ဇာဒိနာ သင်္ဂဟော။ **ဒုခေါ**တိ ကိစ္ဆော ကသိရော။ **ဣတိ ဒိသွာန**တိ ဧဝံ ဂဏသင်္ဂဟေ ဗဟုဝိဓံ အာဒီနဝံ ဒိ သွာ ဉာဏစက္ခုနာ သြလောကေတွာ။ **ဂဏံ** ဂဏတသံ **န ရောစယေ** န ရောစေယျ န ဣစ္ဆေယျ။

န ကုလာနိ ဥပဗ္ဗဇေ မုနိ တိ ဣမဿ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ခတ္တိယာဒိကုလူပကော ဟုတွာ န ဥပဂစ္ဆေယျ။ ကိံကာရဏာ? **ဝိမနော ဟောတိ သမာဓိ ဒုလ္လဘော။ သော ဥဿုက္ကော** ကုလူပသင်္ကမနေ ဥဿုက္ကံ အာပန္နော ကုလေသု လဒ္ဓဗ္ဗေသု မဓုရာဒိရသေသု **အနုဂိဒ္ဓော** ဂေဓံ အာပန္နော တတ္ထ ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသု အတ္တနာဝ ယောဂံ အာပဇ္ဇန္တော။ **အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ယော သုခာဝဟော** တိ ယော အတ္တနော မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသုခာဝဟော တံ သီလဝိ သုဒ္ဓိအာဒိသင်္ခာတံ အတ္ထံ ရိဉ္စတိ ဇဟတိ, နာနုယုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။

တတိယကထာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ ဧဝ။

သေနာသနမှာ သြရုယှတိအာဒိကာ စတဿော ကထာ ပစ္စယေသု အတ္တနော သန္တောသဒဿနမုခေန ‘‘ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ ဘိက္ခူနံ သြတဒအနဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သေနာသနမှာ သြရုယှ**တိ ပ ဗ္ဗတသေနာသနတော ဝုတ္တံ။ **သက္ကစ္စံ တံ ဥပဋ္ဌဟိ** န္တိ တံ ကုဋ္ဌိပုရိသံ ဥဠာရသမ္ပတ္တိံ ဟာပေတုကာမတာယ ဘိ က္ခာယ အတ္ထိကော ဟုတွာ ပဏီတဘိက္ခာအယကံ ကုလံ မဟိစ္ဆပုဂ္ဂလော ဝိယ အာဒရေန ဥပဂန္တွာ အဋ္ဌာသိံ။

ပက္ကေနာ တိ အဋ္ဌိဂတကုဋ္ဌရောဂတာယ ဥပက္ကေန ကုထိတေန။ **အင်္ဂုလိ စေတ္ထ ဆိဇ္ဇထာ** တိ ဧတ္ထ ပတ္ တေ တဿ အင်္ဂုလိ ဆိဇ္ဇိတွာ အာဟာရေန သဒ္ဓိံ ပတတီတိ အတ္ထော။

ကုဋ္ဋမူလံ နိဿာယာ တိ တဿ ပုရိသဿ ပသာဒဇနနတ္ထံ တာဒိသေ ဃရဘိတ္တိသမီပေ နိသီဒိတွာ အာလော ပံ တံ **အဘုဉ္ဇိသံ** ပရိဘုဉ္ဇိံ။ အယံ ပန ထေရဿ ပဋိပတ္တိ သိက္ခာပဒေ အပညတ္တေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပဋိက္ကူလေ စ အပ္ပဋိ က္ကူလေ ဣဝ အပ္ပဋိက္ကူလသညိတာယ အရိယိဒ္ဓိယာ ဥက္ကံသဂတတ္တာ ထေရဿ တံ အဇ္ဈောဟရန္တဿ ဇိဂုစ္ ဆာ န ဥပ္ပဇ္ဇိ, ပုထုဇ္ဇနဿ ပန တာဒိသံ ဘုဉ္ဇန္တဿ အန္တာနိ နိက္ခမေယျုံ။ တေနာဟ **‘‘ဘုဉ္ဇမာနေ ဝ ဘုတ္ တေ ဝ, ဇေဂုစ္ဆံ မေ န ဝိဇ္ဇတီ’’**တိ။

ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော တိ ဥတ္တိဋ္ဌိတွာ ပရေသံ ဃရဒွာရေ ဌတွာ ဂဟေတဗ္ဗပိဏ္ဍော, ဇင်္ဃဗလံ နိဿာယ အနု ဃရံ ဂန္တွာ လဒ္ဓဗ္ဗမိဿကဘိက္ခာတိ အတ္ထော။ **ပူတိမုတ္တ**န္တိ ဂေမုတ္တပရိဘာဝိတဟရီဋကာဒိ စ။ **ယဿေတေ အဘိသမ္ဘုတွာ**တိ, ယော ဘိက္ခု ဧတေ ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍာဒယော စတ္တာရော ပစ္စယေ အန္တိမန္တေန အဘိရမိတွာ ပ

ရိဘုဥ္တိ။ **သ ဝေ စာတုဒ္ဒိသော နရော** တိ သော ပုဂ္ဂလော ဇော်သေန စာတုဒ္ဒိသော ပုရတ္ထိမာဒိစတုဒိသာယော်ဟွော်, ကတ္ထစိ အပ္ပဋိဃော ယာယ ကာယစိ ဒိသာယ ဝိဟရိတုံ သက္ကောတီတိ အတ္ထော။

အထ ထေရော အတ္တနော မဟလ္လကကာလေ မနုဿေဟိ ''ကထံ, ဘန္တေ, တုမ္ဟေ ဝေရူဟယ ဇရာယ ဝတ္တမာနာယ ဒိနေ ဒိနေ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟထာ''တိ ဝုတ္တေ **''ယတ္ထ ဧကေ''** တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ပဗ္ဗိမဝယေ။ **ဧကေတိ** ဧကစ္စေ။ **ဝိဟညန္တိ** တိ သရီရကိလမထေန စိတ္တေန ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **သိလုစ္စယ** န္တိ ပဗ္ဗတံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဇရာဇိဏ္ဏကာလေပိ။ **သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော** တိ ဣမိနာ စိတ္တခေဒဘာဝံ ဒဿေတိ, **ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော** တိ ဣမိနာ သရီရခေဒဘာဝံ။

ဘယဟေတူနံ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ **ပဟီနဘယဘေရဝော**။

ဉယ္ဟဟမာနေသူတိ ရာဂဂ္ဂိအာဒီဟိ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ သတ္တေသု ဉယ္ဟမာနေသု။ သံကိလေသပရိဋ္ဌာဟာဘာဝေန **နိဗ္ဗုတော** သီတိဘူတော။

ပုန မနုဿေဟိ ''ကိံ, ဘန္တေ, ဇိဏ္ဏကာလေပိ အရညပဗ္ဗတေယေဝ ဝိဟရထ, နနု ဣမေ ဝေဠုဝနာဒယော ဝိဟာရာ မနောရမာ''တိ ဝုတ္တေ အရညပဗ္ဗတာ ဝေ မယ္ဟံ မနောရမာတိ ဒဿေန္တော **''ကရေရိမာလာဝိတတာ''**တိအာဒိကာ ဒွတ္တဒသ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ကရေရိမာလာဝိတတာ**တိ ဝရုဏရုက္ခပန္တီဟိ သမာဂတာ။ ''ကာလဝဏ္ဏပုပ္ဖေဟိ သြတ္ထဋ္ဌာ''တိပိ ဝဒန္တိ။ **ကုဥ္ဇရာဘိရုဒါ** တိ ပဋိယောသာဒိဂုဏဇာတူတေဟိ ဟတ္ထိနံ ဧကစရေသီနံ ဂဇ္ဇိတေဟိ အဘိတ္ထနိတာ။

အဘိဝုဋ္ဌာ တိ မဟာမေဃေန အဘိပ္ပဝုဋ္ဌာ။ **ရမ္မတလာ** တိ တေနေဝ ရဇောဇလ္လပဏ္ဏေယ္ယာဒီနံ အပဂမေန ရမဏီယတလာ။ **နကတိ** ဒေသန္တရံ အဂမနတော ''နက''တိ သေလမယတာယ ''သေလာ''တိ စ လဒ္ဓနာမာ ပဗ္ဗတာ။ **အဇ္ဈုန္နဒိတာ သိခီဟီ**တိ မဝုရသဒ္ဒေန ဥန္နဒိတာ။

အလန္တိ ယုတ္တံ သမတ္ထံ တာ။ **ဈာယိတုကာမဿ အတ္တကာမဿာ** တိအာဒီသုပိ ဣမိနာ နယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုနောတိ** ဘိန္နကိလေသဘိက္ခုနော, မေတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဥမာပုပ္ဖေန သမာနာတိ မေစကနိဘတာယ ဥမာကုသုမသဒိသာ။ **ဂဂနာဝဗ္ဘ ဆာဒိတာ** တိ တတော ဝေ သရဒသ္သ ဂဂနအဗ္ဘာ ဝိယ ကာဠမေဃသဏ္ဌာဒိတာ, နီလဝဏ္ဏာတိ အတ္ထော။

အနာကိဏ္ဏာ တိ အသံကိဏ္ဏာ အသမ္ဗာဓာ။ **ပဉ္စင်္ဂိကေနာ** တိ အာတတာဒီဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ယုတ္တေန တူရိယေန ပရိတရိယမာနဿ တာဒိသီပိ န ဟောတိ, ယထာ ယာဒိသီ ဧကဂ္ဂစိတ္တဿ သမာဟိတစိတ္တဿ သမ္မဒေဝ ရူပာရူပဓမ္မေ အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿန္တဿ ရတိ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)

ကမ္မံ ဗဟုက န္တိအာဒိနာ ဒွေဝ ကထာ ကမ္မာရာမာနံ ပစ္စယဂိဒ္ဓာနံ ဘိက္ခူနံ သြဝါဒဒါနဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ကမ္မံ ဗဟုကံ န ကာရယေ** တိ ကမ္မာရာမော ဟုတွာ ဗဟုံ နာမ ကမ္မံ န ကာရယေ န အဓိဋ္ဌဟေ, ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ ပန သတ္ထာရာ အနုညာတမေဝ။ **ပရိဝဇ္ဇေယျ ဇနံ** န္တိ အကလျာဏမိတ္တဘူတံ ဇနံ ဝဇ္ဇေယျ။ **န ဥယျမေ** တိ ပစ္စယုပ္ပာဒနဂဏဗန္ဓာဒိဝသေန တယာမံ န ကရေယျ။

အနတ္တနေယျမေတ န္တိ တော် နဝကမ္မာဓိဋ္ဌာနာဒိကံ အတ္တနော အတ္ထာဝဟံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **''ကိစ္ဆတိ ကာယော ကိလမတီ''** တိ။ နဝကမ္မာဒိပသုတဿ ဟိ တဟံ တဟံ ဝိစရတော ကာယသုခာဒိ

အလာဘေန ကိစ္ဆပ္ပတ္တော ဟောတိ **ကိလမတိ** ခေဒံ အာပဇ္ဇတိ, တေန စ ကာယကိလမထေန **ဒုက္ခိတော** ။ ဝတ္ထုဝိသဒ အတ္တနေယ္ယကိရိယာဒီနံ အဘာဝေန **သော** ပုဂ္ဂလော **သမထံ န ဝိန္ဒတိ** စိတ္တသမာဓာနံ န လဘတီတိ။

သြင္ဇပ္ပဟတမတ္တေနာ တိအာဒိနာ ဒွေဝ ကထာ သုတပရမဿ ပဏ္ဍိတမာနိနော ဂရဟာဝသေန, တတော ပရာ ဒွေဝ ပဏ္ဍိတဿ ပသံသာဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သြင္ဇပ္ပဟတမတ္တေနာ** တိ သဇ္ဈာယသီသေန သြင္ဇပရိဝတ္တနမတ္တေန, ဗုဒ္ဓဝစနံ သဇ္ဈာယကရဏမတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **အတ္တာနမ္ပိ န ပဿတီ** တိ အနတ္တညုတာယ အတ္တနော ပစ္စက္ခဘူတမ္ပိ အတ္တံ န ဇာနာတိ, ယာထာဝတော အတ္တနော ပမာဏံ န ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ **ပတ္ထဒ္ဓဂီဝေ စ ရတီ**တိ ''အဟံ ဗဟုဿုတော, သတိမာ, ပညဝ, န မယာ သဒိသော အညော အတ္ထီ''တိ မာနတ္ထဒ္ဓေ ဟုတွာ ဂရုဋ္ဌာနိယာနမ္ပိ အပစိတိံ အဒဿေန္တော အယောသလာကံ ဂိလိတွာ ဌိတော ဝိယ ထဒ္ဓဂီဝေ စရတိ။ **အဟံ သေယျော တိ မညတီ**တိ အဟမေဝ သေယျော ဥတ္တမောတိ မညတိ။

အသေယျော သေယျသမာနံ, ဗာလော မညတိ အတ္တာန န္တိ အယံ အသေယျော ဟီနော သမာနော အညေန သေယျေန ဥတ္တမေန သမာနံ သဒိသံ ကတွာ အတ္တာနံ ဗာလော မန္ဒဗုဒ္ဓိ ဗာလဘာဝေနေဝ မညတီတိ။ **န တံ ဝိညူ ပသံသန္တီ**တိ တံ တာဒိသံ ဗာလံ ပဂ္ဂဟိတစိတ္တတာယ ပတ္ထဒ္ဓမာနသံ ထမ္ဘိတတ္တံ နရံ ဝိညူ ပဏ္ဍိတာ န ပသံသန္တိ, အညဒတ္ထု ဂရဟန္တိယေဝ။

သေယျောဟမသ္မီ တိ ယော ပန ပဏ္ဍိတော ပုဂ္ဂလော ''သေယျောဟမသ္မီ''တိ တ ဟီနသဒိသမာနဝသေန ''နာဟံ သေယျော''တိ တ ကဥ္စိပိ မာနံ အဇပ္ပေန္တော **ဝိဓာသု** နဝသု မာနကောဋ္ဌာသေသု ကဿစိပိ ဝသေန န ဝိကမ္ပတိ။

ပညဝန္တံ န္တိ အဂ္ဂဖလပညာဝသေန ပညဝန္တံ ကတ္တဗ္ဗာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တိယာ **တာဒိံ,** အသေက္ခဖလသီလေသု သုဋ္ဌု ပတိဋ္ဌိတတ္တာ **သီလေသု သုသမာဟိတံ,** အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနေန **စေတောသမထမနုယုတ္တန္တိ** တာဒိသံ သဗ္ဗသော ပဟီနမာနံ ခီဏာသဝံ **ဝိညူ** ဗုဒ္ဓါဒယော ပဏ္ဍိတာ **ပသံသရေ** ဝဏ္ဏေန္တိ ထောမေန္တီတိ အတ္ထော။

ပုန အညတရံ ဒုဗ္ဗစံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ဒောဝစဿတာယ အာဒီနဝံ, သောဝစဿတာယ အာနိသံသဉ္စ ပကာသေန္တော **''ယဿ သဗ္ရဟ္မစာရီသု''** တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ အဘာသိ။ တာ ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။

ပုန ဥဒ္ဓတံ ဥန္နဠံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ဥဒ္ဓတာဒိဘာဝေ ဒောသံ, အနုဒ္ဓတာဒိဘာဝေ စ ဂုဏံ ဝိဘာဝေန္တော **''ဥဒ္ဓတော စပလော ဘိက္ခု''**တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ကပီဝ သီဟစမ္မေနာ** တိ သီဟစမ္မေန ဟာရုတော မက္ကဋော ဝိယ။ **သော** ဥဒ္ဓတာဒိဒောသသံယုတ္တော ဘိက္ခု တေန ပံသုကူလေန အရိယဒ္ဓဇေန **န ဥပသောဘတိ** အရိယဂုဏာနံ အဘာဝတော။

ယော ပန ဥပသောဘတိ၊ တံ ဒဿေတုံ **''အနုဒ္ဓတော''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဧတေ သမ္ဗဟုလာ တိအာဒိကာ ပဉ္စ ကထာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ နမဿန္တေ ဗြဟ္မကာယိကေ ဒေဝေ ဒိသွာ အာယသ္မတော ကပ္ပိနဿ သိတပာတုကမ္မနိမိတ္တံ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဧတေ**တိ တေသံ ပစ္စက္ခတာယ ဝုတ္တံ ။ **သမ္ဗဟုလာ**တိ ဗဟုဘာဝတော, တံ ပန ဗဟုဘာဝံ **''ဒသဒေဝသဟဿာနီ''** တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အာဟ။ **ဒေဝတာ**တိ ဥပပတ္တိဒေဝတာ။ တံ တေသံ ဒေဝဘာဝံ အညေဟိ ဝိသေသေတွာ ဒဿေန္တော **''သဗ္ဗေ တေ ဗြဟ္မကာယိကာ''** တိ အာဟ။ ယသ္မာ တေ အတ္တနော ဥပပတ္တိဒ္ဓိယာ မဟတိယာ ဒေဝိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတာ ပရိဝါရသမ္ပန္နာ စ, တသ္မာ အာဟ **''ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော''**တိ။

''ကော နု သေနာပတိ ဘောတော''တိ ပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနဝသေန ''မယာ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုတ္တရံ သာရိပုတ္တော အနုဝတ္တေတီ''တိ (မ. နိ. ၂.၃၉၉) ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဓမ္မသေနာပတိဘာဝေ အနုညာတောတိ အာဟ – **''ဓမ္မသေနာပတိံ ဝီရံ မဟာဈာယိံ သမာဟိတံ သာရိပုတ္တ''** န္တိ။ တတ္ထ **ဝီရ**န္တိ ကိ

လေသမာရာဒီနံ နိမ္မထနေန ဝီရိယဝဇ္ဇံ မဟာဝိက္ကန္တံ။ **မဟာစျာယိန္တိ** ဒိဗ္ဗဝိဟာရာဒီနံ ဥက္ကံသဂမနေန မဟန္တံ စျာယိံ။ တတော ဧဝ သဗ္ဗသော ဝိက္ခေပဝိဒ္ဓံသနဝသေန **သမာဟိတံ။ နမဿန္တာ** တိ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿမာနာ တိဋ္ဌန္တိ။

ယမ္ပိ နိဿာယ တိ ယံ နု ခေါ အာရမ္မဏံ နိဿာယ အာရဗ္ဘ စျာယတီတိ နာဘိဇာနာမာတိ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေန ဗြဟ္မာနော ဧဝံ အာဟံသု။

အစ္ဆေရံ ဝတာ တိ အစ္ဆရိယံ ဝတ။ **ဗုဒ္ဓါနန္တိ** စတုသစ္စဗုဒ္ဓါနံ။ **ဂမ္ဘီရော ဂောစရော သကော** တိ ပရမဂမ္ဘီရော အတိဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော ပုထုဇ္ဇနေဟိ အသာဓာရဏော အဝိသယော။ ဣဒါနိ တဿ ဂမ္ဘီရဘာဝေ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **“ယေ မယ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တလဝေဓိသမာဂတာ**တိ ယေ မယံ တလဝေဓိနုဂ္ဂဟသဒိသာ အတိသုခုမမ္ပိ ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထာ အာဂတာ ဥပပရိက္ခန္တာ နာဘိဇာနာမ, ဂမ္ဘီရော ဝတ ဗုဒ္ဓါနံ ဝိသယောတိ အတ္ထော။ **တံ တထာ ဒေဝကာယေဟီ**တိ တံ တထာရူပံ သာရိပုတ္တံ သဒေဝကဿ လောကဿ ပူဇနာရဟံ တေဟိ ဗြဟ္မကာယိကေဟိ တအာ တထာ ပူဇိတံ ဒိသွာ အာယသ္မတော မဟာကပ္ပိနဿ သိတံ အဟောသိ။ ဣမေသံ လောကသမ္မတာနံ ဗြဟ္မူနမ္ပိ အဝိသယော, ယတ္ထ သာဝကာနံ ဝိသယောတိ။

ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမ္ဟီ တိ ကထာ ထေရေန အတ္တာနံ အာရဗ္ဘ သီဟနာဒံ နဒန္တေန ဘာသိတာ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓခေတ္တမ္ဟီ**တိ အာဏာခေတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဌပယိတွာ မဟာမုနိန္တိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဌပေတွာ ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဘဂဝန္တော ဓုတဂုဏေဟိပိ သဗ္ဗသတ္တေဟိ ပရမုက္ကံသဂတာ ဧဝ, ကေဝလံ ပန မဟာကရုဏာသဉ္စောဒိတမာနသာ သတ္တာနံ တာဒိသံ မဟန္တံ ဥပကာရံ ဩလောကေတွာ ကမန္တသေနာသနတသာဒိံ အနုဝတ္တန္တီတိ တံ တံ ဓုတဓမ္မဝိရောဓိ ဟောတိ။ **ဓုတဂုဏေ**တိ ကိလေသာနံ ဓုတတေန ဂုဏေန အာရညကာဒိဘာဝေန အပေက္ခိတဂုဏော။ ကရဏတ္ထေ တ ဇတံ ဘုမ္မဝစနံ။ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ, ကုတော ပန ဥတ္တရီတိ အဓိပ္ပာယော။ တထာ ဟေသ ထေရော တတ္ထ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော။

န စီဝရေတိ ကထာယ ‘‘ဌပယိတွာ မဟာမုနိ’’န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဟာကဋ္ဌတရံ ကရောတိ, စီဝရာဒီသု တဏှာယ အနုပလေပေ ဓုတင်္ဂဖလံ။ တတ္ထ န စီဝရေ သမ္ဘုတ္တေ တဏှာယာလေပေနာတိ ယောဇနာ။ **သယနေ**တိ သေနာသနေ။ **ဂေတမော**တိ ဘဂဝန္တံ ဂေတ္တေန ကိတ္တေတိ။ **အနုပ္ပမေယျော** တိ ပမာဏကရကိလေသာဘာဝတော အပရိမာဏဂုဏတာယ စ အနုပ္ပမေယျော။ **မုဠာလပုပ္ဖံ ဝိမလံဝ အမ္ဗုနာ** တိ ယထာ နိမ္မလံ ဝိရဇံ နဠိနံ ဥဒကေန န လိမ္ပတိ, ဧဝံ ဂေတမော ဘဂဝါ တဏှာယာလေပာဒိနာ န လိမ္ပတီတိ အတ္ထော။ **နေက္ခမ္မနိန္နော** အဘိနိက္ခမ္မနိန္နော တတော ဧဝ **တိဘဝါဘိနိဿဋော** ဘဝတ္တယတော ဝိနိဿဋော ဝိသံယုတ္တော။

ယေသံ သတိပဋ္ဌာနဂီဝါဒီနံ ဘာဝနာဟိရိပူရိယာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အနုပလိတ္တော နေက္ခမ္မနိန္နောဝ အဟောသိ, တေ အင်္ဂဘူတေ ဒဿေန္တော **“သတိပဋ္ဌာနဂီဝေ”** တိ ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ ဂုဏရာသိတော ဥတ္တမင်္ဂဘူတာယ ပညာယ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော သတိပဋ္ဌာနံ ဂီဝ ဧတဿာတိ သတိပဋ္ဌာနဂီဝေ, အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ အာအာဒနေ သဒ္ဓါ ဟတ္ထော ဧတဿာတိ **သဒ္ဓါဟတ္ထော** ။ ဂုဏာသရီရဿ ဥတ္တမင်္ဂဘာဝတော ပညာ သီသံ ဧတဿာတိ **ပညာသီသော**။ မဟာသမုဒ္ဒဂမနတာယ မဟာဝိသယတာယ မဟာနုဘာဝတာယ မဟာဖလတာယ စ မဟန္တံ သဗ္ဗညုတဉ္ဉာဏံ ဉာဏံ ဧတဿ အတ္ထီတိ **မဟာဉာဏီ။ သဒါ** သဗ္ဗကာလံ **နိဗ္ဗုတော** သီတိဘူတော စရတိ။ ‘‘သုသမာဟိတော။ပေ။ နာဂေ’’တိ (အ. နိ. ၆.၄၃) သုတ္တပဒဥဒ္ဒေသတ္ထ နိဒ္ဒေသတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတ္ထ အတ္ထတော အဝိဘတ္တံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

မဟာကဿပတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတ္တာလီသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉. ပညာသနိပာတော

၁. တာလပုဋ္ဌတ္ထေရဂာထာဝဏ္ဏနာ

ပညာသနိပာတေ **ကဒါ နုဟန္တိ**အာဒိကာ အာယသ္မတော တာလပုဋ္ဌတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ အညတရသ္မိံ နဋကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ကုလာနုရူပေသု နစ္စဋ္ဌာနေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂန္တွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပါကဋော နဋဂါမဏိ အဟောသိ။ သော ပဉ္စသတမာတုဂါမပရိဝါရော မဟတာ နဋဝိဘဝေန ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု သမဇ္ဇံ ဒဿေတွာ, မဟန္တံ ပူဇာသက္ကာရံ လဘိတွာ, ဝိစရန္တော ရာဇဂဟံ အာဂန္တွာ, နဂရဝါသီနံ သမဇ္ဇံ ဒဿေတွာ, လဒ္ဓသမ္မာနသက္ကာရော ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ, ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “သုတမေတံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗကာနံ အာစရိယပါစရိယာနံ နဋာနံ ဘာသမာနာနံ ‘ယော သော နဋော ရင်္ဂမဇ္ဈေ သမဇ္ဇမဇ္ဈေ သစ္စာလိကေန ဇနံ ဟာသေတိ ရမေတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဟာသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ, ဣဓ ဘဂဝါ ကိမာဟာ”တိ။ အထ နံ ဘဂဝါ တိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိ “မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ”တိ။ စတုတ္ထဝါရံ ပုဋ္ဌော အာဟ – “ကာမဏိ, ဣမေ သတ္တာ ပကတိယာပိ ရာဂဗန္ဓနဗဒ္ဓါ ဒောသဗန္ဓနဗဒ္ဓါ မောဟဗန္ဓနဗဒ္ဓါ တေသံ ဘိယျောပိ ရဇနီယေ ဒေါသနီယေ မောဟနီယေ ဓမ္မေ ဥပသံဟရန္တော ပမာဒေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ နိရယေ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ ပနဿ ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဟောတိ ‘ယော သော နဋော ရင်္ဂမဇ္ဈေ သမဇ္ဇမဇ္ဈေ သစ္စာလိကေန ဇနံ ဟာသေတိ ရမေတိ, သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဟာသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ’”တိ သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ စ ဒွိန္နံ ဂတီနံ အညတရာ ဂတိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, နိရယဿ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ဝါတိ။ တံ သုတွာ တာလပုဋ္ဌော ဂါမဏိ ပရောဒိ။ နနု ဂါမဏိ ပဂေဝ မယာ ပဋိက္ခိတ္တော “မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ”တိ (သံ. နိ. ၄.၃၅၄)? “နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ရောဒါမိ, ယံ မံ ဘဂဝါ နဋာနံ အဘိသမ္ပရာယံ ဧဝမာဟာ”တိ။ အပိ စာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗကေဟိ အာစရိယပါစရိယေဟိ နဋေဟိ ဝဉ္စိတော “နဋော မဟာဇနဿ နဋသမဇ္ဇံ ဒဿေတွာ သုဂတိံ ဥပပဇ္ဇတီ”တိ။ သော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ, အဓိဂတာရဟတ္တော ပန အရဟတ္တပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ယေနာကာရေန အတ္တနော စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှနဝသေန ယောနိသောမနသိကာရော ဥဒပါဒိ, တံ အနေကဓာ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ –

၁၀၉၄. “ကဒါ နုဟံ ပဗ္ဗတကန္ဒရာသု, ဧကာကိယော အဒ္ဒုတိယော ဝိဟဿံ။
အနိစ္စတော သဗ္ဗဘဝံ ဝိပဿံ, တံ မေ ဣဒံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၀၉၅. “ကဒါ နုဟံ ဘိန္နပဋန္ဓရော မုနိ, ကာသာဝဝတ္ထော အမမော နိရာသော။
ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ တထေဝ မောဟံ, ဟန္တွာ သုခီ ပဝနဂတော ဝိဟဿံ။

၁၀၉၆. “ကဒါ အနိစ္စံ ဝဓရောဂနီဠံ, ကာယံ ဣမံ မစ္စုဇရာယုပဒ္ဒုတံ။
ဝိပဿမာနော ဝီတဘယော ဝိဟဿံ, ဧကော ဝနေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၀၉၇. “ကဒါ နုဟံ ဘယဇနနိံ ဒုခါဝဟံ, တဏှာလတံ ဗဟုဝိဓာနုဝတ္တနိံ။
ပညာမယံ တိခိဏမသိံ ဂဟေတွာ, ဆေတွာ ဝသေ တမ္ပိ ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၀၉၈. “ကဒါ နု ပညာမယမုဂ္ဂတေဇံ, သတ္ထံ ဣသီနံ သဟသာဒိယိတွာ။
မာရံ သသေနံ သဟသာ ဘဉ္ဇိဿံ, သီဟာသနေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၀၉၉. “ကဒါ နုဟံ သဗ္ဘိ သမာဂမေသု, ဒိဋ္ဌော ဘဝေ ဓမ္မဂရူဟိ တာဒိဘိ။
ယာထာဝဒဿီဟိ ဇိတိန္ဒြိယေဟိ, ပဓာနိယော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၀. “ကဒါ နု မံ တန္ဒိ ခုဒါ ပိပါသာ, ဝါတာတပါ ကီဋသရီသပါ ဝါ။

န ဗာဓယိဿန္တိ န တံ ဂိရိဗ္ဗဇေ၊ အတ္ထတ္ထိယံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၁."ကဒါ နု ခေါ ယံ ဝိဒိတံ မဟေသိနာ၊ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သုဒုဒ္ဒသာနိ။
သမာဟိတတ္တော သတိမာ အဂစ္ဆံ၊ ပညာယ တံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၂."ကဒါ နု ရူပေ အမိတေ စ သဒ္ဒေ၊ ဂန္ဓေ ရသေ ဖုသိတဗ္ဗေ စ ဓမ္မေ။
အာဒိတ္တတောဟံ သမထေဟိ ယုတ္တော၊ ပညာယ ဒစ္ဆံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။

၁၁၀၃."ကဒါ နုဟံ ဒုဗ္ဗစနေန ဝုတ္တော၊ တတော နိမိတ္တံ ဝိမနော န ဟေဿံ။
အထော ပသတ္ထောပိ တတော နိမိတ္တံ၊ တုဋ္ဌော န ဟေဿံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။

၁၁၀၄."ကဒါ နု ကဋ္ဌေ စ တိဏေ လတာ စ၊ ခန္ဓေ ဣမေဟံ အမိတေ စ ဓမ္မေ။
အဇ္ဈတ္တိကာနေဝ စ ဗာဟိရာနိ စ၊ သမံ တုလေယျံ တဒိဒံ ကဒါ မေ။

၁၁၀၅."ကဒါ နု မံ ပါဝုသကာလမေဃော၊ နဝေန တောယေန သစီဝရံ ဝနေ။
ဣသိပ္ပယာတမှိ ပထေ ဝဇန္တံ၊ ဩဝဿတေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၆."ကဒါ မယူရဿ သိခဏ္ဍိနော ဝနေ၊ ဒိဇဿ သုတွာ ဂိရိဂဗ္ဘရေ ရုတံ။
ပစ္စုဋ္ဌဟိတွာ အမတဿ ပတ္တိယာ၊ သံစိန္တယေ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၇."ကဒါ နု ဂင်္ဂံ ယမုနံ သရဿတိံ၊ ပါတာလခိတ္တံ ဝဠဝါမုခဉ္စ။
အသဇ္ဇမာနော ပတရေယျမိဒ္ဓိယာ၊ ဝိဘိံသနံ တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၈."ကဒါ နု နာဂေါဝ အသင်္ဂစာရီ၊ ပဒါလယေ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒံ။
နိဗ္ဗဇ္ဇယံ သဗ္ဗသုဘံ နိမိတ္တံ၊ ဈာနေ ယုတော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၀၉."ကဒါ ဣဏဋ္ဋောဝ ဒလိဒ္ဒကော နိဓိံ၊ အာရာဓယိတွာ ဓနိကေဟိ ပီဠိတော။
တုဋ္ဌော ဘဝိဿံ အဓိဂမ္မ သာသနံ၊ မဟေသိနော တံ နု ကဒါ ဘဝိဿတိ။

၁၁၁၀."ဗဟူနိ ဝဿာနိ တယာမှိ ယာစိတော၊ အဂါရဝါသေန အလံ နု တေ ဣဒံ။
တံ ဒါနိ မံ ပဗ္ဗဇိတံ သမာနံ၊ ကိံကာရဏာ စိတ္တ တုဝံ န ယုဉ္ဇသိ။

၁၁၁၁."နနု အဟံ စိတ္တ တယာမှိ ယာစိတော၊ ဂိရိဗ္ဗဇေ စိတြဆဒါ ဝိဟင်္ဂမာ။
မဟိန္ဒဃောသတ္ထနိတာဘိဂဇ္ဇိနော၊ တေ တံ ရမေဿန္တိ ဝနမှိ ဈာယိနံ။

၁၁၁၂."ကုလမှိ မိတ္တေ စ ပိယေ စ ဉာတကေ၊ ခိဍ္ဍာရတိံ ကာမဂုဏဉ္စ လောကေ။
သဗ္ဗံ ပဟာယ ဣမမဇ္ဈုပါဂတော၊ အထောပိ တွံ စိတ္တ န မယှ တုဿသိ။

၁၁၁၃."မမေဝ ဧတံ န ဟိ တွံ ပရေသံ၊ သန္နာဟကာလေ ပရိဒေဝိတေန ကိံ။
သဗ္ဗံ ဣဒံ စလမိတိ ပေက္ခမာနော၊ အဘိနိက္ခမိံ အမတပဒံ ဇိဂီသံ။

၁၁၁၄."သုယုတ္တဝါဒီ ဒွိပဒါနမုတ္တမော၊ မဟာဘိသက္ကော နရဒမ္မသာရထိ။
စိတ္တံ စလံ မက္ကဋသန္နိဘံ ဣတိ၊ အဝီတရာဂေန သုဒုန္နိဝါရယံ။

၁၁၁၅."ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ အဝိဒ္ဒသူ ယတ္ထ သိတာ ပုထုဇ္ဇနာ။
တေ ဒုက္ခမိစ္ဆန္တိ ပုနဗ္ဘဝေသိနော၊ စိတ္တေန နီတာ နိရယေ နိရာကတာ။

၁၁၁၆."မယူရကောဉ္စာဘိရုတမှိ ကာနနေ၊ ဒီပီဟိ ဗျဂ္ဃေဟိ ပုရက္ခတော ဝသံ။
ကာယေ အပေက္ခံ ဇဟ မာ ဝိရာဓယ၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၁၇. “ဘာဝေဟိ စျာနာနိ စ ဣန္ဒြိယာနိ စ၊ ဗလာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသမာဓိဘာဝနာ။
တိဿော စ ဝိဇ္ဇာ ဖုသ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၁၈. “ဘာဝေဟိ မဂ္ဂံ အမတဿ ပတ္တိယာ၊ နိယျာနိကံ သဗ္ဗဒုခက္ခယောဂဓံ။
အဋ္ဌင်္ဂိကံ သဗ္ဗကိလေသသောဓနံ၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၁၉. “ဒုက္ခန္တိ ခန္ဓေ ပဋိပဿ ယောနိသော၊ ယတော စ ဒုက္ခံ သမုဒေတိ တံ ဇဟ။
ဣဓေဝ ဒုက္ခဿ ကရောဟိ အန္တံ၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၀. “အနိစ္စံ ဒုက္ခန္တိ ဝိပဿ ယောနိသော၊ သုညံ အနတ္တာတိ အဃံ ဝဓန္တိ စ။
မနောဝိစာရေ ဥပရုန္ဓ စေတသော၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၁. “မုဏ္ဍော ဝိရူပေါ အဘိသာပမာဂတော၊ ကပါလဟတ္ထောဝ ကုလေသု ဘိက္ခသု။
ယုဉ္ဇဿု သတ္ထုဝစနေ မဟေသိနော၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၂. “သုသံဝုတတ္တော ဝိသိခန္တရေ စရံ၊ ကုလေသု ကာမေသု အသင်္ဂမာနသော။
စန္ဒော ယထာ ဒောသိနပုဏ္ဏမာသိယာ၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၃. “အာရညိကော ဟောဟိ စ ပိဏ္ဍပါတိကော၊ သောသာနိကော ဟောဟိ စ ပံသုကူလိကော။
နေသဇ္ဇိကော ဟောဟိ သဒါ ဓုတေ ရတော၊ ဣတိဿု မံ စိတ္တ ပုရေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၄. “ရောပေတွ ရုက္ခာနိ ယထာ ဖလေသီ၊ မူလေ တရုံ ဆေတ္တု တမေဝ ဣစ္ဆသိ။
တထူပမံ စိတ္တမိဒံ ကရောသိ၊ ယံ မံ အနိစ္စမှိ စလေ နိယုဉ္ဇသိ။

၁၁၂၅. “အရူပ ဒူရင်္ဂမ ဧကစာရိ၊ န တေ ကရိဿံ ဝစနံ ဣဒါနိဟံ။
ဒုက္ခာ ဟိ ကာမာ ကဋုကာ မဟဗ္ဘယာ၊ နိဗ္ဗာနမေဝါဘိမနော စရိဿံ။

၁၁၂၆. “နာဟံ အလက္ချာ အဟိရိက္ကတာယ ဝါ၊
န စိတ္တဟေတူ န စ ဒူရကန္တနာ။
အာဇီဝဟေတူ စ အဟံ န နိက္ခမိံ၊
ကတော စ တေ စိတ္တ ပဋိဿဝေါ မယာ။

၁၁၂၇. “အပ္ပိစ္ဆတာ သပ္ပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတာ၊ မက္ခပ္ပဟာနံ ဝူပသမော ဒုခဿ။
ဣတိဿု မံ စိတ္တ တဒါ နိယုဉ္ဇသိ၊ ဣဒါနိ တွံ ဂစ္ဆသိ ပုဗ္ဗစိဏ္ဏံ။

၁၁၂၈. “တဏှာ အဝိဇ္ဇာ စ ပိယာပိယဉ္စ၊ သုဘာနိ ရူပါနိ သုခါ စ ဝေဒနာ။
မနာပိယာ ကာမဂုဏာ စ ဝန္တာ၊ ဝန္တေ အဟံ အာဝမိတုံ န ဥဿဟေ။

၁၁၂၉. “သဗ္ဗတ္ထ တေ စိတ္တ ဝစော ကတံ မယာ၊ ဗဟူသု ဇာတီသု န မေသိ ကောပိတော။
အဇ္ဈတ္တသမ္ဘဝေါ ကတညုတာယ တေ၊ ဒုက္ခေ စိရံ သံသရိတံ တယာ ကတေ။

၁၁၃၀. “တွံဉေဝ နော စိတ္တ ကရောသိ ဗြာဟ္မဏော၊ တွံ ခတ္တိယော ရာဇဒသီ ကရောသိ။
ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဘဝါမ ဧကဒါ၊ ဒေဝတ္တနံ ဝါပိ တဝေဝ ဝါဟသာ။

၁၁၃၁. “တဝေဝ ဟေတူ အသုရာ ဘဝါမသေ၊ တွံမူလကံ နေရယိကာ ဘဝါမသေ။
အထော တိရစ္ဆာနဂတာပိ ဧကဒါ၊ ပေတတ္တနံ ဝါပိ တဝေဝ ဝါဟသာ။

၁၁၃၂. “နနု ဒုဗ္ဘိဿသိ မံ ပုနပ္ပုနံ၊ မုဟုံ မုဟုံ စာရဏိကံဝ ဒဿယံ။
ဥမ္မတ္တကေနေဝ မယာ ပလောဘသိ၊ ကိဉ္စာပိ တေ စိတ္တ ဝိရာဓိတံ မယာ။

၁၁၃၃.“ဣဒံ ပုရေ စိတ္တမစာရိ စာရိကံ၊ ယေနိစ္ဆကံ ယတ္ထကာမံ ယထာသုခံ။
တဒဇ္ဇဟံ နိဂ္ဂဟေဿာမိ ယောနိသော၊ ဟတ္ထိပ္ပဘိန္နံ ဝိယ အင္ကုသဂ္ဂဟော။

၁၁၃၄.“သတ္ထာ စ မေ လောကမိမံ အဓိဋ္ဌဟိ၊ အနိစ္စတော အဒ္ဓုဝတော အသာရတော။
ပက္ခန္ဒ မံ စိတ္တ ဇိနဿ သာသနေ၊ တာရေဟိ ဩဃာ မဟတာ သုဒုတ္တရာ။

၁၁၃၅.“န တေ ဣဒံ စိတ္တ ယထာ ပုရာဏကံ၊ နာဟံ အလံ တုယ္ဟ ဝသေ နိဝတ္တိတုံ။
မဟေသိနော ပဗ္ဗဇိတောမ္ဟိ သာသနေ၊ န မာဒိသာ ဟောန္တိ ဝိနာသဓာရိနော။

၁၁၃၆.“နဂါ သမုဒ္ဒါ သရိတာ ဝသုန္ဓရာ၊ ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ အဓော ဒိဝါ။
သဗ္ဗေ အနိစ္စာ တိဘဝါ ဥပဒ္ဒုတာ၊ ကုဟိံ ဂတော စိတ္တ သုခံ ရမိဿသိ။

၁၁၃၇.“ဓိတိပ္ပရံ ကိံ မမ စိတ္တ ကာဟိသိ၊ န တေ အလံ စိတ္တ ဝသာနုဝတ္တကော။
န ဇာတု ဘသ္တံ ဥဘတောမုခံ ဆုပေ၊ ဓိရတ္ထု ပူရံ နဝသောတသန္ဒနိံ။

၁၁၃၈.“ဝရာဟဏေယျဝိဂါဠ္ဟသေဝိတေ၊ ပဗ္ဘာရကုဋ္ဋေ ပကတေဝ သုန္ဒရေ။
နဝမ္ဗုနာ ပါဝုသသိတ္တကာနနေ၊ တဟိံ ဂုဟာဂေဟဂတော ရမိဿသိ။

၁၁၃၉.“သုနီလဂီဝါ သုသိခါ သုပေခုနာ၊ သုစိတ္တပတ္တစ္ဆဒနာ ဝိဟင္ဂမာ။
သုမဉ္ဇုဃောသတ္ထနိတာဘိဂဇ္ဇိနော၊ တေ တံ ရမေဿန္တိ ဝနမ္ဟိ ဈာယိနံ။

၁၁၄၀.“ဝုဋ္ဌမ္ဟိ ဒေဝေ စတုရင္ဂုလေ တိဏေ၊ သံပုပ္ဖိတေ မေဃနိဘမ္ဟိ ကာနနေ။
နဂန္တရေ ဝိဋပိသမော သယိဿံ၊ တံ မေ မုဒူ ဟေဟိတိ တူလသန္နိဘံ။

၁၁၄၁.“တထာ တု ကဿာမိ ယထာပိ ဣဿရော၊ ယံ လဗ္ဘတိ တေနပိ ဟောတု မေ အလံ။
န တာဟံ ကဿာမိ ယထာ အတန္ဒိတော၊ ဗိဠာရဘသ္တံဝ ယထာ သုမဒ္ဒိတံ။

၁၁၄၂.“တထာ တု ကဿာမိ ယထာပိ ဣဿရော၊ ယံ လဗ္ဘတိ တေနပိ ဟောတု မေ အလံ။
ဝီရိယေန တံ မယ္ဟ ဝသာနယိဿံ၊ ဂဇံဝ မတ္တံ ကုသလင္ကုသဂ္ဂဟော။

၁၁၄၃.“တယာ သုဒန္တေန အဝဋ္ဌိတေန ဟိ၊ ဟယေန ယောဂ္ဂါစရိယောဝ ဥဇ္ဇုနာ။
ပဟောမိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ သိဝံ၊ စိတ္တာနုရက္ခီဟိ သဒါ နိသေဝိတံ။

၁၁၄၄.“အာရမ္မဏေ တံ ဗလသာ နိဗန္ဓိသံ၊ နာဂံဝ ထမ္ဘမ္ဟိ ဒဠ္ဟာယ ရဇ္ဇုယာ။
တံ မေ သုဂုတ္တံ သတိယာ သုဘာဝိတံ၊ အနိဿိတံ သဗ္ဗဘဝေသု ဟေဟိသိ။

၁၁၄၅.“ပညာယ ဆေတ္ဝာ ဝိပထာနုသာရိနံ၊ ယောဂေန နိဂ္ဂယ္ဟ ပထေ နိဝေသိယ။
ဒိသ္ဝာ သမုဒယံ ဝိဘဝဉ္စ သမ္ဘဝံ၊ ဒါယာဒကော ဟေဟိသိ အဂ္ဂဝါဒိနော။

၁၁၄၆.“စတုဗ္ဗိပလ္လာသဝသံ အဓိဋ္ဌိတံ၊ ဂါမဏ္ဍလံဝ ပရိနေသိ စိတ္တ မံ။
နနု သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒံ၊ သံသေဝသေ ကာရုဏိကံ မဟာမုနိံ။

၁၁၄၇.“မိဂေါ ယထာ သေရိ သုစိတ္တကာနနေ၊ ရမ္မံ ဂိရိံ ပါဝုသအဗ္ဘမာလိနိံ။
အနာကုလေ တတ္ထ နဂေ ရမိဿံ၊ အသံသယံ စိတ္တ ပရာ ဘဝိဿသိ။

၁၁၄၈.“ယေ တုယ္ဟ ဆန္ဒေန ဝသေန ဝတ္တိနော၊
နရာ စ နာရီ စ အနုဘောန္တိ ယံ သုခံ။
အဝိဒ္ဒသူ မာရဝသာနုဝတ္တိနော၊
ဘဝါဘိနန္ဒီ တဝ စိတ္တ သာဝကာ”တိ။

တတ္ထ **ကအာ နုဟန္တိ** ကအာ နု အဟံ။ **ပဗ္ဗတကန္ဒရာသူ** တိ ပဗ္ဗတေသု စ ကန္ဒရေသု စ, ပဗ္ဗတဿ တ ကန္ဒရာသု။ **ကောကိယောတိ** ကောကော။ **အဒ္ဒုတိယော** တိ နိတ္တဏှော။ တဏှာ ဟိ ပုရိသဿ ဒုတိယာ နာမ။ **ဝိဟဿ** န္တိ ဝိဟရိဿာမိ။ **အနိစ္စတော သဗ္ဗဘဝံ ဝိပဿ** န္တိ ကာမဘဝါဒိဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဘဝံ "ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စ"န္တိ ဝိပဿန္တော ကအာ နု ဝိဟရိဿန္တိ ယောဇနာ။ နိဒဿနမတ္တဉ္စေတံ, "ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ, ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ"တိ ဝစနတော (သံ. နိ. ၃.၁၅) ဣတရမ္ပိ လက္ခဏဒွယံ ဝုတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တံ မေ ဣဒံ တံ နု ကအာ ဘဝိဿတီ**တိ တံ ဣဒံ မေ ပရိဝိတက္ကိတံ ကအာ နု ဘဝိဿတိ, ကအာ နု ခေါ မတ္ထကံ ပာပုဏိဿတီတိ အတ္ထော။ **တံ နူ**တိ စေတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ကအာ နု ခေါ အဟံ မဟာဂဇော ဝိယ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ, ဂိဟိဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကာယဝိဝေကံ ပရိဗြူဟယန္တော ကောကီ ပဗ္ဗတကန္ဒရာသု အဒုတိယော သဗ္ဗတ္ထ နိရပေက္ခော သဗ္ဗသင်္ခါရဂတံ အနိစ္စာဒိတော ဝိပဿန္တော ဝိဟရိဿာမီတိ။

ဘိန္နပဋန္ဓရော တိ ဘိန္နဝတ္ထဓရော, ကထာသုခတ္တံ နကာရာဂမံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ သတ္ထကစ္ဆိန္နအဂ္ဃဖဿဝဏ္ဏဘိန္နံ ပဋ္ဋစီဝရံ ဓာရေန္တောတိ အတ္ထော။ **မုနီ**တိ ပဗ္ဗဇိတော။ **အမမော**တိ ကုလေ ဝ ဂဏေ ဝ မမတ္တာဘာဝေန အမမော။ ကတ္ထစိပိ အာရမ္မဏေ အာသီသနာယ အဘာဝေန **နိရာသော။ ဟန္တွာ သုခီ ပဝနဂတော ဝိဟဿ** န္တိ ရာဂါဒိကေ ကိလေသေ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခေန သုခီ မဟာဝနဂတော ကအာ နု ခေါ အဟံ ဝိဟရိဿာမိ။

ဝဓရောဂနီဠန္တိ မရဏဿ စ ရောဂဿ စ ကုလာဝကဘူတံ။ **ကာယံ ဣမ**န္တိ ဣမံ ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတံ ကာယံ။ ခန္ဓပဉ္စကောပိ ဟိ "အဝိဇ္ဇာဂတဿ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တဏှာနုဂတဿ အယမေဝ ကာယော ဗဟိဒ္ဓာ နာမရူပ"န္တိအာဒီသု ကာယော ဝုစ္စတိ။ **မစ္စုဇရာယုပဒ္ဒုတ** န္တိ မရဏေန စေဝ ဇရာယ စ ပီဠိတံ, ဝိပဿမာနော အဟံ ဘယဟေတုပဟာနေန **ဝီတဘယော,** တံ နု ကအာ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

ဘယဇနနိန္တိ ပဉ္စဝီသတိယာ မဟာဘယာနံ ဥပ္ပာဒကာရဏဘူတံ ကာယိကဿ စ စေတသိကဿ စ သကလဿပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အာဝဟနတော **ဒုခါဝဟံ။ တဏှာလတံ ဗဟုဝိဓာနုဝတ္တနိ** န္တိ ဗဟုဝိဓေ အာရမ္မဏံ ဘဝမေဝ တ အနုဝတ္တတိ သန္တနောတီတိ ဗဟုဝိဓာနုဝတ္တနိံ, တဏှာသင်္ခါတလတံ။ **ပညာမယ**န္တိ မဂ္ဂပညာမယံ သုနိသိတံ အသိခဂ္ဂံ ဝီရိယပဂ္ဂဟိတေန သဒ္ဓာဟတ္ထေန ဂဟေတွာ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ "ကအာ နုဟံ ဝသေ"တိ ယံ ပရိဝိတက္ကိတံ, တမ္ပိ ကအာ ဘဝိဿတီတိ ယောဇနာ။

ဥဂ္ဂတေဇ န္တိ သမထဝိပဿနာဝသေန နိသိတတာယ တိက္ခတေဇံ။ **သတ္ထံ ဣသီန** န္တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကဣသီနံ သတ္ထဘူတံ ။ **မာရံ သသေနံ သဟသာ ဘဉ္ဇိဿ** န္တိ ကိလေသသေနာယ သသေနံ အဘိသင်္ခါရာဒိမာရံ သဟသာ သီဃမေဝ ဘဉ္ဇိဿာမိ။ **သီဟာသနေ**တိ ထိရာသနေ, အပရာဇိတပလ္လင်္ကေတိ အတ္ထော။

သဗ္ဘိ သမာဂမေသု ဒိဋ္ဌော ဘဝေ တိ ဓမ္မကရဝယုတ္တတာယ **ဓမ္မဂရူဟိ** တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တိယာ **တာဒီဟိ** အဝိပရီတဒဿိတာယ **ယာထာဝဒဿီဟိ** အရိယမဂ္ဂေနေဝ ဟပဇိတိန္ဒြိယတာယ **ဇိတိန္ဒြိယေဟိ** ဗုဒ္ဓါဒီဟိ သာဓူဟိ သမာဂမေသု "ကအာ နု အဟံ ပဓာနိယောတိ ဒိဋ္ဌော ဘဝေယျ"န္တိ ယံ မေ ပရိဝိတက္ကိတံ, တံ နု ကအာ ဘဝိဿတီတိ ယောဇနာ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ ပဒယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ပဒတ္ထမတ္တမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

တန္ဒီ တိ အာလသိယံ။ **ခုအာ**တိ ဇိဃစ္ဆာ။ **ကီဋသရီသပာ**တိ ကီဋာစေဝ သရီသပာ စ။ **န ဗာဓယိဿန္တိ** တိ မံ န ဗာဓယိဿန္တိ သုခဒုက္ခသောမနဿဒေါမနဿာနံ ဗျာနေဟိ ပဋိဗာဟိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂိရိဗ္ဗဇေ** တိ ပဗ္ဗတကန္ဒရာယ။ **အတ္တတ္ထိယ** န္တိ သဒတ္ထသင်္ခါတေန အတ္ထေန အတ္ထိကံ။

ယံ ဝိဒိတံ မဟေသိနာတိ ယံ စတုသစ္စံ မဟေသိနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သယမ္ဘုဉာဏေန ဉာတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, တာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ သုဒ္ဒု ဒုဒ္ဒသာနိ မဂ္ဂသမာဓိနာ **သမာဟိတတ္တော,** သမ္မာသတိယာ **သတိမာ,** အရိယမဂ္ဂပညာယ အဟံ **အဂစ္ဆံ** ပဋိဝိဇ္ဈိဿံ အဓိဂမိဿန္တိ အတ္ထော။

ရူပေတိ စက္ခုဝိညေယျရူပေ။ **အမိတေ**တိ ဉာဏေန အမိတေ, အပရိစ္ဆိန္နေ အပရိညာတေတိ အတ္ထော။ **ဖုသိတဗ္ဗေ**တိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ။ **ဓမ္မေ** တိ မနောဝိညေယျဓမ္မေ။ **အမိတေ**တိ တ အပရိမာဏေ နီလာဒိဝသေန အနေကဘေဒဘိန္နေ ရူပေ ဘေရိသဒ္ဒာဒိဝသေန, မူလရသာဒိဝသေန, ကက္ခဠဖုဒုတာဒိဝသေန, သုခဒုက္ခာဒိဝသေန စ, အနေကဘေဒသဒ္ဒာဒိကေ စာတိ အတ္ထော။ **အာဒိတ္တတော** တိ ကောဒသဟိ အဂ္ဂိဟိ အာဒိတ္တဘာဝတော။ **သမထေဟိ ယုတ္တော** တိ စျာနဝိပဿနာမဂ္ဂသမာဓိဟိ သမန္နာဂတော။ **ပညာယ ဒဠှ** န္တိ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ဒက္ခိဿံ။

ဒုဗ္ဗစနေန ဝုတ္တော တိ ဒုရုတ္တဝစနေန ဃဋ္ဋိတော။ **တတော နိမိတ္တ** န္တိ ဖရုသတစာဟေတု။ **ဝိမနော န ဟေဿ** န္တိ ဒေါမနဿိတော န ဘဝေယျံ။ **အထော**တိ အထ။ **ပသတ္တော** တိ ကေနစိ ပသံသိတော။

ကဋ္ဌေ တိ အရုက္ခန္ဓေ။ **တိဏေ**တိ တိဏာနံ ခန္ဓေ။ **ဣမေ**တိ ဣမေ မမ သန္တတိပရိယာပန္နေ ပဉ္စ ခန္ဓေ ။ **အမိတေ စ ဓမ္မေ**တိ တတော အညေ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓနေ အမိတေ ရူပဓမ္မေ။ တေနာဟ – ''အဇ္ဈတ္တိကာနေဝ စ ဗာဟိရာနိ စာ''တိ။ **သမံ တုလေယျ** န္တိ အနိစ္စာဒိဝသေန စေဝ အသာရာဒိဥပမာဝသေန စ သဗ္ဗံ သမမေဝ ကတွာ တီရေယျံ။

ဣသိပ္ပယာတမ္ဟိ ပထေ ဝဇန္တ န္တိ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ မဟေသီဟိ သမ္မဒေဝ ပယာတေ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂေ ဝဇန္တံ ပဋိပဇ္ဇန္တံ။ ဟဝုသသမယေ ကာလမေဃော **နဝေန တောယေန** ဝဿောဒကေန သစီဝရံ ပဝနေ ကဒာ နု ဩဝဿတိ, တေမေတီတိ အတ္တနော အဇ္ဈောကာသိကဘာဝပရိဝိတက္ကိတံ ဒဿေတိ။

မယူရဿ သိခဏ္ဍိနော ဝနေ ဒိဇဿာ တိ မာတုကုစ္ဆိတော အဏ္ဍကောသတော စာတိ ဒွိက္ခတ္တုံ ဇာယနဝသေန ဒိဇဿ, သိခာသမ္ဘဝေန သိခဏ္ဍိနော စ မယူရဿ ဝနေ ကဒာ ပန ဂိရိဂဗ္ဘရေ **ရုတံ** ကေကာရဝံ သုတွာ ဝေလံ သလ္လက္ခိတွာ သယနတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ **အမတဿ ပတ္တိယာ** နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ။ **သံစိန္တယေ** တိ ဝုစ္စမာနေ ဘဝေ အနိစ္စာဒိတော မနသိ ကရေယျံ ဝိပဿေယျန္တိ အတ္ထော။

ဂင်္ဂံ ယမုနံ သရဿတိ န္တိ တော မဟာနဒိယော အသဇ္ဇမာနော ဘာဝနာမယာယ **ဣဒ္ဓိယာ** ကဒာ နု ပတရေယျန္တိ ယောဇနာ။ **ဟတာလခိတ္တံ ဗဠဝာမုခဉ္စ** တိ ဟတာယ အလံ ပရိယတ္တန္တိ ဟတာလံ, တဒေဝ ခိတ္တံ, ပထဝိယာ သဏ္ဌာဟနကာလေ တထာ ဌိတန္တိ ဟတာလခိတ္တံ။ ယောဇနသတိကာဒိဘေအနိ သမုဒ္ဒဿ အန္တောပထဝိယာ တီရဋ္ဌာနာနိ, ယေသု ကာနိစိ နာကဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ, ကာနိစိ သုညာနိယေဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ဗဠဝာမုခန္တိ မဟာသမုဒ္ဒေ မဟန္တံ အာဝဋ္ဋမုခံ။ မဟာနိရယဒွာရဿ ဟိ ဝိဝဋ္ဋကာလေ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော တတော နိက္ခန္တော တဒဘိမုခံ အနေကယောဇနသတာယာမဝိတ္ထာရံ ဟေဋ္ဌာ သမုဒ္ဒပဒေသံ ဥဟတိ, တသ္မိံ ဒမေ ဥပရိ ဥဒကံ အာဝဋ္ဋာကာရေန ပရိဗ္ဘမန္တံ မဟတာ သဒ္ဒေန ဟေဋ္ဌာ နိပတတိ။ တတ္ထ ဗဠဝာမုခသမညာ, ဣတိ တဉ္စ ဟတာလခိတ္တံ ဗဠဝာမုခဉ္စ **ဝိဘိံသနံ** ဘယာနကံ အသဇ္ဇမာနော ဣဒ္ဓိယာ ကဒာ နု ပတရေယျန္တိ ယံ ပရိဝိတက္ကိတံ, တံ ကဒာ နု ဘဝိဿတိ, ဘာဝနာမယံ ဣဒ္ဓိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ကဒာ နု ဧဝံ ဣဒ္ဓိံ ဝဠဉ္ဇိဿာမီတိ အတ္ထော။

နာကေဝ အသင်္ဂစာရီ ပအာလယေ တိ ယထာ မတ္တတရဏော ဒဋ္ဌဟာထမ္ဘံ ဘိန္ဒိတွာ အယသင်္ခလိကံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ အသင်္ဂစာရီ ဝနံ ပဝိသိတွာ ဧကော အဒုတိယော ဟုတွာ အတ္တနော ရုစိဝသေန စရတိ, ဧဝမဟံ ကဒာ နု သဗ္ဗသုဘံ နိမိတ္တံ **နိဗ္ဗဇ္ဇယံ** နိရပေက္ခသတော ဝဇ္ဇယန္တော ကာမစ္ဆန္ဒဝသေ အပဟုတွာ စျာနေ **ယုတော** ပယုတ္တော ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒံ သမ္မဒေဝ ပအာလေယျံ ဆိန္ဒေယျံ ပဇဟေယျန္တိ ယံ ပရိဝိတက္ကိတံ, တံ နု ကဒာ ဘဝိဿတိ။

ဣဏဋ္ဋော ဝ ဒလိဒ္ဒကော နိဓိံ အာရာဓယိတွာ တိ ယထာ ကောစိ ဒလိဒ္ဒော ဓိဝိကပကတော ဣဏံ ဂဟေတွာ တံ သောဓေတုံ အသက္ကောန္တော ဣဏဋ္ဋော ဣဏေန အဋ္ဋိတော ဓနိကေဟိ ပီဠိတော နိဓိံ အာရာဓယိတွာ အဓိဂန္တွာ ဣဏဋ္ဌ သောဓေတွာ သုခေန စ ဇီဝန္တော တုဋ္ဌော ဘဝေယျ, ဧဝံ အဟမ္ပိ ကဒာ နု ဣဏဋ္ဌသဒိသံ ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဟာယ **မဟေသိနော** အရိယနေသမ္ပဏ္ဏတာယ မဏိကနကာဒိရတနသမ္ပဏ္ဏနိဓိသဒိသံ ဗုဒ္ဓဿ **သာသနံ** အဓိဂန္တွာ တုဋ္ဌော ဘဝေယျန္တိ ယံ ပရိဝိတက္ကိတံ, တံ ကဒာ နု ဘဝိဿတီတိ။

ဧဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ နေက္ခမ္မဝိတက္ကဝသေန ပဝတ္တံ အတ္တနော ဝိတက္ကပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတွာ ယေဟာကာရေဟိ အတ္တာနံ ဩဝဒိတွာ အဓိဂန္တိ, တေ ဒဿေန္တော **''ဗဟူနိ ဝဿာနိ''** တိအာဒိကာ ကထာ

အဘာသိ။ တတ္ထ **ဗဟူနိ ဝဿာနိ တယာမ္ပဟိ ယာစိတော, အကရတသေန အလံ နု တေ ဣဒ** န္တိ အနေကသံဝစ္ဆရာနိ ဝိဝိဓဒုက္ခာနုဗန္ဓေန အကရမဖ္ဖေ တသေန အလံ ပရိယတ္တမေဝ တေတိ, အမ္ဘော စိတ္တ, ဣဒံ တယာ အနေကာနိ သံဝစ္ဆရာနိ အဟံ အမ္ပဟိ နနု ယာစိတော။ **တံ အနိ မံ ပဗ္ဗဇိတံ သမာန** န္တိ တံ မံ တယာ တထာ ဥဿာဟနေန ပဗ္ဗဇိတံ သမာနံ ကေန ကာရဏေန စိတ္တ တုဝံ န ယုဥ္စသိ, သမထဝိပဿနံ ဆဋ္ဌေတုံ တ နိဟီနေ အာလသိယေ နိယောဇေသီတိ အတ္ထော။

နနု အဟံ, စိတ္တ, တယာမ္ပဟိ ယာစိတောတိ, အမ္ဘော စိတ္တ, အဟံ တယာ နနု ယာစိတော အမ္ပဟိ အာယာစိတော မညေ။ ယဒိ ယာစိတော, ကသ္မာ ဣအနိ တဒနုရူပံ န ပဋိပဇ္ဇသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **“ဂိရိဗ္ဗဇေ”** တိအာဒိနာ ယာစိတာကာရံ ဒဿေတိ။ **စိတ္တရဆအ ဝိဟင္ဂမာ** ဝိစိတ္တပေခုဏပက္ခိနော, မယူရာတိ အတ္ထော။ **မဟိန္ဒဃောသတ္ထနိတာဘိဂဇ္ဇိနော**တိ ဇလဃောသတ္ထနိတေန ပဟေတုနာ သုဌု ဂဇ္ဇနသီလာ။ **တေ တံ ရမေဿန္တိ ဝနမ္ပဟိ ဈာယိန** န္တိ တေ မယူရာ တံ ဝနေ ဈာနပသုတံ ရမေဿန္တီတိ နနု တယာ ယာစိတောတိ ဒဿေတိ။

ကုလမ္ပဟီတိ ကုလပရိဝဋ္ဋေ။ **ဣမမဗ္ဗျုပာဂတော** တိ ဣမံ အရညဌာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ တ အဗ္ဗျုပာဂတော။ **အထောပိ တုဝံ, စိတ္တ, န မယှ တုဿသီ**တိ တုဝံ အနုဝတ္တိတ္တုတ ဌိတမ္ပိ မံ နာရာဓေဿသီတိ အတ္ထော။

မမေဝ ဇေတံ န ဟိ တုဝံ ပရေသန္တိ ဇေတံ, စိတ္တ, မမေဝ တသ္မာ တုဝံ ပရေသံ န ဟောသိ။ တုဝံ ပန အညေသံ ဝိယ ကတ္တုတ **သန္နာဟကာလေ** ကိလေသမာရေ ယုဇ္ဈိတုံ ဘာဝနာသန္နာဟကာလေ နတိ ဝတ္တုတ ပရိဒေဝိတေန **ကိံ** ပယောဇနံ, ဣအနိ တံ အညထာ ဝတ္တိတုံ န ဒဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဗ္ဗံ ဣဒံ စလမိတိ ပေက္ခမာနော** တိ ယသ္မာ ‘‘ဣဒံ စိတ္တံ အညဥ္စ သဗ္ဗံ တေဘူမကသင်္ခာရံ စလံ အနဝဋ္ဌိတ’’န္တိ ပညာစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော ဂေဟတော ကာမေဟိ စ အဘိနိက္ခမိံ **အမတပဒံ** နိဗ္ဗာနံ **ဇိဂီသံ** ပရိယေသန္တော, တသ္မာ, စိတ္တ, အနနုဝတ္တန္တော နိဗ္ဗာနံ ပရိယေသနမေဝ ကရောမီတိ အဓိပ္ပာယော။

အဝီတရာဂေန သုဒုန္နိတရယံ စိတ္တံ စလံ **မက္ကဋ္ဋသန္နိဘံ** ဝနမက္ကဋ္ဋသဒိသံ ဣတိ **သုယုတ္တတဒီ** သုဘာသိတတဒီ ဒွိပဒအနမုတ္တမော မဟာဘိသက္ကော နရဒမ္မသာရထီတိ ယောဇနာ။

အဝိဒ္ဒသူ ယတ္ထ သိတာ ပုထုဇ္ဇနာ တိ ယတ္ထ ယေသု ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေသု စ သိတာ ပဋိဗဒ္ဓာ တေ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ တေန ကာမရာဂေန ပုနဗ္ဘဝေသိနော ဇေန္တေနေဝ ဒုက္ခမိစ္ဆန္တိ။ ဣစ္ဆန္တာ စ **စိတ္တေန နီတာ နိရယေ နိရာကတာ**တိ စိတ္တဝသိကာ နိရယသံဝတ္တနိကံ ကမ္မံ ကရောန္တာ ဟိတသုခတော နိရာကတာ ဟုတ္ဝာ အတ္တနော စိတ္တေနေဝ နိရယေ နီတာ န အညထာတိ စိတ္တဿေဝ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။

ပုနပိ စိတ္တံယေဝ နိဂ္ဂဟေတုံ မန္တေန္တော **“မယူရကောဥ္စာဘိရုတမ္ပဟီ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မယူရကောဥ္စာဘိရုတမ္ပဟီ**တိ သိခီဟိ သာရသေဟိ စ အဘိကူဇိတေ။ **ဒီပီဟိ ဗျဂ္ဃေဟိ ပုရက္ခတော ဝသ** န္တိ မေတ္တာဝိဟာရိတာယ ဇေဝရူပေဟိ တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ပုရက္ခတော ပရိတရိတော ဟုတ္ဝာ ဝနေ ဝသန္တော, ဇေတေန သုညဘာဝပရိဗျူဟနမာဟ။ **ကာယေ အပေက္ခံ ဇဟာ** တိ သဗ္ဗသော ကာယေ နိရပေက္ခော ဇဟ, ဇေတေန ပဟိတတ္တတံ ဝဒတိ။ **မာ ဝိရာဓယာ**တိ ဣမံ သုဒုလ္လဘံ နဝမံ ခဏံ မာ ဝိရာဓေဟိ။ **ဣတိသ္သု မံ, စိတ္တ, ပုရေ နိယုဥ္စသီ** တိ ဇဝဥ္ဟိ တုဝံ, စိတ္တ, မံ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ဥယျောဇေသီတိ အတ္ထော။

ဘာဝေဟီတိ ဥပ္ပာဒေဟိ ဝဍ္ဎေဟိ စ။ **ဈာနာနီ**တိ ပဌမာဒီနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ။ **ဣန္ဒြိယာနီ** တိ သဒ္ဓာဒီနိ ပဥ္စိန္ဒြိယာနိ။ **ဗလာနီ**တိ တာနိယေဝ ပဥ္စ ဗလာနိ။ **ဗောဇ္ဈင်္ဂသမာဓိဘာဝနာ** တိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ စတသ္သော သမာဓိဘာဝနာ စ။ **တိဿော စ ဝိဇ္ဇာ** တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒိကာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ စ။ **ဖုသ** ပာပုဏာဟိ **ဗုဒ္ဓသာသနေ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဩဝါဒေ ဌိတော။

နိယျာနိက န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိယျာနာဝဟံ။ **သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယောဂဓ** န္တိ အမတောဂဓံ နိဗ္ဗာနပတိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ။ **သဗ္ဗကိလေသသောဓန**န္တိ အနဝသေသကိလေသမလဝိသောဓနံ။

ခန္ဓေ တိ ဥပာဒာနက္ခန္ဓေ။ **ပဋိပဿ ယောနိသော** တိ ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတောတိ ဧဝမာဒီဟိ ဝိဝိဓေဟိ ပကာရေဟိ ဝိပဿနာဉာဏေန သမ္မာ ဥပာယေန နယေန ပဿ။ **တံ ဇဟာ**တိ တံ ဒုက္ခဿ သမုဒယံ တဏှံ ပဇဟ, သမုစ္ဆိန္ဒ။ **ဣဓေဝ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။

အနိစ္စန္တိုအာဒိ အန္တဝန္တတော အနိစ္စန္တိကတော တာဝကာလိကတော နိစ္စပဋိက္ခေပတော စ အနိစ္စန္တိ တ ပဿ။ **ဒုက္ခန္တိ** တေ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠနတော သပ္ပဋိဘယတော ဒုက္ခမတော သုခပဋိက္ခေပတော ဒုက္ခန္တိ တ ပဿ။ **သုညန္တိ** အဝသဝတ္တနတော အသာမိကတော အသာရတော အတ္တပဋိက္ခေပတော စ သုညံ, တတော ဧဝ **အနတ္တာ** တိ။ ဝိဂရဟိတဗ္ဗတော အဝမိုအာဗာဓနေတော စ **အဃန္တိ** စ **ဝဓန္တိ** စ ဝိပဿ ယောနိသောတိ ယောဇနာ။ **မနောဝိစာရေ ဥပရုန္ဓ စေတသော**တိ မနောဝိစာရသညိနော ဂေဟသိတသောမနဿုပဝိစာရာဒိကေ အဋ္ဌာရသ စေတသော ဥပရုန္ဓ တရေဟိ နိရောဓေဟိ။

မုဏ္ဍော တိ မုဏ္ဍဘာဝံ ဥပဂတော, သြဟာရိတကေသမဿုကော။ **ဝိရူပော**တိ တေန မုဏ္ဍဘာဝေန ပရူဠ္ဟလောမတာယ ဆိန္နဘိန္နကာသာယ ဝတ္ထတာယ ဝိရူပော ဝေဝဏ္ဏိယံ ဥပဂတော။ **အဘိသာပမာဂတော**တိ ''ပိဏ္ဍောလော ဝိစရတိ ပတ္တပာဏီ''တိ အရိယေဟိ ကာတဗ္ဗံ အဘိသာပံ ဥပဂတော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''အဘိသာပေယံ, ဘိက္ခဝေ, လောကသ္မိံ ပိဏ္ဍောလော ဝိစရသိ ပတ္တပာဏီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၈၀)။ တေနာဟ **''ကပာလဟတ္ထော ဝ ကုလေသု ဘိက္ခသူ''**တိ။ **ယုဉ္ဇဿု သတ္ထုဝစနေ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဩဝါဒေ ယောဂံ ကရောဟိ အနုယုဉ္ဇဿု။

သုသံဝုတတ္တော တိ သုဋ္ဌု ကာယတစာစိတ္တေဟိ သမ္ဗုဒေ သံဝုတော။ **ဝိသိခန္တရေ စရ** န္တိ ဘိက္ခာစရိယာယ ဣစ္ဆာဝိသေသေသု စရန္တော။ **စန္ဒော ယထာ ဒေါသိနပုဏ္ဏမာသိယာ** တိ ဝိဂတဒေါသာယ ပုဏ္ဏမာယ ကုလေသု နိစ္စနဝသာယ ဟာသာဒိကတာယ စန္ဒိမာ ဝိယ စရာတိ ယောဇနာ။

သဒာ ဓုတေ ရတောတိ သဗ္ဗကာလဥ္စ ဓုတဂုဏေ အဘိရတော။ **တထူပမံ စိတ္တမိဒံ ကရောသိ** တိ ယထာ ကောစိ ပုရိသော ဖလာနိ ဣစ္ဆန္တော ဖလရုက္ခေ ရောပေတွာ တတော အလဒ္ဓဖလောဝ တေ မူလတော ဆိန္ဒိတုံ ဣစ္ဆတိ, စိတ္တ, တွံ တထူပမံ တပ္ပဋိဘာဂံ ဣဒံ ကရောသိ။ **ယံ မံ အနိစ္စမှိ စလေ နိယုဉ္ဇသိ** တိ ယံ မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိယောဇေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အဒ္ဓါဂတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဖလံ အနိစ္စမှိ စလေ သံသာရမုခေ နိယုဉ္ဇသိ နိယောဇနဝသေန ပဝတ္တေသိ။

ရူပဘာဝတော **အရူပ**။ စိတ္တဿ ဟိ တာဒိသံ သဏ္ဌာနံ နီလာဒိဝဏ္ဏဘေဒော တ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ အရူပတိ။ ဒူရဋ္ဌာနပ္ပဝတ္တိယာ **ဒူရင်္ဂမ** ။ ယဒိပိ စိတ္တဿ မက္ကဋ္ဌသုတ္တမတ္တမ္ပိ ပုရတ္ထိမာဒိဒိသာဘာဂေန ဂမနံ နာမ နတ္ထိ, ဒူရေ သန္တံ ပန အာရမ္မဏံ သမ္ပဋိစ္ဆတီတိ ဒူရင်္ဂမ။ ဧကောယေဝ ဟုတွာ စရဏဝသေန ပဝတ္တနတော **ဧကစာရိ,** အန္တမသော ဒွေဝ တီဏိပိ စိတ္တာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထာနိ နာမ နတ္ထိ, ဧကမေဝ ပန စိတ္တံ ဧကသ္မိံ သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ အပရမ္ပိ ဧကမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧကစာရိ။ **န တေ ကရိဿံ ဝစနံ ဣဒါနိဟ** န္တိ ယဒိပိ ပုဗ္ဗေ တဝ ဝသေ အနုဝတ္တိံ, ဣဒါနိ ပန သတ္ထု ဩဝါဒံ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ စိတ္တဝသိကော န ဘဝိဿာမိ။ ကသ္မာတိ စေ? **ဒုက္ခာ ဟိ ကာမာ ကဋုကာ မဟဗ္ဘယာ** ကာမာ နာမေတေ အတီတေပိ ဒုက္ခာ, အာယတိမ္ပိ ကဋုကဖလာ, အတ္တာနုတာပာဒိဘေဒေန မဟတာ ဘယေန အနုဗန္ဓတ္တာ မဟဗ္ဘယာ။ **နိဗ္ဗာနမေဝါဘိမနော စရိဿံ** တသ္မာ နိဗ္ဗာနမေဝ ဥဒ္ဒိဿ အဘိမုခစိတ္တော ဝိဟရိဿံ။

တမေဝ နိဗ္ဗာနာဘိမုခဘာဝံ ဒဿေန္တော **''နာဟံ အလက္ချာ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာဟံ အလက္ချာ** တိ အလက္ခိကတာယ နိဿိရီကတာယ နာဟံ ဂေဟတော နိက္ခမိန္တိ ယောဇနာ။

အဟိရိက္ကတာယာ တိ ယထာဝဇ္ဇံ ဧကေဋ္ဌံ ကရောန္တော ဝိယ နိလ္လဇ္ဇတာယ။ **စိတ္တဟေတူ** တိ ဧကော နိဂဏ္ဌော, ဧကော ပရိဗ္ဗာဇကောဒိကော ဟောန္တော အနဝဋ္ဌိတစိတ္တော ပုရိသော ဝိယ စိတ္တဝသိကော ဟုတွာ။ **ဒူရကန္တနာ** တိ ရာဇာဒီဟိ မေတ္တံ ကတွာ တေသု ဒုဗ္ဘိတွာ ဒုဗ္ဘိဘာဝေန။ **အာဇီဝဟေတူ**တိ အာဇီဝကာရဏာ ဇီဝိကာပကတော ဟုတွာ အာဇီဝိကာဘယေန အဟံ **န နိက္ခမိံ** န ပဗ္ဗဇိံ။ **ကတော စ တေ, စိတ္တ, ပဋိဿဝေ မယာ** တိ, ''ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န တဝ ဝသေ ဝတ္တာမိ, မမေဝ ပန ဝသေ ဝတ္တာမီ''တိ, စိတ္တ, မယာ နနု ပဋိညာ ကတာတိ ဒဿေတိ။

အပ္ပိစ္ဆတာ သပ္ပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတာ တိ “ပစ္စယေသု သဗ္ဗသော အပ္ပိစ္ဆာ နာမ သာဓူ”တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပသဋ္ဌာ, တထာ **မက္ခပ္ပဟာနံ** ပရေသံ ဂုဏေ မက္ခနသ္သ ပဟာနံ ဝူပသမော သဗ္ဗသ္သ ဒုက္ခသ္သ **ဝူပသမော** နိဗ္ဗာပနံ သပ္ပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတံ။ **ဣတိသ္သု မံ, စိတ္တ, တအာ နိယုဥ္ဇသိ,** “သမ္မ, တယာ တေသု ဂုဏေသု ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ”န္တိ, စိတ္တ, တွံ ဧဝံ တအာ နိယုဥ္ဇသိ။ **ဣဒာနိ တွံ ဂစ္ဆသိ ပုဗ္ဗစိဏ္ဏံ** ဣဒာနိ မံ တွံ ပဟာယ အတ္တနော ပုရိမာစိဏ္ဏံ မဟိစ္ဆတာဒိံ ပဋိပဇ္ဇသိ, ကိံ နာမေတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ယမတ္ထံ သန္ဓာယ “ဂစ္ဆသိ ပုဗ္ဗစိဏ္ဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ဒဿေတုံ **“တဏှာ အဝိဇ္ဇာ စာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တဏှာ**တိ ပစ္စယေသု တဏှာ, **အဝိဇ္ဇာ**တိ တတ္ထေဝ အာဒီနဝပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ **ပိယာပိယန္တိ** ပုတ္တအာရာဒီသု ပေမသဏ္ဌာတော ပိယဘာဝေါ စေဝ ပန္တသေနာသနေသု အဓိကုသလဓမ္မေသု အနဘိရတိသဏ္ဌာတော အပ္ပိယဘာဝေါ စ ဥဘယမ္ပိ အနုရောဓပဋိဝိရောဓာ။ **သုဘာနိ ရူပါနီ**တိ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သုဘရူပါနိ။ **သုခါ ဝေဒနာ**တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနသုခဝေဒနာ။ **မနာပိယာ ကာမဂုဏာ**တိ ဝုတ္တာဝသေသာ မနောရမာ ကာမကောဋ္ဌာသာ။ **ဝန္တာ** တိ နိရူပတော တံနိဿိတဿ ဆန္ဒရာဂဿ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနေန ဆဍ္ဍိတတာယ ပရိစ္စတ္တတာယ စ ဝန္တာ။ **ဝန္တေ အဟံ အာဝမိတုံ န ဥဿဟေ** တိ ဧဝံ တေ ဆဍ္ဍိတေ ပုန ပစ္စာဝမိတုံ အဟံ န သက္ကောမိ, ပရိစ္စတ္တာ ဧဝ ဟောန္တီတိ ဝဒတိ။

သဗ္ဗတ္ထ တိ သဗ္ဗေသု ဘဝေသု သဗ္ဗာသု ယောနီသု သဗ္ဗာသု ဂတီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု စ။ **ဝစော ကတံ မယာ** တိ, အမ္ဘော စိတ္တ, တဝ ဝစနံ မယာ ကတံ။ ကရောန္တော စ **ဗဟူသု ဇာတီသု န မေသိ ကောပိတော**တိ အနေကာသု ဇာတီသု ပန မယာ န ကောပိတော အသိ။ မယာ နေဝ ပရိဘဝိတော။ တထာပိ **အဇ္ဈတ္တသမ္ဘဝေါ** အတ္တနိ သမ္ဘူတော ဟုတွာ တပိ တဝ အကတညုတာယ **ဒုက္ခေ စိရံ သံသရိတံ တယာ ကတေ** တိ တယာ နိဗ္ဗတ္တိတေ အနာဒိမတိ သံသာရဒုက္ခေ သုစိရကာလံ မယာ သံသရိတံ ပရိဗ္ဘမိတံ။

ဣဒါနိ “ဒုက္ခေ စိရံ သံသရိတံ တယာ ကတေ”တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဥပ္ပတ္တိဘေဒေန ဂတိဘေဒေန စ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **“တွံဝေသုတ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရာဇဒသီ**တိ ရာဇာ အသိ, ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော, ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဘဝါမ ဧကဒါ တဝေဝ ဝါဟသာတိ ယောဇနာ ။ **ဒေဝတ္တနံ ဝါပိ** တိ ဒေဝဘာဝံ ဝါပိ တွံယေဝ **နော** အမှာကံ, စိတ္တ, ကရောသီတိ ယောဇနာ။ **ဝါဟသာ**တိ ကာရဏဘာဝေန။

တဝေဝ ဟေတူတိ တဝေဝ ဟေတုဘာဝေန။ **တွံမူလကန္တိ** တွံနိမိတ္တံ။

နနု ဒုဗ္ဘိဿသိ မံ ပုနပ္ပုန န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဒုဗ္ဘိဿသိ နနု, ယထာ ပုဗ္ဗေ တွံ အနန္တာသု ဇာတီသု, စိတ္တ, မိတ္တပဋိရူပကော သပတ္တော ဟုတွာ မယှံ ပုနပ္ပုနံ ဒုဗ္ဘိ, ဣဒါနိ တထာ ဒုဗ္ဘိဿသိ မညေ, ပုဗ္ဗေ ဝိယ စာရေတုံ န ဒဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မုဟုံ မုဟုံ စာရဏိကံဝ ဒဿယ** န္တိ အဘိဏှတော စရဏာရဟံ ဝိယ မနော ဒဿေန္တော စရဏာရဟံ ပုရိသံ ဝဥ္စေတွာ စရကေပကံ နိဗ္ဗာဒေန္တော ဝိယ ပုနပ္ပုနံ တံ တံ ဘဝံ ဒဿေန္တော။ **ဥမ္မတ္တကေနေဝ မယာ ပလောဘသီ**တိ ဥမ္မတ္တကပုရိသေန ဝိယ မယာ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော တံ တံ ပလောဘနီယံ ဒဿေတွာ ပလောဘသိ။ **ကိဉ္စာပိ တေ, စိတ္တ, ဝိရာဓိတံ မယာ** တိ, အမ္ဘော စိတ္တ, ကိံ နာမ တေ မယာ ဝိရဒ္ဓံ, တံ ကထေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒံ ပုရေ စိတ္တ န္တိ ဣဒံ စိတ္တံ နာမ ဣတော ပုဗ္ဗေ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု ရဇ္ဇနာဒိနာ, ယေန အာကာရေန ဣစ္ဆတိ, ယတ္ထေဝ စဿ ကာမော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဝသေန ယတ္ထကာမံ ယထာ ဝိစရန္တဿ သုခံ ဟောတိ, တထေဝ စ စရန္တော ယထာသုခံ ဒီဃရတ္တံ စာရိကံ အစရိ။ အဇ္ဇာဟံ ပဘိန္နမဒံ မတ္တဟတ္ထိံ ဟတ္ထာစရိယသင်္ခါတော ဆေကော အင်္ကုသဂ္ဂဟော အင်္ကုသေန ဝိယ ယောနိသောမနသိကာရေန နံ နိဂ္ဂဟေဿာမိ, နဿ ဝီတိက္ကမိတုံ ဒဿာမီတိ။

သတ္ထာ စ မေ လောကမိမံ အဓိဋ္ဌဟီ တိ မမ သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမံ အနဝသေသသင်္ခါရလောကံ ဉာဏေန အဓိဋ္ဌဟိ။ ကိန္တိ? ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စတော,** ကဿစိပိ ဓုဝဿ ထာဝရဿ အဘာဝတော **အဒ္ဓုဝတော** သုခသာရာဒီနံ အဘာဝတော **အသာရတော။ ပက္ခန္ဒ မံ, စိတ္တ, ဇိနဿ သာသနေ** တိ တသ္မာ ယာထာဝတော ပဋိပဇ္ဇိတုံ, စိတ္တ, မံ ဇိနဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပက္ခန္ဒေဟိ အနုပ္ပဝေသေဟိ။ “ပက္ခန္ဒိမ”န္တိပိ ပာဠိ, ဇိနဿ သာသနေ

ဣမံ လောကံ ဉာဏေန ပက္ခန္ဒ, ယာထာဝတော တာရေဟိ, ပက္ခန္ဒန္တော စ ဝိပဿနာဉာဏမဂ္ဂေန ယာပေန္တော သုဒုတ္တရတော မဟန္တတော သံသာရမဟောဃတော မံ တာရေဟိ။

န တေ ဣဒံ, စိတ္တ, ယထာ ပုရာဏက န္တိ, အမ္ဘော စိတ္တ, ဣဒံ အတ္တဘာဝဂေဟံ ပေါရာဏကံ ဝိယ တဝ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? **နာဟံ အလံ တုယှဟ ဝသေ နိဝတ္တိတု** န္တိ ဣအနာဟံ တဝ ဝသေ နိဝတ္တိတုံ န ယုတ္တော။ ယသ္မာ **မဟေသိနော** ဘဂဝတော **ပဗ္ဗဇိတောမှိ** သာသနေ။ ပဗ္ဗဇိတကာလတော စ ပဋ္ဌာယ သမဏာ နာမ မာဒိသာဝ န ဟောန္တိ ဝိနာသဓာရိနော, ဧကံသတော သမဏာယေဝ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

နဂတိ သိနေရုဟိမဝန္တာဒယော သဗ္ဗေ ပဗ္ဗတာ။ **သမုဒ္ဒာ** တိ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒာဒယော သီတသမုဒ္ဒာဒယော, န သဗ္ဗေ သမုဒ္ဒာ။ **သရိတာ**တိ ဂင်္ဂါဒယော သဗ္ဗာ နဒိယော စ။ **ဝသုန္ဓရာ** တိ ပထဝီ။ **ဒိသာ စတဿော** တိ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒာ စတဿော ဒိသာ။ **ဝိဒိသာ**တိ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာဒယော စတဿော အနုဒိသာ။ **အဓော**တိ ဟေဋ္ဌာ ယာဝ ဥဒကသန္ဓာရကတယုခန္ဓာ။ **ဒိတ**တိ ဒေဝလောကာ။ ဒိတဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ တတ္ထ ဂတေ သတ္တသင်္ခါရေ ဝဒတိ။ **သဗ္ဗေ အနိစ္စာ တိ ဘတ ဥပဒ္ဒုတာ**တိ သဗ္ဗေ ကာမဘတဒယော တယော ဘတ အနိစ္စာ စေဝ ဇာတိအာဒီဟိ ရာဂါဒီဟိ ကိလေသေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ပီဠိတာ စ, န တေ ကိဉ္စိ ခေမဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထိ, တဒဘာဝတော ကုဟိံ ဂတော, စိတ္တ, သုခံ ရမိဿသိ, တသ္မာ တတော နိဿရဏမေဝေတ္ထ ပရိယေသာဟီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဓိတိပ္ပရ န္တိ ဓိတိပရာယဏံ ပရမံ ထိရဘာဝေ ဌိတံ မမံ, စိတ္တ, ကိံ ကာဟိသိ, တတော ဤသကမ္ပိ မံ စာလေတုံ နာသက္ခိဿသီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“န တေ အလံ, စိတ္တ, ဝသာနုဝတ္တကော”** တိ။ ဣအနိ တမေဝတ္ထံ ဟာကဋ္ဌတ ရံ ကတွာ ဒဿေန္တော **“န ဇာတု ဘသ္တံ ဥဘတောမုခံ ဆုပေ , ဓိရတ္ထု ပူရံ နဝသောတသန္ဒနိ”** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဘသ္တ** န္တိ ရုတ္တိံ။ **ဥဘတောမုခ**န္တိ ပုတောဠိယာ ဥဘတောမုခံ။ **န ဇာတု ဆုပေ**တိ ဧကံသေနေဝ ဟာဒေနာပိ န ဆုပေယျ, တထာ **ဓိရတ္ထု ပူရံ နဝသောတသန္ဒနိ** န္တိ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပူရံ နဝဟိ သောတေဟိ ဝဏမုခေဟိ အသုစိသန္ဒနိံ သဝတိံ။ တာယ ဝစ္စကုဋိယာ ဓိ အတ္ထု, တဿာ ဂရဟာ ဟောတု။

ဧဝံ အဋ္ဌဝီသတိယာ ကထာဟိ နိဂ္ဂဏှနဝသေန စိတ္တံ ဩဝဒိတွာ ဣအနိ ဝိဝေကဋ္ဌာနာစိက္ခဏာဒိနာ သမ္ပဟံသေန္တော **“ဝရာဟဏေယျဝိကဍ္ဎှသေဝိတေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝရာဟဏေယျဝိကဍ္ဎှသေဝိတေ** တိ ဝရာဟေဟိ စေဝ ဧဏေယျေဟိ စ ဩကဟေတွာ သေဝိတေ။ **ပဗ္ဘာရကုဋ္ဋေ** တိ ပဗ္ဘာရဋ္ဌာနေ စေဝ ပဗ္ဗတသိခရေ စ။ **ပကတေဝ သုန္ဒရေ** တိ ပကတိယာ ဧဝ သုန္ဒရေ အတိတ္တိမနောဟရေ။ “ပကတိဝသုန္ဓရေ”တိ တ ပာဌော, ပကတိကေ ဘူမိပဒေသေတိ အတ္ထော။ **နဝမ္ဗုနာ ဟဝုသသိတ္တကာနနေ** တိ ဟဝုသဝသေန ဝုဋ္ဌေန မေဃောဒကေန ဥပသိတ္တ တဝဿေ သုထေဝေ ဝနေ။ **တဟိံ ဂုဟာဂေဟဂတော ရမိဿသီ** တိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတကာနနေ ဂုဟာသင်္ခါတံ ဂေဟံ ဥပဂတော ဘာဝနာရတိယာ အဘိရမိဿသိ။

တေ တံ ရမေဿန္တိ တိ တေ မယူရာဒယော ဝနသဒ္ဒံ ဥပ္ပာဒေန္တာ တံ ရမေဿန္တီတိ အတ္ထော။

ဝုဋ္ဌမှိ ဒေဝေ တိ မေဃေ အဘိပ္ပဝုဋ္ဌေ။ **စတုရင်္ဂုလေ တိဏေ** တိ တေနေဝ ဂဠောဒကဟတေန တတ္ထ တတ္ထ တိဏေ သုရတ္တဝဏ္ဏကမ္ဗလသဒိသေ စတုရင်္ဂုလေ ဇာတေ။ **သံပုပ္ဖိတေ မေဃနိဘမှိ ကာနနေ** တိ ဟဝုသမေဃသင်္ကာသေ ကာနနေ သမ္မဒေဝ ပုပ္ဖိတေ။ **နဂန္တရေ** တိ ပဗ္ဗတန္တရေ။ **ဝိဋပိသမော သယိဿံ** န္တိ တရုသဒိသော အပရိဂ္ဂဟော ဟုတွာ နိပဇ္ဇိဿံ။ **တံ မေ မုဒူ ဟေဟိတိ တူလသန္နိဘ** န္တိ တံ တိဏပစ္စတ္ထရဏံ မုဒု သုခသမ္ဖဿံ တူလသန္နိဘံ တူလိကသဒိသံ သယနံ မေ ဘဝိဿတိ။

တထာ တု ကဿာမိ ယထာပိ ဣဿရော တိ ယထာ ကောစိ ဣဿရပုရိသော အတ္တနော ဝစနကရဒာသာဒိံ ဝသေ ဝတ္တေတိ, အဟမ္ပိ, စိတ္တ, တံ တထာ ကရိဿာမိ, မယှံ ဝသေ ဝတ္တေမိယေဝ။ ကထံ? **ယံ လဗ္ဘတိ တေနပိ ဟောတု မေ အလ**န္တိ စတူသု ပစ္စယေသု ယံ ယာဒိသံ တ တာဒိသံ တ လဗ္ဘတိ, တေန စ မယှံ အလံ ပရိယတ္တံ ဟောတု။ ဧတေန ဣဒံ ဒဿေတိ – ယသ္မာ ဣဓောကေစ္ဆ သတ္တာ တဏှာပဟုပ္ပာဒဟေတု စိတ္တဿ ဝသေ အနုဝတ္တန္တိ, အဟံ ပန တဏှာပဟုပ္ပာဒံ ဒူရတော ဝဇ္ဇေန္တော စိတ္တံ အသံ ဝိယ ကရောန္တော အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေမီတိ။ **န တာဟံ ကဿာမိ ယထာ အတန္ဒိတော, ဗိဠာရဘသ္တံဝ ယထာ သုမဒ္ဒိတ**န္တိ စိတ္တ တဏှာပဟုပ္ပာဒပရိဝဇ္ဇနဟေတု, ပုန တန္

တိ စိတ္တံ အာမသတိ, ယထာ အညောပိ ကောစိ သမ္မပ္ပဓာနယောဂေန ဘာဝနာယ အတန္ဒိတော အတ္တနော စိတ္တံ ကမ္မက္ခမံ, ကမ္မယောဂ္ဂံ ကရောတိ, တထာ အပဟမ္ပိ, စိတ္တ, တံ ကမ္မက္ခမံ, ကမ္မယောဂ္ဂံ မယှံ ဝသေ ဝတ္တံ ကရိဿာမိ ။ ယထာ ကိံ? **ဗိဠာရဘတ္တံဝ ယထာ သုမဒ္ဒိတံ, န** က္ကတိ နိပါတမတ္တံ။ ယထာ သုဋ္ဌု မဒ္ဒိတံ ဗိဠာရဘတ္တံ ကမ္မက္ခမံ, ကမ္မယောဂ္ဂံ သုခေန ပရိဟရဏီယဉ္စ ဟောတိ, တထာပဟံ တံ ကရိဿာမိ။

ဝီရိယေန တံ မယှ ဝသာနယိဿ န္တိ, အမ္ဘော စိတ္တ, တံ အတ္တနော ဝီရိယေန ဘာဝနာဗလံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ တေန မယှံ ဝသံ အာနယိဿံ။ **ဂဇံဝ မတ္တံ ကုသလင္ကုသဂ္ဂဟော** တိ ယထာ ကုသလော ဆေကော အင်္ကုသဂ္ဂဟော ဟတ္ထာစရိယော အတ္တနော သိက္ခာဗလေန မတ္တဟတ္ထိံ အတ္တနော ဝသံ အာနေတိ, တထေဝါတိ အတ္ထော။

တယာ သုဒန္တေန အဝဋ္ဌိတေန ဟိ တိ **ဟီ**တိ နိပါတမတ္တံ, စိတ္တ, သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ သုဋ္ဌု ဒန္တေန တတော ဧဝ သမ္မဒေဝ ဝိပဿနာဝီထိံ ပဋိပန္နတ္တာ အဝဋ္ဌိတေန တယာ။ **ဟယေန ယောဂ္ဂါစရိယောဝ ဥဇ္ဇုနာ** တိ ယထာ သုဒန္တေန သုဒန္တတ္တာ ဧဝ ဥဇုနာ အဝင်္ကဂတိနာ အဿာဇာနီယေန ယောဂ္ဂါစရိယော အဿဒမ္မသာရထိ အခေမဋ္ဌာနတော ခေမန္တဘူမိံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ သက္ကောတိ, ဧဝံ **ပဟောမိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ သိဝံ** န္တိ အသိဝဘာဝကရာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန သိဝံ။ **စိတ္တာနုရက္ခီဟိ** တိ အတ္တနော စိတ္တံ အနုရက္ခဏသီလေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ သဗ္ဗကာလံ သေဝိတံ အရိယမဂ္ဂံ အပဟံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ အဓိဂန္တုံ ပဟောမိ သက္ကောမီတိ။

အာရမ္မဏေ တံ ဗလသာ နိဗန္ဓိသံ, နာဂံဝ ထမ္ဘမှိ ဒဠှာယ ရဇ္ဇုယာ တိ ယထာ ဟတ္ထာစရိယော မဟာဟတ္ထိံ အာဠာနထမ္ဘေ ဒဠှာယ ထိရာယ ရဇ္ဇုယာ နိဗန္ဓတိ, ဧဝမဟံ, စိတ္တ, ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္မဏေ ဘာဝနာဗလေန နိဗန္ဓိဿံ။ **တံ မေ သုဂုတ္တံ သတိယာ သုဘာဝိတ** န္တိ တံ တွံ, စိတ္တ, မမ သတိယာ သုဂုတ္တံ သုဘာဝိတဉ္စ ဟုတွာ။ **အနိဿိတံ သဗ္ဗဘဝေသု ဟေဟိသီ**တိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာဒိဗလေန ကာမဘဝါဒီသု သဗ္ဗေသုပိ ဘဝေသု တဏှာဒိနိဿယေဟိ အနိဿိတံ ဘဝိဿသိ။

ပညာယ ဆေတွာ ဝိပထာနုသာရိန န္တိ ဥပ္ပထကမိနံ အာယတနသမုဒယံ ယာထာဝတော ဒိသွာ ယေန သမုဒယေန ဥပ္ပထကမီ, တဿ ကိလေသဝိဿန္ဒနံ ကိလေသဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဉာဏဿ ပရိသမ္ဘာနပညာယ ဆိန္ဒိတွာ သောတဝိစ္ဆေဒနဝသေန အာဝရဏံ ကတွာ။ **ယောဂေန နိဂ္ဂယှ ပထာ** တိ ဝိပဿနာဘာဝနာသဂ္ခာတေန ယောဂေန သာမတ္ထိယဝိဓမနေန နိဂ္ဂဟေတွာ။ **ပထေ နိဝေသိယာ**တိ ဝိပဿနာဝီထိယံ နိဝေသေတွာ, ပတိဋ္ဌပေတွာ။ ယဒာ ပန ဝိပဿနာ ဥဿုက္ကာပိတာ မဂ္ဂေန ဃဋ္ဋေတိ, တဒာ မဂ္ဂပညာယ ''ယံကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ (မဟာဝ. ၁၆; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) နိဒဿနေန သဗ္ဗသော အာယတနသမုဒယဿ ဝိဘဝံ သမ္ဘဝဉ္စ အသမ္မောဟတော ဒိသွာ သဒေဝကေ လောကေ **အဂ္ဂတာဒိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **အာယာဒော** ဩရသပုတ္တော **ဟေဟိသိ** ဘဝိဿသီတိ အတ္ထော။

စတုဗ္ဗိပလ္လာသဝသံ အဓိဋ္ဌိတ န္တိ အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ, အသုဘေ သုဘန္တိ, ဒုက္ခေ သုခန္တိ, အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဣမေသံ စတုန္နံ ဝိပလ္လာသာနံ ဝသံ အဓိဋ္ဌိတံ အနုဝတ္တန္တံ။ **ကမဏ္ဍလံဝ ပရိနေသိ, စိတ္တ, မ** န္တိ, အမ္ဘော စိတ္တ, မံ ကမအရကံ ဝိယ ပရိကမုသိ, က္ကတော စိတော ပရိကမုသိ။ **နနု သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒ** န္တိ သံယောဇနသင်္ခါတာနံ ဒသန္နံ ဗန္ဓနာနံ ဆေဒကံ **ကာရုဏိကံ မဟာမုနိံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သံသေဝသိ နနု, ''တထာရူပေ မဟာနုဘာဝေ ဒူရတောဝ ဝဇ္ဇေသိ, မာဒိသေ ပန တပဿိနေ ယထာရုစိ ပရိနေသီ''တိ အပ္ပသာဒလေသေန သတ္ထာရံ ပသံသတိ။

မိဂေါ ယထာတိ ယထာ မိဂေါ ရက္ခဂစ္ဆလတာဒီဟိ သုဋ္ဌု စိတ္တဝိစိတ္တေ အနာကုလေ ကာနနေ **သေရိ** သယံဝသီ ရမတိ။ **ရမ္မံ ဂိရိံ ပာဝုသအဗ္ဘမာလိနိ** န္တိ ဧဝံ ပာဝုသကာလေ သမန္တတော သုမာလိနီဟိ ထလဇဇလဇမာလာဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အဗ္ဘမာလိနိံ ဇနဝိဝိတ္တတာယ မနောရမတာယ စ ရမ္မံ ပဗ္ဗတံ လဘိတွာ တတ္ထ နဂေ ရမိဿံ, **အသံသယံ** ဧကံသေနေဝ တွံ, စိတ္တ, ပရာဘဝိဿသိ, သံသာရဗျသနေဟိ ဌဿသီတိ အတ္ထော။

ယေ တုယှ ဆန္ဒေန ဝသေန ဝတ္တိနော တိ သဗ္ဗေ ပုထုဇ္ဇနေ စိတ္တသာမညေန ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ တဿတ္ထော – **ယေ** နရနာရိယော, အမ္ဘော စိတ္တ, တုယှံ **ဆန္ဒေန ဝသေန** ရုစိယာ ဌိတာ **ယံ** ဂဟေဟိဿိတံ **သုခံ အနုဘော** န္တိ အနုဘဝိဿန္တိ, တေ **အဝိဒ္ဒသူ** အန္ဓဗာလာ, **မာရဝသာနုဝတ္တိနော** ကိလေသမာရာဒီနံ ဝသေ အနုဝတ္တနသီလာ,

ဘဝါဘိနန္ဒီ ကာမာဒိဘဝမေဝ အဘိနန္ဒနတော, တဝ သာဝကာ အနုသိဋ္ဌိကရာ။ မယံ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ, န တုယှံ ဝသေ အနုဝတ္တာမာတိ။

ဧဝံ ထေရော ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ယောနိသောမနသိကာရံ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနဝသေန ပဝတ္တံ နာနပ္ပကာရတော ဝိဘဇိတွာ သမီပေ ဌိတာနံ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒအနဝသေန ဓမ္မံ ကထေသိ။ ယံ ပနေတ္ထ အန္တရန္တရာ အတ္ထတော န ဝိဘတ္တံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တာလပုဋ္ဌတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပညာသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၀. သဋ္ဌိနိပါတော

၁. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သဋ္ဌိနိပါတေ **အာရညိကာ**တိအာဒိကာ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? တဿ ဝတ္ထု ဓမ္မသေနာပတိဝတ္ထုမ္ဟိ ဝုတ္တမေဝ။ ထေရော ဟိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝါလဂါမကံ ဥပနိဿာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကန္တေ သတ္ထာရာ – ''မောဂ္ဂလ္လာန, မောဂ္ဂလ္လာန, မာ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အရိယံ တုဏှီဘာဝံ ပမာဒေါ''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၂.၂၃၅) သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဘဂဝတာ ဝုစ္စမာနံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏန္တော ဧဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပဋိပာဋိယာ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ ဥပဂန္တွာ အဂ္ဂဖလက္ခဏေ သာဝကပါရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၃၇၅-၃၉၇) –

''အနောမဒဿီ ဘဂဝါ, လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
ဝိဟာသိ ဟိမဝန္တမ္ဟိ, ဒေဝသင္ဃပုရက္ခတော။

''ဝရုဏော နာမ နာမေန, နာဂရာဇာ အဟံ တဒါ။
ကာမရူပီ ဝိကုဗ္ဗာမိ, မဟောဒဓိနိဝါသဟံ။

''သင်္ဂဏိယံ ဂဏံ ဟိတွာ, တူရိယံ ပဋ္ဌပေသဟံ။
သမ္ဗုဒ္ဓံ ပရိဝါရေတွာ, ဝါဒေသုံ အစ္ဆရာ တဒါ။

''ဝဇ္ဇမာနေသု တူရေသု, ဒေဝါ တူရာနိ ဝဇ္ဇယုံ။
ဥဘိန္နံ သဒ္ဒံ သုတွာန, ဗုဒ္ဓောပိ သမ္ပဗုဇ္ဈထ။

''နိမန္တေတွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ, သကံ ဘဝနုပါဂမိံ။
အာသနံ ပညပေတွာန, ကာလမာရောစယိံ အဟံ။

''ခီဏာသဝသဟဿေဟိ, ပရိဝုတော လောကနာယကော။
ဩဘာသေန္တော ဒိသာ သဗ္ဗာ, ဘဝနံ မေ ဥပါဂမိ။

''ဥပဝိဋ္ဌံ မဟာဝီရံ, ဒေဝဒေဝံ နရာသဘံ။
သဘိက္ခုသင်္ဃံ တပ္ပေသိံ, အန္နပါနေနဟံ တဒါ။

''အနုမောဒိ မဟာဝီရော, သယမ္ဘူ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ, ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

''ယော သော သင်္ဃံ အပူဇေသိ, ဗုဒ္ဓဉ္စ လောကနာယကံ။
တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန, ဒေဝလောကံ ဂမိဿတိ။

''သတ္တသတ္တတိက္ခတ္တုဉ္စ, ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
ပထဗျာ ရဇ္ဇံ အဋ္ဌသတံ, ဝသုဓံ အာဝသိဿတိ။

''ပဉ္စပညာသက္ခတ္တုဉ္စ, စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ဘောဂါ အသင်္ချိယာ တဿ, ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ တာဝဒေ။

‘‘အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝော။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘နိရယာ သော စဝိတွာန၊ မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
ကောလိတော နာမ နာမေန၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု ဘဝိဿတိ။

‘‘သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ ကုသလမူလေန စောဒိတော။
ဂေါတမဿ ဘဂဝတော၊ ဒုတိယော ဟေဿတိ သာဝကော။

‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝော။

‘‘ပါပမိတ္တောပနိဿာယ၊ ကာမရာဂဝသံ ဂတော။
မာတရံ ပိတရဉ္စာပိ၊ ဃာတယိံ ဒုဋ္ဌမာနသော။

‘‘ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမိ၊ နိရယံ အထ မာနုသံ။
ပါပကမ္မသမင်္ဂိတာ၊ ဘိန္နသီသော မရာမဟံ။

‘‘ဣဒံ ပစ္ဆိမကံ မယှံ၊ စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေါ။
ဣဓာပိ ဒေိသော မယှံ၊ မရဏကာလေ ဘဝိဿတိ။

‘‘ပဝိဝေကမနုယုတ္တော၊ သမာဓိဘာဝနာရတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝော။

‘‘ဓရဏိမ္ပိ သုဂမ္ဘီရံ၊ ဗဟလံ ဒုပ္ပဓံသိယံ။
ဝါမင်္ဂုဋ္ဌေန ခောဘေယျံ၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတော။

‘‘အသ္မိမာနံ   န ပဿာမိ၊ မာနော မယှံ န ဝိဇ္ဇတိ။
သာမဏေရေ ဥပာဒါယ၊ ဂရုစိတ္တံ ကရောမဟံ။

‘‘အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိံ။
တာဟံ ဘူမိမနုပ္ပတ္တော၊ ပတ္တောမှိ အာသဝက္ခယံ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော တေန တေန ဂုဏေန အတ္တနော သာဝကေ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တော ‘‘ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော’’တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၀) ဣဒ္ဓိမန္တတာယ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ တေန ဧဝံ သတ္ထာရာ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတေန သာဝကပါရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တေန မဟာထေရေန တံ တံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ တတ္ထ တတ္ထ ဘာသိတာ ဂါထာ, တာ သင်္ဂီတိကာလေ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ –

၁၁၄၉. ‘‘အာရညိကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။
အလေမု မစ္စုနော သေနံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတာ။

၁၁၅၀. ‘‘အာရညိကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ၊ ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ။
ဓုနာမ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။

၁၁၅၁. ''ရုက္ခမူလိကာ သာတတိကာ၊ ဥဇ္ဈာပတ္တာဂတေ ရတာ။
အလေမု မစ္စုနော သေနံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတာ။

၁၁၅၂. ''ရုက္ခမူလိကာ သာတတိကာ၊ ဥဇ္ဈာပတ္တာဂတေ ရတာ။
ဓုနာမ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။

၁၁၅၃. ''အဋ္ဌိကင်္ကလကုဋ္ဋိကော၊ မံသနှာရုပသိဗ္ဗိတော။
ဓိရတ္ထု ပုရေ ဒုဂ္ဂန္ဓေ၊ ပရဂတ္တေ မမာယသေ။

၁၁၅၄..

''တဝ သရီရံ နဝသောတံ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓကရံ ပရိဗန္ဓံ။
ဘိက္ခု ပရိဝဇ္ဇယတေ တံ၊ မီဠှဉ္စ ယထာ သုစိကာမော။

၁၁၅၅. ''ဧဝဉ္စေ တံ ဇနော ဇညာ၊ ယထာ ဇာနာမိ တံ အဟံ။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ဂူထဋ္ဌာနံဝ ပါဝုသေ။

၁၁၅၆. ''ဧဝမေတံ မဟာဝီရ၊ ယထာ သမဏ ဘာသသိ။
ဧတ္ထ စေကေ ဝိသီဒန္တိ၊ ပင်္ကမှိဝ ဇရဂ္ဂဝေါ။

၁၁၅၇. ''အာကာသမှိ ဟလိဒ္ဒိယာ၊ ယော မညေထ ရဇေတဝေ။
အညေန ဝါပိ ရင်္ဂေန၊ ဝိဃာတုဒယမေဝ တံ။

၁၁၅၈. ''တဒါကာသသမံ စိတ္တံ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။
မာ ပါပစိတ္တေ အာသာဒိ၊ အဂ္ဂိခန္ဓံဝ ပက္ခိမာ။

၁၁၅၉. ''ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။

၁၁၆၀. ''ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။

၁၁၆၁. ''အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၁၁၆၂. ''အဋ္ဌာပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၁၁၆၃. ''အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

၁၁၆၄. ''ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။

၁၁၆၅. ''ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ၊ နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ၊ သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ။

၁၁၆၆. ''တဒါသိ ယံ ဘိံသနကံ၊ တဒါသိ လောမဟံသနံ။
အနေကာကာရသမ္ပန္နေ၊ သာရိပုတ္တမှိ နိဗ္ဗုတေ။

၁၁၆၈.အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခော။

၁၁၆၉.“သုခုမံ တေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ တာလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။
ယေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပဿန္တိ၊ ပရတော နော စ အတ္တတော။

၁၁၇၀.“ယေ စ ပဿန္တိ သင်္ခါရေ၊ ပရတော နော စ အတ္တတော။
ပစ္စဗျာဓိံသု နိပုဏံ၊ တာလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။

၁၁၇၁.“သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။
ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

၁၁၇၂.“သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။
ဘဝရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

၁၁၇၃.“စောဒိတော ဘာဝိတတ္တေန၊ သရီရန္တိမဓာရိနာ။
မိဂါရမာတုပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။

၁၁၇၄.“နယိဒံ သိထိလမာရဗ္ဘ၊ နယိဒံ အပ္ပေန ထာမသာ။
နိဗ္ဗာနမဓိဂန္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗဂန္ထပမောစနံ။

၁၁၇၅.“အယဉ္စ ဒဟရော ဘိက္ခု၊ အယမုတ္တမပေါရိသော။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟနံ။

၁၁၇၆.“ဝိဝရမနုပတန္တိ ဝိဇ္ဇုတာ၊ ဝေဘာရဿ စ ပဏ္ဍဝဿ စ။
နဂဝိဝရဂတော ဈာယတိ၊ ပုတ္တော အပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။

၁၁၇၇.“ဥပသန္တော ဥပရတော၊ ပန္တသေနာသနော မုနိ။
ဒါယာဒော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဗြဟ္မုနာ အဘိဝန္ဒိတော။

၁၁၇၈.“ဥပသန္တံ ဥပရတံ၊ ပန္တသေနာသနံ မုနိံ။
ဒါယာဒံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဝန္ဒ ဗြာဟ္မဏ ကဿပံ။

၁၁၇၉.“ယော စ ဇာတိသတံ ဂစ္ဆေ၊ သဗ္ဗာ ဗြာဟ္မဏဇာတိယော။
သောတ္တိယော ဝေဒသမ္ပန္နော၊ မနုဿေသု ပုနပ္ပုနံ။

၁၁၈၀.“အဇ္ဈာယကောပိ စေ အဿ၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
ဧတဿ ဝန္ဒနာယေတံ၊ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ။

၁၁၈၁.“ယော သော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာနိ၊ ပုရေဘတ္တံ အဖဿယိ။
အနုလောမံ ပဋိလောမံ၊ တတော ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆတိ။

၁၁၈၂.“တာဒိသံ ဘိက္ခုံ မာသာဒိ၊ မာတ္တာနံ ခဏိ ဗြာဟ္မဏ။
အဘိပ္ပသာဒေဟိ မနံ၊ အရဟန္တမှိ တာဒိနေ။
ခိပ္ပံ ပဉ္ဇလိကော ဝန္ဒ၊ မာ တေ ဝိဇဋိ မတ္ထကံ။

၁၁၈၃.“နေသော ပဿတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ သံသာရေန ပုရက္ခတော။
အဓောဂမံ ဇိမှပထံ၊ ကုမ္မဂ္ဂမနုဓာဝတိ။

၁၁၈၄.“ကိမိဝ မိဠှဟသလ္လိတ္တော၊ သင်္ခါရေ အဓိမုစ္ဆိတော။
ပကဍ္ဎေဟာ လာဘသက္ကာရေ၊ တုစ္ဆော ဂစ္ဆတိ ပောဋ္ဌိလော။

၁၁၈၅.“ဣမဉ္စ ပဿ အာယန္တံ၊ သာရိပုတ္တံ သုဒဿနံ။
ဝိမုတ္တံ ဥဘတောဘာဂေ၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတံ။

၁၁၈၆.“ဝိသလ္လံ ခီဏသံယောဂံ၊ တေဝိဇ္ဇံ မစ္စုဟာယိနံ။
ဒက္ခိဏေယျံ မနုဿာနံ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။

၁၁၈၇. “ဧတေ သမ္ဗဟုလာ ဒေဝ, ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော။

ဒသ ဒေဝသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗေ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ။
မောဂ္ဂလ္လာနံ နမဿန္တာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။

၁၁၈၈.“နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသ။

၁၁၈၉.“ပူဇိတော နရဒေဝေန၊ ဥပ္ပန္နော မရဏာဘိဘူ။
ပုဏ္ဍရီကံဝ တောယေန၊ သင်္ခါရေနုပလိမ္ပတိ။

၁၁၉၀.“ယဿ မုဟုတ္တေန သဟဿဓာ လောကော၊ သံဝိဒိတော သဗြဟ္မကပ္ပော ဝသိ။
ဣဒ္ဓိဂုဏေ စုတုပပါတေ ကာလေ၊ ပဿတိ ဒေဝတာ သ ဘိက္ခု။

၁၁၉၁.“သာရိပုတ္တောဝ ပညာယ၊ သီလေန ဥပသမေန စ။
ယောပိ ပါရင်္ဂတော ဘိက္ခု၊ ဧတာဝပရမော သိယာ။

၁၁၉၂.“ကောဋိသတသဟဿဿ၊ အတ္တဘာဝံ ခဏေန နိမ္မိနေ။
အဟံ ဝိကုဗ္ဗနာသု ကုသလော၊ ဝသီဘူတောမှိ ဣဒ္ဓိယာ။

၁၁၉၃.“သမာဓိဝိဇ္ဇာဝသိပါရမီဂတော၊ မောဂ္ဂလ္လာနဂေါတ္တော အသိတဿ သာသနေ။
ဓီရော သမုစ္ဆိန္ဒိ သမာဟိတိန္ဒြိယော၊ နာဂေါ ယထာ ပူတိလတံဝ ဗန္ဓနံ။

၁၁၉၄.“ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

၁၁၉၅.“ယဿ စတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

၁၁၉၆.“ကီဒိသော နိရယော အာသိ၊ ယတ္ထ ဒုဿီ အပစ္စထ။
ဝိဓုရံ သာဝကမာသဇ္ဇ၊ ကကုသန္ဓဉ္စ ဗြာဟ္မဏံ။

၁၁၉၇.“သတံ အာသိ အယောသင်္ကူ၊ သဗ္ဗေ ပစ္စတ္တဝေဒနာ။
ဤဒိသော နိရယော အာသိ၊ ယတ္ထ ဒုဿီ အပစ္စထ။
ဝိဓုရံ သာဝကမာသဇ္ဇ၊ ကကုသန္ဓဉ္စ ဗြာဟ္မဏံ။

၁၁၉၈.“ယော ဧတမဘိဇာနာတိ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။

၁၁၉၉.“မဇ္ဈေ သရဿ တိဋ္ဌန္တိ၊ ဝိမာနာ ကပ္ပဋ္ဌာယိနော။

ဝေဠုရိယဝဏ္ဏာ ရုစိရာ၊ အစ္စိမန္တော ပဘဿရာ။
အစ္ဆရာ တတ္ထ နစ္စန္တိ၊ ပုထု နာနတ္တဝဏ္ဏိယော။

၁၂၀၀. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၁. “ယော ဝေ ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော၊ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပေက္ခတော။
မိဂါရမာတုပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။

၁၂၀၂. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၃. “ယော ဝေဇယန္တပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။
ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော၊ သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာ။

၁၂၀၄. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၅. “ယော ဝေဇယန္တပါသာဒေ၊ သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတိ။
အပိ အာဝုသော ဇာနာသိ၊ တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယော။
တဿ သက္ကော ဝိယာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။

၁၂၀၆. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၀၇. “ယော ဗြဟ္မာနံ ပရိပုစ္ဆတိ၊ သုဓမ္မာယံ ဌိတော သဘံ။
အဇ္ဇာပိ တ္ယာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရံ။

၁၂၀၈. “တဿ ဗြဟ္မာ ဝိယာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။
န မေ မာရိသ သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ မေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။

၁၂၀၉. “ပဿာမိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရံ။
သောဟံ အဇ္ဇ ကထံ ဝဇ္ဇံ၊ အဟံ နိစ္စောမှိ သဿတော။

၁၂၁၀. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ။ပေ။ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။
၁၂၁၁. “ယော မဟာနေရုနော ကူဋံ၊ ဝိမောက္ခေန အဖဿယိ။
ဝနံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနံ၊ ယေ စ ဘူမိသယာ နရာ။

၁၂၁၂. “ယော ဧတမဘိဇာနာတိ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ကဏှ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသိ။

၁၂၁၃. “န ဝေ အဂ္ဂိ စေတယတိ၊ အဟံ ဗာလံ ဍဟာမိတိ။
ဗာလောဝ ဇလိတံ အဂ္ဂိံ၊ အာသဇ္ဇ နံ ပဍယှတိ။

၁၂၁၄. “ဧဝမေဝ တုဝံ မာရ၊ အာသဇ္ဇ နံ တထာဂတံ။
သယံ ဍဟိဿသိ အတ္တာနံ၊ ဗာလော အဂ္ဂိံဝ သမ္ဖုသံ။

၁၂၁၅. “အပုညံ ပသဝီ မာရော၊ အာသဇ္ဇ နံ တထာဂတံ။
ကိန္နု မညသိ ပါပိမ၊ န မေ ပါပံ ဝိပစ္စတိ။

၁၂၁၆. “ကရတော တေ စီယတေ ပါပံ၊ စိရရတ္တာယ အန္တက။
မာရ နိဗ္ဗိန္ဒ ဗုဒ္ဓမှာ၊ အာသံ မာကာသိ ဘိက္ခုသု။

၁၂၁၇. “ဣတိ မာရံ အတဇ္ဇေသိ၊ ဘိက္ခု ဘေသကဠာဝနေ။
တတော သော ဒုမ္မနော ယက္ခော၊ တတ္ထေဝန္တရဓာယထာ”တိ။ –

ကတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ထေရော ကထာယော အဘာသိတ္ထာတိ။

ကမိနာ အနုက္ကမေန ဧကေစ္စံ သင်္ဂဟံ အာရောပေတွာ ဌပိတာ။

တတ္ထ **“အာရညိကာ”**တိအာဒိကာ စတသ္သော ကထာ ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒဒါနဝသေန ဘာသိတာ။ **အာရညိကာ**တိ က မန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ အာရညကဓုတင်္ဂသမာဒါနေန အာရညိကာ။ သင်္ဃဘတ္တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပိဏ္ဍပါတိ ကင်္ဂသမာဒါနေန **ပိဏ္ဍပါတိကာ,** ဃရေ ဃရေ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတေန ယာပနကာ။ **ဥဉ္ဆာပတ္တာဂတေ ရတာ**တိ ဥဉ္ဆာစရိ ယာယ ပတ္တေ အာဂတေ ပတ္တပရိယာပန္နေ ရတာ, တေနေဝ အဘိရတာ သန္တုဋ္ဌာ။ **အာလေမ မစ္စုနော သေန**န္တိ အတ္ တာနံ အနတ္ထဇနနေ သဟာယဘာဝူပဂမနတော မစ္စုရာဇဿ သေနာဘူတံ ကိလေသတဟိနိံ သမုစ္ဆိန္ဒေမ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတာ**တိ ဂေစရဇ္ဈတ္တေသု သုဋ္ဌု သမာဟိတာ ဟုတွာ, ဧတေနဿ ပဒာလနုပါယမာဟ။

ဓုနာမာတိ နိဒ္ဓုနာမ ဝိဒ္ဓံသေမ။

သာတတိကာတိ သာတစ္စကာရိနော ဘာဝနာယ သတတပဝတ္တဝီရိယာ။

“အင်္ဂါရကင်္ကလကုဋိကေ” တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ အတ္တာနံ ပလောဘေတုံ ဥပဂတာယ ဂဏိကာယ ဩဝါ ဒဝသေန အဘာသိ။ တတ္ထ **အင်္ဂါရကင်္ကလကုဋိကေ** တိ အင်္ဂါသင်္ခလိကာမယကုဋိကေ။ **နှာရုပသိဗ္ဗိတေ** တိ နဝဟိ နှ ဟာရုသတေဟိ သမန္တတော သိဗ္ဗိတေ။ အရညေ ကုဋိယော အရုဒဏ္ဍော ဥဿာပေတွာ ဝလ္လိအာဒီဟိ ဗန္ဓိတွာ ကရိ ယန္တိ, တွံ ပန ပရမဇေဂုစ္ဆေန အင်္ဂါကင်္ကလေန ပရမဇေဂုစ္ဆေဟေဝ နှာရူဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတာ, အတိဝိယ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိက္ကူလာ စာတိ ဒဿေတိ။ **မိဠှသ္တ ပူရေ ဒုဂ္ဂန္ဓေ** တိ ကေသလောမာဒိနော နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပူရေ ပရိပုဏ္ဏေ, တတော ဧဝ ဒုဂ္ဂန္ဓေ မိဠှသ္တ တဝ ဓိကာရော ဟောတု။ **ပရဂတ္တေ မမာယသေ** တိ ကဒါစိ တေ ဒုဂ္ဂန္ဓသ္ သ ဥပရိ ဖောဋ္ဌသမုဋ္ဌာနံ ပရိဿယံ ဇံ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိက္ကူလသမာအနံ တာဒိသေ ဧဝ အညသ္မိံ ပဒေသေ သောဏသိင်္ဂါလကိမိကုလာဒီနံ ဂတ္တဘူတေ ကဠေဝရေ မမတ္တံ ကရောသိ။

ဂူထဘသ္တေ တိ ဂူထဘရိတဘသ္တသဒိသေ။ **တစောနဒ္ဓေ** တိ တစေန ဩနဒ္ဓေ ဆဝိမတ္တပဋိစ္ဆာဒိတကိဗ္ဗိသေ။ **ဥ ရဂဏ္ဍိပိသာစိနီ**တိ ဥရေ ဌိတဂဏ္ဍဒွယဝတီ ဘယာနကဘာဝတော အနတ္ထာဝဟတော စ ပိသာစသဒိသီ။ **ယာနိ သန္ဒန္တိ သဗ္ဗဒာ**တိ ယာနိ နဝ သောတာနိ, နဝ ဝဏမုခါနိ သဗ္ဗဒာ ရတ္တိန္ဒိဝံ သန္ဒန္တိ, သဝန္တိ, အသုစိံ ပဃရန္တိ။

ပရိဗန္ဓ န္တိ သမ္မာပဋိပတ္တိပရိဗန္ဓဘူတံ။ **ဘိက္ခူ** တိ သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခန္တော ဘိန္နကိလေသော တံ ဒူရတော **ပရိဝဇ္ဇယတေ** တိ မမတ္တံ န ကရောတိ။ **မီဠှံဟ ယထာ သုစိကာမော** တိ စ-ကာရတိ နိပါတမတ္တံ။ ယထာ သုစိဇာတိကော သုစိမေဝ ကာမယန္တော သသီသံ နှာတော မီဠှံ ဒိသွာ ဒူရတောဝ ပရိဝဇ္ဇေသိ, ဧဝမေဝံ ဘိက္ခူတိ အတ္ထော။

ဧဝဥ္စေ တံ ဇနော ဇညာ, ယထာ ဇာနာမိ တံ အဟ န္တိ ဇံ သရီရသညိတံ အသုစိပုဉ္ဇံ ယထာ အဟံ ယထာဘူတံ ဇာ နာမိ, ဧဝမေဝ မဟာဇနော ဇာနေယျ, တံ အာရကာ ဒူရတောဝ ပရိဝဇ္ဇေယျ။ **ဂူထဋ္ဌာနံဝ ပါဝုသေ**တိ ပါဝုသကာလေ ကိလိန္နာသုစိံ နိရန္တရံ ဂူထဋ္ဌာနံ ဝိယ သုစိဇာတိကော။ ယသ္မာ ပန တံ ယထာဘူတံ န ဇာနာတိ, တသ္မာ တတ္ထ နိမုဂ္ဂေ ကေ သီသံ န ဥက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဇံ ထေရေန သရီရေ အာေသ ဝိဘာဝိတေ သာ ဂဏိကာ လဇ္ဇာဝနတမုခါ ထေရေ ကရဝံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ **“ဧဝမေ တံ မဟာဝီရာ”**တိ ကထံ ဝတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တတ္ထ **တွေ့ စေကေ** တိ ဇံ ဟာကဋ္ဌပဋိက္ကူလသဘာဝေပိ တေသ္မိံ ကာယေ ဧကေစ္စေ သတ္တာ အာသတ္တိဗလဝတာယ **ဝိသီဒန္တိ** ဝိသာဒံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **ပင်္ကမှိဝ ဇရဂ္ဂဝေ** မဟာကဒ္ဒမကုစ္ဆိယံ သမ္ပတိတဒုဗ္ဗလဗလိဗဒ္ဒော ဝိယ ဗျသနမေဝ ဟာပုဏန္တိတိ အတ္ထော။

ပုန တံ ထေရော မာဒိသေ ဧဝရူပ ပဋိပတ္တိ နိရတ္ထကာ ဝိဃာတာဝဟာ စေတိ ဒဿေန္တော **“အာကာသမှိ”**တိအာဒိနာ ကထာဒွယမာဟ။ တဿတ္ထော – ယော ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိယာ အညေန တ ရင်္ဂဇာတေန အာကာသံ ရဉ္ဇိတုံ မညေယျ, တဿ တံ ကမ္မံ **ဝိဃာတုဒယံ** စိတ္တဝိဃာတာဝဟမေဝ သိယာ, ယထာ တံ အဝိသယေ ယောဂေ။

တအာကာသသမံ စိတ္တ န္တိ တယိဒံ မမ စိတ္တံ အာကာသသမံ ကတ္တစိ အလဂ္ဂဘာဝေန အဇ္ဈုတ္တံ သုဋ္ဌု သမာ ဟိတံ, တသ္မာ **မာ ဟပစိတ္တေ အာသာဒီ** တိ ကာမေသု နိမုဂ္ဂတာယ လာမကစိတ္တေ နိဟီနစိတ္တေ မာဒိသေ မာ အာသာ ဒေဟိ။ **အဂ္ဂိခန္ဓံ ပက္ခိမာ** တိ ပက္ခိမာ သလဘော အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ အာသာဒေန္တော အနတ္ထမေဝ ပာပုဏာတိ, ဧဝံ သမ္ပ ဒမိဒံ တုယှံ ဟန္တိ ဒဿေတိ။

ပဿ စိတ္တကတ န္တိအာဒိကာ သတ္တ ကထာ တမေဝ ဂဏိကံ ဒိသွာ ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ သံဝေဇနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ တံ သုတွာ သာ ဂဏိကာ မင်္ဂုဘူတာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပလာတာ။

တအာသီတိအာဒိကာ စတဿော ကထာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **အနေကာကာရသမ္ပန္နေ** တိ အနေကေဟိ သီလသံဝရာဒိပ္ပကာရေဟိ ပရိပုဏ္ဏေ။

သုခုမံ တေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ တိ တေ ယောဂိနော အတိသုခုမံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ နာမ။ ယထာ ကိံ? **တလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ** ယထာ သတဓာဘိန္နဿ တလဿ ဧကံ အံသု အဂ္ဂံ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ဝိဇ္ဇုလ္လတောဘာသေန ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိ ယာတိ အတ္ထော။ ကေ ပန တေတိ အာဟ **“ယေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပဿန္တိ, ပရတော နော စ အတ္တတော”** တိ။ တတ္ထ **ပ ရတော**တိ အနတ္တတော။ တဿ အတ္တဂ္ဂဟပဋိက္ခေပဒဿနဉှေတံ။ တေနာဟ **“နော စ အတ္တတော”**တိ။ တေေန အနတ္တတော အဘိဝုဋ္ဌိတဿ အရိယမဂ္ဂဿ ဝသေန ဒုက္ခသစ္စေ ပရိညာဘိသမယံ အာဟ, တဒဝိနာဘာဝတော ပန ဣ တရေသမ္ပိ အဘိသမယာနံ သုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတာ ဝုတ္တာ ဧဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန “အနတ္တကာရကတော ပရေ နာမ ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာတိ ‘ပရတော ပဿန္တီ’တိ ဣမိနာ ဝိသေသတော သဗ္ဗောပိ သမ္မဒေဝ ဝုတ္တော”တိ ဝဒန္တိ။ **ပ စ္စဗ္ယာဓိံသူ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော တိ ပဌမကထာ တိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ, ဒုတိယာ ဝမ္မမာနတ္ထေရံ။ တာ ဟေ ဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာဝ။

စောဒိတော ဘာဝိတတ္တေနာ တိ ကထာ ဟသာဒကမ္ပနသုတ္တန္တံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဘာဝိတတ္တေန သရီရန္တိမဓာရိနာ**တိ ဘဂဝန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

နယိဒံ သိထိလမာရဗ္ဘ တိအာဒိကာ ဒွေ ကထာ ဟီနဝီရိယံ **ဝေဒ**နာမကံ ဒဟရဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သိထိလမာရဗ္ဘ** တိ သိထိလံ ကတွာ ဝီရိယံ အကတွာ။ **အပ္ပေန ထာမသာ** တိ အပ္ပကေန ဝီရိယဗလေန နယိဒံ နိဗ္ဗာနံ အ ဓိဂန္တဗ္ဗံ, မဟန္တေနေဝ ပန စတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနဝီရိယေန ပတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဝိဝရမနုပဘန္တိ တိအာဒိကာ ဒွေ ကထာ အတ္တနော ဝိဝေကဘာဝံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဗုဟ္မနာ အဘိဝန္ဒိ တော**တိ မဟာဗုဟ္မုနာ သဒေဝကေန လောကေန စ အဘိမုခေန ဟုတွာ ထောမိတော နမဿိတော စ။

ဥပသန္တံ ဥပရတ န္တိအာဒိကာ ပဉ္စ ကထာ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ မဟာကဿပတ္ထေရံ ဒိသွာ “ကာဠက ဏ္ဏီ မယာ ဒိဋ္ဌာ”တိ ဩလောကေတွာ ဌိတံ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ တ ဿ အနုကမ္ပာယ “အယံ ဗြာဟ္မဏော မာ နဿီ”တိ အရိယူပဝါဒပဋိဃာတတ္ထံ “ထေရံ ဝန္ဒာဟီ”တိ တံ ဥယျော ဇေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဇာတိသတံ ဂန္တွေ** တိ ဇာတီနံ သတံ ဥပဂန္တွေယျ။ **သောတ္တိယော** တိ သောတ္တိယ ဇာတိကော။ **ဝေဒသမ္ပန္နော** တိ ဉာဏသမ္ပန္နော။ **တေဝိဇ္ဇော** တိ ထေရဿ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – **ယော** ပုဂ္ဂလော ဥဒိတောဒိတာ အသမ္ဘိန္နာ သတဗြာဟ္မဏဇာတိယော အနုပဋိပာဋိယာ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန ဥပဂန္တွေယျ, တ တ္ထ စ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပာရဂူ သိယာ ဗြာဟ္မဏဝတ္တဉ္စ ပူရေန္တော, တသ္မ သေတံ ဝိဇ္ဇာဒိအနုဋ္ဌာနံ တေဿ မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဝန္ဒနာယ ဝန္ဒနာမယပုညဿ သောဠသိံ ကလံ နာဂ္ဃတိ, ဝန္ဒနာမယပုညမေဝ တတော မဟန္တတရန္တိ။

အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာနီ တိ ရူပဇ္ဈာနာဒိကေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ။ ဘာဝနာဝသေန ဟိ လဒ္ဓါနိ ရူပဇ္ဈာနာနိ ပစ္စနီကဓမ္မေ ဟိ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တတံ အဘိရတိဝသေန အာရမ္မဏေ နိရာသင်္ဂေန ပဝတ္တိံ ဥပာဒာယ “ဝိမောက္ခာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ နိရောဓ

သမာပတ္တိ ပန ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဇဝ။ ဣဓ ပန ဈာနမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနုလောမံ ပဋိလောမန္တိ** ပဌမဇ္
ဈာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ အနုလောမံ, နေဝသညာနာသညာယတနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပဌမ
ဇ္ဈာနာ ပဋိလောမံ။ **ပုရေဘတ္တ** န္တိ ဘတ္တကိစ္စတော ပုရေယေဝ။ **အဖဿယီ** တိ အနေကာကာရတော ဝိဒဿနာယ သမာပတ္
တိယော သမာပဇ္ဇိ။ **တတော ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆတီ** တိ တတော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ, တတော တ သမာပတ္တိသမာပ
ဇ္ဇိတတော ပစ္ဆာ ဣဒ္ဓိ ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆတီတိ တဒဟု ပဝတ္တံ ထေရဿ ပဋိပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ထေရော ပန ဒိ
ဝသေ ဒိဝသေ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇတိ။

တာဒိသံ ဘိက္ခုံ မာသာဒီ တိ ယာဒိသဿ ဂုဏာ ကေဒေသေန ဝုတ္တာ, တာဒိသံ တထာရူပံ ဗုဒ္ဓာနုဗုဒ္ဓံ မဟာခီဏာသဝံ
ဘိက္ခုံ မာ အာသာဒေဟိ။ **မာတ္တာနံ ခဏိ ဗြာဟ္မဏာ** တိ အာသာဒနေန စ, ဗြာဟ္မဏ, မာ အတ္တာနံ ခဏိ, အရိယူပဝါ
ဒေန အတ္တနော ကုသလဓမ္မံ တ ဥမ္မူလေဟိ။ **အဘိပ္ပသာဒေဟိ မန** န္တိ ''သာဓုရူပော ဝတ အယံ သမဏော''တိ အတ္တနော
စိတ္တံ ပသာဒေဟိ။ **မာ တေ ဝိဇဋ္ဋိ မတ္ထက** န္တိ တဝ မတ္ထကံ တသ္မိံ ကတေန အပရာဓေန သတ္တဓာ မာ ဖလိ။ တသ္မာ
တဿ ပဋိကာရတ္တံ ခိပ္ပမေဝ ပဥ္စလိကော ဝန္ဒာတိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ သုတ္ဝာ ဘီတော သံဝိဂ္ဂေါ လောမဟဋ္ဌဇာ
တော တာဝဒေဝ ထေရံ ခမာပေသိ။

နေသော ပဿတီ တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ ဟေဋ္ဌိလံ နာမ ဘိက္ခုံ သမ္မာ အပဋိပဇ္ဇန္တံ မိစ္ဆာဇီဝကတံ ဒိသ္ဝာ
စောဒနာဝသေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **နေသော ပဿတိ သဒ္ဓမ္မ** န္တိ ဧသော ဟေဋ္ဌိလော ဘိက္ခု သတံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ ဓမ္မံ မဂ္ဂဖ
လနိဗ္ဗာနံ န ပဿတိ။ ကသ္မာ? **သံသာရေန ပုရက္ခတော** သံသာရဗန္ဓနအဝိဇ္ဇာဒိနာ ပုရက္ခတော အပာယေသု နိဗ္ဗတ္
တနတော **အဓောဂမံ** ဟေဋ္ဌာကမိံ မာယာသာဌေယျာနုဂတတ္တာ **ဇိမ္ဟပထံ** မိစ္ဆာမဂ္ဂဘာဝတော **ကုမ္မဂ္ဂ** ဘူတံ မိစ္ဆာဇီ
ဝံ **အနုဓာဝတိ** အနုပရိဝတ္တတိ။

ကိမီဝ မီဠ္ဟသလ္လိတ္တော တိ ဂူထကိမိ ဝိယ မီဠ္ဟေန သမန္တတော လိတ္တော ကိလေသာသုစိဝိမိဿိတေ **သင်္
ခါရေ အဓိမုစ္ဆိတော** အဇ္ဈောပန္နော။ **ပကဠ္ဍော လာဘသက္ကာရေ** တိ လာဘေ စ သက္ကာရေ စ တဏှာဝသေန
ပကာရတော ကဋ္ဌော ဩဂာဠှော။ **တုစ္ဆော ဂစ္ဆတိ ပောဋ္ဌိလော** တိ အဓိသီလသိက္ခာဘာဝတော တုစ္ဆော အသာ
ရော ဟုတွာ ပောဋ္ဌိလော ဘိက္ခု ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ။

ဣမဥ္စ ပဿ တိအာဒိကာ ဒွေ ကထာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ပသံသန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဣမဥ္စ ပဿ
သာ**တိ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဒိသ္ဝာ ပသန္နမာနသော အတ္တနော စိတ္တံ အာလပတိ။ **သုဒဿန** န္တိ အ
သေက္ခာနံ သီလက္ခန္ဓာနဥ္စေဝ ဟရိပူရိယာ သာဝကဟာရမိဉာဏဿ စ ဟရိပူရိယာ သုန္ဒရဒဿနံ။ **ဝိမုတ္တံ ဥဘတော
ဘာဂ**ေတိ ဥဘတောဘာဂတော ဝိမုတ္တတ္တာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တံ ဥဘတောဘာဂေတိ အရူပသမာပတ္တိယာ
ရူပကာယတော, မဂ္ဂေန နာမကာယတော, ယထာရဟံ တေဟိယေဝ ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တန္တိ အတ္
ထော။ သဗ္ဗသော ရာဂသလ္လာဒီနံ အဘာဝေန **ဝိသလ္လံ** ကာမာဒိယောဂါနံ သမ္မဒေဝ ခီဏတ္တာ **ခီဏသံယောဂံ** သုပရိသု
ဒ္ဓဿ ဝိဇ္ဇာတ္တယဿ အဓိဂတတ္တာ **တေဝိဇ္ဇံ** မစ္စုရာဇဿ ဘဉ္ဇိတတ္တာ **မစ္စုဟာယိနံ** ပဿာတိ ယောဇနာ။

ဧတေ သမ္ဗဟုလာ တိအာဒိကာ ကထာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ ပသံသ
န္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ပူဇိတော နရဒေဝေနာ**တိ နရေဟိ စ ဒေဝေဟိ စ ပရမာယ ပူဇာယ ပူဇိတော။ **ဥပ္ပန္နော မရဏာ
ဘိဘူ**တိ လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟုတွာ မရဏံ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော။ အထ တ **ပူဇိတော နရဒေဝေန** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန
ကာရဏဘူတေန အရိယာယ ဇာတိယာ ဥပ္ပန္နော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟိ ပဌမံ ကမ္ဗုနာ နရော မနုဿော ဟုတွာ ပစ္ဆာပိ
အရိယာယ ဇာတိယာ ဥတ္တမော ဒေဝေ ဒေဝတိဒေဝေ အဟောသိ, တသ္မာ ''နရဒေဝေ''တိ ဝုစ္စတိ။ ပူဇိတော နရဒေ
ဝေန ဘဂဝတာ ပသံသာဝသေန ဥပ္ပန္နော မရဏာဘိဘူတေ လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟုတွာ မရဏာဘိဘူ မစ္စုဟာယီ။ **ပုဏ္ဍ
ရီကံဝ တောယေန** ဥဒကေန ပုဏ္ဍရီကံ ဝိယ သင်္ခါရဂတေ တဏှာဒိဋ္ဌိလေပေန န ဥပလိမ္ပတိ, ကတ္ထစိပိ အနိဿိ
တောတိ အတ္ထော။

ယဿ တိ ယေန။ **မုဟုတ္တေ** တိ ခဏမတ္တေ ကာလေ။ **သဟဿဓာ** တိ သဟဿပကာရော။ **လောကော**တိ
ဩကာသလောကော။ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ယေန မဟိဒ္ဓိကေန အာယသ္မတာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန သဟဿ

သိလောကဓာတု ခဏေနေဝ သမ္မဒေဝ ဝိဒိတော, ပစ္စက္ခတော ဉာတော **သဗ္ရဟ္မကပ္ပော** မဟာဗ္ရဟ္မသဒိသော အာဝဇ္ဇနာဒိဝသီဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဣဒ္ဓိသမ္ပဒာယ စုတူပပာတေ စ ဝသီ။ **ကာလေ ပဿတီ** တိ တဒနုရူပေ ကာလေ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဒေဝတာ ပဿတီတိ။

သာရိပုတ္တောဝ တိအာဒိကာ ဂါထာ အာယသ္မတာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန အတ္တနော ဂုဏေ ပကာသေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သာရိပုတ္တောဝ** တိ ဂါထာယ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – **ပညာယ** ပညာသမ္ပဒာယ, **သီလေန** သီလသမ္ပတ္တိယာ, **ဥပသမေန** ကိလေသဝူပသမေန, ယော ဘိက္ခု **ပါရင်္ဂတော** ပါရံ ပရိယန္တံ ဥက္ကံသံ ဂတော သော သာရိပုတ္တော သာဝကေဟိ ပညာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ပရမုက္ကံသဂတော။ ပညာယ သီလေန ဟိ ပရမုက္ကံသဂတော။ **ဧတာဝပရမော သိယာ** ဧတပရမော ဧဝ, နတ္ထိ တတော ဥတ္တရီတိ။ ဣမံ ပန ထေရော ယထာ သာရိပုတ္တော ပညာယ ဥတ္တမော, တထာ အဟံ သမာဓိနာ ဥတ္တမောတိ ဒီပေတုံ အဝေါစ။ တေနေဝါဟ **‘‘ကောဋိသတသဟဿဿ’’**တိအာဒိ။

တတ္ထ **ခဏေန နိမ္မိနေ** တိ ခဏေနေဝ ကောဋိသတသဟဿအတ္တဘာဝံ နိမ္မိနေယျ နိမ္မိတုံ သမတ္ထော။ တဿ နိမ္မိနနေ န မယှံ ဘာရော အတ္ထိ။ **ဝိကုဗ္ဗနာသု ကုသလော, ဝသီဘူတောမှိ ဣဒ္ဓိယာ** တိ န ကေဝလံ မနောမယဝိကုဗ္ဗနာသု ဧဝ, သဗ္ဗာယပိ ဣဒ္ဓိယာ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တော အမှိ။

သမာဓိဝိဇ္ဇာဝသိပါရမီဂတောတိ သဝိတက္ကသဝိစာရာဒိသမာဓီသု စေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒိဝိဇ္ဇာသု စ ဝသီဘာဝေန ပါရမိံ ကောဋိံ ပတ္တော အသိ။ တဿ တဏှာနိဿယာဒိရဟိတဿ သတ္ထု သာသနေ ယထာဝုတ္တေဟိ ဂုဏေဟိ ဥက္ကံသဂတော။ ဓိတိသမ္ပန္နတာယ **ဓီရော, မောဂ္ဂလ္လာနဂေါတ္တော** မောဂ္ဂလ္လာနော, သုဋ္ဌု ဌပိတဣန္ဒြိယတာယ **သမာဟိတိန္ဒြိယော,** ယထာ ဟတ္ထိနာဂေ ပူတိလတာဗန္ဓနံ သုခေနေဝ ဆိန္ဒတိ, ဧဝံ သကလံ ကိလေသဗန္ဓနံ သမုစ္ဆိန္ဒိ ဧဝါတိ။

ကီဒိသော နိရယော အာသီတိအာဒယော ဂါထာ ကောဋ္ဌံ အနုပဝိသိတွာ နိက္ခမိတွာ ဌိတမာရံ တဇ္ဇေန္တေန ထေရေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ကီဒိသော**တိ ကိံပကာရော။ **ယတ္ထ ဒုဿီ** တိ ယသ္မိံ နိရယေ ‘‘ဒုဿီ’’တိ ဧဝံနာမော မာရော။ **အပစ္စထာ**တိ နိရယဂ္ဂိနာ အပစ္စိ။ **ဝိဓုရံ သာဝကန္တိ** ဝိဓုရံ နာမ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကံ။ **အာသဇ္ဇာ** တိ ဃဋ္ဋယိတွာ ဗာဓိတွာ။ **ကကုသန္ဓဉ္စ ဗ္ရာဟ္မဏ** န္တိ ကကုသန္ဓဉ္စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အာသဇ္ဇာတိ အတ္ထော။ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ကုမာရံ အာဝိသိတွာ မာရေန ခိတ္တာ သက္ခရာ ထေရဿ သီသေ ပတိ။

သတံ အာသိ အယောသင်္ကု တိ တသ္မိံ ကိရ နိရယေ ဥပပန္နာနံ တိဂါဝုတော အတ္တဘာဝေါ ဟောတိ, ဒုဿီမာရဿာပိ တာဒိသောဝ အဟောသိ။ အထ နိရယပါလာ တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏာနံ အယောသူလာနံ အာဒိတ္တာနံ သမ္ပဇ္ဇလိတာနံ သဇောတိဘူတာနံ သတမေဝ ဂဟေတွာ ‘‘ဣမသ္မိံ တေ ဌာနေ ဌိတေန ဟဒယေန စိန္တေတွာ ပါပံ ကတ’’န္တိ သုဓာအောဏိယံ သုဓံ ကောဋ္ဋေန္တာ ဝိယ ဟဒယမဇ္ဈံ ကောဋ္ဋေတွာ ပဏ္ဏာသ ဇနာ ပါဒာဘိမုခါ, ပဏ္ဏာသ ဇနာ သီသာဘိမုခါ ကောဋ္ဋေန္တာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာ စ ပဉ္စဟိ ဝဿသတေဟိ ဥဘော အန္တေ ပတွာ ပုန နိဝတ္တမာနာ ပဉ္စဟိ ဝဿသတေဟိ ဟဒယမဇ္ဈံ ဥပဂစ္ဆန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘သတံ အာသိ အယောသင်္ကု’’တိ။ **သဗ္ဗေ ပစ္စတ္တဝေဒနာ**တိ သယမေဝ ပါဋိယေက္ကဝေဒနာဇနကာ။ သာ ကိရ ဝေဒနာ မဟာနိရယဝေဒနာတော ဒုက္ခတရာ ဟောတိ, ယထာ ဟိ သိနေဟပါနသတ္တာဟတော ပရိဟာရသတ္တာဟံ ဒုက္ခတရံ, ဧဝံ မဟာနိရယဒုက္ခတော ဥဿဒေ ဝုဋ္ဌာနဝေဒနာ ဒုက္ခတရာ။ **ဤဒိသော နိရယော အာသီ**တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဒေဝဒူတသုတ္တေန (အ. နိ. ၃.၃၆; မ. နိ. ၃.၂၆၁) နိရယော ဒီပေတဗ္ဗော။

ယော ဧတမဘိဇာနာတီတိ ယော မဟာဘိညော ဧတံ ကမ္မဖလဉ္စ ဟတ္ထတလေ ဌပိတအာမလကံ ဝိယ အဘိမုခံ ကတွာ ပစ္စက္ခတော ဇာနာတိ။ **ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော** တိ ဘိန္နကိလေသော ဘိက္ခု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။ **ကဏ္ဟ, ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသီ**တိ ဧကန္တကာဠကေဟိ ပါပဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ, ကဏ္ဟ မာရ, ဒုက္ခံ ဝိန္ဒိဿသိ။

မဇ္ဈေသရသ္မိံ န္တိ မဟာသမုဒ္ဒဿ မဇ္ဈေ ကိရ ဥဒကံ ဝတ္ထုံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တဝိမာနာနိ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာနိ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **‘‘ဝိမာနာ ကပ္ပဋ္ဌာယိနော’’** တိ။ တေသံ ဝေဠုရိယဿ ဝိယ ဝဏ္ဏော ဟောတိ, ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဇလိတနဠဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ စ ဧတေသံ အစ္စိယော ဇောတန္တိ, တေန တေ အတိဝိယ ပဘဿရာ ပဘာသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ။

တေနာဟ **“ဝေဠုရိယဝဏ္ဏာ ရုစိရာ, အစ္စိမန္တော ပဘဿရာ”** တိ။ ပုထု **နာနတ္တဝဏ္ဏိယော** တိ နီလာဒိဝသေန နာနတ္တဝဏ္ဏာ ဗဟူ အစ္ဆရာ **တတ္ထ** တေသု ဝိမာနေသု နစ္စန္တိ။

ယော တေမဘိဇာနာတီတိ ယော တေ ဝိမာနံ ဝတ္ထုံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဇာနာတိ။ အယဥ္စ ဟိ အတ္ထော ဝိမာနပေတဝတ္ထူဟိ ဒီပေတဗ္ဗော။

ဗုဒ္ဓေန စောဒိတောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော ဥယျောဇိတော။ **ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပေက္ခတော** တိ မဟတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပဿန္တဿ။ **မိဂါရမာတုပာသာဒံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယီ** တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိသာခာယ မဟာဥပာသိကာယ ကာရိတံ သဟဿဂဗ္ဘပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာပါသာဒံ အတ္တနော ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေသိ။ ကေသ္မိဥ္စ ဟိ သမယေ ပုဗ္ဗာရာမေ ယထာဝုတ္တပါသာဒေ ဘဂဝတိ ဝိဟရန္တေ သမ္ဗဟုလာ နဝကတရာ ဘိက္ခူ ဥပရိပါသာဒေ နိသိန္နာ သတ္ထာရမ္ပိ အစိန္တေတွာ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေတုမာရဒ္ဓာ, တံ သုတွာ ဘဂဝါ တေ သံဝေဇေတွာ အတ္တနော ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနဘူတေ ကာတုကာမော အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “ပဿသိ တွံ, မောဂ္ဂလ္လာန, နဝေ ဘိက္ခူ တိရစ္ဆာနကထမနုယုတ္တေ”တိ။ တံ သုတွာ ထေရော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ အဘိညာပါဒကံ အာပေါကသိဏာရမ္မဏံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ “ပါသာဒဿ ပတိဋ္ဌိတောကာသံ ဥဒကံ ဟောတူ”တိ အဓိဋ္ဌာယ ပါသာဒမတ္ထကေ ထူပိကံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ပဟရိ, ပါသာဒေါ သြနမိတွာ ဧကေန ပဿေန အဋ္ဌာသိ။ ပုနပိ ပဟရိ, အပရေန ပဿေန အဋ္ဌာသိ။ တေ ဘိက္ခူ ဘီတာ သံဝိဂ္ဂါ ပါသာဒဿ ပတနဘယေန တတော နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သမီပေ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ တေသံ အဇ္ဈာသယံ သြလောကေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တံ သုတွာ တေသု ကေစိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ကေစိ သကဒါဂါမိဖလေ, ကေစိ အနာဂါမိဖလေ, ကေစိ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သွာယမတ္ထော ပါသာဒကမ္ပနသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။

ဝေဇယန္တပါသာဒ န္တိ သော ဝေဇယန္တပါသာဒေါ တာဝတိံသဘဝနေ ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော အနေကသဟဿနိယျူဟကူဋာဂါရပဋိမဏ္ဍိတော ဒေဝါသုရသင်္ဂါမေ အသုရေ ဇိနိတွာ သက္ကေ ဒေဝါနမိန္ဒေ နဂရမဇ္ဈေ ဌိတေ ဥဋ္ဌိတော ဝိဇယန္တေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ “ဝေဇယန္တော”တိ လဒ္ဓနာမော ပါသာဒေါ, တံ သန္ဓာယာဟ “ဝေဇယန္တပါသာဒ”န္တိ။ တမ္ပိ ဟိ အယံ ထေရော ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေသိ။ ကေသ္မိဥ္စိ ဟိ သမယေ ဘဂဝန္တံ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဥပသင်္ကမိတွာ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ တဿ ဘဂဝါ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ သော တံ သုတွာ အတ္တမနော ပမုဒိတော အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အတ္တနော ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ အထာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧဝံ စိန္တေသိ – “အယံ သက္ကော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝရူပံ ဂမ္ဘီရံ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ, ဘဂဝတာ စ ပဋိပုဟာ ဝိဿဇ္ဇိတော, ကိန္နု ခော ဇာနိတွာ ဂတော, ဥဒာဟု အဇာနိတွာ? ယံနူနာဟံ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ ဇာနေယျ”န္တိ။ သော တာဝဒေဝ တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ သက္ကော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ပမတ္တော ဟုတွာ ဝိက္ခေပံ အကာသိ။ ထေရော တဿ သံဝေဂဇနနတ္ထံ ဝေဇယန္တပါသာဒံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

> “ယော ဝေဇယန္တပါသာဒံ, ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။
> ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော, သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာ”တိ။ (မ. နိ. ၁.၅၁၃)

အယံ ပနတ္ထော စူဠတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တေန (မ. နိ. ၁.၃၉၀ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗော။ ကမ္ပိတာကာရော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီ တိ ယထာဝုတ္တမေဝ ထေရဿ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိပုစ္ဆံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“အပိ, အာဝုသော, ဇာနာသိ, တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယော** ”တိ။ **တဿ သက္ကော ဝိယာကာသီ** တိ ဣဒံ ထေရေန ပါသာဒကမ္ပနေ ကတေ သံဝိဂ္ဂဟဒယေန ပမာဒံ ပဟာယ ယောနိသော မနသိ ကရိတွာ ပဉှဿ ဗျာကတာကာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမေနေဝ ဟိ သော တအ ကထေသိ။ တေနာဟ “ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထ”န္တိ။ တတ္ထ **သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီ** တိ သက္ကံ ဒေဝရာဇံ သော မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော သတ္ထာရာ ဒေသိတာယ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယာ သမ္မဒေဝ ဂဟိတဘာဝံ ပုစ္ဆိ။ အတီတတ္ထေ ဟိ ဣဒံ ဝတ္တမာနဝစနံ။ **အပိ, အာဝုသော, ဇာ**

နာသီတိ, အာဝုသော, အပိ ဇာနာသိ, ကိံ ဇာနာသိ? **တဏှာဟက္ခယဝိမုတ္တိယော** တိ ယထာ တဏှာဟာသင်္ခယဝိမုတ္တိယော သတ္တာရာ တုယှံ ဒေသိတာ, တထာ ကိံ ဇာနာသီတိ ပုစ္ဆိ။ **တဏှာဟက္ခယဝိမုတ္တိယော** တိ တ တဏှာဟာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တဿ ဒေသနံ ပုစ္ဆတိ။

ဗ္ရဟ္မာန န္တိ မဟာဗ္ရဟ္မာနံ။ **သုဓမ္မာယံ ဌိတော သဘာ** န္တိ သုဓမ္မာယ သဘာယ။ အယံ ပန ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မသဘာဝ, န တာဝတိံသဘဝနေ, သုဓမ္မသဘာဝိရဟိတော ဒေဝလောကော နာမ နတ္ထိ။ **အဇ္ဇာပိ တ္ယာဝုသော, သာ ဒိဋ္ဌိ, ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟူ**တိ ဣမံ ဗြဟ္မလောကံ ဥပဂန္တွာ သမတ္ထော နတ္ထိ ကောစိ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ, သတ္တာ ဣဓာဂမနတော ပုဗ္ဗေ ယာ တုယှံ ဒိဋ္ဌိ အဟောသိ, ကိံ အဇ္ဇာပိ ဣဒာနိပိ သာ ဒိဋ္ဌိ န ဝိဂတာတိ? **ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ, ဗ္ရဟ္မလောကေ ပဘဿရ**န္တိ ဗြဟ္မလောကေ ဝီတိပတန္တံ မဟာကပ္ပိနမဟာကဿပာဒီဟိ သာဝကေဟိ ပရိဝါရိတဿ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဿ သသာဝကဿ ဘဂဝတော ဩဘာသံ ပဿသီတိ အတ္ထော။ ကေသ္မိဉ္စိ သမယေ ဘဂဝါ ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မာယ သဘာယ သန္နိပတိတွာ သန္နိသိန္နဿ – ''အတ္ထိ နု ခေါ ကောစိ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော, ယော ဣဓ အာဂန္တုံ သက္ကုဏေယျာ''တိ စိန္တေန္တဿ ဗြဟ္မုနော စိတ္တမညာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဗြဟ္မုနော မတ္ထကေ အာကာသေ နိသိန္နော တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဩဘာသံ မုဉ္စန္တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီနံ အာဂမနံ စိန္တေသိ။ သပိ စိန္တနေန တေပိ တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပစ္စေကဒိသာသု နိသီဒိတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇိတွာ သကလဗြဟ္မလောကော ဧကောဘာသော အဟောသိ။ သတ္ထာ ဗြဟ္မုနော ကလ္လစိတ္တတံ ဉတွာ စတုသစ္စပကာသနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ အနေကာနိ ဗြဟ္မသဟဿာနိ မဂ္ဂဖလေသု ပတိဋ္ဌဟိံသု, တံ သန္ဓာယ စောဒေန္တော **''အဇ္ဇာပိ တ္យာဝုသော, သာ ဒိဋ္ဌိ''** တိ ကထမာဟ။ အယံ ပနတ္ထော ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ (သံ. နိ. ၁.၁၇၆) –

''ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရဿ ဗြဟ္မုနော ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ – 'နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ, ယော ဣဓ အာဂစ္ဆေယျာ'တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ ဗြဟ္မုနော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိ ဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ။

''အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသွာန သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ နိဿာယ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

''အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသွာန သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော။ပေ။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ နိဿာယ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

''အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကပ္ပိနဿ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တ

သ္သ ဗ္ရဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသ္ဝာန သေယျထာပိ နာမ ဗ
လဝါ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ
အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ပစ္ဆိမံ ဒိသံ နိသ္သာယ တသ္သ ဗ္ရဟ္မုနော။ ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသီဒိ
တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

''အထ ခေါ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ?
အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တသ္
သ ဗ္ရဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသ္ဝာန သေယျထာပိ နာမ ဗလ
ဝါ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ ။ အထ ခေါ အာ
ယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဥတ္တရံ ဒိသံ နိသ္သာယ တသ္သ ဗ္ရဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသီဒိ တေဇော
ဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ နီစတရံ ဘဂဝတော။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ဗ္ရဟ္မာနံ ဂါထာ
ယ အဇ္ဈဘာသိ –

''အဇ္ဇာပိ တေ အာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပဘဿရန္တိ။

''န မေ မာရိသ သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ မေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပဿာမိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပဘဿရံ။
သ္ဝာဟံ အဇ္ဇ ကထံ ဝဇ္ဇံ၊ အဟံ နိစ္စောမ္ဟိ သဿတော''တိ။

''အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဗ္ရဟ္မာနံ သံဝေဇေတွာ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ တသ္
မိံ ဗ္ရဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော ဇေတဝနေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ သော ဗ္ရဟ္မာ အညတရံ ဗ္ရဟ္မပါရိ
သဇ္ဇံ အာမန္တေသိ – 'ဧဟိ တ္ဝံ, မာရိသ, ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင်္ကမ, ဥပသင်္ကမိ
တွာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧဝံ ဝဒေဟိ 'အတ္ထိ နု ခေါ မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, အညေပိ တဿ
ဘဂဝတော သာဝကာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံမဟာနုဘာဝါ သေယျထာပိ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော, ကဿပေါ, ကပ္ပိ
နော, အနုရုဒ္ဓေါ'''တိ။ ''ဧဝံ, မာရိသာ''တိ ခေါ သော ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇော တဿ ဗ္ရဟ္မုနော ပဋိဿုတွာ
ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧ
တဒဝေါစ – ''အတ္ထိ နု ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, အညေပိ တဿ ဘဂဝတော သာဝကာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံ
မဟာနုဘာဝါ သေယျထာပိ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော, ကဿပေါ, ကပ္ပိနော, အနုရုဒ္ဓေါ''တိ။ အထ ခေါ အာယ
သ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

''တေဝိဇ္ဇာ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ၊ စေတောပရိယာယကောဝိဒါ။
ခီဏာသဝါ အရဟန္တော၊ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ''တိ။

''အထ ခေါ သော ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇော အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္
ဝာ အနုမောဒိတွာ ယေန သော ဗ္ရဟ္မာ တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဗ္ရဟ္မာနံ ဧတဒဝေါစ – အာယ
သ္မာ, မာရိသ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧဝမာဟ –

''တေဝိဇ္ဇာ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ၊ စေတောပရိယာယကောဝိဒါ။
ခီဏာသဝါ အရဟန္တော၊ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ''တိ။

''ဣဒမဝေါစ သော ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇော။ အတ္တမနော စ သော ဗ္ရဟ္မာ တဿ ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇဿ
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီ''တိ။

ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''အယံ ပနတ္ထော ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော''တိ။

မဟာနေရုနော ကူဋန္တိ ကူဋသီသေန သကလမေဝ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇံ ဝဒတိ။ **ဝိမောက္ခေန အဖဿယိ** တိ ဈာနဝိမောက္ခနိဿယေန အဘိညာဉာဏေန ဖဿယီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝနန္တိ** ဇမ္ဗုဒီပံ။ သော ဟိ ဝနဗဟုလတာယ ''ဝန''န္တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ ''ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ ဣဿရော''တိ။ **ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနန္တိ** ပုဗ္ဗဝိဒေဟဋ္ဌာနံ, ပုဗ္ဗဝိဒေဟန္တိ အတ္ထော။ **ယေ စ ဘူမိသယာ နရာ**တိ ဘူမိသယာ နရာ နာမ အပရဂောယာနကာ စ ဥတ္တရကုရုကာ စ မနုဿာ။ တေ ဟိ ဂေဟာဘာဝတော ''ဘူမိသယာ''တိ ဝုတ္တာ။ တေပိ သဗ္ဗေ အဖဿယီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနတ္ထော နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၉၆ နန္ဒောပနန္ဒနာဂဒမနကထာ) ဒီပေတဗ္ဗော –

''ဧကသ္မိံ ကိရ သမယေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ 'သွေ, ဘန္တေ, ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ'တိ နိမန္တေတွာ ပက္ကာမိ။ တံဒိဝသဉ္စ ဘဂဝတော ပစ္စူသသမယေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တဿ **နန္ဒောပနန္ဒော** နာမ နာဂရာဇာ ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆိ။ ဘဂဝါ 'အယံ နာဂရာဇာ မယှံ ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ'တိ အာဝဇ္ဇေန္တော သရဏဂမနဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ 'အယံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော တီသု ရတနေသု အပ္ပသန္နော, ကော နု ခော ဣမံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတော ဝိမောစေယျာ'တိ အာဝဇ္ဇေန္တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အဒ္ဒသ။

''တတော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – 'အာနန္ဒ, ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အာရောစေဟိ တထာဂတော ဒေဝစာရိကံ ဂစ္ဆတီ'တိ။ တံဒိဝသဉ္စ နန္ဒောပနန္ဒဿ အာပာနဘူမိံ သဇ္ဇယိံသု။ သော ဒိဗ္ဗရတနပလ္လင်္ကေ ဒိဗ္ဗေန သေတစ္ဆတ္တေန ဓာရိယမာနော တိဝိဓနာဋကေဟိ စေဝ နာဂပရိသာယ စ ပရိဝုတော ဒိဗ္ဗဘာဇနေသု ဥပဋ္ဌာပိတံ အန္နပါနဝိဓိံ ဩလောကယမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယထာ နာဂရာဇာ ပဿတိ, တထာ ကတွာ တဿေဝ ဝိမာနမတ္ထကေန ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ တာဝတိံသဒေဝလောကာဘိမုခော ပါယာသိ။

''တေန ခော ပန သမယေန နန္ဒောပနန္ဒဿ နာဂရာဇဿ ဧဝရူပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ – 'ဣမေ ဟိ နာမ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ အမှာကံ ဥပရိဘဝနေန ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ဘဝနံ ပဝိသန္တိပိ နိက္ခမန္တိပိ, န ဣဒါနိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမေသံ အမှာကံ မတ္ထကေ ပါဒပံသုံ ဩကိရန္တာနံ ဂန္တုံ ဒဿာမီ'တိ ဥဋ္ဌာယ သိနေရုပါဒံ ဂန္တွာ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ သိနေရုံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဖဏံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနံ အဝကုဇ္ဇေန ဖဏေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အဒဿနံ ဂမေသိ။

''အထ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – 'ပုဗ္ဗေ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ဌိတော သိနေရုံ ပဿာမိ, သိနေရုပရိဘဏ္ဍံ ပဿာမိ, တာဝတိံသံ ပဿာမိ, ဝေဇယန္တံ ပဿာမိ, ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ဥပရိ ဓဇံ ပဿာမိ။ ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယံ ဧတရဟိ နေဝ သိနေရုံ ပဿာမိ။ပေ.။ န ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ဥပရိ ဓဇံ ပဿာမီ'တိ? အယံ, ရဋ္ဌပါလ, နန္ဒောပနန္ဒော နာမ နာဂရာဇာ တုမှာကံ ကုပိတော သိနေရုံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဖဏေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္ဓကာရံ ကတွာ ဌိတောတိ။ 'ဒမေမိ နံ, ဘန္တေ'တိ။ န ဘဂဝါ အနုဇာနိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော အာယသ္မာ ရာဟုလောတိ အနုက္ကမေန သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌဟိံသု။ န ဘဂဝါ အနုဇာနိ။

''အဝသာနေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော 'အဟံ, ဘန္တေ, ဒမေမိ န'န္တိ အာဟ။ 'ဒမေဟိ, မောဂ္ဂလ္လာနာ'တိ ဘဂဝါ အနုဇာနိ။ ထေရော အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မဟန္တံ နာဂရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ နန္ဒောပနန္ဒံ စုဒ္ဒသက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ တဿ ဖဏမတ္ထကေ အတ္တနော ဖဏံ ဌပေတွာ သိနေရုနာ သဒ္ဓိံ အဘိနိပ္ပီဠေသိ။ နာဂရာဇာ ဓူမာယိ။ ထေရော 'န တုယှံယေဝ သရီရေ ဓူမော အတ္ထိ, မယှမ္ပိ အတ္ထီ'တိ ဓူမာယိ။ နာဂရာဇဿ ဓူမော ထေရံ န ဗာဓတိ။ ထေရဿ ပန ဓူမော နာဂရာဇံ ဗာဓတိ။ တတော နာဂရာဇာ ပဇ္ဇလိ။ ထေရောပိ 'န တုယှံယေဝ သရီရေ အဂ္ဂိ အတ္ထိ, မယှမ္ပိ အတ္ထီ'တိ ပဇ္ဇလိ။ နာဂရာဇဿ တေဇော ထေရံ န ဗာဓတိ, ထေရဿ ပန တေဇော နာဂရာဇံ ဗာဓတိ။ နာဂရာဇာ 'အယံ မံ သိနေရုနာ အဘိနိပ္ပီဠေတွာ ဓူမာယတိ စေဝ ပဇ္ဇလတိ စာ'တိ စိန္တေတွာ, 'ဘော, တွံ ကောသီ'တိ ပဋိပုစ္ဆိ။ အဟံ ခော, နန္ဒ, မောဂ္ဂလ္လာနောတိ။ ဘန္တေ, အတ္တနော ဘိက္ခုဘာဝေန တိဋ္ဌာဟီ''တိ။

“ထေရော တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ တသ္သ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတေန ပဝိသိတွာ တမကဏ္ဏသောတေန နိက္ခမိ, တမကဏ္ဏသောတေန ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတေန နိက္ခမိ။ တထာ ဒက္ခိဏနာသသောတေန ပဝိသိတွာ တမနာသသောတေန နိက္ခမိ, တမနာသသောတေန ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏနာသသောတေန နိက္ခမိ။ တတော နာဂရာဇာ မုခံ ဝိဝရိ။ ထေရော မုခေန ပဝိသိတွာ အန္တောကုစ္ဆိယံ ပာစီနေန စ ပစ္ဆိမေန စ စင်္ကမတိ။ ဘဂဝါ ‘မောဂ္ဂလ္လာန, မနသိ ကရောဟိ မဟိဒ္ဓိကော နာဂေါ’တိ အာဟ။ ထေရော ‘မယှံ ခော, ဘန္တေ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, နန္ဒောပနန္ဒော, အဟံ နန္ဒောပနန္ဒသဒိသာနံ နာဂရာဇာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ သတသဟဿမ္ပိ ဒမေယျ’န္တိ အာဟ။

“နာဂရာဇာ စိန္တေသိ – ‘ပဝိသန္တော တာဝ မေ န ဒိဋ္ဌော, နိက္ခမနကာလေ ဒါနိ နံ အဿ ဒါဌန္တရေ ပက္ခိပိတွာ သင်္ခါဒိဿာမီ’တိ စိန္တေတွာ ‘နိက္ခမထ, ဘန္တေ, မာ မံ အန္တောကုစ္ဆိယံ အပရာပရံ စင်္ကမန္တော ဗာဓယိတ္ထာ’တိ အာဟ။ ထေရော နိက္ခမိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌာသိ။ နာဂရာဇာ ‘အယံ သော’တိ ဒိသွာ နာသဝါတံ ဝိဿဇ္ဇိ။ ထေရော စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ, လောမကူပမ္ပိဿ ဝါတော စာလေတုံ နာသက္ခိ။ ‘အဝသေသာ ဘိက္ခူ ကိရ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗပါဋိဟာရိယာနိ ကာတုံ သက္ကုဏေယျုံ, ဣမံ ပန ဌာနံ ပတွာ ဧဝံ ခိပ္ပနိသန္တိနော ဟုတွာ သမာပဇ္ဇိတုံ နာသက္ခိဿန္တီ’တိ နေသံ ဘဂဝါ နာဂရာဇဒမနံ နာနုဇာနိ။

“နာဂရာဇာ ‘အဟံ ဣမဿ သမဏဿ နာသဝါတေန လောမကူပမ္ပိ စာလေတုံ နာသက္ခိံ, မဟိဒ္ဓိကော သော သမဏော’တိ စိန္တေသိ။ ထေရော အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ သုပဏ္ဏရူပံ နိမ္မိနိတွာ သုပဏ္ဏဝါတံ ဒဿေန္တော နာဂရာဇာနံ အနုဗန္ဓိ, နာဂရာဇာ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ, ‘ဘန္တေ, တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ’တိ ဝဒန္တော ထေရဿ ပါဒေ ဝန္ဒိ။ ထေရော ‘သတ္ထာ, နန္ဒ, အာဂတော, ဧဟိ တွံ, ဂမိဿာမာ’တိ နာဂရာဇာနံ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသံ ကတွာ, ဂဟေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ နာဂရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ‘ဘန္တေ, တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ’တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ‘သုခီ ဟောဟိ, နာဂရာဇာ’တိ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အနာထပိဏ္ဍိကဿ နိဝေသနံ အဂမာသိ။

“အနာထပိဏ္ဍိကော ‘ကိံ, ဘန္တေ, အတိဒိဝါ အာဂတတ္ထာ’တိ အာဟ။ မောဂ္ဂလ္လာနဿ စ နန္ဒောပနန္ဒဿ စ သင်္ဂါမော အဟောသီတိ။ ကဿ ပန, ဘန္တေ, ဇယော, ကဿ ပရာဇယောတိ? မောဂ္ဂလ္လာနဿ ဇယော, နန္ဒဿ ပရာဇယောတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ‘အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပဋိဟာရိယော ဘတ္တံ, သတ္တာဟံ ထေရဿ သက္ကာရံ ကရိဿာမီ’တိ ဝတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗော’”တိ။

ယော တေမဘိဇာနာတီတိ ဧတံ ယထာဝုတ္တံ ဝိမောက္ခံ ဖုသနကရဏဝသေန ဇာနာတိ။

န ဝေ အဂ္ဂိ စေတယတိ, အဟံ ဗာလံ ဍဟာမီ တိ ဧဝံ န အဂ္ဂိ အဘိသံစေတေတိ, နာပိ ဍဟနာယ ပယောဂံ ပရက္ကမံ ကရောတိ, ဗာလော ဧဝ ပန “အယံ မန္တာဂတီ”တိ အနိဇလန္တံ ဝိယ ဇလိတံ အဂ္ဂိံ အာသဇ္ဇ နံ ပဒုယှတိ, ဧဝမေဝံ, မာရ, န မယံ ဍဟိတုကာမာ, ဗာဓေတုကာမာ, တွံဝေဝ ပန တထာ အာဂမနာဒိအတ္ထေန တထာဂတံ အဂ္ဂိခန္ဓသဒိသံ အရိယသာဝကံ အာသဇ္ဇ အတ္တာနံ ဍဟိဿသိ, ဍဟဒုက္ခတော န မုစ္စိဿသိ။

အပုညံ ပသဝီတိ အပုညံ ပဋိလဘတိ။ **န မေ ဟာပံ ဝိပစ္စတီ** တိ မမ ဟာပံ န ဝိပစ္စတိ, ကိံ နု, မာရ, ဧဝံ မညသိ နယိဒမတ္ထိ။

ကရောတော တေ စီယတေ ပါပန္တိ ဧဝံသေန ကရောန္တဿ တေ ပါပံ စိရရတ္တာယ စိရကာလံ အနတ္ထာယ ဒုက္ခာယ ဥပစီယတိ။ **မာရ, နိဗ္ဗိန္ဒ ဗုဒ္ဓမှာ** တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓတော ဗုဒ္ဓသာဝကတော နိဗ္ဗိန္ဒ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပရတော ကမ္မံ။ **အာသံ မာကာသိ ဘိက္ခုသူ**တိ “ဘိက္ခူ ဝိရောဓေမိ ဝိဟေသေမီ”တိ ဧတံ အာသံ မာကာသိ။

ဣတီတိ ဧဝံ။ **မာရံ အတဇ္ဇေသီ** တိ, “မာရ, နိဗ္ဗိန္ဒ။ပေ။ ဘိက္ခုသူ”တိ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော။ **ဘေသကဠာဝနေ**တိ ဧဝံနာမကေ အရညေ။ **တတော**တိ တဇ္ဇနဟေတု။ **သော ဒုမ္မနော ယက္ခော** တိ သော မာရော အဓမနဿို

ကော ဟုတွာ တတ္ထေဝ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အန္တရဓာယိ, အဒဿနံ အဂမာသိ။ အယမ္ပိ ကထာ ဓမ္မသင်္ဂါယနကာလေ ဌပိတာ။ ယံ ပနေတ္ထ အန္တရန္တရာ အတ္ထတော န ဝိဘတ္တံ, တံ ပေဟဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

ဧဝမယံ မဟာထေရော မာရံ တဇ္ဇေတွာ ဒေဝစာရိကာနုရကစာရိကာဒိဝသေန အညေဟိ သာဝကေဟိ အသာဓာရဏံ သတ္တူပကာရံ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ပရိနိဗ္ဗာယန္တော စ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ဟာဒမူလေ ပဏိဓာနံ ကတွာ တတော ပဋ္ဌာယ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဥဋ္ဌာရာနိ ပုညာနိ ကတွာ သာဝကဟာရမိယာ မတ္ထကေ ဌိတောပိ အန္တရာ ကတဿ ပာပကမ္မဿ ဝသေန ဥဋ္ဌိတာယ ကမ္မပိလောတိကာယ တိတ္ထိယေဟိ ဥယျောဇိတေဟိ စောရေဟိ ဗာဓိတော အနပ္ပကံ သရီရခေဒံ ကတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၁.၁.၃၇၅, ၃၈၀-၃၉၇) –

‘‘အနောမဒဿီ ဘဂဝါ, လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော။
ဝိဟာသိ ဟိမဝန္တမှိ, ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတော။

‘‘ဘဂဝါ တတော ဩတရိတွာ, ဝိစရိ စာရိကံ ဇိနော။
သတ္တကာယံ အနုဂ္ဂဏှန္တော, ဗာရာဏသိံ ဥပာဂမိ။

‘‘ခီဏာသဝသဟဿေဟိ, ပရိဝုတော လောကနာယကော။
ဩဘာသေန္တော ဒိသာ သဗ္ဗာ, ဝိရောစိတ္ထ မဟာမုနိ။

‘‘တဒါဟံ ဂဟပတိ ဟုတွာ, သရဒေန မဟိဒ္ဓိနာ။
ဥယျောဇိတော သဟာယေန, သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိံ။

‘‘ဥပသင်္ကမိတွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ, နိမန္တေတွာ တထာဂတံ။
အတ္တနော ဘဝနံ နေသိ, မာနယန္တော မဟာမုနိံ။

‘‘ဥပဋ္ဌိတံ မဟာဝီရံ, ဒေဝဒေဝံ နရာသဘံ။
သဘိက္ခုသင်္ဃံ တပ္ပေမိ, အန္နပာနေနဟံ တဒါ။

‘‘အနုမောဒိ မဟာဝီရော, သယမ္ဘူ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။
ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ, ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

‘‘ယံ သော သင်္ဃမပူဇေသိ, ဗုဒ္ဓဉ္စ လောကနာယကံ။
တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန, ဒေဝလောကံ ဂမိဿတိ။

‘‘သတ္တသတ္တတိက္ခတ္တုဉ္စ, ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတိ။
ပထဗျာ ရဇ္ဇံ အဋ္ဌသတံ, ဝသုဓံ အာဝသိဿတိ။

‘‘ပဉ္စပညာသက္ခတ္တုဉ္စ, စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿတိ။
ဘောဂါ အသင်္ခိယာ တဿ, ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ တာဝဒေ။

‘‘အပရိမေယျေ ကပ္ပေ, ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂောတမော နာမ ဂေါတ္တေန, သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘နိရယာ သော စဝိတွာန, မနုဿတ္တံ ဂမိဿတိ။
ကောလိတော နာမ နာမေန, ဗြဟ္မဗန္ဓု ဘဝိဿတိ။

‘‘သော ပဉ္စာ ပဗ္ဗဇိတ္ွတန၊ ကုသလမူလေန စောဒိတော။
ကေတမဿ ဘဂဝတော၊ ဒုတိယော ဟေဿတိ သာဝကော။

‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေါ။

‘‘ပါပမိတ္တော ပနိဿာယ၊ ကာမရာဂဝသံ ဂတော။
မာတရံ ပိတရဉ္စာပိ၊ ဃာတယိံ ဒုဋ္ဌမာနသော။

‘‘ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမိ၊ နိရယံ အထ မာနုသံ။
ပါပကမ္မသမင်္ဂိတာ၊ ဘိန္နသီသော မရာမဟံ။

‘‘ဣဒံ ပစ္ဆိမကံ မယ္ဟံ၊ စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေါ။
ဣဓာပိ ဧဒိသော မယ္ဟံ၊ မရဏကာလေ ဘဝိဿတိ။

‘‘ပဝိဝေကမနုယုတ္တော၊ သမာဓိဘာဝနာရတော။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

‘‘ဓရဏိမ္ပိ သုဂမ္ဘီရံ၊ ဗဟလံ ဒုပ္ပဓံသိယံ။
တမင်္ဂုဋ္ဌေန ခေါဘေယ္ယံ၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမိံ ဂတော။

‘‘အသ္မိမာနံ   န ပဿာမိ၊ မာနော မယ္ဟံ န ဝိဇ္ဇတိ။
သာမဏေရေ ဥပာဒါယ၊ ဂရုစိတ္တံ ကရောမဟံ။

‘‘အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိံ။
တာဟံ ဘူမိမနုပ္ပတ္တော၊ ပတ္တောမ္ဟိ အာသဝက္ခယံ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဂဟနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၁. မဟာနိပါတော

၁. ဝင်္ဂီသတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သတ္တတိနိပါတေ **နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တ**န္တိအာဒိကာ အာယသ္မတော ဝင်္ဂီသတ္ထေရဿ ဂါထာ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, ပုရိမနယေနေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ – “အဟမ္ပိ အနာဂတေ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျံ”န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ, သတ္ထာရာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဝင်္ဂီသော** တိ လဒ္ဓနာမော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဟိဏ္ဍန္တော အာစရိယံ အာရာဓေတွာ, ဆဝသီသမန္တံ နာမ သိက္ခိတွာ ဆဝသီသံ နခေန အာကောဋေတွာ “အယံ သတ္တော အသုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဇာနာတိ။

ဗြာဟ္မဏာ “အယံ အမှာကံ ဇီဝိတမဂ္ဂေါ”တိ ဥတွာ ဝင်္ဂီသံ ဂဟေတွာ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ နိသီဒါပေတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော ဝိစရန္တိ။ ဝင်္ဂီသောပိ တိဝဿမတ္ထကေ မတာနမ္ပိ သီသံ အာဟရာပေတွာ နခေန အာကောဋေတွာ “အယံ သတ္တော အသုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝတွာ မဟာဇနဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္ထံ တေ တေ ဇနေ အာဝါဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂတိံ ကထာပေတိ။ တေန တသ္မိံ မဟာဇနော အဘိပ္ပသီဒတိ။ သော တံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဟတ္ထတော သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ လဘတိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဝင်္ဂီသမာဒါယ ယထာရုစိံ ဝိစရိတွာ ပုန သာဝတ္ထိံ အဂမံသု။ ဝင်္ဂီသော သတ္ထု ဂုဏေ သုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတုကာမော အဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏာ “သမဏော ဂေါတမော မာယာယ တံ အာဝဋ္ဋေဿတီ”တိ ပဋိက္ခိပိံသု။ ဝင်္ဂီသော တေသံ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တံ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ – “ဝင်္ဂီသ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာသီ”တိ? “အာမ, ဘော ဂေါတမ, ဆဝသီသမန္တံ နာမ ဇာနာမိ။ တေန တိဝဿမတ္ထကေ မတာနမ္ပိ သီသံ နခေန အာကောဋေတွာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနာမီ”တိ။ သတ္ထာ တဿ ဧကံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဿ သီသံ ဒဿေသိ, ဧကံ မနုဿေသု , ဧကံ ဒေဝေသု, ဧကံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သီသံ ဒဿေသိ။ သော ပဌမံ သီသံ အာကောဋေတွာ, “ဘော ဂေါတမ, အယံ သတ္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော”တိ အာဟ။ “သာဓု, ဝင်္ဂီသ, သုဋ္ဌု တယာ ဒိဋ္ဌံ။ အယံ သတ္တော ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ပုစ္ဆိ။ “မနုဿလောကေ”တိ။ “အယံ ကုဟိ”န္တိ? “ဒေဝလောကေ”တိ တိဏ္ဏန္နမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပန သီသံ နခေန အာကောဋေန္တော နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပဿိ။ အထ နံ သတ္ထာ “န သက္ကောသိ ဝင်္ဂီသာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဥပပရိက္ခာမိ တာဝ”တိ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေတွာ အာကောဋေန္တောပိ ဗာဟိရကမန္တေန ခီဏာသဝဿ ဂတိံ ကထံ ဇာနိဿတိ, အထဿ မတ္ထကတော သေဒော မုစ္စိ။ သော လဇ္ဇိတွာ တုဏှီဘူတော အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ – “ကိလမသိ, ဝင်္ဂီသာ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဘော ဂေါတမ, ဣမဿ ဥပ္ပန္နဋ္ဌာနံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမိ, သစေ တုမှေ ဇာနာထ, ကထေထာ”တိ။ “ဝင်္ဂီသ, အဟံ ဧတမ္ပိ ဇာနာမိ, ဣတော ဥတ္တရိတရမ္ပိ ဇာနာမီ”တိ ဝတွာ –

> “စုတိံ ယော ဝေဒိ သတ္တာနံ၊ ဥပပတ္တိဉ္စ သဗ္ဗသော။
> အသတ္တံ သုဂတံ ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။
>
> “ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ၊ ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ။
> ခီဏာသဝံ အရဟန္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၄၁၉-၄၂၀; သု. နိ. ၆၄၈-၆၄၉) –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ ဝင်္ဂီသော “တေန ဟိ, ဘော ဂေါတမ, တံ ဝိဇ္ဇံ မေ ဒေထာ”တိ အပစိတိံ ဒဿေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။ သတ္ထာ “အမှေဟိပိ သမာနလိင်္ဂဿ ဒေမာ”တိ အာဟ။ ဝင်္ဂီသော “ယံကိဉ္စိ ကတွာ မယာ ဣမံ မန္တံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဗြာဟ္မဏေ အာဟ – “တုမှေ မယိ ပဗ္ဗဇန္တေ မာ စိန္တယိတ္ထ, အဟံ မန္တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဇေဋ္ဌကော ဘဝိဿာမိ, တုမှာကမ္ပိ တေန ဘဒ္ဒကမေဝ ဘဝိဿတီ”တိ မန္တတ္ထာယ သတ္ထုသန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တဒါ စ ထေရော နိဂြောဓကပ္ပော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဌိတော

ဟောတိ, တံ ဘဂဝါ အာဏာပေသိ – ''နိဂ္ဂဏှကေပ္ပ, ကွမံ ပဗ္ဗာဇေဟီ''တိ။ သော သတ္ထု အာဏာယ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ အထဿ သတ္ထာ ''မန္တပရိတရံ တာဝ ဥဂ္ဂဏှာဟီ''တိ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ အာစိက္ခိ။ သော ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တောဝ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဝင်္ဂီသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ကိံ, ဘော ဝင်္ဂီသ, သမဏဿ ဂောတမဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ သိက္ခိတ''န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''ကိံ သိပ္ပသိက္ခနေန, ဂစ္ဆထ တုမှေ, န မယှံ တုမှေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ''န္တိ။ ဗြာဟ္မဏာ ''တွံပိ ဒါနိ သမဏဿ ဂောတမဿ ဝသံ အာပန္နော, မာယာယ အာဝဋ္ဋိတော, ကိံ မယံ တဝ သန္တိကေ ကရိဿာမာ''တိ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပက္ကမိံသု။ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၅.၉၆-၁၄၂) –

''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

''ယထာပိ သာဂရေ ဦမိ၊ ဂဂနေ ဝိယ တာရကာ။
ဧဝံ ပာဝစနံ တဿ၊ အရဟန္တေဟိ စိတ္တိတံ။

''သဒေဝါသုရနာဂေဟိ၊ မနုဇေဟိ ပုရက္ခတော။
သမဏဗြာဟ္မဏာကိဏ္ဏော၊ ဇနမဇ္ဈေ ဇိနုတ္တမော။

''ပဘာဟိ အနုရဉ္ဇန္တော၊ လောကေ လောကန္တဂူ ဇိနော။
ဝစနေန ဝိဗောဓေန္တော၊ ဝေနေယျပဒုမာနိ သော။

''ဝေသာရဇ္ဇေဟိ သမ္ပန္နော၊ စတူဟိ ပုရိသုတ္တမော။
ပဟီနဘယသာရဇ္ဇော၊ ခေမပ္ပတ္တော ဝိသာရဒေါ။

''အာသဘံ ပဝရံ ဌာနံ၊ ဗုဒ္ဓဘူမိဉ္စ ကေဝလံ။
ပဋိဇာနာတိ လောကဂ္ဂေါ၊ နတ္ထိ သဉ္စောဒကော ကွစိ။

''သီဟနာဒမသမ္ဘီတံ၊ နဒတော တဿ တာဒိနော။
ဒေဝေါ နရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ၊ ပဋိဝတ္တာ န ဝိဇ္ဇတိ။

''ဒေသေန္တော ပဝရံ ဓမ္မံ၊ သန္တာရေန္တော သဒေဝကံ။
ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ၊ ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ။

''ပဋိဘာနဝတံ အဂ္ဂံ၊ သာဝကံ သာဓုသမ္မတံ။
ဂုဏံ ဗဟုံ ပကိတ္တေတွာ၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ တံ။

''တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဗြာဟ္မဏော သာဓုသမ္မတော။
သဗ္ဗဝေဒဝိဒူ ဇာတော၊ ဝါဒီသော ဝါဒိသူဒနော။

''ဥပေစ္စ တံ မဟာဝီရံ၊ သုတွာဟံ ဓမ္မဒေသနံ။
ပီတိဝရံ ပဋိလဘိံ၊ သာဝကဿ ဂုဏေ ရတော။

''နိမန္တေတွာန သုဂတံ၊ သသင်္ဃံ လောကနန္ဒနံ။
သတ္တာဟံ ဘောဇယိတွာဟံ၊ ဒုဿေဟစ္ဆာဒယိံ တဒါ။

''နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ၊ ကတောကာသော ကတဉ္ဇလီ။
ဧကမန္တံ ဌိတော ဟဋ္ဌော၊ သန္ထဝိံ ဇိနမုတ္တမံ။

“နမော တေ တာဒိမဒ္ဒန၊ နမော တေ ဣသိသတ္တမ။
နမော တေ သဗ္ဗလောကဂ္ဂ၊ နမော တေ အဘယံ ကရ။

“နမော တေ မာရမထန၊ နမော တေ ဒိဋ္ဌိသူဒန။
နမော တေ သန္တိသုခဒ၊ နမော တေ သရဏံ ကရ။

“အနာထာနံ ဘဝံ နာထော၊ ဘီတာနံ အဘယပ္ပဒော။
ဝိဿာမဘူမိ သန္တာနံ၊ သရဏံ သရဏေသိနံ။

“ဧဝမာဒီဟိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သန္ထဝိတွာ မဟာဂုဏံ။
အတေစံ တာဒိသူဒဿ၊ ဂတိံ ပပ္ပောမိ ဘိက္ခုနော။

“တအာ အတေစ ဘဂတ၊ အနန္တပဋိဘာနတ။
ယော သော ဗုဒ္ဓံ အဘောဇေသိ၊ သတ္တာဟံ သဟသာဝကံ။

“ဂုဏစ္ဆ မေ ပကိတ္တေသိ၊ ပသန္နော သေဟိ ဟာဏိဘိ။
ဧသော ပတ္ထယတေ ဌာနံ၊ တာဒိသူဒဿ ဘိက္ခုနော။

“အနာဂတမှိ အဒ္ဓာနေ၊ လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။
ဒေဝမာနုသသမ္ပတ္တိံ၊ အနုဘောတွာ အနပ္ပကံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘတော။
ကေတမော နာမ ကေတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု အယာဒော၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ဝင်္ဂီသော နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“တံ သုတွာ မုဒိတော ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တအာ ဇိနံ။
ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌာသိံ, မေတ္တစိတ္တော တထာဂတံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တုသိတံ အဂမာသဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အနိ၊ ဇာတော ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။
ပစ္စာဇာတော ယအာ အာသိံ၊ ဇာတိယာ သတ္တဝဿိကော။

“သဗ္ဗဝေဒဝိဒူ ဇာတော၊ တဒသတ္ထဝိသာရဒော။
တဒိဿရော စိတ္တကထီ၊ ပရတဒပ္ပမဒ္ဒနော။

“ဝဂ္ဂေ ဇာတောတိ ဝင်္ဂီသော၊ ဝစနေ ဣဿရောတိ တ။
ဝင်္ဂီသော ဣတိ မေ နာမံ၊ အဘဝီ လောကသမ္မတံ။

“ယအာဟံ ဝိညုတံ ပတ္တော၊ ဌိတော ပဌမယောဗ္ဗနေ။
တအာ ရာဇဂဟေ ရမ္မေ၊ သာရိပုတ္တမဟဒ္ဒသံ။

“ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တံ တံ၊ ပတ္တဟာဏိံ သုသံဝုတံ။

အလောလက္ခိံ မိတဘာဏိံ၊ ယုဂမတ္တံ နိဒက္ခိတံ။

“တံ ဒိသ္ဝါ ဝိမ္ဟိတော ဟုတ္ဝါ၊ အတေစံ မမနုဿဝံ။
ကဏိကာရံဝ နိစိတံ၊ စိတ္တံ ကထာပဒံ အဟံ။

“အာစိက္ခိ သော မေ သတ္ထာရံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ လောကနာယကံ။
တဒါ သော ပဏ္ဍိတော ဝီရော၊ ဥတ္တရိံ သမတေစ မေ။

“ဝိရာဂသံဟိတံ တက္ကံ၊ ကတ္ဝါ ဒုဒ္ဒသမုတ္တမံ။
ဝိစိတ္တပဋိဘာနေဟိ၊ တောသိတော တေန တာဒိနာ။

“နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ၊ ပဗ္ဗာဇေဟီတိ မံ ဗ္ရဝိ။
တတော မံ သ မဟာပညော၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌမုပါနယိ။

“နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ၊ နိသီဒိံ သတ္ထု သန္တိကေ။
မမာဟ ဝဒတံ သေဋ္ဌော၊ ကစ္စိ ဝင်္ဂီသ ဇာနာသိ။

“ကိဥ္စိ သိပ္ပန္တိ တဿာဟံ၊ ဇာနာမီတိ စ အဗ္ရဝိံ။
မတသီသံ ဝနစ္ဆုဒ္ဓံ၊ အပိ ဗာရသဝဿိကံ။
တဝ ဝိဇ္ဇာဝိသေသေန၊ သစေ သက္ကောသိ တစယ။

“အာမောတိ မေ ပဋိညာတေ၊ တီဏိ သီသာနိ ဒဿယိ။
နိရယနရဒေဝေသု၊ ဥပပန္နေ အတစယိံ။

“တဒါ ခီဏာသဝဿေဝ၊ သီသံ ဒဿေသိ နာယကော။
တတောဟံ ဝိဟတာရမ္ဘော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမယာစိသံ။

“ပဗ္ဗဇိတ္ဝါန သုဂတံ၊ သန္ထတမိ တဟိံ တဟိံ။
တတော မံ ကဗ္ဗဝိတ္တောသိ၊ ဥဇ္ဈာယန္တိဟ ဘိက္ခဝေါ။

“တတော ဝီမံသနတ္ထံ မေ၊ အာဟ ဗုဒ္ဓေါ ဝိနာယကော။
တက္ကိကာ ပနိမာ ကထာ၊ ဌာနသော ပဋိဘန္တိ တံ။

“န ကဗ္ဗဝိတ္တောဟံ ဝီရ၊ ဌာနသော ပဋိဘန္တိ မံ။
တေန ဟိ ဒါနိ ဝင်္ဂီသ၊ ဌာနသော သန္ထတဟိ မံ။

“တဒါဟံ သန္ထဝိံ ဝီရံ၊ ကထာဟိ ဣသိသတ္တမံ။
ဌာနသော မေ တဒါ တုဋ္ဌော၊ ဇိနော အဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

“ပဋိဘာနေန စိတ္တေန၊ အညေသမတိမညဟံ။
ပေသလေ တေန သံဝိဂ္ဂေ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

“ပဋိဘာနဝတံ အဂ္ဂေါ၊ အညော ကောစိ န ဝိဇ္ဇတိ။
ယထာယံ ဘိက္ခု ဝင်္ဂီသော၊ ဧဝံ ဓာရေထ ဘိက္ခဝေါ။

“သတသဟဿေ ကတံ ကမ္မံ၊ ဖလံ ဒဿေသိ မေ ဣဓ။

သုမုတ္တော သရဝေဂေါဝ၊ ကိလေသေ ဈာပယိံ မမ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂေါဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝေါ။

“သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟာ ပန ဟုတွာ ထေရော သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော စက္ခုပထတော ပဋ္ဌာယ စန္ဒေန, သူရိယေန, အာကာသေန, မဟာသမုဒ္ဒေန, သိနေရုနာ ပဗ္ဗတရာဇေန, သီဟေန မိဂရညာ, ဟတ္ထိနာဂေနာတိ တေန တေန သဒ္ဓိံ ဥပမေန္တော အနေကေဟိ ပဒသတေဟိ သတ္ထာရံ ဝဏ္ဏေန္တော ဥပဂစ္ဆတိ။ တေန တံ သတ္ထာ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ အထ ထေရေန အရဟတ္တပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ စ ပစ္ဆာ စ တံ တံ စိတ္တံ အာဂမ္မ ဘာသိတာ။ ထေရံ ဥဒ္ဒိဿ အာနန္ဒတ္ထေရာဒီဟိ ဘာသိတာ စ –

၁၂၁၈. “နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
ဝိတက္ကာ ဥပဓာဝန္တိ၊ ပဂဗ္ဘာ ကဏှတော ဣမေ။

၁၂၁၉. “ဥဂ္ဂပုတ္တာ မဟိဿာသာ၊ သိက္ခိတာ ဒဠှဓမ္မိနော။
သမန္တာ ပရိကိရေယျုံ၊ သဟဿံ အပလာယိနံ။

၁၂၂၀. “သစေပိ ဧတ္တကာ ဘိယျော၊ အာဂမိဿန္တိ ဣတ္ထိယော။
နေဝ မံ ဗျာဓယိဿန္တိ၊ ဓမ္မေ သမှိ ပတိဋ္ဌိတော။

၁၂၂၁. “သက္ခီ ဟိ မေ သုတံ ဧတံ၊ ဗုဒ္ဓဿာဒိစ္စဗန္ဓုနော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ တတ္ထ မေ နိရတော မနော။

၁၂၂၂. “ဧဝဉ္စေ မံ ဝိဟရန္တံ၊ ပါပိမ ဥပဂစ္ဆသိ။
တထာ မစ္စု ကရိဿာမိ၊ န မေ မဂ္ဂမ္ပိ ဒက္ခသိ။

၁၂၂၃. “အရတိဉ္စ ရတိဉ္စ ပဟာယ၊ သဗ္ဗသော ဂေဟသိတဉ္စ ဝိတက္ကံ။
ဝနထံ န ကရေယျ ကုဟိဉ္စိ၊ နိဗ္ဗနထော အဝနထော သ ဘိက္ခု။

၁၂၂၄. “ယမိဓ ပထဝိဉ္စ ဝေဟာသံ၊ ရူပဂတံ ဇဂတောဂဓံ ကိဉ္စိ။
ပရိဇီယတိ သဗ္ဗမနိစ္စံ၊ ဧဝံ သမေစ္စ စရန္တိ မုတတ္တာ။

၁၂၂၅. “ဥပဓီသု ဇနာ ဂဓိတာသေ၊ ဒိဋ္ဌသုတေ ပဋိဃေ စ မုတေ စ။
ဧတ္ထ ဝိနောဒယ ဆန္ဒမနေဇော၊ ယော ဟေတ္ထ န လိမ္ပတိ မုနိ တမာဟု။

၁၂၂၆. “အထ သဋ္ဌိသိတာ သဝိတက္ကာ၊ ပုထုဇ္ဇနတာယ အဓမ္မာ နိဝိဋ္ဌာ။
န စ ဝဂ္ဂဂတဿ ကုဟိဉ္စိ၊ နော ပန ဒုဋ္ဌုလ္လဂါဟီ သ ဘိက္ခု။

၁၂၂၇. “ဒဗ္ဗော စိရရတ္တသမာဟိတော၊ အကုဟကော နိပကော အပိဟာလု။
သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမာ မုနိ၊ ပဋိစ္စ ပရိနိဗ္ဗုတော ကင်္ခတိ ကာလံ။

၁၂၂၈. “မာနံ ပဇဟဿု ဂေါတမ၊ မာနပထဉ္စ ဇဟဿု အသေသံ။

မာနပထမှိ သ မုစ္ဆိတော၊ ဝိပ္ပဋိသာရီဟုဝါ စိရရတ္တံ။

၁၂၂၉. “မက္ခေန မက္ခိတာ ပဇာ၊ မာနဟတာ နိရယံ ပပတန္တိ။
သောစန္တိ ဇနာ စိရရတ္တံ၊ မာနဟတာ နိရယံ ဥပပန္နာ။

၁၂၃၀. “န ဟိ သောစတိ ဘိက္ခု ကဒာစိ၊ မဂ္ဂဇိနော သမ္မာ ပဋိပန္နော။
ကိတ္တိဉ္စ သုခဉ္စာနုဘောတိ၊ ဓမ္မဒသောတိ တမာဟု တထတ္တံ။

၁၂၃၁. “တသ္မာ အခိလော ဣဓ ပဓာနဝါ၊ နီဝရဏာနိ ပဟာယ ဝိသုဒ္ဓေါ။
မာနဉ္စ ပဟာယ အသေသံ၊ ဝိဇ္ဇာယန္တကရော သမိတာဝီ။

၁၂၃၂. “ကာမရာဂေန ဍယှာမိ၊ စိတ္တံ မေ ပရိဍယှတိ။
သာဓု နိဗ္ဗာပနံ ဗြူဟိ၊ အနုကမ္ပာယ ဂေါတမ။

၁၂၃၃. “သညာယ ဝိပရိယေသာ၊ စိတ္တံ တေ ပရိဍယှတိ။
နိမိတ္တံ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ သုဘံ ရာဂူပသံဟိတံ။

၁၂၃၄. “အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော ဘဝ။

၁၂၃၅. “အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

၁၂၃၆. “တမေဝ ဝါစံ ဘာသေယျ၊ ယာယတ္တာနံ န တာပယေ။
ပရေ စ န ဝိဟိံသေယျ၊ သာ ဝေ ဝါစာ သုဘာသိတာ။

၁၂၃၇. “ပိယဝါစမေဝ ဘာသေယျ၊ ယာ ဝါစာ ပဋိနန္ဒိတာ။
ယံ အနာဒာယ ပါပါနိ၊ ပရေသံ ဘာသတေ ပိယံ။

၁၂၃၈. “သစ္စံ ဝေ အမတာ ဝါစာ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။
သစ္စေ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ၊ အာဟု သန္တော ပတိဋ္ဌိတာ။

၁၂၃၉. “ယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘာသတိ ဝါစံ၊ ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊ သာ ဝေ ဝါစာနမုတ္တမာ။

၁၂၄၀. “ဂမ္ဘီရပညော မေဓာဝီ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဿ ကောဝိဒေါ။
သာရိပုတ္တော မဟာပညော၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဘိက္ခုနံ။

၁၂၄၁. “သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။
သာလိကာယိဝ နိဂ္ဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒိယျတိ။

၁၂၄၂. “တဿ တံ ဒေသယန္တဿ၊ သုဏန္တိ မဓုရံ ဂိရံ။
သရေန ရဇနီယေန၊ သဝနီယေန ဝဂ္ဂုနာ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ မုဒိတာ၊ သောတံ ဩဓေန္တိ ဘိက္ခဝေါ။

၁၂၄၃. “အဇ္ဇ ပန္နရသေ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ဘိက္ခူ ပဉ္စသတာ သမာဂတာ။
သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒါ၊ အနီဃာ ခီဏပုနဗ္ဘဝါ ဣသီ။

၁၂၄၄. “စက္ကဝတ္တီ ယထာ ရာဇာ၊ အမစ္စပရိဝါရိတော။

သမန္တာ အနုပရိယေတိ၊ သာဂရန္တံ မဟိံ ဣမံ။

၁၂၄၅. “ဧဝံ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ၊ သတ္ထဝါဟံ အနုတ္တရံ။
သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော။

၁၂၄၆. “သဗ္ဗေ ဘဂဝတော ပုတ္တာ၊ ပလာပေတ္ထ န ဝိဇ္ဇတိ။
တဏှာသလ္လဿ ဟန္တာရံ၊ ဝန္ဒေ အာဒိစ္စဗန္ဓုနံ။

၁၂၄၇. “ပရောသဟဿံ ဘိက္ခူနံ၊ သုဂတံ ပယိရုပါသတိ။
ဒေသေန္တံ ဝိရဇံ ဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယံ။

၁၂၄၈. “သုဏန္တိ ဓမ္မံ ဝိမလံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။
သောဘတိ ဝတ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတော။

၁၂၄၉. “နာဂနာမောသိ ဘဂဝါ၊ ဣသီနံ ဣသိသတ္တမော။
မဟာမေဃောဝ ဟုတွာန၊ သာဝကေ အဘိဝဿသိ။

၁၂၅၀. “ဒိဝါ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ၊ သတ္ထုဒဿနကမျတာ။
သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ ဝင်္ဂီသော။

၁၂၅၁. “ဥမ္မဂ္ဂပထံ မာရဿ၊ အဘိဘုယျ စရတိ ပဘိဇ္ဇ ခိလာနိ။
တံ ပဿထ ဗန္ဓပမုဉ္စကရံ၊ အသိတံဝ ဘာဂသော ပဝိဘဇ္ဇ။

၁၂၅၂. “ဩဃဿ ဟိ နိတရဏတ္ထံ၊ အနေကဝိဟိတံ မဂ္ဂံ အက္ခာသိ။
တသ္မိဉ္စ အမတေ အက္ခာတေ၊ ဓမ္မဒသာ ဌိတာ အသံဟီရာ။

၁၂၅၃. “ပဇ္ဇောတကရော အတိဝိဇ္ဈ၊ သဗ္ဗဋ္ဌိတီနံ အတိက္ကမမဒ္ဒသ။
ဉတွာ စ သစ္ဆိကတွာ စ၊ အဂ္ဂံ သော ဒေသယိ ဒသဒ္ဓာနံ။

၁၂၅၄. “ဧဝံ သုဒေသိတေ ဓမ္မေ၊ ကော ပမာဒေါ ဝိဇာနတံ ဓမ္မံ။
တသ္မာ ဟိ တဿ ဘဂဝတော သာသနေ၊ အပ္ပမတ္တော သဒါ နမဿမနုသိက္ခေ။

၁၂၅၅. “ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ ယော ထေရော၊ ကောဏ္ဍညော တိဗ္ဗနိက္ကမော။
လာဘီ သုခဝိဟာရာနံ၊ ဝိဝေကာနံ အဘိဏှသော။

၁၂၅၆. “ယံ သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ၊ သတ္ထု သာသနကာရိနာ။
သဗ္ဗဿ တံ အနုပ္ပတ္တံ၊ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော။

၁၂၅၇. “မဟာနုဘာဝေါ တေဝိဇ္ဇော၊ စေတောပရိယကောဝိဒေါ။
ကောဏ္ဍညော ဗုဒ္ဓဒါယာဒေါ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ သတ္ထုနော။

၁၂၅၈. “နဂဿ ပဿေ အာသီနံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။
သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော။

၁၂၅၉. “စေတသာ အနုပရိယေတိ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော မဟိဒ္ဓိကော။
စိတ္တံ နေသံ သမန္ဝေသံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ နိရူပဓိံ။

၁၂၆၀. “ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။
အနေကာကာရသမ္ပန္နံ၊ ပယိရုပါသန္တိ ဂေါတမံ။

၁၂၆၁.“စန္ဒော ယထာ ဝိဂတဝလာဟကေ နဘေ၊ ဝိရောစတိ ဝီတမလောဝ ဘာဏုမာ။
ဧဝမ္ပိ အင်္ဂီရသ တ္ဝံ မဟာမုနိ၊ အတိရောစသိ ယသသာ သဗ္ဗလောကံ။

၁၂၆၂.“ကာဝေယျမတ္တာ ဝိစရိမ္ဟ ပုဗ္ဗေ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
အထဒ္ဒသာမ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။

၁၂၆၃.“သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ မုနိ ဒုက္ခဿ ပါရဂူ။
ဓမ္မံ သုတ္ဝာ ပသီဒိမ္ဟ၊ သဒ္ဓါ နော ဥဒပဇ္ဇထ။

၁၂၆၄.“တဿာဟံ ဝစနံ သုတ္ဝာ၊ ခန္ဓေ အာယတနာနိ စ။
ဓာတုယော စ ဝိဒိတ္ဝာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

၁၂၆၅.“ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တထာဂတာ။
ဣတ္ထီနံ ပုရိသာနဉ္စ၊ ယေ တေ သာသနကာရကာ။

၁၂၆၆.“တေသံ ခေါ ဝတ အတ္ထာယ၊ ဗောဓိမဇ္ဈဂါ မုနိ။
ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ၊ ယေ နိယာမဂတဒ္ဒသာ။

၁၂၆၇.“သုဒေသိတာ စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ အနုကမ္ပာယ ပါဏိနံ။

၁၂၆၈.“ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

၁၂၆၉.“ဧဝမေတေ တထာ ဝုတ္တာ၊ ဒိဋ္ဌာ မေ တေ ယထာ တထာ။
သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၁၂၇၀.“သ္ဝာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ မမ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ။
သုဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု၊ ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပါဂမိံ။

၁၂၇၁.“အဘိညာပါရမိပ္ပတ္တော၊ သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ။
တေဝိဇ္ဇော ဣဒ္ဓိပတ္တောမ္ဟိ၊ စေတောပရိယကောဝိဒော။

၁၂၇၂.“ပုစ္ဆာမိ သတ္ထာရမနောမပညံ၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ယော ဝိစိကိစ္ဆာနံ ဆေတ္တာ။
အဂ္ဂါဠဝေ ကာလမကာသိ ဘိက္ခု၊ ဉာတော ယသဿီ အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော။

၁၂၇၃.“နိဂြောဓကပ္ပော ဣတိ တဿ နာမံ၊ တယာ ကတံ ဘဂဝ ဗြာဟ္မဏဿ။
သော တံ နမဿံ အစရိ မုတျာပေခေါ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဒဠှဓမ္မဒဿီ။

၁၂၇၄.“တံ သာဝကံ သက္က မယမ္ပိ သဗ္ဗေ၊ အညာတုမိစ္ဆာမ သမန္တစက္ခု။
သမဝဋ္ဌိတာ နော သဝနာယ သောတာ၊ တုဝံ နော သတ္ထာ တ္ဝမနုတ္တရောသိ။

၁၂၇၅.“ဆိန္ဒ နော ဝိစိကိစ္ဆံ ဗြူဟိ မေတံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝေဒယ ဘူရိပည။
မဇ္ဈေဝ နော ဘာသ သမန္တစက္ခု၊ သက္ကောဝ ဒေဝါန သဟဿနေတ္တော။

၁၂၇၆.“ယေ ကေစိ ဂန္ထာ ဣဓ မောဟမဂ္ဂါ၊ အညာဏပက္ခာ ဝိစိကိစ္ဆဋ္ဌာနာ။
တထာဂတံ ပတ္ဝာ န တေ ဘဝန္တိ၊ စက္ခုဉ္ဟိ ဧတံ ပရမံ နရာနံ။

၁၂၇၇.“နော စေ ဟိ ဇာတု ပုရိသော ကိလေသေ၊ ဝါတော ယထာ အဗ္ဘဃနံ ဝိဟာနေ။

တမောဝသ္သ နိဝုတော သဗ္ဗလောကော၊ ဇောတိမန္တောပိ န ပဘာသေယျုံ။

၁၂၇၈။ “ဓီရာ စ ပဇ္ဇောတကရာ ဘဝန္တိ၊ တံ တံ အဟံ ဝီရ တထေဝ မညေ။
ဝိပဿိနံ ဇာနမုပါဂမိမှာ၊ ပရိသာသု နော အာဝိကရောဟိ ကပ္ပံ။

၁၂၇၉။ “ခိပ္ပံ ဂိရံ ဧရယ ဝဂ္ဂု ဝဂ္ဂုံ၊ ဟံသောဝ ပဂ္ဂယှ သဏိကံ နိကူဇ။
ဗိန္ဒုဿရေန သုဝိကပ္ပိတေန၊ သဗ္ဗေဝ တေ ဥဇ္ဇုဂတာ သုဏောမ။

၁၂၈၀။ “ပဟီနဇာတိမရဏံ အသေသံ၊ နိဂ္ဂယှ ဓောနံ ဝဒေဿာမိ ဓမ္မံ။
န ကာမကာရော ဟိ ပုထုဇ္ဇနာနံ၊ သင်္ခေယျကာရော စ တထာဂတာနံ။

၁၂၈၁။ “သမ္ပန္နဝေယျာကရဏံ တဝေဒံ၊ သမုဇ္ဇုပညဿ သမုဂ္ဂဟီတံ။
အယမဉ္ဇလိ ပစ္ဆိမော သုပ္ပဏာမိတော၊ မာ မောဟယီ ဇာနမနောမပည။

၁၂၈၂။ “ပရောပရံ အရိယဓမ္မံ ဝိဒိတွာ၊ မာ မောဟယီ ဇာနမနောမဝီရိယ။
ဝါရိံ ယထာ ဃမ္မနိ ဃမ္မတတ္တော၊ ဝါစာဘိကင်္ခါမိ သုတံ ပဝဿ။

၁၂၈၃။ “ယဒတ္ထိကံ ဗြဟ္မစရိယံ အစရီ၊ ကပ္ပာယနော ကစ္စိဿ တံ အမောဃံ။
နိဗ္ဗာယိ သော အာဒု သဥပါဒိသေသော၊ ယထာ ဝိမုတ္တော အဟု တံ သုဏောမ။

၁၂၈၄။ “အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ ဣဓ နာမရူပေ၊ (ဣတိ ဘဂဝါ)
ကဏှဿ သောတံ ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ။
အတာရိ ဇာတိံ မရဏံ အသေသံ၊ ဣစ္စဗြဝီ ဘဂဝါ ပဉ္စသေဋ္ဌော။

၁၂၈၅။ “ဧသ သုတွာ ပသီဒါမိ၊ ဝစော တေ ဣသိသတ္တမ။
အမောဃံ ကိရ မေ ပုဋ္ဌံ၊ န မံ ဝဉ္စေသိ ဗြာဟ္မဏော။

၁၂၈၆။ “ယထာ ဝါဒီ တထာ ကာရီ၊ အဟု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
အစ္ဆေစ္ဆိ မစ္စုနော ဇာလံ၊ တတံ မာယာဝိနော ဒဠှံ။

၁၂၈၇။ “အဒ္ဒသ ဘဂဝါ အာဒိံ၊ ဥပါဒါနဿ ကပ္ပိယော။
အစ္စဂါ ဝတ ကပ္ပါနော၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

၁၂၈၈။ “တံ ဒေဝဒေဝံ ဝန္ဒာမိ၊ ပုတ္တံ တေ ဒွိပဒုတ္တမ။
အနုဇာတံ မဟာဝီရံ၊ နာဂံ နာဂဿ ဩရသ”န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ သင်္ဂီတိကာလေ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ သင်္ဂဟံ အာရောပိတာ။ တတ္ထ “နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တ”န္တိအာဒယော ပဉ္စ ဂါထာ အာယသ္မာ ဝင်္ဂီသော နဝေါ အစိရပဗ္ဗဇိတော ဟုတွာ ဝိဟာရံ ဥပဂတာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ သမ္ဗဟုလာ ဣတ္ထိယော ဒိသွာ ဥပ္ပန္နရာဂေါ တံ ဝိနောဒေန္တော အဘာသိ။

တတ္ထ **နိက္ခန္တံ ဝတ မံ သန္တံ, အဂါရသ္မာနဂါရိယ**န္တိ အဂါရတော နိက္ခန္တံ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတံ မံ သမာနံ။ **ဝိတက္ကာ**တိ ကာမဝိတက္ကာဒယော ပါပဝိတက္ကာ။ **ဥပဓာဝန္တီ**တိ မမ စိတ္တံ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ **ပဂဗ္ဘာ**တိ ပါဂဗ္ဘိယယုတ္တာ ဝသိနော။ “အယံ ဂေဟတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော, နယိမံ အနုဒ္ဓံသိတုံ ယုတ္တ”န္တိ ဧဝံ အပရိဟာရတော နိလ္လဇ္ဇာ။ **ကဏှတော**တိ ကာဠတော, လာမကဘာဝတောတိ အတ္ထော။ **ဣမေ**တိ တေသံ အတ္တနော ပစ္စက္ခတာ ဝုတ္တာ။

အသုဒ္ဓဇီဝိနော ပရိတရယုတ္တာ မနုဿာ ဥဂ္ဂကိစ္စတာယ “ဥဂ္ဂါ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ပုတ္တာ **ဥဂ္ဂပုတ္တာ**။ **မဟိဿာသာ**တိ မဟာဣဿာသာ။ **သိက္ခိတာ**တိ ဒွါဒသ ဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပာ။ **ဒဠှဓမ္မိနော**

တိ, ဒဠှဓနုနော ။ ဒဠှဓနု နာမ ဒွိသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ။ ဒွိသဟဿထာမန္တိ, စ ယဿ အာရောပိတဿ ဇိယာယ ဗဒ္ဓော လောဟသီသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ယာဝ ကဏ္ဍပမာဏာ နသံ ဥက္ခိတ္တဿ ပထဝိတော မုစ္စတိ။ **သမန္တာ ပရိကိရေယျု** န္တိ သမန္တတော ကဏ္ဍေ ခိပေယျုံ။ ကိတ္တကာတိ စေ အာဟ **“သဟဿံ အပလာယိန”**န္တိ။ ယုဒ္ဓေ အပရံ မုခာနံ သဟဿမတ္တာနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သိက္ခိတာ ကတဟတ္ထာ ဥဂ္ဂါ ဒဠှဓနုနော မဟိဿာသာ ဥဂ္ဂပုတ္တာ သဟဿမတ္တာ ကအာစိပိ ယုဒ္ဓေ ပရာဇယံ အပတ္တာ အပ္ပမတ္တာ သမန္တတော ဌတွာ တ ထမ္ဘံ ဥပနိဿာယ သစေပိ ဝဿေယျုံ။ တာဒိသေဟိပိ ဣဿာသသဟဿေဟိ သမန္တာ သရေ ပရိကိရီယန္တေ သုသိက္ခိတော ပုရိသော ဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေ သရေ အတ္တနော သရီရေ အပတမာနေ ကတွာ ဟဒမူလေ ဟတေယျ။ တတ္ထ ဧကောပိ ဣဿာသော ဒွေဝ သရေ ဧကတော ခိပန္တော နာမ နတ္ထိ။ ဣတ္ထိယော ပန ရူပာရမ္မဏာဒိဝသေန ပဉ္စ ပဉ္စ သရေ ဧကတော ခိပန္တိ, ဧဝံ ခိပန္တိယော။ **တတောကာ ဘိယျော** တိ ဣမာဟိ ဣတ္ထီဟိ ဘိယျောပိ ဗဟူ ဣတ္ထိယော အတ္တနော ဣတ္ထိကုတ္တဟာသဘာဝတဒိတော ဝိမံသေန္တိ။

သက္ခိ ဟိ မေ သုတံ ဧတ န္တိ သမ္မုခါ မယာ ဧတံ သုတံ။ **နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂ** န္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, နိဗ္ဗာနကမိမဂ္ဂေတိ အတ္ထော, ဝိပဿနံ သန္ဓာယာဟ။ **တတ္ထ မေ နိရတော မနော** တိ တသ္မိံ ဝိပဿနာမဂ္ဂေ မယှံ စိတ္တံ နိရတံ။

ဝေဉ္စ မံ ဝိဟရန္တ န္တိ ဧဝံ အနိစ္စအသုဘဈာနဘာဝနာယ စ ဝိပဿနာဘာဝနာယ စ ဝိဟရန္တံ မံ။ **ဟပိမာ**တိ ကိလေသမာရံ အာလပတိ။ **တထာ မစ္စု ကရိဿာမိ, န မေ မဂ္ဂမ္ပိ ဒက္ခသီ** တိ မယာ ကတံ မဂ္ဂမ္ပိ ယထာ န ပဿသိ, တထာ မစ္စု အန္တံ ကရိဿာမီတိ ယောဇနာ။

အရတိဉ္စာ တိအာဒိကာ ပဉ္စ ကထာ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပန္နေ အရတိအာဒိကေ ဝိနောဒေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **အရတိ**န္တိ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု ပန္တသေနာသနေသု စ ဥက္ကဏ္ဌိတံ။ **ရတိ**န္တိ ပဉ္စကာမဂုဏရတိံ။ **ပဟာယာ**တိ ပဇဟိတွာ။ **သဗ္ဗသော ဂေဟသိတဉ္စ ဝိတက္က** န္တိ, ဂေဟနိဿိတံ ပုတ္တအာရာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဉာတိဝိတက္ကာဒိဉ္စ မိစ္ဆာဝိတက္ကံ အနဝသေသတော ပဟာယ။ **ဝနထံ န ကရေယျ ကုဟိဉ္စိ** တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရပ္ပဘေဒေ သဗ္ဗသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ တဏှာဝနံ န ကရေယျံ။ **နိဗ္ဗနထော အဝနထော သ ဘိက္ခူ** တိ ယော ဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နိတ္တဏှော, တတော ဧဝ ကတ္ထစိပိ နန္ဒိယာ အဘာဝတော အဝနထော, သော ဘိက္ခု နာမ သံသာရေ ဘယဿ သမ္မဒေဝ ဣက္ခဏတာယ ဘိန္နကိလေသတာယ စာတိ အတ္ထော။

ယမိဓ ပထဝိဉ္စ ဝေဟာသံ, ရူပဂတံ ဇဂတောဂဓံ ကိဉ္စိ တိ ယံကိဉ္စိ ဣဓ ပထဝီဂတံ ဘူမိနိဿိတံ ဝေဟာသံ ဝေဟာသဋ္ဌံ ဒေဝလောကနိဿိတံ ရူပဂတံ ရူပဇာတံ ရုပ္ပနသဘာဝံ ဇဂတောဂဓံ လောကိကံ ဘဝတ္တယပရိယာပန္နံ သင်္ခတံ။ **ပရိဇီယတိ သဗ္ဗမနိစ္စ**န္တိ သဗ္ဗံ တံ ဇရာဘိဘူတံ, တတော ဧဝ အနိစ္စံ တတော ဧဝ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဧဝံ တိလက္ခဏာရောပနံ အာဟ။ အယံ ထေရဿ မဟာဝိပဿနာတိ ဝဒန္တိ။ **ဧဝံ သမေစ္စ စရန္တိ မုတတ္တာ** တိ ဧဝံ သမေစ္စ အဘိသမေစ္စ ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ မုတတ္တာ ပရိညာတတ္တဘာတ ပဏ္ဍိတာ စရန္တိ ဝိဟရန္တိ။

ဥပဓီသူတိ ခန္ဓူပဓိအာဒီသု။ **ဇနာ**တိ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ။ **ဂဓိတာသေ**တိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ။ ဧတ္ထ ဟိ ဝိသေသတော ကာမဂုဏူပဓီသု ဆန္ဒော အပနေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **ဒိဋ္ဌသုတေ ပဋိဃေ စ မုတေ စာ**တိ။ **ဒိဋ္ဌသုတေ**တိ ဒိဋ္ဌေ စေဝ သုတေ စ, ရူပသဒ္ဒေသူတိ အတ္ထော။ **ပဋိဃေ**တိ ဃဋ္ဋနီယေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ။ **မုတေ**တိ ဝုတ္တာဝသေသေ မုတေ, ဂန္ဓရသေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာရတ္ထပကာသနိယံ** (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၁၀) “ပဋိဃပဒေန ဂန္ဓရသာ ဂဟိတာ, မုတပဒေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထ ဝိနောဒယ ဆန္ဒမနေဇော** တိ ဧတသ္မိံ ဒိဋ္ဌာဒိဘေဒေ ပဉ္စကာမဂုဏေ ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိနောဒေဟိ, တထာ သတိ သဗ္ဗတ္ထ အနေဇော အဝိကမ္ပော ဘဝသိ။ **ယော ဧတ္ထ န လိမ္ပတိ မုနိ တမာဟု** တိ ယော ဟိ ဧတ္ထ ကာမဂုဏေ တဏှာလေပေန န လိမ္ပတိ, တံ မောနေယျဓမ္မဋ္ဌတော “မုနီ”တိ ပဏ္ဍိတာ ဝဒန္တိ။ “အထ သဋ္ဌိသိတာ”တိ ဟဋ္ဌီတိ အဓိပ္ပာယေန ကေစိ “သဋ္ဌိဓမ္မာရမ္မဏနိဿိတာ”တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ “အဋ္ဌသဋ္ဌိ သိတာ သဝိတက္ကာ”တိ ပန ဟဋ္ဌိ, အပ္ပကဥ္ပဟိ ဦနံ အဓိကံ တ န ဂဏန္ဓူပဂံ ဟောတီတိ။ **အဋ္ဌသဋ္ဌိသိတာ** တိ ဒွတသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတသန္နိဿိတာ မိစ္ဆာဝိတက္ကာတိ အတ္ထောတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ စ သတ္တာတသာဘာဝလဒ္ဓိံ အဇ္ဈုပ

ဂတာတိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နတဒံ ဌပေတွာ ဣတရေသံ ဝသေန “အထ သဋ္ဌိသိတာ သဝိတက္ကာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ တဏှပဟာလေပဟာဘာဝေန ဘိက္ခူတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌိလေပဟာဘာဝေနပီတိ ဒဿေတုံ “အထ သဋ္ဌိသိတာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပုထုဇ္ဇနတာယ အဓမ္မာ နိဝိဋ္ဌာ** တိ တေ ပန မိစ္ဆာဝိတက္ကာ နိစ္စာဒိကဟဝသေန အဓမ္မာ ဓမ္မတော အပေတာ ပုထုဇ္ဇနတာယံ အန္ဓဗာလေ နိဝိဋ္ဌာ အဘိနိဝိဋ္ဌာ။ **န စ ဝဂ္ဂဂတဿ ကုဟိဉ္စိ** တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝတ္ထုသ္မိံ သဿတတ အာဒိမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂဂတော, တံလဒ္ဓိကော န စ အဿ ဘဝေယျ။ အဋ္ဌကထာယံ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၁၀) ပန “အထ သဋ္ဌိသိတာ သဝိတက္ကာ, ပုထူ ဇနတာယ အဓမ္မာ နိဝိဋ္ဌာ”တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ အထ ဆ အာရမ္မဏနိဿိတာ ပုထူ အဓမ္မဝိတက္ကာ ဇနတာယ နိဝိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ။ တထာ န စ ဝဂ္ဂဂတဿ ကုဟိဉ္စီတိ တေသံ ဝသေန န ကတ္ထစိ ကိလေသဝဂ္ဂဂတော ဘဝေယျာတိ စ ဝုတ္တံ။ **နော ပန ဒုဋ္ဌုလ္လကဟီ သ ဘိက္ခူ** တိ ယော ကိလေသေဟိ ဒူသိတတ္တာ အတိဝိယ ဒုဋ္ဌုလ္လတာ စ ဒုဋ္ဌုလ္လာနံ မိစ္ဆာတအနံ ဂဏှဟနသီလော စ နော အဿ နော ဘဝေယျ, သော ဘိက္ခု နာမ ဟောတီတိ။

ဒဗ္ဗော တိ ဒဗ္ဗဇာတိကော ပဏ္ဍိတော။ **စိရရတ္တသမာဟိတော** တိ စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ သမာဟိတော။ **အကုဟကော**တိ ကောဟညရဟိတော အသဌော အမာယာဝီ။ **နိပကော**တိ နိပုဏော ဆေကော။ **အပိဟာလူ**တိ နိတ္တဏှော။ **သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမာ**တိ, နိဗ္ဗာနံ အဓိဂတော။ မောနေယျဓမ္မသမန္နာဂတတော **မုနိ။ ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္စ သဥပဟဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတော။ **ကင်္ခတိ ကာလ** န္တိ ဣဒါနိ အနုပဟဒိသေသနိဗ္ဗာနတ္ထာယ ကာလံ အာဂမေတိ။ န တဿ ကိဉ္စိ ကရဏီယံ အတ္ထိ, ယထာ ဧဒိသော ဘဝိဿတိ, တထာ အတ္တာနံ သမ္ပာဒေတီတိ အဓိပ္ပာယော။

မာနံ ပဇဟဿု တိအာဒယော စတဿော ကထာ ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ အတ္တနော ပဝတ္တမာနံ မာနံ ဝိနောဒေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **မာနံ ပဇဟဿု** တိ သေယျမာနာဒိနဝဝိဓံ မာနံ ပရိစ္စဇ။ **ကေတမာ**တိ ကေတမကေတ္တ တဿ ဘဂဝတော သာဝကတ္တာ အတ္တာနံ ကေတမကေတ္တံ ကတွာ အာလပတိ။ **မာနပထ**န္တိ မာနဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ အယောနိသောမနသိကာရပရိက္ခိတ္တံ ဇာတိအာဒိံ တပ္ပဋိဗဒ္ဓကိလေသပ္ပဟာနေန **ဇဟဿု** ပဇဟ။ **အသေသ**န္တိ သဗ္ဗမေဝ။ **မာနပထမှိ သ မုစ္ဆိတော** တိ မာနဝတ္ထုနိမိတ္တံ မုစ္ဆံ အာပန္နော။ **ဝိပ္ပဋိသာရီဟုတ စိရရတ္တ** န္တိ ဣမသ္မိံ မာနပထာနုယောဂက္ခဏေ ဝီတိဝတ္တေ ပုဗ္ဗေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿ, “နဋ္ဌောဟမသ္မိ”တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟုတ အဟောသိ။

မက္ခေန မက္ခိတာ ပဇာ တိ သူရာဒိနာ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေတွာ ပရေ ဝမ္ဘေတွာ ပရဂုဏမက္ခနလက္ခဏေန မက္ခေန ပိသိတတ္တာ မက္ခီ။ ပုဂ္ဂလော ဟိ ယထာ ယထာ ပရေသံ ဂုဏေ မက္ခေတိ, တထာ တထာ အတ္တနော ဂုဏေ ပုဉ္ဆတိ နိရာကရောတိ နာမ။ **မာနဟတာ**တိ မာနေန ဟတဂုဏာ။ **နိရယံ ပပတန္တိ** တိ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

မဂ္ဂဇိနော တိ မဂ္ဂေန ဝိဇိတကိလေသော။ **ကိတ္တိဉ္စ သုခဉ္စ** တိ ဝိညူဟိ ပသံသိတဉ္စ ကာယိကစေတသိကသုခဉ္စ **အနုဘောတီ**တိ ပဋိလဘတိ။ **ဓမ္မဒသောတိ တမာဟု တထတ္တ** န္တိ တံ တထဘာဝံ သမ္မာပဋိပန္နံ ယာထာဝတော ဓမ္မဒဿီတိ ပဏ္ဍိတာ အာဟု။

အခိလောတိ ပဉ္စစေတောခိလရဟိတော။ **ပဓာနတ**တိ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယသမန္နာဂတော။ **ဝိသုဒ္ဓော** တိ နီဝရဏသင်္ခာတ ဝလာဟကာပဂမေန ဝိသုဒ္ဓမာနသော ။ **အသေသ**န္တိ နဝဝိဓမ္ပိ မာနံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဇဟိတွာ။ **ဝိဇ္ဇာယန္တကရော သမိတာဝီ**တိ သဗ္ဗသော သမိတကိလေသော တိဝိဓာယ ဝိဇ္ဇာယ ပရိယောသာနပ္ပတ္တော ဟောတီတိ အတ္တာနံ ဩဝဒတိ။

အထေကဒိဝသံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အညတရေန ရာဇမဟာမတ္တေန နိမန္တိတော ပုဗ္ဗဏှသမယံ တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ အာယသ္မတာ ဝင်္ဂီသေန ပစ္ဆာသမဏေန။ အထ တသ္မိံ ဂေဟေ ဣတ္ထိယော သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ, ဝန္ဒိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ အထာယသ္မတော ဝင်္ဂီသဿ နဝပဗ္ဗဇိတဿ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တဿ ဝိသဘာကရမ္မဏေ ရာကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော သဒ္ဓေ ဥဇုဇာတိကော ကုလပုတ္တော “အယံ မေ ရာကေ ဝဍ္ဍိတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကမ္ပိ အတ္ထံ နာသေယျာ”တိ စိန္တေတွာ ယထာနိသိန္နောဝ ထေရဿ အတ္တနော ပဝတ္တိံ အာဝိကရောန္တော **“ကာမရာဂေန”**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ ယဒိပိ ကိလေသရဇ္ဇနပရိဠာဟော ကာယမ္ပိ ဍဟတိ, စိတ္တံ ပန ဍဟန္တော စိရတရံ ဍဟတီတိ ဒ

ဒ္ဒေတုံ ''ကာမရာဂေန ဉယ္ဟာမီ''တိ ၀တွာ ''စိတ္တံ မေ ပရိဍယှတီ''တိ ၀ုတ္တံ။ **နိဗ္ဗာပန** န္တိ ရာဂနိဗ္ဗာပနကာရဏံ ရာဂပရိဠာဟဿ နိဗ္ဗာပနသမတ္ထံ ဩ၀ါဒံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။

သညာယ ၀ိပရိယေသာတိအာဒိကာ ကထာ တေန ယာစိတေန အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ၀ုတ္တာ။ **၀ိပရိယေသာ**တိ ၀ိပလ္လာသေန အသုဘေ သုဘန္တိ ပ၀တ္တေန ၀ိပရီတဂ္ဂဟေန။ **နိမိတ္တ** န္တိ ကိလေသဇနကနိမိတ္တံ။ **ပရိ၀ဇ္ဇေဟီ** တိ ပရိစ္စဇ။ **သုဘံ ရာဂူပသံဟိတ**န္တိ ရာဂ၀တ္ထုဘာရမ္မဏံ သုဘံ ပရိ၀ဇ္ဇေန္တော အသုဘသညာယ ပရိ၀ဇ္ဇေယျ, သဗ္ဗတ္ထ အနဘိရတိသညာယ။ တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ ဒဿေန္တော **''အသုဘာယ''**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အသုဘာယာ**တိ အသုဘာနုပဿနာယ။ **စိတ္တံ ဘာဝေဟိ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတ** န္တိ အတ္တနော စိတ္တ၀ိက္ခေပဟာဘာ၀ေန ဧကဂ္ဂံ အာရမ္မဏေသု သုသမာဟိတံ အပ္ပိတံ ကတွာ ဘာဝေဟိ တ၀ အသုဘာနုပဿနံ သုကရံ အက္ခာမီတိ။ **သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု** တိ ၀ုတ္တကာယဂတာသတိဘာ၀နာ တယာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဟောတူတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗိဒာဗဟုလော ဘ၀** တိ အတ္တဘာဝေ သဗ္ဗသ္မိဉ္စ နိဗ္ဗေဒဗဟုလော ဟောဟိ။

အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟီ တိ နိစ္စနိမိတ္တာဒီနံ ဥဂ္ဃာဋနေန ၀ိသေသတော အနိစ္စာနုပဿနာ အနိမိတ္တာ နာမ, တတော **မာနာနုသယမုဇ္ဇဟာ** တိ တံ ဘာဝေန္တော မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန မာနာနုသယံ သမုစ္ဆိန္ဒ။ **မာနာဘိသမယာ**တိ မာနဿ ဒဿနာဘိသမယာ ပဟာနာဘိသမယာ စ။ **ဥပသန္တော** တိ သဗ္ဗသော ရာဂာဒီနံ သန္တတာယ ဥပသန္တော **စရိဿသိ** ၀ိဟရိဿသီတိ အတ္ထော။

တမေ၀ တစန္တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ ဘဂ၀တာ သုဘာသိတသုတ္တေ (သံ. နိ. ၁.၂၁၃) ဒေသိတေ သောမနဿဇာတေန ထေရေန ဘဂ၀န္တံ သမ္မုခါ အဘိတ္ထ၀န္တေန ၀ုတ္တာ။ **ယာယတ္တာနံ န တာပယေ** တိ ယာယ တစာယ ဟေတုဘူတာယ အတ္တာနံ ၀ိပ္ပဋိသာရေန န တာပေယျ န ၀ိဟေဌေယျ။ **ပရေ စ န ၀ိဟိံသေယျာ** တိ ပရေ စ ပရေဟိ ဘိန္ဒန္တော န ဗာဓေယျ။ **သာ ၀ေ တစာ သုဘာသိတာ**တိ သာ တစာ ဧကံသေန သုဘာသိတာ နာမ, တသ္မာ တမေ၀ တစံ ဘာသေယျာတိ ယောဇနာ။ ဣမာယ ကထာယ အပိသုဏတစာ၀သေန ဘဂ၀န္တံ ထောမေတိ။

ပဋိနန္ဒိတာ တိ ပဋိမုခဘာဝေန နန္ဒိတာ ပိယာယိတာ သမ္ပတိ အာယတိဉ္စ သုဏန္တေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတာ။ **ယံ အနာဒာယာ**တိ ယံ တစံ ဘာသန္တော ဟာပနိ ပရေသံ အပ္ပိယာနိ အနိဋ္ဌာနိ ဖရုသ၀စနာနိ အနာဒာယ အဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရံ ပိယမေ၀ ဒီပေတိ။ **တမေ၀ ပိယတစံ ဘာသေယျာ** တိ ပိယတစာ၀သေန အဘိတ္ထ၀ိ။

အမတာတိ သာဓုဘာဝေန အမတသဒိသာ။ ၀ုတ္တဥ္ဟေတံ – ''သစ္စံ ဟဝေ သာဓုတရံ ရသာန''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၇၃)။ နိဗ္ဗာနာမတပစ္စယတ္တာ တ အမတာ။ **သေ၀ ဓမ္မော သနန္တနော** တိ ယာ အယံ သစ္စတစာ နာမ, သေ၀ ပေါရာဏော ဓမ္မော စရိယာ ပ၀ေဏီ။ ဣဒမေ၀ ဟိ ပေါရာဏာနံ အာစိဏ္ဏံ ယံ တေ န အလိကံ ဘာသိံသု။ တေနာဟ – **''သစ္စေ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ, အာဟု သန္တော ပတိဋ္ဌိတာ''**တိ။ တတ္ထ သစ္စေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧ၀ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတ္ထေ ပတိဋ္ဌိတာ, အတ္ထေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧ၀ ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သစ္စ၀ိသေသနမေ၀ တ ဧတံ။ ဣဒဥ္ဟိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ – သစ္စေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ကီဒိသေ? အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ, ယံ ပရေသံ အတ္ထတော အနပေတတ္တာ အတ္ထံ အနုပရောဓေကရံ, ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မံ ဓမ္မိကမေ၀ အတ္ထံ သာဓေတီတိ။ ဣမာယ ကထာယ သစ္စတစာ၀သေန အဘိတ္ထ၀ိ။ **ခေမ**န္တိ အဘယံ နိရုပဒ္ဒ၀ံ။ ကေန ကာရဏေနာတိ စေ? **နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ,** ယသ္မာ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ ပာပေတိ, ၀ဋ္ဋဒုက္ခဿ စ အန္တကိရိယာယ သံ၀တ္တတိ, တသ္မာ ခေမန္တိ အတ္ထော။ အထ တ ယံ ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ တ ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ တတိ ဒွိန္နံ နိဗ္ဗာနဓာတူနံ အတ္ထာယ ခေမမဂ္ဂပ္ပကာသနတော **ခေမံ** တစံ ဘာသတိ။ **သာ ၀ေ တစာနမုတ္တမာ**တိ သာ တစာ သဗ္ဗတစာနံ သေဋ္ဌာတိ ဧ၀မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမာယ ကထာယ မန္တာ၀စန၀သေန ဘဂ၀န္တံ အဘိတ္ထ၀န္တော အရဟတ္တနိကူဋေန ထောမနံ ပရိယောသာပေတိ။

ဂမ္ဘီရပညော တိ တိဿော ကထာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပသံသန၀သေန ၀ုတ္တာ။ တတ္ထ **ဂမ္ဘီရပညော** တိ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာယတနာဒီသု ပ၀တ္တာယ နိပုဏာယ ပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ ဂမ္ဘီရပညော။ မေဓာသင်္ခါတာယ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ **မေဓာဝီ**။ ''အယံ ဒုဂ္ဂတိယာ မဂ္ဂေါ, အယံ သုဂတိယာ မဂ္ဂေါ, အယံ

နိဗ္ဗာနသ္မ မဂ္ဂေ”တိ ဧဝံ မဂ္ဂေ စ အမဂ္ဂေ စ ကောဝိဒတာယ **မဂ္ဂာမဂ္ဂဿ ကောဝိဒော** ။ မဟတိယာ သာဝကဟာရ မိဉာဏသ္မ မတ္ထကံ ပတ္တာယ ပညာယ ဝသေန **မဟာပညော**။ **ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဘိက္ခုန** န္တိ သမ္မဒေဝ ပဝတ္တိံ နိဝတ္တိံ ဝိဘာဝေန္တော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တဿာ ပန ဒေသနာယ ပဝတ္တိအာကာရံ ဒဿေတုံ **“သံခိတ္တေနပိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **သံခိတ္တေနပိ** တိ “စတ္တာရိမာနိ, အာဝုသော, အရိယသစ္စာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ ပေ.။ ဣမာနိ ခေါ, အာဝုသော, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, တသ္မာ တိဟာဝုသော, ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယောဂေါ ကရဏီယော”တိ ဧဝံ သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ။ “ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ? ဇာတိပိ ဒုက္ခာ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၃၇၂-၃၇၃) နယေန တာနေဝ ဝိဘဇန္တော ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။ ခန္ဓာဒိဒေသနာသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သာလိကာယိဝ နိဂ္ဃောသော**တိ ယထာ မဓုရံ အမ္ဗပက္ကံ သာယိတွာ ပက္ခေဟိ တတံ ဒတွာ မဓုရရဝံ နိစ္ဆာရေန္တိယာ သာလိကာယ နိဂ္ဃောသော, ဧဝံ ထေရဿ ဓမ္မံ ကထေန္တဿ မဓုရော နိဂ္ဃောသော ဟောတိ။ ဓမ္မသေနာပတိဿ ဟိ ပိတ္တာဒီနံ ဝသေန အပလိဗုဒ္ဓဝစနံ ဟောတိ, အယဒဏ္ဍေန ပဟဋကံသထာလကော ဝိယ သဒ္ဒော နိစ္ဆရတိ။ **ပဋိဘာနံ ဥဒိယျတီ** တိ ကထေတုကမျတာယ သတိ သမုဒ္ဒတော ဝီစိယော ဝိယ ဥပရူပရိ အနန္တံ ပဋိဘာနံ ဥဋ္ဌဟတိ။

တဿာ တိ ဓမ္မသေနာပတိဿ။ **တန္တိ** ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ။ **သုဏန္တိ** တိ ယံ နော ထေရော ကထေတိ, တံ နော သောဿာမာတိ အာဒရဇာတာ သုဏန္တိ။ **မဓုရန္တိ** ဣဋ္ဌံ။ **ရဇနီယေနာ**တိ ကန္တေန။ **သဝနီယေနာ**တိ ကဏ္ဏသုခေန။ **ဝဂ္ဂုနာ** တိ မဋ္ဌေန မနောဟရေန။ **ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ** တိ ဩဒဂ္ယပီတိယာ ဝသေန ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ အလီနစိတ္တာ။ **မုဒိတာ**တိ အာမောဒိတာ ဟမောဇ္ဇေန သမန္နာဂတာ။ **ဩဓေန္တိ** တိ အဝဒဟန္တိ အညာယ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တာ သောတံ ဥပနေန္တိ။

အဇ္ဇ ပန္နရသေ တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ ပဝါရဏာသုတ္တန္တဒေသနာယ (သံ. နိ. ၁.၂၁၅) သတ္ထာရံ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ထောမေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ပန္နရသေ** တိ ယသ္မိဉ္စဟိ သမယေ ဘဂဝတ ပုဗ္ဗာရာမေ နိသီဒန္တော သာယန္ဟသမယေ သမ္ပတ္တပရိသာယ ကာလယုတ္တံ သမယယုတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ, ဥဒကကောဋ္ဌကေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ, ဝတ္ထနိဝသနော ဧကံသံ သုဂတမဟာစီဝရံ ကတွာ, မိဂါရမာတုပါသာဒေ မဇ္ဈိမထမ္ဘံ နိဿာယ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသီဒိတွာ, သမန္တတော နိသိန္နံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ တဒဟုပေါသထေ ပဝါရဏာဒိဝသေ နိသိန္နော ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ပန္နရသီဥပေါသထေတိ အတ္ထော။ **ဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာယ။ **ဘိက္ခူ ပဉ္စသတာ သမာဂတာ** တိ , ပဉ္စသတမတ္တာ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ပရိဝါရေတွာ နိသဇ္ဇဝသေန စေဝ အဇ္ဈာသယဝသေန စ သမာဂတာ။ တေ စ **သံယောဇနဗန္ဓနစ္ဆိဒာ** တိ သံယောဇနသင်္ခါတေ သန္တာနဿ ဗန္ဓနဘူတေ ကိလေသေ ဆိန္ဒိတွာ ဌိတာ။ တတော ဧဝ **အနီဃာ ခီဏပုနဗ္ဘဝာ ဣသီ** တိ ကိလေသဒုက္ခာဘာဝေန နိဒုက္ခာ ခီဏပုနဗ္ဘဝာ, အသေက္ခာနံ သီလက္ခန္ဓာဒီနံ ဧသိတဘာဝေန ဣသီတိ။

ဝိဇိတသင်္ဂါမ န္တိ ဝိဇိတကိလေသသင်္ဂါမတ္တာ ဝိဇိတမာရဗလတ္တာ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ။ **သတ္ထဝါဟ** န္တိ အဋ္ဌင်္ဂိကေ အရိယမဂ္ဂရထေ အာရောပေတွာ ဝေနေယျသတ္တေ တပေတိ သံသာရကန္တာရတော ဥတ္တာရေတီတိ ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟော။ တေနာဟ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ “ဥဋ္ဌေဟိ, ဝီရ, ဝိဇိတသင်္ဂါမ, သတ္ထဝါဟာ”တိ (မဟာဝ. ၈; မ. နိ. ၁.၂၈၂), တံ သတ္ထဝါဟံ အနုတ္တရံ သတ္ထာရံ သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ။ **တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော**တိ ဧဝရူပေဟိ သာဝကေဟိ ပရိဝါရိတော စက္ကဝတ္တိ ဝိယ ရာဇာ အမစ္စပရိဝါရိတော ဇနပဒစာရိကာဝသေန သမန္တာ အနုပရိယေတီတိ ယောဇနာ။

ပလာပေါတိ တုစ္ဆော အန္တောသာရရဟိတော, သီလရဟိတောတိ အတ္ထော။ **ဝန္ဒေ အာဒိစ္စဗန္ဓုန** န္တိ အာဒိစ္စဗန္ဓုံ သတ္ထာရံ ဒသဗလံ ဝန္ဒာမီတိ ဝဒတိ။

ပရောသဟဿ န္တိအာဒိကာ စတဿော ကထာ နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဘဂဝန္တံ ထောမေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ပရောသဟဿ** န္တိ အတိရေကသဟဿံ, အဓုတေဠသာနိ

ဘိက္ခုသဟဿာနိ သန္နိပတနိ ဝုတ္တံ။ **အကုတောဘယန္တိ** နိဗ္ဗာနေ ကုတောစိပိ ဘယံ နတ္ထိ။ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တဿ စ ကု တောစိပိ ဘယံ နတ္ထီတိ နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယံ နာမ။

''အာဂုံ န ကရောတီ''တိအာဒိနာ (သု. နိ. ၅၂၇) ဝုတ္တကာရဏေဟိ ဘဂဝါ နာဂေါတိ ဝုစ္စတီတိ **နာဂနာမောသိ ဘဂ ဝါတိ။ ဣသီနံ ဣသိသတ္တမောတိ** သာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓဣသီနံ ဥတ္တမော ဣသိ, ဝိပဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော ပဋ္ဌာယ ဣသီ နံ ဝါ သတ္တမကော ဣသိ။ **မဟာမေဃောဝါတိ** စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃော ဝိယ ဟုတွာ။

ဒိဗ္ဗ ဝိဟာရာတိ ပဋိသလ္လာနဋ္ဌာနတော။ **သာဝကော တေ, မဟာဝီရ, ဟာဒေ ဝန္ဒတိ ဝင်္ဂီသော** တိ ဣဒံ ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ဝိသေသာဓိဂမံ ပကာသေန္တော ဝဒတိ။

ဥမ္မဂ္ဂပထ န္တိအာဒိကာ စတဿော ဂါထာ ဘဂဝတာ ''ကိံ နု တေ, ဝင်္ဂီသ, ဣမာ ဂါထာယော ပုဗ္ဗေ ပရိဝိတက္ ကိတာ, ဥဒါဟု ဌာနသော စေဝ ပဋိဘန္တီ''တိ ပုဋ္ဌေန ဌာနသော ပဋိဘန္တီတိ ဒဿေန္တေန ဝုတ္တာ။ ကသ္မာ ပ နေတံ တံ ဘဂဝါ အဝေါစ? သင်္ဃမဇ္ဈေ ကိရ ဂါထာ ဥဒါဟရိ – ''ဝင်္ဂီသတ္ထေရော ဝိဿဋ္ဌဂန္ထော နေဝ ဥဒ္ဒေသေန, န ပရိပုစ္ဆာယ, န ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောတိ။ ကထံ ဗန္ဓန္တော ဝဏ္ဏပဒါနိ ကရောန္တော ဝိစရတီ''တိ။ အထ ဘဂဝါ ''ဣမေ ဘိက္ခူ ဝင်္ဂီသဿ ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိံ န ဇာနန္တိ, အဟမဿ ပဋိဘာနသမ္ပတ္တိံ ဇာနာပေဿ ာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ကိံ နု ခေါ, ဝင်္ဂီသာ''တိအာဒိနာ ပုစ္ဆတိ။ **ဥမ္မဂ္ဂပထ** န္တိ အနေကာနိ ကိလေသုပ္ပဇ္ဇနပထာ နိ။ ဝဋ္ဋုပ္ပသုတပထတာယ ဟိ ပထန္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဘိဇ္ဇ ခီလာနီ** တိ ရာဂါဒိခီလာနိ ပဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ စရသိ။ **တံ ပဿထာ** တိ ဇဝံ အဘိဘုယျ စ ဆိန္ဒိတွာ စ စရန္တံ ဗုဒ္ဓံ ပဿထ။ **ဗန္ဓပမုဉ္စကရ** န္တိ ဗန္ဓနမောစနကရံ။ **အသိတန္တိ** အနိဿ သိတံ။ **ဘာဂသော ပဝိဘဇ္ဇာ** တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိကောဋ္ဌာသတော ဓမ္မံ ပဋိဘဇ္ဇနီယံ ကတွာ။ **ပဝိဘဇ္ဇာ** တိပိ ပာဌော။ ဥဒ္ ဒေသာဒိကောဋ္ဌာသတော ပကာရေန ဝိဘဇိတွာ ဝိဘဇိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

ဩဃဿာ တိ ကာမာဒိစတုရောဃဿ။ **အနေကဝိဟိတန္တိ** သတိပဋ္ဌာနာဒိဝသေန အနေကဝိဓံ အဋ္ဌတိံသာယ ဝါ ကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဝသေန အနေကပ္ပကာရံ အမတာဝဟံ မဂ္ဂံ **အက္ခာသိ** အဘာသိ။ **တသ္မိဉ္စ အမတေ အက္ခာတေ** တိ တသ္မိံ တေန အက္ခာတေ အမတေ အမတာဝဟေ။ **ဓမ္မဒသာတိ** ဓမ္မဿ ပဿိတာရော။ **ဌိတာ အသံဟီရာတိ** ကေနစိ အသံဟာရိယာ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌိတာ။ **အတိဝိဇ္ဈာ** တိ အတိဝိဇ္ဈိတွာ။ **သဗ္ဗဋ္ဌိတီန** န္တိ သဗ္ဗေသံ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာနံ ဝိညာဏ ဋ္ဌိတီနံ ဝါ။ **အတိက္ကမမဒ္ဒသာ** တိ အတိက္ကမဘူတံ နိဗ္ဗာနံ အဒ္ဒသ။ **အဂ္ဂ** န္တိ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ။ အဂ္ဂေတိ ဝါ ပါဌော, ပဌမတရန္တိ အတ္ထော။ **ဒသဒ္ဓာန** န္တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ **အဂ္ဂံ** ဓမ္မံ, **အဂ္ဂေ** ဝါ အာဒိတော ဒေသယီတိ အတ္ထော။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ''ဧဝံ ဓမ္မော သုဒေသိတော''တိ ဇာနန္တေန ပမာဒေါ န ကာတဗ္ဗော, တသ္မာ **အနုသိက္ခေ** တိ တိဿော သိက္ခာ ဝိပဿနာပဋိဟာရိယာ မဂ္ဂပဋိဟာရိယာ စ သိက္ခေယျ။

ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါတိအာဒိကာ တိဿော ဂါထာ အာယသ္မတော အညာတကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ ထောမနဝသေန ဝု တ္တာ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါ**တိ ဗုဒ္ဓါနံ အနုဗုဒ္ဓေါ ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ပဌမံ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈိံသု, ပစ္ဆာ ထေရော သဗ္ဗပဌမံ, တ သ္မာ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေါတိ။ ထိရေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **ထေရော,** အကုပ္ပဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **တိဗ္ဗနိက္ ကမောတိ** ဒဠှပရက္ကမော။ **သုခဝိဟာရာနန္တိ** ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ။ **ဝိဝေကာနန္တိ** တိဏ္ဏမ္ပိ ဝိဝေကာနံ။ **သဗ္ဗဿ တ** န္တိ ယံ သဗ္ဗသာဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ, အဿ အနေန တံ အနုပ္ပတ္တံ။ **အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော** တိ အပ္ပမတ္တေန ဟု တွာ သိက္ခန္တေန။

တေဝိဇ္ဇော စေတောပရိယကောဝိဒေါတိ ဆသု အဘိညာသု စတဿော ဝဒတိ, ဣတရာ ဒွေ ဝ ယဒိပိ န ဝုတ္တာ, ထေရော ပန ဆဠဘိညောဝ။ ယသ္မာ ထေရံ ဟိမဝန္တေ ဆဒ္ဒန္တဒဟတော အာဂန္တွာ ဘဂဝတိ ပရမနိပစ္စကာရံ ဒဿ ေတွာ, ဝန္ဒိတ္ဂုံ ဒိဿွာ ပသန္နမာနသေန ဘဂဝတော သမ္မုခါ ထေရံ အဘိတ္ထဝန္တေန ဣမာ ဂါထာ ဝုတ္တာ, တသ္ မာ ''ကောဏ္ဍညော ဗုဒ္ဓဒါယာဒေါ, ဟာဒေ ဝန္ဒတိ သတ္ထုနော''တိ ဝုတ္တံ။

နဂဿ ပဿေ တိအာဒိကာ တိဿော ဂါထာ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟိ ဘဂဝ တိ ကာဠသိလာယံ ဝိဟရန္တေ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေသံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တံ သမန္နေသန္တော အရဟတ္

တဖလဝိမုတ္တိံ ပဿိတ္ထ။ တံ ဒိသွာ အာယသ္မာ ဝင်္ဂီသော ဘဂဝန္တံ ထေရေ စ အဘိတ္ထဝန္တော အဘာသိ။ တတ္ထ **နဂဿ ပဿေ** တိ ဣသိဂိလိပဗ္ဗတဿ ပဿေ ကာဠသိလာယံ။ **အာသီန**န္တိ နိသိန္နံ။

စေတသာတိ အတ္တနော စေတောပရိယဉာဏေန။ **စိတ္တံ နေသံ သမန္နေသ**န္တိ တေသံ ခီဏာသဝဘိက္ခူနံ စိတ္တံ သမန္နေသန္တော။ **အနုပရိယေတီ**တိ အနုက္ကမေန ပရိစ္ဆိန္ဒတိ။

ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နန္တိ "မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂု"န္တိ ဝုတ္တာယ သတ္ထုသမ္ပတ္တိယာ စေဝ "တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော"တိ ဝုတ္တာယ သာဝကသမ္ပတ္တိယာ စာတိ သဗ္ဗေဟိ အင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နံ သမန္နာဂတံ။ **မုနိ**န္တိ ဟိ ဣမိနာ ပဒေန မောနသင်္ခါတေန ဉာဏေန သတ္ထု အနဝသေသဉေယျာဝဗောဓော ဝုတ္တောတိ အနာဝရဏဉာဏေန ဒသဗလဉာဏာဒီနံ သင်္ဂဟော ကတော ဟောတိ, တေနဿ ဉာဏသမ္ပဒံ ဒဿေတိ။ **ဒုက္ခဿ ပါရဂု**န္တိ ဣမိနာ ပဟာနသမ္ပဒံ။ တဒုဘယေန စ သတ္ထု အာနုဘာဝသမ္ပဒါဒယော ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ **တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနော**တိ ဣမိနာ သာဝကာနံ ဉာဏသမ္ပတ္တိဒီပနေန စ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ အဓိဂမဒီပနေန စ ပဒဒွယေန သတ္ထုသာဝကသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ပါကဋတရံ ကာတုံ **"မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။ အနေကာကာရသမ္ပန္နံ, ပယိရုပါသန္တိ ဂေါတမ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အနေကာကာရသမ္ပန္န**န္တိ အနေကေဟိ အာကာရေဟိ သမ္ပန္နံ, အနေကာကာရဂုဏသမန္နာဂတန္တိ အတ္ထော။

စန္ဒော ယထာတိ ဂါထာ ဘဂဝန္တံ စမ္ပာနဂရေ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန အနေကေဟိ စ ဒေဝနာဂသဟဿေဟိ ပရိဝုတံ အတ္တနော ဝဏ္ဏေန စ ယသသာ စ ဝိရောစမာနံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတေန အဘိတ္ထဝန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **စန္ဒော ယထာ ဝိဂတဝလာဟကေ နဘေ** တိ ယထာ သရဒသမယေ အပဂတဝလာဟကေ ဝလာဟကသဒိသေန အဗ္ဘေန စ မဟိကာဒိနာ ဥပက္ကိလေသေန ဝိမုတ္တော အာကာသေ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိရောစတိ, **ဝီတမလော ဝ ဘာဏုမာ**တိ တေနေဝ ဝလာဟကာဒိဥပက္ကိလေသဝိဂမေန ဝိဂတမလော ဘာဏုမာ သူရိယော ယထာ ဝိရောစတိ။ **ဧဝမ္ပိ, အင်္ဂီရသ, တွံ**န္တိ ဧဝံ အင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏဇုတီဟိ ဇုတိမန္တ တွံမ္ပိ **မဟာမုနိ** ဘဂဝါ, **အတိရောစသိ** အတ္တနော ယသသာ သဒေဝကံ လောကံ အတိက္ကမိတွာ ဝိရောစသီတိ။

ကာဝေယျမတ္တာ တိအာဒိကာ ဒသ ဂါထာ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သတ္ထု အတ္တနော စ ဂုဏေ ဝိဘာဝေန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ကာဝေယျမတ္တာ** တိ ကာဝေယျေန ကဗ္ဗကရဏေန မတ္တာ မာနိတာ သမ္ဘာဝိတာ ဂုဏောဒယံ အာပန္နာ။ **အဒ္ဒသာမာ** တိ အဒ္ဒသိမှာ။

အဒ္ဓာ နော ဥဒပဇ္ဇထာ တိ ရတနတ္တယံ အဒ္ဓာ အမှာကံ ဥပကာရတ္ထာယ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

ဝစနန္တိ သစ္စပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ။ **ခန္ဓေ အာယတနာနိ စ ဓာတုယော စာ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဒွါဒသာယတနာနိ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော စ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ခန္ဓာဒိကထာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ သာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၂၁ အာဒယော) ဝိတ္ထာရိတာ ဧဝါတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိဒိတွာနာ**တိ ရူပါဒိဝိဘာဂါဒိတော အနိစ္စတာဒိတော စ ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏေန ဇာနိတွာ။

ယေ တေ သာသနကာရကာတိ ယေ တေ သတ္တာ တထာဂတာနံ သာသနကာရကာ, တေသံ ဗဟူနံ အတ္ထာယ ဝတ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တထာဂတာ။

ယေ နိယာမဂတဒ္ဒသာ တိ နိယာမော ဧဝ နိယာမဂတံ, ယေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော စ သမ္မတ္တနိယာမံ အဒ္ဒသံသု အဓိဂစ္ဆိံသု။ တေသံ အတ္ထာယ ဝတ **ဗောဓိံ** သမ္ဗောဓိံ အဇ္ဈဂမာ, **မုနိ** ဘဂဝါတိ ယောဇနာ။

သုဒေသိတာတိ ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပံ သင်္ခေပတော ဝိတ္ထာရတော စ သုဋ္ဌု ဒေသိတာ။ **စက္ခုမတာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမတာ။ အတ္တဟိတကာမေဟိ အရဏီယာနိ ကရဏီယာနိ အရိယဘာဝကရာနိ, အရိယဿ ဝါ ဘဂဝတော သစ္စာနီတိ **အရိယသစ္စာနိ။ ဒုက္ခ**န္တိအာဒိ တေသံ အရိယသစ္စာနံ သရူပဒဿနံ ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အရိယသစ္စကထာ ဝတ္တဗ္ဗာ, သာ သဗ္ဗာကာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၂၉ အာဒယော) ဝိတ္ထာရိတာတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ

ဗာ။ **ဧဝမေတေ တထာ**တိ ဧတေ ဒုက္ခာဒယော အရိယသစ္စဓမ္မာ ဧဝံ ဒုက္ခာဒိပ္ပကာရေန တထာ အဝိတထာ အနညထာ။ **ဝုတ္တာ ဒိဋ္ဌာ မေ တေ ယထာ တထာ**တိ ယထာ သတ္ထာရာ ဝုတ္တာ, တထာ မယာ ဒိဋ္ဌာ, အရိယမဂ္ဂဉာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဧဝံ တေသံ။ **သဒတ္ထော မေ အနုပ္ပတ္တော** အရဟတ္တံ မယာ သစ္ဆိကတံ။ တတော စ **ကတံ ဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော **သာသနံ** ဩတအနုသိဋ္ဌိယံ အနုပတိဋ္ဌာ။

သွာဂတံ ဝတ မေ အာသီတိ သုအာဂမနံ ဝတ မေ အဟောသိ။ **မမ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ**တိ မမ သမ္ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ သမီပေ။

အဘိညာဟာရမိပ္ပတ္တောတိ ဆန္နမ္ပိ အဘိညာနံ ဟာရမိံ, ဥက္ကံသံ အဓိဂတော။ ဣမိနာ ဟိ ပဒေန ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဝရိတုံ **"သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပုစ္ဆာမိ သတ္ထာရန္တိအာဒိကာ ဒွတဒသ ဂါထာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ပုစ္ဆန္တေန ဝုတ္တာ။ အာယသ္မတော နိဂြောဓကပ္ပတ္ထေရဿ ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ အာယသ္မာ ဝင်္ဂီသော အသမ္မုခါ အဟောသိ။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေန တဿ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စာဒိ, ပုဗ္ဗဘာဝနာဝသေန ဟိ တာဒိသဿ အာယသ္မတော ပိလိန္ဒဝစ္ဆဿ ဝသလဝါဒေန သမုဒါစာရော ဝိယ ခီဏာသဝဿပိ ဟောတိယေဝ။ တေန "ပရိနိဗ္ဗုတော နု ခော မေ ဥပဇ္ဈာယော, ဥဒါဟု နော"တိ ဥပ္ပန္နပရိဝိတက္ကော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ပုစ္ဆန္တေန ဝုတ္တာ"တိ။ တတ္ထ **သတ္ထာရ**န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒီဟိ ဝေနေယျာနံ အနုသာသကံ။ **အနောမပည**န္တိ ဩမံ ဝုစ္စတိ ပရိတ္တံ လာမကံ။ န ဩမပညံ အနောမပညံ, မဟာပညန္တိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ ပစ္စက္ခမေဝ, ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေတိ အတ္ထော။ **ဝိစိကိစ္ဆာန**န္တိ သံသယာနံ ဝေရူဟာနံ တ ပရိဝိတက္ကာနံ ဆေတ္တာ။ **အဂ္ဂါဠဝေ**တိ အဂ္ဂါဠဝစေတိယသင်္ခာတေ ဝိဟာရေ။ **ဉာတော**တိ ပါကဋော။ **ယသဿီ**တိ လာဘသက္ကာရသမ္ပန္နော။ **အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော**တိ ဥပသန္တသဘာဝေ အပရိဠာဟပ္ပမာနစိတ္တော။

တယာ ကတန္တိ တာဒိသေ ဆာယာသမ္ပန္နေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ နိသိန္နတ္တာ "နိဂြောဓကပ္ပော"တိ တယာ ကတံ နာမံ။ ဣတိ သော ယထာ အတ္တနာ ဥပလက္ခိတံ တထာ ဝဒတိ။ ဘဂဝတာ ပန န နိသိန္နတ္တာ ဧဝ တံ တထာ အာလပတိ, အပိ စ ခော တတ္ထ အရဟတ္တံ ပတ္တတ္တာပိ။ **ဗြာဟ္မဏဿာ**တိ ဇာတိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလကုလာ ပဗ္ဗဇိတော။ **နမဿံ အစရိ**န္တိ နမဿမာနော ဝိဟာသိံ။ **မုတ္ယပေခော**တိ နိဗ္ဗာနေ ပတိဋ္ဌိတော။

ဒဠှဓမ္မဒဿီတိ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။ ဒဠှဓမ္မဉ္ဟိ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇ္ဈန္တေန, တဉ္စ ဘဂဝတာ ပဿိ ဒဿေသိ စ။

သက္ကာတိပိ ဘဂဝန္တမေဝ ကုလနာမေန အာလပတိ။ **မယမ္ပိ သဗ္ဗေ**တိ, နိရဝသေသပရိသံ သင်္ဂဏှိတွာ အတ္တာနံ ဒဿေန္တော ဝဒတိ။ **သမန္တစက္ခူ**တိပိ ဘဂဝန္တမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏေန အာလပတိ။ **သမဝဋ္ဌိတာ**တိ သမ္မာ အဝဋ္ဌိတာ, အာဘောဂံ ကတွာ ဌိတာ။ **နော**တိ အမှာကံ။ **သဝနာယာ**တိ ဣမဿ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏံ သဝနတ္ထာယ။ **သောတာ**တိ သောတဓာတုယာ။ **တုဝံ နော သတ္ထာ တွံ အနုတ္တရောသီ**တိ ထုတိဝစနဝသေန ဝဒတိ။

ဆိန္ဒ နော ဝိစိကိစ္ဆန္တိ ဝိစိကိစ္ဆာပဋိရူပကံ တံ ပရိဝိတက္ကံ သန္ဓာယာဟ။ အကုသလဝိစိကိစ္ဆာယ ပန ထေရော နိဗ္ဗိဝိစိကိစ္ဆော။ **ဗြူဟိ မေတ**န္တိ ဗြူဟိ မေ ဧတံ။ ယံ မယာ ယာစိတောသိ "တံ သာဝကံ, သက္က, မယမ္ပိ သဗ္ဗေ အညာတုမိစ္ဆာမာ"တိ ယာစိတောဝ, တံ ဗြာဟ္မဏံ **ပရိနိဗ္ဗုတံ ဝေဒယ ဘူရိပည။ မဇ္ဈေဝ နော ဘာသာ**တိ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဇာနိတွာ မဟာပည ဘဂဝါ မဇ္ဈေဝ အမှာကံ သဗ္ဗေသံ ဘာသ, ယထာ သဗ္ဗေ မယံ ဇာနေယျာမ။ **သက္ကောဝ ဒေဝါန သဟဿနေတ္တော**တိ, ဣဒံ ပန ထုတိဝစနမေဝ။ အပိစေတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – ယထာ သက္ကော သဟဿနေတ္တော ဒေဝါနံ မဇ္ဈေ ဝေဟိ သက္ကစ္စံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဝစနံ ဘာသတိ, ဧဝံ အမှာကံ မဇ္ဈေ အမှေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဝစနံ ဘာသာတိ။

ယေ ကေစီတိ ဣမမ္ပိ ကထံ ဘဂဝန္တံ ထုနန္တော ဝတ္တုကာမတံ ဇနေတုံ ဘဏတိ။ တဿတ္ထော – ယေ ကေစိ အဘိဇ္ဈာဒယော ဂန္ထာ, တေသံ အပ္ပဟာနေ သတိ မောဟဝိစိကိစ္ဆာနံ ပဟာနာဘာဝတော **မောဟမဂ္ဂါ**တိ စ, **အညာဏပ**

ကင်္ခာတိ စ, **ဝိစိကိစ္ဆာဌာနာ** တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ သဗ္ဗေ တေ တထာဂတံ ပတွာ တထာဂတဿ ဒေသနာဗလေန ဝိဒ္ဓံသိတာ ဘဝန္တိ, နဿန္တိ။ ကိံကာရဏာတိ? **စက္ခုဉ္ဟိ ဧတံ ပရမံ နရာနံ,** ယသ္မာ တထာဂတော သဗ္ဗဂန္ထဝိဓမနေန ပညာစက္ခု ဇနနတော နရာနံ ပရမံ စက္ခုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နော စေ ဟိ ဇာတူတိ ဣမဿ ကထံ ထုနန္တော ဧဝ ဝတ္တုကာမတံ ဇနေန္တော ဘဏတိ။ တတ္ထ **ဇာတူ**တိ ဧကံသေန။ **ပုရိသော**တိ ဘဂဝန္တံ သန္ဓာယာဟ။ **ဇောတိမန္တော** တိ ပညာဇောတိသမ္ပန္နာ သာရိပုတ္တာဒယော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒိ ဘဂဝါ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒော ဝါတော ဝိယ အဗ္ဘဃနံ ဒေသနာဝေဂေန ကိလေသေ ဝိဟနေယျ, တတော ယထာ အဗ္ဘဃနနိဝုတော လောကော တမော ဟောတိ ဧကန္ဓကာရော, ဧဝံ သဗ္ဗောပိ လောကော အညာဏနိဝုတော တမော၀ သိယာ။ ယေ စာပိ ဣမေ ဣဒါနိ ဇောတိမန္တော ခါယန္တိ သာရိပုတ္တာဒယော, တေပိ န ဘာသေယျုံ, န ဒီပေယျုန္တိ။

ဓီရာ စာတိ ဣမဿ ကထံ ပုရိမနယေနေဝါဟ။ တဿတ္ထော – **ဓီရာ** စ ပဏ္ဍိတပုရိသာ, **ပဇ္ဇောတကရာ ဘဝန္တိ** ပညာပဇ္ဇောတံ ဥပ္ပာဒေန္တိ။ **တံ** တသ္မာ အဟံ တံ **ဝီရ** ပဓာနဝီရိယသမန္နာဂတ ဘဂဝါ, **တထေဝ မညေ** ဓီရော ပဇ္ဇောတကရောတေ၀ မညာမိ။ မယမ္ပိ **ဝိပဿိနံ** သဗ္ဗဓမ္မေ ယထာဘူတံ ပဿန္တံ ဘဂဝန္တံ ဇာနန္တာ ဧဝ ဥပဂမိမှာ။ တသ္မာ "ပရိသာသု နော **အာဝိကရောဟိ ကပ္ပံ** ပရိနိဗ္ဗုတော၀ ယထာ နိဗ္ဗာနကပ္ပံ အာဝိကရောဟိ ပကာသေဟီ"တိ။

ခိပ္ပံ န္တိ ဣမဿ ကထံ ပုရိမနယေနေဝ အာဟ။ တဿတ္ထော – ဘဂဝါ **ခိပ္ပံ ဂိရံ ဧရယ ဝဂ္ဂု ဝဂ္ဂုံ** အစိရာယမာနော တစ္ဆံ ဘာသ ဝဂ္ဂု မနောဟရံ။ **ဟံသော၀** ယထာ သုဝဏ္ဏဟံသော ကေစရံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဇာတဿရဝနသဏ္ဍံ ဒိသွာ ဂီဝံ **ပဂ္ဂယှ** ပက္ခေ ဥဒ္ဓုနိတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော **သဏိကံ** အတုရမာနော ဝဂ္ဂုံ နိကူဇတိ ဂိရံ နိစ္ဆာရေတိ, ဧဝမေဝံ တွံ သဏိကံ နိကူဇ ဣမိနာ မဟာပုရိသလက္ခဏညတရေန ဗိန္ဒုဿရေန သုဋ္ဌု **ဝိကပ္ပိတေန** အဘိသင်္ခတေန, ဧတေ မယံ သဗ္ဗေ **ဥဇုဂတာ** အဝိက္ခိတ္တမာနသာ ဟုတွာ တဝ နိကူဇံ သုဏောမာတိ။

ပဟီနဇာတိမရဏန္တိ, ဣဒမ္ပိ ပုရိမနယေနေဝ အာဟ။ တတ္ထ န သိဿတီတိ အသေသော, တံ **အသေသံ,** သောတာပန္နာဒယော ဝိယ ကိဉ္စိ အသေသေတွာ ပဟီနဇာတိမရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိဂ္ဂယှ ဟာ** တိ နိဗန္ဓိတွာ, **ဓောန န္တိ** ဓုတသဗ္ဗပာပံ။ **ဝဒေဿာမိ** တိ ကထာပေဿာမိ ဓမ္မံ။ **န ကာမကာရော ဟောဟိ ပုထုဇ္ဇနာန န္တိ** ပုထုဇ္ဇနသေက္ခာဒီနံ တိဝိဓာနံ ဇနာနံ ကာမကာရော နတ္ထိ, တေ ယံ ဣစ္ဆန္တိ ဉာတုံ ဝါ ဝတ္တုံ ဝါ, တံ န သက္ကောန္တိ။ **သင်္ခေယျကာရော စ တထာဂတာန**န္တိ တထာဂတာနံ ပန ဝီမံသကာရော ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမကိရိယာ, တေ ယံ ဣစ္ဆန္တိ ဉာတုံ ဝါ ဝတ္တုံ ဝါ, တံ သက္ကောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ တံ သင်္ခေယျကာရံ ပကာသေန္တော **"သမ္ပန္နဝေယျာကရဏ"** န္တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – တထာ ဟိ တဝ ဘဂဝါ ဣဒံ **သမုဇ္ဇုပညဿ** သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတဘာဝေန ဥဇုဂတပညဿ သမ္မဒေဝ ဝုတ္တံ ပဝတ္တိတံ သမ္ပန္နဝေယျာကရဏံ "သန္တတိမဟာမတ္တော သတ္တတာလမတ္တံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ, သုပ္ပဗုဒ္ဓော သက္ကော သတ္တမေ ဒိဝသေ ပထဝိံ ပဝိသိဿတီ"တိ ဧဝမာဒိ **သမုဂ္ဂဟိတံ** သမ္မဒေဝ ဥဂ္ဂဟိတံ အဝိပရီတံ ဒိဋ္ဌံ, ပုန သုဋ္ဌုတရံ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ အာဟ။ **အယမဉ္ဇလိ ပစ္ဆိမော သုပ္ပဏာမိတော** တိ အယံ အပရောပိ အဉ္ဇလိ သုဋ္ဌု ပဏာမိတော။ **မာ မောဟယီ ဇာန**န္တိ မာ နော အဝစနေန မောဟယိ, ဇာနန္တော တဿ ဂတိံ။ **အနောမပညာ**တိ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။

ပရောပရန္တိ ဣမံ ပန ကထံ အပရေနပိ ပရိယာယေန အမောဟနမေဝ ယာစန္တော အာဟ။ တတ္ထ **ပရောပရ**န္တိ လောကုတ္တရလောကိယဝသေန သုန္ဒရာသုန္ဒရံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ။ **အရိယဓမ္မ**န္တိ စတုသစ္စဓမ္မံ။ **ဝိဒိတွာ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ။ **ဇာန**န္တိ သဗ္ဗံ ဉေယျဓမ္မံ ဇာနန္တော။ **ဝါစာဘိကင်္ခာမိ** တိ ယထာ **ဃမ္မနိ** ဃမ္မကာလေ ဥဏှာဘိတတ္တော ပုရိသော ကိလန္တော တသိတော ဝါရိံ, ဧဝံ တေ ဝါစံ အဘိကင်္ခာမိ။ **သုတံ ပဝဿ** တိ သုတသင်္ခါတံ သဒ္ဒါယတနံ ပဝဿ ပဂ္ဃရ မုဉ္စ ပဝတ္တယ။ "သုတဿ ဝဿာ"တိပိ ပါဠိ။ ဝုတ္တပကာရဿ သဒ္ဒါယတနဿ ဝုဋ္ဌိံ ဝဿာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယာဒိသံ တစံ အဘိကင်္ခတိ, တံ ပကာသေန္တော **“ယဒတ္ထိက”** န္တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **ကပ္ပာယနော** တိ ကပ္ပမေဝ ပူဇာဝသေန ဝဒတိ။ **ယထာ ဝိမုတ္တော** တိ “ကိံ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ယထာ အသေက္ခော, ဥဒါဟု သဥပါဒိသေသာယ ယထာ သေက္ခော”တိ တံ ပုစ္ဆတိ။ သေသမေတ္ထ ပါကဋမေဝ။

ဧဝံ ဒွီဟိ ဂါထာဟိ ယာစိတော ဘဂဝါ တံ ဗျာကရောန္တော **“အစ္ဆေစ္ဆိ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ ဣဓ နာမရူပေ (ဣတိ ဘဂဝါ) ကဏှဿ သောတံ ဒီဃရတ္တာနုသယိတ** န္တိ ဣမသ္မိံ နာမရူပေ ကာမတဏှာဒိဘေဒါ တဏှာ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန အနုသယိတာ ကဏှနာမကဿ မာရဿ သောတန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ တံ ကဏှဿ သောတဘူတံ ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ ဣဓ နာမရူပေ တဏှံ ကပ္ပာယနော ဆိန္ဒိ။ **ဣတိ ဘဂဝါ** တိ ဣဒံ ပန သင်္ဂီတိကာရာနံ ဝစနံ။ **အတာရိ ဇာတိံ မရဏံ အသေသ** န္တိ သော တံ တဏှံ ဆေတွာ အသေသံ ဇာတိမရဏံ အတရိ အနုပါဒိသေသာယ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ ဒဿေတိ, **ဣစ္စဗြဝိ ဘဂဝါ ပဉ္စသေဋ္ဌော** တိ အာယသ္မတာ ဝင်္ဂီသေန ပုဋ္ဌော ဘဂဝါ ဧဝံ အဝေစ ပဉ္စဟိ သဒ္ဓါဒီဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ အနညသာဓာရဏေဟိ စက္ခူဟိ ဝါ သေဋ္ဌော။ အထ ဝါ **ပဉ္စသေဋ္ဌော** တိ ပဉ္စဟိ သီလာဒီဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ, ပဉ္စဟိ ဝါ ဟေတုသမ္ပဒါဒီဟိ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော ပဝရောတိ သင်္ဂီတိကာရာနမေဝိဒမ္ပိ ဝစနံ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒမာနော အာယသ္မာ ဝင်္ဂီသော **“ဧသ သုတွာ”**တိအာဒိကာ ဂါထာယော အာဟ။ တတ္ထ ပဌမဂါထာယံ **န မံ ဝဉ္စေသီ** တိ ယသ္မာ ပရိနိဗ္ဗုတော, တသ္မာ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဣစ္ဆန္တံ မံ န ဝဉ္စေသိ, န ဝိသံဝါဒေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ ပါကဋမေဝ။

ဒုတိယဂါထာယံ ယသ္မာ မုတ္တာပေက္ခော ဝိဟာသိ, တသ္မာ တံ သန္ဓာယာဟ **“ယထာဝါဒီ တထာကာရီ, အဟု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော”**တိ။ **မစ္စုနော ဇာလံ တတ”** န္တိ တေဘူမကဝဋ္ဋေ ဝိတ္ထတံ မာရဿ တဏှာဇာလံ။ **မာယာဝိနော**တိ ဗဟုမာယဿ။ “တထာ မာယာဝိနော”တိပိ ကေစိ ပဌန္တိ, တေသံ ယော အနေကာဟိ မာယာဟိ အနေကက္ခတ္တုံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိ။ တဿ တထာ မာယာဝိနောတိ အဓိပ္ပာယော။

တတိယဂါထာယ **အာဒိ** န္တိ မူလကာရဏံ။ **ဥပါဒါနဿာ** တိ ဝဋ္ဋဿ။ ဝဋ္ဋံ ဒဠှေဟိ ကမ္မကိလေသေဟိ ဥပါဒါတဗ္ဗဋ္ဌေန “ဥပါဒါန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဥပါဒါနဿ အာဒိံ အဝိဇ္ဇာတဏှာဒိဘေဒံ ကာရဏံ ဉာဏစက္ခုနာ အဒ္ဒသ။ **ကပ္ပော ကပ္ပိယော** တိ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ ဘဂဝါတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ **အစ္စဂါ ဝတ** တိ အတိက္ကန္တော ဝတ။ **မစ္စုဓေယျ** န္တိ မစ္စု ဧတ္ထ ဓီယတီတိ မစ္စုဓေယျံ, တေဘူမကဝဋ္ဋဿ သုဒုတ္တရံ အစ္စဂါ ဝတာတိ ဝေဒဇာတော ဝဒတိ။

ဣဒါနိ သတ္ထရိ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယေ စ ပသန္နမာနသော ပသန္နာကာရံ ဝိဘာဝေန္တော **“တံ ဒေဝဒေဝ”**န္တိ ဩသာနဂါထမာဟ။ တတ္ထ **တံ ဒေဝဒေဝံ ဝန္ဒာမီ** တိ သမ္မုတိဒေဝေ, ဥပပတ္တိဒေဝေ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝေတိ တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒေဝါနံ ဥတ္တမဒေဝတာယ ဒေဝဒေဝံ **ဒွိပဒုတ္တမ** ဘဂဝါ တံ ဝန္ဒာမိ။ န ကေဝလံ တံယေဝ, အထ ခေါ တဝ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓိယာ အနုဇာတတ္တာ **အနုဇာတံ,** မာရဝိဇယေန မဟာဝီရိယတာယ **မဟာဝီရံ,** အာဂုအကရဏာဒိအတ္ထေန **နာဂံ** တဝ ဥရေ ဝါယာမဇနိတဇာတိတာယ **ဩရသံ** ပုတ္တံ နိဂြောဓကပ္ပဉ္စ ဝန္ဒာမိ။

ဧဝမေတေ သုဘူတိအာဒယော ဝင်္ဂီသပရိယောသာနာ ဒွိသတံ စတုသဋ္ဌိ စ မဟာထေရာ ဣဓ ပါဠိယံ အာရုဠှာ, တေ သဗ္ဗေ ယထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝကဘာဝေန ဧကဝိဓာ။ တထာ အသေက္ခဘာဝေန, ဥက္ခိတ္တပလိဃတာယ သံကိဏ္ဏပရိက္ခတာယ, အဗ္ဗူဠှေသိကတာယ, နိရဂ္ဂဠတာယ, ပန္နဒ္ဓဇတာယ, ပန္နဘာရတာယ, ဝိသံယုတ္တတာယ, ဒသသု အရိယဝါသေသု ဝုတ္ထဝါသတာယ စ။ တထာ ဟိ တေ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနာ, ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာ, ဧကာရက္ခာ, စတုရာပဿေနာ, ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စာ, သမဝယသဋ္ဌေသနာ, အနာဝိလသင်္ကပ္ပာ, ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရာ, သုဝိမုတ္တစိတ္တာ, သုဝိမုတ္တပညာ စ (အ. နိ. ၁၀.၁၉)။ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဧကဝိဓာ။

ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပန္နာ, န ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပန္နာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ **အညာသိကောဏ္ဍည** ပ္ပမုခါ **ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ, ယသတ္ထေရော,** တဿ သဟာယဘူတာ **ဝိမလော သုဗာဟု ပုဏ္ဏဇိ ဂဝမ္ပတီ** တိ စတ္တာရော, အပရေပိ တဿ သဟာယဘူတာ ပဉ္ဉာသ, တိံသ **ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ, ဥရုဝေလကဿပ** ပ္ပမုခါ သဟဿပုရာဏ

ဇဋ္ဌိလာ, ဒွေဝ **အဂ္ဂသာဝကာ,** တေသံ ပရိတရဘူတာ အမုတေရသသတာ **ပရိဗ္ဗာဇကာ,** စောရော **အင်္ဂုလိမာလတ္ထေ ရောတိ** သဗ္ဗေ သဟဿံ ပညာသာဓိကာနိ တီဏိ သတာနိ စ ဟောန္တိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

"သတတ္တယံ သဟဿဉ္စ၊ ပညာသဉ္စ ပုနာပရေ။
ဧတေ ထေရာ မဟာပညာ၊ သဗ္ဗေဝ ဟေတိဘိက္ခုကာ"တိ။

န ကေဝလဉ္စ ဧတေ ဧဝ, အထ ခော အညေပိ ဗဟူ သန္တိ။ သေယျထိဒံ – **သေလော** ဗြာဟ္မဏော, တဿ အန္တေဝါသိကဘူတာ တိသတဗြာဟ္မဏာ, **မဟာကပ္ပိနော,** တဿ ပရိဝါရဘူတံ ပုရိသသဟဿံ, **သုဒ္ဓောဒန** မဟာရာဇေန ပေသိတာ ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ဒသသဟဿပုရိသာ, မဟာဗာဝရိယဗြာဟ္မဏဿ အန္တေဝါသိကဘူတာ **အဇိတာ**ဒယော သောဠသ သဟဿပရိမာဏာတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တတော အညေ န ဟေတိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒာ, တေ ပန သရဏဂမနူပသမ္ပဒာ, ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ, ပဉ္ဟာဗျာကရဏူပသမ္ပဒာ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒာတိ ဣမေဟိ စ တူဟိ အာကာရေဟိ လဒ္ဓူပသမ္ပဒာ။ အာဒိတော ဟိ ဟေတိဘိက္ခုဘာဝူပဂတာ ထေရာ, တေသံ ဘဂဝတ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဝိယ တီဟိ သရဏဂမနေဟေဝ ဥပသမ္ပဒမ္ပိ အနုညာသိ, အယံ သရဏဂမနူပသမ္ပဒာ။ ယာ ပန –

"တသ္မာတိဟ တေ, ကဿပ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'တိဗ္ဗံ မေ ဟိရောတ္တပ္ပံ, ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ ထေရေသု နဝေသု မဇ္ဈိမေသူ'တိ, ဧဝံ ဟိ တေ, ကဿပ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ကဿပ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ယံကိဉ္စိ ဓမ္မံ သုဏိဿာမိ ကုသလူပသံဟိတံ, သဗ္ဗံ တံ အဋ္ဌိံ ကတွာ မနသိ ကရိတွာ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏိဿာမီ'တိ, ဧဝဉှိ တေ, ကဿပ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ကဿပ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'သာတသဟဂတာ စ မေ ကာယဂတာ သတိ န ဝိဇဟိဿတီ'တိ, ဧဝဉှိ တေ, ကဿပ, သိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄)။

ဣမဿ ဩဝါဒဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေန မဟာကဿပတ္ထေရဿ အနုညာတဥပသမ္ပဒာ, အယံ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ နာမ။ ယာ ပုဗ္ဗာရာမေ စင်္ကမန္တေန ဘဂဝတာ "ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ သောပါက 'ရူပသညာ'တိ ဝါ ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ နာနာဗျဉ္ဇနာ, ဥဒါဟု ဧကတ္ထာ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန"န္တိအာဒိနာ အသုဘနိဿိတေသု ပဉှေသု ပုစ္ဆိတေသု ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တေန သတ္တဝဿိကေန သောပါကသာမဏေရေန "ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ ဘဂဝါ 'ရူပသညာ'တိ ဝါ ဣမေ ဓမ္မာ ဧကတ္ထာ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန"န္တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇိတေသု "ဣမိနာ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ ဣမေ ပဉှာ ဗျာကတာ"တိ အာရဒ္ဓစိတ္တေန ဘဂဝတာ အနုညာတဥပသမ္ပဒာ။ အယံ ပဉှာဗျာကရဏူပသမ္ပဒာ နာမ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒာ ပါကဋာဝ။

ယထာ ဟေတိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒာ, န ဟေတိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒာတိ ဒုဝိဓာ, ဧဝံ သမ္မုခါပရမ္မုခါဘေဒတော ပိ ဒုဝိဓာ။ ယေ ဟိ သတ္ထု ဓရမာနကာလေ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတာ, တေ အညာသိကောဏ္ဍညာဒယော သမ္မုခသာဝကာ နာမ။ ယေ ပန ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနတော ပစ္ဆာ အဓိဂတဝိသေသာ, တေ သတိပိ သတ္ထု ဓမ္မသရီရဿ ပစ္စက္ခဘာဝေ သတ္ထု သရီရဿ အပစ္စက္ခဘာဝတော ပရမ္မုခသာဝကာ နာမ။

တထာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တပညာဝိမုတ္တတာဝသေန, ဣမံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာ ပန ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ တေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရ ၂.၅၅.၁၄၂) –

"ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ၊ ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ"တိ။

တထာ သာပဒါနာနပဒါနဘေဒတော, ယေသဉှိ ပုရိမေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကေသုပိ ပုညကိရိယာဝသေန ပဝတ္တိတံ သာဝကဟရမိတာသင်္ခါတံ အတ္ထိ အပဒါနံ, တေ သာပဒါနာ, သေယျထာပိ အပဒါနဟဋ္ဌိယံ အာဂတာ ထေရာ။ ယေသံ ပန တံ နတ္ထိ, တေ အနပဒါနာ။

ကိံ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ဝိနာ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓော သမ္ဘဝတီတိ? န သမ္ဘဝတိ။ န ဟိ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိရဟိတဿ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမော အတ္ထိ, တဿ သုဒုက္ကရဒုရဘိသမ္ဘဝဘာဝတော။ ယထာဟ "တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဒုက္ကရတရံ ဝါ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရံ ဝါ"တိအာဒိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၁၅)။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ

မာ ဝုတ္တံ – ''ယေသံ ပန တံ နတ္ထိ, တေ အနပအနာ''တိ? နယိဒမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ''ယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိရ ဟိတာ, တေ အနပအနာ''တိ တာဒိသာနံ ဣဓ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။ ယေသံ ပန အတိဥက္ကံသဂတံ အပအနံ နတ္ထိ, တေ ဣဓ ''အနပအနာ''တိ ဝုတ္တာ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပနိဿယရဟိတာယေဝ ။ တထာ ဟိ ဣမေ သတ္တာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု အစ္စ ဆရိယာစိန္တေယျဂုဏဝိဘူတိဝိတ္ထတံ ဗုဒ္ဓာနံ အာနုဘာဝံ ပဿန္တာ စတုပ္ပမာဏိကဿ လောကဿ သဗ္ဗထာပိ ပ သာအဝဟတ္တာ သတ္ထရိ သဒ္ဓံ ပဋိလဘန္တိ။ တထာ သဒ္ဓမ္မဿဝနေန, သာဝကာနံ သမ္မာပဋိပတ္တိဒဿနေန, က အစိ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ စိတ္တာဘိနီဟာရဒဿနေန, တေသံ သန္တိကေ ဩတအနုသာသနပဋိ လာဘေန စ သဒ္ဓမ္မေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘန္တိ, တေ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ယဒိပိ သံသာရေ နိဗ္ဗာနေ စ အာဒီနတနိသံသေ ပဿန္တိ, မဟာရဇက္ခတာယ ပန ယောဂကမ္မေ အနဘိသမ္ဘုနန္တာ အန္တရန္တရာ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလဗီဇံ အတ္တနော သန္တာနေ ရောပေန္တိယေဝ သပ္ပုရိသူပနိဿယဿ ဗဟူကာရဘာဝတော။ တေနာဟ (ဗု. ဝံ. ၂.၇၂-၇၄) –

''ယဒိမဿ လောကနာထဿ, ဝိရဇ္ဈိဿာမ သာသနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓာနေ, ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမံ။

''ယထာ မနုဿာ နဒိံ တရန္တာ, ပဋိတိတ္ထံ ဝိရဇ္ဈိယ။
ဟေဋ္ဌာတိတ္ထေ ဂဟေတွာန, ဥတ္တရန္တိ မဟာနဒိံ။

''ဧဝမေဝ မယံ သဗ္ဗေ, ယဒိ မုဉ္စာမိမံ ဇိနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓာနေ, ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမ''န္တိ။

ဧဝံ ဝိဝဋ္ဋူ ဥဒ္ဒိဿ ဥပ္ပာဒိတကုသလစိတ္တံ သတသဟဿာဓိကစတုအသင်္ချေယျကာလန္တရေ ဝိမောက္ ခာဓိဂမဿ ဥပနိဿယော န ဟောတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ပဂေဝ ပတ္ထနာဝသေန အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တိတံ။ ဧဝံ ဒုဝိဓာပေတေ။

အဂ္ဂသာဝကာ, မဟာသာဝကာ, ပကတိသာဝကာတိ တိဝိဓာ။ တေသု အာယသ္မာ **အညာသိကောဏ္ဍညော, ဝပ္ပော, ဘဒ္ဒိယော, မဟာနာမော, အဿဇိ, နာလကော, ယသော, ဝိမလော, သုဗာဟု, ပုဏ္ဏဇိ, ဂဝမ္ပတိ, ဥရုဝေလကဿ ပော, နဒီကဿပော, ဂယာကဿပော, သာရိပုတ္တော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, မဟာကဿပော, မဟာကစ္စာယ နော, မဟာကောဋ္ဌိကော, မဟာကပ္ပိနော, မဟာစုန္ဒော, အနုရုဒ္ဓော, ကင်္ခာရေဝတော, အာနန္ဒော, နန္ဒကော, ဘဂု, န န္ဒော, ကိမိလော, ဘဒ္ဒိယော, ရာဟုလော, သီဝလိ, ဥပါလိ , ဒဗ္ဗော, ဥပသေနော, ခဒိရဝနိယရေဝတော, ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော, ပုဏ္ဏော သုနာပရန္တကော, သောဏော ကုဋိကဏ္ဏော, သောဏော ကောဠိဝိသော, ရာဓော, သုဘူတိ, အင်္ဂုလိမာလော, ဝက္ကလိ, ကာဠုဒါယီ, မဟာဥဒါယီ, ပိလိန္ဒဝစ္ဆော, သောဘိတော, ကုမာရကဿပော, ရဋ္ဌပါလော , ဝင်္ဂီသော, သဘိယော, သေလော, ဥပဝါနော, မေဃိယော, သာဂတော, နာဂိတော, လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော, ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒွာဇော, မဟာပန္ထကော, စူဠပန္ထကော, ဗာကုလော, ကုဏ္ဍဓာနော, ဒာရုစီရိယော, ယသောဇော, အဇိတော, တိဿမေတ္တေယျော, ပုဏ္ဏကော, မေတ္တဂူ, ဓောတကော, ဥပသိဝေါ, နန္ဒော, ဟေမကော, တောဒေယျော, ကပ္ပော, ဇတုကဏ္ဏိ, ဘဒြာဝုဓော, ဥဒယော, ပောသာလော, မောဃရာဇာ, ပိင်္ဂိယောတိ ဧတေ အသီတိမဟာသာဝကာ နာမ။**

ကသ္မာ ပန တေ ဧဝ ထေရာ ''မဟာသာဝကာ''တိ ဝုစ္စန္တီတိ? အဘိနီဟာရဿ မဟန္တဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဒွေ ဧဝ အဂ္ဂသာဝကာပိ မဟာသာဝကေသု အန္တောဂဓာ။ တေ ဟိ သာဝကပါရမီဉာဏဿ မတ္ထကပ္ပတ္တိယာ သာဝကေသု အဂ္ဂဓမ္မာဓိဂမေန အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌိတာပိ အဘိနီဟာရမဟန္တတာသာမညေန ''မဟာသာဝကာ''တိပိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတရေ ပန ပကတိသာဝကေဟိ သာတိသယမဟာဘိနီဟာရာ။ တထာ ဟိ တေ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကတပဏိဓာနာ။ တတော ဧဝ သာတိသယံ အဘိညာသမာပတ္တီသု ဝသိနော ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါ စ။ ကာမံ သဗ္ဗေပိ အရဟန္တော သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒိကေ သမ္မာဒေတွာ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အနဝသေသတော ကိလေသေ ခေပေတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, တထာပိ ယထာ သဒ္ဓါဝိမုတ္တတော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဿ, ပညာဝိမုတ္တတော စ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဝိသေသတော အဒ္ဓါ ဣစ္

ဆိတော ဝိသေသော, ဧဝံ အဘိနီဟာရမဟန္တတာပုဗ္ဗယောဂမဟန္တတာဟိ အတ္တသန္တာနေ သာတိသယဂုဏဝိသေသသ္သ နိပ္ဖာဒိတတ္တာ သီလာဒိဂုဏေဟိ မဟန္တာ သာဝကာတိ မဟာသာဝကာ။ တေသုယေဝ ပန ယေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု ဟမောက္ခဘာဝေန ဓုရဘူတာနံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသမာဓီနံ သာတိသယကိစ္စတ္တရဘာဝနိပ္ဖတ္တိယာ ကာရဏဘူတာယ တ ဇ္ဈာဘိနီဟာရာဘိနိဟတာယ သက္ကစ္စံ နိရန္တရံ စိရကာလံ သမာဟိတာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ယထာက္ကမံ ပညာယ သမာဓိသ္မိဉ္စ ဥက္ကံသဟရမိပ္ပတ္တိယာ သဝိသေသံ သဗ္ဗဂုဏေဟိ အဂ္ဂဘာဝေ ဌိတာ။ တေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာ နာ သတိပိ မဟာသာဝကတ္တေ သာဝကဟာရမိယာ မတ္တကေ သဗ္ဗသာဝကာနံ အဂ္ဂဘာဝေ ဌိတတ္တာ အဘိနီဟာရမဟန္တ တဘာဝတော, ပုဗ္ဗယောဂမဟန္တဘာဝတော စ ''အဂ္ဂသာဝကာ''တ္တေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ယေ ပန အရိယသာဝကာ အဂ္ဂသာ ဝကာ ဝိယ စ မဟာသာဝကာ ဝိယ စ န ပရိမိတာဝ, အထ ခေါ အနေကသတာ အနေကသဟဿာ, တေ ပကတိသာဝကာ။ ကွမ ဟဋ္ဌိယံ အာရုဠှာ ပန ပရိမိတာဝ ကထာဝသေန ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ တထာပိ မဟာသာဝကေသုပိ ကေစိ ကွမ ဟဋ္ဌိယံ နာရုဠှာ။

ဧဝံ တိဝိဓာပိ တေ အနိမိတ္တဝိမောက္ခာဒိဘေဒတော တိဝိဓာ, ဝိမောက္ခသမဓိဂမဝသေနပိ တိဝိဓာ။ တယော ဟိ ကွမေ ဝိမောက္ခာ သုညတော ဝိမောက္ခော, အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခောတိ။ တေ စ ဝိမော က္ခာ သုညတာဒီဟိ အနိစ္စာနုပဿနာဒီဟိ တီဟိ အနုပဿနာဟိ အဓိဂန္တဗ္ဗာ။ အာဒိတော ဟိ အနိစ္စာဒီသု ယေန ကေ နစိ အာကာရေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသော ဟောတိ။ ယဒာ ပန ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဝိပဿနာယ အနိစ္စာကာရတော သင်္ခာ ရေ သမ္မသန္တိယာ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တဒာ ဝိပဿနာ သတိပိ ရာဂနိမိတ္တာဒီနံ သမုဃာဋနေ သင်္ခာရနိမိတ္တံ ပန သာ န ဝိဿဇ္ဇေတီတိ နိပ္ပရိယာယေန အနိမိတ္တနာမံ အလဘမာနာ အတ္တနော မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တနာမံ အတုံ န သက္ကောတီတိ။ ကိဉ္စာပိ အဘိဓမ္မေ အနိမိတ္တဝိမောက္ခော န ဥဒ္ဓဋော, သုတ္တန္တေ ပန ရာဂါဒိနိမိတ္တာနံ သမုဂ္ ဃာဋေန လဗ္ဘတီတိ။

> ''အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
> တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၁၂) –

အာဒိနာ ဟိ ဝိပဿနာယ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဘာဝေ အနုတ္တရဿ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဘာဝေ စ ဝုတ္တော။ ယဒာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဝိပဿနာယ ဒုက္ခတော သင်္ခါရေ သမ္မသန္တိယာ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တဒာ ဝိပဿနာ ရာဂ ပဏိဓိအာဒီနံ သမုဃာဋနေန အပ္ပဏိဟိတနာမံ လဘတီတိ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခံ နာမ ဟောတိ။ တဒနန္တရော စ မဂ္ဂေ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခော။ ယဒာ ပန ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဝိပဿနာယ အနတ္တာကာရေန သမ္မသန္တိယာ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တဒာ ဝိပဿနာ အတ္တာဒိဒိဋ္ဌိယာ သမုဃာဋနေန သုညတနာမံ လဘတီတိ သုညတဝိမောက္ခံ နာမ ဟောတိ။ တဒနန္တရော စ မဂ္ဂေ သုညတဝိမောက္ခော နာမ ဟောတိ။ ကွမေသု အဂ္ဂမဂ္ဂဘူတေသု တီသု ဝိမောက္ခေသု ကွမေသံ ထေရာနံ ကေစိ အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန မုတ္တာ, ကေစိ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန, ကေစိ သုညတဝိမောက္ခေန။ တေန ဝုတ္တံ – ''အနိမိတ္တဝိမောက္ခာဒိဘေဒတော တိဝိဓာ, ဝိမောက္ခသမဓိဂမေနပိ တိဝိဓာ''တိ။

ပဋိပဒါဝိဘာဂေန စတုဗ္ဗိဓာ။ စတဿော ဟိ ပဋိပဒါ – ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, ဒုက္ခပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာ, သုခပဋိ ပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, သုခပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာတိ။ တတ္ထ ရူပမုခာဒီသု ဝိပဿနာဘိနိဝေသေသု ယော ရူပမုခေန ဝိပဿနံ အဘိနိဝိသိတွာ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဥပာဒါရူပံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ အရူပံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, ရူပာရူပံ ပန ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ပရိဂ္ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, တဿ ဒုက္ခပဋိပဒါ နာမ ဟောတိ, ပရိ ဂ္ဂဟိတရူပာရူပဿ ပန ဝိပဿနာပရိဝါသေ မဂ္ဂပာတုဘာဝဒန္ဓတာယ ဒန္ဓာဘိညာ နာမ ဟောတိ။ ယောပိ ရူပာရူပံ ပ ရိဂ္ဂဟေတွာ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေန္တော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ဝဝတ္ထပေတိ, ဝဝတ္ထပိတေ စ နာမရူပေ ဝိ ပဿနာပရိဝါသံ ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ကောတိ, တဿပိ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ နာမ ဟောတိ။ အပရော နာမရူပမ္ပိ ဝဝတ္ထပေတွာ ပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ပ စ္စယေ စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနာပရိဝါသံ ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဧဝမ္ပိ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ နာမ ဟောတိ။ အပရော ပစ္စယေပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော စ ဝိပဿနာပရိဝါသံ ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဧဝမ္ပိ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ နာမ ဟောတိ။ အပရော လက္ခဏာနိပိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝိပဿနာဉာဏေ တိက္ခေ သူရေ ပသန္နေ ဝဟန္တေ ဥပ္ပန္နဝိပဿနာနိ

ကတ္တိံ ပရိယာဒိယမာနော ဒုက္ခေန ကသိရေန ကိလမန္တော ပရိယာဒိယတိ, နိက္ကန္တိဥ္စ ပရိယာဒိယိတွာ ဝိပဿနာပရိတာသံ ဝသန္တော စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဇေမွိ ဒုက္ခပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိညာ နာမ ဟောတိ။ ယထာဝုတ္တာသုယေဝ ပဋိပဒာသု မဂ္ဂဟတုဘာဝသ္သ ခိပ္ပတာယ ဒုက္ခပဋိပဒာ ခိပ္ပာဘိညာ, တာသံ ပန ပဋိပဒာနံ အကိစ္ဆသိဒ္ဓိယံ မဂ္ဂဟတုဘာဝသ္သ ဒန္ဓတာယ ခိပ္ပတာယ စ ယထာက္ကမံ သုခပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိညာ, သုခပဋိပဒာ ခိပ္ပာဘိညာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမာသံ စတသ္သန္နံ ပဋိပဒာနံ ဝသေန အဂ္ဂမဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ ထေရာနံ စတုဗ္ဗိဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ဟိ ပဋိပဒာဟိ ဝိနာ အရိယမဂ္ဂာဓိဂမော အတ္ထိ။ တထာ ဟိ အဘိဓမ္မေ ''ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိံ။ပေ.။ ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိည''န္တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၂၇၇) ပဋိပဒာယ သဒ္ဓိံယေဝ အရိယမဂ္ဂေ ဝိဘတ္တော, တေန ဝုတ္တံ ''ပဋိပဒာဝိဘာဂေန စတုဗ္ဗိဓာ''တိ။

ဣန္ဒြိယာဓိကဝိဘာဂေန ပဉ္စဝိဓာ။ သတိပိ နေသံ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓသာမညေ ကေစိ ထေရာ သဒ္ဓုတ္တရာ, သေယ္ယထာပိ ထေရော ဝက္ကလိ; ကေစိ ဝီရိယုတ္တရာ, သေယ္ယထာပိ ထေရော မဟာသောဏော, ကောဋိဝီသော; ကေစိ သတုတ္တရာ, သေယ္ယထာပိ ထေရော သောဘိတော, ကေစိ သမာဓုတ္တရာ, သေယ္ယထာပိ ထေရော စူဠပန္ထကော, ကေစိ ပညုတ္တရာ, သေယ္ယထာပိ ထေရော အာနန္ဒော။ တထာ ဟိ သော ဂတိမန္တတာယ အတ္တကောသလ္လာဒိဝန္တတာယ စ ပသံသိတော, အယဉ္စ ဝိဘာဂော ပုဗ္ဗဘာဂေ လဗ္ဘမာနဝိသေသဝသေန ဝုတ္တော။ အဂ္ဂမဂ္ဂက္ခဏေ ပန သေသာနမ္ပိ ဣန္ဒြိယာနံ ကေသဘာဝ ကိစ္စိတာတိ။

တထာ ဟရမိပ္ပတ္တာ, ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တာ, ဆဠဘိညာ, တေဝိဇ္ဇာ, သုက္ခဝိပဿကာတိ ပဉ္စဝိဓာ။ သာဝကေသု ဟိ ဧကစ္စေ သာဝကပာရမိယာ မတ္ထကပ္ပတ္တာ, ယထာ တံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော, အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော; ကေစိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာတိ ဣမာသံ စတုန္နံ ပဋိသမ္ဘိဒာနံ ဝသေန ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တာ; ကေစိ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဉာဏာဒီနံ အဘိညာနံ ဝသေန ဆဠဘိညာ; ကေစိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒီနံ တိသ္သန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ ဝသေန တေဝိဇ္ဇာ။ ယေ ပန ခဏိကသမာဓိမတ္တေ ဌတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အဓိဂတ အဂ္ဂမဂ္ဂ, တေ အာဒိတော အန္တရန္တရာ စ သမာဓိဇေန ဈာနင်္ဂေန ဝိပဿနာဗ္ဘုန္တရံ ပဋိသန္ဓာနာနံ အဘာဝတ သုက္ခာ ဝိပဿနာ ဧတေသန္တိ သုက္ခဝိပဿကာ နာမ။ အယဉ္စ ဝိဘာဂေ သာဝကာနံ သာဓာရဏာဘာဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ ဝုတ္တော။ ဣဓ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာ နတ္ထေဝ သုက္ခဝိပဿကာ။ တေနေတဟ –

> ''ပဋိသမ္ဘိဒာ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
> ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိအာဒိ။ (အပ. ထေရ ၁.၁.၃၇၄; ၂.၄၃.၁၄)။

ဧဝံ ဟရမိပ္ပတ္တာဒိဝသေန ပဉ္စဝိဓာ။

အနိမိတ္တာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ အနိမိတ္တဝိမုတ္တောတိအာဒယော။

သဒ္ဓာဓုရော , ပညာဓုရောတိ ဒုဝိဓာ။ တထာ အပ္ပဏိဟိတဝိမုတ္တော ပညာဝိမုတ္တော စာတိ။ ဧဝံ အနိမိတ္တဝိမုတ္တာဒိဝသေန စ ပရိယာယဝိမုတ္တဘေဒေန သတ္တဝိဓာ။ စတူသု ဟိ အရူပသမာပတ္တီသု ဧကမေကံ ဟဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ စတ္တာရော, နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တော စာတိ ပဉ္စ, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ, သဒ္ဓာဓုရပညာဓုရဝသေန ဒွေ ပညာဝိမုတ္တာတိ ဧဝံ ဝိမုတ္တိဘေဒေန သတ္တဝိဓာ။

ဓုရပဋိပဒာဝိဘာဂေန အဋ္ဌဝိဓာ။ ယော ဟိ ဒုက္ခပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ နိယျာတိ, သော သဒ္ဓာဓုရပညာဓုရဝသေန ဒုဝိဓာ, တထာ သေသပဋိပဒာသုပီတိ ဧဝံ ဓုရပဋိပဒာဝိဘာဂေန အဋ္ဌဝိဓာ။

ဝိမုတ္တိဘေဒေန နဝဝိဓာ။ ပဉ္စ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ, ဒွေ ပညာဝိမုတ္တာ, ပညာဝိမုတ္တိယံ စေတောဝိမုတ္တိယဉ္စ ဟရမိပ္ပတ္တာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ စာတိ ဧဝံ နဝဝိဓာ။

ဝိမုတ္တိဝသေနေဝ ဒသဝိဓာ။ စတူသု အရူပာဝစရဇ္ဈာနေသု စ ဧကမေကံ ဟဒကံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ စတ္တာရော, သုက္ခဝိပဿကောတိ ပဉ္စ ပညာဝိမုတ္တာ, ယထာဝုတ္တာ စ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ စာတိ ဧဝံ ဝိမုတ္တိဘေဒေနေဝ

ဒသဝိဓာ။ တေ ယထာဝုတ္တေန ဓုရဘေဒေန ဘိဇ္ဇမာနာ ဝီသတိ ဟောန္တိ။ ပဋိပဒါဘေဒေန ဘိဇ္ဇမာနာ စတ္တာလီသံ ဟောန္တိ။ ပုန ပဋိပဒါဘေဒေန ဓုရဘေဒေန စ ဘိဇ္ဇမာနာ အသီတိ ဟောန္တိ။ အထ တေ သုညတဝိမုတ္တာဒိဝိဘာဂေန ဘိဇ္ဇမာနာ စတ္တာလီသာဓိကာ ဒွေ သတာနိ ဟောန္တိ။ ပုန ဣန္ဒြိယာဓိကဘာဝေန ဘိဇ္ဇမာနာ ဒွိသတုတ္တရံ သဟဿံ ဟောန္တီတိ။ ဧဝံ အတ္တနော ဂုဏဝသေန အနေကဘေဒဝိဘတ္တေသု မဂ္ဂဋ္ဌဖလဋ္ဌေသု အရိယသာဝကေသု ယေ အတ္တနော ပဋိပတ္တိပဝတ္တိအာဒိကေ စ ဝိဘာဝေန္တိ။ ယေ ''ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ''တိအာဒိကာ (ထေရဂါ. ၁) ကထာ ဥဒါနာဒိဝသေန အဘာသိံသု။ တေ စ ဣဓ ကထာမုခေန သင်္ဂဟံ အာရူဠှာ။ တေနာဟ – ''သီဟာနံဝ နဒန္တာနံ။ပေ.။ ဖုသိတွာ အစ္စုတံ ပဒ''န္တိ (ထေရဂါ. နိဒါနကထာ)။ ဧဝမေတ္ထ ပကိဏ္ဏကကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝင်္ဂီသတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗဒရတိတ္ထမဟာဝိဟာရဝါသိနာ အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန ကတာ

ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။